કાવ્ય સાગરમાં વિહરી, કલ્લોલોમાં પછડાઇ, સસ્નેહ અનેક મૌક્તિક એકત્ર કરી, માળા ગુંથી, સર્જન કંઠ માટે તૈયાર કરી, પણ, માળાને પરિપૂર્ણ રીતે કંઠમાં સજી અન્યોને આકર્ષવા, એ કર્ત્તવ્ય રસપ્રજ્ઞોનું જ છે. જેમ કમળને-કાવ્યને વિકસિત--પ્રકાશમાં આણવાનું કાર્ય તો સૂર્યનુ--સુજનોનું-પંડિતોનું જ છે. વારિ-કવિ કે સંગ્રાહક તો માત્ર કમલ-કવિતાનો પોષ--ઉત્પાદ કે સંગ્રહજ કરી શકે છે.

જીવન.

મસૂ ન.

અમારો અંક ૧૪મો "આનંદ કાવ્ય મહોદધિ મૌક્તિક પહેલું" મુંબાઈ ઇલાકાના સરકારી કેળવણી ખાતાએ સેકન્ડરી સ્કૂલ લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યું છે.

૬૬

રાસકાર શ્રીમાન્ જિનહર્ષજીના "પોતાના હસ્તાક્ષરનો" નમૂનો.

શ્રીશત્રુંજયતીર્થરાસ પૃષ્ઠ ૨૩૬–૨૩૮, ગાથા ૭થી દુહા ૬સુધી, ખણ્ડ ૩જો.

The Bombay Art Printing Works, Fort.

दद्दातु श्रुतदेवता सिद्धिम्.

अवतरणि .

મારા તરફથી અત્યાર સૂધીમાં સંસ્કૃત, માગધી, અંગ્રેજી, અને આવા કાવ્યોના ગૂજરાતી ગ્રન્થો પ્રસિદ્ધ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે, કે જે પ્રયાસવડે આ ગ્રન્થને અમો તરફથી બહાર પડતા ગ્રન્થોમાં "ન્થાંક ૩૦મા". (જૈન ગૂર્જર-સાહિત્યોદ્ધારે ગ્રન્થાંક ૪થા) તરીકે પ્રસિદ્ધ કરવા ભાગ્યશાળી થયા છીએ.

અત્રે ફંડનો ટુંક ઇતિહાસ આપવો એ અયોગ્ય લેખાશે નહિ. મહુંમ **શેઠ દેવચંદ લાલ ાઈ ઝવેરીએ**, કે જેમની સ્મૃતિને અર્થે ફંડ સ્થાપવામાં આવ્યું છે, તેમણે, પોતાના વીલમાં રૂ. ૪૫૦૦૦ની રકમ, બીજી રૂ. ૫૫૦૦૦ની અન્ય માર્ગે ખર્ચવા કઢેલી રકમ સાથે કાઢી હતી. આ રકમમાં તેમના સુપુત્ર **શા. ગુલાબચંદ દેવ ંદ ઝવેરી** તરફથી મર્હુમની યાદગિરી માટે શુભ કાર્યમાં ખર્ચવા કાઢેલ રૂ. ૨૫૦૦૦ની રકમ ઉમેરાઈ. ૧૦૦૮ શ્રી શ્રી શ્રી પંન્યાસજી **શ્રીઆનન્દ ાગર ગણિની** સલાહ અને ઉપદેશથી, તથા **શા૦ ગુલાબચંદ દેવ ંદ ઝવેરીની** સમ્મતિથી, આ રકમોને એકઠી કરી મર્હુમની યાદગિરી માટે આ ટ્રસ્ટ સને ૧૯૦૪ માં સ્થાપ્યું, તેમજ યોગ્ય વ્યવસ્થા જળવાઇ રહેવા માટે ટ્રસ્ટીઓ નીમી ટ્રસ્ટડીડ કરાવવામાં પણ આવ્યું. મર્હુમ શેઠની દીકરી તે મર્હુમ **મૂલચંદ નગીનદાસની** વિધવા મર્હુમ **બાઈ વીજકોરની** આશરે રૂ. ૨૫૦૦૦ ની રકમ તેના ટ્રસ્ટીઓ તરફથી આવવાથી ફંડ રૂ. ૧૦૦૦૦૦ના આશરાનું થવા ગયું છે. ફંડનો આંતરીયભાવ "જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિ પૂજક ધાર્મિક સાહિત્યની," જેવું કે પ્રાકૃત, સંસ્કૃત, ગૂર્જરાતી, અંગ્રેજી વગેરે ભાષામાં-લખાયેલાં-વંચાયેલાં પ્રાચીન પુસ્તકો, કાવ્યો, નિબંધો, લેખો વગેરેની જાળવણી અને ખીલવણી કરવાનો .

સાક્ષરશિરોમણિ શ્રીમાન્ **આનન્દસાગરગણિના** ઉપદેશથી આ ભંડારની સ્થાપના થયેલી હોવાથી તેઓનું નામ ચિરંજીવ રહે, એ ઇરાદાસહ આવા કાવ્યોના સંગ્રહનું નામ "**શ્રીઆનન્દકાવ્ય-મહોદધિ**" રાખવામાં આવ્યું છે.

રાસની એક જૂની પ્રતિ આપવા માટે શ્રીમાન્ **પંન્યાસજી શ્રીકમલવિજયજી** ગણિનો, બીજી માટે પ્રવર્તક શ્રીકાંતિવિજયજીનો, તથા ત્રીજી એક પ્રતિ અમદાવાદના સુપ્રસિદ્ધ ડહેલાના ઉપાશ્રયમાંથી મેળવી આપવા માટે ભાવનગરવાસી **શેઠ મગનલાલ બેચરદાસનો**, તેમજ ડહેલાના ઉપાશ્રયના કાર્યવાહકોનો પણ, અન્તઃકરણથી ઉપકાર માનીયે છિયે

પ્રૂફ વગેરે તપાસી શુદ્ધ કરવા સારૂ શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય યોગનિષ્ઠ **શ્રીબુદ્ધિસાગરજીનો** પણ અત્રે આભાર માનીએ છીએ. રાસ તથા કર્તા સબંધીનો ઉહાપોહ, યોજક **શ્રીબુદ્ધિસાગરસૂરિએ** કરેલ હોવાથી, અમે તત્સબધે કાંઇ લખવુ ઉચિત ધાર્યું નથી તેમજ સગ્રહકર્ત્તાએ પણ, "રાસકાર શ્રીજિનહર્ષજીનુ ચરિત્ર આમાં લેઇશુ" એવી ઈચ્છા, મૌક્તિક ૩જાના ગ્રન્થકારો એ વિષયમાં પાને ૧૪ માના છેલ્લે પેરે દર્શાવી હતી, તે ઇચ્છા, આના યોજકના પ્રયાસવડે ફળીભૂત લેખાયેલી માનીને વધુ પિષ્ટપેષણ કરવુ યોગ્ય માન્યુ નથી

અતમા એટલુ ઇચ્છી અવતરણિકાથી વિરમીશું કે,—આ અમારો પ્રયાસ સર્વ સાહિત્ય પ્રેમીજનોને પ્રિયકર થઇ, સુંદરફળ આપનારો થઇ પડો! આવા પ્રયાસને જો પ્રજા તરફથી સારૂં સન્માન મળશે તો આશા છે કે ભવિષ્યમા ઘણા મૌક્તિકો પ્રજા પાસે મૂકવા અમો અમારાથી બનતુ કરી શકીશુ

૪૨૬ જવેરી બજાર,
મુંબાઇ
આકટોબર, સન્ ૧૯૧૫

નગીનભાઈ ઘેલાભાઇ ઝવેરી
હું, અને બીજા ટ્રસ્ટીઓ.

ॐ अर्हम्.

પ્રસ્તાવના.

વિશ્વપ્રવર્તિત સર્વ ધર્મપન્થોમાં તીર્થોનું માહાત્મ્ય વર્ણવ્યું છે. જૈનોમાં **સિદ્ધાચલપર્વતને** ઉત્તમતીર્થ તરીકે તીર્થંકરોએ કથ્યો છે. મુસલમાનો **મક્કાને**, ખ્રીસ્તિયો **યરૂસેલમને**, અને બૌદ્ધો **બોધિવૃક્ષને** તીર્થ તરીકે માને છે. હિંદુઓ ગંગા, કાશી, પ્રયાગ, જગન્નાથ, અને દ્વારકા વગેરેને તીર્થ તરીકે માને છે. આ પ્રમાણે અવલોકતાં વિશ્વપ્રવર્તિત સર્વ ધર્મોમાં તીર્થોનું માહાત્મ્ય છે એમ સુજ્ઞજનો અવબોધી શકશે. જેનાથી સંસારરૂપી સમુદ્ર તરી શકાય છે તેને તીર્થ કહેવાય છે. તીર્થના બે પ્રકાર છે. જંગમતીર્થ અને સ્થાવરતીર્થ. જૈનદૃષ્ટિએ સાધુ સાધ્વી શ્રાવક અને શ્રાવિકા એ ચતુર્વિધ સંઘને જંગમતીર્થ કહેવામાં આવે છે. શ્રુતજ્ઞાનને પણ શાસ્ત્રકારો તીર્થ કહે છે. જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રને ધારણ કરનારા તીર્થંકરો–કેવલજ્ઞાનીઓનાં જ્યાં જ્યાં દીક્ષાકલ્યાણક, જન્મકલ્યાણક, કેવલજ્ઞાનકલ્યાણક, અને નિર્વાણકલ્યાણક થએલાં હોય છે એવી ભૂમિને સ્થાવરતીર્થ કહેવામાં આવે છે. આચાર્યો ઉપાધ્યાયો અને સાધુઓએ જ્યાં ધ્યાન કરેલાં હોય છે અને જ્યાં મુક્તિપદ પામ્યા છે તેવી ભૂમિને પણ સ્થાવરતીર્થ કહેવામાં આવે છે. જૈનશાસ્ત્રદૃષ્ટિએ સમ્મેતશિખર, તારંગગિરિ, અર્બુદાચલ, ગિરનાર, અને અષ્ટાપદ વગેરે અનેક તીર્થોમાં **સિદ્ધાચલ**તીર્થને ઉત્તમોત્તમ માનવામાં આવ્યું છે. શત્રુંજયગિરિ ઉપર અનેક આચાર્યો અનેક ઉપાધ્યાયોઅને અનેક મુનિયો ભૂતકાળમાં મુક્તિ

પામ્યા છે અને ભવિષ્યમાં પામશે. શત્રુંજય પર્વતપર અનેક મુનિયોએ ધ્યાન અને અનસણ કર્યાં છે. સિદ્ધાચલના કાંકરે કાંકરે અનન્તા મુનિયો મુક્તિપદને પામ્યા તેથી **સિદ્ધાચલ**તીર્થ સર્વ તીર્થોમાં ઉત્તમોત્તમ તરીકે શોભી રહ્યું છે. ઉત્તમ ઉજ્જ્વલ લેશ્યાને ધારણ કરનારા અનેક મુનિયોની દ્રવ્ય મનોવર્ગણાના પુદ્‌ગલો અને તેમનાં લબ્ધીસંપન્ન શરીરનાં ઉત્તમ પુદ્‌ગલો ત્યાં વાતાવરણમાં છવાઈ રહેલાં હોય છે; તેથી ત્યાં જે યાત્રાળુઓ યાત્રા કરવાને જાય છે તેઓની લેશ્યાઓ સુધરે છે અને તેઓને તીર્થ સ્પર્શનાથી અનેકધા જ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્રાદિ ગુણોનો લાભ થાય છે તેથી શાસ્ત્રોમાં તીર્થંકરો આદિના કલ્યાણકો જયાં થએલાં છે, તેવા સ્થાવરતીર્થોનો મહિમા વર્ણવવામાં આવ્યો છે. મુનિયો પ્રાયઃ મોટા ભાગે પર્વતો વગેરે ઉપર ધ્યાન કરે છે તેથી તેઓના કલ્યાણકોથી તે પર્વતો અને તે ભૂમિયો તીર્થ તરીકે બને છે. અનાદિકાળથી આવાં સ્થાવર તીર્થો બનેલાં છે અને કેટલાંક અમુક વખતથી પણ બનેલાં છે. સિદ્ધાચલતીર્થ અનાદિકાળથી બનેલું છે.

આ અવસર્પિણી કાળમાં ત્રીજા આરાને છેડે શ્રી**ઋષભ**-દેવ ભગવાનનો આદેશ પામીને **પુંડરીક** ગણધરે સવા લક્ષ શ્લોકપ્રમાણ **શત્રુંજયમાહાત્મ્ય** રચ્યું. (૧) તત્પશ્ચાત્ પરંપરાએ ચોવીસમા તીર્થંકર શ્રીમહાવીરસ્વામીના શિષ્ય પાંચમા ગણધર **સુધર્માસ્વામીએ** મનુષ્યોનું અલ્પાયુષ્ય જાણી ઘણું સંક્ષેપી તેનો સાર લેઇને ચોવીસ હજાર શ્લોક પ્રમાણ **શત્રુંજયમાહાત્મ્ય** રચ્યું. (૨) સુધર્માસ્વામી

પશ્ચાત્ વિક્રમ સંવત્ ૪૭૭ અને વીર સંવત્ ૯૪૭માં સૌરાષ્ટ્ર દેશ તિલકભૂત **વલ્લ ીપુર**નગરીમાં વિરાજીત **શિલાદિત્ય**રાજાની વિજ્ઞપ્તિને। સ્વીકાર કરીને **શ્રીધને-શ્વર**સૂરિએ નવ હજાર શ્લોકપ્રમાણ **શત્રુંજ માહાત્મ્ય ગ્રન્થની** સારભૂત સંક્ષેપમાં રચના કરી. (૩) તપાગચ્છીય શ્રીહંસરત્નસૂરિયે પણ, સંસ્કૃતમાં ગદ્યાત્મક શ્રીશત્રુંજય-માહાત્મ્યની રચના કરી છે. (૪) **શ્રીશિલાદિ** રા-જાના સમયમાં ધનેશ્વરસૂરિ મહારાજે અનેક પરોપકારક કાર્યો કરેલાં છે. શિલાદિત્યરાજાએ **શ્રીધનેશ્વર**સૂરિ મહારાજની આજ્ઞાઓ ઉઠાવેલી હતી. **શિ ાદિ** રાજાના સમયમાં સંસ્કૃતવિદ્યાવિજ્ઞ અનેક પંડિતો હતા. તત્ સમયે માગધીભાષા પ્રાકૃતભાષા પાલીભાષા આદિ ભાષાઓ વ્યવહા-રમાં જીવિતરૂપને ધારણ કરતી હતી. **ધનેશ્વરસૂરિએ** અનેક આશયને લક્ષમાં લઈ સંસ્કૃતભાષામાં શત્રુંજય-માહાત્મ્યની રચના કરી હતી. પશ્ચાત્ સંસ્કૃત ાષા મનુષ્યોના જીવનવ્યવહારમા મૃતપ્રાય થઈ ગઈ અને મનુષ્યોને સિદ્ધાચલતીર્થની મહત્તા અવબોધવાને માટે જીવત્ભાષામાં શત્રુંજયતીર્થને। કોઈ ગ્રન્થ નહીં હોવાથી અઢા-રમા સૈકાના મધ્ય કાલમાં થએલા **શ્રીમાન્જિનહર્ષ**વાચકે શત્રુંજયતીર્થને। ગૂર્જરભાષામાં રાસ રચ્યો અને તેથી ગૂર્જરભાષા જાણનારા મનુષ્યોને સિદ્ધાચલમાહાત્મ્યનું સ્વરૂપ જાણવાને ઘણી અનુકૂળતા થઈ. **ધનેશ્વર**સૂરિરચિત શત્રુંજયમાહાત્મ્યને। ગૂર્જરભાષામાં **શ્રીજિનહર્ષે** સમ્યક્ અનુવાદ કર્યો છે તેમાં તેમણે **ધનેશ્વર**સૂરિરચિત શત્રુંજય-

માહાત્મ્યગ્રંથના સર્વ ખંડોને અનુક્રમે સંપૂર્ણ વૃત્તાંતો સહિત ગોઠવ્યા છે તે વાંચકને સમ્યક્ રીતે અવબોધાય છે. શત્રુંજયમાહાત્મ્યના નવખંડ છે. ગ્રન્થની આદિમાં ઋષભદેવ-પ્રભુનું મંગલાચરણ કર્યું છે, પશ્ચાત્ ઋષભદેવ ભગવાનના વખતમાં પુંડરીકગણધરે સવાલક્ષ શ્લોકપ્રમાણ શત્રુંજય-માહાત્મ્ય રચ્યું, તેની શ્રીવીરપ્રભુએ કહેલા શત્રુંજયમાહા-ત્મ્યવર્ણનનો સાર શ્રીવીરપ્રભુના વખતમા સુધર્માસ્વામીએ ચોવીશ હજાર શ્લોકપ્રમાણ શત્રુંજયમાહાત્મ્ય ગ્રન્થની રચના કરી તેની વિગત આપવામાં આવી છે, પશ્ચાત્ શ્રીવીરપ્રભુ શ્રી-સિદ્ધાચલપર્વતપર સમોવસરે છે, ઈન્દ્ર તેમની આગળ સિદ્ધા-ચલ સંબંધો પ્રશ્ન કરે છે, શ્રીવીરપ્રભુ શ્રીસિદ્ધાચલ પર્વતની મહત્તા વર્ણવે છે, સિદ્ધાચલનાં એકવીશ નામનું વર્ણન કરવામા આવે છે, અને સિદ્ધાચલ મહાકલ્પમાં સિદ્ધાચલનાં એકસો આઠ નામ આવે છે તેની દિશા દેખાડે છે. પહેલા આરામાં સિદ્ધાચલ એંસી યોજનનો; બીજા આરામાં સી-તેર યોજનનો; ત્રીજા આરામાં સાઠ યોજનનો; ચોથા આરામાં પચાસ યોજનનો; પાંચમામાં બાર યોજનનો; અને છઠ્ઠા આરામાં માત્ર સાત હાથના માનવાળો રહેશે એમ વીર-પ્રભુ ઈન્દ્રની આગળ વર્ણવે છે. પશ્ચાત્ સિદ્ધાચલનામશ્રવણથી ચાર હત્યાદિક અનેક દોષોનો નાશ થાય છે તેનું વર્ણન કરે છે. પશ્ચાત્ તીર્થની આશાતનાનો ત્યાગ, તીર્થસેવન ફળમહિમા; શત્રુંજયતીર્થ ક્ષેત્રમાં પાપકર્મથી થતો કર્મબંધ-શત્રુંજયતીર્થમાં કર્તવ્યાકર્તવ્ય; સૂર્યકુંડમહિમા; બકનું સૂર થવું વગેરે અનેક અધિકારો શત્રુંજયરાસમાં વર્ણવ-વામાં આવ્યા છે. ઋષભદેવથી માંડીને ભરતેશ્વરબાહુબળીનું

સગરચક્રવર્તીના પુત્રોનું; રામરાવણનું; શ્રીનેમિનાથનું; પાંડવ કૌરવનું; પાર્શ્વનાથનું; તથા શ્રીમહાવીરપ્રભુનું અને છેવટે ભાવડ જાવડનું વૃતાંત શ્રીશત્રુંજયરાસમાં વર્ણવવામાં આવ્યું છે. પાંડવ કૌરવોનું વૃત્તાંત જેવી રીતે **પાંડવ-ચરિત્ર**માં વર્ણવ્યું છે તેવી રીતે અત્ર વર્ણવ્યું છે. માગધી **પઉમચરિય** નામના ગ્રન્થમાં જેવી રીતે રામલક્ષ્મણ આદિનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે તેવી રીતે અત્ર રાસમાં પણ વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. તાપસોની શ્રીઋષભદેવથી કેવી રીતે ઉત્પત્તિ થઈ તેનું આ રાસમાં સારી રીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. શ્રીભરતરાજાએ ષટ્ખંડને કેવી રીતે સાધ્યા તેમજ તત્સમયના યવન મ્લેચ્છ લોકોને કેવી રીતે જીત્યા તત્સંબંધી સારૂં વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે; અને તેથી માલુમ પડે છે કે ભરતરાજાના સમયમાં પણ મ્લેચ્છ લોકો હતા. તત્સમયના મ્લેચ્છ લોકો બળવાન હતા, તે ભરતરાજાએ તેમની સાથે કરેલા યુદ્ધપ્રયાણથી માલુમ પડે છે. ભરતરાજા શ્રીસિદ્ધાચલની યાત્રા કરવાને માટે આવે છે તે સમયે દેશની સ્થીતિ કેવી હતી, લોકો કેવા હતા, તે રાસમાં આપેલાં વૃત્તાંતથી બરાબર માલુમ પડે છે. સગરચક્રવર્તીના વખતમાં સગરચક્રવર્તીના સાઠ હજાર પુત્રોએ **અષ્ટા**પદપર્વતની ચારે તરફ દંડરત્નવડે ખાઈ ખોદવાને માટે જે પ્રયત્ન કર્યો હતો તે વખતનું વૃત્તાંત અને સગરચક્રવર્તીને ઇન્દ્રે આપેલો ઉપદેશ મનન કરવા યોગ્ય છે. જહ્નુરાજાએ ખોદીને આણેલી ગંગાનું વૃત્તાંત દેશોના અવનવા ફેરફારને માટે ઘણું ઉપયોગી છે. **સૂર્ય-યશા** રાજાએ વિકટ પ્રસંગમાં પર્વની આરાધના કરવા

માટે જે આત્મસ્વાર્પણ અને સત્યાગ્રહ દર્શાવ્યો છે તે બહુ મનન કરવા યોગ્ય છે. પાંડવો અને કૌરવોના સમયમાં ભારતની અત્યંતોન્નતિ હતી એ પાંડવો અને કૌરવોનું વૃત્તાંત વાચતાં સમ્યગ્ સમજાય છે. **શ્રીપાર્શ્વનાથના** સમયમાં અજ્ઞાન તપસ્વીઓની કેવી સ્થિતિ હતી તે **કમઠના** વૃત્તાંતથી સારી રીતે સમજી શકાય છે. અતિ ઉન્નત અવસ્થાને પામેલો **રાવણ**, પરસ્ત્રીના પ્રેમથી કેવી અધમદશાને પામે છે, અન્તે તેના કેવા બેહાલ થાય છે, રામનો ન્યાયથી જગત્માં કેટલો બધો પ્રભાવ પડે છે, તથા **સીતાના** ઉપર કલંક આવતાં પણ તે શીયળના પ્રભાવથી જગત્માં નિષ્કલંકતાની સાથે કેટલી બધી પ્રખ્યાતિને પામે છે તેનું આબેહુબ સ્પષ્ટ વર્ણન આ રાસમાં કરવાસાં આવ્યું છે. **ભરતરાજાથી** માંડીને **જાવડ** સુધીના જે જે ઉદ્ધારો થયા તેનું આ રાસમાં સારી રીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. જાવડનું વર્ણન **દૈશિક ઇતિહાસને** માટે ઉપયોગી છે. **ભાવડ** પૂર્વે ધનવાન વણિક ગૃહસ્થ હતો, પશ્ચાત્ તે ગરીબ થઈ ગયો તોપણ તેનું સત્વ ગયું નહતું. તે ત્રણકાળ જીનેશ્વરનું પૂજન કરતો, બે સંધ્યાએ પ્રતિક્રમણ કરતો અને ત્રણેકાળ ગુરૂનું વંદન કરતો હતો. એક વખત તેને ત્યાં બે મુનિ વ્હોરવાને માટે આવ્યા, એ બે મુનિને વ્હોરાવીને તેની સ્ત્રીએ ધનની પ્રાપ્તિ કેવી રીતે થાય તેનું કારણ પૂછ્યું, તેમાંના એક મુનિયે તેના ઘેર એક ઘોડી વેચાવા આવશે તેના લેવાથી ધનની વૃદ્ધિ થશે એમ કહ્યું, તેમજ વિશેષ જણાવ્યું કે તેના દ્રવ્યથી ત્હારો પુત્ર શત્રુંજયનો ઉદ્ધાર કરશે. **ભાવડશા** શેઠે એવી વાણી પોતાની સ્ત્રી પાસેથી સાંભળીને પોતાને ઘેર

વેચાવા આવેલી ઘોડીને ઉધારે રૂપૈયા લઈને, તેના માલિક પાસેથી વેચાતી લીધી. **ાવડશા** શેઠે તે ઘોડીની સારી રીતે સેવાચાકરી કરી. ઘોડીને યોગ્ય સમયે સૂર્યના અશ્વસમાન પ્રખ્યાત ચમત્કારી ઘોડો થયો. તે ત્રણ વર્ષનો થયો ત્યારે પોતાના તેજવડે કરીને તે અત્યંત શોભવા લાગ્યો. આ અશ્વની વાત **તપનરાજાના** કાને ગઈ અને **ભાવડના** ઘેર આવ્યો. **કાંપિલ્યપુરનિવાસિ** ભાવડને ત્રણ લક્ષ ધન આપીને તે સૂર્યસમાન અશ્વ ખરીદ્યો. **તપન**રાજા કોણ છે તેનું વિશેષ વર્ણન કરવામાં આવ્યું નથી. તથાપિ તે કોઈ આર્યરાજા હોવો જોઇએ એવું અનુમાન થાય છે. **તપન**રાજાએ આપેલા ત્રણ લક્ષ દ્રવ્યથી **ભાવડે** અન્ય ઘણી ઘોડીઓને ખરીદી અને તેઓથકી ઉત્પન્ન થએલા અશ્વોને **ાવડશાએ** વિક્રમરાજાને આપ્યા તેથી વિક્રમાદિત્યરાજા સંતુષ્ટ થયો અને

ાવડને સૌરાષ્ટ્ર મંડલમાં **મધુમતી** (મહુઆ) સહિત બાર ગામ આપ્યાં. **ાવડે** વાજતે ગાજતે **મધુમતી** (મહુઆ)-માં પ્રવેશ કર્યો, તે કાળે તેની સ્ત્રી **ાવલાએ** એક પુત્રરત્ન જણ્યો અને તેથી ભાવડે યાચકોને સારીરીતે સંતોષ્યા અને તેનું નામ **વડ** પાડવામાં આવ્યું. **જાવડે** સારીરીતે વિદ્યાનો અભ્યાસ કર્યો. તે મોટી ઉમ્મરનો થયો ત્યારે તેના પિતાએ તેને યોગ્ય કન્યાને માટે શોધ ચલાવી, **ઘેટી**ગામમાં રહેનારા એક શેઠની **શિલા**નામની પુત્રીની સાથે સ્વયંવરની સ્થિતિ પ્રમાણે **વડ**નું લગ્ન કરવામાં આવ્યું. કેટલો કાળ ગયે છતે અને **ાવડ** દેવલોક ગયે છતે તેણે સ્વપુરીનું ધર્મરાજાની પેઠે પાલન કર્યું. દુઃખમાકાલના માહાત્મ્યથી **દૂગલો**(મ્લેચ્છો-

-અનાર્યો)નું બળ પયોધિપુરની પેઠે પૃથ્વીમાં વ્યાપ્ત થયું અને તેઓએ ગો-ધન-ધાન્ય-બાળ-સ્ત્રી વગેરે લેઇને પોતાના દેશમાં ગયા. **જાવડ** અનાર્ય દેશમાં ગયા ત્યાંપણ જિનેશ્વરનું દેરાસર બંધાવ્યું અને પોતાની જાતિ એકત્ર કરી. આર્ય અને અનાર્ય દેશમાં વિહાર કરતા મુનિવરો જ્યાં **જાવડ** હતા ત્યાં આવ્યા અને ધર્મવ્યાખ્યાન સમયે સિદ્ધાચલનું માહાત્મ્ય વર્ણવ્યું. "**પાં મા આરામાં જાવડ નામનો શેઠ સિદ્ધા લનો ઉદ્ધાર કરશે**" એવું મુનિયે કહ્યું તે સાંભળીને **જાવડ શેઠે** કહ્યું કે "તે શેઠ હું કે અન્ય?" મુનિયે ઉપયોગથી તેમનું નામ જણાવ્યું. **જાવડે** મનમાં અત્યંત પ્રેમ ધારણ કર્યો અને પોતાના ઘેર જઈને ચક્રેશ્વરીનું માસિક તપથી આરાધન કર્યું. ચક્રેશ્વરી માસાન્તે પ્રગટ થઈ અને **જાવડને** કહેવા લાગી કે તું "**તક્ષશિલા** (ગિઝની) નગરીમાં જઈ ત્યાંના રાજા **જગન્મલ્લની** પાસેથી ધર્મચક્રના અગ્રમાં રહેલું અરિહંતનું બિંબ લાવ." જાવડશાએ હૃદયમાં ચક્રેશ્વરીનું ધ્યાન ધરી **તક્ષશિલા** નગરીમાં જઇને ત્યાંના જૈની રાજા **જગન્મલ્લને** સર્વ વૃત્તાંત કહી ધર્મચક્રની પાસે ગમન કરી, ધર્મચક્રને ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ ઋષભદેવ ભગવાનનું બિંબ લાવ્યો. પંચામૃતવડે પ્રભુની પ્રતિમાને સ્નાન કરાવી પૂજીને ઉત્સવપૂર્વક નગરમાં લાવ્યો. પ્રતિમા લાવતાં મિથ્યાદૃષ્ટિ દેવતાઓએ અનેક ઉપદ્રવ કર્યા પરન્તુ તે સર્વ ભાગ્યના ઉદયથી દૂર થયા. **જાવડ** મહુવામાં આવ્યો એ-વામાં તેના વહાણો મહાચીન, ચીન, અને ભોટ વગેરે દેશમાં વેપારાર્થે ગયાં હતાં, તેઓ વાયુવશથી દરિયામાં પરિભ્રમણ કરતાં કરતાં **સુવર્ણદ્વીપ**માં પહોંચ્યાં અને અગ્નિના દાહથી

તેમાં ભરેલું લોઢું સુવર્ણ થઈ ગયું. અઢાર વહાણો સોનાથી ભરેલાં તેના પ્રવેશ કાળેજ **મહુવા** નગરીમાં આવ્યાં, તત્સમયે ગામની બહાર **વજ્રસ્વામી** મહારાજા પધાર્યા એવી એક પુરૂષે **વડને** વધામણી આપી. બાર વર્ષે પોતાને ઘેર વહાણ આવ્યાં અને એક તરફ ગુરૂમહારાજ આવ્યા તેમાં પહેલાં કોની પાસે જવું તત્સંબંધી **જાવડશા** વિચાર કરવા લાગ્યા. જાવડે વિચાર કર્યો કે "લક્ષ્મી ચંચળ છે અને પાપથકી ઉત્પન્ન થાય છે, મુનિ તો પુણ્યરૂપ છે તેમને નમસ્કાર કરવાથી આભવનું અને પરભવનું કલ્યાણ થાય છે" એવો વિચાર કરીને **જાવડશા** પ્રથમ **શ્રીવજ્રસ્વામી**મહારાજને વન્દન કરવા ગયા. **શ્રીવજ્રસ્વામી**મહારાજે **જાવડશા**ની આગળ સિદ્ધાચલપ્રભાવનું વર્ણન કર્યું અને **જાવડને** સિદ્ધાચલનો ઉદ્ધાર કરવા પ્રેરણા કરી. **જાવડશા** સંઘ કાઢીને શ્રીસિદ્ધાચલ ગયા અને **શ્રીવજ્રસ્વામી** ગુરૂની સાથે સિદ્ધાચલપર્વત ઉપર આરોહણ કરવા લાગ્યા. તે વખતે મિથ્યાત્વિદેવતાઓએ સિદ્ધાચલપર્વતને કંપાવ્યો. **શ્રીવજ્રસ્વામી**એ શાન્તિકર્મ કરીને અધમદેવતાઓને દૂર કર્યા. માંસ, મજ્જા, આદિ વડે યુક્ત પર્વતને દેખી સર્વનાં મન ખિન્ન થયાં. **શ્રીજાવડે** નદીનું પાણી મંગાવીને સિદ્ધાદ્રિનું પ્રક્ષાલન કર્યું. પતીત ભ્રષ્ટ અને ઘાસ ઊગેલા પ્રાસાદો દેખીને સંઘાધિપ **જાવડ** મનમાં ઘણું ખેદ પામ્યા. રાત્રી સમયે મિથ્યાત્વદેવોએ પ્રભુની પ્રતિમા અદૃશ્ય કરી પર્વતથી હેઠળ ઉતારી. એકવીસ વખત **જાવડશા**એ પ્રભુની પ્રતિમાને સિદ્ધાચલ

પર પધરાવી અને એકવીશ વખત મિથ્યાત્વિદેવોએ હેઠળ ઉતારી. **વજ્રસ્વામીએ** (નવા **કપર્દીયક્ષ**) યક્ષેશનું સ્મરણ કર્યું અને પ્રભુની પ્રતિમાને ઉપર લેઈ ગયા. સર્વ સંઘે પ્રતિમાની પાસે રાત્રી જાગરણ કર્યું. પ્રભાતમાં પ્રભુની પ્રતિમાને પ્રાસાદમાં લેઈ શાન્તિકર્મ તથા પ્રતિષ્ઠાકર્મપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરી. **શ્રીવજ્રસ્વામીએ** મન્ત્રોવડે અસુરદેવતાઓને સ્થંભિત કર્યા. તેઓએ પર્વતને ઘણો કંપાવ્યો પણ અન્તે હારીને નાસી ગયા (પૂર્વના કપર્દીયક્ષે નાસી પ્રભાસક્ષેત્રમાં જઈ વાસ કર્યો.) અને શાન્તિ પ્રવર્ત્તી. શ્રીઋષભદેવભગવાન્‌ની પ્રતિષ્ઠા થયા બાદ ધ્વજા, આરતી, અને મંગલદીવો કરવામાં આવ્યો. ધ્વજાનું આરોપણ કરવા માટે સંઘનાયક **વડશેઠ** જિનમન્દિરના શિખર ઉપર ચડયા, **જાવડશા** શેઠ અને તેની સ્ત્રીએ શત્રુંજયનો ઉદ્ધાર કર્યો તેથી બંનેના મનમાં અત્યંત ભાવના પ્રગટી. શેઠ અને શેઠાણીના મનમાં અત્યંત હર્ષ ઉત્પન્ન થવાથી હૃદય ફાટી ગયું. તેઓ બન્ને મરી ચોથા દેવલોકમાં ગયા. **જાવડના** પુત્ર **જાઝનાગના** મનમાં માતા પિતાના મૃત્યુથી અત્યંત ખેદ ઉત્પન્ન થયો અને સંઘના મનમાં પણ અત્યંત ખેદ ઉત્પન્ન થયો. શ્રીચક્રેશ્વરીદેવીએ **જાઝનાગના** મનનું, વૈરાગ્યનો બોધ આપી સાન્ત્વન કર્યું અને સંઘની સાથે તથા ગુરૂની સાથે ગિરનાર, આબુજી વગેરે અનેક તીર્થોની યાત્રા કરી. શ્રી **નાગે** અનેક જિનમંદિરો કરાવ્યાં. વિક્રમ સંવત્ ૧૦૮ એકસો આઠની સાલમાં **જાવડશાએ** સિદ્ધાચલનો ઉદ્ધાર કર્યો ત્યાર

બાદ કેટલોક કાળ ગયે છતે પરવાદીઓવડે દુર્જય એવા બૌદ્ધા ાર્યોએ અનેક રાજાઓને પ્રતિબોધીને બૌદ્ધધર્મી કર્યા. અન્ય જે જે ધર્મો ચાલતા હતા તેઓના શાસનનો લોપ કરીને સૌરાષ્ટ્ર વગેરે દેશમાં સર્વ તીર્થોને પોતાના સ્વાધીન કરવા માંડયાં અને તેમાં બૌદ્ધની પ્રતિમાઓ બેસાડવામાં આવી. એવામાં, શ્રીવીરપ્રભુના ભવિષ્ય પ્ર ણે—

" इतश्च लब्धिसम्पन्नः , सर्वदेवमयो गुरुः॥
शशिगच्छांबुधिशशी, सूरिर्भावी धनेश्वरः ॥ ८३
सोऽनेकतपसा पुण्यो, वल्लभीपुरनाय ॥
शिलादित्यं जिनमते, बोधयिष्याति पावने ॥ ८४ ॥
निर्वास्य मण्डलाद् बौद्धान्, शिलादित्येन सूरिराट्॥
कारयिष्याति तीर्थे शांतिकं चैत्यसञ्चयम्॥ ८५॥
सप्तसप्ततिमब्दानामतिक्रम्य चतुःशतीम् ॥
विक्रमार्काच्छिलादित्यो, भविता धर्मवृद्धिकृत् ॥८६॥"

शत्रुञ्जयमाहात्म्ये.

શિલાદિ ને ધનેશ્વરસૂરિનો બોધ

સર્વલબ્ધિસંપન્ન, સર્વદેવમય શશિગચ્છરૂપસાગરમાં ચન્દ્ર સમાન ધનેશ્વરસૂરિગુરૂએ, શ્રીવલ્લભીપુરનગરમાં આવી વલ્લભીપુરનારાજા શિલાદિત્યને જૈનધર્મનો બોધ આપીને જૈન કર્યો. સૌરાષ્ટ્રમંડળથી બૌદ્ધોને દૂર કરીને સર્વત્ર શાન્તિ પ્રવર્તાવી. વિક્રમ સંવત્ ૪૭૭માં ધર્મવૃદ્ધિનો કરનારો શિલાદિ રાજા થયો. ીધનેશ્વરસૂરિએ શિલાદિત્યરાજાને પ્રતિબોધ દેઇ બૌદ્ધોને પાછા હઠાવ્યા ઈત્યાદિ શત્રુંજયમાહાત્મ્યની

પ્રાન્તે લખવામાં આવ્યું છે. મહાવીરસ્વામીએ ભવિષ્યતરીકે શિલાદિત્ય અને **ધનેશ્વરસૂરિનું** વર્ણન કર્યું છે તે અત્ર પ્રસ્તાવનામાં ભૂતકાળતરીકે વર્ણવ્યું છે. **ધનેશ્વરસૂરિએ** સિદ્ધાચલતીર્થની પ્રભાવના કરી. **પ્રભાવકચરિત્રમાં** **મલ્લવાદીએ** બૌદ્ધોને હરાવ્યા અને **શિલાદિત્યને** જૈન કર્યો એવું લખવામાં આવ્યું છે. **મલ્લવાદીએ** **શિલાદિત્યની** રાજસભામાં બૌદ્ધોને હરાવ્યા હતા અને તેથી બૌદ્ધોને સદાને માટે દેશવટો ભોગવવો પડયો. **ધનેશ્વરસૂરિના** સમયમાં જૈનાચાર્યોની જાહોજલાલી પ્રવર્તતી હતી. તે વખતનું બૌદ્ધોનું જોર જૈનાચાર્યોએ હઠાવ્યું હતું. તત્સમયે **વૈદિક-ધર્મ** જોરપર નહોતો. શત્રુંજયમાહાત્મ્યથકી માલુમ પડેછે કે **વિક્રમ**રાજાના સમયમાં **તક્ષ**શિલાનગરીનોરાજા જૈન હતો. **વિક્રમ**રાજાના સમયમાં થનાર **શ્રીસિદ્ધ**સેનદિવાકરસૂરિએ **જજય**નીનગરીમાં વિહાર કરી **શ્રીવિક્રમ**રાજાને પ્રતિબોધ આપી જૈનધર્મી બનાવ્યો હતો.

સિદ્ધસેનસૂરિ સાથે વિક્રમનૃપતિની સિદ્ધાચલની યાત્રા.

વિક્રમરાજાએ **શ્રીસિદ્ધ**સેનદિવાકરને સાથે લેઈ શત્રુંજયતીર્થનો સંઘ કહાડયો તેમાં પાંચ હજાર આચાર્યોએ ભાગ લીધો હતો. વિક્રમના સમયમાં જૈનધર્મની પૂર્ણ જાહોજલાલી હતી. આર્ય અને અનાર્ય દેશમાં પણ જૈનધર્મ પ્રવર્તતો હતો તે **જાવડશાને** અનાર્યદેશમાં જૈનસાધુએ આપેલા બોધપરથી માલુમ પડેછે. **અર્બસ્તાન, ફ્રગાની-સ્તાન** અને **ઈરાન** વગેરે દેશપર આર્યરાજાઓનું રાજ્ય હતું તે **જગન્મલ્લ** રાજાના રાજ્યથકી સમજાયછે. **લઘુશાન્તિ**

ના કર્તા **માનદેવ**સૂરિના સમયમાં **તક્ષશિલા**નગરીપર જૈનરાજા રાજ્ય કરતા હતા એવું સમજાય છે. આ સંબંધી ઐતિહાસિક દૃષ્ટિયે વિશેષ શોધખોળ કરવામાં આવશે તો જૈનોના ઇતિહાસપર અને ભારતના ઇતિહાસપર ભારે પ્રકાશ પડશે. વિક્રમ સંવત્ ૪૭૭માં જે **શિલાદિત્ય** રાજા થયો તે કેટલામો શિલાદિત્ય હતો તેનો નિર્ણય કરવાની જરૂર છે.

વલ્લભીમાં દેવર્ધિગણિ અને મથુરામાં સ્કંદિલાચાર્યજીએ આગમોને પુસ્તકારૂઢ કર્યાં. મહાવીર સંવત્ ૯૮૦માં **શ્રીદેવર્ધિગણિ** ક્ષમાશ્રમણે જૈનાગમોને શ્રી **વલ્લભી**પુરનગરમાં **પુસ્તકારૂઢ કર્યાં.** વિક્રમ સંવત્ ૫૧૦માં **દેવાર્ધગણિ** ક્ષમાશ્રમણે જૈનાગમોને પુસ્તકારૂઢ કર્યાં, તત્સમયમાં **મથુરા**નગરીમાં **શ્રીસ્કન્દિલાચાર્યે** જૈનાગમોને પુસ્તકારૂઢ કર્યા. **સ્કન્દિલાચાર્યે મથુરા**નગરીમાં આગમોને પુસ્તકારૂઢ કર્યા તેથી તે "માથુરીવાચના"ને નામે, અને **વલ્લભી**પુરમાં **દેવર્ધિગણિક્ષમાશ્રમણજી**ના પ્રમુખપણા નીચે જૈનસંઘ ભેગો થઇને જે આગમોને પુસ્તકારૂઢ કર્યાં તે "વલ્લભીવાચના" ને નામે પ્રસિદ્ધ થયાં. **મથુરા**થી શ્રીસ્કન્દિલાચાર્ય વિહાર કરતા કરતા સિદ્ધાચલતીર્થના દર્શન કરવા માટે આવ્યા. સિદ્ધાચલની યાત્રા કરીને તેઓ દેવર્ધિગણિક્ષમાશ્રમણને મળ્યા, તથા **દેવર્ધિગણિ** અને સ્કન્દિલાચાર્યને આગમસંબંધી ઘણી ચર્ચા થઇ. બન્નેએ આગમસંબંધી પાઠો મેળવ્યા તો પણ કાંઇક પાઠભેદ ર ે.

આ હકીકત માટે શંકાનું સ્થાન રહે છે, પરંતુ અમોને એક પ્રાચીન ટીપણું હાથ આવેલું છે તેમાં બંને

આગમોદ્ધારકોનો વલ્લભીમાં મેળાપ થયો એવું લખેલું છે, તે આધારે અમે અત્ર લખ્યું છે. વિશેષ જ્ઞાની જાણે.

શ્રીધનેશ્વરસૂરિએ જે **શિલાદિત્યને** પ્રતિબોધ આપ્યો, તેજ **શિલાદિત્યની રાજસભામાં બૌદ્ધોને હઠાવનાર મલ્લવાદી હોય તો ધનેશ્વર અને મલ્લાવાદી મકાલીન થયા એમ કથી** શકાય. **શ્રીધનેશ્વરસૂરિના** લગભગ સમયમાં પુસ્તકારૂઢ થયાં, અને બૌદ્ધોના તાબામાં ગએલું શત્રુંજયતીર્થ જૈનોના તાબામાં આવ્યું, એ બે મહાન્ કાર્યો તથા શત્રુંજયમાહાત્મ્યની રચના એ ત્રણે કાર્યો જૈનોના ઈતિહાસમાં સદા સ્મરણીય રહેશે. ધનેશ્વર-સૂરિના સમયમાં દિગંબર જૈનો હતા. ધનેશ્વરસૂરિ પોતે **ન્દ્ર ગચ્છીય** હતા પણ શત્રુંજયમાહાત્મ્યના શરૂઆતના૧૨ મા શ્લોકમાં " राजगच्छैकमण्डनम् " એવો પાઠ છે. પરન્તુ "राज' શબ્દનો અર્થ 'ચન્દ્ર' પણ થતો હોવાથી ચંદ્રગચ્છજ પ્રમાણ ભૂત છે. **શિલાદિત્યરાજા *સૂર્યવંશી હતો** એમ કેટલાક અનુમાનોથી કહી શકાય તેમ

* શિલાદિત્યના વંશજોમાં ગુહા–ગુહિદત્ત શ્રી શામળાજી પાસે ાવેલા મોરી (મુહરી) નગરમાં આવી વસ્યા હતા. જગચિંતામણિ ચૈત્ય વંદનમાં મુહરી પાસ દુહદુરિઅખંડણનો પાઠ છે તે મોરી શ્રી શામળાજી પાસે આવેલું છે એમ જાણવું. તે નગર પૂર્વે ત્ર ગાઉમાં વસેલું હતું. હાલ ત્યાંથી પ્રાયે એકેક હાથની ઈંટો નીકળે . મોરી નગરમાંથી મુહરી પાર્શ્વનાથને કેટલાક શતક પૂર્વે ટીંટોઇ ગામમાં લાવવામાં આવ્યા છે.

છે. વિક્રમ સંવત્ ૫૧૦ની સાલમાં આગમોને વલ્લ ીપુરમાં પુસ્તકારૂઢ કરવામાં આવ્યા તે વખતે ત્યાં કયો **શિલાદિ**ત્ય રાજ્ય કરતો હતો તેનો સ્પષ્ટ નિર્ણય હાલ થઈ શકતો નથી. વિક્રમાદિત્યના સમયમાં તથા તેની પૂર્વે પરદેશી **ી ી ન** વગેરે જાતોએ હિન્દુસ્તાન ઉપર સ્વારી કરી હતી એમ સિદ્ધ થાય છે. શત્રુંજયમાહાત્મ્યગ્રન્થથી **જાવડશા**ના સમયમાં **ઈરાન** અને **ચીન** દેશના રાજાઓ હિન્દુસ્તાન ઉપર ચઢાઈ લાવતા હતા એમ સિદ્ધ થઇ શકે છે. વલ્લભીપુર ત્રણ વખત ભાંગ્યું તે પણ મ્લેચ્છ વગેરેની સ્વારીઓથી ાંગ્યું એમ સિદ્ધ થાય છે. અત્ર ભંગનો અર્થ સર્વથા નાશ એવો ન કરવો. **શિલા**દિત્યરાજાના વંશજો તથા જૈનોના ઘણા કુટુંબો વલ્લભીપુરની પડતીથી મારવાડ વગેરે દેશોમાં જઇને રહ્યા એમ ઇતિહાસપરથી સિદ્ધ થયું છે. શિલાદિત્યરાજા **સૂર્યવંશ** હતો તેની સાબીતીમાં નીચે પ્રમાણે શિલા લેખ છે.

નાડલાઇનો સ. ૧૫૫ નો શિલા લેખ.

संवत् १५५७ वैशाख मास शुक्ल पक्षे षष्ठ्यां तिथौ शुक्रवासरे पुनर्वसुऋक्ष प्राप्त चन्द्रयोगे । श्री संडेरगच्छे। कलिकाल गौतमावतार। समस्त भविकजन मनोऽबुजविबोधनैकदिनकर। सकल लब्धिनिधान युगप्रधान । जितानेकवादीश्वरवृन्द । प्रणतानेकनरनायक । मुकुटकोटिस्पृष्टपादारविन्द । श्रीसूर्यइव महाप्रसाद । चतुःषष्ठि सुरेन्द्र संगीयमान साधुवाद। श्रीषंडेरकीयगणरक्षकावतंस । सुभद्राकुक्षि

सरोवरराजहंस यशोवीर साधुकुलाम्बरनभोमणि। सकल चारित्रि चक्रवर्ति चक्रचूडामणि भ० प्रभु श्रीयशोभद्रसूरयः। तत्पट्टे श्री चाहु मानवंश शृंगार। लब्ध समस्त निरवद्य विद्याजलधिपार श्रीबदरी-देवी गुरुपद प्रसाद स्वविमल कुल प्रबोधनैक प्राप्त परमयशोवाद भ० शालिसूरिः त० श्रीसुमतिसूरिः त० श्रीशान्तिसूरिः त० श्रीईश्वर-सूरिः। एवंयथाक्रम मनेक गुणमणिगणरोहणगिरीणां महासूरिणांसंघे पुनः श्रीशालिसूरिः तत्पट्टे श्री सुमतिसूरिः तत्पट्टालंकारहार भ० श्रीशान्तिसूरि वराणां सपरिकराणां विजय राज्ये। अद्येह श्रीमेद-पाटदेशे श्रीसूर्यवंशीय महाराजाधिराज श्रीशिलादित्यवंशे श्री गुहिदत्त राउल श्रीबप्पाक श्रीखुमाणादि महाराजान्वये। राणा हमीर श्री खेतसिंह श्री लखमसिंह पुत्र मोकल मृगांक वंशोद्योतकार प्रताप मार्तण्डावतार आ समुद्र मही मंडलाखडल। अतुल महाबल राणा श्री कुंभकर्ण पुत्र राणा श्री रायमल्लविजय मान प्राज्य राज्येत त्पुत्र महाकुमार श्री पृथ्वी राजानु शासनात्-इत्यादि।

વલ્લભીની પડતીથી શામળાજી પાસેના **મોરી** (મુહરી) નગરમાં આવીને વસ્યા અને ત્યાંથી તેઓ **ચિતોડના** અસલના રાજાને મારી તેની રાજગાદીપર બેઠા એમ **ટોડરાજસ્થાન** વગેરેથી સિદ્ધ થયું છે. **ચિતોડના બાપારાવળના વંશજો** વલ્લભીથી આવ્યા અને તેઓ સૂર્યવંશી હતા એવું સિદ્ધ થાય છે. **ધનેશ્વરસૂરિના** સમયમાં વીરસંવત્ ૯૮૦ અને વિક્રમસંવત્ ૫૧૦ની સાલમાં ગુજરાતમાં **આનન્દપુર** કે જેને હાલ **વડનગર** કહે છે તેમાં **ધ્રુવસેન** રાજા રાજ્ય કરતો અને તે જૈન હતો. તેનો પુત્ર મરણ પામ્યો તેથી

તેનો શોક શમાવવાને માટે આચાર્યે **ધ્રુવસેન** રાજા અને ચતુર્વિધસંઘ સમક્ષ -કલ્પસૂત્રની વાચના કરી, તે અદ્યાપિ પર્યંત ચતુર્વિંધસંઘસમક્ષ પર્યુષણમાં થયા કરેછે. કલ્પ સૂત્રની વાચનાનો બનાવ ધનેશ્વરસૂરિના સૈકામાં થયો હતો. પૂર્વે ત્રણ મહાન્ કાર્યો અને આ ચોથું કલ્પસૂત્રની વાચનારૂપી મહાન્ કાય એ ચાર કાર્ય શ્રીધનેશ્વરસૂરિના સૈકામાં થયાં. **ધનેશ્વર**સૂરિના સમયમાં ઉજ્જયિની (માળવાદેશ)માં જૈન પરમારોનું, સૌરાષ્ટ્રમાં જૈન શિલાદિત્યનું, ચોહાલદેશના પંચાસર નગરમાં જૈનરાજાનું, ગુજરાતમાં જૈનરાજા ધ્રુવસેનનું અને મારવાડના ભિન્નમાલ નગરમાં જૈન રાજાનું રાજ્ય હતું એમ કેટલીક હકીકતોથી સિદ્ધ થાય છે.

ફાર્બસ રાસમાળામાં શિલાદિત્યની ઉત્પત્તિ—

મલ્લવાદીની બૌદ્ધોપર જીત અને વલ્લભીના ભંગ સંબંધી ફા.રા.માં નીચે પ્રમાણે ઉલ્લેખ છે તેનો અત્રે ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે—ગુજરાતમાં ખેડા નામના મ્હોટા નગરમાં **દેવા**દિત્ય નામનો વેદપારંગત બ્રાહ્મણ રહેતો હતો. તેને સુભગા-નામે બાળવિધવા પુત્રી હતી, તે નિત્ય સવાર બપોર અને સાંજે સૂર્યને દુર્વા પુષ્પ અને પાણીના અર્ધ્ય આપતી હતી. આ બાળવિધવાનું સ્વરૂપ જોઇને સૂર્યદેવને ઘણું આશ્ચર્ય લાગ્યું તેથી મનુષ્યનો દેહ ધારણ કરીને તેને ભોગવવા પૃથ્વીપર આવ્યા. આથી તેને ગર્ભ રહ્યો. સુભ-ગાએ પોતાના કુલને લાંછન લગાડયું તેથી તેનાં માબાપ કોપ્યાં અન તેને ઘરમાંથી કાઢી મૂકી. તે પોતાના

એક ચાકર સાથે દોડીને વલ્લભીપુર જઈ પહોંચી. ત્યાં દિવસ પૂરા થયા એટલે એક બાળક બાળકી તેને અવતર્યાં. આ દેદીપ્યમાન બાળકને આઠ વર્ષ થતાં વાર લાગી નહીં. તેણીએ પુત્રને ગુરૂને ઘેર ભણુવા મૂક્યો. બીજા છોકરાઓ તેને નબાપો કહી ખીજવવા લાગ્યા, તેથી તેના કુમળા મગજમાં અસર થઈ કે શું હું નબાપો છું ? તે એકવાર ઘણો ખીજવાઇને **સુભગા** પાસે જઈ કહેવા લાગ્યો કે "શું મા ! મારે બાપ નથી, કે જેથી છોકરાં મને નબાપો કહે છે ?" તેણીએ જવાબ આપ્યો કે "હું જાણુતી નથી, મને પૂછીને દુઃખી કરીશ નહિ." આથી તે છોકરાએ વિષાદિ પ્રયોગે પોતાનો પ્રાણ ગુમાવવા નિશ્ચય કર્યો. એક દિવસ તે ખેદાતુર બેઠો હતો, તેવામાં સૂર્યનારાયણે આવીને તેને દેખાવ દઈ પુત્ર કહી બોલાવીને કહ્યું કે "હું ત્હારૂં રક્ષણ કરીશ," પછી તેને કાંકરા આપીને કહ્યું કે "આથી ત્હારા શત્રુનો નાશ કરવાને તું શક્તિમાન થઈશ". સૂર્યના આપેલા આવા અસ્ત્રની કીર્ત્તિથી તે **શિલાદિત્યના** નામે પ્રસિદ્ધ થયો. **શિલાદિત્યે** એકવાર **વલ્લભીના** કોઈ રહેવાસીને મારી નાખ્યો તેથી ત્યાંનો રાજા તેના ઉપર કોપ્યો પણ સૂર્યના આપેલા અસ્ત્રવડે તે માર્યો ગયો એટલે તે સૌરાષ્ટ્રનો રાજા થયો. તે સૂર્યનારાયણના આપેલા ઘોડાપર બેસીને આકાશમાં પોતાની મરજી આવે ત્યાં ફરવા લાગ્યો. કોઈક વેળા બૌદ્ધધર્મના ઉપદેશકો વિદ્યાનું અભિમાન ધારણ કરી **શિલાદિત્ય** પાસે આવ્યા અને રાજાને કહેવા લાગ્યા કે "શ્વેતાંબરોની સાથે અમે વાદ કરીએ અને શ્વેતાં-

બર જૈનો હારે તો તેમને અને અમો હારીએ તો અમને દેશ-બ્હાર કરવા," રાજા બન્નેની સભામાં પ્રમુખ થયો, બનવા કાળથી બૌદ્ધોનો જય થયો અને શ્વેતાંબરોને બ્હાર જવું પડ્યું, પણ શ્વેતાંબરોએ આશા રાખી કે ફરીથી કોઇ વેળા વાદ કરીશું. **શિલાદિત્ય** ત્યારથી બૌદ્ધધર્મ પાળવા લાગ્યો પણ તે શત્રુંજયના મહાન્ તીર્થ અને ઋષભદેવને પૂર્વ-પ્રમાણે માનતો હતો.

મલ્લવાદિની બૌદ્ધોપર જીત.

શિલાદિત્યે પોતાની સાથે જન્મેલી બ્હેનને **ભૃગુપુર** (ભરૂચ) ના રાજા વેરે પરણાવી હતી તેને દેવકાન્તિસમાન ગુણી પુત્ર થયો. કેટલા દિવસ વીત્યા પછી પોતાનો ધણી મરી ગયો એટલે તેણે કોઈ તીર્થમાં જઈને ગુરૂ પાસે શ્વેતાંબર ધર્મની દીક્ષા લીધી. તેનો દીકરો પણ આઠ† વર્ષની વયે દીક્ષા લઈ બેઠો પછી તેઓને જેમ પ્રસંગ મળતો ગયો તેમ કેટલાક ડાહ્યા મનુષ્યોના મુખ આગળ પોતાના તરફના અભિપ્રાય જણાવવા માંડ્યા. એક દિવસે પેલા છોકરાનું નામ **મલ્લ** હતું, તે પોતાની સાધ્વી મા પ્રતિ ઘણી આતુરતાથી કહેવા લાગ્યો કે "શું આપણા ધર્મ પાળવાવાળાની અવસ્થા મૂળ-થીજ આવી માઠી છે ?" તેણીએ આંખમાં અશ્રુસહિત પ્રત્યુત્તર આપ્યો કે "મારા જેવી પાપિણી તને શું ઉત્તર

---

† ફાર્બસ રાસમાળામાં આઠ વર્ષની ઉમરે દીક્ષા લેવાનું લખ્યું છે પરંતુ જૈનાગમોના આધારે નવ વર્ષ થયા બાદ દીક્ષા આપવાનું લખ્યું છે માટે નવ વર્ષની ઉપર દીક્ષા લીધી એમ હોવું જોઇએ.

આપે ! આગળ આપણા યશસ્વી શ્વેતાંબરો ગામોગામ પાર વિનાના રહેતા હતા, પણ નામીચા ગુરૂ વીરસૂરીન્દ્ર જગતનો ત્યાગ કરીને ગયા ત્યારથી અન્યધર્મવાદીઓએ તારા પૃથ્વીપતિ મામા **શિલાદિત્યને** વશ કરી દીધો છે. તીર્થની પવિત્ર જગ્યા જે શત્રુંજય કે જે મોક્ષનું સાધન છે તે શ્વેતાંબરોના જવાથી ભૂતના જેવા બૌદ્ધલોકોનું સ્થાન થઈ પડ્યું. રે! શ્વેતાંબરો પરદેશ જઈ વસ્યા છે. તેઓનું અભિમાન નરમ પડ્યું છે અને તેઓનો મહિમા જતો રહયો છે."

મલ્લ, ક્ષત્રિયકુળમાં જન્મ્યો હતો તેથી પોતાના ધર્મનું અભિમાન નહીં વિસરી જતાં બૌદ્ધોને જીતવાના સાધન મેળવવાના કામમાં ગુંથાયો. તેણે ગિરનારમાં તપશ્ચર્યા કરી, છમાસે સરસ્વતીદેવી તેને પ્રસન્ન થઈ. વિષ્ણુનો ગરૂડ જેમ સાપને વશ કરે, તેમ તેણે બૌદ્ધોને વશ કરવાને **દ્વાદશારનયચક્ર** નામનું પુસ્તક આપ્યું. હથિયારરૂપ પુસ્તક લઇને, અર્જુન જેમ શિવનું શસ્ત્ર ધારણ કરવાથી શોભતો હતો તેવો શોભાયમાન **મલ્લ** સૌરાષ્ટ્ર શોભા જે **વલ્લભી**પુરી ત્યાં આવી **શિલાદિત્ય**ના દરબારમાં જઇ પહોંચ્યો, અને રાજાને કહેવા લાગ્યો કે "હે રાજન્ ! બૌદ્ધલોકોએ આખા જગત્‌ને ભમાવી વશ કરી દીધું છે માટે ત્હારો ભાણેજ **મલ્લ** હું તેઓના પ્રતિપક્ષી તરીકે ઊઠયો છું." આગળ પેઠે વિવાદ સાંભળવા રાજા સભા ભરીને બેઠો. **મલ્લને** દેવીની સાહાય્ય હતી તેના જોરથી બૌદ્ધોને વિસ્મય પમાડી તેઓને જીતી લીધા. શ્વેતાંબરધર્મની હોલાઈ જતી ચીણગારીમાંથી આવો જુસ્સા-ભેર ભભુકો ઊઠયો અને તેથી બૌદ્ધો કંપવા લાગ્યા. લોકપ્રસિદ્ધ

હારથી તેઓએ પોતાની જગ્યા શ્વેતાંબરોને સોંપી અને તેઓ બોલ્યા "પોતાના દેશનો નાશ, પોતાના કુળનો નાશ, પોતાના ધર્મનો નાશ, પોતાની સ્ત્રીનું હરણ અને પોતાના મિત્રોનું દુઃખ તે સર્વનો દેખાવ જેની દૃષ્ટિએ પડતો નથી તેનું મોટું ભાગ્ય !" રાજાના હુકમથી તેઓને દેશપાર કર્યા, અને જૈનોને પાછા બોલાવવામાં આવ્યા. **મલ્લે** બૌદ્ધોને હરાવ્યા તેથી રાજાની આજ્ઞાથી વિદ્વાનોએ તેને *સૂરિપદ આપ્યું. **મલ્લવાદી**સૂરિએ સર્વ તીર્થોમાં શ્રેષ્ઠ શત્રુંજયનો અપાર મહિમા જાણીને પોતાના મામા **શિલાદિત્યની** સાહાય્યતાથી તેની ફરી પ્રતિષ્ઠા કરી" ાથી **મલ્લવાદીની** કીર્તિ સર્વત્ર પ્રસરી *પ્રબંધામૃતદીર્ઘિકાના આધારે એ પ્રમાણે અવલોકવું. શ્રીપ્રભાવકચરિત્રના આધારે નીચે પ્રમાણે જાણવું.+—

---

* ફાર્બસ રાસમાળામાં રાજાની આજ્ઞાથી વિદ્વાનોએ મલ્લને સૂરિપદ આપ્યું એમ લખ્યું છે પરંતુ તે વિચારવા યોગ્ય બાબત છે. આ સંબંધી જૈનાગમો પરંપરાગમ આધારે સૂરિપદનો વિચાર ગુરૂગમથી સમજી લેવો.

+ભૃગુકચ્છમાં શ્વેતાંબરીય જિનાનંદસૂરિ રહેતા હતા. ત્યાં આનંદ બૌદ્ધવાદીએ તેમને જીતવાથી તે વલ્લભીમાં ગયા. ત્યાં દુર્લભદેવી નામની તેમની એક બેનને જિતયશા, યક્ષ અને મલ્લ એ ત્રણ પુત્રો હતા તે સહિત બેને શ્રીજિનાનંદસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી. ત્રણ પુત્રો, વ્યાકરણાદિક સર્વ શાસ્ત્રોના પારગામી થયા. જ્ઞાન પ્રવાદ નામના પાંચમાં પૂર્વમાંથી પૂર્વાચાર્યોએ બાર આરાઓવાળું દ્વાદશારનયચક્ર શાસ્ત્ર ગુંથ્યું હતું તે ફક્ત ગુરૂએ ભણાવ્યું નહોતું. તેની

માતા સમક્ષ મલ્લને ગુરૂએ કહયું કે મારા વિહાર પછી તમે વાંચશો નહિ, કારણ કે ઉપદ્રવનો સંભવ છે. ગુરૂના ગયા બાદ માતાની નજર ચુકવી તે પુસ્તક ઉપાડી એક શ્લોક વાંચ્યો. દેવર્ધિગણીએ પુસ્તકારૂઢ કર્યાં તે પૂર્વે આવા ઉત્તમ પુસ્તકો લખાયેલાં હતાં. શ્રુતદેવીએ મલ્લ પાસેથી પુસ્તક ખૂંચવી લીધું તેથી મલ્લ ઝંખવાણો પડી ગયો અને માતાને સર્વ વૃત્તાંત કહ્યું તેથી માતા તથા સંઘ શોકાતુર થયો. મલ્લે પર્વતની ગુફામાં તપથી શ્રુતદેવીનું આરાધન કર્યું. એક દિવસે શ્રુતદેવીએ પરીક્ષાર્થે પુછયું કે આજ ત્હેં શાનુ ભોજન કર્યું છે ? તેણે કહ્યું વાલનું. ૭ માસ ગયા બાદ દેવતાએ ફરીથી પુચ્છયું કે શાની સાથે મલ્લે કહ્યું કે "ગોળ ઘીની સાથે" આથી શ્રુતદેવી પ્રસન્ન થઇ અને કહ્યું વર માગ !!! મલ્લે દ્વાદશારનયચક્રનું પુસ્તક માગ્યુ. દેવીએ કહ્યું એ ગ્રન્થ પ્રકટ કરવાથી દ્વેપી દેવો ઉપદ્રવ કરે તેવું છે માટે તને વરદાન આપું છું કે તે ગ્રન્થના ફક્ત એક શ્લોકથી ગ્રન્થનો સર્વ ભાવ ત્હને ધ્યાનમાં આવશે. એમ કહી દેવી અન્તર્ધાન થઇ પછી એક દહાડે જિનાનંદસૂરિ ત્યાં પધાર્યા. તેમણે સંઘની ઇચ્છાથી મલ્લને સૂરિપદ આપ્યું. જિતયશાએ પ્રમાણ ગ્રન્થ રચ્યો. યક્ષે નિમિત્તસંહિતા બનાવી. બુદ્ધ સાધુઓના મુખથી બૌદ્ધોએ સ્વગુરૂનો તિરસ્કાર કરેલો સુણી તે ભરૂચ્ચમાં આવ્યો. સંઘે સન્માન કર્યું. ભરૂચના રાજાની સમક્ષ મલ્લે બૌદ્ધાચાર્યનો પરાજય કર્યો. રાજાએ સમહોત્સવ તેમને વાદીનું પદ આપ્યું. બૌદ્ધાચાર્ય ત્યાં મૃત્યુ પામ્યો. મલ્લવાદીસૂરિએ ત્યાં ગુરૂને મહોત્સવ પૂર્વક ગામમાં પધરાવ્યા અને સર્વ સમક્ષ નયચક્રનું વ્યાખ્યાન કર્યું. તેમજ તેમણે ચોવીશ હજાર શ્લોકવાળું પદ્મચરિત્ર (જૈનરામાયણ) બનાવ્યું. તેમણે ધર્મોત્તરાચાર્યે કરેલા ન્યાયબિંદુપર ટીકા રચી છે-ઇત્યાદિ.

વલ્લભીનો ભંગ.

આ સમયે મારવાડમાં પાલીશહેરનો કાકુનામે એક ધંધાર્થી પોતાનું વતન છોડીને પોતાના ઉચાળા લેઈ વલ્લભીપુરમાં આવી નગરના દરવાજા પાસે ગોવાળીયાના કુબાભેગો રહેવા લાગ્યો. તે પોતાની ઘણીજ ગરીબાઈને લીધે રંકના નામથી ઓળખાવા લાગ્યો. પાછળથી તેને કૃષ્ણચિત્રક(ચિત્રાવેલી) અને બીજી કારમીક વસ્તુઓ મળી એટલે, કાકુરંકે પોતાની ઘાસની ઝુંપડી બાળી મૂકી, નગરમાં જઈ બીજા દરવાજા પાસે મહેલ બંધાવી ત્યાં રહ્યો. તેની પુંજી દિન પ્રતિદિન વધી ને કોટયાધિપતિ ગણાયો, પણ તે કંજુસ અને લોભી હતો તેથી કંઈ પણ ધર્મકાર્યમાં પૈસો ખરચતો નહતો. રંકની પુત્રીની વાળ ઓળવાની રત્નજડીત કાંચકીના ઉપર રાજાની પુત્રીનો મોહ થયો, તેણીએ તે માગી પણ રંકની પુત્રીએ આપી નહીં તેથી પરસ્પર વિરોધ થયો અને રાજાએ તે કાંચકી ખુંચાવી લીધી. ક્રોધથી રંક શેઠ મ્લેચ્છ દેશમાં જઈ ત્યાંના રાજાને કહેવા લાગ્યો કે "જો તમે વલ્લભીનો નાશ કરો તો એક ક્રોડ રૂપૈયા આપું." રાજાએ તે કરાર કબુલ કરીને સેના તૈયાર કરી કુચ કરવા માંડી. રસ્તે જતાં મેલાણ કરી રાજા પોતાના તંબુમાં અર્ધ જાગ્રત્ અને અર્ધ ઊંઘતો હતો તેવામાં, છત્રધારકને રંકના તરફથી કાંઈ ઈનામ મળ્યું નહતું માટે અગાઉથી વિચારી રાખ્યા પ્રમાણે તે બોલવા લાગ્યો કે "આપણા રાજાના દરબારમાં કોઈ ડાહ્યો માણસ નથી, નહિતર એક અજાણ કુળના અને જેની રીતભાતની કોઈને ખબર નથી તથા તે સારો

છે કે નઠારો તે કોઈ ગણતું નથી એવા એક રંક નામના વેપારીના ભમાવ્યાથી, પૃથ્વીના મહાન્ ઈન્દ્રસમાન અશ્વપતિ સૂર્યના પુત્ર **શિલાદિત્યપર** ચઢાઇ કરવા નીકળે નહીં.” રાજા સુખદાયક ઔષધના જેવા વચન સાંભળી બીજે દિવસે આગળ વધ્યો નહિ, પછી રંકના સમજવામાં ખરૂં કારણ આવ્યું એટલે બ્હીને ચાકરની ઈચ્છા પ્રમાણે મ્હોરો આપીને તેને તૃપ્ત કર્યો, ત્યારે તે રાજાની હુજુરમાં બીજે દિવસે ઉપરના જેવો લાગ જોઈને બોલ્યો કે “વિચારીને કે વિના વિચારે એકવાર પગલું ભર્યું તે ભર્યું તો હવે આગળ ચાલવામાં શો બાધ છે? જ્યારે સિંહ રમતાં રમતાં પણ હાથીનો નાશ કરી શકે છે તો પછી તેને મૃગપતિ અથવા મૃગવધ કરનારનું નામ ધારણ કરી શા માટે હલકા પડવું જોઇએ? આપણા રાજાનું પરાક્રમ અપાર છે એના સામો કોણ ટક્કર લઈ શકે તેવો છે?” આવા વચનથી ખુશી થઈ તે મ્લેચ્છરાજા ડંકાના ગડગડાટથી આકાશ અને પૃથ્વીને ગજવી દેતો આગળ ચાલ્યો. આણીગમ **વલ્લભીમાં** સંકટ આવી પડવાનું છે એવું જાણીને શ્રી-ચંદ્રપ્રભુ શ્રીવર્ધમાનદેવ અને બીજી મૂર્તિયોએ* **શિવપટ્ટણ** (પ્રભાસ) **શ્રીમાલપુર** અને બીજા નગરો ભણી રસ્તો લીધો.

---

* ફાર્બસ રાસમાળામા “મૂર્તિયોએ અન્ય નગરોભણી રસ્તો લીધો” એમ છે પરંતુ તત્ર એમ સમજવું કે મ્લેચ્છોનો ઉપદ્રવ થનાર હોવાથી શાસનદેવો, તીર્થંકરની મૂર્તિયોને અન્ય નગરોમાં લઈ ગયા.

શ્રીમલ્લવાદી વગેરે આચાર્યો પણ પોતાના ભક્તો-સહિત **પ**ં ા ર જતા રહ્યા. મ્લેચ્છની સેના નગરની પાસે આવી પહોંચી અને રંક જે પોતાના દેશનું ધિઃક્કારવાયોગ કારણરૂપ હતો, તેણે, દગો દઈ મ્લેચ્છોને શિખવ્યું તેથી તેઓએ ગાયના લોહીથી સૂર્યકુંડ ભર્યો એટલે **શિલાદિ**ત્ય ની ચઢતી કળાનું કારણ જે તેનો ઘોડો+ હતો તે રાજાને ત્યજી દઈને આકાશમાં જતો રહ્યો, આથી **શિલાદિ**ત્ય નિરૂપાય થયો અને તે મરાયો. મ્લેચ્છોએ જેમ રમત રમતા હોય તેમ **વલ્લભી**પુરીનો નાશ કર્યો. **વલ્લભીનો** નાશ થવાથી જૈન રાજાઓ ત્યાંનાં રહેવાસી જૈનો, મેવાડમાં મોરી અને માર-વાડનીસીમા ઉપર જઈ વસ્યા, અને બીજા મારવાડ પ્રાંતના **નાં-દોલ** અને **ંદરામાં** જઇ રહ્યા. જૈન ગ્રન્થકારો **વલ્લભીનો** નાશ વિક્રમ સંવત્ *૩૭૫ (ઈ. સ. ૩૧૯)માં થયો એમ કહે છે. રાજસ્તાનના કર્તા **ટૉ** **ાહેબ** કહે છે કે વલ્લભી ઉપર

+ શિલાદિત્યને સૂર્યદેવે ઘોડો આપ્યો હતો તેની શિલાદિત્ય પૂજા કરતો હતો. પરમાર ચાવડા અને સૂર્યવંશી શિશોદિયા વગેરે રાજાઓના વંશનો હાલ પણ દિવાલી વગેરે પર્વોમાં ઘોડાની બ-નાવેલી મૂર્તિની પૂજા કરે છે તેથી તેઓ શિલાદિત્યના વંશી હોય એવી સંભાવના થાય છે. સૂર્યની ઉપાસના કરનારા સૂર્યના વંશથી પરંપરાએ આવેલા સૂર્યવંશી ગણાય છે. પરમાર એ વિશેષણ હોવાથી વિક્રમના પૂર્વેના રાજાઓ ક્ષત્રિયો સૂર્યવંશી હોય એવું પર-માર ક્ષત્રિય રાજાઓમાં સૂર્યના અશ્વની પ્રતિમાના પૂજનથી અનુમાન થાય છે તેનો નિર્ણય કરવાને ભવિષ્યમાં બની શકશે તેટલું કરી શકાશે.

* વિક્રમ સંવત ૩૭૫ વીર સંવત-૮૪૫માં વલ્લભીનો ભંગ

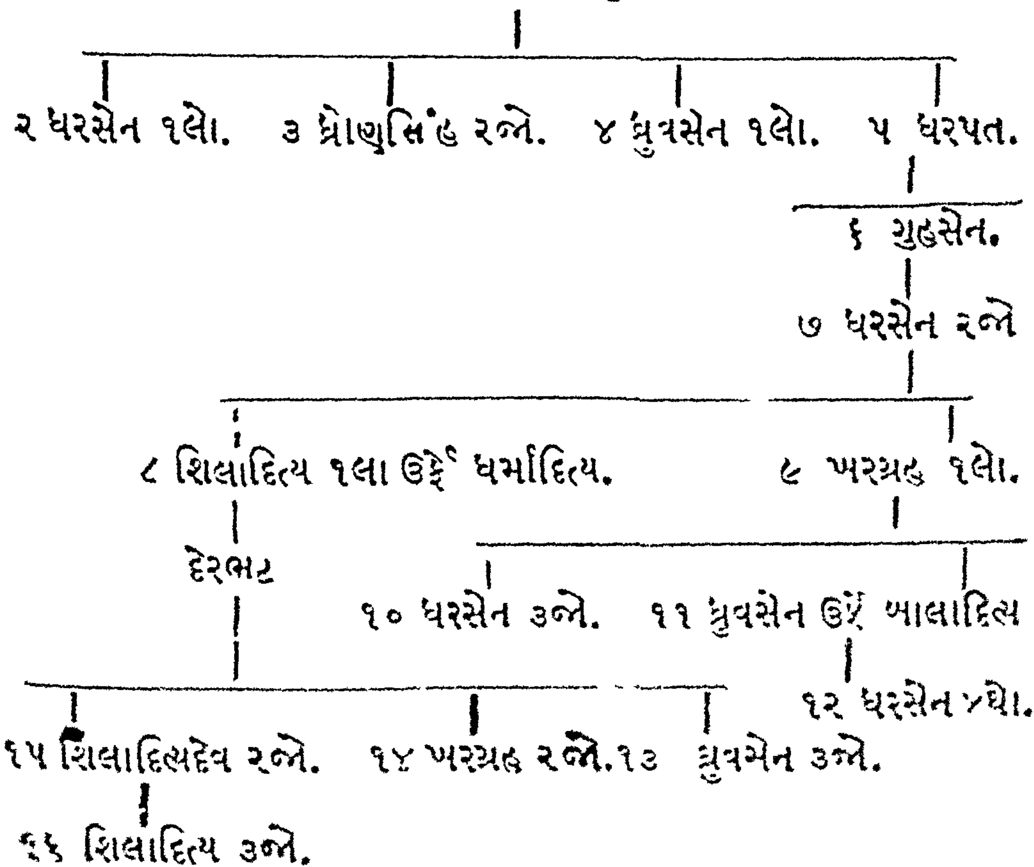
જે મ્લેચ્છ લોકોએ ચઢાઈ કરી હતી તે **સીથીન** લોકો હતા. મી. **થન** કહે છે કે તેઓ **બાકત્રોનીન** જાતના લોક હતા. અને મી. **અલફીન્સ્ટન** ધારે છે કે તેઓ મોટા **નશીરવાન** બાદશાહના હાથ નીચેના ઈરાનીઓ હતા. **કર્નલટૉડના** લખવાપ્રમાણે સૂર્યવંશનો **નકસેનરા** સન્ ૧૪૪-૧૪૫માં પોતાની રાજધાની **ચોટ઼ા** કે જ્યાં રામચંદ્રજીએ રાજ્ય કર્યું હતું એવું તે **કૌશલ** દેશનું રાજ્ય છોડી **વૈરાટ** જઈ વસ્યો. તેણે +પરમારવંશના રાજા પાસેથી રાજ્ય ખુંચાવી લીધું અને **વડનગરની** સ્થાપના કરી. તેનો મહામદનસેન તેનો સુદેત તેનો વિજયસેન

થયો એમ લખવામાં આવ્યું છે તો આ શંકા થાય છે કે વલ્લભીમાં વીર સંવત્ ૭૮૦માં જૈનાગમોને પુસ્તકારૂઢ કરવાનું કાર્ય થયું એ નાશ થયા પછી કેવી રીતે બની શકે ? તેના સમાધાન માટે જણાવવાનું કે વલ્લભીપુરીનો ભંગ એનો અર્થ એવો તત્ર ન સમજવો કે સર્વથા તેનો નાશ. વલ્લભીપુરીમાં કિલ્લા વગેરેને તોડ્યા હોય અને પછી તેને સમરાવ્યા હોય એમ સમજવું અને પશ્ચાત્ થયેલા શિલ્લાદિત્યના સમયમાં પુનઃ હતી તેવી સ્થિતિપર રાજ્ય આવ્યું હોય એમ બનવા યોગ્ય છે. આ સંબંધી ઘણી ચર્ચા છે.

+ સિથિયનોને હરાવનાર વિક્રમને પરમાર એ વિશેષણ મળ્યું હોય અને તેથી તેના વંશજો સૂર્યવંશી હોઈ પશ્ચાત્ પરમાર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા હોય ને પશ્ચાત્ અયોધ્યાથી કનકસેને આવી પરમાર-વંશી ગણાતા રાજા પાસેથી રાજ્ય ખુંચાવી લીધું હોય એમ સંભવ છે તેનો નિર્ણય ઐતિહાસિકદૃષ્ટિથી કરવા યોગ્ય છે,

અથવા વિજય થયો. એણે વિજયપુર વિદભૅ અને વલ્લભીપુર વસાવ્યાં. તેના વંશનુ ઝાડ નીચે પ્રમાણે.

વલ્લભીપુરના રાજાઓની વંશાવલી.

વલ્લભીપુરના રાજાની મેવાડમાં ગાદી.

વલ્લભીપુરનીગાદીએ ઈ. સ. ૫૩૯—૫૬૯ સુધી ગુહસેને રાજ્ય કર્યું. એને ગુહિ પણ કહેતા. જે ગોહિલ અને ઘેલોટી કાઠિયાવાડ અને રજપૂતાનામાં રાજ્ય કર્તા

તરીકે થએલા છે તે આ ગોહિલના વંશજ છે. ગોહિલ પુત્ર ઉપરથી ગુહિલુ-ત (ઘેલોત, ઘેલોતિ, ઘેલોટી) થયા. **ગુહસેન**નો મોટો કુંવર **ધરસેન** બીજો તેના પછી ગાદી-પતિ થયો, અને બીજા કુંવર **ગુહાદિત્ય** અથવા ગુહાએ **ઈડર**નું રાજ્ય મેળવ્યું. તેના વંશજ ઈડરથી **ચિતોડ** (મેવાડ) ગયા અને તેના વંશજો હાલ **ઉદેપુર**માં રાજાઓ છે. અને તે પશ્ચાત્ *શિશોદીયા તરીકે પ્રખ્યાતિને પામ્યા છે. **ગુહસેન** પારસી મહારાજા **નસરવાનની** કુંવરીપરણ્યો

* શિશોદિયાવંશની સ્થાપના જૈનાચાર્યે કરેલી છે. આબુજી પાસે હણાદ્રા ગામ છે ત્યાના ચૈત્યવાસી પરંપરાગત મહાત્માનો અમો જ્યારે સં ૧૯૭૧ મહાવદિ ત્રયોદશીનારોજ આબુપરથી ઉતરી હણાદ્રા ગયા ત્યારે ત્યાં મેળાપ થયો અને તેણે પોતાની વંશવહીમાથી ક્ષત્રિયોના વંશ સ્થાપક જૈનગચ્છીય આચાર્ય તરીકે નીચે પ્રમાણે દુહો કહ્યો

"शिशोदिया संडेसरा, चउदशीया चोहाण;
चैत्यवासिया चावडा, कुल गुरु एह वखाण."

જૈનષડેરકગચ્છાચાર્યે શિશોદિયાવશની સ્થાપના કરેલી છે તેથી શિશોદિયા રજપુતો અને રાજાઓ ષંડેરકગચ્છીય કહેવાયછે. ઇશ્વરસૂરિ, યશોભદ્રસૂરિ શાલિસૂરિ અને સુમતિસૂરિ, શાન્તિસૂરિ વગેરે પ્રખ્યાત આચર્યો આ ગચ્છમા થઇ ગયાછે. ષડેરક ગામ એરણપુરથી પાંચ ગાઉપર છે તેના નામે ષંડેરકગચ્છ પડયો હોય એમ સમજાય છે. સંડેરકને હાલ સાડેરાવ કહેવામાં આવે છે. યશે ભદ્રસૂરિ દશમાં સૈકામાં થયા છે. પાલણ-પુરમાં શ્રીશાન્તિનાથના દેરાસરની મૂર્તિયોપર સંવત્ ૧૩૩૧થી તે સંવત્ ૧૩૫૨ સુધીના ઉકેશગચ્છાચાર્યો, કોરંટકગચ્છાચાર્યો અને ષંડેરકગચ્છા-

હતો એમ કહેવાય છે. પ્રસંગોપાત્ત આ પ્રમાણે વલ્લભીના રાજાઓ સંબંધી વિવેચન કરાયું વલ્લભી, પંચાસર અને ડનગરમાં **ધ્રુવસેન** રાજાના વખતમાં એક રાજ્યસત્તા પ્રવર્તતી હતી, એમ અનુમાને સંભાવના કરી શકાય છે. અને **વલ્લભીનારાજાઓકનકસેન**રાજાના વંશી હતા. **જયશિખર** ચાવડા વગેરેનો પણ પ્રાયઃ પરમાર વા સૂર્યવંશ એ બે માંથી એક વંશ સિદ્ધ થઈ શકે તેમ છે. પરંતુ હજી તત્સંબંધી વિશેષ સિદ્ધિ માટે નિર્ણય કરવાની જરૂર છે, માટે અત્ર હાલ ખાસ નિર્ણય કરવામાં આવતો નથી. **પં ા ર**ના નાશની લગભગ સમયમાં **વલ્લ** ીપુરનો પણ છેલ્લી વખતે છેલ્લો નાશ થયો હોય એમ સંભાવના થાય છે. જૈનગ્રન્થોથી આ પ્રમાણે વલ્લભી, અને વલ્લભીના રાજાઓ અને વલ્લભીના **ગુહસેન** રાજાનાવંશમાં થએલા મેવાડના રાજાઓ અને ચાવડાવંશ ઉપર સારો પ્રકાશ પડે છે, એમ પ્રસંગોપાત્ત અત્ર કહેવામાં આવે છે. **વડનગરમાં જે ધ્રુવસેનરાજા** રાજ્ય કરતો રહતો અને જે

ચાર્યોએ પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાના લેખો છે. શિશોદિયાના કુલગુરૂ પંડેરૂરગચ્છીય જૈનાચાર્ય છે. ચોહાણ વંશના કુલમાં જે જે ચોહાણ રાજાઓ પૂર્વે થયા તેના કુલમાં ગુરૂ તરીકે ચાતુર્દશિકગચ્છીય જૈનાચાર્યો જાણવા. વનરાજ ચાવડાના ગુરૂ તરીકે ચૈત્યવાસી શીલગુણી સૂરિ હોવાથી તે ચાવડાઓના કુલગુરૂ તરીકે તેના વંશજો ચૈત્યવાસી સાધુઓ ગણ્યા. શિશોદિયા રાજાઓ, તેની પૂર્વેના વલ્લભીના રાજાઓ, ચોહાણ રાજાઓ અને ચાવડા રાજાઓના મૂલ ધર્મગુરૂઓ અને આખા ક્ષત્રિયકુલના ગુરૂઓ જૈનાચાર્યો હતા.

કનકવંશી ગણાતો તે અને વલ્લભીપુરની ગાદીપર બેસનાર **ધ્રુવસેન** ૧ લો **એ** બે એકજ હોય એમ સંભવે છે, અને તેથી વલ્લભીપુર કે સોરઠનું રાજ્ય, અને વડનગર કે જે ગુજરાતની રાજધાની એ બેનો રાજા ધ્રુવ**સેન** એક સંભવે છે. આ સંબંધીમાં વિશેષ પ્રમાણો મળતાં ભવિષ્યમાં વિશેષ સમાધાન માટે પ્રયત્ન થાય એવી આશા રહે છે. અત્ર આપણે એટલુંજ જોવાનું છે કે "ધ્રુવ**સેન** રાજા જૈન હતો તેથી તેના રાજ્યમાં ગુજરાત અને કાઠિયાવાડમાં જૈનોની જાહોજલાલી વર્તતી હતી." શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાં લખ્યા પ્રમાણે જે **શિલાદિત્ય** રાજા **થયો** તેના પશ્ચાત્ આ ધ્રુવસેન રાજા થયો એમ સંભવે છે. તત્સંબંધી ચર્ચા વિષે હજી ઘણું વિચારવાનું કહેવાનું બાકી રહે છે.

આ પ્રમાણે **ધનેશ્વર**સૂરિના સમયના, તથા આગળ પાછળના રાજાઓ, જૈનાચાર્યો, દેશ, ધર્મ, દેશની સ્થિતિ, મનુષ્યોની સ્થિતિ, તત્સમાનકાલીન આચાર્યોએ કરેલા મહાન્ કાર્યો, ધર્મવાદો, અને પરદેશી રાજાના હુમલા ઉપર કંઈક સારૂં અજવાળુ પડે છે. ધનેશ્વરસૂરિ સંબંધી પ્રસંગોપાત્ત લખતાં બીજા ધનેશ્વરસૂરિઓ સંબંધી કહેવામાં આવે છે. બીજા એક ધનેશ્વરસૂરિ "ચૈત્રવાલગચ્છમાં" થયેલા છે તે પૂર્વે "રાજગચ્છીય" હતા; પશ્ચાત્ **ચૈત્રપુરમાં** પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાથી તે **ચૈત્રવાલગચ્છીય થયા.** તે આશરે બારમા શતકમાં થયા છે.

વળી બીજા એક **ધનેશ્વ** નામના સૂરિ ૧૧૭૧ની સાલમાં થયા છે તેઓ "વિશાવાળગચ્છીય" હતા. તેઓએ **નવલ્લભસૂરિ**કૃત સૂક્ષ્ ાર્થસાર્ધશતકની ટીકા રચી છે, આશરે સંવત્ ૧૧૭૧માં.

વલ્લભીપુરનું ીમુનિસુવ્રતસ્વામીના સમયમાં **વિમળપુરી** નામ હતું. ત્યાં 'દરાજા **પ્રેમલાલક્ષ્મીને** પરણ્યા હતા અને તે શત્રુંજયની તલેટી કહેવાતી હતી. કેટલાક કાળ ગયા પછી **વિમળાપુરીનું** વલ્લભીપુર નામ પડયું. વલ્લભીના ભંગ થયા બાદ હાલ તે **વ ાના** નામથી પ્રસિદ્ધ છે. અને તે દેશી સંસ્થાનમાં છે. શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાં વર્ણવેલા **ાવડ** અને **જાવડના** ચરિત્રથી તે વખતના રાજાઓની સ્થિતિનું ભાન થાય છે. હિન્દુસ્તાનમાં **વિક્રમા**દિત્યરાજાનું રાજ્ય હતું અને તેણે **ીથી નોને** હરાવ્યા હતા તેથી તેનું નામ **શકારિ** તરીકે વિશ્વમાં પ્રખ્યાત ગણાય છે. વિ **મા**દિત્યરાજા કઈ સાલમાં થયો તત્સંબંધી "વિક્રમોર્વશીય નાટકમાં" **રા. કીલા ા** એ તથા **રા. કેશવલાલ** હર્ષદરાય ધ્રુવે ઘણી ચર્ચા કરી છે. શત્રુંજય માહાત્મ્યગ્રન્થની પ્રાન્તે આપેલા **વિક્રમ** અને **ાવડનો** સંબંધ વિચારાશે તો તેઓને **વિક્રમની** સાલના નિર્ણય સંબંધી ઘણું જાણવાનું મળશે. **વિક્રમના** સમયમાં સોરઠ, ગુજરાત, મારવાડ, માળવા, દક્ષિણ, પંજાબ, અફગાનિસ્તાન, ઈરાન, અરબસ્તાન, અને ગ્રીસ વગેરે દેશોમાં જૈનધર્મ પ્રવર્તતો અને દેશમાં સર્વત્ર વેપાર વગેરેની જાહોજલાલી હતી એમ શિલા લેખો અને ગ્રંથોથી સિદ્ધ થાય . આ પ્રમાણે

શત્રુંજયરાસપરથી ઐતિહાસિક વૃત્તાંતોપર અજવાળું પડે છે. **જાવડ** વગેરેના વહાણો **મહાચીન ચીન** અને ભોટ વગેરે દેશોમાં જતાં હતાં તેથી એમ સમજાય છે કે તત્સમયે આર્યાવર્તમાં વ્યાપાર જોસભર ચાલતો, અને હિંદુસ્તાન ધનથી સમૃદ્ધ હતું. હિન્દુસ્તાનમાં વહાણ બનાવવાની વિદ્યા ઘણા કાળથી હતી એમ શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાં આપેલા એક વેપારીના કથાનક ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે. તે વેપારી ઘણા જુના વખતનો હતો. હિન્દુસ્તાનમાં યુદ્ધ કળામાં વપરાતા અસ્ત્રો શસ્ત્રોની વિદ્યા, ઘણાકાળથી પ્રવર્તતી હતી એવું રામરાવણના, અને પાંડવકૌરવના યુદ્ધથી સિદ્ધ થાય છે. હિન્દુસ્તાનમાં અનેક સતીઓ થઈ ગઈ તથા અનેક પ્રકારના સુધારા થયા એવું શત્રુંજયમાહાત્મ્યગ્રન્થથી સિદ્ધ થાય છે. હિન્દુસ્તાનમાં આ અવસર્પિણીકાળમાં જૈનરાજા **ભરતથી** જૈનમન્દિરો કરાવવાની પ્રવૃત્તિ શરૂ થઈ અને તે અદ્યાપિ પર્યંત પ્રવર્ત્યા કરેછે. આ અવસર્પિણીકાળમાં તીર્થની યાત્રા માટે સંઘ કાઢવાની પ્રવૃત્તિનો આરંભ **શ્રીભરત**રાજાથી થયો છે, એમ શત્રુંજયમાહાત્મ્ય વાંચતાં તરત માલુમ પડે છે, ઇત્યાદિ અનેક વૃત્તાંતોનો બોધ આ ગ્રન્થને વાચતાં વાચકને થાયછે, અને તેથી આત્માર્થીજનોને સિદ્ધાચલતીર્થ પર અત્યંત ભાવ ઉત્પન્ન થાય એમાં નવાઈ શી? તેમજ શત્રુંજય માહાત્મ્ય વાંચતા આર્યદેશની મહત્તાનો ખ્યાલ વાચકોના હૃદયમાં તુર્ત ઉત્પન્ન થાય છે અને પવિત્ર તીર્થોપર તથા આર્યદેશ ઉપર અત્યંત પ્રેમ ઉદ્ભવે છે. સિદ્ધાચલના અનેક વખતે નાના મોટા ઉદ્ધાર થએલા છે તેમાંથી મુખ્યનાં નામ નીચે પ્રમાણે—

દ્ધારો.

૧. રતરાજાએ ઉદ્ધાર કર્યો.

૨. ભરતરાજાની આઠમી પાટે દંડવીર્યરાજા થયા તેમણે ઉદ્ધાર કર્યો.

૩. સીમન્ધિરસ્વામીનો ઉપદેશ સાંભળીને ઈશાનેન્દ્રે ઉદ્ધાર કર્યો.

૪. એક કોડિ સાગરના આંતરે ચોથો ઉદ્ધાર માહેન્દ્રે કર્યો.

૫. દશ કોડિ સાગરે પાંચમો ઉદ્ધાર પાંચમાં ઈન્દ્રે કર્યો.

૬. એક લાખ કોડિ સાગરે ચમરેન્દ્રે છઠ્ઠો ઉદ્ધાર કર્યો.

૭. શ્રીસગરચક્રવર્તીએ સાતમો ઉદ્ધાર કર્યો.

૮. શ્રીવ્યન્તરેન્દ્રે આઠમો ઉદ્ધાર કર્યો.

૯. ચન્દ્રપ્રભુના પ્રભુત્વમાં નવમો ઉદ્ધાર ચંદ્રયશાએ કર્યો.

૧૦. શ્રીશાન્તિનાથના પુત્ર ચક્રાયુદ્ધરાજાએ દશમો ઉદ્ધાર કર્યો.

૧૧. શ્રીરામચન્દ્રે અગિયારમો ઉદ્ધાર કર્યો.

૧૨. શ્રીપાણ્ડવોએ બારમો ઉદ્ધાર કર્યો અને વીસ ક્રોડ મુનિની સાથે પાણ્ડવો સિદ્ધાચલપર મુક્તિને પામ્યા.

" ચોથે આરે એ થયા, સવી મોટા ઉદ્ધાર;
" સૂક્ષ્મ ઉદ્ધાર વચ્ચે થયા, કહેતાં નાવે પાર."

શ્રીવીરવિજયકૃત નવાણું પ્રકારી પૂજામાં.

ચોથા આરામાં મોટા ઉદ્ધાર થયા. વચ્ચે સૂક્ષ્મ જે જે દ્ધારો થયા તેને કહેતાં પાર આવી શકે તેમ નથી.

૧૩. વિક્રમ સંવત્ ૧૦૮માં ભાવડના પુત્ર જાવડશાએ શ્રીવજ્રસ્વામીમહારાજના ઉપદેશથી અને તેમની સહાયથી સિદ્ધાચલનો ઉદ્ધાર કર્યો.

૧૪. વિક્રમ સંવત્ ૧૨૧૩માં કુમારપાળ રાજાના મંત્રી બાહડ કે જે શ્રીમાળીવંશમાં મુકુટસમાન હતા તેમણે ઉદ્ધાર કર્યો.

૧૫. વિક્રમ સંવત્ ૧૩૭૧માં સમરાશા ઓશવાળે ન્યાયદ્રવ્યની વિશુદ્ધતા પૂર્વક પંદરમો ઉદ્ધાર કર્યો.

૧૬. વિ. સં. ૧૫૮૭માં કર્માશા શેઠે સોળમો ઉદ્ધાર કરાવ્યો અને તે હાલ વિદ્યમાન્ છે.

શ્રીમહાવીરસ્વામીએ તીર્થોદ્ધારક તથા પ્રભાવક તરીકે જે ભવિષ્ય ભાખ્યું હતું તેને **ધનેશ્વરસૂરિ**, પ્રભુના શબ્દો તરીકે નીચે પ્રમાણે લખે છે.

" ततःकुमारपालश्च बाहडो वस्तुपालकः ॥
समराद्या भविष्यन्ति कर्मसेनोऽस्मिन् प्रभावकाः ॥८७॥"

"શિલાદિત્યરાજા પશ્ચાત્ કુમારપાળરાજા, બાહડ, વસ્તુપાળ, સમરાશા, અને આદિ શબ્દ કર્માશાહ વગેરે થશે" એમ શ્રીમહાવીરપ્રભુએ પૂર્વે કહ્યું હતું અને તે પ્રમાણે સમજી શકીએ છીએ.

૧૭. પાટલીપુત્રમાં થનાર કલંકી રાજાનો પુત્ર વિમલવાહન રાજા સત્તરમો ઉદ્ધાર કરાવશે, તેમજ અન્યતીર્થોના પણ ઉદ્ધારો કરાવશે. ત્રણખણ્ડમાં આર્યઅનાર્ય દેશમાં સર્વત્ર મન્દિરો કરાવશે અને જિનશાસનની પ્રભાવના કરશે એક દિવાલી કલ્પની પ્રતિમાં પીસ્તાલીસ ઉપકલંકીઓ અને પાંત્રીશ કલંકી રાજાઓ થયા બાદ કલકીરાજા થશે એમ લખ્યું છે.

શ્રીસિદ્ધાચળનાં એકવીશ તથા વિશેષ નામ શ્રીશત્રુંજય માહાત્મ્યમાં નીચે પ્રમાણે લખવામાં આવ્યાં છે.

સિદ્ધાચલના ૨૧ નામો.

૧ શત્રુંજય	૮ પર્વતેન્દ્ર	૧૫ શાશ્વત
૨ પુણ્ડરીકગિરિ	૯ શ્રીસુભદ્રા	૧૬ સર્વકામદ

૩ મહાઅચળ
૪ સિદ્ધિક્ષેત્ર
૫ વિમલાચલ
૬ સુરશૈલ
૭ પુન્યરાશિ
૧૦ શ્રીપદ
૧૧ દૃઢશક્તિ
૧૨ અકર્મક
૧૩ મુક્તિનિલય
૧૪ મહાતીર્થ
૧૭ પુષ્પદન્ત
૧૮ મહાપદ્મ
૧૯ પૃથ્વીપીઠ
૨૦ પાતાલમૂલ
૨૧ કૈલાસ.

શ્રીસિદ્ધાચલનાં ૧૦૮ નામો.

૧ શત્રુંજયગિરિ
૨ બાહુબલી
૩ મરૂદેવી
૪ પુંડરિકગિરિ
૫ રૈવતગિરિ
૬ વિમલાચલ
૭ સિદ્ધરાજ
૮ ભગીરથ
૯ સિદ્ધક્ષેત્ર
૧૦ સહસ્રકમલ
૧૧ મુક્તિનિલયગિરિ
૧૨ સિદ્ધાચલ
૧૩ શતકૂટ
૧૪ ઢંકગિરિ
૧૫ કદંબગિરિ
૧૬ કોડીનિવાસ
૧૭ લોહિત્ય
૧૮ તાલધ્વજ
૧૯ પુન્યરાશિ
૩૪ શ્રીપદ
૩૫ હસ્તગિરિ
૩૬ શાશ્વત
૩૭ ભવ્યગિરિ
૩૮ સિદ્ધશિખર
૩૯ મહાયશ
૪૦ માલવંત
૪૧ પૃથ્વીપીઠ
૪૨ દુઃખહર
૪૩ મુક્તિરાજ
૪૪ મણિકાન્ત
૪૫ મેરૂમહીધર
૪૬ કંચનગિરિ
૪૭ આનન્દધર
૪૮ પુણ્યકન્દ
૪૯ જયાનન્દ
૫૦ પાતાળમૂળ
૫૧ વિભાસ
૫૨ વિશાલ
૬૭ ગુણકન્દ
૬૮ સહસ્રપત્ર
૬૯ શિવંકર
૭૦ કર્મક્ષય
૭૧ તમોકન્દ
૭૨ રાજરાજેશ્વર
૭૩ ભવતાર
૭૪ ગજચન્દ્ર
૭૫ મહોદય
૭૬ સુરકાન્ત
૭૭ અચલ
૭૮ અભિનન્દ
૭૯ સુમતિ
૮૦ શ્રેષ્ઠ
૮૧ અભયકન્દ
૮૨ ઉજ્જ્વલગિરિ
૮૩ મહાપદ્મ
૮૪ વિશ્વાનન્દ
૮૫ વિજય

૨૦ મહાબલગિરિ	૫૩ જગતારણુ	૮૬ ઇન્દ્ર
૨૧ દ્રઢશકિત	૫૪ અકલંક	૮૭ કપર્દીવાસ
૨૨ શતપત્ર	૫૫ અકર્મક	૮૮ મુક્તિનિકેતન
૨૩ વિજયાનન્દ	૫૬ મહાતીર્થ	૮૯ કેવલદાયક
૨૪ ભદ્રંકર	૫૭ હેમગિરિ	૯૦ ચર્ચગિરિ
૨૫ મહાપીઠ	૫૮ અનન્તશક્તિ	૯૧ અષ્ટોતરશતકૂટ
૨૬ સુરગિરિ	૫૯ પુરૂષોત્તમ	૯૨ સૌંદર્ય
૨૭ મહાગિરિ	૬૦ પર્વતરાજ	૯૩ યશોધર
૨૮ મહાનન્દ	૬૧ જ્યોતિરૂપ	૯૪ પ્રીતિમંડણુ
૨૯ કર્મસૂદન	૬૨ વિલાસભદ્ર	૯૫ કામુકકામ
૩૦ કૈલાસ	૬૩ સુભદ્ર	૯૬ સહજાનન્દ
૩૧ પુષ્પદન્ત	૬૪ અજરામર	૯૭ મહેન્દ્રધ્વજ
૩૨ જયન્ત	૬૫ ક્ષેમંકર	૯૮ સર્વાર્થસિદ્ધ
૩૩ આનન્દ	૬૬ અમરકેતુ	૯૯ પ્રિયંકર

આ પછીના ૧૦૦થી ૧૦૮ નામો કશે પણ પ્રાપ્ત થઈ શકયાં નથી, તે ઉપરથી સંભવે છે કે નવાણું યાત્રા કરવાનો રિવાજ ચાલુ હોવાથી અને નિત્ય એક એક એમ નવાણું નામોનું ધ્યાન ધરવાથી તે નવાણું નામો પ્રચલિત રહી બાકીના નવ નામો પ્રાયઃ વિચ્છેદ થયાં હશે ! શ્રીશત્રુંજયમાહાત્મ્યની અંદર પણ ૧૦૮ નામો આપ્યાં નથી, પરંતુ શ્રીધનેશ્વરસૂરિ જણાવે છે કે આ નામો **શ્રીસુધર્માગણધરે** રચેલાં **મહાકલ્પસૂત્ર** અર્થાત્ શત્રુંજયમાહાત્મ્યથી જોઈ લેવાં, પરંતુ તે ગ્રંથ પણ વિચ્છેદ હોવાથી તે નામો જાણવાં કયાંથીજ બને ? જો શ્રીધનેશ્વરસૂરિયે પોતાના શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાં એ નામો આપ્યાં હોત

તો આજ અતીવ ઉપયોગી થઈ પડત. તેઓએ વિશેષ નીચેનાં નામો પણ શત્રુંજયગિરિનાં કહેવાય છે એમ પોતાના શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાં વર્ણવ્યું છે.

બ્રહ્મગિરિ	નાન્દિગિરિ	શ્રેયઃપદ
પ્રભોઃપદ	સર્વકામદઃ	ક્ષિતિમંડલમંડન
સહસ્રાખ્યગિરિ	તાપસગિરિ	સ્વર્ગગિરિ
ઉમાશંભુગિરિ	સ્વર્ણગિરિ	ઉદયગિરિ
અર્બુદગિરિ		વગેરે વગેરે.

શ્રીમાન્ વીરવિજયજીએ નવાણું પ્રકારી પૂજામાં પહેલીજ ઢાલમા એક સ્થળે—

“ નમિએ નામ હજાર ”

એ પ્રમાણે સૂચવી એના હજાર નામો હોવાનું સૂચવ્યું છે, પરંતુ પોતે નવાણું પ્રકારી પૂજા હોવાથી નવાણું નામોજ આપ્યાં છે. હજાર નામ કશેથી પ્રાપ્ત થઈ શકે તેવું પણ હાલ જણાતું નથી. કારણ જ્યાં ૧૦૮નુંજ ઠેકાણું નહિ તો ૧૦૦૦ની તો વાતજ શી? હા! માત્ર એટલું છે કે નામાંતર અને રૂપાંતર થયેલાં નામોને વધારી અંદર ગણવામાં આવે અથવા ધનેશ્વરસૂરિએ ઉપર લખેલાં નામો વધારવામાં આવે તો ૧૦૮ અથવા તેથી વધુ પણ મળી શકે! હાલ તો માત્ર નવાણું નામોજ મળ્યાં છે અને એકવીશ નામોનો તેની અંદર સમાવેશ થઈ જાય :

રૂપાંતર અને નામાંતર નામોનાં ઉદાહરણો—

વિમળાચલ બદલે વિમળાદ્રિ. સહસ્રાખ્ય બદલે સહસ્રકમળ. મહાગિરિ બદલે મહાચલ. સુરકાંત બદલે સુરપ્રિય.

ઈત્યાદિ.

સિદ્ધાચલ ઉપર શ્રીઆદિનાથભગવાન્ પૂર્વનવાણું વાર ચઢયા હતા, અને તેમનાં પગલાં હાલ રાયણતળે વિરાજમાન છે. જે મનુષ્ય સંઘપતિ થઇને સિદ્ધાચલતીર્થની યાત્રા કરે છે તે આસન્નકાળમાં મુક્તિ જનાર હોય છે તો રાયણના વૃક્ષમાંથી તેના ઉપર દૂધ ઝરે છે. ઋષભદેવભગવાન્ કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરીને સિદ્ધાચલ ઉપર પધાર્યા તેવારે બાર પર્ષદા આગળ સિદ્ધાચલનું માહાત્મ્ય વર્ણવ્યું હતું.

િ દ્ધા ળપર મુક્તિ પામનારાઓ.

શ્રીઅજીતનાથભગવંતે સિદ્ધાચલ પર ચોમાસુ કર્યું હતું. શ્રીસાગરમુનિએ એક ક્રોડના પરિવાર સાથે સિદ્ધાચલપર કર્મના પાશ તોડયા હતાં **ભરતરાજાએ** કેવળજ્ઞાન પામીને પાંચ કોડ મુનિના પરિવાર સાથે ત્યાં સિદ્ધિપદ પ્રાપ્ત કર્યું હતું. શ્રીઆદિનાથના ઉપગારથી અજીતસેને સિદ્ધાચલપર સત્તર ક્રોડ મુનિના પરિવારની સાથે શિવપદ પ્રાપ્ત કર્યું હતું.

ચૈત્રસુદિ પૂનમના દિવસે દશ હજાર મુનિ ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. **ાદિત્યયશા** શ્રીસિદ્ધાચલ પર એક લાખમુનિની સાથે શિવપદને પામ્યા. **સોમયશા** તેર કોડની સાથે અને **નારદ** એકાણું લાખની સાથે ત્યાં સિદ્ધિપદ પામ્યા. વ **દેવની પાંત્રીશ** હજારનારીઓ શ્રીસિદ્ધા લ **પર** મુક્તિ-

પદને પામી. એક ક્રોડ બાવન લાખ પંચાવન હજાર સાતસે ને સીત્યોતેર સાધુની સાથે **શ્રીશાન્તિનાથે** સિદ્ધાચલપર ચોમાસું કર્યું. **દમીતારી** નામના મુનિ ચૌદ હજારની સાથે મુક્તિ પદને પામ્યા. ચૌમાલીસસેંની સાથે **વૈદર્ભી** ત્યાં મુક્તિપદને પામી. એક હજારની સાથે **થાવચ્ચાપુત્ર** ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. **શુકપરિવ્રાજક** ત્યાં મુકિત પદને પામ્યા અને **પ્રદ્યુમ્નપ્રિયા** ત્યાં મુક્તિપદને પામી. પાંચસેંની સાથે **શૈલકમુનિ** ત્યાં મુક્તિ પદને પામ્યા. સાતસેંની સાથે **સુભદ્રમુનિ** ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. **રામ ભરત** ત્રણક્રોડની સાથે ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા અને **શ્રીસારમુનિ** ક્રોડ મુનિની સાથે ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. સાડી આઠ ક્રોડ મુનિની સાથે **શાંબપ્રદ્યુમ્ન** કુમાર મુક્તિપદને પામ્યા. એક ક્રોડની સાથે **કદમ્બગણધર** ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. **જાલી, મયાલી** અને **ઉવયાલી** ત્યાં અણસણ કરી મુક્તિ પદને પામ્યા. દેવકીના છ પુત્રો અણસણ કરી ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા. બે ક્રોડ મુનિની સાથે **નમિ** અને **વિનમિ** વિદ્યાધર સિદ્ધાચલપર સિદ્ધિપદને પામ્યા, તથા દશક્રોડ મુનિની સાથે **દ્રાવિડ** અને **વાલીખીલ્લજી** ત્યાં મુક્તિપદને પામ્યા.

સિદ્ધાચલનો એટલો બધો મહિમા છે કે ક્રોડ શ્રાવકોને કોઈ જમાડે અને જૈનતીર્થોની યાત્રા કરી આવે તો પણ તેનાથી સિદ્ધાચલ પર એક મુનિને દાન આપતાં વિશેષ ફળ થાય . ચાર હત્યાના કરનારા, પરદારા ભોગવનારા, તથા પોતાની બ્હેનને ભોગવનાર **ચંદ્રશેખરરાજાનો** પણ એ ગિરિથી ઉદ્ધાર થયો છે. દેવગુરૂદ્રવ્ય ચોરીખાનારા

મનુષ્યો ચૈત્રી કાર્તિકી પૂનમની સિદ્ધાચલની યાત્રા કરે અને તપજપધ્યાન કરે તો તેનાં પાપકર્મ ટળી જાય છે, ઇત્યાદિ સિદ્ધાચલનું માહાત્મ્ય લખવામાં આવ્યું છે. શ્રીસિદ્ધાચલમાહાત્મ્યગ્રંથમાં તત્સંબંધી ઘણું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે નીચે મુજબ.

ज्ञायते केवलज्ञानान्माहात्म्यं नास्य पार्यते ॥
वक्तुं तथापि देवेन्द्र! कथ्यते तव पृच्छनात् ॥ २८ ॥
नामान्यमूनि यः प्रातः, पठत्याकर्णयत्यपि ॥
भवन्ति संपदस्तस्य व्रजन्ति विपदः क्षयम् ॥ २९ ॥
तीर्थानामुत्तमं तीर्थं, नगानामुत्तमो नगः ॥
क्षेत्राणामुत्तमं क्षेत्रं, सिद्धाद्रिरयमीहितः ॥ ३० ॥
त्र्यैलोक्ये यानि तीर्थानि, पवित्राणि सुरेश्वर ॥
दृष्टानि तानि सर्वाणि, दृष्टे शत्रुञ्जये गिरौ ॥ ३१ ॥
पञ्चदशकर्मभूमौ, नाना तीर्थानि सन्ति हि ॥
शत्रुञ्जयसमं तेषु, नापरं पापहृत् क्वचित् ॥
कृत्रिमेष्वन्यतीर्थेषु, पुरोद्याननगादिषु ॥
जपैस्तपोभिर्नियमै-र्दानैमाध्ययनेन च ॥
अर्जयन्ति हि यत्पुण्यं, तस्माद्दशगुणं भवेत् ॥
जिनतीर्थेषु जंबुषु, चैत्ये शतगुणं ततः ॥
शाश्वते धातकीवृक्षे, तत्सहस्रगुणं मतम् ॥
पुष्करद्वीपचैत्येषु, रोचके चाञ्जने गिरौ ॥

क्रमात् तस्माद्दशगुणं, पुण्यं भवति वामन ॥
नंदीश्वरे कुण्डलाद्रौ, मानुषोत्तरपर्वते ॥
वैभारेऽपि समेदाद्रौ, वैताढ्ये मेरुपर्वते ॥
रैवताऽष्टापदे चैव, क्रमात् कोटिगुणं भवेत् ॥
शत्रुञ्जयेऽनन्तगुणं, दर्शनादेव तन्मतम् ॥
सेवनात्तु फलं शक्र, यत्तद्वक्तुं न पार्यते ॥
अन्यत्र पूर्वकोट्या यत्, शुद्धध्यानेन शुद्धधीः ॥
प्राणी वध्नाति यत्कर्म, मुहूर्तादिह तद्ध्रुवम् ॥ ५४
नास्त्यतः परमंतीर्थं, सुरराज जगत्त्रये ॥
यस्यैकवेलं नाम्नापि, श्रुतेनांहःक्षयो भवेत् ॥ ५६
शत्रुञ्जयमिदं तीर्थं, न यावत् पूजितं भवेत्
गर्भवासो हि तस्यास्ति, तावता दूरतां वृष ॥ ५९
कथं भ्रमसि मूढात्मन् धर्मो धर्म इतिस्मरन् ॥
एकं शत्रुंजयं शैल मेकवेलं निरीक्षय ॥ ६१ ॥
जिना अनन्ता अत्रेयुः सिद्धाश्चात्रेव वासव ॥
मुनयश्चाप्यसंख्याता स्तेनतीर्थमिदं महत् ॥ ७८ ॥
चराचराश्चतेजीवा धन्यास्तेत्र सदानगे ॥
धिक्तस्य जीवितंयेन न द्रष्टं तीर्थमप्यदः ॥ ७९ ॥
मयूरसर्पसिंहाद्या हिंस्रा अप्यत्र पर्वते ॥
सिद्धाः सिद्धन्ति सेत्स्यन्ति प्राणिनो जिनदर्शनात् ॥ ८० ॥
वाल्येऽपि यौवने वार्ध्ये तिर्यक्जातौचयत्कृतम् ॥
तत्पापं विलयं याति सिद्धाद्रेः स्पर्शनादपि ॥ ८१ ॥
स्वर्लोके यानि बिंबानि भूतलेयानिवासव ॥
पातालेऽपि तदर्चातोऽ प्यधिकेऽ जिनार्चना ॥ ८९ ॥

तावद्गर्जन्ति हत्यादि—पातकानीह सर्वतः ॥
यावत् शत्रुंजयेत्यारव्या श्रूयते न गुरोर्मुखात् ॥ ९४ ॥
नभेतव्यं नभेतव्यं, पातकेभ्यः प्रमादिभिः ॥
श्रूयतामेकवेल श्री सिद्धिक्षेत्रगिरेः कथा ॥ ९५ ॥
वरमेकदिनं सिद्धक्षेत्रे सर्वज्ञ सेवनम् ॥
नपुनस्तीर्थ लक्षेषु भ्रमणं क्लेशभाजनम् ॥ ९६ ॥
पदेपदे विलीयंते भवकोटि भवान्यपि ॥
पापानि पुण्डरिकाद्रे र्यात्रां प्रतियियासताम् ॥ ९७ ॥
एकैकस्मिन् पदेदत्ते पुण्डरिक गिरिप्रति ॥
भवकोटिकृतेभ्योऽपि पातकेभ्यः स मुच्यते ॥ ९८ ॥
श्रुते शत्रुंजये पुण्यं यत्स्यात् कोटिगुणं ततः ॥
निकटस्थे ह्यदृष्टेऽपि दृष्टेऽनन्तं गुणचतत् ॥
दृष्टया दृष्टेऽथ सिद्धाद्रौ संघार्चनपरानराः ॥
अर्जयन्ति महापुण्यं लोकाग्रावधियायि यत् ॥
यतिः पूज्योयतिः सेव्यो यतिर्मान्यो मनीषिभिः ॥
यते राराधनाद्यात्रा सफला निष्फलान्यथा ॥
निदानं वीतरागत्वे प्राग्भवे गुरुत्वागयतः ॥
देवतत्त्वादपिततो गुरुतत्त्वं महद्विदुः ॥
सहस्रलक्षसंख्यातै विंशुद्धैः श्रावकैरिह ॥
यद्भोजितै र्भवेत् पुण्यं' मुनिदानात् ततोऽधिकं ॥
यादृशस्तादृशोवापि लिङ्गी लिङ्गेन भूषितः ॥
श्री गोतम इवाराध्यो बुधैर्बोधिसमन्वितैः ॥
वर्तमानोऽपिवेषेण यादृशस्तादृशोऽपिसन् ॥
यतिः सम्यक्त्व कलितैः पूज्यः श्रेणिकवत् सदा ॥

गुरो राराधनात् स्वर्गो नरकश्च विराधनात् ॥
द्वेगती गुरुतोलभ्ये ग्रण्हीतैकां निजेच्छया ॥
अन्यस्थानकृतंराप मिहो ज्ञाति सुवासनः ॥
ह्रदयद्विहितंकर्म वज्रलेपंतुतद्भवेत् ॥
श्री तीर्थेऽस्मिन्नान्यानिन्दा न परद्रोह चिंतनम् ॥
न परस्त्रीपु लौल्यत्वं न परद्रविणेपु धीः ॥
अवाहितं यथाकामं मविश्रान्तंचये नराः ॥
ददनेदान मानन्दात् सुखिनस्तेस्युरुच्चकैः ॥

ભાવાર્થ—મહાવીરસ્વામી દેવેંદ્રના પૂછવાથી કહે છે કે હે દેવેન્દ્ર ! આ તીર્થનું જે માહાત્મ્ય કેવળજ્ઞાનથી જણાય છે તે વર્ણવતાં પાર આવે તેમ નથી તો પણ તારા પૂછવાથી હું કિંચિત્ માત્ર કહું છું.–"જે પુરૂષ આ તીર્થના નામોનુ સવારમાં સ્મરણ કરે છે યા સાંભળે છે તેને સર્વદા સર્વ સંપતિઓ સાંપડે છે અને વિપત્તિઓનો વિલય થાય છે. આ સિદ્ધાચળપર્યંત સર્વ તીર્થોમાં ઉત્તમ તીર્થ તરીકે, (ઉત્તમોતમક્ષેત્ર તરીકે) પ્રખ્યાત છે.

હે સુરેશ્વર! ત્રણભુવનને વિષે જેટલા પવિત્ર તીર્થો છે તે બધા એક શત્રુંજયના દર્શન કર્યે છને સવળા જોવા જ સમજવાં. પંદર કર્મભૂમિને વિષે વિવિધ પ્રકારના તીર્થો અસ્તિત્વ ધરાવે છે તેઓમાં શત્રુંજયસમાન પાપનો નાશ કરનાર અન્ય કોઇ નથી. પૂર ઉદ્યાન અને પર્વતોમાં રહેલા કૃત્રિમ અન્યતીર્થોમાં જપતપ નિયમદાન અધ્યયન આદિથી જે પુણ્ય ઉપાર્જન થાય છે તેના કરતાં જિનેશ્વરભગવાનના તીર્થોમાં દશ ગણું પુણ્ય થાય છે અને તેથી વિશેષ શત ગણું પુણ્ય જંબુવૃક્ષ પર રહેલા ચૈત્યમાં થાય છે, અને શાશ્વત એવા " ધાતકી વૃક્ષ " પર હજાર ગણું પુણ્ય થાય છે. પુષ્કરદ્વીપ-ચૈત્યોમાં, રોચકમાં, અંજનગિરિમાં અનુક્રમે દશ દશ ગણું

વધારે પુણ્ય થાય છે. નન્દીશ્વરમાં કુણ્ડલાદ્રિમાં, માનુષોત્તર પર્વત ઉપર, વૈભારગિરિપર, સમેતશિખરપર વૈતાઢયપર્વતપર, મેરૂપર્વતપર, રૈવતગિરિપર, અને અષ્ટાપદ વગેરેમાં જે ચૈત્યો આવેલાંછે; તેમાં અનુક્રમે કોટિગણું પુન્ય થાય છે, તેનાથી અનંતગણું પુણ્ય શત્રુંજયના દર્શન માત્રથી થાય છે.

હે શક્ર ! તેના સેવનથકી જે પુણ્ય થાય છે; તેતો વાચાને પણ અગોચર છે. બીજે સ્થળે નિર્મલ બુદ્ધિવાળો પ્રાણી શુદ્ધધ્યાનની કોટિપૂર્વવર્ષમાં જે સત્કર્મ બાંધે છે તે આસ્થળે એક મૂહૂર્ત માત્રમાં ઉપાર્જન થઇ શકે છે એ નિઃશંસય છે.

હે સુરરાજ ! ત્રણ જગતને વિષે આનાથી બીજું કોઇ ઉત્કૃષ્ટતીર્થ નથી. આ તીર્થનું એક વખત નામ માત્ર શ્રવણ કરવાથી પાપનો ક્ષય થઇ જાય છે. જ્યાંસુધી શત્રુંજયતીર્થ પૂજ્યું નથી તાવત્ તેને ગર્ભવાસ છે અને ધર્મ પણ તેનાથી દૂર છે. હે મૂઢાત્મન્ તું ધર્મ ધર્મ કરતો ક્યાં રખડયા કરે છે!!! એકવાર શત્રુંજયને દેખ !!! શામાટે અન્યત્ર પરિભ્રમણ કર્યા કરે છે. અત્ર અનન્ત જિનો આવેલા છે, સિદ્ધ થયા છે, અને અસંખ્યાતા મુનિયો સિદ્ધિપદ પામ્યા છે. તેથી આ તીર્થ મહાન્ છે. ચર અને અચર જે જીવો આ પર્વતમાં રહેલા છે તેમને ધન્ય છે. જેને આ તીર્થ જોયું નથી તેના જીવતરને ધિક્કાર છે. મયુર, સર્પ, અને સિંહ વગેરે હિંસક પ્રાણીયો આ પર્વતમાં જિનેશ્વરના દર્શનથી સિદ્ધિપદને પામ્યા છે અને પામશે. બાલ્યાવસ્થામાં, યૌવનમાં વૃદ્ધાવસ્થામાં અને તિર્યંચની યોનિમાં જે પાપ કરેલું હોય છે તે સિદ્ધાચલના સ્પર્શમાત્રથી નાશ પામી જાય છે. સ્વર્ગલોકને વિષે પૃથ્વીપર અને પાતાળને વિષે જે બિંબો છે તેની પૂજા કરવાથી

પણ ાધિક ફળ આ સ્થળે જિનેશ્વરભગવાનની પૂજા કરવાથી થાય છે. હત્યાદિ મહાન્ પાપોનું જોર ત્યાં સુધી ચાલે છે કે જ્યાંસુધી ગુરૂના મુખથી 'શત્રુંજય' એવો શબ્દ શ્રવણ કર્યો નથી. પાતકોથી પ્રમાદિઓએ બ્હીવું નહિં બ્હીવું નહિ. એક વખત તેઓએ સિદ્ધાચલની કથા સાંભળવી. એકજ દિવસ સિદ્ધક્ષેત્રમા સર્વજ્ઞની પૂજા કરવી તે સારૂં પણ લાખો તીર્થોને વિષે કલેશના સ્થાનરૂપ પરિભ્રમણ સારૂં નહિ. કોટિભવમાં ઉપાર્જન કરેલા પાપો, પુંડરિક– ગિરિની યાત્રા માટે સન્મુખ જતાં પગલે પગલે નાશ પામે . પુંડરિકગિરિ પ્રતિ એકેક પગલું દીધે છતે યાત્રાળુ કોટિ ભવોનાં પાતકો થકી મૂકાય છે. શત્રુંજયને સાંભળ્યે છતે જે પુણ્ય થાય છે તેનાથી ઘણું પુણ્ય તેની પાસે જવાથી થાય છે અને દેખવાથી અનન્ત ગણું પુણ્ય થાય છે. સિદ્ધાચલને દૃષ્ટિવડે જોઇને સંઘની સેવામાં તત્પર એવા મનુષ્યો લોકાગ્ર સ્થિત સિદ્ધિપદને પ્રાપ્ત કરાવનાર મહા પુણ્યને સમુપાર્જન કરે છે. બુદ્ધિમાનોને યતિ પૂજ્ય છે. યતિ સેવ્ય ને યતિજ માન્ય કરવા યોગ્ય છે, માટે યતિની આરાધના કરવાથી યાત્રા સફળ થાય છે અન્યથા નિષ્ફળ થાય છે. ગુરૂની વાણી પૂર્વ- વમાં વીતરાગત્વ પ્રાપ્ત કરવામાં કારણભૂત છે તેથી દેવતત્ત્વથી પ ગુરૂતત્ત્વ મહાન્ છે એમ જાણવું. દશ ક્રોડ નિર્મળ શ્રાવકોને ભોજન કરાવવથી જે પુણ્ય થાય છે તેથા અધિક પુણ્ય એક મુનિને દાન ાપવાથી થાય છે. જેવા તેવા વેષધારી સાધુને પણ સમ્યકત્વધારી શ્રાવકોએ શ્રીગૌતમની માફક આરાધવો જોઇએ. વેષયુક્ત જેવો તેવો યતિ હોય તેને સમ્યક્ત્વધારી વિબુધોએ શ્રેણિકની માફક સર્વદા સેવવો જોઇએ. ગુરૂથી બે ગતિ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ગુરૂ આરાધના કરવાથી સ્વર્ગ અને ગુરૂવિરોધના કરવાથી નરક, પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે બેમાથી એક ગ્રહણ કરી લેવી. અન્યસ્થળે કરેલું પાપ સુવાસના યુ પુરૂષ અહો આવીને લજે છે પણ આ સ્થળે આવીને

ક્લેશ કર્મ "રજોલેપ" સમ થાય છે. આ તીર્થમાં અન્યની નિન્દા, પરદ્રોહચિંતવન, પરસ્ત્રીલોલુપતા, ને પરદ્રવ્યહરણબુદ્ધિ ન રાખવી. જે પુરૂષો અવિશ્રાન્ત દાનને આપે છે, અવિરત યથા કામની પેઠે આનન્દથી અવિશ્રાત દાનને આપે છે તે સુખી થાય છે." ઇત્યાદિ સિદ્ધાચળના મહિમા સંબંધી ઘણું કથવામાં આવ્યું છે.

સંઘ અને સંઘપતિ સંબંધી શ્રીશત્રુંજયમાહાત્મ્યગ્રન્થમાં ઉપયોગી જ્ઞાતવ્ય જે કંઇ છે તે અત્ર લખવામાં આવે છે.

नप्राप्यते विना भाग्यं संघाधिपपदंनृप ॥
सत्यामपिहिसंपत्तौ पुण्डरिक इवाचलः ॥
एन्द्रं पदं चक्रिपदं श्लाघ्यं श्लाघ्यतरं पुनः ॥
सघाधिपपदं ताभ्यां नविनासुकृतार्जनात् ॥
तीर्थंकरनामगोत्र मर्जयत्यतिदुर्लभम् ॥
लब्ध्वा दर्शनसंशुद्धि संघाधिपतिरुत्तमम् ॥
अर्हतामपिमान्योऽयं संघः पूज्योहि सर्वदा ॥
तस्याधिपो भवेद्यस्तु सहिलोकोत्तरस्थितिः ॥
चतुर्विधेन संघेन सहितः शुभवासनः ॥
रथस्थदेवतागारजिनबिंबमहोत्सवैः ॥
यच्छन् पंच विधंदानं प्रार्थनाकल्पपादप ॥
पुर पुरे जिनागारे' कुर्वाणो ध्वजरोपणम् ॥
शत्रुंजये रैवतेच वैभारेऽष्टापदाचले ॥
सम्मेतशिखरे देवानर्चयन् शुभदर्शनः ॥
सर्वेष्वेष्वथ चैकस्मिन् गुर्वादेशपरायणः ॥
इन्द्रोत्सवादिकं कुर्वन् कृत्यं संघपति र्भवेत् ॥
सदाराध्योऽपि यत् पुण्यकर्मणा राध्यते गुरुः ॥

सौरभ्यंतत् सुवर्णस्य साचेन्दो निष्कलंकता ॥
मिथ्यात्विषु न संसर्ग स्तद्वाक्येष्वप्यनादरः ॥
विधेयः संघपतिना सद्यात्राफलमिच्छता ॥
न निन्दा न स्तुतिः कार्या परतीर्थस्य तेन हि ॥
पालनीयं त्रिशुद्धया तु सम्यक्त्वं जीविताvधि ॥
साधून् सधार्मिसहितान् वस्त्रान्नमनादिभिः ॥
प्रत्यब्दं पूजयत्येव संघयात्रां करोति यः ॥
पाक्षिकादीनिपर्वाणि धर्मान् दानादिकांश्चसः ॥
श्री संघपूजा मत्युच्चैः कुर्यादार्जवसंयुतः ॥
सहि संघपतिः पूज्यः सुराणामपिजायते ॥
सिद्धःस्यात् तद्भवे कश्चिद् भवेषु त्रिषु कश्चनः ॥

ભાવાર્થ "હે રાજન્ પુણ્ડરિકગિરિની માફક "સંઘવીપદ" સંપત્તિ મળ્યા છતાં પણ ભાગ્યવિના પ્રાપ્ત થતું નથી. ઇન્દ્રપદ, ચક્રવર્તીપદ શ્લાધ્ય છે, પણ "સંઘવીપદ" તે બન્ને શ્લાધ્યતર અને તે સુકૃત કર્યા વિના સર્વદા પ્રાપ્ત થઇ શકતું નથી. સંઘવી, શુદ્ધસમ્યક્ત્વને પામીને ઉત્તમ અને દુર્લભ તીર્થંકરનામ ઉપાર્જન કરે છે. સંઘ સર્વદા અર્હંતોને પણ માન્ય પૂજ્ય છે, તેનો જે અધિપતિ થાય છે તે લોકોત્તરસ્થિતિને પ્રાપ્ત કરે છે. શુભવાસનાવાળો એવો ઘવી ચતુર્વિધસંઘની સાથે રથમાં સ્થાપિત કરેલા દેવગૃહના જિનબિંબોનો મહોત્સવ કરતો છતો; યાચકો પ્રત્યે કલ્પવૃક્ષસમાન પાંચ પ્રકારનાં દાન દેતો છતો; માર્ગમાં વતાં દરેક નગરોના જિનાગારોમાં ધ્વજારોપણ કરતો છતો; શત્રુંજય, રૈવત, વૈભાર, અષ્ટાપદ, અને સમ્મેતશિખરે શુભદર્શનવાળો તે દેવોની પૂજા કરતો છતો; અને એ બધા તીર્થોમાં અગર એકમાં ગુરૂની આજ્ઞામાં તલ્લીન એવો તે ઇન્દ્રોત્સવાદિક કરતો છતો

કૃતાર્થ થાય છે. પોતે હમેશાં આરાધન કરવા યોગ્ય છે છતાં સંધની પુણ્યકર્મવડે ગુરૂનું આરાધન કરે છે તે સુવર્ણની સુગંધતાને ચંદ્રની નિષ્કલંકતાજ છે. સુયાત્રાનું ફલ ઇચ્છનાર સંધવીએ મિથ્યાત્વીની જોડે સંસર્ગ અને તેઓના વાક્યો તરફ આદરભાવ પ ન કરવો જોઇએ, તેથી પરતીર્થની કદી નિન્દા તેમજ સ્તુતિ ન કરવી. ત્રિકરણશુદ્ધિવડે જીવિતપર્યંત સમ્યક્ત્વ પાલન કરવું. જે સંધ યાત્રા કરે છે અને તે સાધર્મિયુકત સાધુઓને વસ્ત્રાન્ન દાન અને નમનાદિથી નિરંતર પૂજે છે, પાક્ષિકાદિ પર્વો, દાનાદિક ધર્મો, અને અત્યુત્તમ સંધપૂજા નિષ્કપટભાવે કરનાર તે સંધપતિ દેવતાઓને પણ પૂજ્ય થાય છે. અને કોઇક ત્રણ ભવની અંદર સિદ્ધિપદ પ્રાપ્ત કરે છે."

સિદ્ધાચલ ઉપર રત્નની ખાણો, રસકુંપિકાઓ, જડીબુટ્ટિયો, ગુફાઓ વગેરે છે. રત્ન અને સુવર્ણની પ્રતિમાઓ ગુપ્ત ગુફાઓમાં સ્થાપન કરવામાં આવી છે. શત્રુંજયકલ્પમાં તત્સંબંધી વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. મુનિમહારાજ **શ્રીકપુરવિજયજી** તરફથી એક કલ્પ છપાવવામાં આવ્યો છે તેમાં પણ ઘણું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. સિદ્ધાચલ પર સૂર્યાવર્ત નામનો કુણ્ડ છે તેના જલસેવનથી અનેક પ્રકારના રોગો નષ્ટ થઇ જાય છે. સિદ્ધાચલપર્વતપર આવેલી રાયણનું માહાત્મ્યદૃષ્ટિએ, સારીરીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યુ છે. વાચકોને શત્રુંજયમાહાત્મ્યમાંથી ધર્મદૃષ્ટિએ, ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ, ભાષાદૃષ્ટિયે, સાહિત્યદૃષ્ટિયે, ઘણું જાણવાનું મળે તેમ છે સંસ્કૃતમાં રચાયેલા શત્રુંજયમાહાત્મ્ય ગ્રંથમાંથી તથા શત્રુંજયતીર્થરાસમાંથી સંસ્કૃતભાષાદૃષ્ટિએ અને ગૂર્જરભાષાદૃષ્ટિએ વાચકોને ઘણું જાણવાનું મળી શકે તેમ છે.

શ્રી શત્રુંજયરાસના કર્તા શ્રીમાન્
જીનહર્ષ અને તેમની કૃતિયે.

શ્રીમાન્ જીનહર્ષ અઢારમાં સૈકાના મધ્યકાળમાં થયેલા છે. તેઓ ખરતરગચ્છી, તેમના ગુરૂ શાંતિહર્ષવાચક હતા. તત્સમયે ખરતરગચ્છાધિપતિ જિનચન્દ્રસૂરિ હતા. શ્રી જીનહર્ષનું જીવનચરિત્ર પ્રાપ્ત કરવાને માટે ઘણો પ્રયત્ન કર્યો પણ હજુ સુધી અમને પ્રાપ્ત થયું નથી.

અન્ય જિનહર્ષો

જીનહર્ષની સંજ્ઞાને ધારક એક બીજા જીનહર્ષસૂરિ "બાલેવા" ગામના હતા. "મીદડીયા વોરા" તેમનું ગોત્ર હતું. શા૦ તિલકચંદ નામના તેમના પિતા હતા અને તારાદેવી તેમની માતા હતી. તેમનું મૂળ નામ હીરાચંદ હતું તેમણે સંવત્ ૧૮૪૧ની સાલમાં આઉગામમાં દીક્ષા લીધી. તેમનું નામ હિતરંગ પાડવામાં આવ્યું. સંવત અઢારસે છપ્પનની સાલેમાં જેઠ સુદિ ૧૫ પુનમે સુરતબન્દરમાં આચાર્ય પદ લીધું સુરતમાં અજીતનાથના દેરાસરમાં બિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. સંવત્ ૧૮૬૬ ની સાલમાં સંઘપતિ ગલિયારાજાસમ લુણીઆ શા૦ તિલકચંદના સંઘ સાથે ચૈત્રી પુનમની શ્રીસિદ્ધાચલની યાત્રા કરી તે વખતે તેમની સાથે અગીયારસેં યતિયો તથા સવાલાખ શ્રાવક શ્રાવિકાઓ હતી. સંવત્ ૧૮૭૦માં તથા સંવત્ ૧૮૭૬ માં સંઘ સાથે શિખરજીની યાત્રા કરી, માળવ દેશમાં મક્ષિપાર્શ્વનાથની યાત્રા કરી, તથા મેવાડમાં કેશરિયાજીની યાત્રા કરી. સંવત્ ૧૮૭૭ની સાલમાં અષાડ સુદિ ૧૦ ના દિવસે વિકાનેરમાં શ્રીમંધરસ્વામીના દેરાસરમાં પચીશ બિંબની તેમને અંજનશલાકા કરી હતી. સંવત્ ૧૮૮૯ ની સાલમાં મહા સુદિ ૧૦ દશમે વિકાનેરના શેઠિયા શાહ અમીચંદે કરાવેલા સમેતશિખર-

જીના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા કરી બાફ્ણા ગોત્રિય જેસલમેર નિવાસી શેઠ આદરમલજી (જોરમલજી) દાનમલજીની પ્રેરણાથી વિકાનેરથી વિહાર કરી સંવત્ ૧૮૯૨નું ચોમાસું મંડાવર રહ્યા. ત્યાંથી સંઘ નીકળવાનો હતો, પરંતુ ૧૮૯૨ ની સાલમાં આસો વદિ ૯ ના દિવસે ચાર પ્રહરનું અણુસણ કરી દેવલોક ગયા. એમણે વિશસ્થાનકની પૂજા રચી છે.

આેગણીશમા સૈકામાં થએલા જિનહર્ષના જીવન ચરિત્રની જે યાદિ મળી છે તેથી તે શત્રુંજયરાસના કર્તા નથી ૫ ખરતરગચ્છના ૭૦ મા પટ્ટધર છે.

બીજા એક નહર્ષ પંદરસોની સાલમાં થયા છે તેમના શિષ્યે હેતુખણ્ડન નામનો ગ્રન્થ બનાવ્યો છે અને તેઆ મંગલાચરણમાં પોતાના ગુરૂને નમસ્કાર કરે છે. પંદરમા સૈકામાં થયેલા જીતહર્ષે બનાવેલા ગ્રન્થો--

જૈનગ્રન્થાવલિમાં—
આરામશોભા ચરિત્ર (શ્લોકબદ્ધ) પત્ર ૨૨ (ખરતર)
વિંશતિસ્થાન ચરિત્ર (શ્લોકબદ્ધ) શ્લોક ૨૮૦૦ સંવત્ ૧૫૦૨
રત્નશેખર કથા (પ્રાકૃત) શ્લોક ૮૦૦
સમ્યકત્વકૌમુદિ શ્લોક ૨૮૫૦ સંવત્ ૧૪૫૭
અનર્ધ્યરાધવ અથવા મોરારિ નાટક શ્લોક ૩૩૫૫

શ્રીજિનહર્ષના નામથી એ સંસ્કૃત ગ્રન્થો રચાયલા છે, રાસ કર્તા શ્રીજિનહર્ષની પૂર્વે સંસ્કૃતમાં ગ્રન્થકર્તા તરીકે પન્નરમી સાલમાં શ્રીજિનહર્ષ થયા છે તત્સંબંધે તેમના ગ્રન્થોને દેખવાથી વિશેષ પ્રકાશ પાડી શકાય તેમ અવબોધાય છે.

અઢારમા સૈકાના મધ્યભાગમાં થયેલા રાસકાર જિનહર્ષથી ભિન્ન પૂર્વે એક જીનહર્ષ થયા તે અને તેમની કૃતિયોનું દિગ્દર્શન કર્યું, અને તેમની પશ્ચાત્ આેગણીશમાં સૈકામાં થયેલા જિનહર્ષનું જીવન-ચરિત તથા કૃતિનું સ્વરૂપ ઉપર પ્રમાણે કથ્યું. હવે અઢારમાં સૈકા

ના મધ્યકાલમાં થયેલા ને શત્રુંજયરાસના કર્તા મુનિરાજ કવિરાજશ્રી-જિનહર્ષની કૃતિયો નીચે પ્રમાણે આપવામાં ાવે છે.

નામ.	સંવત્.	ક્યાં ર ાયો વગેરેની વિગત.
૧. શત્રુંજયરાસ.	૧૭૫૫	પાટણમાં રચેલો.
૨. શ્રીપાળરાસ.	૧૭૪૦	ચૈત્ર સુદિ ૭ સોમવાર સર્વ ઢાલ ૪૭ પાટણમાં રચેલો.
૩. અજિતસેન કનકાવતી.	૧૭૫૧	લિં. ભંડાર
૪. અમરદત્ત મિત્રાનન્દરાસ.	૧૭૪૯	પા. ભં.
૫. ચંદનમલયાગિરિ.	૧૭૪૯	પા. ભં.
૬. ચાર મંગલગીત.		
૭. જંબુસ્વામીરાસ.	૧૭૬૦	પા. ભં.
૮. જીનપ્રતિમાહુંડી		પા. ભં.
૯. રત્નચૂડરાસ.	૧૭૫૭	પા. ભં.
૧૦. રત્નસારરાસ.		
૧૧. વસુદેવકુમારરાસ.	૧૭૬૨	પા. ભં.
૧૨. શીળવતીરાસ.		
૧૩. હરિચંદ્રરાસ.	૧૭૪૪	
૧૪. અમરસેન વજ્રસેનરાસ.	૧૭૫૦	
૧૫. અવન્તીસુકુમાલ ઢાલો.	૧૭૪૧	અષાડ સુદિ ૮ શનિવાર.
૧૬. કુમારપાલરાસ.	૧૭૪૨	છપાયલો.
૧૭. ગુણાવલિ ગુણકરણ્ડ	૧૭૫૧	
૧૮. મહાબલ મલયાસુન્દરી.	૧૭૫૧	છપાયલો.
૧૯. રાત્રીભોજન પરિહાર.	૧૭૫૯	છપાયલો.
૨૦. વિદ્યાવિલાસરાજારાસ.	૧૭૬૦	આસપાસ.
૨૧. વિંશસ્થાનકરાસ.	૧૭૪૮	છપાયલો.

૨૨. સુદર્શનશેઠરાસ. ૧૭૪૫ આસપાસ.
૨૩. સત્યવિજયનિર્વાણ. ૧૭૫૭
૨૪. ઉત્તમકુમારચરિત્રરાસ. ૧૭૪૫ છપાયલો.
૨૫. હરીબલમાછીરાસ. ૧૭૪૬ આશો સુદિ ૧ ને બુધવાર.
ઢાલ ૩૨ ગાથા ૬૭૯ વર્ધમાન દેશના ગ્રન્થની છાયાનો ાધાર લઇ રચ્યો છપાયો મૌક્તિક ત્રીજામાં.

૨૬. જીનહર્ષ ચોવીસી. અમદાવાદ ડહેલ ઉપાશ્રયે. ડાભલો ૪૦
૨૭. શ્રાવક કરણીની સજઝાય. છપાયલી
૨૮. શિયળવતીની સજઝાય છપાયલી
૨૯. પર સ્ત્રીવર્જન સજઝાય. છપાયલી
૩૦. પાંચમા આરાની સજઝાય. છપાયલી
૩૧. ઢંઢણઋષિની સજઝાય. છપાયલી
૩૨. "અંતરજામી સુણ અલવેસર" સંજ્ઞાવાળું સંખેશ્વર સ્તવન. છપાયલું
૩૩. જિનહર્ષ કૃતસ્થોયો
૩૪. પાર્શ્વનાથનું સ્તવન (આજ મહોત્સવ અતિઘન્યા) છપાયલું
૩૫. ચિંતામણી પાર્શ્વનાથનું સ્તવન—"ચિંતામણી સહાયકરો મહારાજ" છપાયલું
૩૬. "સુણ શત્રુંજયધણી" એસ્તવન જોવાનું બાકી.
૩૭. જીવ ઉત્પત્તિની બહોતેર ગાથાની સજઝાય છપાયલી
૩૮. જિનહર્ષ બત્રીશી
૩૯. ,, છત્રીશી
૪૦. ,, બ ાતેરી
(૩૮–૪૦) જોવાનું બાકી.

ઇત્યાદિ શ્રીજિનહર્ષની કૃતિયો જોવામાં આવે છે.

ગુજરાતી ભાષામાં રાસાઓ લખવાની આવશ્યકતા.

કેટલાક સૈકાઓથી સંસ્કૃત માગધી વગેરે ભાષાઓ બોલાતી બંધ થઇ અને તેનું વ્યવહારમાં જીવનસ્થાન અન્યભાષાઓએ લીધું. દક્ષિણમાં મરાઠી, ગૂજરાતમાં ગૂજરાતી, બંગાલમાં બંગાલી, કર્ણાટકમાં કાનડી, તેલંગમાં તૈલંગી, હિન્દૂસ્થાનમાં હિન્દૂસ્થાની વગેરે ભાષાઓ થઇ. સંસ્કૃત અને માગધીભાષામાં લખાયલા ગ્રન્થોથી જનસમાજ અજ્ઞાત રહેવા લાગ્યો. પ્રવર્તતી પ્રાકૃતભાષાઓમાં જો પુસ્તકો લખવામાં આવે તો તેથી લોકોને ઘણો ઉપકાર થાય એવી દૃષ્ટિથી આચાર્યોએ જીવતી ગૂજરાતીભાષામાં પુસ્તકો લખવાની બાલજીવોના હિતાર્થે પ્રવૃત્તિ અંગીકાર કરી. એ પ્રવૃત્તિનું અનુકરણ કરી માન આપીને શ્રીજિનહર્ષે ગૂજરાતીભાષામાં રાસાઓ લખ્યા અને શત્રુંજયનું માહાત્મ્ય સર્વત્ર જૈનોમાં પ્રસરે એવા હેતુથી શત્રુંજયરાસની રચના કરી.

શ્રીમાન્ જિનહર્ષનો ગૂર્જરભાષાપર કાબુ

શ્રીમાન્ જિનહર્ષનો ગુજરભાષાપર સારો કાબુ હતો, એ તેમણે લખેલા રાસોપરથી સિદ્ધ થાય છે. ત્રીશ વર્ષ પર્યન્ત તેમણે ગૂર્જરભાષામાં રાસો લખવાને અત્યન્ત પ્રયાસ કર્યો છે. તેમનો ભાષાપર સારો કાબુ હોવાને લીધે તેઓ ગૂર્જર ભાષામાં ગ્રન્થો લખવાને શક્તિમાન્ થયા હતા અને તેનાજ ફળરૂપ આ રાસો પણ છે.

ગુર્જર ભાષામાં વાપરેલા સમાસ પ્રયોગો.

દ્રુમાકીર્ણ	નિજનિજમૂર્તિસંયુત
ખડ્ગાખડ્ગે	સર્વર્તુકવિપને
મુષ્ટામુષ્ટિ	પીનોન્નતકુચ

દંડાદંડ. રાજયભાર ધૌરેય
વધોદ્ભવ અગણ્યગુણગર્વિતા
સ્વસ્વનામાંકિતદેશ. નિજભુજપાસ
લક્ષયક્ષાધિષ્ઠિત પટહોદ્ઘોપણુાર ભો
નિજનામાંકિતબાણુ અભ્રંલિહાનંજગૃહ
સપ્રભાવજલપૂરણ જિતેંદુમુખ
મૂશલધારોપમ નાનાવિધવૃક્ષાવલી
ભક્તિભૂતગાન યાદવનાયકસંયુતા
રિક્તપાત્રદ્વિજ ત્વદાગમનવાતે
દારિદ્રપીડિતખિન્ન ત્રિ? લોકોદ્ધરણપ્રવીણ
ઉગ્રતપ ગાભીર્યગુણાદિક
ન્યાયોપાર્જિતવિત્તસું શોભિનરૂપવિશિષ્ટ
અદ્ભુતવધુઆકારહો કૃતષોડશશૃંગાર
કુકર્મવસેણ કનકપ્રભાવવરદાયિની
રવિછન્નકિરણ ઇત્યાદિ.

તત્સમયે તેમણે વાપરેલા કેટલાક શબ્દોની યાદી.

શબ્દો.	અર્થ	શબ્દો.	અર્થ.
જીકે	જેને	ઉતપત્તીયો	ઉડયો.
પ્રસાવેણુ	પ્રસાવે·પ્રભાવવડે	દ્રુમાકીર્ણ	
વહિલ	વ્હેલ્લ	ખડ્ગાખડ્ગે	
આલે	આપે	મુષ્ટામુષ્ટિ	
દંડાદંડ		સાલ	શલ્ય
વધોદ્ભવ		ચક્રેણ	ચક્રવડે
હિવે	હવે.	મૂશલધારોપમ	
પણિ	પણ	ઉગ્રતપ	કઠિનતપ

કુરવાણિ	કુરબાન	તુમ્હે	તમે
રીસી	ઋષિ	કાલ્હ	કાલ
વસેણુ	વશવડે	મીચીયાં	મીચ્યાં
કે	કેવીરીતે	ખુતો	ખૂંચ્યો
ાહેઓી	સંપત્તિ	વિસ્તિરપણે	વિસ્તારથી
હિવિ	થઇ,હવી	ઉલખિ	ઓળખી
હીંસેરે	હર્ષેરે	જાસા	જશો
અ	હજી	ગચ્છ	જા
ધાતી	ધાલી	જીમાવિને	જમાડીને
રહિસ્યાં	રહીશું	વાર્તા	ઉપાયો
તેતલે	તેટલે	જકડીયાં	જકડયા
ગિણિતો	ગ તો	રોકોડતરે	રોકયોઅન્તરે
વિચમે	વચ્ચમાં		વચ્ચમાં રોકયો
હલુવેહલુવે	હળવેહળવે	કેડે	પછાડી
હુવે		કિતલેક	કેટલાક
લાલીજતો	લાલન પાલન કરતો	તિષ્ઠ	ઉભો રહે
ખાસ	નકકી	જેતલે	જેટલે
ડહાપ		ઠારી,	શાન્ત
ડતારે		મુંહુડે	મુખે
નિહાલણુ	દેખવા	તિલમાતડી	તિલમાત્ર
કિહાં	ક્યાં	જીપેરે	જીતેરે
તાલ	તાવળી	માંમ	માન,પ્રતિષ્ઠા
બહિન	બ ન	તલેરે	એટલેરે
પહુતો	પ ંચ્યો	દેવત્તપણે	દેવપણું
એ વ	એ રીતે	હિવ ।	હમ ।
લો ા	ા વડે	દલગીર	દિલ્ગીર.

સમર્પિયો	સમર્પ્યું	ગ્રહાણ	ગ્રહણકર
અમ્હે	અમે	વહિરાવત	વહોરાવત
તત્રાગ્રતેજે		તહતીતકાલ	તત્કાળ.
વેડિ		તરૂણાપો	તરૂણાવસ્થાપણુ
મલ્હપંતો	મલપતો	મસકીનરે	મસી સમાન
કરંતડાં	કરયાં		કીધાં, કર્યાં.

સ્વયં શ્રીજિનહર્ષના મોતી તુલ્ય શુદ્ધ અક્ષર છે. જાણે લખવું હોય તો તે સમયમાં જાણઇ એવું લખતા.

તેમના અક્ષર અને લેખન શૈલી विस्तर्यो લખવાના ઠેકાણે विस्तरउ, એમ પોતે સ્વહસ્તલિખિત પ્રતિમાં લખે છે. તે વખત લખવાની પદ્ધતિ સંબંધી કેટલાક શબ્દો નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવે છે.

रह्यो ને બદલે रह्यउ   समो ને બદલે समउ

करावीयो ને બદલે करावीयउ   नवमे ને બદલે नवमइ

हीयडे ને બદલે हीयडइ   रचीयो ને બદલે रचीयउ

मुजने ને બદલે मुजनइ   ઇત્યાદિ—

ग्रन्थो ने દલે ग्रन्थउ

ગુજરાતમાં વિ ાર તેમનો ગૂર્જરભૂમિમાં વિશેષ વિહાર હતો એ તેમના બનાવેલા ગ્રન્થોમાં જ્યાં જ્યાં ગ્રન્થો રચ્યા તેનું નામ આવવાથી સિદ્ધ થાય છે. અમદાવાદ-પાટણમાં તેઓનું વિશેષ રહેવાનું થતું હતું, તે તેમના રચેલા ગ્રન્થોથી સિદ્ધ થાય છે. મારવાડમાં તેમનો વિહાર હતો. શત્રુંજયરાસમાં તેમણે ઘણી મારવાડી દેશીઓના રાગોનું તુકરણ કર્યું તે મારવાડમાં વિહાર વિના તેમજ દેશોદેશની રાગ રાગણીવાલી દેશીઓના શોખ, અને પરિચય વિના બની શકે તેમ નથી.

તે ા ગુણાનુરાગી હતા એમ ત્યવિજ પંન્યાસના નિર્વાણ
નામનો ગ્રન્થ રચ્યા સિદ્ધ થાય છે. તપાગચ્છીય

ગુ રાગ મુનિઓએ ખરતરગચ્છીય કોઇ મુનિનો નિર્વાણ
ગ્રન્થ રચ્યો હોય એવું અદ્યપર્યન્ત જાણવામાં આવ્યું નથી. ત્યવિ યપંન્યાસના નિકટસંબંધમાં ાવ્યાથી તેમને તેમના ગુણોનો પરિચય થયો હશે. ી ત્યવિજયપંન્યાસે વૃદ્ધાવસ્થાથી વટનાં ઘણાં ચોમાસાં પાટણમાં કર્યાં હતાં, અને તે વખતે **શ્રીજિન** પણ ત્યાં રહેતા હતા, તેથી પરસ્પર સંબંધ થવાથી ગુ ાનુરાગ વધ્યો ાય એમ સંભવે છે. ખરતરગચ્છીય શ્રીજિનહર્ષે તપાગચ્છના મુનિનું નિર્વાણ લખીને ગુણાનુરાગ પરસ્પર ગચ્ ાના મુનિયોમાં રાખવો એમ દર્શાવ્યું છે તે વર્તમાન તથા ભવિષ્યના સાધુઓને શીખવા માટે સરસ દૃષ્ટાન્ત છે. ખરતરગચ્છીય શ્રીમાન્ **દેવચન્દ્રે** તે સમયમાં **શ્રીયશોવિ ય** ઉપાધ્યાયકૃત "જ્ઞાનસાર" ગ્રન્થપર "જ્ઞાનમંજરી" ટીકા રચીને ગુણાનુરાગનું સરસ દૃષ્ટાન્ત ખરેખર જૈન માજ આગળ રજુ કર્યું .

તે કાલમાં તપાગચ્છમાં **શ્રીયશોવિજય**ઉપાધ્યાયે ગૂર્જરભાષામાં
નેક ગ્રન્થો લખ્યા હતાં, તેમના સંબંધમાં

પ્રશસ્યસ્પર્ધા. આવ્યાથી **શ્રીમાન્જિ ન ર્ષને** રાસાઓ
લખવાની ભિલાષા ત્પન્ન થઇ હોય એમ સંભવે . શ્રીમાન્ યશોવિજય ને પંન્યાસ સત્યવિજયના પરિચયમાં આવ્યાથી તેમનામાં ગુણાનુરાગ વિશેષ પ્રકારે પ્રગટયો હોય ને તેની ાથે રાસાઓ રચવાની પ્રેર ા થઇ ાય એમ સંભવે . તપાગચ્છીય વિદ્વાનોની પેઠે ખરતરગચ્છીય વિદ્વાનોએ પ રાસાઓ રચીને ગચ્છની જાહોજલાલી વર્તાવવી જોઇએ એમ ીજીનચંદ્રસૂરિએ પ્રેરણા કરી હોય તેથી સ્પર્ધાપ્રવૃત્તિદૃષ્ટિએ રાસાઓ રચવાની પ્રવૃત્તિ ખરેખર તેમના દયમાં સ્ફુરી હોય વા નુકરણ પ્રવૃત્તિએ કાવ્યશક્તિ ના

રાસાઓ લખવામાં સદુપયોગ કર્યો હોય એમ સંભાવના થાય છે. શ્રીયશોવિજયજી સમાન તેઓ કાવ્યરસ આણુવાને કાવ્યોમાં સમર્થ થયા નથી તથાપિ તેમની પ્રવૃત્તિથી તેઓએ ઘણું કર્યું છે.

ઉપકાર.

તેઓએ ગૂર્જરભાષામાં અનેક રાસાઓ લખીને ગૂર્જરીમનુષ્યો પર ઘણો ઉપકાર કર્યો છે. "ભાષાની ઉન્નતિ વિના દેશની અને ધર્મની ઉન્નતિ નથી!" તેઓએ ગૂર્જરભાષામાં રાસાઓ લખીને ગૂજરાત અને ધર્મની અત્યંત પ્રગતિ કરી તેથી તેમનો ઉપકાર ગૂર્જરભાષા બોલનારાઓ પર ઘણો થયો છે અને તે સદાનો માટે સ્મરણીય રહેશે. તેમના સર્વ રાસાઓ શુદ્ધ છપાઇને બહાર પડતાં તેમની વિદ્વત્તાનો સાક્ષરોને વિશેષ ખ્યાલ આવશે. તેમના ઉપકાર તળે દબાયલી ગૂર્જરપ્રજા તેમને સહસ્રશઃ ધન્યવાદ આપે એ સદા સંભાવ્ય છે.

તે વખતની ધાર્મિક તથા વ્યવહારિક સ્થિતિ.

આ સમયે તપાગચ્છ અને અન્ય ગચ્છોના પણ આચાર્યો કંઇક શિથિલ વસ્થાને પ્રાપ્ત થયા હતા. પરસ્પર ગચ્છોમાં સંપ ન હતો. વિદ્વાનો ઘણા હતા. ગામોગામ સાધુઓનો વિહાર હતો. જ્ઞાનાભ્યાસ ઉપર સાધુની કાળજી વિશેષ હતી. ધર્મક્રિયામાં કંઇક શૈથિલ્ય પ્રવર્તતું હતું. દેશમાં અંધાધુધી પ્રવર્તતી હતી દિલ્હીમાં ઔરંજેબબાદશાહ રાજ્ય કરતો અને રજપુતોમાં તથા મુસલ્માનોમાં ધર્માભિમાનથી કેટલાક યુદ્ધ થયાં હતાં. જૈન ધર્માચાર્યોનો અથવા અન્ય પણ ધર્માચાર્યોનો ઔરંગજેબની સાથે ધર્મ સંબંધી પરિચય હોય એવું ધાર્મિક ઇતિહાસથી સિદ્ધ થતું ન . અમદાવાદના પ્રસિદ્ધ નગરશેઠ શાન્તિદાસ શેઠનો ઔરંગજેબ સાથે કંઇક સંબંધ ાય એમ સિદ્ધ થાય . શાન્તિદાસ શેઠે સરસપુરમાં

બંધાવેલું ચિન્તામણિપાર્શ્વનાથનું દેરાસર દિલ્હીના બાદશાહ **ઔરંગજેબ**ના સમયમાં મુસલમાનોએ તોડયું હતું, અને તેનું ખર્ચ ઔરંગજેબબાદશાહે **શાન્તિદા** ના કુટુંબને લખી આપવા જણાવ્યું. હતું. સાધુ ાને કોઇપ તરફની હરકત વિહાર દેશનાદિ પ્રવૃત્તિમાં નહોતી. દેશનું ધન દેશમાં રહેતું. પરદેશ જવા પામતું નહોતું. દેશની સ્થિતી કેટલાંક યુધ્ધો છતાં આબાદ હતી. જૈના-ચાર્યોનું રાજદરબારમાં માન હતું. તત્સમયમાં ધાર્મિક અનેક ગ્રન્થો રચાયા .

ालि विद्वा ो

૧ **શ્રીમદ્યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય.** તેમણે જે જે ગ્રન્થો રચેલા છે તેનું લીસ્ટ અસ્મદી યશોવિજય નિબંધમાં લખવામાં આવ્યું .

૨ **શ્રીમદ્ દેવચન્દ્ર.** શ્રીમદ્ દેવચન્દ્રે જે જે ગ્રન્થો રચ્યા તેનું લીસ્ટ દેવચન્દ્ર ચોવીશીની પ્રસ્તાવનામાં આપવામાં આવ્યું છે.

૩ **શ્રીમાન્ માનવિજય ઉપાધ્યાય.** તેમણે “ધર્મસંગ્રહ” ગ્રન્થ ૧૭૩૮ની સાલમાં રચ્યો છે અને તે શેઠ દેવચંદ લાલભાઇ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ દ્વારા છપાવવાની વ્યવસ્થા થઇ છે. એક ચોવિશી, ગજસિંહકુમારનો રાસ અને નય વિચારનો રાસ એ માનવિજયજીની કૃતિયો છે. આ ફંડમાંથી “ધર્મસંગ્રહગ્રન્થનો” પૂર્વાર્દ્ધ-બે અધ્યાય ગ્રન્થાંક ૨૬ મા તરીકે છપાયા છે, અને ઉત્તરાર્દ્ધ-બેઅધ્યાયની છપાવવાની પ્રવર્તી ચાલે છે.

૪. **શ્રીવિનયવિજયજી પાધ્યાય.** આ મહા વિદ્વાન્ પાધ્યાય થયા છે. વ્યાકરણના વિષયમાં તેઓ એક્કા ગણાતા હતા. તેમણે “હેમલઘુપ્રક્રિયા” નામનું વ્યાકરણ લખેલું છે અને તેના ઉપર ૧,૩૫૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણ ટીકા લખી છે. “કલ્પસૂત્ર”ની “સુબોધિકા”

નામની ટીકા તેમણે રચી છે દ્રવ્યાનુયોગ, ચરિતાનુયોગ, ગણિતાનુયોગ, આદિ યોગવડે ભરપુર "લોકપ્રકાશ" નામનો તેમણે અદ્ભુત ગ્રન્થ લખ્યો છે. તેમાં દ્રવ્યલોક, ક્ષેત્રલોક, કાળલોક, અને ભાવલોક સંબધી ઘણી હકીકતો સાતસેં ગ્રન્થોમાંથી લેવામાં આવી છે. તેમણે "શાન્તસુધારસ" નામનો ગ્રન્થ, શ્રીશ્રીપાળનોરાસ અને વિનયવિલાસ વગેરે ગ્રન્થો રચ્યા છે. કલ્પસૂત્રસુબોધિકા આ ફંડમાંથી ગ્રન્થાંક ૭ માં તરીકે અને કલ્પસૂત્ર મૂલ અંક ૧૮મા તરીકે છપાયા છે.

૫. વિજયપ્ર સૂરિ. તપાગચ્છમાં એ મહાન્ વિદ્વાન હતા, તે વખતની લખેલી પટ્ટાવલિયોમાં તેમણે "ગૌતમાવતાર," ગ વામાં આવ્યા છે. જન્મ કચ્છમાં દીક્ષા ૧૬૮૬ માં પન્યાસપદ ૧૭૦૧ માં સૂરિપદ ૧૭૧૦માં અને સ્વર્ગગમન સંવત્ ૧૭૪૯ માં થયું.

૬ સત્યવિજયપંન્યાસ. તેમણે બાળ વયમાં દીક્ષા અંગીકાર કરી હતી. તેઓને પંન્યાસપદ ૧૭૨૯ સોજતપુરમાં વિજયપ્રભસૂરિએ આપ્યું. શ્રીસત્યવિજયજી પંન્યાસ અને આ રાસના કર્તા શ્રીજિનહર્ષ–જીને ઘણો પરસ્પર સબંધ હોય એમ લાગે છે. શ્રીસત્યવિજય-પંન્યાસના ગુણાનુરાગી શ્રીજિનહર્ષજી હતા એમ તેમણે રચેલા "સત્યવિજયનિર્વાણ" ઉપરથી માલુમ પડે છે. ખરતરગચ્છ અને તપાગચ્છના આચાર્યોને પરસ્પર મેળ નહોતો તથાપિ પરસ્પર ગુણાનુરાગ હતો એમ "સત્યવિજય નિર્વાણ" ઉપરથી અવબોધાય છે. સત્યવિજયપંન્યાસનું નિર્વાણ શ્રીતપાગચ્છમાં તત્સમયે થયેલા પંડિતોએ કેમ ન લખ્યું એ એક ચિંતનીય વિષય છે. તપાગચ્છના પંડિત સાધુઓ શ્રીમાન્ સત્યવિજયપંન્યાસના રાગી હતા તથાપિ શા કારણથી તેમનું જીવનચરિત્ર તેઓએ ન લખ્યું તે વિચારવા યોગ્ય છે. કદાપિ એમ પણ ાય કે સંવેગપક્ષી પંન્યાસજીનું નિર્વાણ તે સમયના આચાર્યોએ પંડિતો પાસે ન લખવા દીધું હોય, કારણ કે તેઓ પીત વસ્ત્રધારી હતા. માટે એમ સંભાવના થવા યોગ્ય છે.

૭ ઉદયરત્ન. તેમણે ઘણા રાસો, સ્તવનો, તથા સજ્ઝાયો બનાવ્યા છે. તેઓ " શીઘ્રકવિ " હતા અને ગૂજરાતમાં અત્યંત માન પામ્યા હતા. તેમનો વિહાર ગુજરાતમાં હતો. ખેડા ગામમાં તેઓ વિશેષ રહેતા હતા. મીઆગામમાં તેઓ કાલ કરી ગયા હતા.

૮ પંડિત મો ન વિ ય. એમણે પણ માનતુંગ માનવતી, ચંદરાજાનો રાસ વગેરે કેટલાક ગુજરાતી રાસો રચ્યા . પો તપગચ્છીય હતા.

૯ ન્યધર્મિ કવિ તુલસીદાસ. વિક્રમ સંવત્ ૧૭૫૯ સુધી વિદ્યમાન હોય તેમ જણાય છે. એમણે નેક અનુભવનાં કાવ્યો ગાયાંછે. હિન્દુસ્તાની ભાષાના તે ઉત્તમ કવિ હતા. તેમની બનાવેલી ચોપાઇઓ સર્વત્ર પ્રશસ્ય ગણાય છે. ચંદ કવિના છંદ, સુરદાસના પદો, બિહારીદાસનાં દુહાઓ પ્રસિદ્ધ તેમ ચોપાઇઓ માટે તુલસીદાસ સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ છે. તુલસીકૃત રામાયણ ા મહા પુરૂષનું રચેલું છે.

૧૦ જૈનેતર કવિ પ્રેમાનન્દ. પ્રાયઃ સર્વ કવિઓમાં વિશેષ પ્રસિદ્ધિને પ્રેમાનન્દ પામ્યા છે. તેઓ વડોદરા, ડભોઇ અને સુરત વગેરેમાં વિશેષ રહેતા હતા કવિ શામળભટ્ટ અને અખાની કવિતા કરતાં પ્રેમાનન્દની કવિતાઓ વિશેષ વખણાય છે. શૃંગારરસનું પ્રેમાનન્દ સારી રીતે વર્ણન કરનાર હતા. જૈન કવિયો તથા જૈનેતર કવિયો તે સમયમાં સારી સંખ્યામાં ઉત્પન્ન થયા હતા.

રા રચ્યાની ાલ. સંવત સત્તરસે પંચાવન આષાઢ વદિ પાંચમ ધવારના દિવસે જિનહર્ષજી કહે છે કે મેં રાસ સંપૂર્ણ કર્યો.

संवत सत्तरेसे पञ्चावने पांचिम वदि आसाढ;
रास संपूर्ण बुधवारे थयो में कीधो करी गाढ.

રાસ લખાયાની ાલ. શત્રુંજય રાસ લખાયાની સા શ્રીજિનહર્ષે પોતાના હસ્તા રે નીચે પ્રમાણે લખી છે.

सवत १७५५ वर्षे आषाढ वदि पञ्चमी दिने लिखितो जिनहर्षेण श्रीपत्तनमध्ये श्रीजिनप्रसादात्.

उ हार.

ફંડના કાર્યવાહકોએ **પંન્યાસજી ીકમલવિજયજીની** પ્રતિ ઉપરથી છાપાયોગ્ય નકલ કરાવરાવી છપાવવાનું શરૂ કર્યું. પછી તેમણે ભાવનગરવાસી **મગનલાલ બે રદા** દ્વારા અમદાવાદના ડહેલાના ઉપાશ્રયની બીજી પ્રતિ પ્રાપ્ત કરી, પરન્તુ તે પણ ઉપરના જેવી અશુદ્ધજ મળી. અન્તે ત્રીજી પ્રતિ ખુદ રાસકારના હાથની લખેલી, **પ્રવનક શ્રીકાન્તિવિજયજીની** મદદથી પાટણના **શેઠ હાલા ઇ મગનલાલની** દેખરેખ નીચેના, **પાટણના શ્રીતપગચ્છના** ભંડારની શેઠ હાલાભાઈના પુત્ર **શેઠ લહેરૂચંદ** મારફતે મહામુશિબતે કઢાવી અમારા ઉપર મોકલાવી ાપી જેથી રાસનો ઉત્તરાર્દ્ધ શોધવામાં અમોને વધારે સહાય્યતા પ્રાપ્ત થઇ.

સં. ૧૭૫૫માં આ પ્રથમ લખાવેલી પ્રતિ **શ્રીજિન ર્ષે** પોતાના હાથે લખી છે. આપણને બસેં વર્ષ ઉપર થએલ **શ્રીજિન ર્ષના** કેવા અક્ષર હતા તે પાટણના ભંડારવાળી પ્રતિ ઉપરથી સ્પષ્ટ અવબોધાય છે. **શ્રીજિન ર્ષના** મોતી જેવા સારા અક્ષર . રાસ રચ્યાની અને રાસ પ્રત ઉપર લખ્યાની એકજ સંવત્ માસ તિથિ વાર હોવાથી શત્રુંજયરાસની પાટણવાળી પ્રથમ લખાયેલી પ્રતિ **શ્રીજિન ર્ષના** હાથની લખેલી અવબોધવી. **શ્રીજિનહર્ષના** અક્ષર અવલોકવાને પાટણના ભંડારવાળી પ્રતિ, ગૂર્જરભાષાના સાક્ષરોને અત્યંત ઉપયોગી જણાયા વિના નહીં રહે. તે અવલોકવાની સુગમતા માટે ફંડના કાર્યવાહકોને સુચવી એ પ્રતિના ૬૬ મા

માનાનો બ્લોક કરાવરાવી, છપાવીને આ પુસ્તક જોડે બંધાવવામાં ાવ્યો , જે સાહિત્ય પ્રેમીઓને પયોગી થશેજ.

શ્રીશત્રુંજયરાસની છપાતી પ્રતિ સુધારવાને સંગ્રાહક ઝવેરી વનચંદ સાકેરચંદની પ્રેરણા થવાથી અમોએ તે પ્રતિ સુધારવા ઇચ્છા દર્શાવી. શત્રુંજયરાસની છાપવાયોગ્ય નકલ જેના ઉપરથી કરવામાં ાવી તે પ્રતિની અશુદ્ધતાથી, નકલ કરનારે કરેલી અશુદ્ધતાથી, છાપવાની અશુદ્ધતાથી તથા સુધારવામાં બીજી શુદ્ધ પ્રતિ ન મળવાથી ઘણા ખંડોમાં શબ્દોની તથા પાઠોની અશુદ્ધતા રહી ગઇ , મ, પાટણવાળી પ્રતિ મળ્યા બાદ અને તે પૂર્વે અમને જણાયું છે. ઝવેરી જીવણચંદ સાકેરચંદને ા માટે ખાસ લખ્યાથી તેમણે કેટલેક ઠેકાણે અતિ પ્રયાસ કર્યો તથાપિ અન્યપ્રતિ નજ મળી અને કાર્ય આગળ ચાલુ રહ્યું. અંતે ઘણા પ્રયાસવડે તેમણે શ્રીમાન્કાન્તિવિજયજીની સહાય્યથી ખુદ રાસકારની લખેલી પાટણવાળી અને અમદાવાદની ડહેલાવાલી પ્રતો મોકલાવી, પ તે ઘણા ખંડો છપાઇ ગયા બાદ આવી તેથી શબ્દ અને પાઠોની અશુદ્ધિયો રહેવા પામીછે, અને અમને તેથી બરાબર સુધારવા માટે સન્તોષ થયો નથી. શુદ્ધપ્રતિયોની પ્રાપ્તિ વિના અશુદ્ધિ દોષો રહેવા પામે એ સ્વાભાવિક છે.

શત્રુંજયરાસ સુધારવામાં મને ઝવેરી જીવનચન્દ સાકેરચન્દે, મુનિકીર્તિસાગરજી , શાસ્ત્રી ભાઇશંકરે, તથા સાણંદવાળા કેશવલાલ ધવીએ સાહાય્ય આપી માટે તેમને ધન્યવાદ ઘટે . ાવા ાામરાસાઓને છપાવવા માટે વેરી દવ ંદ ાલ ાઇ;

પુસ્તકોદ્ધાર ફંડના ટ્રસ્ટીઓને ધન્યવાદ આપવામાં આવે છે. ાવા રાસના કરનારાઓ જેવા સંપ્રતિ જૈનવર્ગમાં ગૂર્જરભાષાના સા રો અનેક પ્રગટો અને તેઓ સાહિત્યદ્વારા ધર્મ સેવા કરો ! રાસ સુધારવામાં તથા પ્રસ્તાવનામાં જે કંઇ સ્ખલનાદિ દોષો થયા હોય તથા વીતરાગની આજ્ઞા વિરૂદ્ધ કંઇ લખાયું હોય તો તેની ક્ષમા ઇચ્છવામાં, ને મિથ્યાદુષ્કૃત દેવામાં આવે છે.

सिद्धाद्रितीर्थरासस्य भाप्रस्तावनाकृता;
पेथापुरे स्थितिं कृत्वा बुद्धिसागरसाधुना ॥ॐ शांतिः ३ ॥

પેથાપુર (ગૂજરાત).
નેમિજન્મ, વીર ૨૪૪૧.
નાગપંચમી, વિ૦ ૧૯૭૧.

લે૦ મુનિ બુદ્ધિ ાગર૦

ॐ

શેઠ દેવચંદ લાલભાઈ જૈન-પુસ્તકોદ્ધાર ફંડમાંથી છપાયેલા અંગ્રેજી-ગુજરાતી પુસ્તકોનું સૂચીપત્ર.

અંગ્રેજી પુસ્તકો.

નંબર	નામ વગેરે	કિંમત.
૧૦	ધી યોગફિલોસોફી-મી. વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીએ, જૈનોની યોગની માન્યતા કેવા પ્રકારની છે તે વગેરે જણાવવા યુરોપ-અમેરીકા વગેરેમાં આપેલા ભાષણો વગેરે....	૦-૫-૦
૧૩	ધી કર્મ ફિલોસોફી-મી. વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીએ, જૈનોની કર્મ સંબંધીની માન્યતા કેટલા ગહન પ્રકારની છે તે વગેરે સમજાવવા યુરોપ-અમેરીકા વગેરેમાં આપેલા ભાષણો વગેરે....	૦-૫-૦

ગુજરાતી કાવ્યો.

૧૪	શ્રી આનંદકાવ્યમહોદધિ-મૌક્તિક ૧ લું. શ્રીમતિસાર કૃત શાલિભદ્ર રાસ શ્રીગંગવિજય કૃત કુસુમશ્રી રાસ શ્રીજ્ઞાનવિમલ કૃત અશોક-રોહિણીરાસ અને કવિ દર્શવિજય કૃત પ્રેમલાલચ્છી રાસ મળી ચાર રાસાઓ યુકત. ક્રાઉન ૧૬ પેજી સાઇઝે ૩૫ ફરમાનો ગુટકો. આ વૉલ્યુમ મુંબાઈ ઇલાકાના સરકારી કેળવણીખાતાએ સેકન્ડરી સ્કુલ લાયબ્રેરી માટે મંજુર કર્યુ છે.	૦-૧૦-૦

૨૦ શ્રી ાનંદકાવ્ મહોદધિ—મૈક્તિક ૨જું.
(શ્રી રામાયણ) વિજયગચ્છીય મુનિશ્રી—
કેશરાજજીકૃત રામરાસ. ક્રાઉન ૧૬ પેજી
આશરે ફરમા ૩૨નો ગુટકો. "જૈનસાહિત્યની
પ્રસિદ્ધિ" એ વિષયનો રાવ બહાદુર હરગો-
વિંદદાસ દ્વારકાદાસ કાંટાવાળાના લેખ સહિત. ૦—૧૦—૦

૨૨ શ્રી આનંદકાવ્યમહોદધિ—મૌકિતક ૩ જું.

શ્રાવક ઋષભકવિ કૃત	ભરત બાહુબળી રાસ
કવિવાના કૃત	જયાનંદ કેવલી રાસ
લાવણ્યસમય કૃત	વચ્છરાજ દેવરાજ રાસ
શ્રીનયનસુંદર કૃત	સુરસુંદરી રાસ
શ્રીમેઘરાજ કૃત	નળદમયંતી રાસ અને
શ્રીજિનહર્ષ કૃત	હરિબળમાછી રાસ

મળી ૭ રાસાઓ યુકત. ક્રાઉન ૧૬ પેજી
આશરે ૩૦ ફરમાનો ગુટકો................૦—૧૦—૦

૩૦ શ્રી આનંદકાવ્યમહોદધિ—મૌક્તિક ૪થું.

શ્રીશત્રુંજયરા .

ખરતર ગચ્છીય શ્રીમાન્ કવિરાજ શ્રીજિનહર્ષ—
વાચક કૃત શ્રીશત્રુંજયતીર્થ માહાત્મ્યરાસ.
ક્રાઉન ૧૬ પેજી આશરે ૪૮
ફરમાનો ગુટકો. આચાર્ય શ્રીબુદ્ધિસાગરજી
દ્વારા શોધાયેલો. અને કવિરાજ શ્રીજિનહર્ષ-
જીના સ્વયંના હસ્તાક્ષરના નમુના યુકત....૦—૧૨—

૩૨ શ્રી આનંદકાવ્યમહોદધિ—મૌક્તિક ૫મું.

શ્રીહીરસુરીશ્વરરાસ.

શ્રાવક કવિ સંઘવી શ્રીમાન્ ઋષભદાસકૃત
શ્રીહીરવિજયસૂરિરાસ. શ્રાવક પંડિત બહે-

ચરદાસ જીવરાજની લખેલી પ્રસ્તાવના અને કર્તાના જીવનચરિત્ર, તથા શ્રીહીરસૂરિના અને બાદશાહ અકબર, બીરબલ વગેરેના ફોટા યુકત. ક્રાઉન ૧૬ પેજી આશરે ફરમા ૨૭નો ગુટકો................................0-૮-0

હવે પછીના ૬ ઠા મૌક્તિકમાં શ્રીમાન્નયસુંદરજી કૃત રૂપચંદકુંવર રાસ અને બૃહત્ નળાખ્યાન છપાય છે.

નવીન ંસ્કૃત માગધી ગ્રંથો.

૨૯ **શ્રીલલિતવિસ્તરાપંજીકા**–શ્રીમન્મુનિચંદ્ર-કૃતપંજિકાયુતા, ભગવચ્છ્રીહરિભદ્રસૂરિકૃતા. ૦-૮-૦

૧ **ી નુયોગદ્વારસૂત્રવૃત્તિ**–પ્રથમ ભાગ. ગૌતમસ્વામિવાચનાનુગતમ્ મલધારીયહેમ-ચંદ્રસૂરિ સંકલિતવૃત્તિયુતમ, માત્ર ફરમા ૧૭.૦-૧૦-૦

૩ **ી ત્તરાઘ્ નસૂત્રવૃત્તિ**–પ્રથમ ભાગ. પૂર્વોદ્ધૃત જિન ાષિત, દ્રબાહુસ્વામિકૃત-નિર્યુક્તિયુતા, શાન્ત્યાચાર્યવિહિત 'શિષ્ય-હિતાખ્ય' વૃત્તિયુત. ઉંચા બલુ કાગળપર. ૧-૫-૦

૪ **ી લ સુંદરી રિત્ર-વિજ તિ ક .**

(પ્રેસમાં) પ્રાપ્તિસ્થાન.

લા ઝેરી ન શેઠ વ ંદ લાલ ાઈ
જૈન પુસ્ત ોદ્ધાર ફંડ,
બડેખાં ચકલા,
ગોપીપુરા- રત રિ હિ.

મુખ્ય સ્થલ:
૪૨૬ જવેરી ર,
પોસ્ટ નં૦ ૨,

કાર્યકારો-

શેઠ નગીનભાઈ ઘેલાભાઇ.
" જીવણચંદ સાકરચંદ.
" ગુલાબચંદ દેવચંદ.
" ફુલચંદ કસ્તુરચંદ.
" કેશરીચંદ રૂપચંદ.
" મંછુભાઇ સાકરચંદ.

ખાંચ:
ડિખાં કલો, ગોપીપુરા,
રત નિ ટિ.

શ્રીઆનંદ કાવ્ય મહોદધિ

મૌક્તિક ૪ થું.

The Late Sheth Devchand Lalbhai Javeri.

Born 1853 A. D Surat. Died 1906 A D. Bombay

श्रेष्ठी देवचंद लालभाई जव्हेरी.

जन्म १९०९ वैक्रमाद्बे कार्तिकशुक्लैकादश्यां, सूर्यपुरे.

निर्याणम् १९६२ वैक्रमाद्बे पौषकृष्णतृतीयायाम्, मुम्बय्याम्

The Bombay Art Printing Works, Fort

શેઠ દેવચંદ લાલભાઇ-જૈન પુસ્તકોદ્ધાર-ગ્રન્થાંકે-

શ્રીમન્ જિનહર્ષપ્રણીત—

શ્રીશત્રુંજયતીર્થરાસ.

શ્રીગુરૂભ્યો નમઃ

દુહા.

વિશ્વનાથ ચરણે નમું, વ્યકતરૂપ અરિહન્ત;
યુગાદીસ યોગિંદ્ર પ્રભુ, વિશ્વ સ્થિતિ વિચરન્ત. ૧
જીન ચક્રી લખમી ધણી, ચામીકરદ્યુતિ ભાંતિ;
સ્તવનાસિવ સંપતિ મિલે, શાન્તિ કરણ શ્રી શાન્તિ. ૨
જરાસિંધ પ્રતાપહરિ, અન્દોલિતદેત્યારિ;
મથ્યો દર્પ કન્દર્પનો, નમુ નેમિ બ્રહ્મચારિ. ૩
જાસ દ્રષ્ટિ અમૃતભરી, અહિ અહિઇશ્વર કીધ;
મુક્ત તાપ સંતાપથી, પાર્શ્વનાથ સુપ્રસિદ્ધ. ૪
સંશય સુરપતિ ટાલવા, મેરૂ કંપાવ્યો વીર;
ત્રિધા વીર નમિઈ ચરણ, ગુણસાયર ગંભીર. ૫
મુક્તિ શ્રિય પુંડરીક સમ, શ્રેય શ્રિય પુંડરીક;
પુંડરીક સિર રત્ન સમ, નમુ તેહ પુંડરીક. ૬
જિન મુનિ સર્વ નમી કરી, શ્રુત દેવી ધરિ ધ્યાન;
શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્યનો, રચિસું રાસ પ્રધાન, ૭
નિજ મન થિર કરી સાંભલો, તીર્થતણા અવદાત;
સુણતાં શ્રવણ હુસ્યે પવિત્ર, [1]વિચિ મત કરયો વાત. ૮

૧–વચમાં.

ઢાલ ચોપાઈની.

રૂષભદેવનો લહી આદેશ, પુંડરીક ગણધર સુવિસેસ;
શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્ય કર્યો, સવા લાખમિત જગ વિસ્તર્યો. ૧
શ્રી શત્રુંજય મહાતમ એહ, સર્વ તત્વ સહિત ગુણ ગેહ
કીધો વિશ્વતણા હિત ભણી, કીરતિ દેવ કરે તેહતણી. ૨
વીર વચણ હીયડે અવધારિ, શ્રી સુધર્મ પંચમ ગણધારિ;
અલ્પાયુષ જાણી નરતણો, તેહથી સંખેપ્યો અતિઘણો. ૩
તેહનો મથન કર્યો લેઈ સાર, કીધો તિણ ચૌવીસહજાર;
કેડઈ થયા ધનેસ્વર સૂરિ, નવ સહસ્ર કીધો તિણ ચૂરિ. ૪
કર્ત્તા શત્રુંજય ઉદ્ધાર, શિલાદિત્ય નૃપ કુલ શ્રૃંગાર;
વલભી નગરીનો ભર્ત્તાર, તાસ વિનતી ચિત્તમેંઈ ધાર. ૫
ચ્યાર સેત્તોત્તરિ, (૪૭૭) સંખ્યા જાણ, વિક્રમ વત્સરથી
સુવિહાણ;
શ્રી શત્રુંજય મહાતમ ગ્રંથ, કીધો ભક્તિ યુક્તિ શિવપંથ. ૬
તપ જપ દાન સહુ દોહિલો, પણિ શ્રવણે સુણતા સોહિલો;
શત્રુંજય મહાતમ એકવાર, સુણીઇંતો ફલ હોય અપાર. ૭
ભમે ધર્મ વાંછાએ કિસું, દિશિ વિદિશિઈ ગુરૂભાખઈ ઈસ્યું;
પુંડરીક ગિરિની છાંહડી, ફરસ્યા પાપ રહે નહી ઘડી. ૮
માનવનો ભવ પામી સાર, સાંભલી શાસ્ત્ર અનેક પ્રકાર;
સઘલાઇએ સફલ કરો, કથા શત્રુંજયની શ્રુતિધરો. ૯
તત્વ તણી જો ઈચ્છા હોઈ, ધર્મ ધૈર્ય અથવા સંજોઇ;
તો બીજા કૃત્ય છાંડી સહૂ, એ ગિરિ સેવો ભકતઇ બહુ; ૧૦
એહથી અધિક તીર્થ નહી કોઈ, એહથી અધિક ધર્મ નવિ હોઈ.
શત્રુંજય કીજે જિન ધ્યાન, સગલા સુખનોપદ નિદાન. ૧૧

ત્રિકરણ જેહ ઉપાર્જ્યોપાપ, જેહથી લહીંઈ દુઃખસંતાપ;
ગિરિ સમરણથી જાયે સહી, પ્રથમ ઢાલ જિન હર્ષે કહી. ૧૨
સર્વંગાથા. ૨૦

દુહા.

દાન સીયલ અરચાદિકૈ, અન્ય તીરથ સધ્યાન;
જે ફલ થયોં તેહુથી અધિક, ગિરિસમરણ ગુણગાન. ૧
હિંસસિંહ વ્યાઘ્રાદિ પશુ, પંથી અન્ય પાપિષ્ટ;
શત્રુંજય તીરથ નિરખી, પ્રાયે સ્વર્ગાભીષ્ટ. ૨
સુરનર અસુરાદિક વલી, જીણ નયણે નવિ દીઠ;
તે પશુ સરિખા જાણિવા, સિવગામી નહી ધીઠ. ૩
તે માટઇ એકાગ્રમન, થઈ સુણયો નરનારિ;
મહાતમ્ય સિદ્ધિ સૈલનૌ, જીન ભાષિત હિતકારિ. ૪
વીરજીણેસર એકદા, અતિશય વર સોભંત;
ચોસઠિ ઇંદ્રઇં પરવર્યા, ગિરિપરિ સમવસરંત. ૫

ઢાલ રે જાયા તુજવિણ ઘડીરે મા , એ દેશી.

સમોસરણ દેવે રચ્યોજી, જીનવરને તીણવાર;
બારહ પરખદા આગલેંજી, બેઠી હરશ અપાર. ૧
જગતગુરૂ મિઠો દ્યે ઉપદેશ, વાણી યોજન ગામિજી;
સુણતાં હરષ વિશોસ, જ. એ આંકણી;
દુર્લભ ફુલ ન્યગ્રોધનોજી, દુર્લભ પાણી સ્વાતિ;
દુર્લભ દરિસણ દેવનોજી, દુર્લભ નરભવ ખ્યાતિ. ૨
કલ્પદ્રુમ પિણ દોહીલોજી, દુર્લભ દક્ષણાવર્ત્ત;
દુર્લભ ચિત્રક વેલડીજી, તિમ દુર્લભ ભવ મર્ત્ય. ૩

મનુષ્ય આર્ય ઉત્તમ કુલેંજી, જનમ સદ્દહણા સુદ્ધ;
ગુરૂવચન શ્રવણ વિવેકતાજી; પામી કરે ધર્મ બુદ્ધ. ૪
રાજ્ય સુસંપ્રદ સુખ સહૂજી, સુકુલ જન્મ સુરૂપ;
જ્ઞાન આયુ આરોગ્યતાજી, એ ફ્લ ધર્મ અનૂપ. જ. ૫
ધન વલ્લભને ધન દીઇંજી, કામાર્થીનેં કાંમ;
રાજ્ય પુત્ર સુરસિવ લહૈજી, સુરતરૂથી અભિરામ. જ. ૬
સાંભલી પ્રભુની દેસણાજી, સંજમ લીધા કેણિ;
સમકિત પાંમ્યઉં કેતલેંજી, શ્રાવક થયા કેઇશ્રેણી. જ. ૭
સોધર્મેંદ્ર સહર્ષસ્યુંજી, ભકિતવંત ગુણવંત;
તીર્થ શત્રુંજય દેખીજી, કર જોડી પ્રણમંત. જ. ૮
પૂછેં શ્રી મહાવીરનેજી, તીર્થ મહાતમ નામ;
દાનઇ હાં દીજેં કિસુંજી, સ્યું તપ કીજે સ્વામિ. જ. ૯
સ્યું વ્રત સ્યું જપ કીજીઇંજી, સ્યું લહીઇં ફ્લ સિદ્ધિ;
જાત્રાની વિધીકેહવીજી, કરતાં થાય વૃદ્ધિ. જ. ૧૦
જાત્રા યોગ્યતા કેહનેજી, સુંદર એહ પ્રસાદ;
કિણેં કરાવી મૂરતીજી, કિણ થાપી સુપ્રસાદ. જ. ૧૧
ષડગાધાર પ્રભુ આગલિંજી, કુણ નર ઉભા દ્વાર;
વામ દક્ષણ પાસેં ભલીજી, કેહની મૂરતિ સાર. જ. ૧૨
રાયણ તલેં એ કેહનાંજી, પગલાં પ્રભુ ગુણગેહ;
રૂડા ને રલિયામણાજી, જોતાં વાધેં નેહ. જ. ૧૩
કુણ પ્રતિમા એ[1] મોરનીજી, કુણ મૂરતિ એ નાગ;
કુણ કુણ ઈહાં મોટી નદીજી; સર કેહનો મહાભાગ. જ. ૧૪

---

૧ આગળની

કુંડ એહ કૂણ કુંડ ઈહાંજી, કુણ યક્ષયક્ષિણી એહ;
પાંચ પુરૂષ કુણ લેપમઇંજી, નારિ સહિત સુસનેહ. જ. ૧૫
રત્ન ખાણિરસ કૂંપિકાજી, ગુફા કવણ મહિમાન;
પશ્ચિમ દિસિએ કુણ ગિરીજી, કુણ પ્રભાવ ભગવાન. ૧૬
કુણ કુણ શ્રૃંગ એહના કહોજી, જગનાયક મુઝ નામ;
સીદ્ધા કુણ વલી સીઝસ્યેજી, લહસ્યે અવિચલ ધામ. જ. ૧૭
થયા ઉદ્ધાર ઇંહાં કેતલાજી, કેતલા ભાવી દાખિ;
એ પર્વત ક્યારે થયોજી, માન એહનોં ભાખિ. જ. ૧૮
ઈત્યાદિક સહૂ સ્વામિજીજી, કહો મુજને હિત આણિ;
થૂયો જીન હરષ સહૂ સુણોજી, બીજી ઢાલ પ્રમાણ. જ. ૧૯

સર્વ ગાથા. ૪૫.

દુહા.

શ્રી મહાવીર સુણી કરી, ભવ્યભણી હિત કાજ;
તીર્થતણોં મહાતમ કહે, સાંભલિં તૂં સુરરાજ. ૧
કેવલજ્ઞાની જો કહેં, તીર્થ મહાતમ કોઈ;
તો પણિ પાર લહેં નહી, ગુણ અનંતા જોઈ. ૨
શત્રુંજય(૧)પુંડરીક ગિરિ(૨)મહા અચલ(૩)સિદ્ધિક્ષેત્ર(૪)
વિમલાચલ(૫)સિદ્ધિખેત્ર(૬)ભણિ; પુણ્યરાશી(૭)સુખનેત્ર. ૩
પર્વતેંદ્ર(૮) સુભદ્ર (૯) શ્રિયપદ (૧૦) દ્રઢ શક્તિ (૧૧)
કહાય અકરમક (૧૨) મુક્તિ નિલય (૧૩) મહાતીર્થ
(૧૪) સાસ્વત (૧૫) સુષદાય. ૪
પુષ્પદંત (૧૬) મહાપદ્મ (૧૭) વલી પ્રભાપદ (૧૮)
પૃથ્વી પીઠ (૧૯)

પાતાલ મૂલ (૨૦) કૈલાસ(૨૧) ક્ષિતિ મંડલ મંડનઈંઠ. ૫
ઈત્યાદિક જેહના કહ્યા, અઠોત્તરસો નામ;
મહાકલ્પમાંહિં સહી, કરીઈંતાસ પ્રણામ. ૬

ઢાલ ધન ધન પ્રતિ સાચો રાજા એ દેશી. (૩)

તીરથ મહિમા સાંભલી સુરપતિ, મોટો તીરથ એહરે;
તીન ભુવનમેં નહિ એ સરિખો, વીર કહેં ધરિ નેહરે. તી. ૧
તીરથ માંહિ ઉત્તમ એ તીરથ, ઉત્તમ નગ નગમાહિરે;
ઉત્તમ ક્ષેત્ર ક્ષેત્રમાંહિ, એ સિવપુર તણો ઉપાયરે. તી. ૨
તીન લોકમાંહિં જે તીરથ, પવિત્ર અછેં સુરરાયરે;
શત્રુંજય દીઠાં તે દીઠાં, સહુ એમાંહિં સમાયરે, તી. ૩
કૃત્રિમ અન્ય તીરથમાં કીજે, દાન દયા તપ જેહરે;
તેહુથી પુન્ય થાઈ જંબૂ ચેતઇ, દશગુણ અધિક સુણેહરે. તી. ૪
ધાતકી વૃક્ષે દસગુણ તેહથી, દશગુણ પુસ્કર જાણિરે;
શતગુણ તેહથી મેરૂમહીધર, ભાખ્યો પુણ્ય પ્રમાણરે. તી. ૫
નંદીશ્વર કુંડલ ગિરિવર તિહા, દશદશ ગુણ અવધારિરે;
રૈવત કોડિ ગુણો તેહથી, પુણ્ય અધિક સુવિચારરે; તી. ૬
અનન્ત ગુણો શત્રુંજય તીરથ, દર્શનથી પુણ્ય હોઇરે;
સેવા કરતાં જે ફલ થાઈ, પાર લહે નહિ કોઇરે. તી. ૭
શત્રુંજય ૧ બાહૂબલિ ૨ તું સાંભલી, મેરૂદેવ ૩ ભગીરથ.
૪ નામરે,
રૈવત ૫ તીક્ષ્ણ રાજત ૬ તિમકામદ ૭ સિદ્ધિક્ષેત્ર ૮ ઢંક ૯ કામરે. ૮
કપર્દિક ૧૦ લોહિત્ય ૧૧ તાલધ્વજ ૧૨ વલી સહસ્ત્રાબ્જ
૧૩ નગધીસરેની ૧૪ સિદ્ધરાજ ૧૫ શતપત્ર ૧૬ કદંબક;
૧૭ દીઠા અધિક જગીસરે, તી. ૯

અઠોત્તર શતકૂટ કહીજે ૧૮ સુરપ્રિય ૧૯ તિમપુણ્યરાસિરે ૨૦
સહસ્ત્ર પત્રએ તીરથ કેરો ૨૧ એકવીસ શ્રૃંગ પ્રકાસિરે. તી. ૧૦
મનુષ્ય શ્રૃંગ શત્રુંજય કહીઇં, મુક્તિ ખેત્ર વલિ એહરે;
ફરસે લોક જીકે બહુ ભાવે, પાપ પખાલે દેહરે. તી. ૧૧
મેરૂથકી પણિ એ ગિરિરાજા, ઉંચો ગુણે અપારરે;
આરોહે તે મુક્તિ લહે નર, પામે ભવનો પારરે. તી. ૧૨
અશીતિ યોજન પહિલે આરે, એહનો કહ્યો વિસ્તારરે;
બીજે આરે સિત્તર જોજન, ત્રિજે ષષ્ટિ વિચારરે. તિ. ૧૩
ચોથે પંચિશ પાંચમે દ્વાદશ, છઠે આરે સાતરે;
અધિક પ્રભાવ એહ ગિરિવરનો, તીન ભુવન વિખ્યાતરે. તી. ૧૪
અવસર્પિણી હાણિ યથા જીમ, ઉદય ત્સર્પિણી તેમરે;
નામ એહ તીરથનો જાણો, એહસું રાખો પ્રેમરે. તી. ૧૫
પંચાસ જોયણ મૂલે એ ગિરિ, દસ જોયણ વિસ્તારરે;
ઉપરિ ઢાલ કહિ જીન હરષે, ત્રીજી એ અવધારિરે. તી. ૧૬

સર્વ ગાથા, ૬૬.

દુહા.

અવર તીરથ પ્રણમ્યાં થકાં, પાતિક જે ક્ષય થાઇં;
આશ્ચર્યએ એ ગિરભણી, તો પાપ અનંતા જાઇં. ૧
મેરૂ સમ્મેત વૈભાર ગિરિ, રૂચક અષ્ટાપદ આદિ;
શત્રુંજયમાં અવતર્યા, તિરથ સયલ અનાદિ. ૨
તીર્થ રાજાય નમો કહી, સરવ તીરથમય જેહ;
ઘર બેઠા સમસરણ કરે, યાત્રા ફલ લહે તેહ. ૩
કોડી વરસ અન્યત્ર જે, તપ જપ કરૂણા દાન;

પ્રાણી બાંધે કર્મ શુભ, ઈહાં એક મહૂરત માન. ૪
પરમ તીરથ નહી એહથી, અવર ન કો ત્રયલોક;
નામ સુણ્યા પણિ જેહનો, પાપ થાઈ સહુ ફોક. ૫

ઢાલ જામણિ કારિજ ઉપનેજી, એ દેશી. ૪

પંચાસ યોજન ખેત્રમેંજી, ફરસ્યાથી મૂલ શ્રૃંગ;
મુક્તિ દીયેં સુરપતિ સુણોજી, એહસુ રાખોરંગ. ૧
વિમલગિરિ મહિમા અધિક અપાર, એ તું મને કહું હિતકાર;
મનુષ્ય જનમ પામી કરીજી, બોધિ સુગુરૂથી પામિ;
એ તીરથ ફરસ્યો નહીજી, વૃથા જનમ ગયો તાંમ. વિ. ૨
તીરથ તીરથ કરતો થકોજી, કાંઈ ભમઈ તૂ મૂઢ;
એકવાર ગિરિ જોઈતુંજી, છોડિ મિથ્યા મતિ રૂઢ. વિ. ૩
કર્મે આત્મમલિન થયોજી, વિમલ કરઇ તતકાલ;
વીમલાચલ તિણેં કારણેજી, નામથયો ગુણમાલ. વિ. ૪
અન્ય તીરથ યાત્રા કરેજી, સહસ્ત્ર ગમે પુણ્ય હોઈ;
શત્રુંજય [૧]ઈગ જાત્રાથીજી, પુણ્ય લહેં નર સોઈ. વિ. ૫
સદ્રવ્ય સકુલપામિવાજી, સિદ્ધષેત્ર સુસમાધિ;
સંઘ ચતુર્વિધ દોહિલાજી, પંચ સકાર આરાધિ. વિ. ૬
જિન અસંખ્યાતા ઈહાંજી, આવ્યા સિદ્ધા અસંખ;
સાધૂ અનંતાપણિ સીદ્ધાજી, ભેટું જો હોવિ પંખ. વિ. ૭
સચરાચર જે જીવડાજી, ઇહાં નિવસઈ ધન્ય તેહ;
ધિગ ધિગ જીવિત નરતણોજી, તીરથ ન દીઠો જેહ. વિ. ૮
સર્પ, મયૂર સિંહાદિકાજી, હિંસક પર્વત એણિ;

૧=એક.

સ્વર્ગે ગયા જાસ્યે વલીજી, ખેત્રતણે પ્રભાવેણ. વિ. ૯
પાપ કિયા અજ્ઞાનથી જી, યૌવન વાર્ધિકજેહ;
સિદ્ધાચલ ફરસ્યા થકાંજી, જાય વિલય સહુતેહ. વિ. ૧૦
થોડોહી ધન ઈહાં વાવેજી, બહુ ફલ પ્રાપતિ હોઈ;
જ્ઞાની પાખે કુણ કહેજી, રિદય વિમાસી જોઇ. વિ. ૧૧
દ્રવ્ય લક્ષ ખરચે ઈહાંજી, વિધિસું ભક્તિ સહિત;
ન્યાયોપાર્જિત ફલ લહેંજી, અનંત ગુણોગુણ ખેત્ર. વિ. ૧૨
યાત્રા પૂજા સંઘરક્ષાજી, યાત્રીને સતકાર;
કરતો મુકિત સ્વર્ગ લહેજી, ગોત્ર સહિત નરનાર. વિ. ૧૩
યાત્રીને બાધા કરેંજી, દ્રવ્ય ગ્રહે વલી તાસ,
તે નર ઘોર નરક લહેંજી, પાપથી થાઈ વિણાસ. વિ. ૧૪
યાત્રીકને મનસા કરેંજી, ચિંતે દ્રોહ અયાણ;
સફલ જનમ ન હુવેં કીમેજી, ભવભવ દુખ નિહાણ. વિ. ૧૫
ધરમીનઇં પીડા કીયાંજી, અન્યત્ર પણિ દુખદાય;
નરકિં અનંતાં દુખ લહેજી, ઈહાં જે કરે અન્યાય. વિ. ૧૬
બિંબ મહીતલિ સ્વર્ગમઇંજી, ગિરિજિન પુજ પૂજાય;
કહેં જિન હરખ ધરી કરીજી, ચોથી ઢાલ કહવાય. વિ. ૧૭

સર્વગાથા, ૮૮.

દુહા.

શ્રીરૂષિં હત્યાદિકતણો, તાં લગેં પાપ વિરામ;
જાં લગી શત્રુંજય તણો, શ્રવણે ન સુણ્યો નામ. ૧
કાં બીહેંરે પ્રાણીયા, નરકથકી મતિમંત;
મહાતમ સિદ્ધખેત્રનો, સુણિ પાતક કરિ અંત. ૨

એકવાર સિદ્ધક્ષેત્રની, યાત્રા બહુ ફલ હુઈ;
અન્ય લક્ષ તીરથને વિષિ, ભ્રમણ કલેશ સંજોઈ. ૩
પલ્યોપમ હજારનો, ધ્યાને પાપ વિલાય;
અભિગ્રહ હુંતી લાખનો, ગિરિવર મહિમ કહાય. ૪
પગે પગેજ જાયે વિલય, કોડિ ભવનાં પાપ;
યાત્રા પુંડરગિરતણી, ચલતાં હોઈ નિપાપ. ૫

ઢાલ નીબિયાની—ચરણ કરણ ધર મુનિવર વંદીઈ, એ દેશી. ૫

વીર કહે સુણી વાસવ એહના, દરસણથી નવિ રોગોજી;
દુઃખ સંતાપ ન દુર્ગતિ પામીયે, ન હુવે સોગ વિયોગોજી. વી. ૧
એ પર્વતનોરે દૃષદ[1] ન છેદીઈ, લીજે નહી તૃણ ઘાસોજી;
મલમૂત્રાદિક પિણ કીજે નહી, તો લહીંઈ સુખવાસોજી. વી.
દરસણ ફરસણથી એ જાણીઈ, ગિરિવર તીરથ રૂપોજી;
ભુક્તિ મુક્તિ પ્રદાતા એહના, આસાતન દુખ કુંપોજી. વી. ૩
ચિંતામણિ કરતલ આવ્યા થકાં, દારિદ્ર લય સ્યો થાયોજી;
સહસ્ર કિરણ સૂરિજ ઉગે થકે, અંધકાર ન રહાયોજી. વી. ૪
[2]ધારાધર વરસે તો વનભણી, દાવાનલ કિમ બાલેજી;
પાવક આગલિ શીતલ રહે કિસું, હરિ મૃગ ભીતિ દેખાલેજી. વી. ૫
નાગ કિસું પ્રભવે તે નર ભણી, ગુરૂડઈ આશ્રિત જે હોજી;
આતમનો ભય તેહસ્યું કરઈ, કલ્પ વૃક્ષજ સુ ગેહોજી. વી. ૬
તિમ શત્રુંજય તીરથ ગુણનિલો, પાસે જાસ નિવાસોરે;
પાપ તણો ભય નરને કિસ્યું, જેહને સદા ઉલ્લાસોજી. વી. દી. ૭

૧–પથ્થર ૨–મેઘ.

દીઠાં દુરિત હુણે દુર્ગતિ ખિજો, કરતાં જાસ પ્રણાંમોજી,
વિમલાચલનોરે મહિમા એહવો, કીજે નિત ગુણ ગ્રામોજી, વી. ૮
જનમ અને ધન સફ્લો તેહનો, જીવિત સાર્થક તાસોજી;
એ તીરથની જે યાત્રા કરે, અપર વ્યર્થ જિન ભાસોજી. વી. ૯
વજા સરિખાં પાપ લેપે કરી, નર લહે દુઃખ અનંતોજી;
તાવત્ યાવત્ નવિ સિધ્ધાચલે, ચઢે જિન ભજન કરંતોજી. વી. ૧૦
સનાન કરાવઇંજે જીનવરતણી, સીતલ નીર સુંગંધોજી;
પાતિક [1]કશ્મલ નિજ કાયાતણા, દૂરિ કરે દુખ બંધોજી. વી. ૧૧
પંચામૃતસું જે જગનાથને, સ્નાન કરાવઈ ભાવેજી;
નિરમલ પંચમ જ્ઞાન લહી કરી. પંચમ ગતિ તે પાવેજી. વી. ૧૨
કુંકુમ ચંદન જલદાન સારસ્યું, જીનવર અંગસુ રંગોજી,
ભવ ભવ થાઈ અભિષેક તેહનો, દિન દિન નવલા રંગોજી. વી. ૧૩
પૂજે જગનાયક પુલેંકરી, સરસ સદલ શુભ વાસોજી;
દેવ સુગંધ લહે પૂજા લહે; લોક માંહે જસ વાસોજી. વી. ૧૪
મિથ્યાદૃષ્ટિ પણિ પામે સહિ, ધુપૈ પક્ષોપવાસોજી;
ફ્લ ઇતલો જિન હરષ કહ્યો પ્રભુ, પાંચમી ઢાલ વિલાસોજી. વી. ૧૫

સર્વગાથા, ૧૦૮.

દુહા.

કપૂર ધુપથકી લહે, પુન્યમાસ ઉપવાસ;
અષ્ટવિધી પૂજા કરઇં, ભક્તિ ભાવ ધરિખાસ. ૧
આઠ કરમથી તે સહી, મૂકાયે તતકાલ;
અંત કરઈ ભવ આઠમઈ, કાપે ભવનાં જાલ. ૨

૧—મલીન

કરે અનોપમ આરતિ, પામે દીસ શરીર;
ભોગ લહે નૈવેદ્યથી, દીપ્રતાપ સધિર. ૩
નાટિક પ્રભુ આગલિં કરે, ગાયન ગાવે ગીત;
જેહવો પુણ્ય કરે ઈહાં, તેહવો ફલ સુભ રીતિ. ૪
મંગલ દીપો કરીઇં ઈહાં, લહીઈ મંગલ શ્રેણિ;
અખંડતંદુલે પૂજીઇં, સુખ અખંડ લહેતેણિં, ૫

ઢાલ વાત મ કાઢો વ્રતતણી. (૬)

શત્રુંજય મહિમાં સુણો, ભાવ ધરી ભવ્ય પ્રાણીરે;
ભગતિ કરો જીનરાયની, વીર કહે એ વાણીરે. શ. ૧
મુકુટ કુંડલ હારાદિકે, [1]ભૂષૈ જે જિનરાયોરે;
તે નર ત્રિભોવન લોકમેં, અલંકાર કહાયોરે. ૨
યાત્રિક લોક ભણિ ઇહાં, જિનજ અરથ[2] સમીપેંરે;
ચક્રીનીં રૂદ્ધિ તે લહે, કીરતિચિહુંદિશિ વ્યાપઇરે. શ. ૩
[3]વહિલ, વૃષભ અશ્વ હાથીયા, યાત્રાર્થે જે આલેંરે;
ચતુરંગી સેનાધિપ હુંતઇં, અરીયણ કોઈન[4] સાલેરે. શ. ૪
પંચામૃત પ્રભુ સ્નાનનેં, કાજે ધેનુ પ્રદાતારે;
વિદ્યાધર ચક્રધર થઇ, સુગતિ તણી લહિ સાતારે. શ. ૫
છત્ર ચામર ચંદ્રોદયા, પ્રભુને જેહ ચઢાવિરે;
નરનારી ભાવે કરી, પરભવ તેહવા પાવેરે. શ. ૬
[5]પાર્થિવના કુંભ કારવઇ, પાર્થિવ[6] તે નર થાયોરે;
પરિધાપન કીજે કરે, સુંદર વસ્ત્ર લહાયોરે. શ. ૭

૧–શણગારે ૨–સમર્પે ૩–વેલ. ૪–દુખ આપે. ૫–સોના રૂપાના. ૬–રાજા.

ભૂમિ પૂજાર્થંઈ જે દીયે, થાઈ પૃથ્વી પતિ તેહોરે;
[૭]આમા રામાદિક દિયે, થાવેં ચક્રી ગુણ ગેહોરે. શ. ૮
ન્યાયાર્જિત ધનનીગ્રહી, પ્રભુનઈ માલ ચઢાવેરે;
[૧]સ્વર્ગીનઇં સેવક કરી, સુરપતિ પ્રભુતા પાવેરે. શ. ૯
શત ગુણ પુન્ય પૂજાથકી, પ્રતિષ્ટા અત્ર કરાવઇરે;
સહસ્ત્ર પ્રતિષ્ટાથી હુવેંઇ, રક્ષાનંત કહાવેરે. શ. ૧૦
પ્રતિમા શ્રીજીન ગૃહઈહાં, જેહ કરાવઇ જાણોરે;
ષટખંડનાસુખ ભોગવી, લહે મુગતિ મન આંણોરે. શ. ૧૧
કરઈ કાઉસગ રવિસન્મુષે, ભુંઈ નિશ્ચલ પગ જાસોરે;
બ્રહ્મચર્ય ભૂષિત રહી, કરેં માસ ઉપવાસોરે. શ. ૧૨
અન્ય તીરથ પુણ્ય જે લહે, તે શત્રુંજય પાસેરે.
સર્વાહાર નિષેધથી, મહૂરત માંહેં કામૈ(શિવવાસૈ)રે. શ. ૧૩
[૨]પરમાર્જિન શ્રીજિનગૃહેં, અનુક્રમે લેપન માલોરે;
શત સહસ્ત્ર લક્ષ દ્રવ્યથકી, પુણ્ય ફલ લહે રસાલોરે શ. ૧૪
કરે સંગીત સુભક્તિસું, શ્રીજીનવરનઈ સુહાવેરે;
શક્ર જેહ પુણ્ય ઉપજે, તે અમે પણિ ન કહાઇરે. શ. ૧૫
મન વંછિત ભોજન કરી, કોડિ શ્રાવક જીમાવઇરે;
અન્ય તીરથ જે પુણ્ય હુવઈ, ઈહાં ઉપવાસેં પાવેંરે. શ. ૧૬
તીરથ શત્રુંજયગિરિ, નામેં પાપ પણાસેરે;
ઢાલ છઠી પૂરી થઈ, ઈમ જિનહર્ષ પ્રકાસેરે. શ. ૧૭

૭–ગામ બગીચો.

૧–દેવોને પણ સેવક કરે ૨–સાફ કરી ૩–રહેવા માત્રથી.

સરવ ગાથા ૧૩૦,

દુહા.

બહુ કાલ અન્ય તીરથેં, તપસ્યા કરઈ જે કોઇ;
પામિં ફલ બ્રહ્મચર્યસું, તેઈહાં રહીતા[3] હોઈ. ૧
નવકારસીને પોરસી પરમાર્થે એક ભકત;
આંબિલ નૈ ઉપવાસ વલી, કરે ભાવ સંયુકત. ૨
જે સમરઈ પુંડરીકને, અનુક્રમે ફલ હુઈ તાસ;
દ્વિત્રિ ચોપંચમ તણો, પક્ષ માસ ઉપવાસ. ૩
અન્ય તીરથ જે કીજીઈ, કનક ભૂમિ અલંકાર;
પુણ્ય ઈહાં તે પામીઈ, પુલ જીનાર્ચા સાર. ૪
શ્રવણ સુણ્યા પુન્ય જે હુવઈ, તેથી અધિકો કોડિ;
નિકટ રહ્યાં અદ્રષ્ટપણિ, દ્રષ્ટ અનંત ગુણજોડિ. ૫

ઢાલ–ઇક દિન દાસી દોડતી અવી, શેઠને પાસેરે. એ દેશી. ૭

વીરજીન ઇંદ્રને ઈમ કહે સ્વર્ણદાનાદિ જે દિંતરે;
કીર્તિસુખલછિ તેહથી લહઇ, અભયથી સુખ અનંતરે. વી. ૧
દાનદુખીયા ભણી દીજીઈ, લહે નરસુખ તેહરે;
પુન્યાનુબંધી પુણ્યથી, મોક્ષનાં સુખ નિસંદેહરે. વી. ૨
પાપ કીધો અન્ય થાનકે, છૂટે ઈહાં સુરરાયરે;
ઈહાં જે પાપ સમાચરેં, તે વજ્રલેપ સમ થાય રે. વી. ૩
અત્રે નિંદા નવિ કીજીઇ, કીજીઇ નહી પરદ્રોહરે,
વાંછીઈ નહિ પરનારીને, પરધન છાંડીઇ મોહરે, વી. ૪
સંગ ન કીજઈ મિથ્યામતિ, તેહસું વાત નિવારીરે;

નામનિંદા નવિ કીજીઈ, તદાગમ શ્રવણે ન ધારીરે. વી. ૫
વઈરીને વયરી ન જાણીઇ, તાસ હુણીઈ નહી પ્રાણરે;
વિષય આસક્ત થાઈ નહી, ચિત્તેં ઉ લેશ્યા ન આણેરે, વી. ૬
ઈહાં સદધ્યાન મન ચિંતવઈ, દેવાર્ચ તપ મુખરે;
ઉત્તમ કામ કરિવો ઈહાં, જેહ વાંછે નરસુખરે. વી. ૭
ચતુર્વિધ સંઘ સાખેં કરી, ભાવે ભેટે ગિરિરાજરે;
તેહ તીર્થંકર પદ લહે, લોકોત્તર શિવરાજરે. વી. ૮
યાત્રક નર ભણિ ભક્તિસું, વસ્ત્ર અને પુજેં તાસરે;
વિપુલ અતુલ સુખ ભોગવી, મુક્તિ પામે સુખ રાસિરે. વી. ૯
કરઈ નહિ કાંઈ વિચારણા, આપઈ ઉલટ આણિરે;
તે નર ભોગ ભાજન હુવે, ઉત્તમ ખેત્ર પ્રમાણરે. વી. ૧૦
જેહને હેઠે સમોસર્યા, નાભિનરેંદ્રના પુત્તરે;
વાંદિવા જોગ તેણે થયો, રાયણ તરૂ અદભુતરે. વી. ૧૧
શાખા પત્ર ફૂલ એહને, પ્રત્યેક દેવનો વાસરે;
તે જાણી અલસ પ્રમાદથી, છેદવે કિમપિ ન તાસરે. વી. ૧૨
જાસ પ્રદક્ષિણાં દીજતાં, સંઘપતિ તેણે સીસરે;
ખીરખિરઈ સુરભાવથી, સુખદાયક નિસદીસરે. વી. ૧૩
દુષ્ટ દૂર વિષ વિષધર સહૂ, શાકિની ભૂત વિતાલરે,
એહની પૂજ પ્રભાવથી, જાઇં પ્રલય તતકાલને. વી. ૧૪
સોવન રૂપ મુગતાફલેંઈ, પૂજીઈ ચંદન આદિરે;
ક્ષીરઝરે તિંણ અવસરે, વિઘ્ન વિનાસ અનાદરે. વી. ૧૫
સુષ્ક થઈ પોતે પડયો, એહ રાયણ તણો અંગરે;
વિઘ્ન સહુ હરઇ સંગ્રહ્યો, પૂજતાં સુખતણો સંગરે. વી. ૧૬
એહ ચિંતામણ સારિખો, રાયણ વૃક્ષ સુવિલાશરે;

સકલ જીન હરખ-વંછિત દીઈ, પૂરી સાત થઈ ઢાલરે. વી. ૧૭

સર્વ ગાથા. ૧૫૩.

દુહા.

એહુથકી પશ્ચિમ દિશિ, રસરૂપી સુપ્રધાન;
જેહુને રસ યોગે કરી, [૧]અયહુવે કંચણવાન. ૧
અષ્ટમ તપ પોષધ કરી, ભાવે પૂજે એહ;
એહતણે સુપ્રસાદથી, વહીઈ રસનો ગેહ. ૨
એહ તલે યુગાદીસના, ઈંદ્રિ કરાવ્યા પાય;
સેવૈ જગના જીવડા, સ્વર્ગમોક્ષ સુખદાય. ૩
શ્રી મરૂદેવાનૈ શિખરે, શાન્તિનાથ જીનરાય;
કોડિ સંખ્ય સેવા કરે, સુર સહૂ વિઘન પુલાય. ૪
શ્રીરૂષભ પુંડરીક મુનિ, રાયતરૂ ઉપજેહ;
પગલાં શ્રી શાન્તી સરઇં, મંત્રિત સૂરિમંત્રેહ. ૫

ઢાલ–નાચે ઇંદ્ર આણંદસું. એ દેશી. ૮

કુંભ શુદ્ધાંબુ ભરી કરી, અષ્ટોત્તર શત માનોરે;
સ્નાત્રસુગંધ પુષ્પાદિકૈ કરઈં, મંગલ ગીત ગાનોરે. કું. ૧
રાજ્યકીત્તિશ્રિયસદ બુદ્ધિ, સર્વ વશ્ય સોભાગોરે;
પુત્રધનાગમકામિની, સુંદર રૂપનીરાંગોરે. કું. ૨
જય શ્રિય સર્વકારવિષૈ, દોષ નિગ્રહ આનંદોરે.
પરમભોગ પામઇં સહી, ટલેં મયલ [૨]દુખ દંદોરે. કું. ૩
ભૂત વેતાલા શાકિની, વ્યંતર દોષ વિકારોરે;
સ્નાત્રતણા જલસેકથી, ગ્રહપીડા નકી વારોરે. કું. ૪

૨–લોહુ ૨–મેલ;

શ્રી શાંતીશ્વર આગલિ, જઇયે ત્રિંસત હાથોરે;
સોવનરૂપ તણી ખની, સપ્ત પુરૂષ તલિ પાપોરે. કું. ૫
તિહાંથી શત હાથે વલી, છેં રસ કૂપી ઠામોરે;
સાર્દ્ધ ત્રિકોટિ દેવતા, સેવે શાંતિ સુસામોરે. ૬
શ્રી શત્રુંજય તલહટી, પ્રાચી દિશિસ પ્રભાવોરે;
સૂર્યાવર્ત્ત વન જાણીઈં, નિર્મિત જે દિન રાવોરે. કું. ૭
કલ્પદ્રુમ શ્રેણિજીહા, કિન્નરનારિ સંઘાતોરે;
આવી શ્રીજીનમંદિરઇં, રચેં સંગીત વિખ્યાતરે. કું. ૮
ભાર અઢાર વનસ્પતિ, સૂર્ય કિરણ નવિ ભાસોંરે;
કોઇલિ તિહાં કલરવ કરઇ, નાચે મોર ઉલાસોરે. કું. ૯
ફૂલ સુગંધા મહમઇ, ભમર કરઇ ગુંજારોરે;
ઋતુ સરિખી તિહા સર્વદા, સહુજનને સુખકારોરે. કું. ૧૦
ભગવન પાદુક સ્નાત્રનો, તે જલસું તનસીચંઇરે;
દોષ અસેષ વિલેંજાઇ, લજ્જાણા ભુઇ નિચેરે. કું. ૧૧
શ્રીસૂર્યાવર્ત્ત કુંડના, જલ સેવનથી જાઇરે;
કોઢ અઢારેહ જાતિના, કાયા નિર્મલ થાઇરે. કું. ૧૨
તદ્યથા સોરઠિ દેશ સોહામણો, લિષિમી [1]કીધ;
વિશ્રામોરે;
લોક અશોક રહે તિહાં, ધાન ઘીણા ઠામ ઠામોરે. કું, ૧૩

૧-લક્ષ્મી

નીર નદી પાણીઘણાં, વન વાડી મંડાણોરે;
ખેત્ર ઘણાં જીહાં ઈખુ[૧]ના, સહુકો લોક સુજાણોરે. કું. ૧૪
હેઠલિ શ્રી ગિરિનારિને, ગિરિદુર્ગ પુરાભિધાનોરે.;
જીન ગૃહશ્રેણિ વિરાજતી, શિવ નીસરણી માનોરે. ૧૫
[૨]પિસુન નહી નિર્ધન નહી, મૂર્ખ નહી અવિવેકીરે;
દીન નહી પાપી નહી, પુરવાસી સુવિવેકીરે. કું. ૧૬
દાતા ભોકતા જનસહુ, રૂપવંત નરનારીરે;
ઢાલ થઇ એ આઠમી, કહે જીન હર્ષ વિચારીરે. કું. ૧૭
સર્વગાથા. ૧૭૫

દુહા.

પૂજા પ્રીણિત દેવતા, તપસી ભક્તિ સુદાન;
અરથી અર્થીત દાનસુ, કૃપાદાન દુખવાન. ૧
તિણ પુર અરિહંત ભક્તિયુત, ભૂરિભાગ્ય ભૂપાલ;
સમુદ્ર વિજય નૃપવંસનો; સૂર્યમલ્લ ગુણમાલ. ૨
સૂર્યમલ્લ વૈરીતિમર, હરઈ અચરિજ એહ;
કુવલય નઇ વિકસ્વર કરઇ, મોટો અચરિજ તેહ. ૩
રવિનીજિમેં અંભોજિની, મુખ અંભોજ સમાન;
શશિલેખા પટરાણિની, પ્રીતમનો સનમાન. ૪
જાયા સૂરજ રાજની, લોકમાંહિ એ ખ્યાતિ;
[૩]પણિ સુરજ મુખ, જોવેં નહી, અચરિજવાલી વાત. ૫

૧-શેરડી ૨-લુચ્ચા ૩-સૂર્યંમ પશ્યા. રાંજદાર એક ઉત્પ્રેક્ષા,

ઢાલ. હરીયા મન લાગો; એ દેશી. ૯

સુકૃતસું આદર ઘણો, સૌમ્ય સરલ શુભરીતિરે;
સુરપતિ સાંભળો,
એકવિન કાયા જુદી, માંહો માંહે પ્રીતિરે. સુ. ૧
સુખ સાગર કચ્છપ સમા, સુખમાં વાહેં કાલરે, સુ.
રાજ્યલીલા સુખ ભોગવઇ, પાણિતેહને નહી બાલરે. સુ. ૨
જીન યાત્રાઈ અન્યદા, રાયરાણી ગિરિજાયરે; સુ.
નિજ બાલકને લાલતી, દેખિ કલાપિ[1]ની સાથરે. સુ. ૩
સુતહીણી તે રાગિની, મનમેં આકુલ થાયરે; સુ.
આંખડીએ આંસૂ ઝરે, હયડે દુઃખ ન સમાયરે. સુ. ૪
મોટો દોષ નારી ભણી, પુત્ર ન કૂખેં જાસરે; સુ.
રમતાં પર સુત દેખિને, નાંખે પ્રબલ નીસાસરે. સુ. ૫
રાણીને રાજા કહે, મુગધા મ કરિ વિલાપરે; સુ.
રોયાં પુત્ર ન સંપજે, ફોકટ મ કરિ સંતાપરે. સુ. ૬
નેમીસર ભગવંતની સેવા, કરી ચિત્ત લાયરે; સુ.
અંબા જગદંબાતણે, સુત થાસઇ સુપસાયરે. સુ. ૭
પૂજી શ્રી ભગવંતને, આવ્યા ઘરિ નૃપ નારિરે; સુ.
પુત્ર થયા બે અનુક્રમે, હરખ્યો સહૂ પરિવારોરે. સુ. ૮
નામ દીઉં ઉછવ કરી, દેવપાલ મહિપાલરે; સુ.
પૂગી આસ માયની, હરષી સુત મુખ ભાલેરે. સુ. ૯

૧-મયુર.

મીઠા વયણ સુહામણા, બોલેં રાજકુમારરે; સુ.
ઠમકિ ઠમકિ પગલાં ભરઈ, ઘુઘરીયાં ઝમકારરે. સુ. ૧૦
બે ભાઈ ભેલાં રમઇ, જાણે દેવ કુમારરે; સુ.
ભણવા યોગ્ય થયા બેહૂને, નૃપતિં તે તિણ વારરે. સુ. ૧૧
૧અંગજ હિવેં ભણાવીઈ, વાધે સોભ અપારરે. સુ.
મુરખ નર સોભેં નહી, જીમ બગ હંસ મઝારિરે. સુ. ૧૨
ઉછવ કરિ રાજા ઘણો, પાઠવીયા નિસાલરે; સુ.
કલા બહુત્તરિ સીખાવીયા, બેની બુદ્ધિ વિસાલરે. સુ. ૧૩
પાઠકને કરી સાખાયો, શાસ્ત્ર ભણ્યાં તત્કાલરે; સુ.
સીખી શસ્ત્ર કલા સહૂ, હરખ્યૌ ગુરૂ ભુપાલરે. સુ. ૧૪
ઇચ્છાઈ ક્રીડા ક્રીડા કરઈ, હિલિમિલિ મિત્ર સંઘાતેરે; સુ.
ઉપજાવેં સુખ લોકને, અનુક્રમે યોવન જાતરે. સુ. ૧૫
ભૂપતણી પુત્રી ઘણી, રૂપ કલા ગુણવાનરે; સુ.
પરણાવી ઉછવ કરી, સુખમાણેં સુપ્રધાનરે. સુ. ૧૬
નીતિરીતિ જાણે સહુ, માની યશસ્વી વિનીતિરે. સુ.
સર્વ ગુણે દેવપાલથી, અધિક મહીપાલજીતરે. સુ. ૧૭
અન્યદા પશ્ચીમ યામિની, વિનિદ્ર થયો મહીપાલરે; સુ.
વનમે દેખેં આપને, જીહાં સ્વાપદ વિકરાલરે. સુ. ૧૮
કિહાં એક દેષઈ ગજ ઘટા, કિહાંઈક શૂકર વૃંદરે; સુ.
કિહાંઈક મૃગપતિ સંચરઇ, દેખે નરપતિ નંદરે. સુ. ૧૯

૧–પુત્ર.

સ્યું વિકમઈ કે સુપનસ્યું, ચિત્ત વિપર્યય એહરે. સુ.
કિં એ સ્યું ઇંદ્ર જાલછે, દેવ ચરિત્ર ચિત્ર તેહરે. સુ. ૨૦
નારીસું રમતો હુતો, સુતો હુંતો ચંદ્રસાલરે; સુ.
કિહાં આવ્યો જીન હરખ હું, ઈહાં થઈ નવમી ઢાલરે. સુ. ૨૧
સર્વગાથા, ૨૦૧

દુહા.

હિવે વિપિન દેખું ફિરી, ચાલ્યો રાજ્ય કુમાર,
મત બીહે મેં આણીયો, સુણી નભવાણી ત્યાર. ૧
વકતા કોઈ દેખૈ નહી, દ્રુમ સંતતિ નિરખતિ;
આગલી જાતાં નિરખીયો, એક આવાસ મહંત. ૨
ગોખ અનેક સુહામણા, સુંદર જાલી જાસ;
ઉંચૌ તે રલિયામણો, દીઠા હુઇ ઉલાસ. ૩
એ અટવી સ્વાપદ ભરી, નહી મનુષ્યનો વાસ;
મહીપાલ વિસ્મય લહ્યો, કિહાં ઈહાં આવાસ. ૪
આવ્યો ઇહાં પ્રસંગથી, દેખું જઈ મહલ્લ;
ઈમ ચિંતવિ જોવા ચલ્યો, બલવંત ભણી મહલ્લ. ૫

ઢાલ. માષીના ગીતની. ૧૦

કુમર વિચારઈ ચિત્તમેં એહવું, એ રમણીક આવાસ સુહાવા;
ભૂ ભૂમિનાં રંગ સુરંગા, જોવે નૃપ સુત તાસ સુહાવા. ૧
કુમર આંકણી.
તે ચંદ્રશાલામાહિં આવ્યો, સાત્વિક મહા બલવંત સુહાવા;

પદ્માસન પૂરી તિહાં બેઠો, યોગી દેખિ મહંત સુહાવા. કુ. ૨
ભમતો હું સંસારીની પરિ, ભવ અરણ્ય મઝારિ સુહાવા.
આવ્યો તો જોગીને જોવું, અચિરજ મનમહિ ધરિ સુહાવા. કુ. ૩
નિકટ જઇ ક્ષિતિં મસ્તક [1]થાપી, મહીપાલ કુમર સુહાવા;
યોગીશ્વરને ચરણે નમીયો, અચિરજ મનમાંહિ ધારિ સુહાવા. કુ. ૪
અહિંસાદિક પંચ મહાવ્રત, ધરતો ચિત્ત સમાધિ સુહાવા;
આસન બઇઠો સ્વાસ રૂંધીને, ધ્યાન ધરેં નહી આધિ સુહાવા. કુ. ૫
અરિહંતને ધ્યાવે મન ભાવેં, જોગી દેખી તાસ સુહાવા;
તતખિણ મુંકયો ધ્યાન દયા નિધિ, બોલ્યો મધુરી ભાસ સુહાવા. કુ. ૬
વચ્છ! સુખ સાતા છે તુજને ભલિ આવ્યો તૂં આજી સુહાવા;
દેહ નિરાબાધા છે તાહરઈ સફલ થાઉ તુજ કાજ સુહાવા. કુ. ૭
વિસ્મય ધરજે મનિ મન માંહેં, હર્યો તુજ નઈ કાંઈ જાણી સુ;
સધિ વિદ્યા દેવાનઇ કાજે, ઉત્તમ પાત્ર સુજાણ. સુ. કુ. ૮
યોગી કુમરને ભૂખ્યો જાણી, દિવ્ય શક્તિ તતકાલિ;
સરસ રસવતી પ્રીતિ ધરીને, જીમાડયો મહીપાલ સુહાવા. કુ. ૯
કુમર પ્રથમ ફલભોજન જાણી, ભોજન કીધો તામ સુહાવા;
યોગી ષડ્સિધિ મહાવિદ્યા, દીધી પ્રેમ સુઠામ સુહાવા. કુ. ૧૦

૧-રજ શિર્પે ચડાવી.

યોગીશ્વર અબ્જાસન બૈઠો, તતખિણ છાંડયા પ્રાણ સુહાવા;
વિદ્યુત દ્યુતિ સરિષૌ આવસે'. થયો ઉદ્યોત પ્રમાણ.
સુહાવા. કુ. ૧૧
તે યોગી સુરલોકે' પોહુતો, ઉભો કુમર સુજાણ સુહાવા,
સોધ ન દેષિ યોગી ન દેષે', દેખે' વનનો ઠાણ સુહાવા. કુ. ૧૨
અહો સામ્રાજય યોગીનો દેખો, એ શ્રિય જીવિતમાન સુહાવા;
મુક્તિ લહી કાયા મુકીને, ચિ'તે સુત રાજ'ન સુહાવા. કુ. ૧૩
યોગથી મુક્તિ સ'ગમ લહે', યોગથી પાપવિધ્વ'સ સુહાવા,
યોગથી સિદ્ધિ સહૂ પામીજે, ઇણિપરિ કરે પ્રસ'સ. સુ. કુ. ૧૪
એહવો ચિ'તવિ વનમે' ભમતાં, દીઠો કુ'ડ મહ'ત; સુ.
તે કુ'ડમાંહિ બકસ્થલ વર્ત્તે, જે કરે પ્રાણી અ'ત. સુ. કુ. ૧૫
સ્નાન કરણ જલ પીવા ચાલ્યો, વાણિ થઈ તિણિ વારિ; સુ.
માં માં ધીર ધુર'ધર જાયે', એ કુ'ડ દૂરિનિવારિ. સુ. કુ. ૧૬
તે વકતા નૃપસુત નવ દેખઈ, ગયો કુ'ડ તટ તતકાલ; સુ.
બીજીવાર વલી તિણિ વાર્યો, મને ચિ'તે મહીપાલ. સુ. કુ. ૧૭
માણસ કોઈ નહી ઇણ વનમે', વારેં કુણ મુઝ એહ; સુ.
દસમી ઢાલ કુમરના મનમે', થયો જીન હરષ સ'દેહ. સુ. કુ. ૧૮

સર્વ ગાથા, ૨૨૮.

દૂહા.

કૌતુક જોવે' જેતલે', [1]શાષા મૃગ તિણિ વાર;
આવઈ આગલિ કુમરને, વચન કહે હિતકાર. ૧

૧—વાંદરો.

પશુ જાણી મોરૂં વચન તુ, મત અવગણે કુમાર;
વાનર વચણે ધારિ. ૨
પર્વત શિખર તણી પરઈ, નયણેઈં જોઈક રંક;
માણસ માર્યા એતલા, રાક્ષસ કુંડ નિસંક. ૩
એ તું ભદ્રાકૃતિદક્ષ છે, કોઈક નૃપનો પુત્ર;
વેગો વલિ નહીતો તુને, રહિસ્યેં રક્ષઉ છત્ર. ૪
મહીપાલ ભાખેં હસી, સાચો તું પશુ વીર;
રાક્ષસ તેહને સ્યું કરેં, જે નર સાહસ ધીર. ૫

ઢાલ. ધણ સમરથ પિઉ નાંનડો; એ દેશી. ૨૧

એહવી વાત સુણી કરી, શાષામૃગ હોઈ મ ભાખેં તામ;
જો તુજ માંહિં શક્તિ છઇં, ઈછાઈ હો જા સુગુણ નિવાસ. એ. ૧
ઈંહાં રાક્ષસ કુંડમાં રહે, સામલ રૂચિ હો ક્રોધી વિકરાલ;
એહવું કહી વાનરો વનમેં થયો હો અદ્રસ્ય તતકાલ. એ. ૨
હિવેં ક્ષિતિ પતિ સુત મહાબલી, વર વિદ્યાહો ભૂષિત ગુણવંત;
ખડગ ગ્રહી નિર્ભય થઈ, જલથાનક હો પહુતો નિભ્રંતિ. એ. ૩
નીર હલાવ્યો જેતલેં, બક રાક્ષસ હો જાણ્યો નર કોઈ;
ક્રોધ કરી ધાયો તદા, ઇહાં આવ્યો હો ભૂલો સ્યું જોઈ. એ. ૪
તે બલીયા મિલીયા બિહૂને, માંહો માંહિં યુદ્ધ કરેં અપાર,
યુદ્ધ કરતાં પાડિ પડે, ભુંઈ કાંપે હો સહી ન સકે ભાર. એ. ૫
ખડગ વિદ્યા સુપ્રભાવથી, રાક્ષસનેહો જીત્યો મહીપાલ;
સાહસથી ન હુવેં કિસું ક્રોધ છાંડયોહો રાક્ષસ તતકાલ એ. ૬

સમર્પો આઉ તાહરો, તુઝ વેંરી હો વૈરી હું તાસ;
તુજ વલ્લભ મુજ વાલહો, રાક્ષસ કર્યો હો એ વચન પ્રકાસ એ. ૭
દીધી વ્રણસંહરોહિણી, વેષ પરાવૃત્તિ હો થાઇ તતકાલ;
કુમરભણી બેઔષધી, સમજાયો હો ધર્મ મહિપાલ. એ. ૮
કુમર વિસર્જે તેહને, જલ સરવર હો તરીયો સુખલીલ;
વન સોભા જોવેં ફિરી, મનરંગિ હો નૃપકુમર સુસીલ. એ. ૯
કિહાં ઇક ફૂલ ગ્રહઇ ભલાં, પલ્લવ વલી હો કિહાં ગ્રહે તેહ,
કિહાં પાકા ફલ સંગ્રહેં, ઇમ વનની ક્રીડા નિરખેહ. એ. ૧૦
શ્રી નિવાસ વન તિહાં ગયો, નેમીસર હો જીનવર પ્રાસાદ;
સુંદર તોરણ કોરણી, ઉંચો જાણે હો કરેં નભસું વાદ. એ. ૧૧
નેમીસર ચરણે નમ્યો, સ્તુતિ કરિતે હો બેઠો સુકુમાર;
ધ્યાંન કરેં રિદયાંતરેં, ત્રિકરણ સુદ્ધ હો પ્રભુનો તિણિવાર. એ. ૧૨
કાને કુંડલ જિગમગેં, લટકંતા હો સંધૃષ્ટ કપોલ;
પાઇ પલાસની પાદુકા, કંચણ દંડ હો કરઈ વંદન ખોલ. એ. ૧૩
મનોહર વૃક્ષ ફલેં ભર્યો, નિજ હાથે હો ધરીયો હેમ પાત્ર;
શ્રી જીન આગલિ યોગિનિ રૂપવંતી હો દીઠી સુભ ગાત્ર. એ. ૧૪
સંભ્રમ ધરિને ઉઠીયો, પગ પ્રણમ્યા હો તેહના તતકાલ;
જયજી એહવી આશિષ, દીધી તિણિ હો યોગિણ સુકુમાલ. એ. ૧૫
રૂપ લાવણ્ય નિહાલીને, આભરણેં હો ભૂષિત જસુ દેહ;
દેવી જાણી જોગિણી, ધન્ય દરસણ હો પામ્યો મઈ એહ. એ. ૧૬
આદરસું એમ કહે દેવી, ગોત્ર દેવી હો પ્રગટી ઇહાં મુજ;

ભયાકીર્ણ અટવી માંહિ, પાય પ્રણમી હો વીનતી કરૂં તુજ. એ. ૧૭

એહવી અમૃત સારિખી, વાણી સુણિ હો યોગિણ કહેં તામ,
દેવી નહી હું માનુષી, તાપસિણી હો તપ કરિવા કામ. એ. ૧૮

વ્રત લીધો તેણેં કારણે, જાણ્યો હો સંસાર અસાર;
ઢાલ થઇ ઈગ્યારમી, ઈમ ભાખ્યો હો જીન હરખ વિચારિ. એ. ૧૯

સર્વ ગાથા. ૨૪૮.

દૂહા.

આજ અતિથિ તું આવીયો, માહરેં પુણ્ય નિબંધ,
વ્યર્થ મ કરિજેં વયણ તૂં, વછ ! વચન સંબંધ. ૧

અતિથિ વ્યર્થ જે ઘરથકી, સુણિ પુરૂપોત્તમ સાર;
પુણ્ય પાપ ક્ષય ઉદય કરિ, શાસ્ત્ર વચન અવધારિ. ૨

માન્યો વચન કુમારસુ, યોગિણિ દંડ સપાત્ર;
લેઈ શ્રીજિન ગૃહથકી, કરી નીસરીયા જાત્ર. ૩

પાત્ર સપાણિ પ્રભાવિની, કુમર નિહાલેં ચિત્ર;
ફલ માગેં તરૂવર કન્હેં, યોગ ફલા ચિત્ર તત્ર. ૪

હેઠે પાત્ર ધર્યો તિણિ, ફલ આપો મુજ વૃક્ષ;
કલ્પદ્રુમની પરે ભલા, ફલ દીધા પરતક્ષ. ૫

ઢાલ. યત્તિ સોરઠ રાગેં; એ દેશી. ૧૨

ફલ પાત્ર યોગિણિ બહુ ગગે, મૂંકે મહીપાલને આગેં;
તેમાંહીથી કેઈ ફલ દીધા, રાજન સુત ભક્ષણ કીધા. ૧
તે યોગિણિ ઇણિપરિ ભાષઈં, મહિપાલ ઉપરિ હિત રાખેં;

વચ્છ ! કહિંતુ કિહાંથી આયો, કિહાં જાવા મન ઉમાહ્યો. ૨
સાથ ભ્રષ્ટ થયો હુ માતા, ઈહાં આવ્યો મુજ થઈ સાતા;
નેમીસર તુજ પાય લાગી, નિજ પુર જાઇસિ રઢ લાગી. ૩
યોગીણિ સદયા કહેવાણી, વછ વન જોવો સુખ જાણી;
મહાકાલ ઇહાં યક્ષ જાણો, પ્રાણીને કાલ સમાણો. ૪
સંહારીયા લોક ઘણાહી, ઈહાં આયા તે સઘલાહી;
એ પાપીને તજી દૂરિ, જા સુખસું પુન્ય અંકૂરંઈ. ૫
માહોંમાંહે વાત કરતાં. નિજ પરમ પ્રમોદ ધરતાં;
એટલેં નભથી મુનિ કોઈ, ઉતરીયો તીરથ જોઇ. ૬
તપસું વપુ જેહનો દીપેં, તેહનો કાંઈ પાપ ન છીપઈ;
દેષી ઉઠયા તે તતકાલ, મુનિચરણ નમ્યા સુંકુમાલ. ૭
ધર્મલાભ દીયો મુનિપ્રતે, આશિષ બિહુને ભલી રીતેં;
જગનાથ નેમીસર સામી, પાદ પ્રણુતિ થકી ફલ પામી. ૮
પરિપકવ થયો તે આજ, નયણે દીઠા મુનિરાજ;
સમતા રસના પ્રભુ દરિયા, રતનાકર જીમ ગુણ ભરીયા. ૯
નિર્ભાગ્ય જીકે નર થાયેં, તે તુમ દરસણ ન લહાયેં;
તુમે સ્વામી પરઉપગારી, ભવજલ તારણ નરનારી. ૧૦
ભગવન્! તુમે ધર્મ સુણાવો, અગન્યાની * નર સમજાવો;
ઉત્તમ જલધર સમ ગણીઇ, તુમ સરિખા જગમંઇ ભણીઇ. ૧૧
એહવી અમૃતસમ વાણી, સાંભલિ મુનિ કરૂણા આણી;
પંચ શક્રસ્તવે દેવ વંદી, બોલ્યા મનમેં આણંદી. ૧૨

દાન દેવો અઘ[1] ન કરિવો, પ્રાણી રક્ષા શીલ ધરિવો;
એથી થાયેં પુણ્ય ઠિકાણો, જીન ભગતિ થકી તે જાણો. ૧૩
સામ્રાજ્ય સુમતિ પુણ્યરાસી, પાપ ક્ષય ગ્રહ પીડા ખાસી;
જીન ધર્મ થકી સુખ લહીયેં, જીન ધર્મ ચિંતામણિ કહીયે. ૧૪
તેહીજ સુકૃતી ધન્ય ધન્ય, તેહીજ ગુણવંત ન અન્ય;
જીનવરનેં નમે ત્રિકાલે, ભકતેં પૂજેં ત્રિણકાલ. ૧૫
છોડી કાયાથી પ્રમાદ, ઉજમાલ થઇ સુપ્રસાદ;
કરિવી પૂજા મનહરિણી, ચિરકાલ દુરતિ અપહરણી. ૧૬
એહવા મુનિ વાકય સુંણેઇ, મન પ્રમુદિત થયા બે બેઇ;
મહા કાલ યક્ષ વિરતંત, પૂછે કોહને ભગવંત. ૧૭
દેવત્વ ધર્મથી જેહને, કિમ વૈરિણી હિંસા તેહને;
બહૂ પ્રાણીને સંહારે, દુર ગતિના દુઃખ ન વિચારે. ૧૮
કિમ મનુષ્યતણો થયો દ્વેષી, પુણ્ય મુંકયો દૂરિ ઉવેખી;
જીન હરષે બારમી ઢાલે, સદેહ[2] હિવેં મુનિ ટાલે. ૧૯
સર્વગાથા, ૨૭૨.

દૂહા.

વાચંયમ સાંભલિ વચન, શ્રવણે સુધા સમાન;
ભાખૈ જ્ઞાન મહાત્મથી, તા સચરિત્ર ભગવાન. ૧
પૂર્વેં કોઇક ઇણ વને, તાપસ મછરવંત;
જીન શાસન દ્વેષી ઘણું, નિજ મત પ્રેમ અત્યંત. ૨

૧- (પાપ) ૨-સુનિરા.

કલત્ર સહિત ધારિ જટા, આહાર કરઇ ફલ ફૂલ;
વલકલ પહિરણ સોભતો, વન વન ભમેં અભૂલ. ૩
તેહને કન્યા ઉપની, સુંદર રૂપ નિધાન;
સલ્લક્ષણ તનુ શોભતો, સુર કન્યા ઉપમાન. ૪
પ્રાણથકી પિણ વાલહી, સુતા પીતા ! ને તેહ;
ધાર્યો નામ શકુંતલા, દીઠાં વાધે નેહ. ૫

ઢાલ. જીહો જાણ્યા અવધિ પ્રયુંજીને, એ દેશી.

જીહો સોભા અધિક સોભા ઘણી, જીહો જોબન વધતો પ્રેમ;
જીહો [1]રૂચિશકારે સોભતી, જીહો માધવ વન શ્રી જેમ. ૧
સુગુણ નર સુણજ્યો એહ સંબંધ, જીહો મહાવીર ઇંદ્ર આગલિ; જી.
તીરથતણાતો પ્રબંધ. સુ. આંકણી.

જીહો ભીમ ભૂપતિ ઈણે અવસરે, જીહો ક્રીડા કરતો તામ;
જીહો ઇણિ વનમાંહિં આવીયો, જીહો દીઠી કન્યા જામ. સુ. ૨
જીહો કન્યા દેખી સુંદરી, જીહો ગુણ કંદરી[2] સમાન;
જીહો [3] વાગ ગ્રહી ઘોડા તણી, જીહો ઉભો રહ્યો એક ધ્યાન સુ. ૩
જીહો તિક્ષણ નયન કન્યા તણા, જીહો તિક્ષણ જાણેં કામ બાણ;
જીહો લાગી હીયડે રાયને, જીહો કાઢી લેશે પ્રાણ. સુ. ૪
જીહો ક્ષણ એક સંભ્રમ પામીને, જીહો પામ્યો તતક્ષિણ શોધ;

૧-સુંદર આકારે ૨-ખણી ૩-લગામ.

જીહો સુરકન્યા [1]કઈ માનુષી, જીહો ન પડિ કાંઇ શોધ. સુ. ૫
જીહો મૃગનયની ચંદ્રાનની, જીહો મોહનરૂપ નિહાલિ;
જીહો તાસનિકટ નૃપ આવીયો, જીહો કામાતુર
તિહાં વાલિ. સુ. ૬
જીહો મીઠી વયણે નૃપકહે, જીહો કન્યે ઉદાખી,
જીહો પરણી છે કિ કુમારિકા, જીહો મનમે લાજ ન રાખી. સુ. ૭
જીહો મુખમુખ કરી તામ હસામણો, જીહો કહઇ કુમારીતામ;
જીહો અસ્વોપરિ આરોહી કરી, જીહો લેઇગિયો નિજગામ. સુ. ૮
જીહો થયો વિયોગ સુતાતણો, જીહો તાપસ ક્રોધ કરાલ;
જીહો થયો તામ ગત ચેતના, જીહો જાણી મરણનો કાલ. સુ. ૯
જીહો ઉપાડી અન્ય તાપસે, જીહો આણ્યો જીનવર ગેહ;
જીહો પુન્ય થાઇ જીન દરસણે, જીહો સદ્ગતિ પામે એહ. સુ. ૧૦
જીહો ગ્રસ્ત કદા ગ્રહમત્સરઇ, જીહો નમ્યો નહી જીનપાય;
જીહો [2]આરતિધ્યાન મરીકરી, જીહો યક્ષ થયો ઇહાં
આય. સુ. ૧૧
જીહો રૂદ્ર ધ્યાન ધરી કરી, જીહો નરકતણી ગતિ તાસ;
જીહો જે વિખ દોષે પીડીયા, જીહો મરણ શરણ દુઃખવાસ. સુ. ૧૨
જીહો પિણિ દીઠા શ્રી નેમિને, જીહો તિણિ તાપસ અંતકાલ;
જીહો દેવતણી ગતિ ઇમલહી, જીહો નરકતણી ગતિટાલી સુ. ૧૩
જીહો જીન સમર્યો દીઠો થકો, જીહો કીર્ત્તત પૂજિત જાણિ;

૧-વિકલ્પના અર્થમા. ૨-આર્ત્ત ધ્યાન

જીહો સુણભાવેં પિણિ સેવીયો, જીહો સદ્ગતિ હુવેં
પ્રમાણ. સુ. ૧૪
જીહો અહો મહાત્મ જીનેંદ્રનો, જીહો દરસણ કીયો એકવાર;
જીહો તાપસ ભેદી પાપને, જીહો પામ્યો સુર અવતાર. સુ. ૧૫
જીહો હરણ થયો સુતાતણો, જીહો કીધમાનને ક્રોધ;
જીહો હિવેં પિણિ તિણિ અભ્યાસથી, જીહો નરનઈ
હુણિ વિરોધ. સુ. ૧૬
જીહો જ્ઞાની મુનિ એહવું કહી, જીહો ઉતપતીયો આકાશ;
જીહો ઢાલ થઈ એ તેરમી, જીહો કરિજીન હર્ષપ્રકાશ. સુ. ૧૭
સર્વગાથા, ૨૯૫.

દુહા.—

યોગિણિ દિવ્ય પ્રભાવિનિ, તે પણિ ગઇ નિજ ઠામિ;
કુમર કાલ વન જોઇવા, ચાલ્યો ધરિ ધિર તામ. ૧
પરૂ કરંકથી શ્રવેં, પિચ્છલ થઈ વન ભૂમિ;
દુર્ગંધ ક્રોડે નાસિકા, પ્રગટ થઈ રહી ઘૂમિ. ૨
ગંધ તણે અનુસાર તિહાં, વિક્રમ ધીર કુમાર;
કર કરવાલ ઉલાતતો, આવ્યો કરી વિચાર. ૩
દીઠો યક્ષેં કુમારને, દેખી જાગ્યો ક્રોધ;
ગદા શસ્ત્ર સંબાહિને, રોકી રાખ્યો યોધ. ૪
આ પલિ જાવા દઈ નહી, યક્ષ કોપીઓ તાસ;
નિજ બલમેં માવેં નહી, હિવેં જાઇસિ કિહાં નાસી. ૫

ઢાલ. ઉમાદેરી. ભાવનરી રાગ સિંધુ.
આસા (૧૪)

યક્ષ કહેરે માનવ તું નવોરે, આવ્યો છે કિણ જોર;
સમરિ લેરે નિજ ઇષ્ટ દેવનેરે, ઇમ કરતો સોર. ૧

વચન સુણીનેરે કુમર હસી કહેરે, સાહસ મનમેં ધારિ;
કિસું બીહાડે યક્ષ તું મુજ ભણીરે, કરતો ઈમ અહંકાર. ય. ૨

ક્રોધ મ કરિરે થા સુપ્રસન હિવેરે, નિજ મનમાંહિ વિચારિ;
નિરપરાધી પ્રાણી કિમહ હણેરે, ક્રોધ હૈયામાંહિ ધારિ. ય. ૩

અતુલ પણિ ભોગવિ સુખ દેવનાંરે, માનવ મારણ છોડિ.
કોપાંધ નરનેંરે સુખ નહીં સર્વથારે, ઇણિ ભવિ પરભવ જોડિ. ય. ૪

શ્લોક.

क्रोधः पावाग्नि दवानलोयं क्रोधो भवांभोनिधि वृद्धिकारी;
क्रोधो जनानां कुगति प्रदाता, क्रोधोहि धर्मस्य विघात विघ्नम् ५

ક્રોધ થકી બાલેં નિજ થાનક ભણીરે, અગ્નિપરેં તીવ્રતાપ;
અન્ય ભણી પિણી બાલેંતે પછઇરે, તેણિતજી ક્રોધ સંતાપ. ય. ૬

દૂધ સરિખો વચન સુંણી ઇસોરે, ક્રોધ ચઢયો બહૂતાસ;
નવજવરીની પરે યક્ષ રાજનેરે, દુર્ધર ઝાલ પ્રકાશ. ય. ૭

હુરકે હોઠ હીયો ક્રોધે ભર્યોરે, તીખણ ભૃકુટી વાઢિ;
કુમરભણી ક્રોધ ઉદ્દિરતો ઇમ કહેરે, રેરે ડાહાપણ છાંડિ ય. ૮

યક્ષ મોગર આલીને ફેરીયોરે, ખડ્ગ વિદ્યા સંભારી;
ખડ્ગ ઉદ્દામ હાથેં ગ્રહીરે, ધાયો યમ આકાર. ય. ૯
મહામલ્લ મહાબાહૂ મહો જાત મહાબલીરે, કુમારયક્ષ, સાહીસ;
કૌતક ઉપજાવે વત દેવી ભણીરે, યુધ્ધ કરતાં ધરિ રીસ. ય. ૧૦
ગગન ફાલ આપે કયારે બિહુ નેરે, કયારે ભુંઈ રહે વીર;
માંહોમાહિ હણે મોગર ખડ્ગે કરીરે, રણ માંડીયો સધીર. ૧૧
યક્ષતણે ઘાએ થયો જાજરોરે, મહીપાલ કુમાર;
સ્મરી મનમાંહે ખડ્ગ વિદ્યાભણીરે, ખડ્ગ ગ્રહ્યો હથીયાર. ૧૨
ઝાલ કરાલા તેમાંથી નીસરીરે, ઊડે ઘણાં ફુલિંગ;
ત્રટત્રટ શબ્દ કરેં યક્ષ મારિવારે, વિદ્યા સંગતિ અભંગ. ય. ૧૩
પ્રત્યક્ષ જાણે કોપાગનિ નીસર્યોરે, કોશથકી વિકરાલ;
એહવો ખડ્ગ નિહાલી તે યક્ષ દેવતારે, બીન્હો મન તત્કાલ. ય. ૧૪
કહે મહીપાલ કુમર યક્ષદેવનેરે, રે મૂરખ મતિહીણ;
દેવપણું હારીશ કાં તુ મુજ ક્રોધથીરે, કંઈ પુણ્ય થયો તુજ ખીણ. ય. ૧૫
સેવા કરી મુજ ચરણ કમલ તણીરે, તજી હિંસા દયાપાલી;
સમતા ધરી સહૂ જીવ ઉપરી સહીરે, નિજ સંપદ સંભાલી. ય. ૧૬
સૌર્યપણુ તેહનો દેખી કરીરે, ધીર વચન સુણિ તાસ;
ક્રોધ તજી મહાકાલ ઈસું કહેરે, મુખથી મધુરી ભાસ. ય. ૧૭
પુણ્ય પ્રબલ પોતે છેં તાહરેંરે, તું ક્ષત્રી બલવંત;
ઢાલ થઈ જીન હરખ એ ચઉદમીરે, સાંભલિજ્યો ગુણવંત. ય. ૧૮
સર્વ ગાથા, ૩૧૮.

દુહા.

વછ ! માગિ વર મુજ કન્હે, મુજને જીત્યો આજ;
તુજથી અધિકો કો નહી, શૂરવીર સિરતાજ; ૧
નિશ્ચય તે સાચો કહ્યો, ધર્મથકી જયકાર;
હું પ્રાણી ઘાતક થયો, તું અભય દાતાર. ૨
વિકસિત નેત્ર થયા સુણી, ખડ્ગ સંગ્રહ્યો કુમાર;
ધર્મતણી વાચા રૂચિર, કહેં તેહને વિચાર. ૩
ધરમ તણી રૂચિ તુજ થઇ, કહું તુજને યક્ષરાજ;
જઇયેં તાહરે મંદિરે, ધર્મ કથાને કાજ. ૪
મહીપાલ મહાકાલને, મનમેં બાંધી પ્રીતિ;
સૌધે બેઠા આવીને, ઝાલાંતરે સુરીત. ૫

ઢાલ ધનધન સંપ્રતિ સાચો રાજા. એ દેસી. (૧૫)

મનમેં પ્રીતિકારીણિ ભાષા, નૃપનંદન ઇમ બોલેરે;
અતિ ગંભીર સુભગ ધર્મવંતી, મીઠી અમૃત તોલેરે. મ. ૧
ધર્મથી રાજ્યસામ્રાજય લહીને, સુરપદ ધર્મથી લહિયેંરે;
ધર્મથી શિવ સંપદ પામીજે, ધર્મ ચિંતામણિ કહીયેરે. મ. ૨
ઉત્કૃષ્ટો મંગલીક ધર્મ છઇ, સ્વર્ગ અપવર્ગ પ્રદાતારે;
ધર્મ સંસાર કંતાર ઉલંઘન, માર્ગ દેખાવણ સાતારે, મ. ૩
ધર્મ એહ માતા જીમ પોષે, પિતાતણી પરે પાલેરે;
ધર્મ સખાની પરિ હિતકારી, ધર્મ સહુ દુઃખ ટાલેરે. મ. ૪
ધર્મતણી જણણીજન ભાખી, જીવદયા સહૂ માનીરે;
તેહ તણી હિંસા છે વૈરિણિ, મકરી મકરી સુરજ્ઞાનીરે. મ. ૫

દાન સીલ તપ ભાવ પૂજાદિક, સ્મરણ ધ્યાન કરીંજેંરે;
સફલ થાયઈ તો એ સઘલા, અભય પ્રાણીને દીજેંરે. મ, ૬
કંટક જો પગમાંહે ભાગે, તો બહુ વેદન થાયેંરે;
તો કિમ શસ્ત્ર સંઘાતે હણીયે, જેહથી દુર્ગતિ જાયરે. મ. ૭
દયા વિના જે ધર્મને માને, તે મૂરખ સરદારોરે;
વંધ્યાને જો પુત્ર હુવેતો, ધર્મહિંસાથી ધારોગે. મ. ૮
જીવદયા મહા ધર્મ કહીજે, દયા શાસ્ત્ર સ લહીજેંરે;
દયા વિના જે ધર્મ કરીજે, નિષ્ફલ સયલ[1] કહીજેરે. મ. ૯
કૃતઘ્નપણોં ચક્ષપ નાદરીયેં, કૃતજ્ઞપણું આદરીયેરે;
ધર્મ આપણો જે હિતકારી, તે નિશ્ચઇં મન ધરીયેરે. મ. ૧૦
જીવતણી અનુકંપા હુંતી, પૂર્વે બક લહ્યો ધર્મોરે;
સ્વર્ગતણા સુખ ભોગવિ અનુક્રમે, વલી પામ્યા શિવશર્મોરે મ. ૧૧
સાંભલિ કિણિઇક વિપન મઝારિ. સુંદર સરવર સોહિંરે;
નિર્મલ નિર ખીર સરિખો, સુરનરનાં મન મોહેરે. મ. ૧૨
મછગ્રહ તિણિ સરવર નિવસે, પંખી ત્રાસ ઉપજાવેંરે;
રૂદ્ર ધ્યાની મહા ક્રુર ભયંકર, વિચરે સ્વેચ્છા દાવેંરે. મ. ૧૩
કાકાદિક જલ પીવા આવે, તેહને પાપી મારેરે;
રાતિ દિવસ ઇમ કર્મ નિષેધઇં, ભવસ્થિતિ જેહ વધારેરે. મ. ૧૪
ઇણપરિ પ્રાણી સભક્ષ કરંતા, બહુ પરિકાલ ગમાવેરે;
પનરમી ઢાલ થઈ એ પૂરી, હિવેં જીન હરખ સુણાવેંરે. ૧૫

સર્વ ગાથા, ૩૩૮.

૧–સકલ.

દુહા.

કેવલ જ્ઞાની તિણિ સમે, ધર્મ અંગ સાક્ષાત;
આતમપરઇં સહુ દેખતા, આવ્યા મુનિ સંઘાત. ૧
મુનિવર તિહાં સમોસર્યા, તે સરવરને તિર;
મૃગ સિંહાદિક પ્રાણીયા, બેઠા આવી તીર. ૨
મહાકાય બગ તેહપણિ, બહૂ બગનો પરિવાર;
તૃષાક્રાંત આવ્યો તિહાં, સુધા વચન હિતકાર
વાચંયમ પ્રતિબોધવા, બોલ્યા ભાષા તાસ.
કૃપાવંત મુનિ તેહને, દીયેં દેસણા ખાસ. ૪
પંચેંદ્રી ને પટુપણો, દુર્લભ વેત્તાતત્ર;
દુર્લભ ધર્મ તિર્યંચને, અવિવેકીને અત્ર. ૫

ઢા મન મધુકર મોહી રહ્યો. એ દેશી. ૧૬

કેવલી ઘઈ ધર્મ દેશણા, પૂર્વ વિરોધિત ધર્મરે;
તેહથી તિર્યંચ લહે, તિહાં વલી કરે અધર્મરે. કે. ૧
ગતિ આપે તે નરકની, તિહાં તજાય સાશ્લેષરે;
વધ બંધ તત્ર ઉપાઈવો, છેદન ભેદન પેખીરે. કે. ૨
ટાંકે વજ્રને ટાંકણું, કાપે કાનને નાકરે;
સૂલી ઘઇ પાવક દહે, ભાલેં વીંધઈ નાકરે. કે. ૩
રૂદ્રધ્યાન ઇંઆતિ કરી, પ્રાણી બંધન કરેંહરે;
સકલ વિશ્વ આતમપરે, ચિંતવીયેં ધરિ નેહરે. કે. ૪
એહવે મુનિ વચને કરિ, કૃત પરપીડન ત્યાગરે;
સિંહ વ્યાઘ્ર બકાદિકાં, થયા કૃપો પરિ રાગરે. કે. ૫

દયાવંત તે દિનથકી, આયૂ પૂરણ કરે કાલરે;
ધર્મ સમરતો ચિત્તમેં, અકસુર થયો તતકાલરે. કે. ૬
એક અવતાર લહી કરી, ઉત્તમ કુલ અવતારરે;
ધર્મ કરિ નિજ હિત ભણી, જાસ્યે મુક્તિ મઝારિરે. કે. ૭
દેવપણું તે ધર્મથી, તે પામ્યો પક્ષરાજરે;
હિંસા તેહની દ્રોહણી, કાંઈ કરે વિંકાજરે. કે. ૮
હિંસા તજી આદર દયા, ભજી જીન ધરમ પ્રવીણરે;
પ્રાણીને કાયાથકી, કરી ઉપગાર અખીણરે. કે. ૯
લછી જીવિત વ્યય કરી, બાલ વિદ્યા દ્યે તેમરે;
ઇહાં આગલિ હિતકારણી, પરઉપકૃતિ ધરિ પ્રેમરે. કે. ૧૦
પૂરવ જનમના કોપનો, ફલ દીઠો તે દેવરે;
વૈર-વયરી સુ હિતભણી, ગુરૂભાષિતજી ટેવરે. કે. ૧૧
પ્રાતઃ કાલે જીન નિરખીયા, તેહથી તું થયો દેવરે;
નેમીસર ભગવંતની, સદા સમાચરિ સેવરે. કે. ૧૨
યક્ષ વચન સુણિ હરખીયો, ચિંતારત્ન સમાનરે;
ઉજ્વલ ધર્મ લહી કરી, ગુરૂચરણે ધરી ધ્યાનરે. કે. ૧૩
દેવ એક જીનવર[1] નમું, ગુરૂતો પરિગ્રહ મુકતરે;
દયાધર્મ હૃદયે સદ્દહું[2], એહવો યક્ષ ઉક્તરે. કે. ૧૪
મહાધર્મ કેવલી કહ્યોરે, કીધો અંગીકારરે;
દીધી ગુરૂ પૂજાભણી, યક્ષઈ વિદ્યાસારરે. કે. ૧૫
આજ્ઞા લેઈ યક્ષની, ચાલણ થયો ઉજમાલરે;
કરૂણાવંત તિહાં થકી, ચાલ્યો કુમર મહીપાલરે. કે. ૧૬

૧. હ્રદય. ૨. ધારણ કરૂં.

દેશાચાર પરીખીયે, જાણી જે નિજ શક્તિરે;
કલા સયલ તે જાણીયે, ઉત્તમ અધમની વ્યક્તિરે. કે. ૧૭
તીર્થ અનેક થાયે સહી, [૧]નાના પુરૂષ પ્રસંગરે;
દેખઈજૌ વસુધામૈ, પંડિત નર સર્વંગરે. કે. ૧૮
દેશ દેશની જાણીયે, ભાષા દેશાચારરે;
એ જીન હરષ પૂરી થઈ, ઢાલ સોલમી ધારિરે. કે. ૧૯

સર્વ ગાથા, ૩૬૩.

દુહા.

જીહાં જાયઈ તિહાંસા પુરસ,[૨] માન લહે સર્વત્ર;
[૩]મોહુંગો સોનાની પરે, કારણ પુણ્ય પવિત્ર. ૧
એહવું ચીતવિ રાજસૂ, પૂર્વ દિસઈ પ્રયાણ;
કીધો પુર આરામનગ, લાંઘે ઘણા સુજાણ. ૨
પામ્યો કેટલેક દિને, સુંદર પુર અભિરામ;
દ્રુમાકીર્ણ ઉદ્યાન તસુ, લીધો તિહાં વિશ્રામ. ૩
તિહાં અંબિકા દેહરો, મહીપાલ સુકુમાલ;
દેવ ગુરૂ સમરી કરી, સૂતો નિર્ભય બાલ. ૪
મનમાંહિં ચિંતા નહી, આરતિ[૪] નહી લગાર;
સાહસવંત શિરોમણી, કરૂણાવંત કુમાર. ૫

ઢાલ—જંબૂદ્વીપ મઝારિ પુરએ દેશી. ૧૭.

"તાત માત હા ભ્રાત કોઈ, કૃપા કરી રાખો મુજને, એહુથી
એ [૫]નિકૃપ પાપી એહુ,

૧. વિવિધ. ૨ સત્પુરૂપ. ૩ મોઘો. ૪. આર્તભાવ. ૫. નિર્દય.

હણસ્યે મુઝ ભણી, આંણી ઇહાં મુજ ગેહથીએ." ૧
કરે કલાપ વિલાપ, દીન સ્વરે કરી, વારવાર કાંઈ સુંદરીએ;
શ્રવણે સુણિ મહીપાલ, જાગ્યો તતક્ષિણ, કરૂણા મન
માંહે ધરીએ. ૨
નિર્ણય કરે તે શબ્દ, નિશ્ચલ ચિત્ત કરી, ઉઠયો કુમાર ઉતાવલોએ;
ખડ્ગ લેઈ નિજ હાથેં, ચાલ્યો તિહાંથકી, કૃપાવંત મતિ
આગલોએ. ૩
તિહાં આવ્યો મહીપાલ, દીઠો નર એક, બેઠો ધ્યાન કરી સહીએ;
નારી વિહ્વલ દીઠ, કુંડ અગ્નિતણો થાપ્યો, વિદ્યાધર મહીએ. ૪
હણિવા કન્યા એહ, એ ણ આણી ઈહાં, વિદ્યા સાધવા ભણીએ;
તો મુંકાવું એહ, એ વું ચિંતવી, બોલ્યો ઈમ સાહસ ઘણીએ. ૫
રેરે સ્યું રે એહ, પાપી આરંભ્યો, અધમ અધમ કરણી કરીએ;
મેલ્હી *પરિતું એહ, અબલા રોવતી, નહિ તો સુકીસ
યમપુરે એ. ૬
થયો તામ ઉદ્ભ્રાંત, બાહુ વિચે ગ્રહી, કન્યાને તિણ અવસરેએ;
તે ખમિ ન શકયો ત્રાસ, પવન ગતે, નાઠો ધીરજ નવી
ધરઈએ. ૭
નારિ મૂકાવા કાજે, કુમર મહાબલી, ખડ્ગ પાણી કેડે થયોએ;
મહાવેગસુ તામ, તે વિદ્યાધર દેખે નહી, કિહાં ગયોએ. ૮
પૂઠે દોડયો શિઘ્ર ક્રોધ હીયે ધરી, નયણે [1]દહદિશિ જોવતોએ;
વિદ્યાધર પણિ વેગ, [2]ગંધવહનીપરઇ એ, નાસિ ગયો ન
થયો છતોરે. ૯

---

* દૂર. ૧. દશદિશા. ૨. પવન.

આગલિ જાતો તેહ, વ્યગ્ર થયો ચિત્ત, નારી હણિવા
મતિ ધરીએ;
શ્વભ્રભીમ મહાકૂપ, ઝંપાઠ્યો માહિ, કન્યાને લેઈ કરીએ. ૧૦
કરૂણાધાર કુમાર, કેડે બલવંત, ઝંપા દીધી તતખિણેંએ;
તે જોવાને કાજે, નારિ છોડાઈવા, નિજ આતમને અવગણીએ. ૧૧
વિદ્યાધર તત્કાલ, દૃગથી વેગલા, દૂરિ ગયો દીસેં નહીએ;
કૂવામાંહિ કુમાર, ચાલ્યો આગલિં, રવિસમ જ્યોતિ થઈ રહીએ.૧૨
પર્વત તરૂની શ્રેણિ, નિરખી લોયણે[1] અચરિજ મનમાંહિ લ ેાએ;
વનમે ભમઇ કુમાર, ખેચર નિરખતો, ચિંતે પાપી
કિહાં ગયોએ. ૧૩
તેતલી સુણ્યો આક્રંદ, તે કન્યાતણો, હલુએ હલુએ
તહાં ગયોએ;
તરૂ આછાદિત દેહ, અસિ હાથે ગ્રહી, મૌન ગ્રહી ઉભો રહ્યોએ. ૧૪
રત્નચંદનનો લેપ અંગઈં નારિનઇં, રક્તવસ્ત્ર પહિરાવીયાએ;
સતરમીએ થઈ ઢાલ, જીન હરખે કહી, સાંભલજો સહૂ
ભાવિયાએ. ૧૫

સર્વ ગાથા, ૩૮૩.

દૂહા.

રક્ત માલ કંઠે ઠવી, કુંડ સમીપે તાસ;
દીઠી આંસૂ નાંખતી, બેઠી અધિક ઉદાસ. ૧
ખડ્ગ આછાદી વસ્ત્રસું, ગોપવિ નિ આકાર;
લીલાયેં તે આગલિ, ઉભો રહ્યો કુમાર. ૨

---

૧. લોચને.

અહો સત્વ ! એ સું કરે, ભાખિ કોમલ વાણિ;
ગુરૂ આદેશે તું કરે, કે નિજ બુદ્ધિ પ્રમાણ. ૩
ખેચર તામ કહે ઇસું, ભોપંથિયા અજાણ;
નિજ ઇચ્છાઈ જો ચઢ્યો, તે મો કિસી પિછાણ. ૪
આપ આપણા કામને, છે સહૂ લોક પ્રવીણ;
સ્યું પૂછે ડાહ્યો થઇ, સહૂ નિજ મનમેં લીણ. ૫

ઢાલ—ઓધવ માધવને કહેજે. એ દેશી. ૧૮.

અહો ઉપગારી એહથી, મુકને મું કાંઈ;
એ પાપી હણસ્યેંહિવે, અબલા [1]વાહર ધાઈ. અ. ૧
ભાખેં દીન કુમારિકા, સુણિ કરૂણા આણિ;
વચન કહે ખેચર ભણી, વારૂ અવસર જાણિ. અ. ૨
અસરણ અબલા બાલિકા, સુણિ કરૂણા આણિ;
વચન કહે ખેચર ભણી, વારૂ અવસર જાણિ. અ. ૩
અસરણ અબલા બાલિકા તૂં ક્ષત્રી જાતિ;
લાજે નહી નિજ ચિત્તમેં, નીચ કરતો ન્યાત. અ. ૪
સ્ત્રી હણિ વિદ્યા સાધીઇં, એહવી ભ્રાંત મ આણિ;
શુભ કર્મ પાપારંભથી, જાયે વિલય સુજાણ. અ. ૫
દ્વેષી કિણઇક તુજ ભણી, *વિપ્રતાર્યો આપ;
તુજ ઉન્નત જય ટાલવા, કીધો એહ ઉપાય. અ. ૬
મુગ્ધ ! માનિ માહરો કહ્યો, અબલાનિ મૂંકિ;
દુર્ગતિ નારિ ઘાતિથી, સુખ ફોક મ મૂકી. અ. ૭
કોપ ચઢયો સુણિ એહવું, ખેચર તત્કાલ;

[1] સાહાય્ય. * છેતર્યો.

તપ્તતેલ જલ સીંચીયો, વાધે જીમ જાલ. અ. ૮
વિદ્યાનિંદે માહરી, નિન્દે ગુરૂ મુજજ;
પંથ ચલ્યો જા કિ હિવૈ, સિર છેદિસિ તુજજ. અ.
એહવું કહી ખડ્ગ સંગ્રહ્યું, થયો સનમુખ તામ;
સજ્જ થયો નૃપ સું તદા, કરિવા સંગ્રામ. અ. ૧૦
ખડ્ગાખડ્ગે યુદ્ધ કરે, વલી મુષ્ટામુષ્ટિ;
દંડાદંડ સુભટ લડે, થાય નહિં સંતુષ્ટ. અ. ૧૧
ખડ્ગ વિદ્યા અનુભાવથી, કુંમરે તિણ વાર;
જીત્યો વિદ્યાધર ભણી, થયો જય જયકાર. અ. ૧૨
દેવઈ પણી જીત્યો નહિં, પહેલી મુજ કેણિ;
જીત્યો મુજને આજી તેં, ભુજ બલ પુન્ય શ્રેણિ. અ. ૧૩
હું પાપી પ્રાણી હણું, તુજ રાખણ રંગ;
ધર્મથકી તુઝ જય થયો, પાપથી મુજ ભંગ. અ. ૧૪
[1]વિરતો તેહુથી ઈમ કહી, કહે તામ કુમાર;
ખેદ મ કરિ ધરિ ચિત્તમેં, ધર્મ બુદ્ધિ વિચાર. અ. ૧૫
નારી વધોદ્ભવ પાપથી, નરકાવનિ જાઈ;
વાંછી સતફલ પામવા, કયાંહુથી તે થાઈ. અ. ૧૬
હિવે પણિ પર ઉપરિ કદા, મ ધરસિં તું દ્વેષ;
જીન આરાધન કરી મુદા, લહીં સુખ વિશેષ. અ. ૧૭
કુમાર વચન અમૃત જિસા, વિદ્યાધર પીધ;
કર જોડી આગલિ રહી, શિખ શિષ્ય જીમ લીધ. અ. ૧૮
કુણ કન્યા કહિ કેહની, ઈમ પૂછે કુમાર;

૧. પાછા ફરો.

કલ્યાણ કટક નગર અછઈ, કન્યા કુબજ મઝારિ. અ. ૧૯
ખેચર ભાખેં ખાંતિસું, સાંભલિ મહીપાલ;
કહે જીન હરખ પૂરી થઈ, અઢારમી એ ઢાલ. અ. ૨૦

સર્વ ગાથા, ૪૦૭.

દૂહા.

કલ્પાવલિ સોભતો, દેં યાચક કલ્યાણ;
કલ્યાણ સુંદર પુર ધણી, જેહની સગલેં આણ. ૧
પતિ ભગતી પવિત્રાતમા, રૂપ ગુણેં અભિરામ;
શીલાભરણેં શોભતી, કલ્યાણ સુંદરી નામ. ૨
રાયતણી પટરાગિણી વલ્લભ જીવ સમાન;
બીજી રાણી છેં ઘણી, પિણિ એહનેંઈ બહુ માન. ૩
તાસ સુતા ગુણ સુંદરી, સુર કન્યા અનુમાનિ;
મેં અપહરી તે [૧]અપચ્છરા, હું થયો વસિ અજ્ઞાન. ૪
જીવિત દીધો એહને, મુજને નરકોદ્ધાર;
બિહુને નિજ શકિત કરી, કીધો તેં ઉપગાર. ૫
મોલ લીયો તૈ અમણેં, કિંકરની પરિજાણિ;
તુજ ઉપરિ સુંણિ સાપુરિસ, પ્રાણ કરૂં [૨]કુરવાણિ. ૬

ઢાલ—પ્રાહુણાની. ૧૯.

ભાઈડા રે એકેં માસે મહં, સ્વયંવર થાસ્યે એહનો; ભા.
કરિસ્યેં ઉછવ રાય, [૩]કરપીડન સમી જેહનો. ભા. ૧
ભાખે વચન કુમાર, સુંદર વચન સુહામણો; ભા.

---

૧. અપ્સરા. ૨. કુરબાન. ૩. પાણિ ગ્રહણ.

એહનિ પિતૃગૃહ મેલ્હિ, તુજને સ્યું કહિયે ઘણો. ભા. ૨
કુમર વચન નભં માગ, ખગ વિદ્યા શકિત કરી; ભા.
તે મૂકી નિજ ઠામ. આણંદસું હરખે ભણી. ભા. ૩
સ્વજન લહ્યો આણંદ, માતા પિતા મન હરખીયા; ભા.
પુરમે થયો ઉછરંગ, ઉછ્વ નૃપ પુરમેં કીયા. ભા. ૪
ષોડશ વિદ્યા રે દીધ, કુમાર ભણી વિદ્યા ધરઇં; ભાં.
કુમર પમાડે રે ધર્મ, શ્રી જીન ભાષિત બહુપરે; ભા. ૫
પૂર્વ દિસિં પ્રાસાદ, તિલકોપમ ઉંચો ઘણો; ભા.
દેખી પૂછઈ કુમાર, કેહનો વેરમ [1]સુહામણો. ભા. ૬
પૃચ્છાંતે કહે તેહ, હૈયડે હેત ધરી કરી; ભા.
સાંભલિ કુમર કૃપાલ, વાત કહું તુંજને ખરી. ભા. ૭
એ વૈતાઢય નગેશ, રત્નપુરાભિધ પુર ભલો; ભા.
રાજા ઈહાં મણિચૂડ, સહુ ભૂમીપતિ સિરતિલો.[2] ભા. ૮
રત્નપ્રભ રત્નકાંતિ, તેહને બે સુત સોભતા. ભા.
રૂસિયા ને સુવિલાસ, માતા પિતા મન મોહતા. ભા. ૯
રત્નપ્રભમણી રાજ્ય, દેઈ નૃપ સંજમ ગ્રહ્યો. ભા.
[3]સરવચ્છ સમચિત્ત, [4]રિખવર વનવાસી થયો. ભા. ૧૦
રત્નપ્રભ મદ રાજય, બલ ઉદ્ધત સુ જાણિને; ભા.
કાઢયો પુરથી તામ, દ્વેષ મમોપરિ આણિને. ભા. ૧૧
દ્વેષથકી ઈહાં આવિ, પાતાલ પુર નૂતન કરી; ભા.
સોભે સૌધની શ્રેણિ, વસિઉ બહૂ રૂદ્ધિં ભરી. ભા. ૧૨
ઈણ પુરમાંહિ પ્રાસાદ, બહુ પ્રસાદે વિંટીઉ; ભા.

૧. આવાસ ૨. શિરોમણિ. ૩. સર્વસ્વ. ૪ રૂપિત્ર.

શાંતીશ્વર તિણ માંહિ, નામેં પાતિક ફીટીઉ. ભા. ૧૩
કીધો કુવિદ્યા ઉપાય, ભાઇનેં મેં જીતિવા; ભા.
નરકથકી ઉદ્ધાર, તેં કીધો મુજ દીપિવા. ભા. ૧૪
જઇયેં પૂજિવા દેવ, જિન ગૃહ વિદ્યાધર કહે; ભા.
ઉથા વિધિસું એવ, ભાવેં કુમર ખેચર મહમહે. ભા. ૧૫
ત્યાર પછે ખગ ચારૂ, વિનય સુમારગ ઉદ્દિસિ; ભા.
દેખાડેં હિવૈં તાત, વન પાતાલ મૈં રીસી.[1] ભા. ૧૬
નિશ્ચલ બેઠારે ધ્યાન, જીમ પાષાણની પૂતલી; ભા.
સર્વજ્ઞ પુત્ર કહાય, દૃઢ વ્રત દુર્ગતિ નિરદલી. ભા. ૧૭
પુન્ય મૂરતિ સાક્ષાત, દેખી સઘલા સંપતી; ભા.
કહી જીન હરખ સુજાણ, ઢાલ ઓગણીસમી સોભતી. ભા. ૧૮

સર્વ ગાથા, ૪૩૧.

દૂહા.

કેઇક કરે મુનિધ્યાન, કેઇક કરે સજ્ઝાય;
કેઇક મૌન વ્રતી જતી, કેઇક કષ્ટઇ કાય. ૧
સર્વજ્ઞ પુત્ર મહાવ્રતી, દૃઢવ્રત પાલે જેહ;
સર્વ જીવ રક્ષા કરે, નિર્માયી નિસ્નેહ. ૨
એહવા મુનિ દીઠા તિહાં, પુન્ય મૂર્તિ સાક્ષાત;
મહાનંદ પદ વર્ણિકા, રોમાંચિત થયો ગાત. ૩
વિધિ વંદન કીધી તિહાં, નૃપનંદન મતિસંત;
મુનિમુખ સનમુખ નિરખતાં, બેઠો હરખ ધરંત. ૪
ગુરૂ પણિ જાણી ભવ્ય એ, ઉપગારી રૂષિરાય;
ધર્મતણી દ્યે દેસણા, સુણી શિતલ હુવેં કાય, ૫

---

૧. રૂપિ.

ઢાલ વિંછીયાની એ દેશી. (૨૦)

સદ્ગુરૂ, આપઇં એમ દેસણા, મીઠી અમૃત સારી ખરે લાલ;
વ દુઃખ સાયર તારિણી, આપઇં એમ ધર્મની સીખરે. સ. ૧
હાં રે લાલકંદ કલ્યાણ વલ્લીતણો, વિપદાંભિ જિની ગજરાજરે લાલ;
કમળાકુલ મંદિર જીસ્યો, ધર્મદ્યે શિવપુરનો રાજરે. સ. ૨
હાંરે લાલ બેઠા ગુરૂને વાંદિને, પૂછે સ્વચ્છધી મહીપાલરે લાલ;
ભગવન કિહાંથી આવીયા, ભાખો મુજ દીન દયાલરે. સ. ૩
હાંરે લાલ તિણિ અવસરે ચારિત્રીયા, બેજણ સુકૃત ભંડારરે લાલ
ગામાગાર પુર વિહરતા, આવ્યા અણગાર, શૃંગારરે. સ. ૪
હાંરે લાલ તેહ કહે સુણિ નરપતિ, શત્રુંજય ને ગિરિનારરે લાલ;
યાત્રા કરી આવ્યા ઈહાં, કરતાં જયણાંઇ વિહારરે. સ. ૫
હાંરે લાલ કુમર મહીપાલ સાંભળી, નિજ શ્રવણે વચન રસાલરે;
વાર્તા તીરથતણી ઇસ્સી, ઉલસ્યો તનમન તત્કાલરે. સ. ૬
હાંરે લાલ ત્યારે ગુરૂ મહીપાલને, ધર્મ તીર્થે સાદર જાણિરે લાલ,
તેહ તણો કીર્તન કરે, નૃપ નંદનસુ હિત આણિરે. સ. ૭
હાંરે લાલ જીનમાંહિ, આદિ જીણેસર ચક્રવર્ત્તીમેં સુત તાસ;
નર ભવ ભવમાંહિ ભલો, અક્ષરમેં પ્રણવ પ્રકાશરે. સ. ૮
વ્રતમાં શીલ વ્રત જાણીઇં, દેશમાંહિ સોરઠ દેશરે લાલ;
તિમ તીર્થમાં શોભતો, શત્રુંજય તીરથ વિશેસરે. સ. ૯
હાંરે લાલ દુરિત દુરંત પીડાગદા, કિમ થાયે જીહાં સિધ્ધિ ક્ષેત્રરે લાલ
જિયે દાહિત દાહને, નિરખન્તા સિતલ રેનેત્રરે. સ. ૧૦
હાંરે લાલ જ્ઞાની જાણે એહનો, મહાત્મા જ્ઞાન પ્રમાણરે લાલ;
પારાવાર ગંભીરતા મન્દર હીજ્જે જાણે જાણરે. ૧૧
હાંરે લાલ ત્રિભોવનમાંહિ અગ્રેસરી, એ પર્વત સિદ્ધ નિવાસરે લાલ

દીઠાં પાતિક ભવતણાં, જાયે તે દહ દિશિ નાસિરે. સ. ૧૨
હાંરે લાલ પૂર્વાચલ ઉપરિ રહ્યો, સોભે રવિગમણ અંધારરે લાલ;
નાભિ નંદન જીન રાજનો, એ ગિરિવરનો શ્રૃંગારરે લાલ સ. ૧૩
હાંરે લાલ ઉભય તીરથ એ વિશ્વમેં, સંભૃત અતિશય સંઘાતરે લાલ
મૂંકાવે પાપ હત્યાથકી; જોતાં થાયેં ભવઘાતરે લાલ. સ. ૧૪

તદ્યથા:—

હાંરે લાલ ભરત ક્ષેત્રમાંહે સોભતી, સાવચ્છી(થી)નયરી રાયરે લાલ
ત્રિશકુંતન થયો તેહને, ત્રિવિક્રમ નામ કહાયરે લાલ. સ૦ ૧૫
હાંરે લાલ તે ઉદ્યાને અન્યદા, રમિવા ગયો વટતરૂ હેઠિરે લાલ;
બેઠો ક્રુર પંખી રટે, સિર ઉપરી જાયો [1]દ્રિઠિરે લાલ. સ. ૧૬
હાંરે લાલ ઉડાયો ઉડે નહી, કટુ વચણ શ્રવણ ન સુહાયરે લાલ;
ઢાલ થઈએ વીસમી, જીન હરખ કહી ચિતલાયરે લાલ. સ. ૧૭

સર્વ ગાથા, ૪૫૩.

દુહા.

રાજા ક્રોધ કરી તિહાં, વાહ્યો તાકી બાણ;
પંખીને લાગો જઇ, થયાં વિસંસ્છલ[2] પ્રાણ. ૧
ભૂપીઠે પડીયો થયો, દુઃખીયો લોટઇ તેહ;
કાંઇક સદય થઈ કરી, ગયો નૃપતિ નિજ ગેહ. ૨
આરતિ ધ્યાનઇં ખગ મરી, ભિલ્લ કુલે ઉત્પન્ન;
બાળપણાથી પાતકી, કરઇં આહેંડો રન્ન. ૩
ત્રિવિક્રમ કિણ ઇકદિને, ધર્મરૂચિ ઋષિરાજ;
ધર્મ સુણ્યો મુનિ મુખ થકી, કરૂણામય સિરતાજ. ૪

---

૧. દ્રષ્ટિ. ૨. વિસંસ્થુલ.

પરમ ધર્મ ભાષ્યો દયા, દયા ક્રિયા ઉત્કૃષ્ટ;
પરમ તત્વ એહિજ દયા, પાલિ દયા સુભ દૃષ્ટિ. ૫
વ્યર્થ દીન નિગ્રંથતા, મુધા જ્ઞાન વિજ્ઞાન;
દયા વિના લેખે નહી, ધરિવો પિણ જે ધ્યાન. ૬

ઢાલ—બિંદલી મન મન લાગો, એ દેશી. ૨૧.

રાજા ધર્મ સુણી કરી, કર્ણા મૃગ તિણવાર મોરા લાલ;
થયો દયામય આત્મા, હણીયા જીવ અપાર મોરા લાલ. ૧
હા હા નૃપ મન ચિંતવે, કિમ છૂટસિં હું પાપ, મો.
અજ્ઞાની મેં પૂરવેં, ઉપજાવ્યા સંતાપ. મો. હા. ૨
વૈર કીયા બહૂ જીવસું, ભક્ષ્ય કર્યાં પરમંસ, મો.
મદ છાકયો જાણ્યો નહિ, ધર્મતણો મેં અંશ મો. હા. ૩
કર્મ કર્યા મેં આકરાં, સહિસું નરકની માર, મો.
તીખી વિવિધ પ્રકારની, નરક નીગોદ મઝારી. મો. હા. ૪
એહ જીવ શા કામનો, સું કરીઇ ઇણ રાજ, મો.
એહ લોક સંતાપણો, પરભવ નરક સહાજ. મો. હા. ૫
દેહ અસાર અસાસતો, તેહનો છે વ્રત સાર, મો.
પદ્મ હેમ કર્દમ થકી, માટીથી લ્યુ તાર. મો. હા. ૬
એહવું રાજ ચિંતવી, મુનિપાએ સિર નામિ, મો.
વ્રત માગે નૃપ મુનિ કન્હેં, દીક્ષા લીધી તામ હા. ૭
સર્વ સિદ્ધાંત વિદ્યાભણી, થયો સિદ્ધાંતનો ધાર મો.
સુમતિ ગુપતિ ધારક થયો, પાલે મુનિ આચાર. મો. હા. ૮
ગુરૂ આજ્ઞા લેઈ કરી, એકલ વિહારી તામ; મો.
વિચરે નિર્ભય અન્યદા, જીમ તાપત અવિશ્રામ. મો. હા. ૯

તિણ વનમેં કાઉસગગ્ગ કરી, ઉભો સંયમ ધાર; મો;
પત્રી [૧]શબર દેખી કરી, પુરવ વૈરેં સંભાર. મો, હા. ૧૦
માર્યો યષ્ટિ મુષ્ટયાદિકેં, રોસ ધરી તિણ ભીલ; મો,
વાચંયમને યમપરેં, હણતાં ન કરી ઢીલ. મો. હા. ૧૧
શત સ્વાંત મુનિ પિણ થયો, પીડિત વદન અઘોર. મો.
ક્રોધ મહાતલ ઉપનો, વનચર ઉપરી જોર. મો. હા. ૧૨
તેજોલેશ્યા તે ભણી, મૂકી કરિવા ઘાત; મો.
દીધો તરૂવરની પરે, તતખીણ મૂઉ કિરાત. મો. હા. ૧૩
મરી ભીમ કાંતારમે, થયો કેસરી તેહ; મો.
તે મુનિવર પણિ વિહરતો, તિણ વનમેં આવેહ. મો. હા. ૧૪
*પ્રાગ વૈરથી મુનિ ભણી, ધાયો હણિવા સિંહ. મો.
કાયા સાધન ધર્મનો, રાખણ ટલ્યો અબીહ. મો. હા. ૧૫
નાસી જાઇ જીહાં જીહાં, મૃગપતિ મુનિને કેડિ. મો.
રોષાતુર મુંકે નહી, કર્મે આણ્યોં તેડિ. મો. હા. ૧૬
સાધૂ ભણી ખેદયો ઘણું, રીસ ભર્યે મૃગરાજ; મો.
તેજોલેશ્યા [૧]હરિ ભણી, વલી મુકી મુનિરાજ. મો. હા. ૧૭
તેણિ લેશ્યાયે તે બલ્યો, [૨]દ્વીપી થયો અન્યત્ર. મો.
મહી ક્રુર વન ક્રુરમે, મુનિ પિણ આવ્યો તત્ર. મો. હા. ૧૮
મુનિ રહ્યા પ્રતિમા ધરી, મનિ થિર કરી તિણવાર. મો.
ચિત્રક દેખી મુનિ ભણી, ધાયો ક્રોધ અપાર. મો. હા. ૧૯
ફલ જાણે જો ક્રોધનો, તો પણિ વસિ[૩] થયો સાધ. મો.
ઢાલ થઇ એકવીસમી, સુણો કર્મની વ્યાધિ. મો. હા. ૨૦

૧, ભીલ.
*પૂર્વના. ૧. સિંહ. ૨. હસ્તિ. ૩. વશીભૂત.

સર્વ ગાથા ૪૭૯.

દુહા.

અક્ષય જ્ઞાનની સંપદા, મુનિને કોપ વસેણ;
તતખિણ જાયે વીસરી, આ વર ખમાયે કેણ. ૧
તપ શસ્ત્રે દ્વીપી હણ્યો, ક્રોધ વસેં મુનિરાય;
કિણઈક રૌદ્ર કાંતારમેં, [1]ગવય ઉપનો જાય. ૨
કર્મ વસૈં મુનિ વિહરતો, આવ્યો અટવીમાંહિ;
ઉપદ્રવ કરિવા ભણી, તતખિણ આવ્યો ધાઇ. ૩
જીવિત સંસય જાણીયો, મનસેં તિણિ અણગાર;
પૂરવલી પરિ તિણિ કીયો, ગવયતણો સંહાર. ૪
ગવય જીવ મરી કરી, ઉજ્જયણી પુરી પ્રાપ;
સિદ્ધવટ કોટરને વિષઇ, આસીવિષ થયો સાપ. ૫

ઢાલ. માનાં દરજંણની. ૨૨.

અનુક્રમિ ત્રિવિક્રમ મુનિરે, વટ અવટ તટ આઇં;
કાયોત્સર્ગ ઉભો રહ્યો, નયણે દીઠો તિણ ઠાયરે. ૧
ક્રોધ દૂરિ છાંડો, પ્રીતિરે એહસું મત માંડો;
જોવો જોવાંરે ક્રોધ, પાપી વૈર વધાવેરે. આ. ૨
ઉભો દેખી સાધુનેરે, ક્રોધ પ્રબળ ચઢયો તાસરે;
દુષ્ટાસય ડસિવા ભણી, આવ્યો મુનિવરને પાસરે. ક્રો. ૩
તિમહીજ રોસવસેં કરીરે, બાલ્યો ઉરગ મુનિ;
સ યમમંદિર મોકલાવીયો, ક્રોધ માઠો વીસવાવીસરે ક્રો. ૪
અકામ નિકામ નિર્જરા યોગથીરે, કિમપિ ખપાવ્યા કર્મ;
[2]રૌરવિપ્રસુત તે થયો, અહિ જીવ નહી જીહાં [3]શર્મરે. ક્રો. ૫

૧-ગાયના આકારનું એક જંગલી પ્રાણી રોજ. ૨-નર્ક. ૩-સુખ.

અન્ય દિવસ મુનિ ચાલતારે, આવ્યો તેણે ગામિ;
પુત્ર પણિં જીહાં ઉપજ્યો, દારિદ્રી વિપ્રને ધામરે. કો. ૬
ગામ બાહિર કાઉસગ્ગ રહ્યોરે, રિષિને દીઠો વિપ્રરે;
[1]આદિ વયર બ્રાહ્મણ જાતી, આવ્યો હણવાને ક્ષિપ્રરે. કો. ૭
બ્રાહ્મણ મારે નિક્રુપીરે, યષ્ટિમુષ્ટાદિ અનેક;
કોપાવેસવસેં મુની, બાલ્યો ટાલ્યો સુવિવેકરે. કો. ૮
અકામ નિર્જરાયે ઘણારે, કર્મ ખપાવ્યા ભેર;
મહા બાહુ વાણારસી, રાજા થયો તે મરીરોરે. કો. ૯
પરમૈશ્વર્ય લીલા લહીરે, સુખ વિલસેં નિસ દીસરે,
કાલ ઘણો ઇમ બોલીયો, મહા બાહુ અવનિ ઈશરે. કો. ૧૦
સૌધ ગોખમેં અન્યદારે, બેઠો મહા બાહુ રાય;
નિગ્રંથ એક નિહાલીયો, ઈર્યા સોધતાં જાઇરે કો. ૧૧
મલિન વસ્ત્ર જુનાં ધર્યા રે, મૈલો જાસ શરીર;
તપ કરી કાયા સોષવી, ધર્મથી ચૂકેં નહી ધીરરે. કો. ૧૨
અહો કોઇ એ મહાતમારે, પાય નમે સહુ કોઈ;
દ્વેષ આવે કારણ વિના, મુઝને ઈણ જોઇરે. કો. ૧૩
પહિલી પણિ એ સુનિવરૂરે, એ સરિખું કોઈ અન્ય;
કયાહિંક મેં દીઠો હુતો, ઈમ ચિંતે રાજા [2]મન્યરે. કો. ૧૪
જાતિ સ્મરણ પામીયોરે, સંભાર્યો ભવ સાત;
કોપાનલ ઝાલેં કરીરે, સુનિ કીધી માહરી ઘાતરે. કો. ૧૫
જો વલી ઈહાં સુનિ આવસેરે, તો હણસેં મુજ તેહ;
એ લીલા સુખ સાહેબી, મૂકાવેં વીસવાવીસરે. કો. ૧૬

૧–ભાવાર્થ:—બ્રાહ્મણ અને જતિને આદિથીજ વૈર હોય છે.
૨–મન.

શ્લોક અર્ધ રાજા કીયોરે, જાણી વસુધા માત;
વિહંગ શબર સિંહ ચીતરો, સંદ અહિ દ્વિજ
પૂરવ વાતરે. કો. ૧૭
સમ્યગ પ્રકારે પૂરસ્યેંરે, એહ સમસ્યા જેહ;
લાખ દીનાર દ્યું બાવીસમી, જીન હરખ ઢાલ થઇ એહરે. કો. ૧૮

સર્વ ગાથા, ૫૦૨.

દુહા.

ક્ષિતિપતિની વાણી સુણી, સહૂ ભણ્યા પુર લોક;
ધન લેવા ઇચ્છા ધરે, પણિ ગુણવિણ એ ફોક. ૧
સર્વ દિસા વિચરી કરી, આવ્યો મુનિ તપ શકત્ત;
શ્રવણ સામસ્યા સાંભલી, કહી પામર જન વકત. ૨
જીણે એહ કોપેં હણ્યા, સીગતિ થાસ્યેં નાસ;
ઉત્તર પદ સમસ્યાતણા, મુનિવર કીયા પ્રકાશ. ૩
એ સાચી મુનિવર કહી, પામર ભણીયો [1]ઉત્તિ;
નૃપ આગલિ આવી કરી, બે પદ કહ્યા તુરત્ત. ૪
તે ઉતપત્તિ સુણી કરી, તેહને પૂછેં રાય;
પૂર્ણ સમસ્યા જે કરી, મતિવર તેહ [2]વતાય. ૫

ઢા ૰ તુંગિયાગિર શિખર સોહી એહની દેશી ૨૩.

રાય આકૃતિ ઘણી કીધી, સાચ બોલે અયાણરે;
નહીતો જીવથકી ચૂકીસ, માન વચન પ્રમાણરે. રા. ૧
ગોપને મારવા માંડયો, કોરડે તેણિવારરે;
માર આગલિં ભૂત નાસે, માર નહી વિણસારરે. રા. ૨

૧–ઉક્તિ. ૨–દેખાડ.

તેહ પામર સાચ બોલ્યો, આવીયો મુનિ એકરે;
એ સમસ્યા તિણેં પૂરી, ભણ્યો શાસ્ત્ર અનેકરે. રા. ૩
રાય મન માંહે વિચારઈ; સહી તેહીજ સાધરે;
જઈ પાએ નમું હિવે હું, કરૂં પ્રસન્ન આરાધિરે. રા. ૪
આવીયો વનમાંહિ રાજા, સાધુ નમિઉ પાય રે,
રાય જાતિ સ્મરણ જ્ઞાનેં, ઉલખ્યો મુનિરાય રે. રા. ૫
હાથ જોડી ભૂપ ભાખે, ક્ષમો મુઝ અપરાધરે;
તુમ્મે સમતાતણા સાગર, ધન્ય નરભવ લાધરે. રા. ૬
તુમ ભણી મેં દીધ પીડા, મુઝ પડો ધિક્કારરે;
તુઝ દરિસણથકી પામ્યો, એહ રાજ્ય ભંડારરે. રા. ૭
તાહરે તપ વ્યય પ્રભુ, કીયો ક્રોધ ચંડાલરે;
તેહ પાપી મુજ નિમિત્તે, ભણે એમ ભૂપાલ રે. રા. ૮
તિણેં વચને હુંશેં મુનિવર, જાગીઓ મહાભાગરે;
તેહવા વ્યાપાર વનથી, વાલીઓ મન નાગરે. રા. ૯
કહિ મુનિ ધિગ રાય મુઝને, સાધુ થઇને જેહરે;
જનમ જનમતણે વિષે, હણ્યો તુજ ગુણ ગેહરે. રા. ૧૦
અજ્ઞાનથી અપરાધ માહરો, રાય દુસ્સહ જાણિરે;
બોધતરૂવર સ્વરૂપસ્ય અથવા, ઉખેણ્યો નિજપાણિરે. રા. ૧૧
જેતલેં સંલાપ એહવા, કરે માંહોમાંહેરે;
તેતલે દુંદુભિનાદ સુણીઓ, નભપથે ઉછાહેરે. રા. ૧૨
એહ કિસ્યું મનમાંહિ ચિંતઈ, વ્યોમ જોવે જામરે;
પનો સુર કહે મુનિને, વિમલ કેવલ કામરે. રા. ૧૩
દેખિ મુનિ ભણી મનનાં, ટાલવા સંદેહરે;
તુરત બેજણ તિહાં પહુતા, નમ્યા નિર્મલ દેહરે. રા. ૧૪

તાસ મનનો ભાવ ભણી, કેવલી ભગવાનરે;
દયામય જીનધર્મ ભાખે, વાણી અમીય સમાનરે. રા. ૧૫
સ્વાત્મ ભિન્ને થાપીયો મુનિ ચારિત્ર ચિત્ત અનૂપરે;
હિંસાકર્જૅલ દુઃખવઈ મુનિ, ક્રોધ કૂંચી રૂપરે. રા. ૧૬
દૂખવઈ મુનિ ભણિ જેનર, અજ્ઞાની અવિવેકરે;
તેહુથી બીજો નહી કોઇ, પાપ પંકિલ છેકરે. રા. ૧૭
સાધૂ પણિ તપ તિવ્ર કરતા, કરઈ ક્રોધ વિરોધરે;
તેહ ચારિત્ર વૃક્ષ બાલી, ભસ્મ કાયા સોધરે. રા. ૧૮
ક્રોધ કરીને બોધ બોલ્યો, તપ કીયો અપરમાણુરે,
હિવે છુટું પાપથી કેમ ? કહો મુનિ જગ ભાણુરે ? રા. ૧૯
ગચ્છ ! શત્રુજય મુનિ સહુ, કરે પાપ વિણાસરે;
ઢાલ તેવીસમી થઇ જીન, હરખ લીલ વિલાસરે. રા. ૨૦

સર્વ ગાથા, ૫૨૭.

દુહા.

તપ કરી અરિહંત ધ્યાન ધરી, મનથી ક્રોધ નિવારી
કેવલ જ્ઞાન લહી કરી, પહુચસિ મુગતિ મઝારિ. ૧
નિવડ કર્મ એ તાહરા, શત્રુંજય વિણ સાધ;
શીલાદિકે ન નિર્જરે, જો સહુઈ દુઃખ અબાધ. ૨
તુએ ગુરૂ આગલિ કરી, રાજન જન સંઘાત;
શ્રી શત્રુંજય શૈલની, યાત્રા કરિસુ વિખ્યાત. ૩
યાત્રાને બ્રહ્મચર્ય ધીર, સર્વ વિરત ચારિત્ર;
ઇણ મુનિ સાથે તિહાં જઇ, કરે નિજ આતમ પવિત્ર. ૪
કંચન જીમ ટંકણ કરી, જીમ લવણ જલ સંગ;
તિમ શત્રુજય સ્મરણથી, પાપ ગલે નિજ અંગ. ૫

ઉષ્મ[1] રૂચે અંધાર જીમ, પુણ્યે જેમ દારિદ્ર;
તિમ શત્રુંજય ધ્યાનથી, નાસે પાતિકક્ષુદ્ર. ૬
યથા શૈલ કુલિશે કરી, સિંહે યથા કુરંગ;
તિમ શત્રુંજયધ્યાનથી, પૂર્વ કર્મનો ભંગ. ૭
સર્વ વસ્તુને અગ્નિ જીમ, સર્વજીવને કાલ;
તિમ શત્રુંજયનો સ્મરણ, થસે દુરિત તત્કાલ. ૮

ઢાલ. ધન ધન મુનિ સાધુ અનાથી, એ દેશી ૨૪.

જ્ઞાનીનાં તે વચન સુણીરે, રિદય કમલમાં ધારેરે;
કેવલીને બહુ ભકતે પ્રણમી, નરપતિ ગેહ પધારેરે. જ્ઞા. ૧
ભૂપતિ સંઘ ઘણો લેઈ ચાલ્યો, મુનિવર સું પરવરીયોરે;
શત્રુંજય જઈયાત્રા કીધી, હિયડાં હરખે ભરીયોરે. જ્ઞા. ૨
રંજીત વિશ્વ કીયો સવિરાજા, વ્રત લીધો મુનિ પાસેંરે;
તીવ્ર તપે સહુ કર્મ ખપાવ્યા, પહુતા મુક્તિ ઉલાસેરે. જ્ઞા. ૩
મહીપાલિ સાંભલિ ગુરૂ ભાખિ, શૈલ શત્રુંજય નામેરે;
સર્વ હત્યાદિક પાપ ગુમાવે, અવિચલ પદવી પામેરે. જ્ઞા. ૪
આદ્યજીનોદિત ધર્મસુણીને, ધન્ય ધન્ય નિજ જાણેરે;
ખેચર કુમર ઉઠયા મુનિ વાંદી, હરખ હીયામાંહિ આણેરે; જ્ઞા. ૫
સાસ્વત અરિહંતબિંબ જુહારે, પદ સેવે મુનિરાયરે;
કિતલાઈક દિન સુખમાંહિ રહિયો, ખેચર સેવિત પાયરે. જ્ઞા. ૬
મહીપાલ ખેચરને પુછી, કલ્યાણ કટક સંચરીયોરે;
મારગના કૌતક જોવંતો, ખડગ હાથ નિજ ધરીયોરે જ્ઞા. ૭
વિદ્યા ઈમ આકાશ ગામિનીઈ, નભચાલે મહીપાલોરે;

૧–સૂર્ય કિરણો.

સ્વયંવર દેખણ ઇચ્છાઇં, આવ્યો પુર તત્કાલોરે. જ્ઞા. ૮
નાના દેશતણા નૃપ આવ્યા, નાના ભાષા જાણેરે;
નાના વેષ ધર્યા રાજવીઇં, જોવે કૌતુક ટાંણેરે. જ્ઞા. ૯
નગર સહુ સિણગાર્યો બહુપરે, કીધો સુરપુર સરિખોરે,
સોભાજેહનિ અધિક વિરાજે, દેખીદેખી હરખ્યોરે. જ્ઞા. ૧૦
મહીપાલ પુરમાંહે ભમતાં, દૃગે સહોદર દીઠોરે,
દેવપાલને સૈન્ય સંઘાતઇં, દરિસણ લાગ્યો મીઠોરે. જ્ઞા. ૧૧
તુરત વેષ પરાવર્ત્ત કરિને, જઈ એક નર પાસેંરે;
હું વૈદેશિક છું રે ભાઈ જાણંતો એમ ભાસેરે. જ્ઞા. ૧૨
નયરકિસો રાજન કિસે છે, કિસો મહોછવ દીસેં રે;
સમ્યગ પ્રકારે દાખવી મુજને, સુણિવા હીયડો હીંસેરે. જ્ઞા. ૧૩
મહાસત્વ સાંભલીને ભાખેં, તુજને કહું સુવિશેષે રે,
કલ્યાણ કટક એ નામ નગરનો, રિદ્ધિ સમૃદ્ધિ લેખેરે જ્ઞા. ૧૪
કલ્યાણ સુંદર રાજા રાજેં, ગુણ સુંદરી તસ પુત્રીરે;
તાસ સ્વયંવરઉછવ થાસેં, અચરિજ પરમ પવિત્રરે. જ્ઞા. ૧૫
આગલિ એહ અગનિકુંડ જવાલા, માલસમાકુલ દીપેંરે.
વહ્નિ વૃક્ષ તે માંહે વેષ્ટિત, બહૂ વૃક્ષે કુણ છીપેરે. જ્ઞા. ૧૬
શાખશિખા ફલ એહતણાજે, સાહસીક નર ગ્રહસ્યેંરે;
પતિવરા ગુણ સુંદરિ કુમરી, તેહ પુરૂષને વરસેંરે. જ્ઞા. ૧૭
એહવું તાસ વચન સાંભલિ નઈ, હિયડામાંહિ ધરીયોરે;
સભાતણે ઇક દિસિં બેઠો, રિદ્દય કુમારનો ઠરીયોરે. જ્ઞા. ૧૮
લગનતણેં દિવસે તે કુમરી, સોલ શૃંગાર બણાયારે;
સુંદર ભૂષિત અંગ વિભૂષિત, સોહે રૂપ સવાયારે. જ્ઞા. ૧૯
દેવ કન્યા સારીખી કન્યા, શોભા અદ્ભુત સોહેંરે;

ઢાલ ચોવીસ કરી જીન હરખે, સુણતાં જન મન મોહેરે. જ્ઞા. ૨૦
સર્વ ગાથા, ૫૫૫.

દુહા.

કુમરી [1]બઇસી પાલખી, સખીતણે પરિવાર;
આવી સ્વયંવર મંડપે, ધુરે નીસાણ અપાર. ૧
તિણ અવસરિ સહૂ રાજવી, ચકિત થયા તત્કાલ;
વાદળમાંહિ વીજલી, જાણી ચમકી વરષાકાલ. ૨
વિદ્યાધર નૃપ કુમર બહુ, આવ્યા મહા બલવંત;
ધરતા દુર્દ્ધર ગર્વ મન, સોભા રૂપ અનંત. ૩
ખેચર ભૂચર રાજવી, જોવે કુમરી રૂપ;
જે વરશે એ સુંદરિ, તે વખતા વર ભૂપ. ૪
અગ્નિ કુંડ પાસેં જઈ, પાવક તરૂ ફલ સાખ;
લાવેં તે કુમરી વરે, રાય કહેં એમ ભાખ. ૫
એહનો સું છે દોહિલો, એહ વાતની વાત;
ઉઠયા કુમર ઉતાવલા, નિજ મૂછેં વલ ઘાતિ. ૬
અગ્નિ કુંડ પાસે જઈ, ન સકેં ભૂપતિ કોઇ;
તો તે પાવક વૃક્ષનું, ફલ ગ્રહિવો કિમ હોઈ, ૭

ઢાલ. પાસે બદુલ દ મી દિને જગદાધારોજી.
એ દેશી. ૨૫.

ખેચર પણિ લેઈ નવિ સકયા, કીધા ઘણા ઉપાયોજી;
જીમ મિથ્યાત્વી બહુ કલેશૈ, પણ શિવ લહી ન જાયોજી. ૧
ખેદ ખિન્ન થયા બહુ રાજવી ન રહિ ઈહાંતો લાજોજી;

૧–બેશી.

ભરમ ગમાયો આપણો, ન સર્યો કોઈ કાજોજી. ખે. ૨
મુખ નીચો ઘાતી રહ્યા, ચિંતાકુલ ભુપાલોજી;
ઉઠયો ભુજ આફાલતો સિંહપરે મહીપાલજી. ૩
ઉચી બાંહ કરી કહે, સાંભલયો ભુપાલજી,
મતવાલા રિણુ વાવલા, વિદ્યા સંપતિ સાલોજી. ખે. ૪
દક્ષ તુમ્હે સહુ વાતસે, અરિદલ ભંજણ કાલોજી.
ફુલ લઇ ન શકયા તુમે, હસ્ત પ્રાપ્ય સુકુમાલોજી. ખે. ૫
જાણીને બલ આપણો, કેમ આવ્યા ઇહાં રાયોજી;
અવિમાસ્યો કારિજ કરે, લાજ ભણી તે ધાયોજી ખે. ૬
સંગતિ હુવઇ તુમને અજી; પ્રકટ કરો ઇણ ઠામોજી;
ઇહાંજો શકિત ન ફોરસ્યો, તો કિમ રહિસે મામોજી. ખે. ૭
આવ્યા આડંબર કરી, ધરતા મનિ અહંકારોજી;
કન્યા જો નવિ પરણસ્યો, લહિસો અજસ અપારજી. ખે. ૮
નહિં તો હું તુમ દેખતાં, પાધરસી નર એહોજી;
ગુણ સુંદરિ ફુલ લુંબિકા, ગ્રહિસ્યું હું ગુણ ગેહોજી. ૯
એહવું વચન સુણી કરી, લર્જાણા સૌતેહોજી;
લોક ઉંચો જોઇ રહ્યા, કિમ લેસ્યે નર એહુજી. ખે. ૧૦
સમરી વિદ્યા ખેચરી કુમર લીલા ચંજાયોજી;
ફુલશ્રેણિ હાથે ગ્રહી, દીધી તાલ સુહાયોજી. ખે. ૧૧
જયજય શબ્દ કહે વલી, નારી કેરાં વૃંદોજી;
રાજવીયોના તિણ ખિણે, વદનાંબુજ થયાં મંદજી. ખે. ૧૨
તાલી માંહોમાંહે દેઇ, સુંદરી જન કહે [કરે] હાંસીજી;

૧-શકિત.

નરવર્માદિક ભૂપતિ, રિદય કષાપ પ્રભાસીજી. ખે. ૧૩
સુરવર વરણ પુષ્પમાલિકા, ભરૂમ કરે ગુંજારોજી;
ઘાતી કંઠે તેહને, ધરતી હર્ષ અપારોજી. ખે. ૧૪
સૂર્ય છિપાયો નવિ રહે નયણ જણાયે તેહજી;
ઢાલ થઈ પચવીસમી, વાધ્યો જીનહરખ સ્નેહજી. ૧૫.
સર્વ ગાથા, ૫૦૭.

દુહા.

કલ્યાણસુંદર નૃપ દેખિને, આવ્યો તેહને પાસ;
વક્ર અંગ કુંવર સુણો, ઉપન્યો વિસ્મય તાસ. ૧
એહવો એહનો પટુપણો, ચરિત અનોપમ યત્ન[યત્ન];
તેજ જગત ઉદ્યોત કર, ભસ્મ છન્ન જીમ રત્ન. ૨
ગુણે કરીને જાણીએ, વિશ્વ વંદ્ય છે વંશ;
અભ્રાંતર સુરિજ પેરે, છાનો ન રહે અંશ. ૩
પ્રતિજ્ઞા પૂરી થઇ, એહને ભાગ્ય પ્રમાણ;
કુલ કન્યા આચાર એ, વર એ વરે સુજાણ. ૪
કુલ શીલાદિક શોભતા, એ સઘલા નરરાજ;
કન્યા દેતા એહને, મુજને થાસે લાજ. ૫

ઢાલ. કોઇલોપર બત ધુંધ લોરેલો એહની, દેશી, ૨૬.

તો હું પૂછું એહનેરે લો, કુલ શીલાદિક જાતિરે;
સ્નેહી જિમ મન ખેદ મિટે સહુરે લો, વાધો
જગમાખ્યાતિરે. સ. તો. ૧
રાજા એહવું ચિહવું ચિંતવીરે લો, આવી તેહને પાસેરે; સ.

સ્નિગ્ધ ગંભીર વાણી કરીરેલો, ભાખેવચન વિલાસરે. સ. તો. ૨
શકિત ગુણે વિનયે કરીરે લો, હું જાણુ મહા ભાગરે; સ.
જાત્યાદિક કુલતાહરેરે લો, જેહનો જગ સોભાગરે, સં તો. ૩
બાહ્ય સુ રંગ રાતો હુવેરે લો, એ સઘળો હિ લોકરે; સ.
અંતર ગુણ જાણે નહિંરે લો, અજ્ઞાની મતિ ફોકરે. સ. તો. ૪
છે વિદ્યાધર દેવતારે લો, અથવા નરલખ[1] કોઇરે; સ.
નાગકુમાર અથવા હુવેરે લો, રૂપ પ્રગટ કરિ સોઇરે. સ. તો. ૫
વચન સુણી રાજાતણોરે લો, રાય કુમર મહીપાલરે; સ.
કુત્સિત વેષકંચુક પરેરે લો, દૂરિકીયો તત્કાલરે. સ. તે. ૬
[2]અભ્રરહિત રવિની પરેરેલો, નિર્ધૂમ [3]પાવક જેમરે; સ.
ત્યકત પંક મણિની પરેરે લો, ગતલંછન શશિ તેમરે. સ. તો. ૭
મૌક્તિક સુક્તિથી નીસરેરેલો, હાટક મેલ રહિતરે. સ.
તિમ મહિપાલ દૂરે તજ્યારેલો, વૈક્રિય રૂપ તુરતરે સ. તો. ૮
જયરવ સગલે થયોરેલો. દીપેતેજ અપારરે સ.
સુમન શ્રેણિ આકાશથીરે લો; સીસપડિ તિણવારરે. સ. તો. ૯
દેવપાલ મહીપાલનેરે લો, એહવી અવસ્થા દેખીરે; સ.
સસંભ્રમ ઉઠી કરીરેલો, મિલીયો પ્રેમ વિશેષરે. સ. તો. ૧૦
કૌતુક ઉત્ફુલ્લ લોચનેરેલો, તેહનો સહુ પરિવારરે; સ.
ધરણી પીઠે સહુ લોટતારેલો, આપ કરે જુહારરે. સ. તો. ૧૧
વાજીંત્ર વાગ્યા હર્ષનારે લો, નાચે લોક ખુસાલરે; સ.
ધવલ મંગલ ગાયે ગોરડીરેલો. પુર માંહે થયો
ખ્યાલરે. સ. તો. ૧૨

૧-વાદળ ૨-ધુમાડા વિનાનો અગ્નિ ૩-લાખેણો નર=સુલક્ષણ યુક્ત પુરુષ.

પૂર્વે વચન ફુહવ્યારે લો, હુતા જે મહીપાલરે; સ.
ભેલા થઇ નરવર મનેરેરેલોં, ભેલા થઇ ભૂપાલરે. સ. તો. ૧૩
ફુલ શ્રેણિ લાધી ઇણરેલો, [1]ચિત્ર નહિં ઇહાં કોઇરે; સ.
ઇંદ્રજાલિક વિદ્યા ભણીરેલો, કિમપિ અસાધ્ય ન હોઇરે. સ. તો. ૧૪
ઘરથી બાપે કાઢીયોરેલો, દેખી લક્ષણ હીણરે; સ.
ચમત્કાર પામ્યો કિહાંરેલો, સ્યોં બલ કિસ્યોં પ્રવીણરે. સ. તો. ૧૫
નીચ ગામિની કામિનીરેલો, સહજે થાઈ તેહરે; સ.
મૂરખપણે એહને વર્યોરિલો, તો સ્યોં વર થયો એહરે. સ. તો. ૧૬
ઉદિર લાધી ચાસણીરેલો; તો સું થયો સરાપરે;
એજીનહરણ છવીસમીરેલો, સહુ નૃપ થયા વસિતાપરે. સ. તો. ૧૭

સર્વ ગાથા, ૫૯૯.

દુહા.

એ અસમંજસ એહવો, સહિ ન સકુ ઇણ દેહ;
દ્રારિદ્રી ગૃહ રત્ન જેમ, હરસ્યોં એહથી એહ. ૧
નર વર્મા સાંભલી ઇસ્યું, સહુ નરપતિના બોલ;
કાંઇક આલોચી કહે, વાણી ગંભીર અમોલ. ૨
કિયત કાલ પખૌ તુમે, કલ્યાણ સુંદર રાય;
માહરો મિત અભિષ્ટ છે, ઇહાં કરિવો ન ઉપાય. ૩

---

[1] આશ્ચર્ય.

કોપ હિયામાં ઢાંકીયો, સહુ સરલા થયાં ભૂપ,
કરો વિવાહહિત પ્રીતસું, કન્યા એહ સ્વરૂપ. ૪
પાણિગ્રહ કુમરી તણો, કલ્યાણ સુંદર કીધ;
કરમોચન અવસર નૃપતિ, ગજ અશ્વાદિક દીધ. ૫
કરે વિચાર સહુ મિલી. સોરઠીનો એ રાય,
અલ્પ સૈન્ય મારગ ગ્રહી, રહિશ્યાં એહ ઉપાય. ૬

ઢાલ. જીરે જીરે સ્વામી સમોસર્યા એ દેશી ૨૭.

ચિંતવિવો કરવો નહિ, ઇહાં કોઇ વિચારોરે;
સૂરિજ બિંબ ઉગેથકે, રહે કેમ અંધારોરે. ચિ. ૧
ઇમ આલોચી રાજવી, ગઢ મછર રાખીરે;
આહિર સુહાલી ગિરા, સૂરજમણિ સાખીરે. ૨
બેઠો મહીપાલ આગલિ, દેવપાલ કુમારરે;
પ્રેમે પરસ્પર વારતા, કહિં નિસુણિ વિચારોરે ચિ. ૩
દેહ માત્ર આવી રહ્યા, તુજ વિરહ વિયોગેરે;
માતા પિતા દુખીયા ઘણું. પીડયા જેમ રોગેરે. ચિ. ૪
સ્વયંવરા ઉછવ તણી, હુંતી હુંસ ન કોઇરે;
ઇણ મિસિ તુજને જોઇવા, આવ્યો હું ભાઇરે. ચિ. ૫
ચરિત જેહને અનુભવ્યા, મુજને તે કહીઇરે;
કિહાં કિહાં ગયો કિહા રહ્યો કિમ આવ્યો ઇંહાંરે. ચિ. ૬
જયેષ્ટતણી વાણી સુણી, પ્રીતિ પીયુષે પૂરીરે;
કહે મહીપાલ સ્નેહસું, નિજ વાત સનૂરીરે. ચિ. ૭
આશ્ચર્યકારી ભ્રાતના સુણિ ચરિત્ત રસાલોરે;
પ્રીતિ અધિક મન ઉલસી, હરખ્યો દેવપાલો. ચિ. ૮

તત્ર સ્વયંવર ઉછવેં, રત્ન પ્રભ આયો;
મહીપાલ ગયો તેહને, આવાસિઉ માહ્યારે. ચિ. ૯
આદર દેઇ પૂજ્યો, રત્ન કાંતિનો તેહને;
પોતે વાત કહી સહૂ, સ્નેહ ભાઇસું જેહને. ચિ. ૧૦
સ્નેહાનુવિદ્ધ જાણી કરી, ભાઇ પ્રિતિ વધારણ;
મહિપાલ રત્ન પ્રભ ભણી, કહે ક્રોધ નિવારણ. ચિ. ૧૧
લહી એ પૂર્વ પૂન્યે કરી દર્શન નિજ ભાઇ;
ભાઇ બીજી બાહડી, દુ:ખ માંહિ સખાઇ. ચિ. ૧૨
ધન સંપત્તિ નારી ઘણી, જિહાં તિહાં પામીજે;
[1]માતા કુખી વિના સહી, ભાઇ કિહાં ન લહીજે. ચિ. ૧૩
લક્ષ્મી લવ કાજેં કરે, જે દ્વેષ સહોદર;
સ્વાન સરીખા તે કહ્યા, ભાગ્ય વર્જિત તે નર. ચિ. ૧૪
રાજ્યતણેં કાજે હણેં ભાગ્ય હીણ ભાઇને,
તે પોતાના પગભણી, છેદે સાહી તેહને. ચિ. ૧૫
વંચે જે નર ભ્રાતૃને, ગ્રાસ લવને કાજે;
બલભુગ પિણિ તેહને હસે, ગ્રસ અપરે ખાજે. ચિ. ૧૬
કુમરતણી અમૃતગિરા, શ્રવણે તિણ ઘુંટી;
રત્ન પ્રભ નયણાથકી, અશ્રુધારા છુટી. ચિ. ૧૭
નિસ્વાસ મેહલે મુખથકી, છાતી દુ:ખ ભરાણી;
મહીપાલ પાસે જઇ. કહે ગદ ગદ વાણી. ચિ. ૧૮
લઘુવય ઉદ્ધત એહ હુતો, મેં તે રીસ ચાડયો;
ક્રોધ કરી કયાંહી ગયો, રાજ્ય ઘર પુંછાડયો. ચિ. ૧૯
દુ:ખ સહોદરનો ઘણો, કરતો તે જાણી-ખેદ;

1—સહોદર બન્ધુ.

મકરિ નૃપ સૂત કહે, તેહને હિત આણિ. ચિ. ૨૦
સંગમ કરસું તમતણો, કર્મ જીમ દેહ દેહી;
ઢાલ થઇ સતાવીસમી, જીન હર્ષે સ્નેહી; ચિ. ૨૧
સર્વ ગાથા, ૬૨૬,

દુહા.

કુમારે જેહ વચન કહ્યાં, કીધા અંગીકાર;
ઉછુક બાંધવ દેખવા, રત્ન પ્રભ તિણિવાર. ૧
કેટલા એક દિન તિહાં રહ્યો, કરતો રંગ વિનોદ;
કુમાર સું સુખ ભોગવે, ધરતો ચિત વિનોદ. ૨
પૂર્વ કર્મ પરિપાકથી, અંગે પીડા તાપ;
સ્ફોકટ સંકુલ તિહાં થયો, વધીયો વેદન વ્યાપ. ૩
કાયા તાપ બુઝાવવા દાવ કરે અનેક;
બમણી વાધે વેદના, સુખ ન લહે ક્ષણ એક, ૪
ઔષધ અમૃત સારીખા, કરે નિવારણ રોગ;
તિમં તિમ કોપ ઘણો વધે, દુર્જન સામ સંયોગ. ૫

ઢાલ. બિંમા છત્રીસી. એ દેશી. ૨૮.

પૂછી નૃપને વ્યાધઇ પિહિત, મહીપાલ કુમારોજી;
તાત તણી પરિ દુઃખ ધરંતો, સીખ દીયે તિણવારોજી. પૂ. ૧
તિહાંથી નિજ સેના સું ચાલ્યો, વિદ્યાધર પરિવારજી;
આપ ચરણ ભેટણ ઉતકંઠા, ધરતો હૃદય મઝારોજી. પૂ. ૨
ગુણ સુંદરિ પામી અનુ સાશન, માય તણી હિત વાણીજી;
તાત તણે ચરણ લાગીને, વલી પ્રિઉસું હિત આણીજી. પૂ. ૩
હિવે આગલિથી તે સહુરાજન, મારગ રોકી રહીયાજી;

માલવ સંઘે આવ્યો જેટલે, દેખી તે ગહ ગહીયાજી. પૂ. ૪
રેરે રંક રતન લેઇને, કિહાં જાયસિ મતિ હીણારે;
અમ દેખતાં તૂં લેજાઈ,તો અમે સઘલા ખીણારે. પૂ. ૫
નિજ માનાધિક કર્મ કરે જે, અતિ લોભી જે થાયરે;
ફલ પામે તેહનો તેપરગટરે, કોઢી તુક ક્ન્યાઇરે. પૂ. ૬
એહવો મહા ક્રોધ કરીને, દુસ્સહ વચન પ્રકાશેજી;
સૂર્યમલ્લ કુમાર તેવીટયો, સેના આવી પાસેજી. પૂ. ૭
રોગ પીડા મનમાંહિ ન ગિણતો, વયરી વચન સુણીનેજી.
મહીપાલ શત્રુકાલ સરીખો, કાઢું કંદ ખણીનઈજી. પૂ. ૮
કર કરવાલ ગ્રહીને ઉઠયો, જાણિ સાર્દુલો સિંહોજી;
જુદ્ધ કરવા માંડયો માંહો માંહિ, ન આણે મનમાં બિહોજી. પૂ. ૯
આમ્હો સામ્હી સેના આવી, છુટે નાલ અપારજી;
ઘાવ પડે બરછી ભાલાના, તરવારે તરવારેજી પૂ. ૧૦
બગતર ફોડી માહિ પઇસે, અણીયાલા જે તીરોજી.
સાસ કાઢીલે અરિ સુહડાના[1], લડે પડે ખેન વીરો.જી પૂ. ૧૧
રિપુ સેન્યે મહિપાલતણો દલ, કોપી હણવા કાજજી;
લોલ કલ્લોલ ચપલ ઉછલીયા, સમુદ્રતણી પરિગાજેજી. પૂ. ૧૨
રત્ન પ્રભ દેવપાલ મહીપાલ, બીજા પિણિ નૃપ વંદોજી,
અરીયણ નાલ સકર સંહૂકે, જીમ શિશુપાલ મુકુંદોજી. પૂ. ૧૩
આણધારા વરસેં જલધર, જીમ સીંચે શોણિત ધરણીજી;
જસ અંકુરા પસર્યા દહ દિશે, સૂરાં કરણી જી. પૂ. ૧૪
વયરીસેન મથી દધિનીપરેં, જસ માખણ સંગ્રહ્યોજી;
રણની ભુમિ સુભટ મતવાલે, મંથાનક તે લહિયોજી. પૂ. ૧૫

૧–સુભટોના.

મહીપાલ સેના બલવંતી, અરિદલ હાર મનાઇજી;
એ જીનહર્ષ થઇ સંપૂર્ણ; ઢાલ અઠાવીસમી ગાઇજી. પૂ. ૧૬
સર્વગાથા. ૬૪૭.

દૂહા.

દિશોદિશિઇ નાસી ગયા, વયરી સૈન્ય સહિત;
ફિરિ પાછો જોવે નહિ. સહૂ થયા ચલચિત્ત. ૧
ત્યારે યાદવ સૈનિકે, કીધો જય જય રાવ;
સુમન શ્રેણિ આકાશથી, સુમન વૃષ્ટિ કૃતભાવ. ૨
તૃણચર ઉપરી નવિ કરે, કોપ ભુજાભૃત જેહ;
નર વર્માદિક રાજવી, તૃણ નિજ મુખઇ ધરેહ. ૩
પાએ લગા આઇને, મોટા જે ભૂપાલ;
માન મત્સર છોડી કરી, દાસ થયા તત્કાલ. ૪
નિજ કન્યા દેવપાલને, સુર કન્યા સમાન;
વનમાલા દીધી તેણે નરવર્મા રાજાન. ૫
મહીપાલ દેવપાલ બે જયશ્રિય મૂર્તિમન્ત;
વનમાલા લેઇ કરી, નિજ પુર પ્રતઈ ચલંત. ૬

ઢાલ. નાયક મો ન આવીયો. એહની દેશી; ૨૯

નરવર્માદિક રાજવી, પામી કુમાર આદેશોરે;
નિજ નિજ થાનક સહુ ગયા, ધરતા હર્ષ વિશેસોરે. નર. ૧
જીમ જીમ વનનો વાયરો, વાજે આયુ ઉપાયોરે;
તિમ તિમ રોગ શરીરનો, દિન દિન વધતો જાયરે. ન. ૨

કોઢ અઢાર જાતિના, પીડા વ્યાપિત દેહોરે;
રૂપ અનુપ ફરી ગયો, જે શોભાગો ગેહોરે. ન. ૩
વન અવની તેહને થઇ, નરકાવની સમાનરે;
શીતલ નીર નદીતણા, લાગે ખંગ કૃશાનરે. ન. ૪
શ્રવણે ગીત ગમે નહી, ન ગમે વાજીંત્ર નાદોરે;
દુર્ગંધ વસા પરૂ વહે, પામે સજન વિષાદોરે. ન. ૫
ભોજન તો વિખ સરીખો, તસ ત્રયુ પય જાણોરે;
ચંદન અગ્નિ શિખા જીસો, માલ વ્યાલ પ્રમાણોરે. ન. ૬
જન વિજને રતિ નવિ લહે, દુઃખ પીડિત નિસદીસોરે;
નર્કથકી પણ એ આકરો, ત્રાહિ ત્રાહિ જગ દિશોરે. ન. ૭
પામ્યો કેટલેક દિને, કુસુમોત્કર વન તેહરે;
સેના ઉતારી તિહાં સહૂ, દુઃખિત તસુ નેહરે. ન. ૮
નરવર્મ્માદિક રાજવી, પામી કુમાર આદેશરે;
હિવઈ ઉજવાલી તિહા નિસા, સૂતા સહૂ ભૂપાલોરે;
નયને નિંદ આવે નહિ, દુઃખ પીડિત મહીપાલોરે. ન. ૯
ઇણ અવસર વિમલાચલે, રાકાપુંનિમ દીસોરે;
વિદ્યાધર પ્રભુ ભેટવા, પહુતા પરમ જગીસોજી. ન. ૧૦
તીરથ જે ત્રિભુવનતણા, તાસ યાત્રા ફલ જેહજી;
જાત્રા પુંડરગિરિતણી, એકલ ફલદ્યે તેહરે ન. ૧૧
ચૈત્રિ પૂર્ણિમાને દિને, સ્તુતિ પુંડરગિરિ કેરીરે;
સુખ સુરલોક ગતિતણા, લહે નાવિ ભવફેરીરે. ન. ૧૨
પૂજા કરી બહુ ભાવસું, નાટક ગીત રસાલરે;
જનમ સફલ કરી આપણો, ભાવના ભાવિ વિસાલોરે ન. ૧૩

પુંડરગિરિથી ઉતર્યા, ધરતા પ્રીતિ અપારરે;
ડુંગર સન્મુખ જોવતાં, ચાલ્યા સુપરિવારરે. ન. ૧૪
ચંદ્રચૂડ ખેચર પ્રતે, તાસ પ્રિયા ધરિ નેહરે;
આણ ધણી આપણા વિના, જાઓ સગલા એહરે. ન. ૧૫.
જગન્નાથ મુજ ચિત્તમેં, તિન વસીયો ખેવાસોરે;
સુરશિવ આદિક સુખ સહુ, તૃણ જીમ માનુ તાસોરે. ન. ૧૬
ઈણ ગિરિ મોહ લગાવીયો, પ્રેમઈ મુજને પૂરીરે;
ઢાલ ઉગણત્રીસ એ થઇ, કહી જીનહર્ષ સનૂરીરે ન. ૧
સર્વ ગાથા. ૬૭૦.

દૂહા.

ઇહાં રહી અષ્ટાન્હિકા, પુંડરગિરિ ચિત્ર લાય;
કરીયે જીનવર રાયની, સ્તુતિ અર્ચા શુભ ભાવ. ૧
પૂરી ઇચ્છા મનતણી, પૂજી રિખભ જીણંદ;
બેસિ વિમાને ચાલિયા, ધરતા મન આણંદ ૨
દીઠો માર્ગ આવતાં, નંદન વન ઉપમાન;
પૂર્વ દિશે વિદ્યાધરી, અનુપમ સૂર્યોદ્યાન. ૩
તે દેખી નિજ કંથને, પ્રેમવતી કહે આમ;
શત્રુંજયથી ઢૂકડો, નાથ જોઇ સુખ ઠામ. ૪
તેમાંહિ સોભે ભલો, કમલ વિરાજીત કુંડ;
નિર્મલ જલ પીયૂષ સમ, સોભા જાસ અખંડ. ૫

ઢાલ—ટુંક વિમેટોડા વિચેરેમેં હીરા દોઇકા એદેશી. ૦

જીનપ્રાસાદ સોહામણોરે, દંડ કલશ ધજ સોહ;
મુજ મન રંગ લાગો, ખેચર નારી કહે તાહ. મુ.ઓક.

ઇહાં દીસે રલીયામણોરે, અધિકો વ્યાપે મોહ. મુ.
નારી વચન અમૃત જીસોરે, સાંભલિ વિદ્યાધર; મુ.
તુરત વિમાન ઉતરીયોરે, વનમાંહિં તિણવાર. મુ. ૨
સીમે વિમલાચલ તણીરે, વનની સોભા એહ; મુ.
અદાઇ મુજ આખિ (આંખ)નેરે, નાહ નિહાલણ નેહ. મુ.
મૃગનયની ખેચર કહેરે, સૂર્યોદ્યાન મહન્ત; મુ.
દિવ્ય ઔષધી ઇહાં ઘણીરે, સઘલા કામ કરંત. મુ. ૪
એ વનમાંહિ જોઇતુંરે, સૂર્યાવર્ત્ત એ કુંડ; મુ.
એહને પાણી બિંદુયેંરે, કોઢ હુવે શા(શત)ખંડ. મુ. ૫
કુંડ પ્રભાવ એહવું કહીરે, નારી સાથે તામ; મુ.
તા મનોહર ગૃહવિષેરે, સેવ્યાં વંછિત કામ. મુ.
તે વનનાં પુષ્પ સંગ્રહીરે, ધૌત વસ્ત્ર નરનારી; મુ.
સિદ્ધાયતન આવી કરીરે, પૂજ્યા જગદાધારિ. મુ.
લેઇ સૂર્યાવર્ત્તનોરે, જલ જિનપાદ પવિત્ર; મુ.
રોગ કોષ્ટના ટાલવારે; ચલ્યા વિમાને ચિત્ર. મુ. ૮
મહીપાલ સેના તિહાંરે, આવ્યા ચઢયા વિમાન; .
રથપાયક મઇગલ તુરીરે, સુભટ તણો નહી માનરે. મુ. ૯
વચન કહે પ્રીતમ ભણીરે, કિમ માનવ વનવાસ; મુ.
ચિંતાતુર દીસે ઘણુંરે, એ સહુ સૈન્ય ઉદાસ. મુ. ૧૦
આણ પ્રિયા કોઇ રાજવીરે, બહુનર વીટયો એહ; મુ.
પૂતિ ગંધ આવે ઇહાંરે, કોઢે પીડિત દેહ. મુ. ૧૧
રિદયેશ્વર છે આપણો રે, કોષ્ટહારિવર વારિ; મુ.
સીંચું કાયા એહનીરે, આણી ઘો ભરતાર. . ૧૨

તાહ આદેશ લહી કરીરે, દયાવતી અસમાન; મુ.
કુમારોપરિજલ બિંદુઉરે, નાંખ્યો અમીય સમાન. મુ. ૧
તાસ સંયોગ કુમારનોરે, સીતલ થયો શરીર; મુ.
પરમ પ્રમોદ લહ્યો તદારે, એ એતીરથ નીર. મુ. ૧૪
ગ્રીષ્મ જીમ સૂકો તરૂરે, પાવસ પલવિત હોઇ; મુ.
તિન તિણિ પાણી સેકથીરે, મહીપાલ તનુ જોઇ. મુ. ૧૫
દિવ્ય દ્યુતિ તસુ દેખિતેરે, હરખ્યો નભચર તામ; મુ.
કુમાર દેવપાલ હરખ્યારે, સૈન્ય સહિત તિણ ઠાણુ. મુ. ૧૬
સહુને મન ઉચ્છવ થયોરે, ભાગો દુઃખ જંજાલ; મુ.
એ જીનહર્ષ ત્રીસમીરે, મેંદીકેરી ઢાલ. મુ. ૧૭
સર્વ ગાથા. ૬૯૩

દૂહા,

હવે કુષ્ટ કુમારથકી, દૂર થઇ આકાશ;
બોલે જયરો જેન્દ્રતુજ, અમેં મુકયો તુજપાસ. ૧
સેવ્યો તુજને સાત ભવ, ખમેં કહે ઇમ કુષ્ટ;
કુંડ નીર આવ્યો હવે, ટલીઅ અમારી પુષ્ટ. ૨
મહારોગ એહવું કહી, કોલાહલ કરતાહ;
કૂતીમ વરણુ બીહામણુ, કયાંહી ગયા અછતાહ. ૩
દોષ તાસ સહૂ અતિક્રમ્યા, પામ્યો સુખ શરીર;
પ્રીત સમય ઉછવ કર્યો, દેવ પાલ નિજ વીર. ૪
રત્ન કાન્તિ ખેચર ભણી, તેડાવ્યો મહીપાલ;
મિત્ર હર્ષ ઉપજાઇવા, દેહ નીરોગે દેખાલિ. ૬

ઢાલ–માઇલેસું સંયમ ભાર એદેશ. ૩૧.

રત્નકાન્તિ પ્રમોદે આવ્યો લેઇ વિમાનના વૃંદ;
મહીપાલનો નામ સુણીને, હૈયડે થયો આનંદ. ૧.
ભાઈ મુને તેડાવ્યો હિત આણી, મિત્ર ભણી મલવા કાજે;
ઉલસે માહરો પ્રાણી ભાઇ.

અંગ નિરોગે આલિંગીને, મિલીયા પ્રેમ અસંગે;
એકજીવ કાયા બેહૂઇ પ્રીતિ પરસ્પર રંગે. ભા. ૨
રત્નપ્રભુ રત્નકાન્ત બે ભાઇ, મેલ્યા રાજ કુમાર;
નિજ મૈત્રી સફલ ઇમ કીધી, તહા વચન કીયો સાર ભા. ૩
ક્રોધ વિરોધ નિવારી મનનો, પરમ પ્રીતિ હિત ધારી;
એક વૈતાઢ્ય રાજ્યતણા બે, અધિપ થયા નભચારી. ભા. ૪
આકાશમાર્ગથી ઉતર્યા, બે મુનિ તેણિવાર;
માસોપવાસતણે પર્યંતઈ, આવ્યા લેઇને આહાર ભા. ૫
પ્રતિલાભિ મુનિને મહાભકતે, સુહૂ અન્ન વસ્ત્રવારી;
રોગતણો વૃત્તાંત તે આદિથી, પૂછે કુમાર વિચારી ભા. ૬
મૃદુ વાણિ મુનિવર ગુણ ખાણી, ધર્મ લાભ દેઇ ભાખે;
વિપિન અમારા ગુરૂજ્ઞાની છે, આવી પૂછો તે સાખે. ભા. ૭
એહવું કહી મહીપાલ ભણી મુનિ, વંદી તેહના પાયા;
ગુરૂ ચરણે આવી આલોઇ, સકલ વૃત્તાન્ત સુણ્યા ભા. ૮
દેવપાલ મહીપાલ રત્નપ્રભ, બીજા પણ બહુ લોક;
ગુરૂ સેવા કરવાને આવ્યા, મુકી માયા છેક. ભા. ૯
બેઠા ધ્યાન કરે નિશ્ચલમન, મનમેં આનંદ ધરતા;
મુક્તિ હેતુ કરે સહુ કિરીયા, સહુ પ્રાણીસું સમતા. ભા. ૧૦

તીન પ્રદક્ષણ દેઈ વંદ્યા, ત્રિકરણ સુધ્ધ કરીને;
જ્ઞાનમહોદધિશ્રી ગુરૂજીને, હૈયડે હર્ષ ધરીને. ભા. ૧૧
મુકી ધ્યાન મુનિસ્વર તત્ક્ષિણ, જાસ ધર્મ વ્યાપાર;
પ્રતિબોધવા કાજે તેહને, વચન કહે હિતકાર. ભા. ૧૨
આર્ય દેશ મનુષ્યપણુ વલી, દીર્ઘ આયુ અવધારો;
ઉત્તમ કુલ ન્યાયાર્જીત સંપત્તિ, હેતુ પુન્યાર્જન સારો. ૧૩
દેસન વાણિ સુધારસ પીધી, સુગુરૂવચન ચંદ્રહુંતી;
ભાષે કરજોડી નૃપનંદન, એ કુણ વ્યાધિ વિગુતી. ભા. ૧૪
જીહાં એ તીરથ કુંડનો પાણી, તિહાં અમે થિર નવિ રહીયે;
સાત ભવ લગી સેવા કીધી, વાણિ કીસી થઇ કહીએ. ભા. ૧૫
તેહનો પૂર્વ ભવ જાણીને, ગુરૂ ભાષે ઇમ વાણી;
જેમ દુકર્મ ઉપાયા રાજાને, તે સાંભલિ સુભપ્રાણી. ભા. ૧૬
ઇણહીજ ભરતક્ષેત્ર માહેપુર, શ્રીપુર નામે જાણો;
શ્રી નિવાસરાજા તિહાં રાજે, ન્યાયી ઉપમ આણો. ભા. ૧૭
તાતતણીપરિ નિજ પ્રજા પાલે, અરીયણ કુલ સંહારે;
ઢાલ થઇ જીનહર્ષ સંપૂર્ણ, એકત્રીસ ઇણિ અધિકારે. ભા. ૧૮

સર્વગાથા, ૭૧૬.

દૂહા.

નૃપ જીતા દાને કરી' કામધેનુ સુર કુંભ;
સુરતરૂ ચિંતામણિ રતન, રોપ્યો કીર્ત્તિથંભ. ૧
શીલાદિક સદ્ગુણ સહિત, જીવહણે નિશિદીસ;
નિર્દય આહેડો કરે, એ અવગુણ અવતીસ. ૨

એક દિવસ મૃગયા ગયો, અધિશ્રિત કૃષ્ણ તુરંગ;
ધનુષબાણ કર સંગ્રહી, ચલ્યો વિપિન મનરંગ. ૩
મૃગ કુલરાય નસાવીયા, ઘોડો દેછે લાહર;
વરસે તિહાં બાણો વલી, જેમ વરસે જલધાર. ૪
જે દૂરે તે ઢુકડા, જે પાસે તે દૂરિ;
એમ કરતો વ્યસની નૃપતિ, ભૃષ્ટ થયો બલસુરિ. ૫

ઢાળ—દૂણા દેરે લોડયા દૂણાદે, એ દેશી. ૩૨

એક નજરે હણિવા ભણી, નિવિડ વૃક્ષ સંઘાતરે;
નિશિત બાણ વાહે તિહાં, કરવા મૃગની ઘાતરે. ૧
વાત સુણોરે આગે વાત સુણો.
ન્યાયાવંત સુણો નરનારીયા, હિંસા દુર ગતિ પાતરે; વા. આ. ૨
નમો અરિહંતાણં સુણ્યો, વયણ કંત ઉત્પન્નરે;
તિણિ દિસિ સામો જોઇયો, વિસ્મય લહ્યો રાજન્નરે; વા. આ. ૩
બાણે વિંધ્યો તેહને, મુનિવર કાઉસગ્ગલીણરે;
પૃથિવીતલ પડતો થકો, દેખી નૃપ થયો દીણરે. વા. આ. ૪
નિજ પુન્યદ્રુમ મૂલથી, પોતે છેદ્યો જાણરે;
રૂષિવર હણીયો દેખીને, શોકે પૂર્યો રાણરે. વા. આ. ૫
આજ નિવડ પાસે કરી, સું કીધું કહે ખીજીરે;
દુષ્ટ કર્મ વૃન્દઈ કરી, બાલ્યો મેં બોધિ બીજરે. વા. ૬
વ્યસન પુન્ય અવસાત એ, વ્યસન પાપનો મૂલરે;
ધિક્ ધિક્ મુક જીવિતવ્યને, થયો દુર્ગતિ આનુકુલરે, ૭
એક જીવને મારતાં, ઘોરથકી પણ ઘોરરે;
નર્કતણાં દુઃખ આકરાં, પામે કઠિણ કઠોરરે. વા. ૮

મેં પાપી વ્યસન કીધો, મોઠો ઘણું અકાજરે; વા.
રૂષિ હત્યા લાગી મુને, માર્યો મેં રૂષિરાજરે. વા. ૯
તત્વ જાણ પાંડિત્યતા, બોલાયો ક્ષય તાસરે;
પાપાધિ પૃથ્વીનાથને, પાપ નહિ કહે ભાસરે. ૧૦
મહા યોગીશ્વર મુનિવર, પુન્ય રાશિ અંગવાનરે;
એ મેં માર્યો પાપીયેં, કિહાં જાઉ ગૃહ રાનરે; વા. ૧૧
એહવું કહિ વિખણાતમાં, ભાજ્યાં તિહાં ધનુબાણરે;
તુરત તુરંગથી ઉત્તરી, આવ્યો મુનિ જિણિ ઠાણરે. ૧૨
સ્વસતો રૂષિવરતેહના, જોઇ હાથે પાઇરે;
સીસ ચઢાવ્યા ઉપને, મુગટતણી પરિરાયરે. વા. ૧૩
નિજ કુકર્મને નિંદતો, રોવઇ સરલેં સાદરે;
મૃગપંખી રોવરાવીયાં, રોતાં થયો વિખાદરે. વા. ૧૪
મેં પાપી નિર્મલ કુલેં, દીધો સબલો કલંક રે;
પૂજ્ય સૌધ મહા ઉજવલો, દીધો કર્જ્જલ અંકરે. વા. ૧૫
દુષ્ટાચારી હું થયો, કુલમેં થયો, કપૂતરે;
પૂર્વજ કીર્ત્તિ સહુગમી, હું તો થયો યમદૂતરે. વા. ૧૬
પૂજી કલંકિત હું થયો, લહિસું નર્ક તિર્યંચરે;
ચરણ શરણ હવે તાહરા, મેં કીધા સુખ સંચરે. વા. ૧૭
ચરણ કમલ અરહિંતનાં, ધરતો તેહનો ધ્યાનરે;
પ્રાણ બાહ્ય મુકયાં તેણે, પહુતો અમર વિમાનરે. વા. ૧૮
ખડ્ગ હૃદય વિહારીયો, તિમ નૃપ કરે પુન્યકારહે;
મૂર્છા પામે વલિ વલી, મુનિ ગુણ હૈયડે ધારિરે. ૧૯
શીશ પછાડે દુઃખ ધરે, વિલવે ઇમ ભૂપાલરે;

એજીનહર્ષ બત્રીસમી, પૂરી થઇ છે ઢાલરે. વા. ૨૦

સર્વગાથા, ૭૪૧. દૂહા

સેના આવી તેટલે, દુખીઓ દેખી રાય;
પંડિત યુક્તિ બોધિને, કિંચિત દુઃખ પલટાય. ૧
મુનિવરતણાં શરીરને, કીયો અગ્નિ સંસ્કાર;
આવ્યો નિજ મંદિર નૃપતિ, ધરતો દુઃખ અપાર. ૨
રૂષિ હત્યાદિક પાપથી, છુંટું તિણિ વનમાંહિ.
ચોમુખ ચૈત્ય કરાવીયો, શાન્તિનાથ સુખદાઇ. ૩
સર્વ પાપ નિવારવા, સુદ્દેધેં અન્ન વસ્ત્ર દાન;
મુનિવરને આપઈ સદા, તાસ ભક્તિ રાજાન. ૪
મહા ધર્મ કરતો થકો, ત્રિકરણ સુદ્ધઈ રાય;
બંધ પડયો છૂટે નહિ, જો કીજે કોડિ ઉપાય. ૫

ઢાલ. ચૂનડીની. ૩૩

તિણિ દુઃખ સાલે અતિ પીડીયો, ઉપના વલી મોટા રોગરે;
નૃપશ્રી નિવાસ મરી ઉપનો, સાતમી નરકાવનિભોગરે. તિ. ૧
તે નરક મહા દુઃખ ભોગવી, બંધન છેદન બહુ મારરે;
ચિરંકાલ નર્કમાંહે રહી, પામ્યો તિર્યંચ અવતારરે. તિ. ૨
શીત આતપ મહારોગ વેદના, પરવસ તાડન તૃષ ભૂખરે;
અજ્ઞાને દુઃખ વેદ કરી, વલી લહ્યા નર્કનાં દુઃખરે. તિ. ૩
ઇણિપરિ તિર્યંચ નારકી તણો, લીધો તિણ નૃપ અવતારરે;
વલી મનુષ્ય જન્મ ષભવ લહી, કોઢરોગેં મરણ વિચારિરે. ૪
હવણાં પિણિ મહીપાલ તુજ ભણી, મુનિ હત્યાના ફલ એહરે;
પૂર્વાર્જિત ભવથી પામીયો, કોઢ રોગ થયો તુજ દેહરે. તિ. ૫

પુન્ય કીધો જે એક જન્મનો, મુનિસ્યું કોપ કીયો જાઇરે;
સાતમી નર્કે મુનિ ઘાતકી, નરનો વાસો તિહાં થાઇરે. તિ. ૬
દુર્ગતિ દુર્યોનીના દુઃખ દોર્ભાગ્ય ઘણાં, દિકફલ જાણિરે;
રિખિવરહત્યા મહાવેલડી, ભવભવ ઇહાં ફલેં પ્રમાણુરે તિ. ૭
ત્રિકરણ સુધ્ધ આરાધ્યો યતિ, આપે તે સઘલા સુખરે;
મુનિરાજ વિરાધ્યે વલી, તિર્યંચ નર્કના દુઃખરે તિ. ૮
મહાસત્વ વૃતિચારિત્રીયા, ગુણવંત રહોતે દૂરિરે;
નિક્રિય નિર્ગુણન વિરાધીયેરે, મુનિજે પણિઅવ ગુણ પૂરિરે તિ. ૯
હાંરે જેહવો તેહવો દરસણી, દેખીવેષ વધારી તાસરે;
ભકતે ગૌતમની પરિગ્રહી, પૂજે પુન્ય કામ ઉલાસરે. તિ. ૧૦
વાંદિવો તો નહી છે શરીરને, મુનિવેષ અછે વંદનીકરે;
યતિવેષ દેખી તિણિ કારણે, પૂજીવો સુકૃતી તહ ની કરે. તિ. ૧૧
નિક્રિયપિણ થાઈ પૂજ્યા થકો વ્રતધારક લજા પામિરે;
સક્રિય મુનિપણ અવજ્ઞાથકી, વ્રત વિષય શિથિલ હુ તામરે. તિ. ૧૨
તસુ શકિત દાનંઇ દયા ક્ષમા, અલ્પસિદ્ધિકારક સહુ એહરે.
ન નમે મુનિ વેષ દેખી કરી, ન લહે પુન્યની રેહરે. તિ. ૧૩
જીનલિંગી સહૂ આરાધિવા, મન વચન કાયા કરી સુદ્ધરે;
તેહની કરિવી નહિ સર્વથા, નિન્દર્થ ઘાતક સુણિ બુદ્ધિરે તિ. ૧૪
તુજ કોઢ તણો કારણ કહયો, મહીપાલ પ્રગટ સુણિ એહરે;
ક્રોધ આણિ મુનિવરનેં કદા, ન વિરોધેવો ગુણ ગેહરે. તિ. ૧૫
સૂર્યાવ-ર્તકુંડપાણીતણી, સૂણિ તાસ કથા નિરભીકરે;
શત્રુંજયતલિ શક્રીયદિસે, સૂર્યવન મોટો રમણિકરે. તિ. ૧૬
વર્ષ સાઠિ હજાર રહયો ઇહાં, સૂર્ય ધર વૈક્રિય દેહરે;
શ્રી નવરની સેવા ભણી, સૂર્યોદ્યાન નામઇ સૂએહરે. તિ. ૧૭

સૂર્યાવ-ર્ત અભિધાન ભલો, તે વનમાંહિ છે કુંડરે;
નાભેય દૃષ્ઠિ અમૃત સમો, તેહનો જલ રોગ વિખંડરે. તિ. ૧૮
સહુ કોઢ અઢાર જાતિના, હત્યાદિક દોષ વિધ્વંસરે,
તેહની જલવન સારે કરી, થાયે તનુ સુરભ પ્રસંસરે. તિ. ૧૯
એહના જલનો મહિમા ઘણો, મુખ કહેતાં નાવે પારરે;
જીન હર્ષે કહી તેત્રીસમી, ચૂનડી ઢાલ વિચારિરે. તિ. ૨૦
સર્વ ગાથા ૭૭૬.

દૂહા.

પ્રિયા સહિત વિમલાચલે, વિદ્યાધર મણિચૂડ;
ચૈત્રોછવ જીનને નમી, સૂર્યોધ્યાન ગયો ઉડિ. ૧
તિહાં પિણિ શ્રીનાભેયની, પ્રતિમાન મેત્રિ સુધ્ધ;
તાસ કુંડલ જલસંગ્રહી, ગૃહ પ્રતિ ચાલ્યો વિબુધ્ધ. ૨
તેહની પ્રિયા વિમાનમેં, તદા તુજને દેખિ;
સદયા પતિ પૂછી જલેં, છાંટયો તુજને વિશેષરે. ૩
સર્વ વ્યાધી તેસેકથી, દૂરિ ગઇ તજી દેહ;
તીરથ જલ મહિમાઇસું, મુનિવર ભાખ્યો એહ. ૪
પ્રાયઈ સહુ હત્યાહુવે, નરકાદિક દુઃખદાય;
મુનિહત્યાથી ભવ ભમ્રણ; રોગાદિક બહુ થાય. ૫
મુનિ લિંગી નિતિવાંદવો, ક્રિયા ન જોવી તાસ;
દેવાકારિ માનિવો, થાય ઉમાઠો ખાસ. ૬

ઢાલ–દક્ષિણીના ગીતની. ૩૪

એહવું કહી મુનિવર રહ્યારે, મહીપાલ કહે નામ;
જંગમ તીરથ મુજ ભણી હોજી તું મિલીયો સુખધામ. ૧

સુગુરૂ મુજ તારક મિલીયો આજ, પર ઉપગારી પરહિતૂં;
નિ:સ્વારથ રૂષિરાજ. સુ. આ.
ધર્મતીર્થ ઉપદેશીરે, તે કીધો સુપ્રકાશ;
અતુલ તીરથ તું પામીયો,હોજી ધન્યહૂં સફલ અભ્યાસ.સુ. ૨
હું બલિહારી ગુરૂતણી હો, ગુરૂ દીવો ગુરૂજ્ઞાન;
બુદ્ધિવંત પણુઇ ગુરૂવિના હો જીવ ન લહે ધર્મ પ્રધાન. સું. ૩
ધર્મ તત્ત્વ દાન અર્જવો રે. કલ્પ વિદ્યા રસસિદ્ધિ;
પંડિતને પણ નાવેહોવે હોજી ગુરૂ ઉપદેશ વિણ વૃધ્ધિ. સુ. ૪
ધન્ય માંહે ધન્ય હું હિવેરે, પુન્યવંતમિં પુન્યવંત;
તીર્થ દિખાલો મુજભણી હોજી, પૂરો મનની ખંત. સુ. ૫
ભમતાં ભવપાથોધિ મારે, ચિત્ત પ્રમાદવસેણ;
તું ચિંતામણિ સરિખો, હોજી પામ્યો હર્ષ વસેણ. સું. ૬
તીરથ કરાવો કરિ મયારે, ભગવત કરી પાસાય;
કુમાર વચન ગુરૂમાનીયો, હોજીમ હર્ષિત થાય. સુ. ૭
ચઢત નગારા વાજીયારે, ભેરીના ભણકાર;
ગુરૂ સંઘાતે ચાલીયા હોજી, લેઇ સહુ નિજસાર. સુ. ૮
અખંડ પ્રમાણે ચાલતાંરે, આવ્યા સૂર્યોદ્યાન;
છાયા નાના વૃક્ષ નીહોજી, ઉતારીયા રાજન. સુ. ૯
ચૈત્યકુંડ ઉચ્છવ કીયોરે, ગુરૂપદિષ્ટ વિધિમાન;
આરિહંતની પૂજા કરીહોજી, પુન્યોદયસુ પ્રધાન. સુ. ૧૦
વિદ્યાધર વિદ્યા બલેરે, રચિયા રત્ન વિમાન;
સોભિતધ્વજવ્રત કિંકિંણી હોજી, દેવવિમાન સમાન. સુ. ૧૧
હવે વિમાન વૃદે કરીરે, આછાદ્યો આકાશ;
સિદ્ધિસૌધાગ્રની વેદિકાહોજી, પામ્યો શત્રુંજયવાસ. સુ. ૧૨

દેખી જીનગૃહ ઉપરેરે, સ્વર્ણ કનકનીશ્રેણિ;
પરમ પ્રમોદ લહ્યો જાત્રીએ હોજી, પુન્ય કલશ ઉપમેણ.સુ: ૧૩
ઉપરિ પહુત્ય નિરખીયોરે, તીર્થ ત્રિભુવનસાર;
પવિત્ર થયા પ્રભૂ દેખીને હોજી, શિવ સુખનો દાતાર. સુ. ૧૪
તિહાં વિમાનથી ઉતરીરે, જીહાં છે રાયણ વૃક્ષ;
દેઇ તાસ પ્રદક્ષિણા હોજી, જીનપદ નમ્યા પ્રતક્ષ. સુ. ૧૫
આદીસ્વર દરસણ લહીરે, માને ધન્ય મનમાંહિં;
પુણ્ય ઉપાવે રાજવી હોજી, વચને કહ્યો ન જાયે. સુ. ૧૬
રત્ન કનક ફુલે કરીરે, ભૂપ વધાવે નાહ;
પૃથ્વી પીઠે લોટતા હોજી, ચરણે નમે ઉછાહ. સુ. ૧૭
શત્રુંજા નામે નદીરે, તિહાં સહુ કરી સ્નાન;
માહિ બાહિર નિર્મલ થયા હોજી, સુભ્ર વસન પરિધાન. સુ. ૧૮
ચંદન નંદન વનથકીરે, મંગાવ્યા તત્કાલ;
થઇ જીન હર્ષ ચોત્રીસમી હોજી; એ દક્ષિણીની ઢાલ. સુ. ૧૯
સર્વગાથા, ૭૯૧.

દુહા.

કેસર ચંદન મૃગમદે, ભેલિ માંહિઘન સાર;
પૂજા કીધી જીનતણી, કુસુમ ચઢાયા સ્ફાર. ૧
[illegible] ચિત્ત પ્રમોદથી, ગિરિવર ગુરૂ આદેશ;
ધર્મકાર્ય સઘલાકીયા, મોક્ષ હેતુ સવિશેસ. ૨
અર્થવંત કવિતે કરી, સ્તવના કીધ ઉદાર;
પાતિક કસમલ ઢાલીયાં, લહિવા ભવનો પાર. ૩
ભકિત ગુરૂ પ્રતિલાભીયા, આસન વસન નિર્દોષ;
દયાદાન દેં દીનને, કરે પુન્યનો પોષ. ૪

જીનવરની પૂજા કરે, પ્રતિમાસદ્મની પાય;
પુણ્ય હોઈ શત સહસ્ર ગુણુ, અનુક્રમે ભાવ મિલાય. ૫
અરિહંત પ્રતિમા વેસ્મજીન, કર્ત્તાસ્વરગઇ જાઇ,
તીર્થતણી રક્ષા કરે, અનંત ગુણો પુન્ય થાઈ. ૬
એહવા સાંભલિ ગુરૂ વચન, મહીપાલ મતિમાન;
જીન પ્રાસાદ કરાવીયો, પ્રતિમાયુત તિણિથાન. ૭

ઢાલ ઇંહિલીની એ દેશી. ૩૫.

ઇમ અષ્ટાહ્નિકા તિહાં કરી, પરમ પ્રમોદ હૈયે ધરિ;
સંચરી સહુ વિમાનસુ પરિ વરાએ, રૈવત ગિરિવર આવીયા;
શ્રીગુરૂ સાથે લાવીયા, ભાવિયા નિજ આત્મ નિર્મલો કરી. ૧
અષ્ટાન્હિકાં તિહાં પણ રચી, સહુ નૃપ બહુ ભાવે મચી;
લચપચી પુણ્યે આત્મ આપણોએ, શ્રી નેમીસ્વર જીનતણા;
પૂજ્યા ચરણ સુહામણા, વધામણાં ખરચ્યા દ્રવ્ય તિહાં ઘણા. ૨
સૂર્યમલ્લ રાજેસ્વર, પુત્ર યુગલ તિનિ અવસર;
બહુ વરઉછવસું આવ્યા સુણીએ તત્ક્ષણ સાસો આવીયો;
સામેલા બહુ લાવીયો, ધાઇયો મિલિ વાહર્ષિત સુત ભણીએ. ૩
જંગમ તીરથની પરે, તાત નિહાલી સાદરે;
ઇણિપરે ધરાપીઠ લુઠિતા થડાએ, તાતણે ચરણે નમ્યા;
વિરહ તણા દુઃખ ઉપરામ્યા, મન ગમ્યા મિલિયા હુંસુનરહિકાએ. ૪
આલિંગી હિત સુંમિલ્યાં માંહોમાંહિ રંગિ કલ્યા;
પરઘલ્યા હીયડા પૂત્ર પિતા તણાએ, પીંગળ્યાં જયઢી પોરાજ
સોહામણોરે,
પુરવો દટા સિણગાર્યો એ, ધ્વજ તોરણ વિસ્તાર્યાં એ,

ધાર્યા એ પૂર્ણ મનોરથ મનતણાએ. ૫
નગર પ્રવેશ કરાવે એ, દાન ઘણો દેવરાવે એ;
ગાવે એ સુહવ ધવલ સુણામણોંરે, પુર ચોહટાસિણગાર્યાએ;
ધ્વજ તોરણ વિસ્તાર્યાએ, ધાર્યા એ પૂર્ણ મનોરથ મન તણાએ. ૬
આવ્યા મંદિર મન રલી, માયતણી આશા ફલી;
અંજલિ જોડી કુમાર પગે પડયાએ, એ ખેચરને સત્કારી;
હયગય સ્વર્ણ આગે ધરી, દિલધરી નિજપુરને તત્ક્ષણ પડયાએ. ૭
તિણહિજ દિન રાજા દીયો, મહીપાલ રાજા કીયો નિજ લીયો;
નૃપ સંયમ દેવપાલસુંએ, રાજ્ય પ્રાજ્ય ગુણ ગામીએ;
અરીયણ ચરણે નામીએં, સામીએ થઈ પ્રજાના દુઃખ ટાલિસુંએ. ૮
મહીપાલ રાજા થયો, દુર્ભિક્ષ રોગ દુરે ગયો;
નવ રહ્યો કોઇ ઉપદ્રવ ભૂતલે એ, વાંછિત જલધર વરછે એ;
વાયુ વાયે સુખ ફરશે એ, હર્ષ એ હર્ષ સ પૂર્ણ તરૂ ફલે એ. ૯
સાસ્વતા અસાસ્વતા, ચૈત્યજીનેસ્વર સોભતા;
સ્ત્રી સુતા વિદ્યા જે નભ ગામીણી એ, પૂંજે જીનવર તિહાં જઇ
ભાવનભાવેં ઉમદી, ગહગહી સફલ કરે દિન યામિની એ. ૧૦
શત્રુંજય ગિરિનારેં એ, ત્રૌ(શૈ)લનગર મન ધારે એ;
સારેંએ ગ્રામોદ્યાનાદિકે વિખેરે, જીન પ્રસાદ કરાવેં એ;
ઉલટસું સુભ ભાવેંએ, લાવેએ નિજમન રાજા શિવ સુખેએ. ૧૧
દુર્ગ કરાવ્યા ચોરાસી, તેતલા સરવર જલ વાસી;
સુવિલાસી બત્રીસ લક્ષ ભોગવે એ, ગ્રામ નગરપુર એટલા;
રિદ્ધે ભરીયા ભલભલા, મમલા રાજયતણા એ જોગવે એ. ૧૨
સપ્ત લક્ષ તુરંગમાં, સાતસે ગજ પર્વત સમા સંગમાં

તેતલા સંદન સુંદર એ, રાજ્યતણા સુખ સાજા એ;
ભોગવીયા મહારાજા એ, વાજા એ વાજે કરી રતિના વરૂએ. ૧૩
રાજ્ય દેઈ નિજ સુત ભણી, શ્રીપાલ નામે મહા ગુણી;
નૃપમણિ રાજ્ય ચારિસેં વછરા એ, મનમેં રાગ વિચાર્યોએ;
સંયમ સુચિત ધાર્યોએ, વાર્યોએ મન સુખથી તિણિ અવસરાએ. ૧૪
સિંધું દેશ જલ દુર્ગસું, દીધું વનપાલને ઇસું;
નૃપ જિસું દેવપાલ સુતને કીયો એ, ઇમ શત્રુંજય ગિરિવરે;
યાત્રા કીધી નરવરે, મનથીરે નર ભવનો લાહો લીયો એ. ૧૫
વ્રત લીધો મન રંગેરે; ઉલટ આણી અંગેરે સંગે એ;
શ્રી કીર્તિ મુનિ મહાવ્રતીએ, આયુ ક્ષયે શિવ પામીએ;
પ્રણમું હું સિરનામી એ, સામી એ યાદવવંશતણો પતિએ. ૧૬
અહો સુરપતિરિપુ મલ્લ રાજા, જેહના સુકૃત ગુણકા કાજ સવાજા;
ધન્યરે વ્રત પાસે રહ્યા એ, મુકિત ત્રીજે ભવ પામશે;
સુરપતિ સિર નામસે, દામસે કર્મઅરી ત્રિભુવન જયો એ. ૧૭
શત્રુંજય ગિરિ શાસ્વતો, આદિમ તીરથ એ છતો;
ભાખતો જ્ઞાની પર હેત હીએ, સૂર્યોદ્યાન સુહામણો,
જીન પ્રતિમા મહિમા ઘણો, વલી ભણો સૂર્યાવ-ર્ત મહા કુંડનોએ. ૧૮
તાસ નીરનો ગુણ બહુ, કુષ્ટાદિક નાસેં સહુ;
[1]જગપહૂ એહના ગુણ નિજ મુખ કહે એ, ઢાલ થઇ પાંત્રીસમી;
સુણતા સહુને મન ગમી, ચિત રમી ગુણ જીનહર્ષ
ગુણી લહેએ. ૧૯

સર્વગાથા, ૮૧૭.

---

૧ જગતપ્રભુ.

દૂહા,

વલી સાં લિ દેવેંદ્ર તું, શત્રુંજય ગિરિરાજ;
નદી સરોવર કુંડ વન, સંખ્યા નામ સમાજ.
પ્રથમ સ્વર્ણગિરિ બ્રહ્મગિરિ, ઉદયાંબુદ પર સુખ;
અષ્ટોત્તર શતકુટસું, સોભેં નયનાં સુખ. ૨
શત્રુંજયી એંદ્રી તથા, નદી નાગેંદ્રી નામ;
કપિલા યમલા પાંચમી, લધ્વ જા અભિરામ.
ચક્ષાંગી બ્રાહ્મી વલી, માહેશ્વરી વખાણિ;
વરતોયા સાભારતી, શબલા ભદ્રાજાણ. ૪
વલિ દાખું ઉજ્જયન્તિકા, ચોટિં નદી વિશાલ;
શત્રુંજય ગિરિ તલહટી, વહ્હું(વહે) સદા સમકાલ. ૫

ઢાલ–ચતુર સ્નેહી મોહનાં, એ દેશ . ૩૬

સૂર્યોદ્યાન પૂર્વ દિશિ સોહે, સ્વર્ગોદ્યાન દક્ષિણ મન મોહે;
ચંદ્રોદ્યાન પશ્ચિમ દિશિ કહીઈં, લક્ષવત ઉત્તર દિશિ લહીઈં. ૧
કુંડકપદી યક્ષ નીપાયો, ચિલ્લક સરજલ સંઘઘ પાયો;
ભારત નામે કુંડ વિરાજે, અંદ્ર કુંડ ઇંદ્રિ નિર્મિત બાજેં. ૨
ચંદ્રસૌર નિર્મલ જલ ભરીયા, રોગાપહારી ભુંઈ અવતરીયા;
બીજા એ પિણિ કુંડ ઘણાઇ, કહતાં સંખ્યા નાવે કાંઈ. ૩
સ પ્રભાવ એ દેવેં કીધા, સંઘવી સામા કાજિ પ્રસિદ્ધા;
ગિરિ ગુણ કોઈ પાર ન પામે, પાતિક જાયે એહને નામે. ૪
ભમે કિસુંરે મુગ્ધ સંસારી, લક્ષ તીરથ કરો અવિચારી;
તીર્થ શત્રુંજય એક વાર, કાં ઇત ફરસે પુન્ય અવાર. ૫

શક્ર શત્રુંજય તીર્થ સાર, પૂજ્યો સમર્પો દ્યે સુખ અપાર;
શ્રવણ સુણ્યો દગ પથ સંજોઈ, પાતક સર્વ ક્ષયંકર હોઈ. ૬
પ્રશાંતાત્મા પાતક ભીરૂ, જ્યારે માનવ હોઈ સધીરૂં;
યોગ્ય તીર્થ ને થાઈ તિવાર, શત્રુંજય દુખ દોહગ વાર. ૭

પૂર્વે ચંદ્રપુર રાય સુણીજે, (કુંડુરાજન) અધમ મુણીજે;
ગિણી જે દેવ સુગુરૂ વૃષને નવિ માને, રહે ઉન્નમત્ત સદા મદપાને. ૮
વિણ અપરાધે દોસ ચઢાઈ, દંડી દાન સંગ્રહે;
અન્યાઈ સેવે નિતિ લંપટ પરનારી, પરદ્રોહી આંધે કર્મ ભારી. ૯

ભક્ષણ કરે અભક્ષ સદાઈ, પેય અપેય વિરતિ નહીં કાંઈ;
ગો, સ્ત્રી, બ્રહ્મ, બાલકની હત્યા, કરતો સમય ગુમાવે નિત્યા. ૧૦

અન્ય દિવસ રોગે તનુ ધાર્યો, મિત્ર તણી પરિધર્મ સંભાર્યો;
તે તલે ગય ગણથી પડીયો, શ્લોક પત્ર દેખી ચિત્ત ચઢીયો. ૧૧

તત્રાયં ધર્માદ્વિવિગતૈશ્વર્યો, ધર્મ મેવ નિહંતિયઃ
કથં શુભા ગતિ ર્ભાવી, સ્વસ્વામિદ્રોહ પાતકી. ૧
એહવો શ્લોક પત્રમેં લિખીયો, વાંચી હર્ષ લહો થયો સુખીયો;
તેહનો અર્થ હૈયામાં ધરીયો, ચિંતે મનમાંહિ ગુણ ભરીયો. ૧૨
અહો [૨]અજ્ઞાને નડીયો, માયા મોહમાંહે હું પડીયો;
પાપ કીયો મેં ઘોર અપાર, નરકાદિક દુઃખના દાતાર. ૧૩
ચિંતાતુર ગૃહથી નીસરીયો, તુરત રાજકાજ પરિહરીયો;
રાત્રિ સમય જેમ કાંઈ ન જાણે, મરવાની ઇચ્છા મન આણે. ૧૪
ઝંપાપાત-કરૂં ગિરિ ચઢીને, પાપ ઉતારૂં તિહાંથી પડિને;
ઇમ ચિંતવે નૃપ બાહિર ચાલે, ગાય મિલી એકવાર વિચાલે. ૧૫

દુર્દ્ધર બલદોઇસીંગ હલાવી, હણિવા નૃપની સામે આવી;
મહાકોપ કંડુમન વસીયો, ખડગ ઉપાડી સાહમો ધસીયો. ૧૬
રેરે પાપિણી પશુ પ્રમાણે, કંડુ નૃપને સું નવિજાણે;
એહવું કહિને પાપ અગિણિ તો, પાછા ઉસરીયો નહી હણુતો. ૧૭
ખંડ કીયા બે એકણ ઘાયે, નારિ કરંકથી પરગટ થાયે;
યુદ્ધ ભણી નૃપને બોલાવે, નિષ્ઠુર વયણે તાસ બુલાવે. ૧૮
દાન પશુ મૂરખ અવિચારી, ગાય શાસ્ત્ર વર્જીત તેં મારી;
ક્ષત્રીનો એ કામ ન હોઇ, ક્ષત્રી ગાય ન, મારે કોઈ. ૧૯
શક્તિ પરાક્રમ છે તુજમાંહિ, તો યુદ્ધ કરી મુકસું સંબાહે;
ઢાલ થઇ જીન હર્ષ છત્રીસે, તુજ માંટી પણ હવે જાણીસે. ૨૦
સર્વ ગાથા, ૮૪૩.

દૂહા.

ખડગ પાણિ રાજા સુણી, કોપે ભરીયો તામ;
કાંઇ મરોરે રંઠડી, ભાખે નૃપ એ કામ. ૧
સામી થઈ ગ્રહિકર્ત્તિકા, વીંદ્યો સ્વય શરીર;
છૂટી ધારા રકતની, જીમ નીકરણે નીર. ૨
તેહ કહે નૃપ તાહરો, જાણ્યો પુરૂષાકાર
ઉઠી ઉઠી વલી યુદ્ધી કરી, ક્ષત્રી બીજી વાર. ૩
હાથિ દેખી નારીતણા, ચિત્ત ચમકયો રાજાન;
એ નારીસું ઝૂઝતાં, વાત નહી આસાન. ૪
રાજા ભયાકુલ થયો, ચિન્તે ચિંત્ત મઝારિ;
દૈવ પરાઙ્મુખમુજ થયો, જીત્યો અબલા નારી, ૫
ત્યાર લાગે પ્રાક્રમ સબલ, તાવત કીર્ત્તિ અખંડ;
પૂર્વ ભવનો સીચીયો, યાવત પુન્ય પ્રચંડ ૬

લલ રુંખ ખડાતી એ દેશી. ૩.

ચિંતા સાયરમાં પડયોજી, કીજે કિસો વિચાર;
નૃપતિ મનમાંહે ચિંતવે, લાગી લાય કૂવો ખણેજી,
ઉદ્યમતેહ આધાર. નૃ. ૧
ચાલ્યો હું મરિવા ભણીજી બીન્હેંા ગૌથી કેમ; નૃ.
છેડિ મરણ પ્રસંગથી, જાગો વધ કીધો એમ. નૃ. ૨
એહવું મનમે સોચતાં, જીતે નારી કહે તામ; નૃ.
રેરે મૂઢ પ્રૌઢ પાપીજી, સું દુઃખચિંતે આમ. નૃ. ૩
ધર્મથકી અધિકો નહીજી, જાણે પંડિત જેહ; નૃ.
મરતા પણ સ્મરણ કરેજી, દુર્ગતિ તારે તેહ. નૃ. ૪
તુજ કુલદેવી અંબિકાજી, પ્રતિબોધવા કાજ; નૃ.
ચંદ્રપુરે આકાશથી, શ્લોક પત્ર આવાજ. નૃ. ૫
કિમ હાની વૃતઇ પાપથી, નવ પરીખણ કામ; નૃ.
સુરભિરૂપ કરી આવીજી, ને એવા ચિત્ત વાલ. નૃ. ૬
કોપ કલુષ અજી (હજી) લગેંજી, તાહરો મન છે રાય, નૃ.
તું અયોગ્ય સુભ ધર્મનેજી, ભમિ તું તિર્થં સ્વકાય. નૃ. ૭
જયારે સમતા આવિસ્યેંજી, ક્રોધ હીયાથી જાય; નૃ.
વેલા ધર્મ આરાધિવાજી, તું કને કહિસું આઇ. નૃ. ૮
હવું કહિ દેવી ગઇજી, કંકુ વિચારે ચિત્ત; નૃ.
અહો ભાગ્ય માહરો જાગેંજી, થાસેં ધર્મ પ્રાપત્તિ. નૃ. ૯
હિવે તિહાંથી રાજા સમેંજી, ક્રોધપાવક વિધ્યાત; નૃ.
સત્વ વિષેઃ સમતા ધરેંજી, ગિરિ કુલ્હાકે જાતિ. નૃ. ૧૦
ઇણ અવસર પશ્ચિમ યામેંજી, મનમેં મચ્છર ધારિ; નૃ.

પૂર્વ વૈરી યક્ષ કોપીઓજી, થયો પ્રગટ તિણવાર. નૃ. ૧૧
સમરાંધે મુજ મારિનેંજી, લીધી હતી મુજનાર; નૃ.
ભોગવતાં સુખ રાજ્યનાંજી, હિવિ મારિસિ નિરધાર. નૃ. ૧૨
રાજ્ય મદાન્ધથકી જીયેજી, પાતક સુખને હેવ; નૃ.
તેહના ફલ દારૂણ હુવેંજી, સમરિ હવે નિજ દેવ. નૃ. ૧૩
મૌન રહ્યો એહવો સુણીજી, કહુ નરેસ રાજાન; નૃ.
યક્ષ ઉપાડી રાયનેજી, લેઈ ગયો નભ તામ. નૃ. ૧૪
પર્વત મધ્ય ગુફામાંહિજી, તે ગુહ્યક તિણવાર; નૃ.
ઘાતી બંધણ બાંધીયોજી, આણી ક્રોધ અપાર. નૃ. ૧૫
પાય તણે ઘા તે હણેજી, આપે સબલ ચપેટ; નૃ.
પુર્વોપાર્જીત પાપનાજી, ન્યાયે થાયે ભેટ. નૃ. ૧૬
પર્વત શિખર સમુદ્રમેંજી, કટક કુટમઝાર; નૃ.
પેખી પેખી ગુહામાંહિજી, મૂકી ગયો દેઇ માર. નૃ. ૧૭
પૂર્વ પુન્યે રાખીયોજી, નૃપને કષ્ટમઝારિ; નૃ.
નહિંતો તેહને ઘાતથીજી, નાખે ત્રિજગ વિદારિ; નૃ. ૧૮
ઠામ ઠામ લોહી ફરેજી, શીતલ પવન પ્રમાણ; નૃ.
સાવચેત અનુક્રમે થયોજી, ચિન્તે ચિત્ત સુજાણ. નૃ. ૧૯
પૂર્વ પાતક વૃક્ષનોજી, મુક મુજ પલ્લવ થયો એહ; નૃ.
હુંસે ફુલફલ આગલેંજી, નરકાદિક દુઃખ તેહ. નૃ. ૨૦
ક્રોધે કર્મ કીયા ઘણાંજી, સર્વ વ્યસન આધાર; નૃ.
એ જીનહર્ષ સાડત્રીસમી, ઢાલ સુણો નર નાર. નૃ. ૨૧

સર્વગાથા ૮૭૦.

દુહા

સહસા પાપ આરંભીએ, અધનરે મદ અંધ;
તે છુટે નહિં કુંદતા, પડિ કઠિણ જે બંધ. ૧
ઇમ અનર્થ આત્મ કીયા, પછતાવે સંભારિ;
શુભ ધ્યાને તે ય ક્ષણેં, ચાલ્યો તીર્થ વિચાર. ૨
સર્વ સત્વ આત્મપરેં, જાણેં વર્જિત ગર્વ;
પુન્ય પ્રાકાલેં ભમેં, જીહાં તિહાં તિર્થ સર્વ. ૩
હવે તે શાસન દેવતા, અંબા આગલિ તાસ;
પ્રઘટ થઇ રાજા ભણી, ભાખેં ઇણિ પરિભાસ. ૪
શ્રી શંત્રુંજય પર્વતે, વછ ગછ થયો યોગ્ય;
જાશે પાપ હત્યા સહુ, પામિસે સુખ આરોગ્ય. ૫

ઢાલ-પ્રાણ પ્રિયારે કયું તજી, હું અબલા નિરધારીરે, એહની દેશી. ૩૮

કઠિન કર્મ એ તારા, નરકાદિક ગતિ દાયીરે;
અન્ય યુક્તે ક્ષય નવિ હુઇ, વિણ શત્રુંજય જાઇરે. ૧
કર્મે વછ ઈતલા દિન લગે, મછર સહિત ઉવેખ્યોરે;
હવે તું તીર્થ નાથને, યોગ્ય થયો મેં દેખ્યોરે. ક. ૨
એક વાર સેવ્યા થકો, વિશ્વ પાવન ગિરિરાયરે;
પાતિક લક્ષ ભવાર્જિત, ક્ષણમાંહે ક્ષય થાયરે. ક. ૩
તીર્થ શત્રુંજય સમો, આદીસ્વર સમ દેવોરે;
ધર્મ જીવ રક્ષા સમો, વિસ્વત્રય નહી એવોરે. ક. ૪
પવિત્રાત્મા થઇસ તિહાં, સમતાં પાણી સ્નાનેરે;
આત્મારામ સેવા કરી, સિવ પામિસિ ઈણ ધ્યાનેરે. ક. ૫

પ્રૌઢ મહિમ ગિરિનો સુણી, દેવી મુખથી રાયરે;
અમૃત વચન સુહામણો, શ્રવણે અધિક સુહાયોરે. ક. ૬
ભૂપ નમી અંબા ભણી, શિવદા સચ મન રંગેરે;
ચાલ્યો ગિરિવર ઉદ્દિશી, ચારિત્ર સસ્પૃહ અંગેરે. ક. ૭
તીર્થ ન ભેટું તાં લગે, આહારનો પરિહારોરે;
તીર્થ શત્રુંજય સમરતો, સપ્ત દિને લહ્યો પારોરે. ક. ૮
કુંડુ પ્રમોદ હૃદય ભર્યો, દીઠો સાધૂ અકર્મોરે;
બેઠો ચરણ કમલ નમી, પૂછે સાદર ધર્મોરે. ક. ૯
સંવેગ સંગ જાણી કરી, કરૂણાનિધિ ગુરૂ જ્ઞાનીરે;
રાય ભણી દે દેસણા, સુણે થઈ એક ધ્યાનીરે. ક. ૧૦
ધર્મોત્સુક તું ભૂપતિ, તીર્થ ભણી તૂં જાયેરે;
તો ચારિત્ર આદરિ હવે, જેહથી કર્મ ભેદાયેરે. ક. ૧૧
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર વિના, વૃથા પંગુ પરિ જાણોરે;
એ વિણ ચારિત્ર આંધલો, નિષ્ફલ જાણિ સુજાણોરે. ક. ૧૨
હેમ કુંભ અમૃત ભર્યો, સોવન સુરભ સુહાણોરે;
સ્વર્ણ મુદ્રા માણિક જડયો, ચંદ્ર વદન લેવાણોરે. ક. ૧૩
પર્વ તિથે મહાદાન જયું, શ્રધ્ધાસના સુદાનોરે;
તિમ ઉત્તમ ચારિત્રસું, શત્રુંજયનો ધ્યાનરે. ક. ૧૪
મહા સત્વ સાંભલિ હવે, ચારિત્ર લક્ષણ દાખુંરે;
એ જીનહર્ષ પૂરી થઈ, ઢાલ અડત્રીસમી ભાખુંરે. ક. ૧૫
સર્વ ગાથા. ૮૯૦.

દૂહા.

તે ચારિત્ર બે પંચધા, કર્મ કક્ષલ મિત્ર;

પંચમ ગતિદાયક કર્યો, શ્રી ન પરમપવિત્ર. ૧
સામાઈક ચારિત્ર પ્રથમ, છેદોપસ્થાપનિય;
સુક્ષમ સંપરાય તૃતીય કહે, પરિહાર વિશ્રુદ્ધગિણીય, ૨
યથાખ્યાતિ જેહવો કહ્યો, સર્વ લોકમેં ખ્યાતિ;
સુવિહિત જેહને આચરી, અવિચલ ઠામ લ્હાત. ૩

ાલ-કુમતી કાં પ્રતિમા ઉત્થાપો, એ દેશ. ૩૯

મુનિ વાણી સાંભલિ મન હરખ્યો, તે પાસેં વ્રત લીધો;
દ્વિધા પરિગ્રહ મુકી મુનિવર, ઉત્તમ કારિજ કીધોરે. ૧
પ્રાણી ગિરિવરસું ચિત લાવો, કંડુનરેસાના ગુણ
સાંભલિ, આપણ પ્રેમ નિભાવોરે. પ્રા.
પામ્યો તીર્થ પ્રસન હૃદયસું, આ રૂહ્યસીલ સન્નાહ,
સાધુ માહાવ્રત ખંડ સામાહ્યો, ક્ષાંતિ ખેટક ઉબાહુરો. પ્રા. ૨
કર્મ અરિ હણવાને કાજે, સાધૂ થયો ઉજમાલ;
પક્ષમાસ ઉપવાસાદિકતંપ, જાજુલ્પ પાવક કાલરે. પ્રા. ૩
બાલ્યા કર્મતણા વંન અઝલા, કંડુરાજ રૂષિરાય;
શત્રુંજય ગિરિ ઉપરે સીધા, તિહાં અવિચલ
સુખપદ પાયરે. પ્રા. ૪
ઈમ સ્ત્રી બાલ હત્યાદિક પાતિક મોટી જેહ મહાંત;
તત્ક્ષણ પ્રલય એક ક્ષણમાંહે, તીર્થ પ્રભાવે યાતિરે. પ્રા. ૫
થોડીહી પણિ તપસ્યા હુંતી, સંચય કર્મ ઘણાણો;
ક્ષેત્ર પ્રભાવથકી ક્ષય પાપે, અસત અસંસયમાનોરે. પ્રા. ૬
શુભ ક્ષેત્રે જીમ બીજ પ્રરોહેં, અપરક્ષેત્ર તિમનાહી;
વાયુ સુવાય જલ સંયોગે, બહુ ફલ પ્રાપતિ થાઈરે. પ્રા. ૭

ઇણિપરિ દાન દયાતપ પૂજાદિક શુભ કર્મ કરતાં;
જેહવો ફલ પુંડરગિરિ થાયે; તેહવો અન્ય ન હુંતારે. પ્રા. ૮
પ્રાયે પાતિક કર્મ તજીને' તીર્યંચ પણિગિરિ વાસી;
સહુગતિ પામે તેહ સહીસું, તીરથ મહિમા ભાસીરે. પ્રા. ૯
સિંહઅગ્નિજલ નિધિ વિખધરવલી,રાજયુદ્ધજ વિષચોરે;
વૈરી મારિ સ્મરણગિરિ કેરે, ભય નાસે કરિસોરરે. પ્રા. ૧૦
ભરત કરાવી સુંદર પ્રતિમા, આણિ જીનેશ્વર કેરી;
દયાવંતો શિવ સુખ ઉછંગે, ભીતિ ન હુવે ભય કેરીરે. પ્રા. ૧૧
અત્યુગ્ર તપાસ્યાને બ્રહ્મચર્યે, જેતલો ફલ પામીજે;
તેથી શત્રુંજયગિરિ વસતાં, પરઘલ પુન્ય લહીજે. પ્રા. ૧૨
ભોજન દાન યાત્રાયે જાતાં, કોડિ ગુણો ફલ કહિયે;
યાત્રા કરીને પાછા વલતાં, તેથી અનંત લહીજેરે. પ્રા. ૧૩
ત્રિભુવનમાંહિ, જે કોઇ તીર્થ, નામમાત્ર જે કોઇતે;
પુંડરેગિરિ વાંદ્યા વાંદ્યા, નાખો પાતિક દોઇરે. પ્રા. ૧૪
સ્નાત્ર કરી સુમત્રિ સંધ્યા, નિશ્ચલ બેસી ધ્યાવે;
નમો અરિહંતાણં પદ ઇણિગિરે, તિર્થંકર પદપાવેરે. પ્રા. ૧૫
પ્રથમ ખંડ એ પૂર્ણ કીધો, ઉગણચાલીસે ઢાલે;
કહે જીનહર્ષસું શ્રવણે, સુણીયોબાલ ગોપાલરે. પ્રા. ૧૬

ઇતિ શ્રીજીનહર્ષ વિરચિતે શત્રુંજય માહાત્મ ચતુષ્પદ્યાં મહીપાલ નૃપ કથાનક પ્રભૃતિ વર્ણન પ્રથમ ખંડ સમાપ્તઃ ॥

સર્વગાથા ૯૦૯. દૂહા.

શ્રી શત્રુંજય મંડણો, પ્રણુશે રિષભજીણંદ;
બીજો ખંડ હવે બોલિસું, હૈડે ધરી આણંદ. ૧

શ્રીશત્રુંજય મહાત્મઇં કહ્યો સંક્ષેપ વિચાર;
શક્ર એહુનો તું નિસુણિ, વલી પ્રભાવ વિસ્તાર, ૨
અનંત કાલથયો વિણિ નહી, તીર્થ વિનિસ્વર એહ;
હિવણા અવસર્પિણી વિષે, જીમમા ચા સાંભલી તેહ, ૩

ઢાલ-મહા વિદેહ ક્ષેત્ર સુહામણો. એહ દેશી. ૧

વીર કહે વજી સુણો, જંબુદ્વીપ વિશાલ લાલરે;
ભરત અર્દ્ધ દક્ષિણ દિશે, ગંગા સિંધુ વિચાલ લાલરે. ૧
નાભિ કુલગર થયો સાતમો, મરૂદેવાતસુ નારિ લાલરે;
સર્વારથ સિધ્ધિથી ચવી, કુખિ લીયો અવતાર લાલરે. વી. ૨
તૃતીયારકને છેહડે, અનુપમ આસાઢ માસ લાલરે.
ચોથિ અંધારી નિસિમેં, ઉત્તરાષાઢા વિધુવાસ લાલરે. વી; ૩
પૂર્ણ સમય થયો ગર્ભનો, ચૈત્ર સ્યામાષ્ટમી દીસ લાલરે,
ઉંચ ગૃહ રાસે રહ્યા, જણ્યા જુગલ જગદીશ લાલરે. વી. ૪
છપન્ન દિસિ કુમારી તદા, આસન ચલીયં તાસ લાલરે;
સુતિકરમ પ્રભુનો કરી, મુકયો આણિ આવાસ લાલરે. વી. ૫
ચોસઠિ ઇંદ્ર આવ્યા વલી લેઈ નિજ પરિવાર લાલરે;
સ્વર્ણગિરિ જાઇ કર્યો, જીન જન્મોછવ સાર લાલરે. વી. ૬
પ્રથમ વૃષભ દીઠો હતો, સહુણા માંહિમાય લાલરે;
રિષભ નામ પ્રભુનો દીયો, હર્ષ ધરી માયતાય લાલરે. વી. ૭
પાલે પ્રભુને પ્રેમસું, પંચ સુસ્વરની નારી લાલરે;
વૃધ્ધિ લહે સુરતરૂપરે, રૂપ અનુપમ ધારી લાલરે. વી. ૮
એક વરસના પ્રભુ થયા, બેઠા જનક ઉછંગ લાલરે;
ઈક્ષુ યષ્ટિ લેઇ કરી, ઇંદ્ર આવ્યો મન રંગ લાલરે. વી. ૯

ઈક્ષુલતા દંડ લેવા જાણી, હાથ પસાર્યોનાહ લાલરે;
ઈક્ષ્વાકુ અન્વય થાપીયું, મનમે ધરીય ઉછાહ લાલરે. વી. ૧૦
અંગુંઠે અમૃત ધર્યો, બાલકવયગઈ જામ લાલરે;
ઉત્તર કુરૂના ઉપના, દિવ્યફલ આપે તામ લાલરે. વી. ૧૧
અનુક્રમે મોટા પ્રભુ થયા, રૂપ સૌભાગ્ય ભંડાર લાલરે;
યૌવન વય પ્રગટી તિસે, મોહે સહુ નરનારી લાલરે. વી. ૧૨
પૂર્વ લક્ષ ત્રાસી લગેં, ભાગ્ય ફલોદય જાણિ લાલરે;
ઈંદ્ર ઈંદ્રાણી આવીને, ઉછવ કરે સુપ્રાણ લાલરે. વી. ૧૩
સુમંગલા સુનંદા ભલી, સ્ત્રી સરિખી રતિપ્રીતિ લાલરે;
ગીત વાજીંત્ર ઉછાહસું, જીન પરણ્યા ભલિ રીતિ લાલરે. વી. ૧૪
પાણીગ્રહણનો એહવો, જે દિનથી વ્યવહાર લાલરે;
જગ નાયક પ્રગટાવીયો, અજી તેહિ આચાર લાલરે. વી. ૧૫
સુમંગલાયેં જનમીયા, ભરત બ્રાહ્મી બે બાલ લાલરે;
ષટપૂર્વ લક્ષ પૂરણ થયા, એટલે જાતાં કાલ લાલરે. વી. ૧૬
બાહુબલને સુંદરી, યુગલ સુનંદા જાત લાલરે;
ઉગણપચાસ જણ્યા વલી, યુગલ પુત્ર સમબાત લાલરે. વી. ૧૭
રૂપ સહુના સરીખા, પ્રભુજીના સો પુત્ર લાલરે;
ઢાલ પ્રથમ જીનહર્ષએ, રાખેંદારના સૂત લાલરે. વી. ૧૮
સર્વગાથા ૨૧.

દુહા.

આસન કંપ્યો તિણિ સમે, વાસવ અવસર જાણ;
રાજ્યાભિષેક પ્રભુનો કીયો, રાજ્યચિન્હ સહુઆણ. ૧
જુગલ ધર્મમાંહિ વિનય, દેખી સુરપતિ નામ;

ધનદ નીપાઈ તત્ક્ષણઈં, પુરી વિનીતા નામ. ૨
દ્વાદશ યોજન લાંબ પણ, નવ યોજન વિસ્તાર;
અષ્ઠ દ્વાર તોરણ સહિત, શોભા જાસ અપાર. ૩
ધનુષ બારસેં ઉંચ પણ, તલ આઠાસેં પ્રસીધ્ધ;
વિર્ષ્ટલપણે ધનુષ એકસો, વપ્ર સખાતિ તિણ કીધ. ૪
ચોખૂણા તિસ્ત્ર ખૂણીઆં, સ્વસ્તિક વૃત્તાકાર;
સર્વતોભદ્રાદિક તથા, એક દ્વિ ભૂમિ અગાર. ૫
ત્રણ ભૂમિ સપ્ત ભૂમીયા, નૃપ સામાન્ય અપાર;
કોડિ ગમેં પ્રાસાદ તિહાં, સ્વર્ણ રતનના સાર. ૬

ઢાલ-વેગવતી છાભણી, જીન શાસનની દ્રોહી; એ દેશી, ૨.

ઈશાને સપ્ત ભૂમીઉ, ચતુસ્ત્ર કંચણ કેરોરે;
વપ્ર સહિ નાભિ ભૂપતો, રચ્યો પ્રાસાદ ભલેરોરે. ઈ. ૧
સર્વતોભદ્ર એંદ્રી દિશેં, સપ્ત ભૂમિ મહંતોરે,
વર્તુલ ભરતે નરેસનો, ધનદ કીયો ધરિ ખંતોરે. ઈ. ૨
અગ્રે ભરતતણી પરઈં, બાહૂબલ પ્રાસાદોરે;
વિચમે અવર કુમાર તણા, ગૃહ દીઠાં આલ્હાદોરે. ઇ. ૩
તે વિચિ આદીસર તણો, ભૂમિ જાસ એકવીસોરે;
ત્રૈલોકય વિભ્રમ નામથી, કલકે જાણિ ગિરીસોરે. ઇ. ૪
સહસ્ત્ર અઠોત્તર મંદિરે, મણિમય જાલી સોહેરે;
ગુણ સંખ્યા ખણિ તેતલી, દેખંતાં મન મોહેરે. ઇ. ૫
પ્રાસાદોપરિ ઉજલા, સોવન કલસ વિરાજેંરે;
હુર કીધો હર્ષે કરી, નિજ મંદિર મન છાજેંરે. ઇ. ૬

સામંત મંડલીક રાયના, નંદ્યાવર્ત્ત પ્રમુખોરે;
રચ્યા પ્રાંસાદ તિહાં ભલા, રહે લહે તે સુખોરે. ઇ. ૭
સહસ્ત્ર અઠોત્તર તિહાં કર્યા, શ્રીજીનવર પ્રાસાદેરે;
દંડ કમલ ધ્વજ લહે લહે, કરે ગગન સુવાદોરે. ઇ. ૮
સમ પેઢી બંધ બાંધીયા, ચોરાસી બાજારોરે;
કનક રજ તુરત તે કરી, ભરીયા જાણી ભંડારોરે. ઇ. ૯
સૌધ હિરણ્ય રતનમયા, ઉંચા મેરૂ પ્રમાણોરે;
કીધા વ્યવહારીયાતણા, મંદિર સુંદર જાણોરે. ઇ. ૧૦
દક્ષિણ દિશિ ષિત્રીતણા, વિવિધ પ્રકાર નિશાંતોરે;
ભરિયાં રિદ્ધિ સમૃદ્ધિસું, ઝલકે રત્નની કાંતોરે. ઇ. ૧૧
વપ્રમાંહિ ચ્યારે દિશે, કોડિ ગમે ગૃહરાજેરે;
પુરવાસીનાં ઉજલા, સુર ગૃહ સરિખા છાજેરે. ઇ. ૧૨
અપ્રાચી પ્રતીચી દિશે, કીધા કારૂક ગેહોરે;
એક ભૂમિતિ સ્રચાવતા, ત્રિણ ભૂમિ સોભત જેહોરે. ઇ. ૧૩
અહો રાત્રીમાં એહવી નયરી ધનદ નીપાઇરે;
કનક રત્ન ધન ધાન્યસું, વસ્ત્રાભરણ ભરાઇરે. ઇ. ૧૪
વાવિ કૂવા શર દીર્ઘિકા, દેવાલય અન્ય કેરાંરે;
પુરી નીપાવી સુરપરી, તેથી સુખ અધિકેરાંરે. ઇ. ૧૫
ચ્યારે દિશે વન સોહતા, વૃક્ષાવલી સમૃધ્ધોરે;
એ થઇ બીજા ખંડની, બીજી ઢાલ પ્રસિધ્ધોરે. ઇ. ૧૬
સર્વ ગાથા, ૪૩

દૂહા.

ઋષભ સ્વામી તિણ પુરી, સુરાસુર કૃત સેવ;
જગતિ સૃષ્ટિ કર્ત્તા નૃપતિ; પતિ વિશ્વ નિતમેવ. ૧

વાણીજય જીવા કંચુકા, સેવકને કુંભાર;
કામદાર ક્ષત્રી વલી, સાલીને સૂત્રધાર. ૨
સ્વર્ણિકાર ચિત્રકાર વલિ, તથા અપર મણિકાર;
લોકતણી હિત કારણે, નિર્મિત જગદાધાર. ૩
ભરત જયેષ્ટ નંદન ભણી, શીખાવી જગદીસ્ટ;
કલા બહુત્તર અપર તિણિ, કીધા બંધુ અધીસ્ટ. ૪
લક્ષણ ગજ અસ્વ સ્ત્રી પુરૂપ; સ્વામી ભણાવ્યોસર્વ;
બાહૂબલ નિજ પુત્ર તે, ગણિત સુંદરી સર્વ. ૫
અષ્ટ દશ લિપિ સ્વામીજી, દર્શિત દક્ષિત પાણ;
જયેષ્ટ પુત્રી બ્રહ્માભણી, કીધી તેહની જાણ. ૬

ઢાલ—તપ સરિખો જગિકો નહીં એ દેશી. ૩.

વિશ્વ સ્થિત પ્રભુ એહની, નિરમાયી નિર્માય હો સુરપતિ;
લોક સકલ થીર થાપીયા, નાના કર્મ કરાય હો સુરપતિ. વિ. ૧
થયા વિરકત સંસારથી, જયેષ્ઠતનય હિત કાજ હો. સુ;
ભરતસ્વરાજયધારી કર્યો, જગ ગુરૂશ્રી જીનરાજહો.સુ. વિ. ૨
બાહૂબલિ આદિક બીજા, સ્વસ્વ નામાંકિત દેશહો. ;
વિહચી સહૂને આપીયા, ભાંજયો સયલકિલેશહો. સુ. વિ. ૩
રાજયભાર છોડી કરી, સંવછરલગિ દઇ દાનહો; સુ;
વૃષભદેવ આરંભીયો, જગ અનૃણનો ધ્યાન. સુ. વિ. ૪
વિકલ્પ વેલા લગી ઉદયથી' આલે પ્રભુ અષ્ટ લાખહો; સુ;
કોડિ એક સોવન્નતણી, વાંછિત સહૂને સાખિહો. સુ. વિ. ૫
ત્રણસે કોડિ કંચનતણી, વલી અઠયાસી કોડિહો; સુ;
લાખ એંસી જીનવર દીયે, દાન સંવત્સર જોડિહો. સુ. વિ. ૬

હવે સ્વામી સંયમ ગ્રહે, કૃષ્ણાષ્ટમી ચૈત્રમાસહો. સુ;
ઉત્તરાષાઢ શશીયોગઈ, અપરાજાઈ ઉલ્લાસહો. સુ. વિ. ૮
રાગ દ્વેષ અરિ જીપીયા, ભાગ્યામદ અભિમાનહો; સુ;
ઇંદ્રિય વિષય નિવારીયો, મૌની પ્રભુ રહે ધ્યાનહો; સુ. વિ. ૯
વિચરે ઇર્યા સોધતા, પ્રાણીને હિતકારહો; સુ.
દેહતણી મમતા ત , પુહુવીકરે વિહારહો. સુ. વિ. ૧૦
ભરત અયોધ્યા ભોગવે, રાજ્ય પિતાનો દીધહો; સુ;
ન્યાયે રાજ્ય પાલે લો, પ્રજા સુખિ ી કીધહો. . વિ. ૧૧
હવે શ્રીરૂષભ જીણેસરૂ, ભમે નગર પુર ગામહો; સુ;
આહાર મિલે નહિ [૧] એખણી, લોક જાણે નહિ નામહો. સુ. વિ. ૧૨
સુધા પીડીત તાપસ થયા, કચ્છાદિક મુનિરાય હો; સુ.
યુગાદીસને ધ્યાવતાં, કંદમૂલ ફલ ખાય હો. સુ. વિ. ૧૩
આપે પ્રભુને રથ તુરી, માતાંધ્ર માતંગ હો; સુ.
વસ્ત્ર હિરણ્ય કન્યા દઇ, મુગ્ધ લોક મન રંગ હો. સુ. વિ. ૧૪
સ્વામી કિમપિ ન સંગ્રહે, જોવે નહિ સનમુખ હો. સુ.
ઘરઘરથી એમ નીસરે, લોક કરે મહાદુઃખ હો. સુ. વિ. ૧૫
વ્રતથી એક વરસ રહ્યા, નિરાહાર જગદિશ હો. .
ગજપુર નગરે આવીયા, મૌનવ્રતી જગદીશ હો. સુ. વિ. ૧૬
બાહુબલનો પોતરો, તિહાં શ્રેયાંસકુમાર હો; સુ.
જાતિસ્મરણ પામીયો, દેખી જગદાધાર હો. સુ. વિ. ૧૭
પ્રભુસુ પૂર્વ ભવતણો, દીઠ સંબંધ અખંડ હો. સુ.
કહે જીન હર્ષ પૂરી થઇ, ઢાલ ત્રીજી બીજે ખંડ હો. સુ. વિ. ૧૮

સર્વગાથા.

---

૧ એષણીય.

થ પ્રસ્તાવિક કાવ્ય.

દાનેન પાણિર્નચ કંકણેન, શ્રોત્રં શ્રુતેનૈવચ કુંડલેન,
આભાતિકાયઃ કરૂણા પરાણાં, પરોકારવ્રતચંદનેન. ૧
ચોં દદાતિન ભુંક્તે, તિસ્ત્રોગતયોભવંતિ વિત્તસ્ય;
દાનં ભોગો નાશ, સ્તસ્ય તૃતીયા ગતિર્ભવતિ. ૧
આહા ॥ શ્રી,

દુહા.

કુમાર અનવદ્ય દેવતણો જાણો દાન વિવેક;
ઇક્ષુરસ જગદીશને, દેવા વાંછઇ છેક. ૧
નિરવદ્ય આહાર સ્વામીગ્રહે, કૃપા કરી સુજતાર,
એહવું કહી પ્રભુ હાથમાં, નામે રસની ધાર. ૨
અધિકોપિણિ પ્રભુ પાણિમે, ઇક્ષુરસ શિખરચડંત,
નીચો બિંદુ પડે નહિ, અતિશય શ્રીભગવંત ૩
શુગંધા પુષ્પ હેમનિ, વૃષ્ટિ શુ દુદુંભિનાદ,
ચેલોછવ પારણ વિષઈ, થયા પંચ સુપ્રસાદ. ૪
રાધશુકલ તૃતીયા દિને, અક્ષય દીધો દાન,
પર્વાક્ષય તૃતીયાઅજી(હજી) પરવ-ર્તે જગમાન. ૫

લ-નીંદડલીહો વૈરિણી હોઇ રહી. એ દેશ.

યથા સ્થીતિ પ્રગટી પ્રભુ થકી, જગ જનનેહો સહૂને હિતકાર
તિમ પાત્રદાન શ્રેયાંસથી, જગમાંહિ હો પ્રગટયો તેણીવાર. ય.
શ્રેયાંસકુમારનઇ ઉધરી, કીધો તિહાંથી હો છદમસ્થ વિહાર;
નિજ કર્મ ખપાવણ કારણે, નહિ જેહનેહો પ્રતિબંધ લગાર. ય.
પાલે નિજ રાજ ભરત રાજા, ધર્માજ્ઞાહો ધારઇ નિજ સીસ;
દિન દિન અધિકીશ્રી જેહની, ઉજવાલેહો કુલ શ્રીજગદીસ. ય.

તે તાત ચરણકમલમેં સદા, સેવા કરવાહો મન રસિક સુજાણ
પિતામાતા મરૂદેવી ભગવતી, સેવા ધારેહો ધારઇ સિરઆણ ય. ૪
રાજ્યથી ગયા સહુસ વરસ થયાં,નિતે સેવાહો કરતા ઈમરાય;
નમવા આવ્યો ભરતેસરૂ, સુપ્રભાતેહો મરૂદેવી પાય. ય. ૫
નિજ પુત્રતણો સ્મરણ કરે, નયણાંથીહો કરે આંસુધાર;
હું ભરત કહી બહુ ભક્તિસું,પાય પ્રણમઇહો રાજા તિણિવાર. ય. ૬
લૂહી આંસૂ નયણાથકી, દુઃખ કાઢેહો હૈયડાથી તામ;
મરૂદેવા ભરત ભણી કહે, વછ સાંભળીહો વિનય ગુણધામ. યા. ૭
મુજ પુત્ર રૂષભ મુજ તુજ તજી, નિસ્નેહીહો થઈ દીધો છેહ;
મૃગપરિ વનવાસી થયો, માયડીશુંહો રાખ્યો નહિ નેહ. ય. ૮
શીતાતપ ભૂખ તૃષા કરી, પીડાતોહો હોસ્યે તસુ દેહ;
વનથી વન વાયુ તણીપરે, હોસે ભમતોહો મુજ અંગજ તેહ ય. ૯
કિહાં છત્ર ચંદ્રોજવલ સારીખો, મુક્તા રત્નેહો ભૂષિત નિત સીસ;
કિહાં ઉદગ્ર દાવાનલ તાવ્યો, તપનાતપહો મંડલ અવનીસ ય. ૧૯
સંગીતક સારસ રસ કિહાં, કિન્નરીનાહો મધુરા ઝંકાર;
વનમાંહિં શ્રવણે સુણતો હસે, મસકાંનાહો કિંહા શબ્દ અસાર. ૧૧
કિહાં વારણ ખંધ બેસી કરી, નગરાંતરહો ફિરે મન મોજ;
કિહાં પર્વત કાંકરખાકરા, મસે મારોહો બાલુડો રોજ. ય. ૧
પુત્રના દુઃખ ઉઘ (ઓઘ) સુણી કરી, મુજ હીયડોહો ફાટે ન કઠોર;
પાપી મુજ પ્રાણ છુટે નહી, ધિક જીવિતહો દુખિણી થઇ જોર. ય. ૧
તું રાજ્યતણા સુખ ભોગવે, ભોગમાહિ લપટયો દિનરાત;
મહરો સુત વનમાંહિ ભમે, તું પૂછેહો નહી તેહની વાત. ય. ૧૪
દીનાક્ષરતાને માતાતણા, સાંભલીનેહો, કહે ભરત અમો ;
ત્રૈલોકયાધિપતિ માવડી, કાયરનીહો પરિ બોલમબોલ. ય. ૧૫

સંસારતણા દુઃખ કારમા, જાણીને હો છોડયો તાત;
સાસ્વત સુખની વાછાંથઇ, તપસી થાયહો તિણ કાર(ણ)માત.ચ.૧૬
મુજ સારિખા ચાકર તેહને, મુખ આગલિહો ૨ । કોડા કોડિ;
કરે ચરણકમળની ચાકરી, મદમત્સરહો છોડી કરજોડિ. ચ. ૧
સહુનો ઠાકુર છે રૂષભજી, સુખમાંહિહો જીનહર્ષ સદીવ;
ઢાલ ચોથી બીજા ખંડની, સાંભલતાંહો મન હર્ષ અતીવ. ચ. ૧૮

સર્વગાથા, ૯૦.

દુ ।.

શક્રાદિક સહુ દેવતા, આગહિં હિડઇં જાસ;
તો હું રક્ષા સી કરૂં, માતા હૃદય વિમાસ. ૧
તીન લોકના નાથની, લક્ષ્મી દેખીશ જામ;
સાચો તપ ફલનું તદા, માનિસ માતા તામ. ૨
ઇણપરિ કહતાં તે ભણી, કરજોડી તિણવાર;
ભોઇતલેં મૌલિ લગાડિનઈં, વેત્રી કહે વિચારિ. ૩
ક્રાંઇ કહેવા આવીયા, બે નર ઉભા બાહરિ;
ટામક શમક નામે પુરૂષ, શુભ સુંદર આકાર. ૪
તેડી લાવ્ય ઈહાં તે ભણી, હુકમ કીયો નરરાય;
ઉચરતા જય જય શબ્દ, આવી પ્રણમ્યા પાય. ૫

ઢાલ. નાંનો નાહલોરે; એ દેશ . ૫.

પ્રણતિ પૂર્વક એમ કહેરે, પહિલી સમક પુમાન સાહિ સાંભલોરે;
કેવલ પામ્યો તાતજીરે, ગાવે એમ સુરપતિ જ્ઞાન. સા. ૧
પુરિમતાલ પુર બાહિરે, શકટાનન ઉદ્યાન;
સમવસરણ ઈંદ્રઈં રચ્યોરે, ફલહલ ફલકે ભાણ. સા. ૨
નર નારી સહુ દિશ થકીરે, આવ્યો દેવી દેવ;

નિજનિજ રિદ્ધિ લેઇ કરીરે, કરવા પ્રભુની સેવ. સા. ૩
ટામક તિવાર પછી કહેરે, પ્રણમી નૃપના પાય;
સ્ફુરત્પ્રભા અતી દીપતીરે, ઉજ્જવલ જીમ દિનરાય. સા. ૪
અગ્નિ ફુલી ગઈ સોભતોરે, તીક્ષણધારા સહુ ાર;
ક્રરત્ન પ્રભુ ઉપનો, આયુધ સાલિ મઝારિ. સા. ૫
દાન યથોચિત આપતોરે, દીધી શીખ ઉદાર;
વણે વચન સુણી કરીરે, પામ્યો હુર્ષ અપાર. સા. ૬
પ્રથમ કેવલ મહિમા કરૂરે, કઈ ચક્રીની કરૂ એમ;
ચિત્ત ડામાંડોલાં કરેરે, બેની થાઇ કેમ. સા. ૭
અભયદાયક કિહાં તાતજી, કિહાં ચક્ર ભયકાર;
ફોગટ એમેં ચિંતવ્યારે, પૂજાતણો વિચાર. સા. ૭
તો પહેલી પ્રભુને કરૂંજી, કેવલ મહિમા સાર;
ભરતેસર ઈમ ચિંતવેરે, કહે માયને તિણવાર. સા. ૯
તું કહેતી મા માહરોરે, સુત ભોગવે છે દુઃખ;
વનમાંહિં ભમતો થકારે, સહેં ક્ષુત તૃષ મુખ. સા. ૧૦
ત્રૈલોક અચરિજ કારણેરે, સુર સહુ સેવિત પાય;
જોઇ પુત્રની સંપદારે, તપ ફલ એહવું થાય. સા. ૧૧
એહવું વચન સુણી કરીરે, કીધો અંગીકાર;
આરોપી ગજ પરેરે, હર્ષીત ચિત્ત અપાર. સા. ૧૨
તરલ તુરંગમ સજ કરીરે, સિણગાર્યા ગજરાજ;
રથ પાયક લાયક ઘણોરે, ચાલ્યા ભરત મહારાજ. સા. ૧૩
વિવિધોછવ ઉત્સાહસુંરે, પૌરવૃંદાવૃત રાય;
મરૂદેવા સુત ચાલીયારે, વાંદણ પ્રભુના પાય. સા. ૧૪
અપંથ તે પણિ પંથ થયોરે, ચાલતા સેના સાથ;

ભક્તિ ભર્યા પ્રભુ ઉપરેરે, ભાવી મુક્તિના નાથ. સા. ૧૫
પિતાના પડખે પુત્રનેરે, બંધુ બાંધવની જોડી;
સ્વામી સેવકને તજેરે, સેવક સ્વામી છોડી. સા. ૧૬
સૈન્ય અદૈન્યે પરિવર્યોરે, હર્ષીત નરેશ;
ઉંચો આગલી નીરખ્યોરે, રત્નધ્વજ સુવિસેસ. સા. ૧૭
સાલમયરત્ન સુવર્ણનારે, ઝલકે ઝાક ઝમાલ;
મરૂદેવા આગલી કહેરે, સમવસરણ ભૂપાલ. સા. ૧૮
તીન લોકવાસી સુરેરે, રત્નરજતનો કીધ;
દીપ્તવંત કરણે કરીરે, સૂર્યસોભા લીધ. સા. ૧૯
જય જય સુરવર ઉચરેરે, સુંણતાં શ્રવણસું હાથ;
પંચ વર્ણ રત્નની પ્રકારે, રત્નધ્વજ એ માય. સા. ૨૦
વાજે શબ્દ સુહામણોરે, દેવ દુંદુભિ આકાશિ;
જાણે ગુણ શ્રી તાતનારે, ગાવે મધુરી ભાસ. સા. ૨૧
ભરત કહયો તાત માયનેરે, ધરે જીન હર્ષ સ્નેહ;
પંચમી બીજા ખંડનીરે, ઢાલ પૂરી થઇ એહ. સા. ૨૨
સર્વગાથા, ૧૧૭.

દુહા.

મરૂદેવી માતા સુણી, થયો હર્ષ ભરપુર;
દુઃખ આંસૂ ઉદ્વવ પડત, હર્ષ અશ્રૂ ગયા દૂરિ. ૧
જીમ જીમ સુરપતિ સુર અસુર, સ્તુયમાન ગુણ વૃંદ;
મરૂદેવા નિજ સુતપ્રતિ, તિમ તિમ લહે આણંદ. ૨
સંપૂર્ણ સર્વાતિશય, જીન ચિંતે જીનરાય;
પ્રેમે સુત ધ્યાનઇ ધ્યાવતી, તન્મય માતા થાય. ૩
દેવી સહુ વીચારીયા, ભવ સંભવ વ્યાપાર;

ચિંતવતી ઈમ જીન પ્રતે, તન્મય થઈ વિચાર. ૪
ચઢી ક્ષપક શ્રેણિ તદા, કર્મ ક્ષેપવા કાજી;
સૂક્ષ્મ ક્રિયા સમુછિન્ન ક્રિય, શુકલ ધ્યાન વિચારિ. ૫

ઢાલ. રીષભ મોરાહો, એ દેશી. રાગ મારુણી. ૬

જીણુંદસુ પ્રેમ લગાવે હો, પ્રેમ લગાવો મન ભાવો;
શિવ પુરસું ચિત્ત લાવો હો. જી.

કર્મ સહુક્ષય ઘાતીયા, મરૂ દેવી માતા હો,
અંતકૃત કેવલ જ્ઞાનસું, પામી શિવ સાતાહો. જી. ૧
પુણ્ય કોઇ કીધો નહીં, તપ કોઈ ન કીધો હો;
જીન સ્મરણ જીન સ્નેહથી, અવિચલ પદ લીધો હો જી. ૨
વાત રહિત દીપકપરે, મન નિશ્ચલ કીધો હો;
અનિત્ય ભાવજ ભાવતાં, અવિચલ પદ લીધો હો. જી.
સમવસરણથી તત્ક્ષણે, ઈંદ્રાદિક આયા હો;
સુકૃત્યદેહ સ્વામિની તણો, ક્ષીરોદધિવહાયા હો. જી. ૪
પ્રથમ કેવલી એ થઇ, અવસર્પિણી ઇણી હો;
પ્રથમ સિદ્ધપણિ એ થઇ, ગાવેં સ્વર કીણેં હો. જી. ૫
છત્ર ચામર આદિક સહુ, રાજ લક્ષણ મેહલી હો;
સમવસરણમાં આવીયા, દુઃખ દુર્મત ઠેલી હો. જી. ૬
સનાત્ર કરી વાપી જલેં, વસ્ત્ર પહેર્યા વારૂ હો;
પેઠા પૂર્વ બારણે, પ્રભૂ વાંદણ સારૂ હો. જી.
રાય દેઇ પ્રદક્ષિણા, નમિ રિષભજીણુંદા હો;
અગ્રેસર ઈંદ્રને કરી, બઇઠા નર વૃંદા હો. જી. ૮
ત્યારે જોજન ગામિની, પિસુષ સમાણી હો;

સ્વામી આપે દેશના, સમજે સહુ પ્રાણી હો. જી. ૯
વિરક્ત હુવે જે પાપથી, ધર્મે રતિ કીજે હો;
મ દેખાડે પુરૂષને, દેશના સહુ કહીજે હો. જી. ૧૦
પૂજા નિજ ગુરૂ સેવના, સ્વાધ્યાય તપસ્યા હો;
દાન દયા ષટ ગૃહસ્થને, કરવા અવસ્ય હો. જી. ૧૧
અનુકંપા પ્રાણી વિશે, દાન પાત્ર વિશેષ હો;
દીનોદ્ધાર સંભારસો, એ ધર્મસુ લેખઇ હો. જી. ૧૨
જ્ઞાનાભય ઐાષધ વસ્ત્રનો, દાન વસ્ત્રનો દીજે હો;
પૂજા અરિહંતની સદા, મુનિવર નમીજે હો. જી. ૧૩
તુષ્ટિ કરે નિજં નારિસું, પરનારી ન ઇહે હો;
અક્ષય મંડન એકહ્યા, નરના નિસદીહે હો. જી. ૧૪
કુસ્મલ હરવા જલ સદા, રત્નત્રય ધારે હો;
ત્રીજે ભવ શિવ સુખ લહે, સુદ્ધ ભાવ વિચારિ હો. જી. ૧૫
નર ભવ પામી દોહીલો, જીન ધરમ કરશે હો;
મોહ વિલુધા માનવી, ચોગતિમાં ફિરસે હો. જી. ૧૬
સાંભલી એહવી દેસણા, સુત ભરત ઉલ્લાસે હો;
રૂષભાસન ઉઠી કરી, વ્રત લે પ્રભુ પાસે હો. જી. ૧૭
અન્ય પુત્ર ચક્રી તણા, પાંચસે ઇક ઉણા હો;
પુત્ર પુત્રીવલી, સાતસે એમ, વ્રત લ્યે મન નહુણા હો. જી. ૧૮
બ્રાહ્મી પૂછી ભરતને, બહુ કન્યા સાથે હો;
શિલોજવલ વ્રત આદર્યો, પ્રભુજીને હાથે હો. જી. ૧૯
પહેલી જીનની દેશના, એતલી રૂદ્ધિ પાઇ હો;
ઢી બીજા ખંડની, જીન હર્ષ એમ ગાઇ હો. જી. ૨૦
સર્વગાથા. ૧૪૪.

દુહા,

દીક્ષા લેતાં સુંદરી, વારી ભરત નરેસ;
પ્રભુ ચતુર્વિધ સંઘમાં, પ્રથમ શ્રાવિકા એહ. ૧
કચ્છ મહા કચ્છ તે વિના, રાજન તાપસ જેહ;
પ્રભુ ચરણે આવી કરી, વ્રતધારી થયા તેહ. ૨
પુંડરીક આદિક યતી, સાધ્વી બ્રાહ્મી મુખ;
યાંસ પ્રમુખ શ્રાવક વ્રતી, શ્રાવિકા સુંદરી સુખ. ૩
રૂષભસેન આદિક ગણી, પ્રભુની ત્રીપદી પામિ;
દ્વાદશાંગી ધર થયા, આજ્ઞાધારી સ્વામી. ૪
સુરનર અસુર નમની કરી, પુહુતા નિજ નિજ ઠામ;
વ્ય જીવ પ્રતિ બોધિવા, વિચર્યા ત્રિભોવન સ્વામી. ૫

ઢાલ ધારી વોજી આંબો મોરીયો, એ દેશી. ૭.

પુન્યની ભૂતિ ભરતનરે સહુ, પરીવરીયો બહુ પરિવાર;
મનરંગ અયોધ્યા આવીયા, જાણે ઇંદ્ર તણો અવતાર. પુ. ૧
ભરતદ્વીપ ચક્ર રત્ન તણો, કરવા છવ ઉછરંગે;
શાસ્ત્રાગારે આવી કરી, ચક્ર પૂજા કરે સુરંગે. પુ. ૨
દિન આઠ ચક્ર મહિમા કરી, વલી પૂજા બહુ વિસ્તારો;
પ્રા ી દિશિ પ્રતિ ચક્ર ચાલીયો, લક્ષયક્ષાધિષ્ઠિત સારો. પુ. ૩
અણુતા વાગ તનુ પહિરીયા, આભરણે શોભીત દેહો;
પુષ્પાક્ષત સ્તુતિ પ્રમુખે કરી, પૂજ્યા જીન પ્રથમ સ્નેહો. પુ. ૪
દેઇ માનસું કીંકરી, મુખ ચાવે સરસ તંબોલો;
ચામર વિજઇ છત્ર સિરપઈ. શ્રૃંગાર વિરાજે સોલો. પુ. ૫
યક્ષ સોલ સહસ્ત્ર નૃપપરિવર્યો, ગજ રત્ન ચઢયો મહારાયો;
ધારાધરની પરિમદ કરે, ગર્જીત ઉર્જીત મહાકાયો. પુ. ૬

નિર્દોષ મંગલ વાજીંત્રના, સહુ સૈન્ય મિલ્યો તત્કાલે;
ગય ચરમદ કરતા ગાજતા, પૂંજ્યા સિંધુ કરે ભાલો. પુ.
તુંગતરલ તુરંગમ સોભતા, વારિધિના જાણે કલ્લોલો;
રથ સૂર્યના જાણે ચાલ્યા, સોભંતા ઉલાઉલો. પુ. ૮
પાયકનો પાર ન પામીઈ, સન્નદ્ધ બદ્ધ ધરિ હથિયારો;
ચાલ્યા પ્રાચીશને સાધવા, સેના લેઈ સાથ અપારો. પુ. ૯
અસ્વરતન ચઢી આગલિ ચાલે, સેનાની રત્ન સુખેણો;
દંડ રત્ન કરે સંબાહિનો, બલવંત મહાગુણ શ્રેણો. પુ. ૧૦
પ્રત્યૂહ વ્યૂહ હુણિવા ભણી, શાંતિમંત્ર જાણે અંગવાલો;
વલી રત્ન પુરોહિત જીન નમી, ચાલ્યો તે પણ બહુમાતો. પુ. ૧૧
જંગમ શત્ર શાલાની નીપરેં, દિવ્ય રત્ન કરણુ તત્કાલ;
ગૃહ રત્ન સેના સાથે ચાલ્યો, ભરતેસર પુણ્ય વિશાલ. પુ. ૧૨
ખંધાવારાદિ ઉતારવા, વિશ્વકર્માની પરે જાણો;
રત્નવર્ધકી નામેં ચાલ્યો, ગૃહ કોટકરણ સંપરાણો. પુ. ૧૩
સુર અસુરાશ્રિત રત્નએ સહુ, ચર્મ છત્ર ખડક ગુણ ઠાણો.
એ રત્ન વલી મણિ કાંગણી, ચાલ્યા ચક્રી પુણ્ય પ્રમાણો. પુ. ૧૪
જીહાં જઈ નૃપ સેના ઉતરે, તિહાં વર્દ્ધકી કરે આવાસો,
ક્ષણમાંહિ નગર તણી પરે, એ દિવ્ય શક્તિ અવકાશો. પુ. ૧૫
ભરતેસ નરેસ સદા કરે, યોજન પરમાણ પ્રયાણો;
કેટલેક દિવસે પામીયો, મગધ તીરથ સુપ્રમાણો. પુ. ૧૬
પૂર્વાબ્ધિ તટે નવ યોજન, આયામ વલી વિસ્તાર;
દ્વાદશ યોજન લંબાપણે, તિહાં થાપી સૈન્ય અપાર. પુ. ૧૭
વર્ધકિ પોષધશાલા રચી તિહાં, થાપી દર્ભ સંથાર;
આભરણ સહુ ઉતારી કરીને, શ્વેત વસ્ત્ર પહેરે તિણવાર. પુ. ૧૮

મગધસુર ધ્યાન ધરી કરી, ચક્રાદિકાધિપ પોષધ ધારો;
બીજા ખંડની થઇ સાતમી, જીન હર્ષ ઢાલ અવધારો. પુ. ૧૯
સર્વ ગાથા, ૧૬૮,

દુહા.

બેઠો શુદ્ધ સંસ્થારકેં, અષ્ટમ તપ કરિસાર;
મુનિવરની પરેં સહૂ તર્જ્યા, આરંભકુ વ્યાપાર. ૧
આઠમ અંતઇ રાયનેં, પૂરણ પોષધ થાય;
પોષધ શાલથી નીસર્યા, અધિક હુ દીપાઇ. ૨
કીધો સ્નાન યથાવિધેં, પૂજી શ્રી જીનરાય;
ક્ષુદ્ર દેવતા સહુ ભણી, બલિ કીધો વસિ થાય. ૩
ચક્રી અશ્વરથેચડી, સંયુત ધનુ તૂણીર
નાભિ દઘ્ર રથ નીરમેં, પેઠો સુરસ ધીર. ૪
નિજ નામાંકિત બાણ નૃપ, વાહ્યો ધનુષ ચઢાય;
મગધ રની સભ્યમાં, પાડયો સલ્ય પરિજાય. ૫

ઢા - છલદે માતમલાર, એ દેશી. ૮

દેખી મગધ ઇસ, ઉઠયો કરીને રીસ;
આજીહો એહવુંરે કોણ? કુમતીઇં ઇખુઇહાં નાંખયોરે જો.
ક્રોધાકુલ થયો તામ, કેહુ તેહને ઠામ;
આજહો મુંહ તારે પરધાન, મિલીને ભાખીયોરે જો. ૧
સુસતા ઘાઉ રાણ, જોવો અક્ષર બાણ;
આજ હો લેઇરે વાંચો, ભરતેસ આવ્યો ઇહાંરે જો.
તુરત ઉત્તરીયો કોપ; આવી સમતા ઉર;
આજીહો ચક્રીરે આવ્યો, મિલવાને જાઇયે તિહાંરેજો. ૨
લેઈ અમૂલિક ભેટિ, સાલ હીયાનો મેટિ;

આજીહો મંત્રીરે સંઘાતે, સુર આઇયોરે જો.
નમીયો માગધ ઇસ, નૃપને ધરી જગદીસ;
આજીહો ભાખઇરે, પ્રભુ દરસણ પુણ્યે પાઇયોરે જો ૩
હું નાવ્યો મહારાય, શીઘ્ર તુમારે પાય;
આજીહો મહારોરે અપરાધ, પ્રભુ સમજ્યો તુમેરેજો
ભગત વત્સલ હુવે સંત, છેહ ન દાખિં અંત;
આજીઓ સેવકરે થઈ, ચરણકમલ નમસું અમેરે જો. ૪
આજી પછે મન રંગ, તુજ ચરણાંબુજભૃંગ;
આજીહો જીનનીરે પરિ તાહરી, આજ્ઞા ધારસુંરે જો
મગધ તીર્થ માંહિ, તે આરોપ્યો સાહી;
આજીહો સાહિબરે તાહરો, ઉપકાર સંભારસુંરે જો ૬
એહ અમે એ રાજ, એ ભૃત્યતણો સમાજ;
આજીહો તાહરે આધીન સહુ એ સંપદારે જો.
એહવું કહી સુરહાર, મુગટ કુંડલ શરસાર;
આ હો મગધરે તીર્થાધિપ, હો નૃપને મુદારે જો. ૭
પૂર્વોપાર્જીત રત્ન મોક્તિક મણિક યત્ન;
આજીહો મગધરે દિવ્ય વસ્તુ ચક્રી આગલિ ધરેરેજો.
દાને સહુ વસિથાઈ, દાને રીઝયો રાય;
આજીહો દેઈ દિલાસા મોકલ્યો ઘરેરેજો. ૮
હવે રથ પાછો વાલી, તિણહીજ પંથ ભૂપાલ;
આજીહો આવ્યો સેનામાંહિ ઉલટ ઘણેરેજો.
રથ ઉતરિ રાજન, વિધિસું કરી સનાન;
આજીહો કીધોરે અઠમ ભોજન કૃત પારણેરેજો. ૯
અઠાદી મહોચ્છવ કીધ, ચક્રતણી પરિસીધ;

આજીહો તેજેંરે દીપે રવિ બિંબતણી પરેરેજો.
ચલ્યા ચક્ર આકાશે, અઠાઇ કૃત તાસ;
આજીહો લશ્કરરે કોડિ પ્રમાણે સંચરેરેજો. ૧૦
ઉન્નત નમાવે પ્રાણ, નમતા થાપે ઠાણ;
આ હો ગર્વેરે પર્વત સરીખા તેહને દલેરેજો.
તે પાસિલ્યે પાસિ, ઇણ પરિ સાધે દેશ;
આજીહો સઘલારે દેશાધિપ આવીને મલેરેજો. ૧૧
યોજન કરે પ્રયાણ, ચક્ર કેડે રાજાન;
આજીહો ચક્રી દિવ્ય શક્તિ સહિતે દક્ષિણ દિસેરેજો.
દક્ષિણોદધિને પાસે, વર્દ્ધકિ રચ્યા આવાસ;
આજીહો લશ્કરરે ઉતરીયો, તિહાં જઇ મન રસેરે જો. ૧૨
પોષધસાલામાહિ, અષ્ટમતપ સંબાહિ;
આજીહો પોષધરે લેઇ બઇઠા ભરતનરેસરૂરે જો.
ધ્યાન ધરી મન તામ, સાધવા વરદામ;
આજીહો પારીરે પૌષધબલ, વિધિ કીધી વરૂરે જો. ૧૩
હેમ રથે ચઢી નાહ, બાણ ધનુષ સંબાહ;
આજીહો દરિયારે કંઠે, તે ચક્રી આવીયોરે જો.
રથ દોઇ નાભિ પ્રમાણ, જલ અવગાહી જાણ;
આજીહો સાયકરે નાયક, કોદંડ ચઢાવીયોરે જો. ૧૪
કરતો દિશિ ઉદ્યોત, સોવન અક્ષર જોતિ;
આજીહો દ્વાદશરે યોજન જઇ પડયો સભા વિચેરે જો
દેખી સુર સુરપાત, નાણ જેમ દંડ થાત;
આજીહો વરદામરે મન કોપ્યો ગર્જારવ રચેરે જો. ૧૫
સહુ તેહનો પરિવાર, આણી ક્રોધ અપાર;

આજીહો આયુધરે લીધા, નિજ નિજ હાથે સહુરે જો
પોરૂસ ચઢીયો અંગ, બોલે વચન અભંગ;
આજીહો ઉઠયોરે ભડભડતી રીસ કરી બહૂરે જો. ૧૬
વારે મંત્રી જેહ, જોવો સાયક એહ;
આજીહો વાંચેરે અક્ષર ચક્રી આવો સહીરે જો.
લેઈ ઉપાયણ બાણ, મૂકી મનનો માન;
આજીહો આવીરે કરજોડી, સુર આગલી રહીરેજો. ૧૭
ભેટિ ધરિ તિણ પાય, સંતોષ્યો તે રાય;
આજીહો મોટારે પ્રણમાંત નિવારંઇ રીસતેરેજો.
બીજા ખંડની ઢાલ, આઠમી એ હરસાલ;
આજીહો ગાઇરે જીનહર્ષ હરષસુ હીસતેરેજો. ૧૮
સર્વ ગાથા, ૧૯૧.

દુહા.

થિર તેહને તિહાં થાપીયો, શૈલપરે ચક્રેણ;
કાર્ય કરી વલીયોવલી, બલીયો જેમ મૃગેશ. ૧
પૂર્વ વિધિ સગલી કરી, તિહાંથી ચલ્યો કટકલ;
અનુક્રમે પાશ્ચમ દિશાતણો, પામ્યો સિંધુ સદ કવ. ૨
ઇમ પોષધ વિધિ કરી, રથ બેઠો રાજેસ;
મૂકયો બાણ પ્રભાસને, પેસીનીર પ્રદેશ. ૩
સભામાંહિ જઈ પડયો, વાંચ્યા અક્ષર બાણ;
ક્રોધ વિરોધ ભંજી કરી, લેઈ ભેટ પ્રમાણ. ૪
લાગ્યો પાયે ભરતને, કરે એમ અરદાસ;
તું સાહેબ સિર સેહરો, હું સાહેબનો દાસ. ૫

ઢાલ—બેબે મુનિવર વિહરણ પાંગર્યારે. એ દેશી. ૯

નિસ્વામીકમેં દીઠો તુજ ભણીરે,
પુણ્ય પ્રમાણે લહ્યો દીદારરે;
ઇંહારહિસું સેવક તાહરો થઇરે,
તાહરી આણા માથે ધારિરે. નિ. ૧

એહવું કહે તે શરસુર આપીયોરે,
ચૂડામણિ મણિક અમૂલરે;
કટિસૂત્ર આપ્યો દેવ સંબંધીયોરે,
ઉત્તમ અવસર જાઇ નમુ ભુલિરે. નિ. ૨

તેહને હાથે કંચન કુંભમાંરે,
પાણી દેખી ભરત નરેસરે;
ભાષે દેવ પ્રભાસ કિસું અછેરે,
જીવતણી પરિ રાખ્યો એહરે. નિ. ૩

ત્યારે દેવ કર જોડીનેરે,
સ્વામિ કહે કથાનક સાંભલી એહરે;
તીર્થ સોરઠ મંડલ માંહિ છેરે,
શત્રુંજય નામેં ગુણ ગેહરે. નિ. ૪

મહિમા પૂરણ અંત ન પામીઇરે,
સુકૃત અનંતતણો ભંડારરે;
નાના ભ્રાંતિતણી રત્નૌષધીરે,
રસ કુંપી વલી કુંડ અપારરે. નિ. ૫

નયણે દીઠાં ફરસ્યાં સાંભલ્યાંરે,
ગુણ ગાયા પણિ પાતિક જાયરે;
સુરસુખ મુગતિતણાં સાક્ષતારે,

આપે પ્રાણીને ક્ષણમાંહિરે. નિ. ૬
પુર આરામ મનખાદિક દેશમાંરે,
તીર્થ ગણાંઇ છે મહારાયરે;
પણ શત્રુંજય તીર્થ સરિખોરે,
ત્રૈલોકય પાવન તીર્થ કહાંઇરે. નિ. ૭
સો યાત્રા અન્ય તીર્થ કીજતાંરે,
નર નારીને જે પુન્ય હોઇરે;
એક યાત્રા શત્રુંજય તીર્થ ઈમરે,
થાય પુન્ય પ્રબલ ગુણ જોઇરે. નિ. ૮
તે તીર્થને દક્ષિણ દિસેરે,
સરિતા શત્રુંજયાભિધાનરે;
સપ્રભાવ જલ પૂરણ દુખ ચુર્ણરે,
અરિહંત ચૈત્ય મંડિત જગમાનરે. નિ. ૯
શત્રુંજયા પાપ ખાહિણીરે,
તીર્થ સંગતિથી પરમ પવિત્રરે;
ગંગા સિંધુ થકી પણ એ ઘણુંરે,
ફલ દાયક એમોટો ચિત્રરે. નિ. ૧૦
કાદંબક પુંડરીક તણેંરે,
વિચિમાંહે છે દ્રહ સુવિશાલરે;
તેહનો સ્વામી અધિક પ્રભાસ છેરે,
કમલાભિધ ભરેતેસર ભૂપાલરે. નિ. ૧૧
એ દ્રહની માટી લેઇ કરીરે,
તેહના જલસું પીડી વાલિરે;

આંખિં આંધે રોગ સહુ હણેરે,
તિમિર પડલ જાયે તત્કાલરે. નિ. ૧૨
તે જલનો એહવો પરભાવ છેરે,
બુદ્ધિ કીધ તિમતિ કાંતિ પ્રદાયરે;
ભૂતવેતાલા શાકિણી મરકીણીરે,
વાત પિત્તાદિક દોષ દુલાયરે, નિ. ૧૩
એદ્રહનોરોપે જલ દિન ઘણારે,
તો પણ માંહે ન પડે જીવરે;
સર્વ ઉપદ્રવ જાઈ ફરસથીરે,
એહનો મહિમા અછે અતીવરે. નિ. ૧૪
શત્રુંજય તીર્થ નમવા ભણીરે,
જાઉ વરસ વરસ મહારાયરે;
સનાત્ર કરવા અરિહંતનોરે,
તે દ્રહથી જલ લ્યાઉ જાઇરે. નિ. ૧૫
સહુ અરિદલ નાસે એહ નીરથીરે,
યતન કરી તિણુ રાખ્યો એહરે;
નવમી બીજા ખંડતણી થઇરે,
ઢાલ–પુરી જીન હર્ષ સુણેહરે. નિ. ૧૬

સર્વ ગાથા. ૨૧૦.

દુહા,

પ્રભુને પ્રીતિ પખારિવા, તીર્થ પાણી એહ;
આણ્યો છે તુમ કારણે, રાખ્યો ધરી સ્નેહ. ૧
વારિ કુંભ આગલિ ધર્યો, યત્ને રાખો સ્વામિ;

દિગયાત્રા ભય અરિતણો, જાસે પાસે કામ. ૨
પ્રીતે તામ પ્રભાસને, વિસજર્યો દેઇ માન;
ચલ્યો ચક્રાનુ પામીઉ, સિંધુ ત્તર તટ સ્થાન. ૩
તિહાં અષ્ટમ તપ છેહડે, સિંધુ દેવતા આપ;
સહસ્ત્ર અઠોત્તર રત્નના, કુંભ ધર્યા લેઇ પાય. ૪
રત્ન સિંહાસણ રમ્ય, મુગટ બહુરખા ભવ્ય;
મહાહાર કરનાં કડાં, વસ્ત્ર અમુલ્યક દિવ્ય. ૫

ઢાલ–કરમ પરીક્ષા કરણ કુમાર ચલ્યોરે–એ દેશી. ૧૦

તે સહુ લીધા ભરત નરેસરૂરે, સિંધુ વિસજર્જી નામ;
અષ્ટમભક્ત તણે અંતે કર્યોરિ, પારણુ ભરતને સ્વામિ. તે. ૧
તિણિ સિંધુ દેવી પણિ તિહાંકણે કયારે, અષ્ટાહ્નિકોછવસાર;
ચક્રતણે કેડે નૃપ ચાલીયોરે, સૈન્યતણે પરિવાર. તે. ૨
ઉત્તર પૂર્વ વિચે ચલતાં થકારે, અનુક્રમે ભરત નરિંદ;
ભરત તણા બે ભાગ કર્યા જીણેરે, લહ્યા વૈતાઢય ગિરિંદ. ૩
ઉંચ શિખરી પર્માણ વૈતાઢયનોરે, જો અણ પચવીસાધારિ;
જત ભણો રાજ રલીયામણોરે, બમણો તે વિસ્તાર. તે. ૪
દક્ષિણ નિતંબ તે પર્વત તણેરે, થાપી સેનાતાહિ;
ભરતે અષ્ટમ ભક્ત કીયો તિહારે, તદ્ગિભૂદ્રરિમ મનમાહિ. તે. ૫
તેહનો અધિષ્ટાતા આવી કરીરે, સુર નમીયો નૃપ પાય;
દેવ દક્ષ્ય આપ્યા બહુ મોલનાંરે, મણિ ભદ્રાસણ પાય. તે. ૬
ગુહ્ય તમિસ્ત્રા પાસ્યો ભૂપતીરે, ચક્રે રત્નને કેડિ;
અષ્ટમ પ્રાંતઇ કૃતમાલ દેવતારે, આણ્યો જાણુ તેડિ. તે. ૭
સ્વામિ એહ તમિસ્ત્રા બારણેરે; દ્વારતણો રખવાલ;

ઈમ કહી આભરણાદિક આપીયારે, ભરત ભણી તત્કાલ. તે. ૮
સામી સિંધુ સાગર વૈતાઢયનીરે, સિંધુ નદીને પાસિ;
સેનાનીને મુકયો સાધિવારે, અર્ધ સેનાસું તાસ. તે. ૯
ચલ્યો સુખેણુ લેઈ સેના ભણીરે, પ્રભુ આણા સિરધારિ;
ચરમ રત્ન સું સરિતા ઉત્તરીરે, આવ્યો દેશ મઝારિ. તે. ૧૦
બાબર ભીલસિંહુ બાઝનારેં, યવન કાલ મુખ નામ;
મ્લેચ્છ જોનિક જીવી રત્નાદિ કૂરે, આણી દીધા સ્વામિ. તે. ૧૧
તે દંડ રત્ને ત્રિકવાર કપાટનેંરે, સેનાની દીયા થાય;
બાર ઉઘાડી તુરત ગુફાતણાંરે, ચક્રીને કહ્યા આઈ. તે. ૧૨
ગજરત્ન ઉપરિ ચઢી કરીરે, આવ્યો તમિસ્રા બારી;
ચતુરંગુલ મણિગજ કુંભસ્થલેરે, થાપી નૃપ તિણિવારી. તે. ૧
દ્વાદશ યોજન અજવાલો કરેરે, લેઇ કાગણી રત્ન;
યોજન અંતે માંડલારે, બે દિશિકચ તત્ન. તે. ૧૪
તાસ ઉદ્યોત ઈમ નીકલતાં છતાંરે, નિમ્નગો નિમ્નગારાય
નદી ગંભીર વહે તિહાં આવિયોરે, તેહુનો એવો ન્યાય. તે. ૧૫
શિલા તુંબીનાં ફલની પરઈં તરઇરે, એકણિ નદિકા માંહિ.
એકણિ માંહિ તુંબીફલ શિલપરેરે, હેઠી બેસી જાઈ. તે. ૧૬
પાજ કરી વર્ધકિ તે ઉપરઇરે, બાંધી નદી વિશાલ;
ઉત્તરદ્વાર ગુફાને પામીનેરે, નીકલીયા તત્કાલ. તે. ૧૮
કાલ દારૂણ વડવા મુખ તીસરોરે, કાલ દંડ કરાર;
સિંહકાર ચક્ર એ મલેચ્છાં તણારે; એખટ તિહાં ભૂપાલ. તે. ૧૮
તેપણ મહાબલીયા સેનના ધણીરે, અણીમાની મત્સરાલ;
બીજા ખંડની દશમી થઇરે, કહી જીન હરષે ઢાલ. તે. ૧૯
સર્વ ગાથા. ૨૩૪.

દુહા.

પંચ કોડિ હય દીસતા, રથ દશ કોડિ પ્રકાશ;
કોડિ એક ગજ ગાજતા, પાયક કોડિ પંચાસ. ૧
ભરત તણા અથ કટકસું, જુડીયા તે બલવંત;
શર ધારાયે વરસતા, પ્રલય જલ વરસંત. ૨
કુરાશય નૃપ મલેચ્છને, કીયો કટકનો ભંગ;
ત્રસ્યત સેના દેખીને, સેનાપતિ કોમાંગ. ૩
સમરારંભ સુખેણ સું, માંડયો મ્લેચ્છ કટક;
દિશો દિશે નાસી ગયા, જીમ પંખી તાલ ભટક. ૪
તેવા દસષરિ એકઠા, મિલી કરે આલોચ;
આતુર જીમ માતુર કન્હઇ, ગયા સિંધુ નદિ સોચ. ૫

ઢાલ—આજી લગેંધરિ આધક જગીસ સેવ્યો શીતલ વિ વાવીસ એહની એ દેશી. ૧૧

વારિદ પ્રમુખ મ્લેચ્છ નિજ દેવ, સંતોખ્યા તપસ્યા કરિ સેવ;
મૂશલ ધારોપમ તત્કાલ, વરસાવેં વારિદ અસરાલ. ૧
ચર્મ રત્નકર ફરસેં ત્યાર, ભરતેં તાસ કીયો વસ્તાર;
તે ઉપરિ સેના સહુ ધરી, જલ બૂડતી ઇમ ઉધરી. ૨
અક્ષણિ મણિ યુગ દંડેધારિ, છત્ર રત્ન કીયો વિસ્તાર;
વૃષ્ટિ કષ્ટે ઇણ પરિવારિઓ, સેનાનો ભય દૂરેં કીયો. ૩
વિચિમેં રહ્યા જાણિ બ્રહ્માંડ, ભરત ચક્રીનો સૈન્ય અખંડ;
ઉગેં ધાન પુહચિ તત્કાલ, ભોજન કરે સૈન્ય ભૂપાલ. ૪
સસોહાં તે ચક્રી યક્ષ, વારદ સુર ને તિહાં આકર્ષ;
કીન્હા મેઘ વૃષ્ટિ અપહરી, મ્લેચ્છ પ્રતેં કહેં આવી કરી. ૫

અમે જીવી ન સહું એહને, યક્ષ ઘણા સેવંઇ જેહને;
તે ભણી તેહની સેવા કરો, જેમ મરવા ભયથી ઉગરો. ૬
તે સહુ સુખ તૃણ લેઈ કરી, ચક્રીની સેવા આદરી;
ગજ અશ્વરત્નાદિક ગ્રહી, પ્રાભૃત મુકયો ચરણે હી. ૭
મલેચ્છ સહુને સનમાનીયા, આણ મનાવી ગૃહમેળહીયા;
પિણ મનમાંહે મચ્છર ધરી, રોગ કીયા ક્ષુદ્ર મંત્રઇ કરી. ૮
વિદ્યૌષધિ લાગે નહિ કોઇ, મંત્રઈપિણ ઉપશમ નવિ હોઇ;
ન સકે ટાલિ પુરોહિત રોગ, આકુલ સહુ થયા તાસ સંયોગ. ૯
જાણી ચિંતાતુર ભુપાલ, દોઈ ખેચર આવ્યા તત્કાલ;
આવી ચક્રી પાયે નમે, એહવાં વચન કહે અનુક્રમેં. ૧૦
શ્રી શત્રુંજય મહિમાં ઘણો, રિષભદેવના મુખથી સુણી;
અમે ગયા તે ગિરિ ભેટવા, ભવભવના પાતિક મેટવા. ૧૧
અરિહંત ચરણ નમી તુજભણી, જોવા આવ્યા ષટ ખંડ ધણી;
કેમ ગજવાજી માણુસ એહ, દિસે રોગે પીડિત દેહ. ૧૨
ચક્રી ભાખે ઇહાં ઉત્પન્ન, મંત્ર અસાધ્ય થયા આસન્ન;
વિવિધ વ્યાધિતણે પરસંગ, પીડાણા પ્રાણીના અંગ. ૧૩
ખેચર કહે ચક્રી સુણી વાત, શત્રુંજય પર્વત વિખ્યાત;
ચૈત્યવૃક્ષ પ્રિયાલુ રસાલ, સપ્રભાવ જીનસ્થિત સુવિશાલ. ૧૪
શાકિણ ભૂત પ્રેત વેતાલ, દુષ્ટા દેવાદિક દોષ કરાલ;
રોગસોગ ભય નાસે ઘણા, તે નીચે પગલાં પ્રભુતણાં. ૧૫
શત્રુંજયા નદીને તીર, અઠોત્તર સૌ વારસ ધીર;
પ્રભુ પગલાંને કરે પષાલ, ગીત નૃત્ય ઉછવસુ વિશાલ. ૧૬
વૃક્ષ પ્રિયાલુ મૃત્તિકા યોગ, તે નીરે સહુ જાઈ રોગ;
જીમ દુર્જનનો ન રહે નેહ, વાયુ હણ્યો મ નાસે મેહ. ૧

પ્રભુપદ સ્નાત્રજ શાંતિક નીર, અમ પાસે છે ગુણ ગંભીર;
તેહના સેવકથકી એ લોક, રોગ રહિત થાસે અસ્થોક. ૧૮
સૈન્ય સહિત સીચ્યો તિણવીર, રોગ ગયા થયા બલિષ્ઠ શરીર;
ચક્રી હરખ્યો ચિત્તમઝારી, તીર્થ મહાતમ સુણી તિણવાર. ૧૯
એ તીર્થથી અવર ન કોઇ, તીન ભુવનમાંહિ અધિકું જોઇ;
ઇહભવ પરભવ સુખ પામીએં, જો પ્રભુ તિરથ સિરનામીઇ. ૨૦
એહવો ભરતે કર્યો વિચાર, યાત્રા કરે તે ધન્ય નરનારી;
ઢાલ બીજે ખંડ અગીયારમી, કહી જીન હર્ષે સોહામણી. ૨૧

સર્વ ગાથા. ૨૯૦.

દુહા.

દિગ યાત્રાને છેહડે, સર્વ સંઘ લે સાથ;
કરસું ગિરિની યાત્રા, થાસેં જનમ સનાથ. ૧
શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્ય સુણી, વિદ્યાધરને તામ;
અનુમતિ દીધી ભરતનૃપને, તે પુહતા નિજઠામ ૨
સિંધુ થકી ઉત્તર દિસે, સિંધુસાગર મર્યાદ;
સેનાનીના કથનથી, સાધી લહ્યો પ્રસાદ. ૩
દક્ષિણ નિતંબહિમાદ્રિગ્ન, અનુક્રમે આવ્યો ભૂપ
અષ્ટમ પર્વત રથ ચઢી, નાખ્યો બાણ સરૂપ. ૪
દ્વાસપ્તતિ જોજન જઇ, પડયો સુર સભા મઝારી;
પડીયો માર્ગણ વેગથી, કોપ્યો દેવ અપાર. ૫
તેહના અક્ષર દેખીને, ત્યક્ત કોપ સુરરાય;
આવી કરજોડી કરિ, પ્રણમ્યા ચક્રી પાય. ૬

ઢાલ–પરદેશીરે મેરી અખિયાં લગી. એહની દેશી ૧૨

રિષભકૂટ પર્વત તિહાં, જઈ નામ લિખેં પોતાનો રાય

ભરતાધિપરાય સાધે દેશ સહુ.
અનુક્રમે આવ્યો ગિરિ વૈતાઢય, વિદ્યાધર તિહાં વસે ધનાઢય.ભ.૧
પૂર્વે કચ્છ મહાકચ્છ પૂત, કરતા રાજય મહા પુરૂહુત;
આદીસ્વર મૂકયા કિણિ કાજ, વિનયવંત ગયા મહારાજ. ૨
તે જેતલે નમિ વિનમી રાજ્ય, કાર્યે કરી આવ્યા નિજ ઠાય;
તેતલેં પ્રભુ સંયમધાર, દીઠા મનમેં કરે વિચાર. ભ. ૩
નિર્મમત્વ નવિ જાણ્યું તેહ, તાત તાત ભાખે ધરિનેહ;
માગે રાજ્યતણો દ્યો ભાગ, પુત્ર તુમારી રાગ ઉરાગ ભ. ૪
સેવા ન કરૂં ભરતની તાત, કીધી પ્રતિજ્ઞા માનો વાત;
સેવકરે બે ખણ સંબાહિ, ઉભા બે પાસે ઉછાંહિ. ભ. ૫
અન્ય દિવસ આવ્યો ધરણિંદ, નમવા પ્રભુના પગ અરવિંદ;
ભક્તિવંત દીઠા સુરરાય, રાજ્યતણા અરપી બે ભાય. ભ. ૬
સોલ સહસ્ર વિદ્યા તિણ દીધ, વૈતાઢય પર્વત નાયક કીધ.
દક્ષિણ ઉત્તર શ્રેણિ સમાજ, બે ભાઇને દીધો રાજ. ભ. ૭
તેહ તિહાં નમિ વિનમી રાય, પુષ્પદંતની પરિસોભાય;
રાજ્ય રાજ્ય સ્વાનંદ સંદોહ, સહિતર માંહોમાં મોહ. ભ. ૮
રથ બેસી હિવે ભરત નરિંદ, તાસ નિતંબ ગયો પ્રભુનંદ
નિજ નામાંકિત નાંખ્યો બાણ, તે નમિ વિનમી સુજાણ. ભ. ૯
દેખી માર્ગણ ચક્રી નામ, માંહો માંહિ વિચારે તામ;
ભરત જંબુદ્વીપનો જેહ, ચક્રી ભરત નરેસર એહ. ભ. ૧૦
પ્રથમ ઉપનો ગર્વિત કાય, આદર પામ્યો જીહાં તિહાં જાય;
લિખિ રૂષભ કૂટે નિજ નામ, ઈહાં આવ્યો વલિ કરવા કામ.ભ.૧૧
મંત્ર થઇ અમ્હ પાસિં દંડ, માગે પણિ ભાંજસિ ભુજ દંડ;
સજ્જ થયા સમરાંગણિ કાજે, એહને હાથ દેખાડું આજે. ભ. ૧૨

સેના તેડાવી તત્કાલ, આવ્યા વિદ્યાધર ભૂપાલ;
બીજા પણ વૈતાઢચ નરેશ, સહુ આવ્યા તેહુને આદેસ. ભ. ૧૩
ગર્જારવ થયો દુંદુભિનાદ, પર્વતમાં નીસરે પડસાદ;
શસ્ત્રપાણિ વિદ્યાધર પાય; નભ માર્ગે લીધો એ છાય. ભ. ૧૪
બાર વરસ લગેં થયો સંગ્રામ, છેવટે જીત્યો ચક્રી તામ;
કરજોડી પ્રણમી નૃપ પાય, એહવું કહે સાંભલિ મહારાય. ભ. ૧૫
મેરૂ સમાન ગિરિ કોણ હોઇ, વાયુ સમાન વીજ નહિ કોઇ;
તિક્ષણ અવરત વજ્ર સમાન, તુજ સરિખો કોણ સુરપ્રધાન ભ.૧૬
વિનય વચન કહે એહવું કહેં તામ, ચરણે ભેનમી કરે પ્રણામ;
સર્વ અંગ સુંદર આકાર, સર્વ સુલક્ષણતણો ભંડાર. ભ. ૧૭
સુરકન્યાથી અધિક સરૂપ, જાણેં લાવણ્ય રસનો કૂપ;
સુતા સુભદ્રાચક્રી ભોગ, દીધી નારિરત્ન સંયોગ. ભ. ૧૮
અન્ય વિદ્યાધર રાજા જેહ, ગુણ ગર્વિત પુત્રી સસ્નેહ;
સહસ ગમે વિદ્યા સંઘાત, આગલિ ઢાઇ સુંદર ગાત. ભ. ૧૯
સુરક્ત થઈ શ્રી રૂષભ સમીપિ, વ્રત લીયો ભવસાયરદ્વીપ;
બીજા ખંડની બારમી ઢાલ, સંપૂર્ણ જીન હર્ષ રસાલ. ભ. ૨૦

સર્વ ગાથા. ૨૮૬.

દુહા.

ચક્રી તેહના પુત્રને, તાતતણિ દેઇ રાજ;
આણ મનાવી આપણી, ચાલ્યા કરી તિરાજ. ૧
ચક્રતણે કેડે હવે, આવ્યો ગંગા તીર;
સેના થાપી તિહાં નિકટ, નહી દૂરિ ધરિ ધીર. ૨
ગંગા ઉત્તરી સિંધુ જેમ, નૃપ આદેશ સુખેણ;
ગંગોત્તર દિશિ સાધિને, આવ્યો તિહાં સુખેણ. ૩

અષ્ટમ ભક્ત તપઈં કરી, સાધિ ગંગા દેવિ;
યુગ સિંહાસન હેમના, આગલિ ટિ ધરેવિ. ૪
દિવ્ય કુંભ સોનાતણા, અઠોત્તરિ હજાર;
હારાંગદશધા મુગટ, દિવ્યાંબર મનોહારિ. ૫
વિવિધ ભોગ તિહાં ભોગવિ, ચક્રી ગંગાસાથ;
સહસ્ત્ર વરસ લગેં તિહાં રહ્યો, ષટ ખંડ કેરો નાથ. ૬

ઢાલ–સાહિબો મા'રો રહિ રહિયો ઈહિર ।–એ દેશી.

અન્ય દિવસ નૃપ ભરતનોરે લાલ, બેઠો સભા મઝાર;
ઈંદ્રતણી સોભતારે લાલ, પરિવરિયો પરિવાર. ૧
ગુણવંતો સાહિબો મોહિ રહ્યો, સુખમાંહિ ઉત્તરીયા-
આકાસથીરે બોલ ચારણ શ્રમણ મુનીશ;
તપજપ સંયમ પાલતાંરે લાલ, સૌમ્ય મુરતિ રજનીશ. ગુ. ૨
સિંહાસન દેઈ એકનેરે લાલ, મુનિવરને ચક્રપાણિ;
પોતે કરજોડી કરીરે લાલ, આગલ બેઠો જાણિ. ગુ. ૩
ઉઠયો તતક્ષણ દેખીનેરે લાલ, ભરત ભક્તિ ભૃતગાત;
બે મુનિવર ચરણે નમીરે લાલ, વિનય વિવેક સાક્ષાત. ગુ. ૪
શ્રીયુગાદિ જીનવર તણોરે લાલ, અંગજ ચર્મ શરીર;
જાણી ઘે ધર્મ દેશનારે લાલ, વાણી મધુર ગંભીર. ગુ. ૫
આશ્રવપંચનિ વિષયકષાય, આરંભનારેલાલ, કરીએ પરિહાર
અપ્રમત્તમૃદુતા સામ્યતારે લાલ, યોગાભ્યાસ વિચાર. ગુ. ૬
વારી વૈરે લાલ, થાનક પાપ અઢાર;
મનવચન કાયા સુધ કરેરે લાલ, પહુંચો મુગતિમઝાર. ગુ. ૭
વલિ મુનિચરણ નમી કરીરે લાલ, પૂછે નૃપ દેશ નાત;
પરઉપગારી તપ તપીરે લાલ, કીધી નિર્મળ કાન્તિ. . ૮

દેહતણી મમતા તજીરે લાલ, રાગ દ્વેશ નિર્મુક્ત;
ગવંત કિહાંથી આવીયારે લાલ, પૂછું વિનય સંયુક્ત. ગુ.
ચક્રી વયણ સુણી કરીરે લાલ, ભાખે એક મુનીસ;
શ્રીયુગાદિ જીનવાંદવારે લાલ, ગયા હતા જગદીશ. ગુ. ૧૦
પુંડરગિરિનો પ્રભુ મુખેરે લાલ, મહાતમ ઉજ્વલ તાસ;
તે ફરસી આવ્યા અમેરે લાલ, ગતિ ચલતા આકાશ. ગુ. ૧૧
તિહાં દેવેંદ્ર ઈશાનનોરે લાલ, દેવે સેવિત તેહ;
રિષ્ટ ચિત્ત અમે દેખીનેરે લાલ, ભાખે ધર્મ સ્નેહ. ગુ. ૧૨
ગવત ગિરિતણોરે લાલ, મહિમા ચિત્ત મજાર;
તરકટ તિથિનૈ પિણિદીયોરે લાલ, સ્વર્ગતણો સુખકાર. ગુ. ૧૩
સકલંદ્ર ગોત અન્યદારે લાલ, ભમિયો કિમપિનલાધ;
પાત્ર પાણિ રીતો થકોરે લાલ, આવ્યા ગૃહ જાણે વ્યાધ. ગુ. ૧૫
પશુ અમ વિદેહસારે લાલ, વિપ્ર સુશર્મા નામે;
મંદિર દુખ દારિદ્રનોરે લાલ, મહા મૂર્ખનો સ્વામિ. ગુ. ૧૪
તેહવી નારી દેખિનેરે લાલ, રિક્ત પાત્રદ્વિજ તામ;
મૂસલ લેઇ મારવારે લાલ, ધાઇ ક્રોધ ખેરામ. ગુ. ૧૬
પહેલી પણિ વાડ વહુતોરે લાલ, દારિદ્ર પીડિત ખિન્ન;
આક્રોસ્યો નારી તણોરે લાલ, ક્રોધાતુર થયો મન્ન. ગુ. ૧૭
ક્રૂર નારી વારી થંકીરે લાલ, નરહી વિપ્રતિ વારિ;
રોષાકુલ વાહ્યો તિણેરે લાલ, લોષ્ટુ કીયો ન વિચાર. ગુ. ૧૮
લાગો તેહને મર્મનોરે લાલ, મૂર્છાણી તે નાર;
ધુસકે સા ધરણી પડીરે લાલ, પ્રાણ તજ્યા તેણિવાર. ગુ. ૧૯
પુત્રી આવી તેટલેરે લાલ, રોષાકુલ કહે નામ;
રે અધમકુલ વિપ્રતેરે લાલ,સું કીધું એ કામ. ગુ. ૨૦

નારિ બ્રાહ્મણી તેહણીરે લાલ, કીધો કર્મ ચંડાલ;
બીજા ખંડની તેરમીરે લાલ, કહી જીન હર્ષ એ ઢાલ. ગુ. ૨૧

સર્વ ગાથા, ૩૧૩;

દુહા,

પૂર્વ પાપ તાપ્યો હતો, ક્રુધ વચન સુણી તાસ;
પુત્રીનઈં પણિ કંદતી, હણી સકયો નહી તાસ. ૧
આરક્ષક કેડે થયા, આવી મનમેં ભીતિ;
નરકોવમ માંહિ પડયો, તો પાપી ચલચીતિ. ૨
ક્ષુબ્ધ સયલ ઇંદ્રિય થયા, શીઘ્ર ભયાતુર જાય;
અલ્યો ક્રોધ આણીકારી, મારગ મોરી ગાય. ૩
તેહ તિહા વેડશથયો, અતિમાયાતુર તત્ર,
નરકે મરી ગયો સાતમી, મહા વેદના યત્ર. ૪
છેદન ભેદન મારવો, તર્જન પીલણ દાહ;
વધ બંધન શૂલાધરણ, દુઃખ વેદના અથાહ. ૫

ઢાલ- ચોગઢ ગ્વાલેર ૈમન મોહનાં ઢાલ એ દેશ ૧૪

ક્રોધે અંધ થયા જનારે, મન મોહના સાધુ;
દેખે નહિં લગારહો. મ.
કૃત્ય અકૃત્ય જાણે નહીરે, મ. દુખ લેહ નરકમઝારિહો. મ. ૧
મહાઃદુખ તિહાં ભોગવીરે મ. તિહાંથી મરી થયો સિંહહો; મ.
તીરાગસ બહુ પ્રાણીયારે, મ. હણે સદા નિર બીહહો. મ. ૨
તિહાંથી મળી તે કેસરીરે, મ. ચોથી નરકે જાતહો; મ.
તિહાંકિણી વેદના ભોગવીરે, મ. કહિતા નબણે વાતહો. મ. ૪
તિહાંથી ચંડાલ ઉપનારે, મ. ક્રૂર કર્મ કર્તારહો; મ.

પૂર્વપરે વલી ભોગવેરે, મ, સાતમી નરક મઝારહો. મ. ૪
તિહાં મહાદુઃખ ભોગવીરે, ભુંજગ થયો મહાક્રુરહો; મ.
ખિલાસન્નિ તિણિ અન્યદારે. દીઠા મુનિસું વ્રત સૂરિહો; મ. ૫
ધાયો હુંકારવ કરીરે, ક્રોધે ડસવા તાસહો; મ.
દેખી મુનિ તે ચીતવીરે, દીસે એહની રાસહો. મ. ૬
શાંતમૂર્તિએ માનવીરે, પામે નહિ ભય ત્રાસ; મ.
એ કોણ એહવું ચિંતવેરે, મંદ મંદ ગયો પાસિહો
સુણ્યો એકંતહો. મ. ૭
ખેચર આગલિં તેવતીરે, નિર્મલ ધર્મ કહંતહો; મ.
મહિમા શત્રુંજયતણોરે, ફરી સુણ્યો એકાંતહો. મ. ૮
કર્મતણા લાઘવ થકીરે, તીરથ શ્રવણ મનમાંહિહો; મ.
જાતિસ્મરણ ઉપજ્યોરે, નિજ ભવદીઠા જ્ઞાનહો. મ. ૯
દરહુંતીતે નીસરીરે, ભાવ ધરી મનમાંહિહો; મ.
મુનિવર બેઠા તિહાં જઇરે, વાંદ્યા મુનિની પાઇહો. મ. ૧૦
પ્રણમાંતે અણુસણ દીયોરે, જ્ઞાની જાણી ભાવહો; મ.
ગિરિ વિદ્યાધર લે ગયોરે, અહિ તારણ ભવનાવહો. મ. ૧૧
જોવો મુનિવરને ફણીરે, એ તીર્થને સીસહો; મ.
હિંસાકારિ જે હતોરે, સુરપદ લહ્યો જગીસહો. મ. ૧૨
સર્વ તીર્થોમાં જોવતાંરે, એ સરિખો નહિ કોઇહો; મ.
એ તીરથને ફરસતાંરે, આત્મ નિર્મલ હોઇહો. મ. ૧૩
ભરતેસર સુરપતિ તિણેરે, એહવું કહી તિણિવારહો; મ.
ચંદન કાષ્ટ કપૂર રે, દાગ્યો તિહાં વિષધારહો. મ. ૧૪
રત્ન પીઠોપરિ સર્પરે, થાપી કરી પ્રણામહો; મ.
ઇંદ્ર ગયો નિજ થાનકેરે, કરતો અહિગુણ ગ્રામહો. મ. ૧૫

એહ ચરિત્ર તિહાં જોઇનેરે, અમે એ મુનિવર વીચારહો; મ.
તીરથને ફરસીંઇરે, લહિવા ભવનો પારહો. મ. ૧૬
નભ મારગ ચલતાં અમેરે, દીઠો તુજ બલા એહહો; મ.
પુત્ર અમારા ગુરૂતણોરે, તિણિ આવ્યા ધરી નેહહો. મ. ૧૭
ભરતે વાંધા ભક્તિસુંરે, તિણ મુનિકીયો વિહારહો; મ.
કરે મનોરથ એહવોરે, ભરતાધિપ તિણવારહો. મ. ૧૮
તેહ દીવસ થાસે કદારે, તે ક્ષણ ક્ષણ દાયકહો પત્રહો; મ.
યાત્ર શત્રુંજયતણીરે, સંઘસું કરિસ પવિત્રહો. મ. ૧૯
અથે સંબોધ્ય સુરાપગારે, આજ્ઞા લઈ તાસહો; મ.
ખંડ બીજાની ચૌદમીરે, ઢાલ થઈ એ ખાસહો. મ. ૨૦

સર્વ ગાથા. ૩૩૮.

દુહા,

ખંડ પ્રપાતા સનમુખે, ચલ્યો પ્રબલ જાસ;
ચક્રાનુગ ચક્રી તદા, મનમે ધરી ઉલ્લાસ. ૧
ગુરૂદ્વાર પામી કરી, કીધો અષ્ટમ ભક્ત;
નાટચમાલ,આસન તદા, ચલિતધરિબહુભક્ત. ૨
આવી ભુષણ આપીયાં, કીધી આણ પ્રમાણ;
નામ દેઇને મોકલ્યો, સુર પોહતો નિજઠામ. ૩
સેનાની નૃપ આગન્યા, બાર ઉઘાડયા તાસ;
તુર તમિશ્રાનીપરે, વાર ન લાગી જાસ. ૪
ગજ ખંધઈ ચક્રી ચડયો, કુંભસ્થલ મણિરત્ન;
થાપી ગુફા પ્રવેશકૃત, જાસું કરે સુર યત્ન. ૫

ઢા -વરબાઈ ભલો ભરતાર-એ દેશી. ૧૫

મંના સંઘાતેઈ ચાલતાં, તિહાં માંડલાં ચક્રધાર;

લિખે કાગિણી રત્નસુ, ગોમુત્રિકા આકાર. ૧
પૂર્વ પૂણ્યનો જોવો પ્રબલ વિલાસ;
સુર થયા જેહુના દાસ, પૂરી સઘલી આસ,
ચૌદ રતન રહે પાસ, ષટ ખંડ આણા જાસ. પૂ. ૨
નિમ્ન ગાઉ નિમ્નગા, પહિલી પરેં ઉત્તાર;
સ્વયમેવ તતક્ષણ ઉઘડયો, દક્ષિણ ગુફા તણો બાર. પૂ.
તે ગુફા દ્વારથી નીસરી, સુર નદી પશ્ચિમ રોધ;
સેના સહૂ થાપી તિહાં, કીયો અષ્ટમ તપ શોધ. પૂ. ૪
તપ તણે અંતઈ આવીયા, નિધિ નવે પુણ્ય પ્રમાણ;
પ્રત્યેક સુર સહસ્રે કરી, અધિષ્ટિત ધન ખાણ. પૂ. ૫
નૈસર્પ૧ પાડુક૨ પિંગલો૩ વલી સર્વ રત્નક૪ જાણિ;
મહાપદ્મ૫ કાલ૬ મહાકાલ૭ સુમાણવ૮ ચાખક૯ વાણિ. પૂ. ૬
એ નામ નવે નિધાનના, ઉંછે યોજન અષ્ટ;
વિસ્તીર્ણ નવ યોજન વળી, દિરઘ દ્વાદશ સ્પષ્ટ. પૂ.
નિધિ નામ તેહુના પિણિ, સે અધિષ્ટાયક દેવ;
આઉ પલ્યોપમ તેહનો, નાગ કુમાર સુભેવ. પૂ. ૮
એહવું કહેં ચક્રી પ્રતેં, મુખ ગંગ માગધવાસ;
મહાભાગ ઇહાં આવ્યા હમે, તુજભાગે કીયા દાસ. પૂ. ૯
હે ચક્રી તારા ભાગ્ય જીમ, અમે સર્વદા અક્ષીણ;
તે ભણિ ભોગવી આપી તું, કરિ પૃથ્વી સહૂ પ્રવીણ. પૂ. ૧૦
ઈણ પરિનિધિ આવ્યા થકા, અષ્ટાન્હિકોછવ કીધ;
ચક્રેસ સુરતરૂની પરિ, દાન યથેચ્છયા દીધ. પૂ. ૧૧
આગન્યા દીધ સુખેણને, સુરનદી દક્ષિણ પાસ;
આવ્યો લીલાઈ સાધીને, પ્રભુપદ નમ્યા ઉલાસ. પૂ. ૧૨

કેટલો કા રે ા તિહાં, ભરત તે સહર્ષ સંઘાત;
ચક્ર અજોધ્યા પુરિ ણી, નભ મારગ ગલ્યો જાત. પૂ. ૧૩
નાથ ષટખંડ મેદનીનો, નમે સુખ વર જાસ;
ચાલતો કેટલેકે દિને, આવ્યો અયોધ્યા પાસ. પૂ. ૧૪
લાખ ચોરાસી ગજ તુરી, રથ તેટલા એજ લાખ;
ભટકોટિછિનુ દીપતા, જેહની સબલી સાખ. પૂ. ૧૫
પહેલા પ્રયાણા દિવસથી, ષટખંડ સાધી રાય;
સાઠ સહસ્ત્ર વરસેં વલી, આવ્યા નગર સુહાય. પૂ. ૧૬
ચક્રી વિનીતા બાહિરેં, સેના સહુ તિહાં રાખી;
નગરી સુરીને કારણેં, અષ્ટમ તપ કર્યો દાખી. પૂ. ૧૬
પારણે કીયો ચક્રધર, ઉછવ કીયો સુવિશેષ;
ઘર ઘર તોરણ બાંધીયા, કીધો નગર પ્રવેશ. પૂ. ૧૭
બહુ યક્ષ ખેચર આવીયા, નૃપ આગન્યા પ્રમાણ;
રત્નોઘ મંડપ માંડીયો, જીણ વિશે ઉગે ભાણ. પૂ. ૧૮
દ્રહથકી વલિ સિન્ધુના કી, આણીયો તિરથ નીર;
મૃદુ મૃત્તિકા વલિ વાલુકા, આણી મૂકયા તીર. પૂ. ૨૦
આવીયા પોષધસાલીમાં, તપ કીયો અષ્ટમ તામ.
એ રાજ્ય પામ્યો તપ થકી, નંદેપણિ તપ પામ. પૂ. ૨૧

સર્વ ગાથા. ૩૬.

દુહા.

રત્ન સિંહાશન પૂર્વ દિશા, બેઠો ભરત વિશેસ;
પૂર્વ દિસિ સોપાને ચઢી, નારી સહિત નરેસ. ૧
સહસ્ત્ર બત્રીસે રાજવી, આસન બેઠા તેહ;
ઉત્તર દિશિ સોપાસે ચઢી, પરમ ભક્તાસુ સ્નેહ. ૨

સેનાપતિ ગાથાપતિ, વર્ધકી પુરોહિત તાહ;
શ્રેષ્ઠયાદિક યામી દિશિ, સોપાને ચઢી યાહ. ૩
યથાયોગ્ય આસન વિષઇ, બેઠા સહુ નૃપ આઈ;
હસ્ત કમલ જોડી કરીં, સનમુખ દૃષ્ટિ લગાઈ. ૪
તસ્યાભિયોગિક દેવતા, જીનની પરિસર રાય;
શુદ્ધ તીર્થ નીર તણો, કરઈ અભિષેક વનાઇ. ૫

ઢાલ-વીર સુણો મોરી વિનતિ-એ દેશી. ૧૫

શુભ દિન શુભ મુહુરત કરે, ચક્રીનો હોઈણપરિ અભિષેક;
સહસ્ર બત્રીસ રાજન મિલી, સેનાની હોગોત્ર વૃદ્ધિઅનેક. શુ. ૧
મુગટ રિષભ સ્વામીતણો, પ્રથમેં ઈહો પૂર્વઈજે દીધ;
દેવે નૃપ મસ્તક ધર્યો, જેમ સોહેહો ચૈત્યકલશ પ્રસીધ. શુ. ૨
મોતી માલા હરિઠવી, નૃપ કંઠેહો બહુ મોલિક ખાસ;
પારિજાતક પુષ્પ માલિકા, મનમોહેહો અમ્લાન સુવાસ. શુ. ૩
રત્ન સિંહાસનથી રાજા, નૃપ બીજાહો પણ ઉઠયા તામ;
તિહાંથી તાત ઘરે ગયા, નાહી પૂજ્યા જીનવર શુભ કામ. શુ. ૪
કીધો અષ્ટમ પારણો, નૃપ આવ્યાહો દેશના છેક;
સુર વિદ્યાધર મિલિ કર્યો, બાર વરસ નહો રાજયનો,
અભિષેક. શુ. ૫
સીતલ ચન્દ્રતણી પરેં, વેરીનહો તાતો રવિ જેમ;
ધન્ય દલમાન દાનેશ્વરી, પરજા હો રાખઇ બહુ પ્રેમ. શુ. ૬
ચૌદ રતન નવનિધિ સદા રહે, ચરણે જોહને નિસદીસ;
સોલ સહય ઉલગેં, પાય સેવેહો નૃપ સહસ બત્રીસ. શુ. ૭
કન્યા જનપદ નૃપતણી, નૃપ પરણ્યોહો બત્રીસ હજાર,
તેટલી જનપદ અગ્રણી કન્યા, સોહેહો ગુણરૂપ ભંડાર. શુ. ૮

પંડિત સાઠિ સહસ રહે, નિત પાસેહો સહુ વિદ્યાધાર;
સહસ સાઠિ વલિ તીનસે, રાંધણીયાહો એતલા સરદાર. શુ. ૯
લાખ ચોરાસી સોભતા, દ્વિપવાજીહો, રથ સયલ પ્રત્યેક;
છનૂ કોડિ પાયક ભલા સેવા સારેહો નિશિ એકમેક. શુ. ૧૦
સહસ બહૂત્તરી પુરવરા, સહસ્ત્રોનાહો એકલખ દ્રોણમુખ
સહસ ચાલીસ પાણવરા, તસુ સ્વામીહો ભોગવે સુરસુખ. શુ. ૧૧
કર્બંત મંડબતણી સંખ્યા, ચાવી ભાષીહો ચોવીસહજાર;
વીસ સહસ આગર ધણી, ષેટ જેહનેહો સોલસહસ પ્રકાર. શુ. ૧૨
અંબાધ ચૌદસ પ્રભુ, બુધિમંતાહો ત્રિણ કોડિ મંત્રીસ;
પાંચ લાખ દીવીધરા, નાટકીયાહો નૃત્ય સહસ બત્રીસ. શુ. ૧૩
સોલસહ યક્ષ ઉલમેં, રૂપે સારિખોહો અપછર અનુહાર;
ચૌસઠિ સહસ અંતેઉરી, ચારૂ સોહેહો સોલ સિણગાર. શુ. ૧૪
સહસ અઠાવીસ લાખશું, રૂપવંતીહો વારંગના નાહ;
દશકોડિ ધજ આગલિ ચલે, પુણ્ય જોગ હો અધિકા ઉછાહ. શુ. ૧૫
આતોદ્ય વાદક એતલા, થયા જેહને હો ચોરાસી લાખ;
ચૌસઠીસહ આગલિ રહિ, ભાટ બોલેહો જય મંગલ ભાખ શુ. ૧૬
ઇકદિન ચંદ્રલેખા જીસી, કૃસ અંગીહો સુંદરીને દેખ;
ચક્રી ભાષઈ એહવઉં, કિમ એહનો ગતપ્રભ એ વેષ. શુ. ૧૭
મારાહી ઘરમાં નથી, ખાવાને અસનાદિ આહાર;
બીજા ખંડની પનરમી, જીનહર્ષે હો કહિ ઢાલ વિચાર. શુ. ૧૮
સર્વ ગાથા, ૩૮૬.

દૂહા.

પાસે વાણી ઈમ કહે, તુમે ઘરિ નવે નિધાન;
પણ દિગ્વિજયા અવધિ કર્યો, આંબિલ એકણિ ધાન. ૧

વ્રત ઇચ્છે તુજ ભણી, પૂછો એમ નરેસ;
તે કહે વ્રત આદરૂં, જો ભાઈ દ્યો આદેશ. ૨
ચક્રી કહે ધન્ય બહેનડી, વિરની સુખ સંસાર;
પુત્રી મોટા બાપની, યુક્તો એહ વિચાર. ૩
વિષય જાલમાં સુંદરી, તું ન પડી બુદ્ધિવંત;
તુચ્છ રાજ્ય સુખ લોલપી, હું પડીયોરે દેખંત. ૪
ભરતરાય ઉછવ કરી, જઈ રિષભ જીન પાસ;
વ્રત લેવરાવ્યો બહેનને, અધિકે મન ઉલાસ. ૫

ઢાલ—ઊભી ભાવલ દેરાણી અરજ કરે છે એહની એ—દેશી. ૧૬.

અંગીકાર કરાવણ આણા, નિજ બાંધવ પ્રતિ રાજાહો;
ભરતેસર ભાખે મ્હારી આણ વહજ્યો, આણ વહેજ્યો મનિ,
આઇ મિલેજો; જેમ ભોગવે સુખ તાજોહો. ભ.
દૂત અઠાણું ભરતે મોકલીયા, તિહાં જઈ કર્યા અંદેસાહો; ભ.
દૂતતણી તે યુક્તિ સુણીને, આકુલ થયા વિસેસાહો. ભ.
હુવે વિચાર કિસો કહો કીજે, માની મનમાંહિ ચિતવેહો; ભ.
તાતભણી ચાલ્યા પુછણ કાજે, અષ્ટાપદે ગયા વિનિતેહો. ભ.
તાત તુમે દીક્ષા આદરતાં, અમને રાજ્ય સમાપ્યોહો; ભ.
અમથી અધિકો જોગ જાણીને, ભરત અયોધ્યા થાપ્યોહો. ભ.
ષટખંડ અખંડઈ ભરતના ભરતઈ, પોતાને વસિ કીધાહો; ભ.
દાવાનલની પરિ તે અતૃપતો, ચાલે નહી પ્રભુ સીધાહો. ભ.
તેહુની આણા તાત ન વહિસું, રાજ્ય વિના પણ રહિસુંહો; ભ.
ચિત લગાવી સાહિબ ભક્તિ તુમ્હારી, કરિસું તુમ પગ ગ્રહિસુંહો

જયેષ્ટ ભાઇરે હવણાં ગર્વ ભરાણો, વાંછેછે રાજય અમારોહો; ભ.
મૂલ થકી નિજ વયરીનેઇ હણીઇ, ક્ષાત્ર ધરમ તે સંપેહો. ભ. ૭
વયરીતો આજી થયો ભરત અમારો,રાજય ગ્રહે બલવંતોહો; ભ.
તાત કહો તેહને અમે કેમ હણીએ, તેહને કંટક અંતહો. ભ. ૮
સ્વામી કહેરે રાગ દ્વેષબે બયરી, નિશદિન રહે છલ જોતાહો ભ.
પુન્ય મહાનિધિ સર્વ લે જાઇ, પાસે રહી દ્યે ગોતાંહો. ભ. ૯
ક્ષતિ ખડગ નિજ હાથ સંબાહો, ધી[illegible] ખેડા ધારોહો; ભ.
સીલ સન્નાહ ભાઇ તુમે પહિરો, ભાવ વૈરીને મારોહો. ભ. ૧૦
તે સહુ પ્રભુની એહવી વાણી સુણીને,રંગાણી વ્રત રાગઇંહો, ભ.
તુરત પિતાને પાસે' વ્રત આદરીયે, અક્ષય સુખ હવે માગેહો. ભ. ૧૧
દૂત થયા વિધિ તેહવો નિહાલી, પાછા વરી ઘરી આવ્યાહો; ભ.
ભરત ચક્રી ધ્યાને કરજોડી, વાત સહુ સંભલાવેહો. ભ. ૧૨
તે ભાઈના સહુ પુત્રને તેડાવી, નિજ નિજ રાજય સમાપ્યોહો. ભ.
ચક્રી વિચારે આણ સહુને મનાવી, સહુ સેવક કરી થાપ્યોહો.ભ. ૧૩
અન્ય દિવસ નૃપ ભરતને પાસે, આવી સુખેણ સેનાનીહો; ભ.
ચક્ર રત્ન પ્રભુ શસ્ત્રસાલાયે, પેસે નહી અભિમાનીહો. ભ. ૧૪
કોઇક વીર મહા અભિમાની, ભૂતલમાંહે આછેહો; ભ.
ધરી સુરો તોરી આણ ન માને, રહીયો કોઇ પાછેંહો. ભ. ૧૫
તુજ ભ્રાતા અભિમાની જાણું છું, બાહુબલિ બલધારીહો; ભ.
એક અનેક મહા યુધ જીપે, જોવા ચિત્ત વિચારીહો. ભ. ૧૬
નિર્ઘાત તેહતણા ભુજ દંડનો, દેવેન્દ્ર વજા સરિખાહો; ભ.
મેરૂ સરિખા મ્હોટા પર્વત તેહને, ચુર્ણ પમાડે એહવો ઇઓહો. ૧૭
ખાતરમાંહે તેતો કિણ હિન માણે, એહવો છે તે સૂરોહો; ભ.
સોલમી ઢાલ થઈ બીજા ખંડની, કહે જીન હર્ષ સનૂરોહો. ભ. ૧૮

સર્વ ગાથા, ૪૦૯.

દુહા.

તે દિગ્ વિજય કરી પ્રભુ, ષટખંડ સાધ્યા જેહ;
વૃથા અનુજ સાધ્યા વિના, સુરને દુર્જય તેહ. ૧
તેહને નૈવ ઉવેખવો, તે ભાઇ નઈ જાણિ;
દેહ વ્યાધિને મૂલથી, છેદી જે દુખાંણિ. ૨
ભરત નરેસ સાંભલો, સ્નેહ કોપ વસિં હોઇ;
મનને આલોચી કહે, સુષેણ હેતુ જોઇ. ૩
એ અવર એકાગ દિયે, શું છે મુજ મન મેણ;
વર ન માને આગન્યા, તિણ મન ક્રોધ વસેણ. ૪
લઘુ ભાઇસું ઝુંઝતા, મનને આવે લાજ;
વલી ચક્ર નવિ વીસમે, અભિલાષા યુધ કાજ. ૫

ઢાલ—સહીયાં મોરીરાણિલ ભીમ વધાઈ લે—એ દેશી ૧૭

સમય લહી એહવો કહે, ભરતાધિપને તામહો;
મંત્રીવાલા નાન્હાપાણી મહારાયજી, પાડે સંકટ ઠામહો. મ. ૧
મોટા જે આજ્ઞા દીયે, નાન્હા લ્યે સિરધારિહો;
વા'લાસ્વામી સામાન્ય નરને પણ ઘરે, એ વર્તે આચારહો. વા. ૨
મોટા પા'ડ ચઢાઇવો, દૂત મૂકીને રાજહો; વા.
તે આગન્યા સહિસેં નહિ, જેમ અષ્ટાપદ ગાજીહો. વા. ૩
પહેલા વિનય કરો તુમે, નાન્હા નાનોપિ રાયહો; વા.
લોકાપવાદ ટલે સહુ, જીન કાસી જીમ થાયહો. વા. ૪
સચિવ ઉક્તિ એહવી સુણી, નૃપ પંડિત ગુણ જાણહો; વા.

આપી આસીષ સુવેગને, બાહુ બલ પ્રતિ જાણહો. વા. ૫
સ્વામી સીખ લેઇ કરી, રથ બેસી તિણવારહો; વા.
ચલ્યો સુવેગ ઉછાહસું, આઉં કાજ સમારિહો. વા. ૬
રાસભડાબો બોલીઉ, કારિજ સિદ્ધિ ન થાઇહો; વા.
ધૂલી પડે મુખ તેહને, વાજે સાહમો વાયહો. વા. ૭
કૃષ્ણ સર્પ આગલિ ગયો, યમના દંડ સમાનહો. વા.
માઠા સુકન થયા સહુ, જેહુથી ન લહે માનહો. વા. ૮
બીજો ખંડ ષટખંડથી, અખંડલછિ નિવેશહો. વા.
સોભા ઇંદ્ર નિવાસની, આવ્યો બહુલી દેશહો. વા. ૯
ઠામ ઠામે ગામે ઘણા, શાલિતણા રખવાલહો. વા.
શ્રીયુગાદિ જીનવરતણા, ગામ ગામ ગુણ માલહો. વા. ૧૦
બાહુબલ બલ વર્ણવે, ઉત્તર ત્રિભોવન માંહિહો. વા.
ગ્રામ નરસીમા વિષિ, સાંભલિ અચરિજ થાયહો. વા. ૧૧
દેશ સયલ બાંધી કરી, વેગવાન સુવેગહો; વા.
તક્ષશિલા આવ્યો તિહાં, બાહુબલિ નૃપતેગહો; વા. ૧૨
ક્ષણ રોકયો તિહાં પોલીએ, કીધ બહિતિહાં જાઇહો. વા.
આજ્ઞાઇં માહેં ગયો, દીઠી સભા સુહાઇહો. વા. ૧૪
ભય પામ્યો નૃપ દેખિને, તેજ સહ્યા નવ જાય હો. વા.
ભૂમી શીશ લગાવતો, લાગો મહીપતિ પાયહો. વા. ૧૫
હવે તેહનેં બહુલી ઘણી, વાણી સરસ ગંભીરહો; વા.
બોલાવ્યો બહુ આદરે, પૂછે સાંભલી વીરહો. વા. ૧૬
ભાઇ ભરતને ક્ષેમ છે, જેમ મુજપિતા સમાનહો; વા.
પુરી અયોધ્યા કુશલ છે, સ્વસ્તિમતી સુપ્રધાનહો. વા. ૧

સહુ પ્રજાને ક્ષેમ છે, તાત પાલી ચિરકાલહો; વા.
ષટ્ખંડ અખંડ વિજય થયો, એમ પૂછયો ભૂપાલહો. વા. ૧૮
બાહૂબલી પૂછી રહ્યો, પ્રણિપતિ કરી સુવેગહો; વા.
વચન કહે એમ બીહુતો, ચિત્ત વિમાસી વેગહો. વા. ૧૯
થાયે તાસ પ્રસાદથી, કુશલ અપર ઘરિ રાયહો; વા.
તો તુજ જયેષ્ટ બાંધવ ભણી, કેમ કુસલ નવિ થાયહો. વા. ૨૦
તાહરો જયેષ્ટ જેહનો ધણી, પુરી વિનીતા જાણિહો; વા.
તેહને કોણ ઉપદ્રવ કરે, કેહનો નચલે આણ હો. વા. ૨૧
ભેદે જેહના અરિભણી, ચક્રરત્ન સ્વયમેવહો; વા.
કુસલ તાસ પરજા ભણી, સદા સદા નર દેવહો. વા. ૨૨
ષટ્ખંડ વિજય તે આગલિ, કોણ રહેવા સમર્થહો; વા.
સુર અસુર સહુ મિલી, સેવા કરે પસથ્થહો. વા. ૨૩
અકુસલતાસનથી કેમે, દેવ તણો અવતારહો; વા.
ઢાલ સતરમી બીજા ખંડની થઇ, જીનહર્ષ વિચારીહો. વા. ૨૪

સર્વગાથા. ૪૩૮. દુહા.

યક્ષ લક્ષ સેવા કરે, ભૂપ વિદ્યાધર દેવ;
તો પણ મન ન ગમે કેમે, નિજ બાંધવ વિણુહેવ. ૧
દિગવિજય આવ્યા કરી, દ્વાદશ વરસ પ્રમાણ;
રાજય અભિષેકે તેડીયા, ભાઇને હિત આણિ. ૨
તે વિકલ્પ મન ચિંતવી, તાત સમીપે જાય;
વ્રત લીધો કીધો ભલો, તેહના નમીએ પાય. ૩
તે તો કાયાને વિષે, થયા નિસ્પૃહ નિરીહ;

હુવે તુજને મલવા ભણી, ઉત્કંઠા નિસ દીહ. ૪
એહ દેહિ તું તેહને, નિજ સંગમ ભવ સુખ,
રાજય તાસ બંધવ વિના, કરિ જાણે છે દુઃખ. ૫

ઢા. આટંકિ કંકણો લીયોરી નણંદી ધરકી રેહ્યા મોરી બાંહ એ દેશી. ૧૮.

વૃદ્ધ બાંધવ સુકુલીણનેરે, સાહિબા તાતપરે પૂજનિક;
રાજન પ્રેમધરો અરે, નિજ બાંધવ સું આઇ. રા.
વિનયવંત તુજ સારિખારે, તે કેમ લોપે લીક. રા. ૧
સેવા કરતા તેહનીરે, સા. તુજને લાજ ન કાંઇ; રા.
જેહને સર્વે દેવતારે, સા, ચરણ નમેં ચિત્ત લાઇ. રા. ૨
ઇતલા દિન આવ્યો નહીને, સા. શંકા મ કરિસિ એહ; રા.
સહિસ્યે જેષ્ટ નિકષ્ટનોરે, સા. સહુ અપરાધ સ્નેહ. રા. ૩
તાહરા સંગમ સુખ થકીરે, સા. વધસે પ્રીતિ અપાર; રા.
સગલા કષ્ટ નિરવારસેંરે, સા. અધિક રાજયદાતાર. રા. ૪
મુજ બંધવ ઇમ ચિંતવીરે, સા. નિર્ભયમત હુઇરાય. રા.
દસભણી શાંતન કરે, રાજય ધર્મ કહેવાય રા. ૫
સકલ સૈન્ય દૂરે રહોરે, સા. બલી ઉચકી એક; રા.
સંગ્રામે કોણ સાહસ કરે, સા. દંડ પાણી સુવિવેક. રા. ૬
સહુસ ચોરાસી જેહને, સા. સમરાંગણ ગજરાજ; રા.
જંગમ પર્વત સારિખોરે, સા. તીન ભુવન સીરતાજ. રા. ૭
તાસ તુરંગમે તેટલારે, સા. વારિધિ જાણે કલ્લોલ; રા.
પાર નહી સેના તણોરે, સા. સુભટરણાંગણલોલ. રા. ૮

સુર તસ સમર ન સહિ સકેરે, સા. અખંડ બલવંત; રા.
અર્ધાસન સુરનો ધણીરે, સા. આપે પ્રીતિ ધરંત. રા. ૯
રાજન રાજ્ય જીવતવ્યનીરે, સા. જો ઇચ્છાતુ હોઇ; રા.
તારે ભરતાધિપ રાયનોરે, સા. ચરણ કમલતું જોઈ. રા. ૧૦
ઇમ સુણી વચન સુવેગનાંરે; સા. બાહુબલિ તિણિવાર; રા.
નિજ ભક્ષ સામો જોઇનેરે, સા. બોલ્યો યમ આકાર. રા. ૧૧
દૂત ખરો તું વાગમોરે, સા. નિજ પતિ કરવા કામ; રા.
હિતકારી તુજ ન હુવેરે, સા. એહુ વચન પર ઠામ. રા. ૧૨
જયેષ્ટ બાંધવને સેવીઇરે, ઇહાં કોઈ નહિ સંદેહ; રા.
જયેષ્ટ તાત જેમ માનીએરે, સાકુલવંતનો કરમ એહ. રા. ૧૩
ગુરૂતત્વં ગુણેં ગુરૂસેવીએરે, સા. નમીએ તેહના પાય; રા.
ગુરૂ જો અગુરૂપણે હુવેરે, સા. તાસ સેવ્યા સું થાય. રા. ૧૪
લીધો જીણિ લઘુબંધુનોરે, સા. એહુવો બલિકવીરાજ; રા.
જોવો તાસમોટાપણોરે, સા. કીધો એહુવો કાજ. રા. ૧૫
તેપણ સુત નિજ તાતનોરે, સા. હુંતા મહાબલવંત; રા.
જયેષ્ટ સંઘાતે ઝૂંઝતારે, સા. લાજેંકલહ કરંત. રા. ૧૬
વૃદ્ધ ભાઈ લાજે નહીરે, સા. અમને આવે લાજ; રા.
ઇમ ચિંતવિ વ્રત આદર્યોરે, સા. ચરણે શ્રી જીનરાજ. રા. ૧૭
ભૂપતિ સેવે તેહનેરે, સા. અધિકી આસા જાસ;
રાજ્ય દીયો મુજ તાતજેરે, સા. તુષ્ટ ન સેવું તાસ. રા. ૧૮
પિસુણ વીરને છોડતાંરે, સા. ભુંડો ન કહેસે કોઈ. રા.
બાંધવ રાજ્ય લીધો જીણેરે, સા. નિલજ નિર્ગુણ જોઇ. રા. ૧૯
તેહના ગ્રામાદિક તણોરે, સા. ભંગ ન કીધો કોઇ; રા.
મુજ અપરાધ હેડે ધરીરે, સા. ફોકટ વાપરી હોઇ. રા. ૨૦

સાઈ કાઢયા રાજથીરે, સા. કપટી કપટ કરેહ; રા.
બીજે ખંડ અઢારમીરે, સા. ઢાલ પૂરી થઇ એહ. રા. ૨૧

સર્વ ગાથા, ૪૬૪.

દુહા.

જંપે એહ સુત તાતનો, નામે સુરપતિ તાસ;
બેસાણે અર્દ્ધાસણે, તે પ્રભાવ નહિ તાસ. ૧
કિસું સુખેણ સેનાપતિ, ભરત કિસું સુ ચક્ર;
સમરાંગણ મિલીયા વૃથા, ભીર ન આવે તાસ. ૨
બાલ ક્રીડા અભ્યાસમેં, ગંગાવેલૂ માંહિં;
તેહને નભ ઉછાલતો, કૃપા લીયંતો સાહિ. ૩
તેસું એહને વીસર્યો, રાજ્ય મદેં તો દૂત;
તુજને મુંક્યો મુજ કન્હે, ઉંપાડણ ઘરસુત. ૪
મુજસું રણ કરતાં થકાં, જાસે સૈન્ય પ્રચંડ;
ભરત નરેસર એકલો, સહસે મુજ ભુજદંડ. ૫

ઢાલ-મુનિ માન સરોવર હંસલો-એ દેશી. ૧૯.

જઉ તુંરે દૂત અવધ્ય છે, ન્યાય જે રાજાનોરે;
દુર્નય સંભવ ફલ હવે, નિજ વાણી અપ માનોરે. ૧
ભિં બાહુબલ હુતને, મનમેં થયો ભય ભ્રાંતારે;
નિજ જીવતવ્ય લેઈ કરી, થાનક થકી ઉછંતોરે. ભા. ૨
દિશિ જોષે મતિ બીહતો, નયણ ચલાચલ જાસોરે;
અલ્યો ચરણ નિજ વસ્ત્રસું, માવે હૃદય ન સાસોરે. ભા.

રાયથકી કુમારોથકી, બીહુતો શસ્ત્ર છિપાવેરે;
દૂત સુવેગ સભાથકી, નીકલી ન લખાઇરે. ભા. ૪
કેડે આવીને રખે હણે, બ્હીક મનમાંહિ રાખેરે;
નિજ રથ ચઢીયો ઉતાવલો, વાનર જેમ તરૂ સાખેરે. ભા. ૫
બાહુબલવિણ રાજવી, કોઇ ન પૃથ્વી માંહેરે;
એહની કરે બરોબરી, ભાષે લોક ઉછાહુરે. ભા. ૬
એતલો કાલ ગયો હતો, કિહાં ચક્રી કિહાં ઠામેરે;
ષટ ખંડણ ભરત સાધણભણી, ગયો હુતો તિણ કામેરે. ભા. ૭
તિણ મૂકયો બાહુબલિભણી, દૂત કોને સા માટેરે;
સેવા કરવાને કારણે, બોલાવણ સિર સાટેરે. ભા. ૮
ઉંદીર મંત્ર જાણે નહી, સૂતો સાપ જગાવેરે;
પ્રાયે કર્માનુસારિણી, બુદ્ધિ મનુષ્યને થાઇરે. ભા. ૯
ચૌર મુખોદ્દિત માર્ગે, સાંભલતો એમ વાતોરે;
રથ બેસી ચાલ્યા નગરથી, ચિંતે મુકેટલી ઘાતોરે. ભા. ૧૦
ભુજ આસ્ફોટ સુભટતણા, આયુધ વિવિધ નચાવેરે.
સિંહનાદ સુણી વીરના, હયરથ ત્રાસ લહાવેંરે. ભા. ૧૧
દૂત તદા મન બીહુતો, પુરથી બાહિર નીસરીયોરે;
જેમ હરિ યુદ્ધથી હિણલો, નાસેં ત્રાસે ભય ભર્યોરે. ા. ૧૨
બાલક પિણિ રણ કારણે, હાથ ધરે હથિયારોરે,
દેખી નિજ ચિત્ત ચિંતવે, દૂત સુવેગતિ વારોરે. ભા. ૧૩
વાસેં દૂધ બાલક મુખે, યુધ કરવા ઉજમાલોરે;
ભૂમિતણો ગુણ એકિસું, કે ગુણ કિસું ભૂપાલોરે. ભા. ૧૪
ભૂમિપતિ થાય જેહવા, પ્રજા પણ તેહવી થાયરે;
મહાતમ એ સ્વામી બલતણો, તે ભણી સૂર કહેવાયરે. ભા. ૧૫

બાહુબલના બહુ રાગીયા, સુભટ સહુ સજ થાઇરે;
વઢવા ભરતનરેસસું, નિજ બલ માંહિ મનાવેરે. ભા. ૧૬
પર્વતના પણ રાજવી, ભક્ત બાહુબલ કેરોરે;
સજજ થયા રણ કારણે, શાસ્ત્ર ધર્યાં અધિકેરાંરે. ભા. ૧૭
ચક્રીથી એહને કિસું, ઉછઉં દીસે છે એ રાજેરે;
ફોકટ એ વયરી કર્યો, એ આગલિ તે ભાંજેરે. ભા. ૧૮
મનમેં એમ આલોચતો, વેગેં સવાયોરે;
કેટલેક દિવસે તિહાં, સીમ અયોધ્યાને આયોરે. ભા. ૧૯
ભોલો નિજનિજર સુત પિયા, અમુખ અનાતુર ભારોરે;
ગઢમાં આણો ઉતાવલો, આવ્યો દૂત વિચારોરે. ભા. ૨૦
ધાન કાચા પાકા લ્યો લુણી, ઘાતો ભુઈમાંહિ લેઇરે;
જાતાં કાંઇક ઉગરે; લોક કહે એમ કેઇરે. ભા. ૨૧
ચિંતા નારિ અપત્યની, સાકરો હુવણ અંગોહોરે;
કોપો બાહુબલિ રાજવી, ગઢનો પણ કરે ભંગતોરે. ભા. ૨૨
એ આગલ બલ કો નહિ, એ બલવંત ભૂપાલોરે;
બીજા ખંડની ઓગણીસમી, થઇ જીનહર્ષ એ ઢાલરે. ભા. ૨૩
સર્વ ગાથા, ૫૯૧,

દુહા.

એહવી ગ્રામ્ય ગિતા સુણી, દૂત ચિંતવે ચિતિ;
મુજથી આગલિ વારતા, આવી લોકસ ભીતિ. ૧
વચન બાહુબલિ સ્મરતો, દૂત સુવેગ સુભાય;
નયર અયોધ્યા આવીયો, પ્રણમ્યા, સ્વામી પાય. ૨
ચક્રી દેખિ સુવેગને, પામી હર્ષ અપાર;
પૂછે મુજ બાંધવભણી, કુસલખેમ સુવિચાર. ૩

હસ્ત કમલ જોડી કરી, દૂત સુવેગ વિચાર;
સંભલાવે આ મૂલથી, બલ પ્રાક્રમ અહંકાર. ૪
કરૂં વિરોધ ન બંધસું, ભાષે ચક્રી એમ;
દેસ સહુ ફિરિ સહુ જોઇએ, પણ ન મલે ભાઈ પ્રેમ. ૫

ઢાલ-રાસ યદકે બાગ ચાંપો મોરી રહયોરી એનની દેશી. ૨૦.

એ સહુ સંપદ રાજ્ય, પુન્યઈ આઈ મિલેરી;
પણ ન મિલે નિજ બંધુ, જોવે ફિરિ સઘલેરી. ૧
દાન વિના જેમ વિત્ત, સુખ જેમ નયણુ વિનારે;
વૃથા મંત્રિ વિણુ રાજ્ય, વિણ બંધુ જગવૃથારે. ૨
જીવિત તે અપ્રમાણુ, તે ધન નિધન સમોરી;
બંધુ ભણિ ઉપગાર, ન થયો પશુ ઉપમોરી. ૩
તે પણ પતિત સમાન, રાજ નેજન વિરાજે;
ઈચ્છા ગોત્ર વિધાત, કીજે રાજ ન કાજે. ૪
હસસે લોક નિસત્વ, મુજને એમ કહેસેરે;
લઘુસું કરતા યુધ, કિમ હું જસ લહિસુંરી. ૫
સેનાની કહે તામ, ભ્રાતા પણ હણીઇં કરી;
જે કરે આજ્ઞા ભંગ, વૈરી તે ગણીએરી. ૬
વ્હાલો વૈરી હોઇ, અવસર દુઃખ આવેરી.
રાજ રોગ અંગભૂત, વધ્યો દુઃખ વ્યાપારી. ૭
કરવો નહી વિલંબ, શ્રી ભરતેસર રાયા;
કોપ ચઢાવ્યો ભૂરિ, યુદ્ધ ભંભા દિવરાયો. ૮
ચતુરંગ સેનાયુક્ત, ચક્રીતુંગ સંચરિઉ;
પહુતા બહુલી સીમ, કટક જઇ ઉત્તરીયા. ૯

ગંગા તટ પ્રાસાદ, તિહાંજીન ભૂપ નમેરી;
દેખી મુનિ વૈરાગ્ય, કારણ ચિત્ત રમેરી; ૧૦
નમિ વિનમિકહે સાધુ, તૈપૂર્વે જીત્યારી;
હું વિદ્યાધર તાસ. સેવક ગુણકી તારી. ૧૧
રૂષભજીનોસર પામિ, નગરાદિકુ છોડીરે;
લીધો વ્રત સામ્રાજ્ય, સ્નેહની ગાંઠ તોડીરે. ૧૨
કિહાં હવણાં છે તાત, પૂછે એમ રાજારે;
મુનિ કહે સુણિ ચક્રેશ, કહું અચરિજ તાજા. ૧૩
સ્વામી શ્રી પ્રભોધાન, સારે સુર સેવારી;
તિહાં આવ્યો ધરણેંદ્ર, અનંત સહિત તમવારી. ૧૪
કર જોડી ધરણેંદ્ર, પૂછે પ્રભુ ભાસોરી;
સહુ સુર થકી અનંત, કેમ લહ્યો રૂપ ખાસોરી. ૧૫
હું તો અધમો એહ, ઈહાંથી ભવ ચોથેંરી;
જાતિ તણો આહીર, મુનિ પીડયો જેમ વૈરી. ૧૬
મરી નર્ક ગયો તેહ, વેદ ન વિવિધ બહીરે;
તિહાંથી કષ્ટી વિપ્ર, થયો સુગ્રામ સહીરે. ૧૭
તિણ પૂછયો સુવ્રતાખ્ય, મુનિભવ પૂર્વ કહેંરી;
તે મુનિ દીધો દુખ, પીડા કષ્ટ લહેરી. ૧૮
આરાધી જઇ સાધુ, પણ નવિરાધી જે કયારે;
કેડે આવે પાપ, તેવા દુઃખ લહીજેરે. ૧૯
મુનિ સનમાને જેહ, ગતિ સ્વર્ગાદિ લહેરે;
અસમાન્યો મૂલાગ્નિ જેમ, કુલ અનંત દહેરે. ૨૦
કરજોડી તે વિપ્ર, મુનિને એમ ભાષેરે;

વીસ થઇ બીજે ખંડી, ઢાલ એહ આખરે. ૨૧
સર્વગાથા ૬૧૭.

દુહા.

હુવે પૂછે મુનિવર ભણી, રાગ વિધ્વંસો પાય;
મુનિ કહે શત્રુંજય ગિરિ, સેવીજેં ચિત્તલાય. ૧
રાગદ્વેશ મૂકી કરી, સમતા રસ ધરિ ચિત્ત,
તિહાં તું કર્મ ક્ષય કરી, થાઇશ રોગ રહિત. ૨
વજ્ર સરિખા કર્મ જે, જીમ તપ સામું કાંઈ;
તેમ સેવા ગિરિ રાજની, સઘલાં પાતિક જાઇ. ૩
પ્રાયે પાપ તજી કરી, તિર્થે વપિણિ ઇણિઠાણિ;
જાઈ સુગતિ તણે ઘરે, મહિમા ઠામ વિરામ. ૪
સિંહ અગ્નિ જલની, ધિસરપ યુદ્ધજદ્વિપ ભૂપાલ;
ચોરિ મારિના ભય સહુ, સ્મરણથી વિસરાલ. ૫
ઉગ્ર તપ સાબ્રહ્મચર્યથી, જે લહીએ ફલસાર;
શત્રુંજય વસતાં થકાં, તે લહીએ નિરધાર. ૬

ઢાલ—રાજા જો મિલે. ૨૧.

મુનિ મુખથી સુણી, વાડવ તેહ.
પુંડર ગિરિ ગયો ધરિય સ્નેહ. રાજા સાંભલો. ૧
ગિરિનો મહિમા અધિક અપાર, રાજા સાંભલો.
સાધુ કહ્યો તેમ કીધો જઈ, અનુક્રમે રોગ વિર્જીત થાય. રા. ૨
તીર્થ ઉપર આવ્યો રાગ, વલિ વિશેષ ધર્યો વૈરાગ; રા.
અણુસણુ લેઇ કરી અનંત, થયો અદભુત દ્યુતિ દેહ ધરંત. રા. ૩
તીર્થસેવા પરભાવે જાણિ, એ ભવથી ભવતૃતીય પ્રમાણ; રા.

લહસે શિવપુર કર્મ ખપાય, અનંત ચતુષ્ટય જીહાં કહેવાય. રા. ૪
એહવું સાંભલિ નાગ અનંત, શત્રુંજય ગયો હર્ષ ધરંત; રા.
હું પણ સાગ્રહ તાસ અવસ્ય, એ સાથે ગયો તિર્થ ઉદિશ્ય. રા. ૫
અષ્ટાન્હિકાતિહાં ઉછવ કીધ, સુરભવનો તિણ લ્હાવો લીધ;રા.
નિજ ઠામ ગયો રાજકુમાર, હૈયડે તિર્થ સ્મરણ ધાર. રા. ૬
તીર્થ શ્રી શત્રુંજય જોઇ, એ સરિખો નહીં ત્રિભુવન કોઈ; રા.
દરસણ ફરસણ કરતાં જાસ, દૂર આપદ જાય નાસી. રા. ૭
પુણ્યે તિર્થ લહીયે એહ, ભેટયાં ભવનો લહીએ છેહ. રા.
એહનો મહિમા અનંત અપાર, સુર ગુરૂ પણ
પામે નહિ પાર. રા. ૮
તીર્થતીર્થભમતા રાય, જીણ તમ આવ્યો ઇણુઠાય; રા.
ઇહાં તુજને દીઠો ભરતેશ, વાત કહિ તીર્થ લવલેસ. રા. ૯
શ્રીબાહુબલપુત્ર રતન્ન, સોમ યશા નામે ધન ધન્ન; રા.
તિણે કરાવ્યો એ જીનગેહ, રૂષભ દેવનો ધરી સ્નેહ. રા. ૧૦
શ્રીયુગાદિ જીનવર જગદીસ, સુર સુરપતિ નામે જસસીસ; રા.
તું પણ તેહનો સુત ગુણવંત, નયણે દીઠો મન ઉલસંત. રા. ૧૧
સાંભલિ મુનિવર વયણ રસાલ, શત્રુંજય સમર્યો ભૂપાલ; રા.
રૂષભ સ્વામીનો પણ ધરે ધ્યાન, મુનિવરને વંદે દઇ માન. રા. ૧૨
મુનિ ગયો આશિષ તાસ, ચક્રી આવ્યો નિજ આવાસ; રા.
વાત સુણી બાહુબલિ તામ, આવ્યો ભારત કરિ
રણ સંગ્રામ. રા. ૧૩
સિંહનાદ કીધો તિણવાર, વાધ્યો હૈયડે ક્રોધ અપાર; રા.
વગડાવ્યા ભંભા નિશાણ, પડે સાંભલિને કાયર પ્રાણ. રા. ૧૪

સૈન્ય ભરતનો જીપણ કાજ, સુભટ મલ્યા કરતા અવાજ; રા.
શાસ્ત્ર લેઇ ફુલહુલતા હાથી, ઘા તણ ભરતેસરને બાથ. રા. ૧૫
બાહુબલનો બલ અસમાન, એહના ભુજ લાગ્યા અસમાન; રા.
ભોલો ભરત ન જાણે સાર. પણ એણિ આગલ થાસે હાર. રા. ૧૬
સાઢ્યો ભરત ચઢયો અહંકાર, કિણુહી મનાવી નહી તિહાર; રા.
તિણ આવ્યો અંગ ધરિઉછાહ, પણ વિખર હુવેગોહ. રા. ૧૭
કિહાંઈ કથાઇં કાલંધાર. તુરત પ્રાણુતો કરે સંહાર; રા,
અપશકને આવ્યો છે એહ, કિમહિ કુસલેં જાયેગેહ. રા. ૧૮
લોક સહુને મુખ એ વાત, બાહુબલીની બોલે ખ્યાત. રા.
બીજા ખંડની એકવીસમી ઢાલ, પુરી થઈ જીન હર્ષ રસાલ. રા. ૧૯

સર્વગાથા ૬૪૩.

દુંહા.

ચતુરંગી સેનાસજી, તીન લાખ સુત જાસ;
સાર સૃંગાર કીયા ભાલા, કરવા અરિદલ નાશ. ૧
શબ્દ દિશોદિશ વિસ્તર્યા, ભંભા સુર નીસાંણ;
આતપત્ર મસ્તક ધર્યો, જાણે અભિનવ ભાણ. ૨
ચામર વીજેં ચિહું દિશે, સોહે જાસ સુર રાય;
બાર સૂર્ય ઉગીયા, તેજ ન ખમાણો જાય. ૩
ભદ્રમંત ગજ ઉપરે, ચઢયો બાહુબલિરાય;
જાણે ઉદિયાચલ શિખર, સુરિજ બેઠો આપ. ૪
શુભ દિવસે શુભ મૂહૂર્તું, શુભ મંગલ જયકાર;
બખતર સુબટે પહેરીયાં, સમરાંગસિ સિરદાર. ૫
શ્રી બાહુબલિ ભૂપતી, લે ૯ નિજ પરિવાર;
દેશ સીમા આવી કરી, ઉત્તરીયો તેણિવાર. ૬

ઢાલ–વાસપૂજ્ય જીનવર બારમા–એ દેશી. ૨૨

હાંજી પ્રાત પ્રાત બાહુબલ રાજ યોગી, સગલા સૈન્ય સમક્ષ.
સિંહરથ સેનાની કીયો, નિજ સુત વૈરીનો વિપક્ષહો. હાં. ૧
હાંજી પોતે રણપટ સીરધર્યોજી, તેહને મહીપતી તામ;
શોભા તેજ વધ્યો ઘણું, સુપસાઉ પિતાનો પામિહો. હાં. ૨
હાંજી ભરતેસર પણ આપણાજી, સહુ રાજવીયા સાખી;
કીધ સુખેણ સેનાપતિ ભંજે, આદિ દલ કેઇ લાખહો. હાં.
હાંજી દૂત મૂકી તેડાવીયાજી, ભરતે સહુ ભૂપાલ;
સૂર્ય યસાદિક આવીયા, સુત કોડિ સવા મચ્છરાલહો. હાં. ૪
હાંજી નામ ગ્રહિ એકેકનાજી, કહે દેઇ બહુ માન;
ચક્રી વચણ સુહામણા, તુમે સુભટ સુણો બળવાનહો. હાં. ૫
દિગ્યાત્રા કીધી તુમેજી, જીત્યા સહુ ભૂપાલ;
અ ર કિરાત વિદ્યાધરા, મછરાલા જાણે કાલહો. હાં. ૬
હાંજી સામંત બાહુબલતણાજી, સરિખો ન થયો કોઇ;
વીર ઘણા છે એહને, કર્મસરણ કર્મ જોઇહો. હાં.
હાંજી સોમયશા એહનો વડોજી, પુત્ર મહાબલધાર.
એક લાખ ગજ જેહને, રથ વાજી ત્રિલક્ષ યોધારહો. હાં. ૮
હાંજી દિવ્ય શસ્ત્ર મહારથીજી, સિંહકરણ પર પુત્ર;
લક્ષ દ્રય મહાવીરતે, જીપે યુદ્ધમાંહિ એકત્રહો. હાં. ૯
હાંજી તીન લાખ કુમારમાંજી, સિંહ વિક્રમ કનીપાત;
એકોષણ અક્ષોહિણી, જપે એહવો બલીયાતહો. [illegible] ૧૦
કેવલ દિગ્જય મિસિ થયોહો, દિવી જોવણ મિશિ ખ્યાલ;
દ્ધ બાહુબલસું હુવે, થાસે સહી આજ કાલહુ હો. હાં.

હાં ચક્રી વચન એમ સુણીજી, સહુને થયો રણુકોડ;
વીર સન્નદ્ધ થયા સહુ, આયુદ્ધ ધર્યાં હોડહો. હાં. ૧૨
હાંજી ચૌરાસી લક્ષ જેહનેજી, નિસહુ પડે નીસાણુ;
દિગ્ગજ શબ્દ સુણી થયા, નિશ્ચેષ્ટ રહિત જેમ પ્રાણુહો. હાં. ૧૩
હાંજી સૈન્ય શ્રી ભરતેશનેજી, ષોડશલાખ અતૂર;
પ્રાણુ હણે વૈરીતણા, એહવા વાજે રણતૂરહો. હાં. ૧૪
હાં કોડિસદા ચક્રીતણાજી, વિક્રમસાર કુમાર;
સજ્જ થયા જય પામવા, ચાલ્યા અશ્વરથ ગજધારહો. હાં. ૧૫
હાંજી તેમાંહિ સૂર્યયશા વડાજી, ત્રિલોકય વિજય લહંત;
દશ લક્ષ રથ અશ્વ હાથીયા, દશ લાખી પદાતિ મહંતહો. હાં. ૧૬
હાંજી દેવયશાને સિંહયશાજી, પૃથુદ વલી મેઘનાદ;
કાલમેઘ સુમેઘસું, કપિલો રિપુ મર્દન સાદહો. હાં. ૧૭
કપિલ કેતુ મહાબલ બલીજી, વીરસેન મહાકાલ;
પંચ લક્ષ રથ ગજ જુતા, પંચકોડિ સુભટ ભૂપાલહો. હાં. ૧૮
હાજી ઈત્યાદિક સુત ભરતનાજી, ભૂપ મહા બલવંત;
આવ્યા નિજનિજ સૈન્યસું, યુદ્ધ કરિવા ઉદ્યમવંતહો. હાં. ૧૯
હાંજી સૂર સમુદ્ર જેમ ઉછલેંજી, ચૌરૂસ અંગ નમાય;
બીજા ખંડની બાવીસમી, જીનહર્ષ ઢાલ કહેવાયહો. હાં. ૨૦

સર્વ ગાથા, ૬૬૮.

દુ હા.

કીધો એહવો મંત્રણો, યુદ્ધ થશે પ્રભાત;
લાંઘી સુભટે દોહિલી, વરસ સમાણી રાત. ૧
ક્યારે વાસર ગસેં, ઉઠે વારંમવાર;

જો એવા અસ્તાચલે, સૂર્ય કિરણ હજાર. ૨
દયાચ ની ચૂલિકા, ચઢીયો રવિ તત્કાલ;
યુદ્ધ જોવા કારણે, કેમ લડસે ભૂપાલ. ૩
હવે સુખેણ સેનાપતિ, ગાજંતો ઘન જેમ;
ભટકોટીસું પરિવર્યો, સૈન્યાગલ થયો તેમ. ૪
બાહુબલિના સૈન્યમાં, સોમયશા મુખવીર;
જય થયા સહુ યુદ્ધભણી, સૈન્ય સહીત ધરિ ધીર. ૫
ર બાહુ લ રાજવી, શ્રીયુગાદિ જીનરાય;
પૂજા કીધી અષ્ટધા, ઉત્તમ કિમ મૂકાય. ૬
બેહુ નૃપને ચામર ઢલે, આતપત્ર બેહુ સીસ;
યુદ્ધભણી ગયવર ચડ્યા, દલસું ચાલ્યા અધીસ.

ાલ–કડખાંની. ૨૩

બાહુબલિ ભરત નૃપ યુદ્ધ કરવા ચઢ્યા,
કટકભટ ભટ આઈ મિલીયા;
હુંસ મનમેં ઘણી અમર કરવા ભણી,
કીમહિ ભાજે નહી વીર બલીયા. ૧
લોહનારાચતૂણીર ારીયાં જિન્હે,
ાહુ બલિરાય નિજ પૂંઠિ ધરીયાં.
ચામ કરકાલ પૃષ્ટ ધનુષ ટંકારવ,
ભુવિનભતારી કાબી ભભરીયા. ા. ૨
ગંધ હસ્તી મહા ભદ્ર કરતો મદેં,
તાસ ઉપરી વિશા મીશ ચઢીયો;
તૃણપરેં વિસ્વને માનતો સિંહધ્વજ,
ાહમો રતસું આઇ ડીયો. બા. ૩

હરિતઅશ્વ એમ ચઢયો સોમયશારાય સુત,
સોહે આરૂઢઈ દુઇરથ સવાઈ;
બાહુબલિ આગલિ તે થયો મહાબલી,
ભીતિ મનમાંહિં આણી ન કાંઇ. બા. ૪
દેખતાં દોહિલો દરસ કૃત્તાંત જેમ,
કુમૂર્દ્ધ્વજ કુંત સંયુક્ત સોહે;
મહા યશાધીશ મહાવીર સિંહ,
અશ્વ ચડિ દેખિ રણ સંઘણ ચિત્ત મોહે. બા. ૫
સિંહરથ મહારથી સિંહધ્વજ આગલિં,
જગત જય રથ તુરી બેસી ચલીયો;
શસ્ત્ર ધરીયાં ઘણા નાસ વૈરીતણા;
કરણ રણમાંહિ મદમસ્ત કિલીયાં. બા. ૬
સિંહકર્ણ કુમાર અર્ણવપરે ગાજતો,
મોરધ્વજ રાજ તો વંશકેતુ;
કાલ દષ્ટરથ ચઢી સફલ માને ઘડી,
વૈરી અહંકાર મદધૂમકેતુ. બા. ૭
સિંહ વિક્રમ કુમાર રથ ચડી આવીયો,
હંસધ્વજ સિંહ વિક્રમ વિરાજે;
સર્વ સત્રુભણી જીવતાં દોહિલો,
આવીયો ફોજમાં વિઢણ કાજે. બા. ૮
કુમાર સિંહાસનો નકુલધ્વજ સોહતો,
સબલ રિપુ દલ પ્રચલ સમરગાહે;
કાલાર્ગ રથે મહારથી બેસીને,
આવીયો સર્વ આલિ ઉમાહેં. બા. ૯

ઇત્યાદિક સુત બાહુબલ નૃપતણા,
ભૂપ પિણિ મહાબલી યોધ તાજા;
વાહણે અશ્વ ગજે રથે બેઠા કરે,
શસ્ત્ર લીધા ચલ્યા વિઢણ રાજા. બા. ૧૦
હવે ભરતેસ સન્નાહ જગ ધર્યો,
ઇંદ્રનો વજ ભેદે ન માંહે.
દેવ શ્રૃંગાર સિરિ ટોપ પહિર્યો,
નૃપતિ આવીયો સમરમાંહે ઉમાહે. બા. ૧૧
જય પરાજય ઇસેં નામ તૃણીર બે,
લોહ નારાચ પરિપૂર્ણ ભરીયા;
ત્રૈલોક્ય દંડકોદંડઃ વામે કરે,
રાય ભરતેસસુ વિસેસ ધરીયા. બા. ૧૨
દૈત્ય દાવાનલાભિધ ષડગ બાંધીયો,
દિવ્ય હથીયાર પણ અવર લીધ;
નામ સુરગિરિ દ્વિરદ ગાજતો મદ કરે,
નૃપ ચડયો ભાજીવા સુંસ કીધ. બા. ૧
સુરથ પવનં જયોપરિ ચડયો સિંહધ્વજ,
ચક્રી સેનાપતી અનુજ તાસો;
ગરૂડધ્વજ જઇ રહ્યો ખડગ કાલાનલો,
અગ્નિ દ્યુતિ કુંત ઉદ્યોત ભાસો. બા. ૧૪
સુત સત સવાકોડિ ભરતેસ રાજા તણો,
તાસ વિક્રમતણો પાર ન પાવે;
સજ થયા ઉમહ્યા જય ષતાકાલી પણ,
ઝુધ કરવા ચઢીયા આવે. બા. ૧૫

સૂર્યયશા તેહનો જ્યેષ્ટ ત દીપતો,
ત્રૈલોક્ય વિજય પામે સદાઇ,
દિવ્ય આયુધ ધરે નાશ અરિનો કરે,
ભીતિ મનમાંહિ આણે ન કાંહિ. બા. ૧
સૂર્ય હાસા સઐંદ્ર ધનુષ હાથે ગ્રે ા,
અંગ જાહ સુરસમોહ ધરીયો;
સૂરધ્વજ હરિત અશ્વ ગરૂડ રથ આરૂહે,
કોપીયા કાલ જીમ ક્રોધ ભરીયો. બા. ૧
જેહને દેવતા પિણિ ન જીપી કે,
દેવયશા મહાબલી દલી નાખે;
શ્વેત અશ્વરથ ચડયો જાણિ પર્વત અડયો
સિંહધ્વજ કુલતણી લાજ રાખે. બા. ૧૮
તેહનો વીર લઘુ વીર ય ાવીશ્વર,
ગરૂડધ્વજ આગલે જેહ ધારે;
વિકટ ધર્મધતુ વામ કર કાલીયો,
વૈરીયાં આગલિ જેહ ન હારે. બા. ૧૯
પુત્ર ચક્રીતણો નામ સુયશા ભણો,
પૂર્વગધ્વજ દુર્જય રથ વિરાજે;
ર કરણ ધાવતા ભૂમિ કંપાવતા,
સિંહની પરિ અરિ દેખિ ગાજે. બા. ૨૦
મેઘ મ નાદ મેઘનાદ ચક્રીસુત,
તમૃચ્છકેતુ મહાબાહુ ણીયે;
ધનુષ્ય ધરસ ધરણુ માહિ ાવ્યો વહી,
સુભટમાંહે અધિકરેહ ગણીએ. ા. ૨૧

ધની ધાર જીમ વાણુ વર ાવતો,
કા મેઘ નામ ગજકેતુ દીપે;
ર ારૂઢ મન ગૂઢ બહુ શ ધર સારિખો,
એકલે ચિંરીયાં લાખ જીપે. ા. ૨૨
ર મહાકાલ કપિલા સ્વરથ સોહીયો,
ધૂકુધ્વજ અરિ સબલ સૈન્ય;
ઢાહે વૈરી સિંહુવાજીધ્વજ કૃદમ અશ્વ,
રથ ચઢયો પંચ અક્ષોહિણી વીર ગાહે. બા. ૨
વીરમાની વીરસેન મહા જ લી,
ર હરિત અશ્વ હેસકેતુ ાગે;
મર છક ગદા પાણિ ઉલાલતો,
અરિ ણી આકરો જોર લાગે. બા. ૨૪
જોર કૃત્તાંત દેખી કોર લ્યે કાલજો,
રતસુત યુદ્ધ કરવા ન પડખે;
ખંડ બીજાતણી ઢાલ તેવીસમી,
રા સિંધુ જીનહર્ષ કડખે. ા. ૨૫

સર્વ ગાથા, ૭૦૦.

દુ ા.

ઇત્યાદિક સુત ભરતના, બલવંત ભૂપાલ;
ઢીયા નિજનિજ વાહુને, આવ્યા મિલિ તત્કાલ. ૧
રથ રતનો ગાજતો, ખેણુ વૃતના સાથ;
સુ કોડિ પરિવર્યો, ચડયો કરણુ ારથ. ૨
અર્દ્રરથી સગલા કુમાર, બી પણુ રા ન;

ગજરથ અશ્વે સહુ ચઢયા, લહી ચડી સનમાન. ૩
એ નૃપની સેના વલી, ધરણી આવ્યો ભાર;
થિરપણુ અહિપતિ કંપાઉ, નમી ફણાવલી ત્યાર. ૪
સેના વીર ધુરીણની, ખુસી થયા બલ જોઈ.
મોટા પર્વત કંપિયા, સિર ધુણે છે સોઈ. ૫

૧લ- બ્યડીની રાગ સિંધૂ આશા. ૨૪

પ્રબલકાલતણો પયોનિધિ ગાજતો ગંભીર,
એલીની પરિસૈન્ય બેહુના મલ્યા હુષ્યાં વીર;
નીસાણતા નિર્ઘોષ બેહુ દિષે દુદુંભીના ધ્વાંત,
અચલ અચલા ક્ષોભ પામ્યો જોઇ રાજાન. ૧
ાઇ બે ભિડેરે બાહુબલી ભરતેસ સૈન્યા બહૂ મિલીરે;
ાર ન ખમે સેસ, અસવાર સું અસવાર મિલીરે.
મિલીપરે રથસું રથ જોડિ, દંભી દંતી સાથી કૂકેપત્તિ સુપતિ કોડિ;
ખેચરે ખેચર યુધમાતો ભિડે ભૂપેભૂપ, સુભટ સામંતેસામંત
ભીલ ભીલે રૂપ. ૨
બાણધારા વરસતા દીશે, છાઇઓ આકાસ;
અંધકાર અપાર દિવસે, નહી સૂર્ય પ્રકાશ.
કુંતક(ઝ) બકે વિજલી જેમ, સુંભટ વાહિતાક;
જીવ લેઇ પાર પેલે, નીકલે બળ છાક. ભા.
આમ સામા ખડગ વાહે, સુહડ ધરિ મન રોસ;
શિસ છેદે ઘાવ ભેદે, કો ન રાખે સોસ.
રૂધિરધારા વહે નદીયો, પડે સુભટ અનેક;
કોઈ ઘાએ ઘુમતા, ભટ લોટતા કોઇક;

સુર બલિયા ગજ ગ્રહીને, ફેરવે આકાશ. ।. ૪
અશ્વ યુત રથ નીકુનીપરે, નાંખીદીઓ કેણિપાર;
કોઇ હાડે કોઈ કાડિ, કોઇ પછાડે તીર;
લડે સંગ્રામ સૂરા, રાખવા નિજ નીર. ભા. ૫
સૈન્યનાથ સુખેણ કોપ્યો, દેખિ નિજ દિલ મંદ,
પ્રલયકાલ અગ્નિનીપરે, બાલવા અરિકંદ;
તૃણતણી પરી બાહુબલિના, સુહડ સંચય તામ,
મૂલથી ઉનમૂલ નાંખે, હણે રાખવા ઠામ. ભા. ૬
પગ નમા હિવે બાહુબલિના અનલ વેગ ખગેસ;
અનલ વેગે સામુહો તબ, ધાઇયો સુવિસેસ.
ભરતનો છે પતિ તું, પતિ હૂં બહુલીસ;
જોઈ માહરા ભુજતણો બલ, ઇમ કહે કરી રીસ. ભા.
સુંણિ સેનાની વચન તેહનાં, નયણ દેખી તાસ;
સમુદ્રનીપેરે ગાજતો કહે, ભલે આવ્યો દાસ,
સરીખા બલવંત બે બે, સરિખા ઝુંઝાર;
આમ સામા બન્હે મલીયા, કરણ સૈન્ય સંહાર. ભા.
જોધ જોડિયા બાણ બાણે, મેઘ ધારા જેમ;
સકડ વરસે કિસું કરિસ્યે, દેવ સંકયા તેમ.
સુર વિમાન બેસી જોશે, યુદ્ધ અચરિજ તામ;
બાણ સેન વિમાનષ જેમ, ત્રાસવ્યા થિર ઠામ. ભા.
ગજતણી પરે રોસ ભરીયા, લડે માંહોમાંહિ;
સૈન્યને દુપ્રેક્ષ હૂયા, અરૂણ લોચન તાહિ;
નિઠુરઘન જેમ ગાજીયો, ખગ કીધલો સિંહનાદ;
છલ્યો પ્રતિ શબ્દ તેહનો, સુણ્યો સગલે સાદ. ।. ૧૦

ાદૂ લિના સેનિકા હુ, ગા યા હરખે ;
કોપતાઅકરાલ લોચન, સૈન્યના ખેણુ;
ખડગ રત્ન સંબાહિ ધાયો, કા અનલ સમાન;
વિસ્વ હરસે કિના પર્વત; દારિષ્યે બલવાન. ।. ૧૧
સિંહરથ હવે વાયુવેગે, તુરીર હવે દોડાઇ;
ચૌં કોપ સુખેણ દેખી, પડયો વિચમે આઈ;
દ્રના કલ્લોલ જેમ તટ, શૈલ આવિષ લાઈ;
તિન સુખેણ કુમાર બલીયો, ર ા વાગ ાહિ. ।. ૧૨
ગયો અસ્તાચલ તદા, દ્વિયુધ સાખી જેહ;
સુભટ બાણ નિહાલિ પડતા, ગયો ડરતો ગેહ;
આગન્યા રાજન કેરી, કટક આવ્યા ઠામ;
પૂર્વ પશ્ચિમ પયોરાસી, વેલિ જેમ પામ. ।. ૧૩
વંરી અતિક્રમી સહડે, થયો દેખિ પ્રભાત;
પેહુર્યા સન્નાહ બખ્તર, શ લીધાં હાથ;
ગજે ઘોડે રથે ચડીયા, વા યાં નિસાણ;
નાલગોલા ગડમડીયા, ગિરિ તુટે પડસે જાણ. ।. ૧૪
વીર ધીર સંગ્રામસૂરા, આવીયા રણમાંહિ, એકથી એક થાય ાઅલે;
પામીયે જ વાસ, વરે આસરા જો મરીએ, વિઢે એમ વિમા .
।. ૧૫
જાણીયે નીસાણને ધ્વજ, નામ લેઈ સ;
આવી સામો ભટ તેડે, પૂરૂં તુજ ાશ;
તી ણ મુખનાં બાણ વાહે, મહા ડ મત્સરા ;
ફોડિ બખ્તર હૃદય લાગે, જાણિ લાઓ કાલ. ।. ૧૬

ાણુ બાણેં હોઈ સંઘટ્ટ, અનલ વરસે તે ;
વ્યોમ છાયો, રવિ છિપાયો, રોરઘર તૃણુ જે ;
દેખિ ર મહાઘોર કાયર, તુરત પામી ત્રાસ;
હુડ રણુમાં ઘાવ પામી, દ્વિગુણુબલ હુઈ જાસ. ।.
રક્ત સુંહુડાંતણેં પુહુચી, સચલ સીંચી ગાહી;
વલિ વિદ્યાર્યા કુલ ગર્જના, બીજ મોતી બાહી.
યશોદ્રુમતણિ ઠામ ગણ્યો, વિસ્તર્યો જગ માંહિ;
લ ચોવીસ ખંડ બીજે, મલિ સુકંઠે ગાઇ. ।.

સર્વ ગાથા, ૭૨૩

દુ ।.

ોધાતુર ઈ સિંહર , ર્વ શ ધર વીર;
રથચક્રી સેના ભણી, પ્રેર્યો વેગ સમીર. ૧
સિંહકર્ણુ તેહને કહે, આવ્યો બલ થયો તાસ;
વીર ન્હે ચક્રીસેનને, કરે ઉપદ્રવ તા . ૨
મથીઓ સૈન્ય ચક્રીતણો, કોપ્યો દેખી સુખેણુ;
ધાયો પ્રલયયાગ્નિપરેં, અનલ વેગિ સિરલેણુ. ૩
સૈન્યા ાહુબલતણી, સેના હુતી સુ ાર;
પણ તેહને ક્ષો ાવતો, થયો મહાબલ ધાર. ૪
વિદ્યાધર નંદણુ ભણી, નયણે દેખિ સેનેશ;
ટંકારવ ધનુષનો કિયો, જગ લહેં ક્ષો વિશેસ. ૫
સિંહાથે સ્વરથાંતરે, તુજને રાખ્યો તામ;
વે ર ક કુણુ તાહરો, સેનાની કહે ામ. ૬

ઢાલ- રણુંઝી । મુંડારણ ડે-એ દેશી. ૨૫.

અનલવેગ સુંણી વેગસું, ક્રોધજ વલિત થઈ તામોરે;
ગજસેના ભરતેશનિ, ગાહે માહિ સંગ્રામોરે. અ. ૧
કુંકુની પરિગજ ઘાટા, ઉલાલે આકાસોરે;
પડતાને લઈ હણે, મુષ્ટિ પ્રહારે તાસોરે. અ. ૨
ચક્રીગજ ખંધે રહ્યા, દેખી સૈન્ય વિણાસોરે;
કોપ કરી ચક્ર મુકયો, કરવા ખેચર નાસોરે. અ. ૩
ચક્ર જવાલા દેખી કરી, બન્ને કરે વિચારરે;
ઈહાંથી હવે જો નાસીએ, તો વારૂ ઇણુ બારોરે. અ. ૪
નાઠો ખેચર તિહાંથકી, ગ્રીવા વાલી નિહાલેરે;
સાગર મેરૂ ગુફા વિવેરૂ, ચક્રદ્વીપ પયાલેરે. અ. ૫
જીહાંર જાઈ તિહાંર; કેડે ચક્ર ભમતોરે;
દેખી વજ્ર પંજર કર્યો, પેસી માંહિ હરતોરે, અ. ૬
અનલ વેગ ખેચર રહ્યા, તે માંહે ષટ માસોરે;
ગયા જાણી મુખ કાઢીયો, મસ્તક છેદ્યો તાસોરે. અ.
આવી ચક્ર ચક્રેશને, કર બેઠો તત્કાલરે;
જય રવ થયો કટકમેં, હરખ્યા સહુ ભૂપાલરે. અ. ૮
સિંહરથ સિંહકરણ દેખીને, મેઘનાદ સિંહનાદોરે;
ભરતસુ તન બે ધાઇયા, ગાજંતા સિંહનાદોરે. અ. ૯
ચારે સુભટ્ટ પરસ્પરઈ, યુદ્ધ કરી અતિ ઘોરરે;
ઘાયલ ભૂપ કીયા ઘણા, ફોરવિ આત્મજોરરે. અ. ૧૦
યુદ્ધ દેખી જાણે રવિ તણું, અસ્વ ચકિત મન થાયોરે;
અસ્તાચલ ક્ષણમાં ગયો, સૈન્ય નિજાલય જાયોરે. અ. ૧૧

ચક્રી સેના કાકિણી, રત્ન પુરોધા નીરોરે;
અરિત્રાસાર્તિદૂરે કરી, નવલ થયા જાણે વીરોરે. અ. ૧૨
ચંદ્રયશા ચંદ્રથી લહી, દિવ્યતણે એ યોગોરે;
શ્રી બાહુલી સૈન્યના, ટાલ્યા સહુ સલ્ય રોગોરે. અ. ૧૩
પ્રાત થયો રવિ ઉગીયો, સજ્જ થયા રણ રાચોરે;
કોપ ચઢીયા આઉધ ધર્યાં, તૃણ જેમ ગણતાં કાચોરે. અ. ૧૪
નમી વિદ્યાધર અગ્રણી, બાહુબલિના પાયોરે;
આદિશ પણ પ્રભુ પામીને, વિર જાણે ગિરિ રાયોરે. અ. ૧૫
ખગ રત્નાદિ ઉલાલતો, હાથિ ગદા લક્ષ ભારોરે,
મેઘતણી પેરે ગાજતો, આવ્યો ધાઈ તીવારોરે. અ. ૧૬
વિદ્યાધર અન્ય પરિવર્યો, બલીયાથી બલવંતોરે;
દેખી સહુદલ કાંપીયો, જેમ યમ દેખી સંતોરે. અ. ૧૭
ઉપલતણી પરિગજ ઘટા, તુરંગ શલભ ઉપમાનોરે;
રથગણ નીડતણી પરે, ઉછાલે અસમાનોરે. અ. ૧૮
ગદા ઘાત પડતા હણે, ચક્રી સૈન્ય ઉપેક્ષોરે;
માહેંદ્ર ચુડ ભરત નમી, ધાયો ક્રોધ વિશેષોરે. અ. ૧૯
મોગર હાથ ઉલાલતો, ક્રોધ ભર્યો વિકાલરે;
હણ્યો રત્નારિ ખેચર ભણી, ભૂમિ પડયો તત્કાલરે. અ. ૨૦
સૂર્ય પણ પડે જઈ, પશ્ચિમ સમુદ્ર મઝારોરે;
સૈન્ય બેને થાનકે ગયા, થયો પ્રભાત સવારોરે. અ. ૨૧
તેહ રત્નારિ સુણી કરી, અમિતતુકરિ કોપોરે;
દોડયો બાણ ધનુષ ગ્રહી, કરવા વૈરી લોપોરે. અ. ૨૨
દુર્દિન બાણ ધારા કરી, અરીયણ હણે અપારોરે;
સૂર્યયશા દેખી કરી, ક્રોધ ભર્યો તિણવારોરે. અ. ૨૩

ખેચર ભેમો આવીયો, સૂર્યયશાસુ પ્રતાપીરે;
ચંદ્રબાણ તેહની ધ્વજા, અમિતઈ તતક્ષણ કાપીરે. અ. ૨
સૂર્યયશા ધ્વજ પાતથી, કોપ્યો જાણે કાલોરે;
અર્દ્ધચંદ્ર બાણે કરી, તાસ લુણ્યો ગલ નાલોરે. અ. ૨૫
જીત થઇ ચક્રીતણી, હરખ્યા સહુ ભૂપાલરે;
બીજે ખંડ પચવીસમી, થઇ જીનહર્ષ એ ઢાલરે. . ૨

સર્વ ગાથા, ૭૫૫.

દુહા.

દક્ષિણ શ્રેણિ વૈતાઢયની, બલવંત તાસ અધીસ;
ગજરથ અશ્વ પદાતિનો, સ્વામી કોટી વીસ. ૧
બાહુબલના પાય નમી, સુગતિ વિદ્યાધર નામ;
ભરતની સેના ભણી, દોડયો હણવા કામ. ૨
શાર્દૂલનામા ભરતસુત, આવ્યો સુગતિ નિહાળી;
સિંહનાદ કરી ગજ ચઢી, માની મહા મત્સરાલિ.
સુગતિ તેહને દેખિને, દુર્જય રણ રસવીર;
દિવ્યશસ્ત્ર દુર્ભેદ્ય સુર, મુકે સાહસ ધીર. ૪
નાગપાસસું બાંધીયો, તુરત કુમાર શાર્દૂલ;
રવિદત્ત વિદ્યા સ્મરિને, ત્રોડયા પાસ પ્રતિકૂલ ૫
ગજ શાર્દૂલ તજી કરી, આવ્યો ખડગ પાહિ.
હર્ષ ઉપાવ્યો સૈન્યને, ગતિ તણો સિરપાડિ. ૬
સૂર્ય અસ્ત થયો એટલે, કર્ક, શરણથી ત્રાસ;
પામી સાયર પશ્ચિમે, કીયો જઇ અવકાશ.

સોમયશા બહુ સમયપે, કરવા વૈરી નાસ;
ઢુકયો ચક્રી સૈન્યસું, બલ ન ખમાયે જા. ૮

૧ - ઝાંઝરીયો ને વરસેરે ઊમાદે વડ વુઇરે ની
દેશ ૨૬.

સોમયશા ઝૂંઝે અરિ સૈન્યસુંરે, ધરી નિજ હાથ;
કીધી સૈન્ય ન મારગ વાહિનીરે, જોર રચ્યો ભારથ. સો. ૧
સૂર્યયશા સુત આવ્યો તેતલેરે, મહા ભટ જરરાજ;
પ્રલયકાલ રણઘાતો દેખિનેરે, અસ્ત થયો રવિરાજ. સો. ૨
કૌતુક જોવા ઉભો કૌતુકીરે, શબ્દ બંધુ વીર બંધુ;
મહાબાહુ સુબાહુ રૂડા રાજવીરે, ધુપઘટ ધુમકેતુ સિંધુ. સો. ૩
સુભટકેતુ જય મહાજય દીપતારે, વાલુ કપિ ત્તલકજોડિ;
ભોજચંદ્રક ચક્રી બહુ લીસતારે, ઝુંઝે સુભટ સજોડિ. સો. ૪
રત બાહુબલિ એસેના મિલિરે, ઝુંકે તિહાં ઝુંઝાર;
રૌદ્ર થયો રણ ઇણિપરિ આકરારે, દ્વાદશ વરસ અપાર. સો. ૫
વલી આવ્યા સૈનિક સમરા ગણેરે, ભરીયા હૃદય સક્રોધ;
શસ્ત્ર ઘનાઘનની પરિ વરસતારે, આમા સામા જોધ. સો. ૬
કાલસૈન વૈરસેન સુત ભરતનારે, મહાયશ સિંહસેન;
કોઈ અંગજ નૃપ બાહુલિતણારે, જીપી ન શકે કેણ. સો.
બાણ પ્રહારે કીધી જાજરીરે, ચક્રી સેના જોર;
સૂર્યયશા સુત શ્રી ભરતેસનોરે, આવ્યો નિજ બલફોર. સો. ૮
સૂર્યયશા નિજ સેના ચુરતોરે, દેખિ બાહુબલિ રાય;
પડીયા મુંડ સુંહડાતણારે, આવ્યો પોતે ધાય. સો. ૯
ક્ષીર કંઠ પણ તે આહરીરે, સેના મથી અપાર;
શી થયો હું તુજ બલ દેખીનેરે, વંશતણો સિણગાર. સો. ૧૦

તીન લોકમાં કોઇ છે નહિ રે, જે સહે મારો ક્રોધ;
સોમયશા સરિખો તું માહરેરે, સુખ દ્રષ્ટિત જીત યોધ. સો. ૧૧
વલતો સૂર્યયશા નૃપને કહેરે, તુમે મુજ પિતા સમાન;
ચરણ નમું તિણ કારણ હું તુમતણારે, તુમે મોટા રાજન. સો. ૧૨
મુજને તાત વિનીતા મુકિનેરે, ગયો સાધવા દેશ;
મેં સમરાંગણ અજી દીઠો નથીરે, જોવા હું સવિશેસ. સો. ૧૩
કૃપા કરી તે માટે પુત્રનોરે, બાણ તણો બલ જોઇ;
એહવું કહી ધનુષ ટંકારવ કર્યોરે, ત્રિભુવન સંકિત હોઇ. સો. ૧૪
દેવ ભુવનથી આવ્યા દેવતારે, અનરથ થાતો દેખ;
અવશ્ય બાહુબલિ હણસે એહનેરે, એપણ ન તજે ટેક. સો. ૧૫
ચીતવે મનમાંહે સ્વર્ગીઇંસુરે, આવિ કહે એમ વાણ;
સુભટ કોઇ લડસોતો તુમભણીરે, રિષભદેવની આણ. સો. ૧૬
જઇ તુમારા સ્વામી ભણી અમેરે, બોધ નહી જાસીમ;
ત્રિભુવનપતિ આજ્ઞા ચિત્તમાં ધરીરે થિર રહ્યા ઇમના ઇમ સો. ૧૭
ભરત કન્હે જઇ સહુ સુર ઇમ કહેરે, જય ષટખંડ અધીસ;
ચક્રી શિરોમણિ ઋષભાંગજ જયોરે, દેઇ ઇમ આસીસ. સો. ૧૮
ષટખંડ વસુધામાં જય પામીયોરે, તુજ સરીખો નહિ કોઇ
કિમ નિજ કરસું નિજકર વધ કરેરે તુમે રિષભસુત દોઇ. સો. ૧૯
તાત તુમારો જગત વધારીયોરે, તુમે સંહર્તા તાસ,
તાસ પુત્રને નહી યોગ્યતારે, ગુણવંત હૃદય વિમાસ. સો. ૨૦
તું ઇહાં આવ્યો તેઓ આવીયોરે, તુજ ગયે જાસે એહ;
ઉસરિજ ગતિ સંહાર કરણ થકીરે, ધરિ પ્રજાસું નેહ. સો. ૨૧
તારા ભક્ત તુમે સુરવર સદારે, અમે પિતાના પુત્ર;
યક્તાયુક્તપણું જાણી કરીરે, દાછે સીખશુ સૂત્ર. સો. ૨૨

વૈર ન કોઈ છે લઘુવીરસુંરે, લોભ નથી લવલેસ;
યુદ્ધ કરૂં ઇણ કારણ એહસુંરે, ન કરે ચક્ર પ્રવેસ. સો. ૨૩
બાહુબલિ ભાઈ મુજસું થયોરે, વક્ર અનઈ અવિનીત;
પહિલી નમ મુજ આરધતાંરે, હવે ન જાણે રીતિ. સો. ૨૪
એક દિશિ લઘુ ભ્રાતા માહરોરે, માહરા અંસ સમાન;
બીજો ચક્ર રતન અટકીયોરે, બે દુખ થયા અસમાન. સો. ૨૫
એકવાર આવી મુજને મિલેરે, તોલ્યે અસ્વ ગજરથ દેસ;
તો હું જાણું ભવ સફલ થયો, એ મુજ હુંસ વિસેસ. સો. ૨૬
કટ ભાંજી ભાઇ તું માહરો, દેવ જઇ કહે તાસ;
ઢાલ બીજા ખંડની છવીસમીરે, કીધો જીનહર્ષ પ્રકાશ. સો. ૨૭
સર્વ ગાથા ૭૮૯.

દૂહા.

એ હઠ છોડીદે, ચક્ર પ્રવેશની વાત;
તે યુદ્ધે તમે યુદ્ધ કરો, જેમ ન હુવે પ્રાણી ઘાત. ૧
દૃષ્ટિ વાગ મુષ્ટિ દંડસું, કૂકૈશસ્ત્ર નિવારિ;
હસે માન સિદ્ધિ સુમ તણો, ન હસે જગત સંહાર. ૨
વચન મનાવી ભરતને, સુર આવ્યા નૃપ પાસ;
જાયો જાય તમસાહો, સૂર્યબિંબ પ્રકાશ. ૩
જયજય બાહુબલિ નૃપતિ, યુગાદિસ સુત નંદ;
એહવું કહિને આગલે, સુર કહે વચન અમંદ.
અસ્યોં આરંભ્યો તુમે, બાહુબલિ બલવંત,
ભુજ દંડ કંડૂ મિસેં, જગ સંહાર કરંત. ૪
ધર્મ અર્થ ગુરૂ ભક્ત છે, તો કિમ ગુરૂ ભાઈ સાથ;
એમ સમરાંગણી માંડીયો, તેમ પુહવી નાથ. ૫

તે માટે તુજને હિતુ, નમતાં વધસ્યે માન;
ભોગવિ ષટ્ ખંડ ભરતનો, રાજ્ય અહો રાજાન. ૬
શ્લાઘા વધસે તાહરી, જગ પામસે જયવાદ;
ગુરૂને નમતાં ગુણ હસે, ટલસે સહુ વિખવાદ. ૭

ઢાલ—શ્રેણિક મન અચિરિજ થયો. એ દેશી. ૨

બાહુબલિ સુરને કહે, તાતતણા તુમે ભક્તારે;
સરલા શય તુમે દેવતા, ન્યાયેં અમસું રકતારે. બા. ૧
પહિલી મુજને તાતજી, એ દીધો છે રાજરે;
ભરત ભણી પણ આપીયો, કલહ તણો સો કાજરે. બા. ૨
તુષ્ટ પિતાદત્ત રાજ્યસું, અસંતુષ્ટ ભરતેશોરે;
ભરતક્ષેત્ર સહૂ ગ્રસ્યો, તોહી લોભ વિશેસોરે. બા. ૩
રાજ્ય લીયા સહુ ભ્રાતના, તોહી ભૂખ ન ભાગીરે;
તો ગુરૂતા કહો કિહાં રહી, લોભ લહરિ બહુ લાગીરે. બા. ૪
ચક્ર મિસેં રાજ્ય માહરો, લેવા વાંછે પ્રાણરે;
બાહુબલિ હરસે સહુ, એતલી નવિ જાણરે, બા. ૫
ગુરૂ જાણીને એહને, નમું નહિ નિરધારરે;
જો લેસે ક્ષત્રિ પણ, તો લ્યો એહ વિચારરે. બા. ૬
જાસુસ લે નિજ દેસમાં, મેં મૂકયો હવે તુજનેરે;
દેવ કહો લોભાંધને, તુજ પરિ લોભ ન મુજનેરે. બા. ૭
ચક્ર પ્રવેશ કરે નહિ, તો કેમ જાયે પાછોરે;
ઉત્તમ જુદ્ધ કરો તમે, થાસ્યે જઝજસ આછોરે. બા. ૮
દેવ વચન નૃપ માનીયો, સુર સાખી આકાસેરે;
ચક્રી બાહુબલ આવીયા, રણભૂમિ ઉલ્લાસેરે. બા. ૯
સૈનિક સહુ જોવા રહ્યા, દૃષ્ટિ યુદ્ધ આરંભ્યોરે;

જોએ નયણ પસારિને, રવિ દેખણરથ થંભ્યોરે. બા. ૧૦
સૂરજ સરિખો આકરો, બાહુબલ મુખ દેખીરે;
ચક્રી લોયણ મીચીયાં, આંસૂ ભરીયા પેખીરે. બા. ૧૧
ન્યગ મુખ ભરતભણી કહે, બાહુબલી રાજાનોરે;
ઉદ્‌વિગ્ન સ્વામી કિમ થયા, વચન યુધ્ધ હવે માનોરે. બા. ૧૨
એતલે જીત કાસી થયો, ભરત કહે ઇમ લાજીરે;
ઘોર સહુ સિંહ નાદસું, ચક્રી બોલ્યો ગાજીરે. બા. ૧૩
કાંપી તામ વસુંધરા, પડીયા પર્વત શૃંગોરે;
વારિધિનાં જળ ઉછલ્યાં, સેખ સંકોચ્યો અંગોરે. બા. ૧૪
હયગય બંધણ તોડિને, નાઠા સૈન્ય મૂર્છાણારે;
એહવો શબ્દ સુણી કરી, બાહુબલ રીસાણારે. બા. ૧૫
ક્ષ્વેડા નાદ કીયો તિહાં, ફુટે જેણિ બ્રમાંડોરે;
હાલ કલ્લોલ જલનિધિ થયો; ગિરિ થયા ખંડ અખંડોરે. ૧૬
ચકિત થયા સહૂ દેવતા, ચક્રી ક્ષ્વેડા નાદોરે;
સિંહનાદ બહુ બલ કીયો, વધીયો ભૂપતિ સાદોરે. બા. ૧૭
તે વાદે પણ હારીઓ, સહુ સાંખે ભરતેસોરે;
મુષ્ટિ યુષ્ટિ હવે કીયો, તજી વિખવા કલેસોરે. બા. ૧૮
કટીપટી બાંધી કરી, વીર કુંજર બલવંતરે;
ચરણે ભોઈ ધૂણાવતા, ભુજમાં સ્ફોટ કરંતોરે. બા. ૧૯
બાહુબલી ક્રોધે ભર્યો, ચક્રી હાથે ઝાલીરે;
આકાશે નૃપ નાંખીયો, કંદુક જીમ ઉછાલીરે. બા. ૨૦
ગયણપથ અતી કમી કરી, અદશ્ય થયો ભરતેશોરે;
ઉભય સૈન્યમાંહે થયો, હાહાકાર વિસેસોરે. બા. ૨૧
ધિગ માહરા બલ ભણી, ધિગ ૨ મુજ અવિવેકોરે;

લોભી કીયો રાજ્યારથે, કીધા કર્મ અનેકોરે. બા. ૨૨
સોચ કીધે સું હવે, પડતો ઝાલું ભાઈરે;
બીજે ખંડે સત્તાવીસમી, ઢાલ જીનહર્ષે ગાઈરે. બા. ૨૩

સર્વ ગાથા ૮૧૯.

દુહા.

બાહુબલિ એમ ચિંતવાં, બે ભુજ તલ્યાકાર;
ઉંચી દ્રષ્ટ એમ જોવતો, ભરત ભણી તિણિવાર. ૧
પડતો ભરત આકાશથી, હાથે ઝાલ્યો રાય;
ચક્રી મુઠ ઉપાડીને, ધાયો કરવા ઘાય. ૨
નિવિડ મુષ્ટિ જોરે હણી, બાહુબલિને શિશ;
દેખત લોયણ મીચીયાં, જપવા જેમ જગદીસ. ૩
સ્વસ્થ થયો વલિ બાહુબલિ, મુંઠ ભરતાધીસ;
વજ્રેકરિ ગિરિ શ્રૃંગ જેમ, તાડયો આણી રીસ. ૪
તેણિ ઘાયે ભરતાધિપતિ, ભોંય પડયો તત્કાલ;
સ્વામી દુખે દુખીયા થયા, મૂર્છિત સહુ ભૂપાલ. ૫

ઢાલ–વિમલ જીન માહરે તુમ સું પ્રેમ એહની દેશી. ૨૮

મેઇ આરંભ્યો એહિસુંજી, દુર્મદ કુલ ક્ષયકાર;
જ્યેષ્ટ બાંધવ જીવે નહીજી, તો મરિવો નિર્ધાર. ૧
બાહુબલિ ચિંતે ચિત્તમઝારિ, મેં અનરથ મોટો કીયોજી;
હણિયો નર સિરદાર, નયણે આંસૂ નાખતોજી,
કરે દુખ વિલાપ, વીજે નિજ વસ્ત્રેં કરીજી,
પવણ મિંટાવણ તાપ. બા. ૨
ચક્રી ક્ષણ સંજ્ઞા લહીજી, આગલિ દેખિ કનિષ્ટ;
ઉઠયો ક્રોધ ભર્યો થકોજી, લેઇ દંડ અનિષ્ટ. બા. ૩

ઉઠયો પામી ચેતનાજી, લેઈ હાથેં દંડ;
ભરત ભણી તાડયો હીયેજી, કર્યો સન્નાહ ખંડખંડ. બા. ૫
બલી ભરત કનીયાંશનેંજી, માર્યો દંડ પ્રહાર;
જાનુ પ્રમાણે ભૂપતીજી, ખુતો ભૂમિ મઝાર. બા. ૬
દોડયો બાહુબલિ પ્રતેંજી, તાડયો મસ્તકમાંહિં;
સીસ મુગટ ચૂરણ થયોજી, નયન મીચાણાં તાહિં. બા. ૪
અંગ ધુણીને નીકલ્યોજી, દંડ ગ્રહી નિજ હાથ;
બાહુબલિ ફેરવીજી, તાડયો વસુધા નાથ. બા. ૭
ચક્રપાણી દંડ ઘાતથીજી, પેઠો ભોંઈ કંઠ સીમ;
જોર કરીને નીકલ્યોજી, ચિત્ત વિચારે ઈમ. બા. ૮
ચક્રી ચક્ર સંભારીયોજી, આવી બેઠો હાથ;
બાહુબલિને એમ કહેજી, સાંભળી બહુલી નાથ. બા. ૯
મુઝથી બલ એહનો ઘણોજી, જાણું ચક્રી એહ;
લેસે રાજ જોરાવરીજી, ઇણમેં નહિ સંદેહ. બા. ૧૦
અજી ન વિણસ્યો તાહરોજી, કાંઈ આણ માન;
ગુના સહુ બક્ષ્યો તુનેજી, મુધા કરી અભિમાન; બા. ૧૧
બાહુબલિબલ વાહનોજી, ફોકટ મકરિ અયાણ;
સહુ બલવંતા રાજવીજી, માને ચક્રી આણ. બા. ૧૨
સિંહતણી પરે ગાજતોજી, બાહુબલિ બલવંત;
યુક્તિ નહી ડંડ યુધ્ધમેંજી, ચક્ર યુધ્ધ મતિમંત. બા. ૧૩
લોહખંડ બલ દાખવેજી, સું મુજને ભૂપાલ;
મુકિ વિલંબ કિસું કરેજી, તિણિ મૂકયો તત્કાલ. બા. ૧૪
કાચાં ભાંડની પરેજી, ભાંજી કરૂં ચકચુર;
ઉછાળી કંદુક પરેંજી, નાખું નભથી દુર. બા. ૧૫

કરતાં એમ વિચારણાજી, ચક્ર આવી તિણિવાર;
દેઇ તીન પ્રદક્ષણાજી, પાછો ગયો સહસ્રાર. બા. ૧૬
ગોત્ર ચક્ર પ્રભવે નહી, તો વલી તદ્ભવ સિદ્ધિ;
ગામીને ચક્ર કિમ હણેજી, એતો વાત પ્રસિદ્ધ. બા. ૧૭
ચક્ર સહસ્ર પક્ષ સહૂ પ્રતેંજી, ચક્રા દ્વિપ અવધાર;
કરતા જે અન્યાયતાજી, ચુરૂં મુષ્ટિ પ્રહાર. બા. ૧૮
બાહુબલિ એમ ચિંતવીજી, મુષ્ટિ ઉપાડિ તામ;
જાણેં વજ્ર વજ્રી તણોજી, ધાયો હણવા કામ. બા. ૧૯
વારિધિ મર્યાદા રહેજી, તિમ બાહુબલિ રાય;
ક્રોધ ભર્યો ઉભો રહ્યોજી, ચક્રી પાસે આંઇ. બા. ૨૦
ચૂરણ કરૂં શિર એહનોજી, મુજ ચક્ર મુંક્યો અન્યાય;
એહતો નિફલ ગયોજી, મુષ્ટિ નિષ્ફલ ન જાય. બા. ૨૧
બહલીપતિ ચિંતવે વલીજી, અસ્થિર રાજ્યને કાજ;
ભાઇને વધ કરવા તણોજી, ચિંત્યો એહ અકાજ. બા. ૨૨
રાજ્ય લુબ્ધ નર જે હુવેંજી, કરેંઅક્ષત્ર અન્યાય;
વંચ પ્રપંચ કપટ રચેંજી, નિશ્ચે નરકે જાય. બા. ૨૩
રાજ્ય હવે મેં જાણીઓજી, પાપ તણો એ ઠામ;
અઠાવીસમી ખંડ દૂસરેજી, ઢાલ વિચારે આમ. બા. ૨૪

સર્વ ગાથા, ૮, ૪૮ દૂહા.

દૂહા.

અન્યથા તેહવા રાજ્યને, કેમ છોડેં જીનરાય;
આદરીસ હું પણ હવે, તાત પંથ નિરમાય. ૧
ચિત્ત વિચારી એહવો, આંસૂ નયણે ભરેહ;
બાહૂબલિ ભાખે ઇસું, ચક્રીને શું સ્નેહ. ૨

જયેષ્ટ બાંધવ ભરતાધિપતિ, ક્ષમિજે મુજ અપરાધ;
રાજ્ય લોભે મેં તુજ ભણી, ઉપજાવી આબાધ. ૩
જગતપ્રભો ખેદ્યો તુને, માની નહીતુજ આણ;
દુચરિત ખમિજે માહરા, હું થયો મુઢ જાણ. ૪
રાજ્યતણી વાંચ્છા તજી, આદરિસું જીન પંથ,
મમતા તજી સમતા સહિત, થાસ્યો હું નિગ્રંથ. ૫
મુઠી ઉપાડી હુંતી, ચક્રીને ભૂપાલ;
નિજ મૂર્ધ્વજ તિણિ મૂઠીયે, ઉપાડયા તત્કાલ. ૬
ભલૌભલો તેં ચીંતવ્યો, ધન્ય ૨ તુજ અવતાર;
તાત પુત્ર તુજ સારિખો, કોઇ નહી સંસાર. ૭
સુમન વૃષ્ટિ તે ઉપરિ, કીધી દેવે તામ;
બાહૂબલિ મુનિવર હવે, ચિંતે મનમાં આમ. ૮

ઢાલ—સુણ બેહની પીયુડો પરદેશી. એ દેશી, ૨૯

બાહુબલ ચિંતે મનમાંહે, વ્રત લેઇ ઉમાંહેરે;
તાતતણે ચરણે જાસું, નમી કૃતાર્થ થાસુંરે. બા. ૧
અથવા ઈહાં રહું ઈમમન કીધું, લઘુ પહેલાંવ્રત લીધુંરે;
તેહના ચરણ જઈ વાંદિસું, તો લઘુતા પામીસુંરે. બા. ૨
ઘાતી કર્મ ઇહાંઈજ બાલી, ધ્યાન અગનિ પરજાલીરે;
જ્યારે કેવલ જ્ઞાન ઉપાસ્યું, સ્વામી સમીપે જાસુંરે. બા. ૩
મુનિવર ઈમ મનમાંહે ધારી, લંબિતભુજ દ્વય સારીરે;
કાયોત્સર્ગ તિહાં અવધારી, બાહુબલિ વ્રત ધારીરે. બા. ૪
એહવો બાહુબલિને દેખી, નયણે ભરત વિશેષીરે;
ન્યગમુખ ચક્રી દુઃખભર રોતો, ધરતી સાહમો જોતોરે. બા. ૫
ધન્યરએ નિજ આતમ દમીયો, ચક્રી ચરણે નમીયોરે;

નિજ નિંદા તેહુની પ્રશંસા, ભાષે વચન સુ વંસારે. બા. ૬
અહંત જે લોભ મછર માંહિ, તેમાં હું સુખ્ય આહીરે;
બલવંત કૃપાવંત ધર્મમાં, અધીક ન કો તુજ ચાંહીરે. બા. ૭
ચક્રિલી મુજને યુદ્ધે જીતો, હવે રાગાદિવદીતોરે;
તે ભાઇ વ્રત શસ્ત્ર એમ કરીને, સમતા હૈયડે ધરિનેરે. બા. ૮
માહુરા એ અપરાધ અગિણતો, બોલિવચણ સુખ જણનારે.
મુનિ પુર વલી રાગે ધાયો, ભાઇ સનમુખ જોવોરે. બા. ૯
જગતમહિં છે જે અતિ મોટા, રાગદ્વેષ વૈરી બલવંતારે;
હું ના રાગ દ્વેષમાં ખૂતો, મોહ નિદ્રામાં સૂતોરે. બા. ૧૦
વીર કૃપા મુજ ઉપરી કીજે, સકલ એ રાજ્ય લીજેરે;
હું સંયમ સામ્રાજ્ય ગ્રહુસું, વેષ તુમારો લેશેરે. બા. ૧૧
ધિક્કર મુજ લોભી ક્રાધીને, હું થયો તસ આધીનેરે;
તે ભાઇ મુજને પરિહરીયો, નિસ્પૃહ વ્રત આદરીયોરે. બા. ૧૨
ભરત વિલાપ કીયા એપ્રમાણે, પણ મુનિ મનમેં (ન)આણેરે;
[illegible]ને પ્રતિબોધ દીયંતા, સચીવ મહામંતિ મંતારે. બા. ૧૩
સોમ યશા તસુ સુત સોભાગી, આગલિકરિ, નિજરાગીરે;
[illegible] શિલાદંગે મન રંગે, પહુતા ભરત સુરંગીરે. બા. ૧૪
નાના [illegible] કલિપન ઉદ્યાને, ધર્મ ચક્ર અભિધાનેરે;
સપ્રગાદ સ્યાદ્વાદ ઉપાવે, નયગે અધિક સુહાવેરે. બા. ૧૫
[illegible] પયનમી પયંગે, પુરા વૃષભ જીન સંપેરે;
[illegible] વિહરંતા, રજનીસમ વર સંતારે. બા. ૧૬
[illegible] બાહુ નૃપ સંધાત, વલ બહુ લોક સંઘાતેરે;
[illegible] વાંદિસુ ઉઠવનું, ચરણ કમલ હું નમીસુંરે. બા. ૧
[illegible], [illegible] શ્રેણીરે;

ચોક ચચ્ચરચોવટ્ટ સિણગાર્યાં, દેવભુવન અવતાર્યાંરે. બા. ૧૮
કપૂરચંદનસું તનુ સોભાયા, કસ્તુરી મહકાયારે;
પુષ્પમાલ રત્નમાલ બનાઈ, કનકમાલ પહિરાઈરે. બા. ૧૯
પહિર્યાં સુંદર વસ્ત્ર સુરંગા, નરનારી ઉછરંગારે;

ઢાલ ગુણત્રીસમો ખંડ બીજાની, સુણયો
જીન હર્ષ સુગ્યાનીરે. બા. ૨૦

સર્વ ગાથા, ૮૭૬.

દુહા.

ઘણી રિદ્ધિ સમૃદ્ધિસું, આવ્યા સપવિભાંગ;
પ્રાત તાતને વાંદિવા, ધરતા મન ઉછરંગ. ૧
વ્યોમ જેમ જેમ સૂરજવિના, પુત્ર વિનાકુલ જેમ;
જીવવિના કાયા જેસી, તાતવિના વન તેમ. ૨
પ્રાત ન દીઠા તાતજી, દુખ ઉપજયો અનંત;
રૂદન કીયો ઉંચે સ્વરે, રોવરાવ્યા વનજંત. ૩
વિલંબ કીધો ધિગ મુજભણી, કીધો ધર્મ વિઘાત;
સાંમે જઈ વાંદ્યા નહિ, ચરણ કમલ શ્રી તાત. ૪
ધર્મ કરંતા જીવડા, કીજે નહિં વિલંબ;
પ્રાય ધર્મ ભણી ઘણી, હુઇ અંતરાય અલંબ. ૫

ઢાલ- ણિ કરાય હુંરે, અનાથી નિગ્રંથ. એ દેશ . ૩૦

વીતરાગ તું સાચો સહી, તુજ સમો નહિ નિસ્નેહ;
નિજ પુત્રને પડખ્યા નહિ, વંદાવા નિરાગી દેહ,
રિષભજી દરસન ન દીયોરે કાંઈ, નવિ વંદાવ્યારે નિજ પાય;
રિષભજી દરસન દીયોરે, સ્વામી રૂઠડારે કેમ જાય. રિ. ૧
મુજ હુંસ મનમાંહે હતી, મુખ જોઈવા તાત;

દિવસે ઘણે આવ્યા હતા. પૂછી ન શકયોરે તુમને કાંઇવાત રિ. ૨
મુજ ઉપરે પહેલી કૃપા, તુંમે રાખતા જગદીસ;
નાવી કૃપા મનમેં હવે, સું રાખીરે હૈયડાસ્માં રીસ. રિ. ૩
એમ વિલાપ કીધા ઘણા, પ્રતિબોધીયો મંત્રીસ;
જીણ ઠામ પ્રભુ ઉભા હુતા, ભોંય વાંદીરે નામી નિજ શિશ રિ. ૪
પગ માનવા શ્રી તાતના, તે ભણી ચરણ સુઠામ;
પ્રાસાદ સહિત કરાવ્યો,મુજ તાતેરે ધર્મ ચક્ર ઇણ તામ. રિ. ૫
અલપ ધર્મ અથવા ઘણો, જે નર વિચક્ષણ હોઇ;
ન કરે વિલંબ કરવા ભણી, સીઘ્ર કરીયેરે બાહુબલ જોઇ. રિ. ૬
ચક્રી સુણી તેહને નમી, તક્ષસિલા કેરો રાજ;
શ્રી શોમયશાને આપ્યો, ઉછવસુંરે સીધા સહુ કાજ. રિ. ૭
રૂપવતી ઉત્તમ કુલતણી, ચોવીસ સહસ્ત્ર ધરિ નાર;
શ્રી સોમયશા રાજા ઘરે સુ વ્રતા આદરે,જાણે રતિ અવતાર રિ. ૮
સુત સહસ્ત્ર દ્વાસસતિ થયા, બલવંત જગ વિખ્યાત;
શ્રેયાંશ આદિક કુલ તિલય, સોભાગીરે જસ રાખણુતામ રિ. ૯
એકસો પત્તન જેહને, બાવીશ લક્ષસું ગ્રામ;
પુર પ્રવર જેહને તીનસે, એ સહુનો,સોમયશા થયો સામ રિ. ૧૦
એક લાખ ગયવર ગાજતા, રથ લક્ષ ચારિ ચાલીસ;
પંચવીશ લક્ષ હય વરહૂયા હયવર વિનારે સરિખાતસીશરિ. ૧૧
કોડિ સવાયક ભલા, વિખ્યાત વિશ્રુત જેહ;
ભૂપાલ સેવે સાતસે, સ્વામિ કામે ઉડે નિજ દેહ. રિ. ૧૨
હવે બાહુબલિ મુનિવર સહે, શીતવાત આમ ભૂખ;
આહારવિણ વત્સર રહ્યા, કાયોત્સર્ગઇરેન ગિણે મન દુખ. રિ. ૧૩
ઇણ સમે બ્રાહ્મી સુંદરી, પૂછે કહો ભગવંત;

બાહુબલ સંજમ ગ્રહ્યો, સાંભલીયેરે આવ્યા નંદીસંત. રિ. ૧૪
મુનિ માનમયગલ ઉપરિ, ચઢીયા કરી કાઉસગ્ગ;
ઉભા રહ્યા તિહાં જઈ તુમે, પ્રતિબોધોરે આવે જીમમગ્ગ રિ, ૧૫
આવી તિહાં બે બહેનડી, ગાય એ તિહાં સઝ્ઝાય;
ગજથકી વીરા ઉતરો, ગજ ચઢીયારે કેવલ ન થાય. રિ. ૧૬
તિહાં માન હસ્તી છોડીયો, સુણી બાહુબલી મુનિરાય;
તતક્ષણે કેવલ પામીયો, ઉપાડ્યો તિહાંથી નીજ પાય. રિ. ૧૭
ભગવંત પાસે જઇને, કરિ તીર્થને નમસ્કાર;
પર્ષદા કેવલિમાં જઇ, મુનિ બેઠોરે દિનકાર. રિ. ૧૮
જે તજે મમતા મોહની, તે લહે સુખ અનંત;
એકત્રીસમી ઢાલે પુરો થયો, ખંડ બીજોરે જીનહર્ષ કહંત રિ. ૧૯

इति जिनहर्ष विरचित शत्रुंजय माहात्म्य चतुष्पद्यां रुषभ देव जन्म राज्यदीक्षा केवलोत्पत्ति भरत चक्रवर्ति दिग् विजय-बाहुबलि संयम केवलप्राप्तिवर्णनो नाम द्वितीय खंडः संपूर्ण

સર્વ ગાથા ૯૦૦.

દૂહા.

શ્રી જીનવરના પાય નમી, કહિસું ત્રીજો ખંડ.
સુણજો નરનારી સહુ, આણી ભાવ અખંડ. ૧
શ્રી રિષભ સ્વામી હવે, અતિશયવંત મહંત;
ત્રિજગ જન સેવિ જતા, દિનકર જીમ દીપંત. ૨
કરતા પવિત્ર વસુંધરા, ભવ્ય કમલ ઉલ્લાસ;
શત્રુંજય ગિરિ આવીયા, કરતા જગત પ્રકાશ. ૪

સહસ્ર સંખ્યા શિખરે કરી, અતિ સોભતો ઉત્તંગ;
નાના મણિ રત્નાં સુસ્યું, નભ કર્યું રિત સુચંગ, ૫
નદી કુંડ સર દીર્ઘીકા, વૃક્ષ અનેક સછાય;
સોભિત ફલ પુષ્પાદિકે, પરિમલ બહુજ સુહાય. ૬
કલ્પવૃક્ષની છાંહડી, બેઠી પ્રિયા સહિત;
ગાવે ગુણ જગદીશના, નિર્મલ જેહના ચિત્ત. ૬
દાયક સુખ અનંતનો, અનંત રિદ્ધી સંસ્થાન.
ભવ અનંત પાથોધિનિધી, પ્રાણી તરવાજ યાન. ૭
પંચાસ જોયણ બહુલ પણ, શિખરે દશ વિસ્તાર;
આઠ જોયણ ઉંચો ગિરિ, ચઢીયા જગદાધાર. ૮

ઢાલ—નલરાજારે દેસહોજી પુંગલ હુંતીપલાણીયા. એ દેશી. ૧

પુંડરીકાદિક સાધુ, હોજી બ્રાહ્મી આદિક સાધવીજી;
ચડીયા ગિરિ ઉત્તંગ, હોજી સદ્ગતિ પાવડીયાં છબી. ૧
સમવસર્યા જગનાથ, હોજી રાયણ તરૂવર હેઠલે;
આસણ થયો પ્રકંપ, હોજી સર્વ સુરાસુર આવ્યા તેટલે. ૨
સમવસરણ તત્કાલ, હોજી કીધો મિલિને;
સહુયે દેવતા, બેઠા આસન સ્વામિ. ૩
હોજી ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી જેહને સેવતા. ૪
અપૌરષી ભગવાન, હોજી દીધી સુધર્મની દેસણા;
ત્યાર પછે પુંડરિક, હોજી બેસી પ્રભુપદ આસણે. ૫
નિજ ગુરૂ તીર્થની ભક્તિ, હોજી ધર્મ શાસ્ત્ર રૂચિ ધરિદયા;
પાત્રાદાન પ્રિય વાક્ય, હોજી અસ્તિત્વ લક્ષણ એ કહ્યા. ૬
આર્યદેશ મનુ જન્મ, હોજી દીર્ઘાયુ ઉત્તમ કુલ લહી;

ન્યાયોપાર્જીત વિત્ત, હોજી હેતુ પુન્યાર્જન એ સહી. ૭
ધર્મ અર્થ કામ મોક્ષ, હોજી એહીજ પુરષારથ કહ્યા;
સાધી જે જન મર્ત્ય, હોજી ભવ મોટો સુકૃત લહ્યા. ૮
લજ્જાદુકૃત ત્યાગ, હોજી ધર્મ હૃદય આગમ શ્રુતિ;
કૃત્યાકૃત્ય વિચાર, હોજી ભીતિ અપયશ સેવા ગુરૂકૃતિ. ૯
વાંછા સજ્જન સંગ, હોજી ધર્મ વિષય રતિ કીજીઇ;
આરયદેશ વિહુણ, પ્રાણી તે ન લહીજીઇ. ૧૦
નિજ આયુક્ષણ એક, હોજી વૃથા પ્રમાદે ન વિગમે;
ધર્મકાજ ઉજમાલ, હોજી જન જીનોદિત ચિત્તમે રમે. ૧૧
સંગ્રહણી ખાસ સ્વાસ, હોજી વાત પિત્તજ્વર એહને;
જેનર રોગાક્રાંત, હોજી પુન્યાર્જન કિહાં તેહને. ૧૨
પ્રભુ કહે દેસના અંત, હોજી પુંડરીક ગણધર ભણી;
શત્રુંજય ગિરિ એહ, હોજી ગૃહીને વાટિ નિવૃતિભણી. ૧૩
તીર્થ એહ અનાદિ, હોજી તીર્થંકર સીધા ઇહાં;
હોજી સીધા સાધુ અનંત, હોજી કર્મ સંચય ખેપીજીહાં. ૧૪
ખપી ઇહાં રહે જેહ, હોજી બીજી પણ ક્ષુદ્ર પ્રાણીયા;
સીજિસે ગિરિ સંયોગ, હોજી ત્રીજે ભવ તે જાણીયા. ૧૫
અભવ્ય પાપી જીવ, હોજી એ પર્વત ભેટે નહી;
લહીએ રાજ્ય ભંડાર, હોજી તીર્થ દુષ્કર લહતાં સહી. ૧૬
દુખમકાલ મઝારિ, હોજી કેવલ જ્ઞાની કો નહિ;
થયો વિસંસ્થલ ધર્મ, હોજી જગહિતતીર્થ એસહિ. ૧૭
જન્મ ન પામ્યો જેણ, હોજી વિમલાચલ તીરથભણી;
પશૂ થકી પશૂ તેહ, હોજી માનવ ગતિ હણી આપણી. ૧૮
પૂર્વે રૂષભ સેનાદિ, હો સંખ્યાતીત જીણેસરા;

રાજાદની તરૂહેઠે, હોજી સમવસર્યા ઇહાં સુહકરા. ૧૯
લેહિસે મુક્તિ અનંત હોજી એ તીર્થ સુપ્રભાવથી;
પાપ અનંત ખપાવિ, હોજી મુક્તિ ગયા સંસય નથી. ૨૦
ઈહાં નિજ પૂજા કીધ, હોજી ફલ પુષ્પાક્ષત વિધે કરી;
ભવ ભવ કીધાં પાપ, હોજી પ્રાણીના જાઈ ઉત્તરી. ૨૧
જીન પૂજા ગુરૂ ભક્તિ, હોજી સેવા શત્રુંજય તણી;
સંઘ ચતુર્વિધ સંગ, હોજી પુણ્યે લહીએ ભણી. ૨૩
પુજા અષ્ટ પ્રકાર, હોજી જીનવરની જે ઇહાં કરે;
તે પામી નવ નિધાન, હોજી તીર્થંકરપદવી વરે. ૨૨
દીજે જો ઇહાં દાન, હોજી તો પરઘલ શ્રીપરભવે;
કહે જીનહર્ષ એ ઢાલ, હોજી ત્રીજે ખંડે પહેલી હુવે. ૨૪
સર્વ ગાથા, ૩૨.

દુહા.

ઇહાં શીલ જો પાલીયે, મોક્ષાસ્પદ ગુણ તેહ;
મન વચન કાયા શુદ્ધ કરી, સઘલાં દુઃખ હરેહ. ૧
જે નર ઈહાં આવી કરી, કરે સીયલનો ભંગ;
ચંડાલાદિકથી અધમ, સુધ ન હુવે કિહાં અંગ. ૨
ષષ્ટાષ્ટમ તપ સાથ કીજે, ઉત્તમ ફલ હોય;
તે જો કરીઈ ઈહાં રહી, વંછિત ફલ લહે સોઈ. ૩
તપ કરીએ અષ્ટાન્હિકા, ક્ષય જાયે સહુ કર્મ;
સ્વર્ગ મોક્ષ ફલ પામીએ, જો કરીએ મન નર્મ. ૪
પાપ કીયાં જે પ્રાણીએ, મોહાજ્ઞાનવસેણ;
પર દ્રવ્યાય હરણતણો, હણેસુ તીર્થ ક્ષણેણ, ૫
યાત્રા સંઘમે ચાલતા, રથાસ્વ ઉષ્ટ્ર નર પાય,

રજે અંગ મૈલો હુવે, કાયા પાતીક જાય. ૬

ઢાલ–મારે આંગણીયે સહીયાં, આંબો મોરીયો, એ–દેશી, ૨

વિદ્યાધરયતિ પતિ મહામુનિ, ઇણિ ગિરિવર નમિ મુણિંદ;
જીન ભાખે પુંડરીકને, ગુણ સુણતાં થાસ્યે આણંદ;
બે કોડિ સંગાતે પરિવર્યો, શિવ લહસ્યે' ત્રોડિ સવે ફંદ. ૧
ઇહાં દ્રાવિડવારિખિલ્લ રાજવી, દસ કોડિ મુનિવર સંઘાત જી.
મુગતિતણો પદ પામસે, એ સાચી માનજો વાત. જી. ૨
વલી શંબ પ્રદ્યુમ્ન પ્રમુખ મુનિ, ઇહાં લઇશે હરિસુત નિર્વાણ;
સાર્દ્ધાષ્ટક કોડિ પરવારસુ, સુધ પાલી જીનવરની આણ. જી. ૩
વીસ કોડિ મુનિવર સંયુક્તા, ઈહાં લેશે નિવૃતિ સુખસાર; જી.
પાંચે પાંડવ મહા મુનિવરા, કરસે જીન પ્રતિમા ઉધ્ધાર. જી. ૪
શ્રીભરત થાવચ્ચા, પુત્રશ્રી, શેલક સુક આદિક મુનિરાય; જી.
સંખ્યાત કોડિ ઈહાં સિજસ્યે, પૂર્વલા સહુ કર્મ ખપાય. જી. ૫
એ મુગતિતણો ક્ષેત્ર જાણવો, પાપ નાસે સહુ જેહને નામ; જી.
સ્ત્રી રૂષિ બાલ હત્યાદિક થકી, મૂકાયે આવ્યા ઇણ ઠામ. જી. ૬
વ્યાપારમાં સહુમાં કહ્યો, એ મોટો મનનો વ્યાપાર; જી.
એહિજ આપે સુર સુખ ભણી, એ મુંકે વલી નરક મઝાર. જી. ૭
ઇહાં લેસ્યા તે ભણી નાંણવી, કૃષ્ણ નીલ લેશ્યા કાપોત; જી.
તેજપદ્મ સિતા કરવી સહી, ટલિ જાયે કર્મની છોત, જી. ૮
ન્હાના પણ પ્રાણી ઉપરે, ચિંતવીઈ ન મન વચ દ્રોહ; જી.
કરીઇ નહી હિંસા જીવની, જઈ પડીએ દુર્ગતિખોહ. જી. ૯
ઇહાં અસત્ય વચન નવ બોલીઈ, જો થાય આત્મનો નાસ જી.

જે અસત્ય વચન બોલે નર તે અશુચિમાંહિ અશુચિપ્રકાશ જી. ૧૦
કોકટ દુર્ગંધરસ નસાડે, થાયે મુંગો મુખ રોગ અનેક; જી.
એ દોષ અસત્ય ભાખી લહે, નવ બોલે નર જેયુ વિવેક. જી. ૧૧
ઈહાં દંત શોધણ પણ નવ લીએ, અણ દીઠો પાતિકનો ઠામ જી.
મુણિ દાન અદત્તાથી હવે, અલ્પ જીવ નિર્ધન નિરમામ જી. ૧૨
નિજ દારાપણ ઈણ તીરથે, નવ સેવીજે હોઇ સુંજાણ; જી.
તોસું કહિવો પરનારીનો; બે ભવની થાએ નિશ્ચે હાણ. જી. ૧૩
પરદ્રવ્ય હણે ઇણ તીરથ; પરદારા જે સેવે આઇ; જી.
પૈસુન દ્વેષ પર ઉપરે, મહા પાપી તે દુર્ગતિ જાઇ. જી. ૧૪
શત્રુંજય તીર્થ આવીને, પરિગ્રહનો કીજે પરમાણ; જી.
તરીયે સંસાર સમુદ્રથી, લોભ તૃષ્ણા તજીએ દુઃખ ખાણ જી. ૧૫
સામાયકવ્રત ઈહાં કીજીએ, મનમાંહિ ધરિ ભાવ વિસુધ્ધ; જી.
મહા દુષ્ટ કર્મ તે નિર્જરે, ક્ષણમાંહે જન બુધ્ધ. જી. ૧૬
ઇહાં આવી પૌષધ વ્રત કરે, તે પામે માશ ખમણનો પુન્ય જી.
લહે કેવલજ્ઞાન અહર, જે સેવે તીરથરે ધન્ય ૨ જી. ૧૭
ભોજન અવસર આવ્યે થકી, આપે જે મુનિવરને દાન જી.
તેહને સુર સુખ દૂરે નહિ, રાજ્ય સુખનો તો કિસોધાન જી. ૧૮
થોડોહિ પાપ કરે ઈહાં, તો થાય બહુ પાપનો વ્યાપ; જી.
એમ જાણી પાપ ન કીજીએ, તો જાએ ભવ તાપ સંતાપ. જી. ૧૯
તે ભોજન જે ગુરૂદેવને, દેઈ ઉપ ભોગવીએ તેહ; જી.
નહીતો પશુ ગ્રાસ તણી પરે, જાણે પોંખ્યો[પોષ્યો] કેવલ નિજદેહ
જી. ૨૦
દેવ દ્રવ્ય ગુરૂ દ્રવ્યનો કરે, ભક્ષણ તે નર અધમ ગણાઈ જી.
તેહની સુદ્ધિ કીમહી નવિ હોયે, સહુ તિર્થ ફર્યા જાય. જી. ૨૧
ઈહાં અનરથ દંડન કી એ નવ હણિએ બહુ ભાર અભક્ષ જી.

ઢાલ બીજીઃ ત્રીજા ખંડની, પૂરાણી જીન હર્ષ સુદક્ષ. જી. ૨૨
સર્વ ગાથા, ૬૦.

દુહા.

શાખા પત્ર ફલાંકુરા, શાશ્વત વૃતણાહ;
સુવિવેકી અર્થના, છે દેવાનક દાહ. ૧
સદા શત્રુંજય ગિરિ વરે, સગલૌ રનો વાસ;
તૃણ દ્દષદ તરૂ તે ણી, છેદી જે નહી તાસ. ૨
ઈંહા રાત્રિ ભોજનથકી, ગૃધ્ર ઉલુક પ્રમુખ;
ભવ પામી જાવે નરક, જીહાં સંપૂર્ણ દુઃખ. ૩
રાત્રી ભોજન જે કરે, અ ચિ સદા નર તેહ;
તેહને તીર્થ ફરસવો યુગતો પણ નહી એહ. ૪
સમ્યકત્વ મૂલ પાલે ઈહાં, નિર્મલ નિજ વ્રત જેહ;
ધન્ય અધિક તેહથી ન કો, કરે મુગતિસું નેહ. ૫
રાજયધરા કુંભી કનક, રૂપ્પ મણી ઈંહાં દેય;
વ ર શક્ર સંપદા, પામે સુખ અછેહ. ૬
ઈંદ્રોછવ આદિક કરે, કારિજ માનવ જેહ;
સકલ ભોગ ખ ભોગવી, પછે મુક્તિ લહે તેહ. ૭
તીર્થરાજ સહુ તીર્થમાં, અનઘોત્તમનગ એહ;
સુક પરિએ શૈલેંદ્રને, જી ગ ધર ગુણ ગેહ. ૮

ા —ઈણ ડુંગરીએ મન મો ા. એ .

ડુંગરીએ રીયો ગુણે, એમ ાખે ાદિ ંદ હો.
ત્રૈ કયત ા વાસી ણે, ાં લિ પામે ાનંદ હો; .

ઇણુ અવસર, પણ તુજને મુને, થાસે સુપ્રસિદ્ધો;
વિસ્વચ્છિતિ જેમ મુખથી થઇ, પામસે ઈહાં કેવલ સિદ્ધો. એ. ૨
પુંડરીક મહા મુનિવર ભણી, ઈમ કહેને શ્રી ભગવંતો;
અન્યત્ર વિહાર કિયો પ્રભુ, સહુ પ્રાણીને હિતવંતો. એ. ૩
ત્રિભોવન વાસી પણ સાંભલી, સર્વજ્ઞ ભાષિત ઊપદેશો;
નિજ થાનક આણંદસુ; પહુતા સુરઈંદ્ર નરેસોરે એ. ૪
પુંડરીક ગણાધિપતિ હાં રહ્યાં, પંચ કોડી મુનિ પરવારો
સિદ્ધ ક્ષેત્ર;
જાણી શિવ કારણે, સહુ જીવતણા આધાર. એ. ૫
હુવે કીજે પ્રથમ સંલેખ, ના પામેવા મુક્તિ નિદાનોરે;
થાય તે દોય પ્રકારની, દ્રવ્ય ભાવથકી સુપ્રધાનોરે. એ. ૬
થાનક સગલા ઉન્માદનો, બહુ રોગ તણો બલી ઠાણો;
સહુ ધાતુ ભણી જે પોખીજે, દ્રવ્ય સલેખણા તે જાણો. એ. ૭
મોહ મત્સર રતિ અરતિતણો, વલી રાગદ્વેષ કષાયો;
ઉછેદ કરી જે એહને, સંલેખણા ભાવ કહાયો. એ. ૮
શ્રી પુંડરીક એહવો કહી, પંચ કોડિ સહિત અણગારો;
આલોચે તીરથ ઉપરી, સુખમ બાદર અતિચારો. એ. ૯
ચોત્રીસ ચુક્ત અતિશય કરી, ગુણ રૂપ તણા ભંડારો;
ત્રિલોકયતણા સ્વામી સહુ, મુજને જીન ચરણ વિચારો. એ. ૧૦
થાનક અનંત અક્ષયતણો, પામ્યા વિદ્રુમ સંકાતો;
પંચ દિન્ના ભેદે ભિન્નભિન્ન જે, તે સિધ્ધ સરણ મુજ હુંતો. એ. ૧૧
ધીર વીર પંચ મહાવ્રત ધારી, છાંડયા ાવદ્ય વ્યાપારો;
ઈંદ્ર નીલ મણી રૂચિ એહવા, સરણો મુજને અણગારો. એ. ૧૨

જેહુવો કેવલીયે ભાખીયો, સહુ જીવ દયા મય સારો;
ઉજલ ફટિકોપલ સારિખો, સરણો મુજ ધર્મ ઉદારો. એ. ૧૩
લાખ ચોરાશી જીવ યોનિમાં, જે કીધાં ફરી ૨ પાપો;
મિથ્યાદુકૃત મુજ થાએ જયો, હુવે તેહનો નહિ કોઇ વ્યાપો. એ. ૧૪
વોસિરાવું ત્રિણ વિશુદ્ધ કરી, પાપ થાનક ઈહાં અઢારો;
અજ્ઞાનપણે જે આચર્યાં, તેહસું પ્રતિબંધ ઉતારો. એ. ૧૫
એકેન્દ્રિયાદિક પ્રાણીયા, સહુ ભણી ખમાવું આજ;
મુજને પણ તેહ ખમાવજો, કિણસું નહિં વૈરનો કાજ. એ. ૧૬
સહુ સત્વસુ મૈત્રી માહરે, કર્મે કરી ભમતા જેહ;
મુજકો નહીં હું એકલો, એક અરિહંતસું મુજ નેહો. એ. ૧૭
ઇણિં પરે કીધી આલોચના, કીધો અણસણ તિણ ઠામ;
સહુ સાધુ સંગાતે ગણપતી, ચિત્ત ચોખે મુક્તને કામ. એ. ૧૮
મુનિ ક્ષપક શ્રેણિ ચઢીયા અહુ, ત્રૂટવા સઘલા સમકાલો;
ઘાતી કર્મ જે હુંતાં ખરા, જીર્ણ રજ જેમ નિહાલો. એ. ૧૯
માંસાંતે ચૈત્ર પુનિમ દિને, પુંડરીકને કેવલ જ્ઞાનો;
ઉપનો સહુ મુનિવરને પ , તપસ્યાનો એ મહિમાનો. એ. ૨૦
ચોથે પાયે શુકલ ધ્યાનને, પ્રતીક્ષણ થયા દોષ કર્મો;
પામી પદવી નિર્વાણુની, લહ્યા અચારિ નંત કર્મો. એ. ૨૧
આવ્યા અગલા તિહાં દેવતા, મરૂદેવી પરૂ જાણો;
કીધો તેહનો ઉછવ ઘણો, પહુતા જાણી નિર્વાણો. એ. ૨૨
જેમ શ્રી રિષભજીણે સહુ, પહિલા તીર્થ નાથો;
તેમ ઇણિ અવસર્પિણી એહથી, થઇ તીર્થ આદિસ્વર નાથો. એ. ૨૩
સીજે જીહાં એકો મુનિવર, તે કહીયે તીર્થ ઠામ;
તો સાધુ અનંત સીધાઇ ાં, સાચો એ તીર્થ નામ. એ. ૨૪

મુનિ મુગતિ ગયા સંખ્યા નહીં, તિણુ મુગતિ તિલક એ કહેવાયો;
ત્રીજી થઈ ત્રીજા ખંડની, જીન હર્ષ ઢાલ એ ગાયો. એ. ૨૫
સર્વ ગાથા, ૯૩.

દૂહા.

ફાગુણની શિત અષ્ટમી, રૂષભ પ્રભુ ભગવાન;
આવ્યા શત્રુંજય ગિરિ, થયો પર્વાષ્ટમી ભિધાન. ૧
શુભ અશુભ ભાવે કરી, આઉષાનો બંધ;
પ્રાણીને નિશ્ચય હુવે, પાક્ષિક પાર્વણિ સંધ. ૨
એ પર્વ ઈણ તીર્થમાં, ભકતે દીજે દાન;
થોડો પણ બહુ ફલ દીયે, ક્ષેત્ર બીજા પરધાન. ૩
પ્રાણીને પીસેં સહી, અષ્ટમી આઠેમ કર્મ;
દાન શીલ તપ આદિકે, સેવી જે તજી ભર્મ. ૪
ચૈત્રી પોનિમ સિધ્ધ થયા, મહા મુની પુંડરીક;
નામ થયો તે દિવસથી, ગિરિ પર શ્રી પુંડરીક. ૫
પુંડરીક ગિરિ ઉપરે, પૂજે જે પુંડરીક;
સંઘ સહીત યાત્ર કરે, મુક્તિ લહે નિર્ભીક. ૬

ઢાલ-તું તો માહરા સાહિબરે ગુજરા, એ દેશ ૪.

તું તો પ્રાણી સુણિ મહિમા ગિરિવરતણો, નંદીસ્વર દ્વીપ મઝારિરે;
શાસ્વત અરિહંત પૂજાથકી, પુણ્ય અધિક ચૈત્રી ઈહાં ધારિરે. . ૧
દાનશીલ પૂજા તપ પ્રમુખથી, પુન્ય થાયે જે અન્ય ઠામેરે;
તેથી કોડિ ગુણો ચૈત્રિ પોનિમે, ંડરીક નાર્ચા પામિરે. . ૨

શ્રી ચંદ્રપ્રભ ચરિત્ર ગ્રહ્યો, શત્રુંજય ચૈત્રી દીસરે;
વિણ પુન્યે ન લહીજે નદી, શત્રુંજય વીસવા વીસરે. તુ. ૩
શાંતિક ધ્વજ આરોપણ કરે, ચૈત્રી જીનવર પ્રાસાદોરે.
તે નર પાતક મલ ધોઇને, પામે શિવના સ્વાદોરે; તુ, ૪
બીજી પણ ઠામે જે કરે, ચૈત્રી સંઘ પૂજા સારરે;
તે પામે નરનાં સુખ ઘણા, સોં કહિવો ગિરિઅધિકારરે. તુ. ૫
વસ્ત્રાન્નહુ પાનાદિક મુનિ ભણી, ચૈત્રી પ્રતિ લાભે જેહુરે;
ચક્રીવજા પદ ભોગવી, મોક્ષ પામે નહી સંદેહરે. તુ. ૬
ચૈત્રી પર્વોત્તમ પર્વમો. સર્વ પુન્ય વધારણ હારરે;
આરાધી શ્રી પુંડરીક ગિરેં, આપે પ્રૌઢ ફલ નિરધારરે. તુ. ૭
અષ્ટાન્હિક પુંડરીક ઉપરે, ચૈત્રી પૂનિમ કરે કોઇરે;
અષ્ટ સિધ્ધિ પ્રદાતા તે ભણી, સહુ પર્વથી અધિકો હોઇરે. તુ. ૮
નંદીસ્વર ગિરિવર ઉપરે, ઇણિપરિવે સરવાણુરે;
જીન પૂજોછવ ભગતે કરે, નિજ જનમ કરે સુપ્રમાણરે. તુ. ૯
ભાવે વલી નિર્મલ ભાવના, ગુરૂ મુનિ ચૈત્ય સિધ્ધાંતરે;
ચૈત્રી પોનિમ દિન એહની, કરે ભગતિ મુગતિને કામિરે તુ. ૧૦
હવે સ્વામી રૂષભજીન વિહરતા, પાવન કરતા પૃથ્વીકાયરે.
નગરી શ્રી વિનીતાપાંખતી, ઉદ્યાન સિધ્ધાર્થ કહાયરે. તુ. ૧૧
ઇંદ્રાદિક વિબુધ આપતિહાં, સુરલોકથી તત્કાલરે;
નમવા શ્રી રિષભજીણંદને, આણી મનેભાવ વિશાલરે. તુ. ૧૨
સુરપતિ સુરચ્યાર નિકાયના, રત્નાદિક ત્રણ પ્રકારરે;
સુંદર તિહાં સમવસરણ રચ્યો, તિ ાં બેઠા જીન
દિનકારરે. તુ. ૧૩

ધ્યાન પાલક તિહાં જોઇને, ભરતેસરતે કહ્યો તામરે;
સાઢાદશ કોડી સોવન તણી તેહને, આપી હિત કામરે. તુ. ૧૪
હુય ગય રથ પાવક પુત્રસું, સામંત સેનાપતિ સાથિરે;
તેઉરસેઉ સેનાપતિ, વંદણુ આવ્યો નરનાથરે. તુ. ૧૫
ભવસાગર તારકતરી, જય જગ વત્સલ જગદીસરે.
જય ૨ કરૂણાસાગર પ્રભો, જયસ્વામિન્ જયજીનાધીસરે. તુ. ૧૬
નૃપ સમવસરણુમાં આવીયો, વિધિસું પૂરવ વિધિદ્વારરે.
પ્રભુજીને દેઇ પ્રદક્ષિણા, સ્તવના ઇમકરે ઉદારરે. તુ. ૧૭
ઉત્કંઠા દિન બહુની હુંતી, નયણે દીઠા જીન રાજરે;
પૂર્વે કીધાં શુભ કર્મ મેં, જાણું છું ફલીયો આજરે. તુ. ૧૮
સુખ દુઃખ પૂરવિવન અરણ્યમા, જલપાવ કરણુ નિશિ દીસરે
મુજ ચિત્ત માંહિ વસજો સદા તુજ ચરણુ કમલ જગદીસરે. તુ. ૧૯
ઈમ સ્તવના કરી જગદીસરે, પંચાંગ કરી પરણામરે;
ચક્રી દેવેંદ્ર નુજપરે આગળે પૂંછે બેઠા સિરનામિરે. તુ. ૨૦
મંગલી ભાષા અનુગામિની, યોજન લગી જાસ પ્રણામરે;
મીઠી વાણી જીનરાજની, ઉપદેશ દીયે હિત આણીરે તુ. ૨૧
સુભ પાત્રે દાન શ્રી સંઘને, પૂજા પરભાવના ન્યાયરે;
તીર્થ ણુભા કરીયે મહોચ્છવે, એમ મોક્ષ ભણી તે થાયરે. તુ. ૨૨

તીર્થ પદ રજ ચિરંજી હુવે, વનમૈ તીર્થ મંતરે;
તીરથ દ્રવ્યવ્યયથી શિવસંપદા, ન પૂંજયા પૂંજ્ય
હુવંતરે. તુ. ૨૩
આરંભ નિવૃત્તિ ધન સફલતા, સંઘ વાછલ્ય જીણું
ઉદ્ધારરે;
તીર્થોનની જીન પ્રવચકતી, આસન મુગતી નિરધારરે. તુ. ૨૪
સુર નર જીન પદવી પામીએ, કીજે જોઇણુ પરિજાત્રરે;
ઢાલ ચોથી ત્રિજા ખંડની, જીન હર્ષ સુણે જો સુપાત્રરે તુ. ૨૫
સર્વ ગાથા ૧૨૮.

દુહા.

યાત્રા વિષે સંઘેશપદ, ભાગ્યે લહીએ તેહ;
તાર્થંકર નામ કર્મ જીણી, બંધાયે ગુણ ગેહ.
એંદ્રપદ ચક્રેશપદ, મોટી પદવી એહ;
સંઘ પદવી એહથી અધિક, પુન્ય ભંડાર ભરેહ. ૨
પૂન્ય વિના નવ પામિયે, સંઘાધિપ ચક્રેશ;
જીણિ ૨ તીરથને વિષે, પણ વિમલાચલે વિશેસ. ૩
મંત્ર નહી નવકાર સમ, ગિરિ પુંડરીક સમાન;
ગજ પદ કુંડ સમાન જલ, ત્રિભુવન પુણ્ય નિધાન. ૪
પાપ કરી સહસ્ત્રગમે, પ્રાણી હણી અનેક;
એ તીર્થ પામી કરી, લહે દેવ ગતિ છેક. ૫
ફરસી શત્રુંજય ગિરિ, નમસ્કારી ગિરનાર;
નાહી ગજપદ કુંડમાં, નાવે ફરી અવતાર. ૬
દુરિત હણે દીઠો થકો, નમતાં સદગતિ હોઇ;
જીનપદ પામિ સંઘપતિ, એ ગિરિ મહિમા જોઈ. ૭

પલ્યોપાર્જીત ધ્યાનથી, લક્ષ અભિગ્રહજાપ;
સાગર ચલતાં મારગે; ક્ષય જાયે સહુ પાપ. ૮

ઢાલ—નવી ૨ નગરીમાં વસેરે, સોનાર કાનજી ઘડાવે નવસરહાર. એ દેશ ૫

યાત્ર તણિ વિધિ કહો જગનાથ, મુજ મસ્તક દેઈ હાથ;
સંઘવી જિણ વિધિ કહીઇરે સ્વામિ, પૂછયો પ્રભુજી ભાખે તામ. ૧
માતાપિતાનોરે ભક્ત પ્રસાંત, સહુને આનંદકારી કાંત,
ગત મદકલહ શ્રદ્ધાલુ બુદ્ધિ, વંત દાતા શીલવાન અક્રુધ્ધા ૨
પરગુણ ગ્રહી નહી ઉત્કર્ષ, કૃપાવંત નહી જાસ અમર્ષ;
સંઘપતિનો અધિકારી તેહ; દેવમૂર્તિ સરિખો સુસનેહ. ૩
તજીયેરે મિથ્યાત્વી સંસર્ગ, તાસ વચન પણ કર ઉત્સર્ગ;
યાત્ર કરેવાનીરે વિધિ એહ, વલી ભાખું સાંભલિ ધરનેહ. ૪
નિંદ્યને સ્તુતિ કરીએ નહી, પર તીર્થીની કહીએ સહી;
સમકિત જાવ જીવ પ્રમાણ; મન વચન કાયા શુધ્ધ સુજાણ. ૫
સહોદરથી પણ અધિકોરે નેહ, યાત્રિક જનસું રાખે તેહ;
પડહ અમારિતણો વાજવે, નિજ ધન શકતે એમ જાલવે. ૬
સાધુ ધર્મી સાથેરે લીયે, વસ્ત્ર અન્ન પાનાદિક દીયે;
કરે નિરંતર સેવારે જાસ, અરિહંત ભકિત સંયુકત ઉલ્લાસ. ૭
રથ ઉપરિથાપે જીનરાય, કરે પુજા ઓચ્છવ નિજમન લાય;
સંઘ ચતુર્વિધ સહિત જાણ, રોપે ચિન્ત શુભ ભાવ પ્રમાણ. ૮
દાન દીયે લક્ષ્મી વ્યય કરે, દીન અનાથ ભણી ઉધરે;
રથવાજી વૃષભાદિક ખાણ, યાત્રાને આપે હિત આણ. ૯
મલિ ૨ જીનવરનારે ગેહ, અચલ કરાવે પરમ સ્નેહ;
પર્વત પર્વત ગ્રામો ગ્રામ, નદી નગર વર સત્રની ઠામ. ૧૦

પડયા જીર્ણજીન ગૃહ ઉધરે, નિજ લક્ષ્મી એમ સફલ કરે;
અત્યનીકે જે લીધીરે હોઇ, નિજ શકતે મુકાવે જોઇ. ૧૧
ઠામે ૨ કરેરે સ્નાત્ર, ધ્વજ આપે નિર્મલ ગાત્ર;
પંથે ધર્મ અબાધા કરે, શકતે ત્રાસ પરાક્રમ હરે. ૧૨
પાક્ષિક આદિક સગલાહે પર્વ, કરે વિશેષે ધર્મ;
અગર્વ સામાયક શુભ ભાવે ધરેરે, પૌષધ જીન પૂજા અવસરે. ૧૩
ગ્રામ્ય લોક જનપદનારે લોક, સંઘ સાથે આવ્યા અવલોક;
શુભ વચને સંતોષેરે તાસ, વસન તાબૂલાદિક દેઈ ખાસ. ૧૪
દેણી શ્રાવક લોક સીદંત, ગ્રામ નગર પુરમાંહિ વસંત;
જીન ધર્મે તેહુને થિર કરે ગુપ્તદ્રવ તેહુને ઘરે ધરે. ૧૫
પાયે પાણી વસ્ત્રરે ગલી, બહુ પશુયાને મનનીરેલી;
ધોરીનેરેવલી ભુક્ષ છીદાયે, ઘોડે ભારે વાહીયે. ૧૬
પાલે મન વચન કાયરે શીલ, માર્ગે દ્યુત તજે અવહીલ;
કોઈ વ્યસન ન સેવેરે કદા, યાત્રીક લહે નિવારે સદા ૧૭
ન કરે યાત્રીસુંરે વિખવાદ, વિકથા કલહાદિક ઉન્માદ;
કિમપિઅદત્તા ન લહીયેરે દાન. ઘાસ સાક કાઠી ફલ પાન. ૧૮
જો થાયે દોહિલોરે નિર્વાહ, તોપણ ન કરે કમકદાહ;
ખોટા માન તુલાનોરે ત્યાગ, વંચે નહી કેહને મહા ભાગ. ૧૯
અન્ય થાનક જે કરીયેરે પાપ, વિલય જાય યાત્રાયે ત્રાપ;
પાપ કરે યાત્રાયેરે જેહ, વજ્ર લેપ સમ થાયે તેહ. ૨૦
ન્યાયોપાર્જીતં વિત્ત સંઘાત, પોખે સંઘવી યાત્રિક ન્યાત;
બીજ સુક્ષેત્રે વાવે જેમ, ભાવે તીર્થે વાવે તેમ. ૨૧
સકૃતિનો ફલ વાંછક જેહ, વિધિસું એ પરિયાત્રા કરેહ;
ખંડ ત્રીજાની પંચમીરે ઢાલ, થઈ જીન હરષ એ પૂરણ ઢાલ. ૨૨

સર્વ ગાથા ૧૫૪.

દૂહા.

ન્યાયોપાર્જીત્તવિતસું, કરે યાત્રા એક વાર;
ભવનિજ કોટિ સહસ્ત્રના, પાતક હરે અપાર. ૧
શ્રી શત્રુંજય ગિરિપ્રતે, એક ૨ પગ દેય;
બએ માસીના તપતણો, યાત્રિક ફલ પામેય. ૨
જીનાધીશ પાસે સુણી, એહુવો કહે નરનાથ;
યાત્રા સંઘપતિ થઇ, કરૂં શત્રુંજય યાત. ૩
શક્ર તદા આણી કરી, ચક્રી સુભદ્રા તાસ;
રાણી કંઠે પરિઠવે, દૈવ તમાલ સુવાસ. ૪
તું કુમાર સમિશ્રિત કરી, શ્રીખંડ તિલક કરેહ;
ઇંદ્ર ભરત ચક્રી તણે, સંઘપતિ ધર્મ સ્નેહ. ૫
સહીત સકલ સામંતસું, વાદિ ભરત જીણંદ;
નગર અયોધ્યા આવીયો, પૂજીત સર્વ નરિંદ. ૬
સંઘ લોકને તેડીયા, દેઈ બહુ સનમાન;
વજડાવી ભંભાતદા, ઉંચે સ્વર રાજાન. ૭
અઠાહી ઉછવ કીયો, નગરજીનાયતન નામ;
યાત્રી નર આવ્યા ભણી, દીધ ઉત્તરીવા ઠામ. ૮
સોવન દેવાલય સહિત, જીન પ્રતિમા સુરરાજ;
દીધી રિસહેસર તણી, ભરત ભણી હિત કાજ. ૯
મણિ સુરત્ન સોવન તણો, વર્દ્ધકીકૃત આપાસ;
સુભદિન બાહિર સંઘસું, ચક્રી કીધો વાસ. ૧૦
સોમયશા શ્રી બાહુબલિ, સુત વિદ્યારઈશ;
ગગન વલ્લભ વિનમી તણો, વજનાભ આયીસ. ૧૧

કલ્યાણ કેતુ રાજા પ્રવર, એ મહીધર ચ્યાર;
બત્રીસેં સહસ્ર ત્રીણસેં મુગટધર, લેઈ બહુ પરિવાર. ૧૨

ઢાલ—ભરત ભૂપ ભાવસું એ. એ દેશી. ૬.

સાધર્મિક વત્સલ કરીએ, જમાડી પકવાન;
જીણંદ પૂજા કરીએ, કૃત મંગલ પ્રસ્થાન.
ભરત યાત્રા કરે એ, નાભિનારિંદનો પૂત;
ભરત યાત્રા કરે એ, પોષે ધર્મનો સૂત. ભ. ૧
શુભ મૂહુર્ત ગય વર ચઢયા એ, આભરણે સોભંત;
મહીધર પરવર્યો એ, લીધી રિધિ અનંત. ભ. ૨
આસીસ દે સુર માનવીએ, જય ચિરંજીવ નરિંદ;
નારીપુરની મિલીએ, સંસ્તૂયમાન સાનંદ. ભ. ૩
સાથેં અણુવ્રત ધર થયા એ, શ્રાવક શ્રાવિકા કોડિ
ચોરાસી લક્ષ લીયાએ, ગજવાજી રથ જોડિ; ભ. ૪
મંગલીકનૃપ મુગટેશ્વરાએ, સામંત કુમાર અનેક;
પુરીજન બહુ થયા એ, કોડી ધ્વજ સુવિવેક. ભ. ૫
આચારજ સાથે થયા એ. સાધૂતણો પરિવાર;
શીલેં કરી શોભતા એ, વ્રતે વિશુદ્ધ આચાર. ભ. ૬
વાજીંત્ર વાજે અતિ ઘણા એ, ભેરીવ પણ નિસાણ;
સંગીત રચેં ભલાએ, અમારી રાગ સુજાણ. ભ. ૭
ભાટ બોલે બિરૂદાવલીએ, અંતેઉરપુરનાર;
ધવલ મંગલતણાએ, ગાવે પ્રેમે અપાર સુજાણ. ભ. ૮
દેવાલય આગલે એ, શ્રીજીનવરને સીસ;
છત્રત્રય સોભાએ, સાચો ત્રિભુવન ઈસ. ભ. ૯

વૈજયંતી આગલિ ચલૈએ, ઉંચી ગગન સમાન;
જો એવા સંઘ ભણીએ, આવે લોક સમાન. ભ. ૧૦
રવિ મંડલ ઢકી લીયો એ, સૈન્ય રજે અંધાર;
યાત્રી પગલે ધરાએ, કરે પવિત્ર અપાર. ભ. ૧૧
સાસનતણી પ્રભાવના એ, કરતો પુર ૨ ગામ;
ચૈત્યાલયજીનતણાએ, કરાવે ઠામ ઠામ. ભ. ૧૨
દાન અનર્ગલ આપતો એ, ઉછવ પૂજા સ્નાત્ર;
જીનેશ્વર વિધિ કહીએ, તે સહુ કીધી સુપાત્ર. ભ. ૧૩
દેશ ઘણાંઈ અતિક્રમી એ, પ્રયાણિ ભરતેસ;
મજલ થયો જાન તણી એ, આયા સોરઠ દેસ. ભ. ૧૪
ભત્રીજો ભરતે-નો એ, સૌરાસ્ટ્ર સુત ગુણગેહ;
સોરઠનો રાજવી એ, સગતિસિંહ આવેહ. ભ. ૧૫
પાએ લાગો કાકાતણે એ, હાથે કાલીરાય;
હીયાસું ભીડીને એ, ભાષે વચન સુહાય ભ. ૧૬
સોરઠપતિ અ દેશનો એ, સફલ નામ તે કીધ;
તિર્થ જીહાં એહવો ભલો એ, શત્રુંજય સુપ્રસીધ. ભ. ૧૭
ચ ચ તિર્થ દર્સન થકી એ, ઈહાંના પશુ પણ એહ;
નરિંદ પરદેશના એ, તીર્થ ન દેખે તેહ. ભ. ૧૮
પૂજ્ય માંહે તું પૂજ્ય છે ઈહિા એ, ગુરૂ તું ગુરૂ યાંમાંહિય
શ્લાઘા તુજ રાજની એ, સફલ જીવિત તુજ રાય. ભ. ૧૯
સદા તીર્થ સેવા કરે એ, ધન તુજ અવતાર.
અમ્હે દૂરિરહ્યાએ, કિમલહિસ્યુ ભવપાર. ભ. ૨૦
દેખી પુંડરીક ગિરિપ્રતેએ, ઉલસિત થયો ભરતેસ;
ચૂણી સિર દે એમ કહેએ, સુંણિ સોમયશા નરેસ. . ૨૧

તિર્થ પાસે જે રહેએ, ધન્ય સોરઠના લોક;
ભંડાર સુકૃત ભરે એ, નિત નયને અવલોક. ભ. ૨૨
જે દેખે પુંડરિકને એ, ઉજવલ પુંડરીક જેમ;
પાતક પંકતે તજે એ, પુન્ય પવિત્ર ધરિ પ્રેમ. ભ. ૨૩
ચક્રવર્ત્તિ એહવો કહીએ, સિંધુર ખંધ ક્ષતામ;
ઉતરિગંણધીશને એ, પાય નમે ગુણ ગામ. ભ. ૨૪
દ્લીયાયત રાજા થયો એ, કહે જીનહર્ષ સુરંગ;
છઠી ત્રીજા ખંડનીએ, ઢાલ કહી મન રંગ. ભ. ૨૫

સર્વ ગાથા. ૧૯૧.

દૂહા.

એ પર્વત કિમ પૂજીએ, ક્રિયા કિસી ઈહાં હોઈ;
એહવો પૂછ્યો ચક્રધર, આવ્યો તિહાં સક્ર જોઈ. ૧
અવધિ જ્ઞાની જાણી કહે, ભરત ભણી સુરરાય;
રાજન ગિરિ દેખી કરી, નમસ્કરીયે ચિત્તલાય. ૨
જે નર દીયે વધામણી, એ તિરથની આય;
જેજે તેહને દીજીએ, પુણ્ય ભણી તે થાય. ૩
સોવન રતન વધાવીએ, ભાવે એ ગિરિરાજ;
ગીતા નાટય આગલિ કરે, પુન્ય લાભ સુખકાજ. ૪
વાહન તિહાં મૂકી કરી, નામી નિજ પંચાંગ
એ તીરથને વાંદીયે, જેમ પગ જેમ ઉછરંગ. ૫
તિહાં ડેરા દેઈ કરી, સંઘ તિહાં ત્તારિ;
મહીધર સાથે સંઘપતિ, કિત ચુકિત ચિત્ત ારિ. ૬
સ્નાન કરી વાસાંસિ , પહિરીયુવતી ાથ;
દેવાલય મહાઉત્સવે, પૂજે ી ગનાથ.

૯૯–હરિણી જવ ચરે લલનાં એ દેશી.

સંઘ બાહિર ચી ભૂમિકા લલના લલી હો શત્રુંજય સનમુખ;
ચક્રીને કહે લલનાં, લલના હો શત્રુ સહુ વિધિ જાણ. ચ.
લલના હો દૈવત જ્ઞાન પ્રમાણ, ચ.
સહુને થાય સુખ, નયણે દીઠાં દિલ ઠરે લલનાં. લ. ૧
ઉચ્ચ આવાસ કરાવીએ, કરીએ અગરનો ધૂપ; ચ.
સંઘસહિત તિહાં જાઇએ, લ. મંગલીક ગીત અનૂપ. ચ. ૨
ચાચનને ચિત્ત દીજીએ, લ. પૃથવી પીઠ પવિત્ર; ચ.
ચક્ષ કર્દૃમસું લીપીએ, લ. ચિત રાખી એકત્ર. ચ. ૩
સ્વશિત કારિ શ્રી સંઘને, લ. સ્વસ્તિક રચે વિશાલ; ચ.
મુક્તાફલ તંદુલતણો, લ. કાશ્મીર મંડલ સાર. ચ. ૪
કુમલ સહુ વારી કરી, લ. આગલિ કરિ ગુરૂ રાય. ચ.
સંઘપતિ પૂંઠે સંચરે, લ. ઉછવ પૂજ રચાઈ. ચ. ૫
સેકચો રાંધ્યો નીપનો, લ. ને વજ્રરૂપો હેમ; ચ.
વસ્ત્ર પુષ્પ માલા કરી, લ, સંઘવી અર્ચે એમ ચ. ૬
વલી સાહમી વત્સલ કરે. લ; પૂજે સંઘ સુભકિત; ચ.
નાટિક શ્રી જીન દેહરે, લ. સ્તૌતિફલ મુકિત. ચ. ૭
તિણિ દિનિ વિકથા નવિ કરે, લઘુત સાવદ્યારંભ; ચ.
વજ્ર ગુરૂ મુખ સાલે, લ. તિર્થં મહાત્મ ઉદંત. ચ. ૮
શત્રુ મુખે ચક્રી સુણી, લ. પામ્યો હૃદય ઉલ્લાસ; ચ.
શ્રી વિમલાચલ સામો, લ. રાય કરાવ્યો આવાસ: ચ. ૯
નાહી સુચિ થઈ બલિ કરી, . ભ વસ્ત્ર પરિધાન; ચ.
સહિત મહીધર નારિસું, લ. આવ્યા જીનગૃહ થાન. ચ. ૧૦

પુષ્પાક્ષત સ્તુતિ બલિ કરી, લ. પૂજયા શ્રીજીનરાય; ચ.
શ્રી સંઘ માથે સંઘ લ. રચે સંગીત સુહાય. ચ. ૧૧
યક્ષ કર્દમમંડલ કરી, લ. ઉક્ત વિધે ચક્રેશ; ચ.
મુક્તાફલ સ્વસ્તિક કર્યો, લ. પૃથ્વી પવિત્ર પ્રદેશ. ચ. ૧૨
તિહાં સોવન પાલે ભર્યો, લ. નાના વિધ પકવાન; ચ.
શિખર જાણે તો ગિરિ તણા, લ. અતિ ઉંચા અસમાન ચ. ૧૩
રોહણ ગિરિ સરિખા કીકા, લ. રતન તણા અંબાર; ચ.
સોવન ઢિગઢોયા તિહાં, લ. મંદિર ગિરિ આકાર. ચ. ૧૪
એમ શાસ્ત્રોક્ત વિધેકર્યા, લ. વર્તમાન નર રાય; ચ.
કીધી પુંડરીક ગિરિ તણી, લ. પૂજા સંઘ સમુદાય. ચ. ૧૫
તીરથ મહાત્મ ભણી કરી, લ. સ્તોત્ર કલ્પાદિક રાય; ચ.
શત્રુંજય પ્રણમી કરી; લ. નમી નાભિ ગુરૂ પાય. ચ. ૧૬
તિહાં કિણુમન સંતોશસું. લ. ધર્મ ધ્યાન સાવધાન; ચ.
તીરથ ગુણ સુણતા થકાં, લ. નિશિ રહ્યો તિહાં રાજાન. ચ. ૧૭
પ્રાત સમે શ્રી સંઘસું, લ. શ્રી જીન ગુરૂ નમિપાય; ચ.
કીધો વિધિસું પારણો, લ. યાત્રિય જન સુરાય. ચ. ૧૮
વાર્દ્ધકિ પાસે કરાવીયો, લ. તિહાં નગર રાજાન; ચ.
પાસે પુંડરીક ગિરિતણે, લ. સરસ અયોધ્યા આન. ચ. ૧૯
તે માંહે શ્રી રૂષભનો, લ. ઉત્તંગ તોરણ પ્રાસાદ; ચ.
ઉજવલ યશ ભણે ભરતનો, લ. કરે ગગન સુવાદ. ચ. ૨૦
આનદોદય ઉપનો; લ. આનંદ પુરી દીયો નામ; ચ.
આપ્યો ભરત મયા કરી, લ, શક્તિસિંહને તામ. ચ ૨૧
ભૂનેતા ઉત્તર દિશે, લ. ચઢયા કરેવા યાત્ર; ચ.
અતિહર્ષે નર સહુ દિશે; લ. ચરે સહર્ષિત ગાત્ર. ચ. ૨૨

ચિલ્લણ નામ મહામુનિ, લ. તીવ્ર તપસ્વી કોઈ; ચ.
આરોહે પશ્ચિમ પથે, લ. સાથે બહુ જન હોય. ચ. ૨૯
શ્રાવક વર્ગ ચઢયા જીસે, લ. દશયોજન પરમાણ; ચ.
કહે મુનિ લાગી આકરી, લ. ત્રસે પીડાયે પ્રાણ. ચ. ૨૪
વારિ વિના ઈહાં અમતણા, લ. ફોકટ જાસે પ્રાણ; ચ.
જીનવર ચરણ ભેટયાવિના, લ. મુનિ સુણિ એહવી વાણ. ચ. ૨૫
યાત્રી દુઃખીયાં જાણિને, લ. સંઘ ભક્તિ મન આણી; ચ.
ઢાલ ત્રીજે ખંડ સાતમી, લ. થઈ જીન હર્ષ વખાણી. ચ. ૨૬

સર્વ ગાથા, ૨૨૪,

દૂહા.

ત્યારે તિણિ મહા મુનિ વરે, તપલબ્ધિ તેણી ઠામ;
કીધો સંઘ ઉપગારને, વારિ પૂરણ સર તામ. ૧
સંઘ લોકે પીધો તિહાં, શીતલ સુધા સમાન,
કિમપિ તૃપ્તિ પામે નહી, વાર વાર કરે પાન. ૨
સંઘ ઉપકૃતિ કારણે, તપલબ્ધિ મુનિ તામ;
તે દિનથી તેહનો થયો, ચિલ્લણ તલાઇ નામ. ૩
સ્વસ્ત યથા જલપાનથી, મન ધરતા ઉછરંગ;
જન વજા સુખસું ચાલતા, પઢીયા પહેલે શ્રૃંગ ૪
હવે આગલ નૃપ નિરખીયો, કુંડ સરોવર માન;
તાસ પ્રભાવ કહેઈસું, શક્તિ સિંહ રાજન. ૫
ઈહાં પધાર્યા તાતજી, આવ્યો વાંદણ કાજ;
કુંડ મહાત્મ એહનો, મેં પૂછયો મહારા . ૬
કેવલ જ્ઞાની તીર્થ કૃત, ચૈત્ય પુરાકૃત ઈંદ્ર;
સર્વ તીર્થા ચર વરધએ, નામ ધર્યો રાજેંદ્ર.

તિણ તીર્થ કર સ્નાત્રને, કાજે કીધો કુંડ,
ગંગા સિંધુ પદમદ્રહ, આણ્યો નીર અખંડ; ૮
એહ કુંડલ સ્નાનથી, સુકતે માનવ જાઇ;
રોગે પીડ્યા માનવી, તે નીરોગી થાઈ. ૯

ઢાલ–સોરઠ માંમી હો વીંજરાજા નાણ હો; એ દેશ ૮

શક્તિ સિંહ મુખથી સુણ્યો હો, જીનભાષિત મહિમ;
ચક્રી વર્દ્ધકિને કહી, હોજી સજ્જ કરાવે તામ. ૧
ચક્રી ભાવસું ભાવે ચક્રી હો, શત્રુંજય યાત્રા કરે;
ભરતસી કુંડ તિહાંધિ થયો હો, નામ પ્રસિદ્ધ જગમાંહે:
પદ્મ રાગ માણિક શિલાહો, હોજી બંધાવ્યો ઉત્સાહે. ૨
સ્નાન કર્યો તે કુંડમાંહે, સહિત સુહદ્રા નાર;
મહોતાચ્છવસું પામીયો, હોજી પહેલો શિખર દાર. ચ. ૩
ચક્રી કીધ પ્રદક્ષિણા હો, સંઘતણે સમુદાય;
ક્ષીર કરી રાજાદની, હોજી સંઘમસ્તકિ સુખદાય. ચ. ૪
ઇંદ્ર ઈંકાહિત રત્નમય, હોજી શ્રી જીન પાદ પ્રધાન;
પારિજાત કુસુમે કરી, હોજી પૂજ્યા નૃપ સુન ધ્યાન. ચ. ૫
શક્ર આવ્યો તિહાં એતલે, હોજી કહે સુણિ ચક્રીરાય;
એ પર્વત તીરથ અછે, હોજી પણ પ્રાસાદ કરાય. ચ. ૬
પ્રાયે કાલ વસેં હુસ્યે, હોજી માન ગુણ દીપમાન;
મૂર્ત્તિ વિના એ ગિરિપતિ, હોજી કોઈ ન ગણસે જ્ઞાન. ચ. ૭
ઇંદ્ર વચન ભૂપતિ સુણી હો કરાવ્યો મન હાર;
ત્રિલોક્ય વિભ્રમ વર્દ્ધકિ, હોજી કીધો જીન ગૃહસાર ચ. ૮
આયતન સાર્દ્ધ ગાઉ કર્યો, હોજી સહસ્ર ધનુષ વિસ્તીર્ણ;
ઉંચો કોશ ચિંહું દિશિ, હોજી મણિ તોરણ આકીર્ણ. ચ. ૯

સિંહ નાદાદિક પૂર્વ દિશે, હોજી મંડપ કીયા એકવીસ;
દક્ષિણ દિશે પણ તેતલા, હોજી ભદ્રાશાલ પ્રમુખ જગીસ. ચ. ૧૦
પશ્ચિમ મંડપ તેતલા, હોજી મેરૂ નાદ પરમુખ;
શ્રી વિશાલ મુખ તેટલા, હોજી ઉત્તર દીશં હવે સુખ. ચ. ૧૧
લક્ષ ગમે તિહાં ગોખડા, હોજી ચોમુખ આદિ જીણંદ;
બે પાસે પુંડરીકની; હોજી બે મૂરતિ સુખકંદ. ચ. ૧૨
કાયોત્સર્ગ રહ્યા પ્રભુ, હોજી મૂરતિ કરાવી એક;
નમિ વિનમિ પાસે રહ્યા, હોજી સેવ કરે સુવિવેક. ચ. ૧૩
ચોમુખ જીન ધર્મ ભાષતા, હોજી મૂર્તિ ત્રિગઢામાંહ;
મૂરત્તિ કરાવી આપણી, હોજી નૃપ કરાવી ઉછાહ. ચ. ૧૪
મરૂદેવા નાભિરાયનો, હોજી બે ભગિનીના રાય;
સુમંગલાદિક માપના, હોજી રચ્યા પ્રાસાદ સુહાય. ચ. ૧૫
મૂરતિ ભાવિ જીનતણી, હોજી નિજ વર્ણાકિત માન;
કનક પ્રાસાદમાં જૂયૂયા (જુજુયા) હોજી કરાવી સુપ્રધાન. ચ. ૧૬
નીપજાવી ચૈત્ય માલિકા,હોજી ગિરિ ઉપરિ ચિત્ત લાય;
મૂકયો જીન ગૃહ સાર,.................................. ચ. ૧૭
ગજ વાહન તિણ તીરથે, હોજી ગોમુખ નામે યક્ષ;
દક્ષિણ હાથે સોભતી, હોજી કાલી વરદામ અક્ષ ચ. ૧૮
વામ ભુજાઈ મહાબલિ, હોજી બીજો ધર્યો પાસ;
દેહ વરણ કાંચન જેસો, હોજી રક્ષક ગિરિ તાસ. ચ. ૧૯
અપ્રતિચક્રાહેમના હોજી, ગુરૂડાસન ચક્ર જાસ;
વરદામા દક્ષિણ ભુજા, હોજી દેવી ધરીયા ખાસ. ચ. ૨૦
ધનુષ વજ્ર વામેં કરે, હોજી ચક્રાંકુશયુત દેવ;
તીર્થંની રક્ષા કરે, હોજી નિત પ્રતિ સારે સેવ. ચ. ૨૧

તીર્થોદક સર્વોષધિ, હોજી દેવે આણી દીધ;
શાસ્ત્ર ઉકત વિધિશું તિહાં, હોજી ચૈત્ય પ્રતિષ્ટા કીધ ચ. ૨૨
વાસાક્ષત સૂરિ મંત્રસૂં, હોજી મંત્રી ષેલ્યા તામ;
ધ્વજા દંડ ચૈત્ય બિંબ વિષે, હોજી સૂરીશે અભિરામ. ચ. ૨૩
સ્નાત્ર કર્યો જન્મ સ્નાત્ર, હોજી જેમ કીધો તિહાં ભરતેશ;
ત્રીજા ખંડની આઠમી, હોજી કહી જીન હર્ષ વિશેસ. ચ. ૨૪

સર્વ ગાથા. ૨૫૬.

દૂહા.

સોવન રતનતણા કલશ, તીરથ જલે ભરીયાંહ;
ચંદન કેસર ઘનસાર સું, પૂજી મૂર્ત્તિ સંબાહ. ૧
ચંપક કેતકિ માલતી, પારિજાતક મંદાર;
ચક્રી ચાત્રિકસું કરી, જીનપર પૂજા સાર. ૨
પવિત્ર વારિ નૈવેદ્ય વલિ, અક્ષત ફુલ દીપ ધૂપ;
ઇત્યાદિક જીન આગલે, ધરીયા ભૂપ અનૂપ. ૩
સુમન વૃષ્ટિ લેતો થકો, પૂજ્ય વાસ વરાય;
ચક્રી કીધી આરતી, મંગલ દીપક રાય. ૪
દાન ઘણો દીધો તિહાં; આણી હૃદય પ્રમોદ;
સ્તવના કીધી પ્રભુતણી, સુણતાં હોઈ પ્રમોદ. ૫
સગલે પ્રાસાદે દીયા, સોવન રૂપ પાર;
ધ્વજા ચઢાવી દેહરે, સોવન કલશ ઉદાર. ૬
ઉત્તરાસંગ કરી નૃપતિ, આવી ગુરૂને પાસ;
ભકતે દેઈ પ્રદક્ષિણા, વાંદ્યા તાસ લાસ. ૭

ધર્મ લાભ લેઇ કરી, સૂરિ દીયે ઉપદેશ;
ભવસાયર પ્રવહણ તરણ, સુણે ભરત ચક્રેશ. ૮

ઢાલ—સાધૂગુણે ગુરૂપારે, એ દેશી. ૯.

ધન્ય મનુષ્ય તે જાણીએ, સુણિરાયારે;
કૃતકૃત્યતે જગમાંહિ, સુણો મહારાયારે;
તિણિ પુરૂષે ભૂષિં જમી, સુ. જે પૂજે જીનરાય. સુ. ૧
દધિ ધૃત પય સાકર જલે, મ. પંચામૃત સું જેહ; સુ.
ન્હવરાવેં જીનવર ભણી, મ. શિવપદ પામેં તેહ. સુ. ૨
જેહ કરાવે જીનતણા, મ. તણતાપણ આવાસ; સુ.
લહે વિમાન રલીયામણા, મ. અનુપમ દેવ વિલાસ. સુ. ૩
માણિક રત્ન હેમાદિના, મ. કરાવે જીનગેહ; સુ.
કુણ જાણે જ્ઞાન વિના, મ. પુન્યતણો ફલતેહ. સુ. ૪
કાષ્ટજીનાલય કારવે, મ. પરમાણું આવત; સુ.
તત્કર્ત્તા સુર સુખ લહે, મ. લક્ષવર સતાવંત સુ. ૫
નવો કરાવે દેહરો, મ. તેહને જે ફલ હોઇ; સુ.
આઠ ગુણે અધિકો હુવે, જીર્ણોદ્ધારે જોઇ. સુ. ૬
બિંબ જીનેશ્વર દેવના, મ. મણિ રત્ન રૂપ્પ પખાણ; સુ.
કનક કાષ્ટ માટી તણા, મ. ચિત્ર કર્મસુ પ્રમાણ. સુ. ૭
એકાંગુષ્ઠ આદઈકરી, મ. પંચ શત અવધિ પ્રમાણ; સુ.
જેહ કરાવે મૂરતિ, મ. પામે દેવ વિમાન. સુ. ૮
મેરૂ સમો ગિરિ કો નહી, મ. સુરદ્રુમો ન વૃક્ષ; સુ.
ધર્મ જીન બિંબ સારિખો. મ. દક્ષ જાણિ પરતક્ષ. સુ. ૯
કરઇ કરાવઈ અનુમતે, મ. સાહાચ્ય આપે જેહ; સુ.
શુભ અશુભ ફલ સારિખો, મ. જીનવર એમ કહેહ. સુ. ૧૦

જીહાં ર પ્રતિષ્ટા હુવે, મ. દેશ નગર અરિહંત; સુ.
રોગ તિહાં તિહાં નવ હુવે, મ. દુર્ભિક્ષ વૈર વ્રજંત. સુ. ૧૧
ગાગરિ જલ ભરત કામિની, મ. જીન સ્નાત્રાર્થ આણેહ; સુ.
ચક્રવર્તિ ગૃહિણી થઈ, મ. સુકલ્યા રાધે તેહ, સુ. ૧૨
વિદ્યા વિણ સુત જેહવો, મ. નિરજીવ જેમ શરીર; સુ.
નેત્ર વિહુણો મુખ જેસો, મ. સરવર જેમ વિણુ નીર. સુ. ૧૩
પુત્ર વિના કુલ જેહવો, મ. દિનકર વિણુ આકાશ; સુ.
અપ્રતિષ્ટ બિંબ તેહવો, મ. પૂજેવો નહી તાસ. સુ. ૧૪
એકે પણ ફુલેં કરી, મ. જે પૂજે જીન રાય; સુ.
એકાતપત્ર સામ્રાજ્યનો, મ. ભોક્તા તે નર થાય. સુ. ૧૫
જે ધન ભવિ પણ વ્યય કરે, મ. સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં આય; સુ.
કોડા કોડિ ગુણો લહે, મ. દિન દિન વધતો જાય. સુ. ૧૬
ચક્રી સાંભલિ દેસના, મ. પ્રણમી મુનિના પાય; સુ.
નિજ મંદિર આવ્યો હીયે, મ. વયણુ ધરંત રાય. સુ. ૧૭
શક્ર કહે ચક્રી ભણી, મ. પૂજ્ય અમારો જેહ; સુ.
તું તો અંગજ તેહનો, મ. શિવગામી ઈણ દેહ. . ૧૮
કર્ત્તા તીર્થોદ્ધારનો, મ. સંઘપતિ તું ચક્રેશ; સુ.
પૂજ્ય માહરે તે ભણી, મ. ઈમ ભાખે દેવેશ. સુ. ૧૯
તે જીન પૂજા આદરી, મ. હવે સહુ કરસે લોક; સુ.
માહરી કરી વિશેષથી, મ. ભરતેસ અવલોક . ૨૦
ભરતેસર અંગી કરી, મ. સુર સઘાત સુરેશ; સુ.
વિધિસું જીનવર પૂજીયા, મ. વિવિધ કુસુમ સુવિશેષ. સુ. ૨૧
માલા અરિહંત આશિખા, મ. બહુ પરિદ્રવ્ય વધારે; .
લેઈ હરિ પહિરી તદા, મ. નિજ કંઠે તિણવારે. સુ. ૨૨

ક્ષીર સમુદ્ર જાઇ કરી, મ. કલસ ભરી સુચિનીર; સુ.
ચાતે પુત સુર વૃંદસું, મ. ચ્છવ વિવિધ પ્રકાર. સુ. ૨૩
આવી તીર્થે જીનતણા, મ. રૂડા પખાલ્યા પાય; સુ.
નવમી ત્રીજા ખંડનિ, મ. એ જીનહર્ષ કહાય. . ૨૪

સર્વ ગાથા. ૨૮૮.

દુહા.

ઇંદ્રોછવ તે દિવસથી, થયો લોક વિખ્યાત;
મોટા જીણિ મારગ ચલે, લોક કરે તે વાત. ૧
ભકતે ભરતેસરિ કરી, કીધી વલી શક્રેણ;
જીન પૂજા દ્વિવિધા થઈ, સહિતોદય હરખેણ. ૨
દીધો સોરઠી તીર્થની, પૂજા થઇ ભરતેશ;
ખ્યાતિ થઇ ક્ષિતિમંડલે, તિહાં થકી દેવદેશ. ૩
ઉભય શ્રૃંગ વિચમે નદી, દેખી ભરત નરેશ,
કીસી ઇસી દીસે નદી, ભાષે નદી શક્રેશ. ૪
ઇંદ્ર કહે ચક્રી પ્રતે, નદી શત્રુંજી એહ.
શત્રુંજયને આશ્રય, ફલદ્યે વાંછિત દેહ. ૫
મહાતમ એહ નદીતણો, પૃથક ૨ કહતા ચહુ;
જો વરસ શત જોઈ તો, નાવે અંત કહતાહ. ૬
કેવલ જ્ઞાની જે થયા, અતીત કાલ જીનેંદ્ર
સ્નાત્ર કારણે તેહને, કીધી ઇશાનેંદ્ર. ૭
કાંતિ કીર્ત્તિ શ્રિય બુદ્ધિ ધ્રુતિ, પુષ્ટિ સમાધિ હવંત;
એહના પાણી ફરસથી, રોગ સોગ સહુ જંત. ૮
હંસ સરેસ ચકવા પ્રમુખ, પંખી એહની નીર;
ફરસે તેહને નવિ હુવે, દુઃખ રોગાદિ શરીર. ૯

અંગે લાગે એહ નીર, માટી નિગમે રોગ;
કાદંબોષધિ જીમ ધમી, પામે કંચન યોગ. ૧૦
સાંભલિ મહિમા એહની, સુણી જીન મુખથી રાય;
સુખ પામ્યો એ પુર વિષે, જીમ શાંતન સુત થાય. ૧૧

ઢાલ—નર ભવ નગર સુહામણો વિણ-જારોરે—એ દેશી.

ઈણ હીજ ભરત ક્ષેત્રમાં, સુણિ રાજારે;
શ્રી પુર શાંતનરાયહો સુ. સર્વ રાજ સુખ ભોગવે. સુ.
નરપતિ સેવે પાયહો, સુણિ રાજારે. ૧
રાણી સુશીલા જેહને, સુ. શીલવતી ગુણ ખાણિ હો; સુ.
પ્રીતમસું સુખ ભોગવે, સુ. બોલે મીઠી વાણિહો. સુ. ૨
પુત્ર જણ્યો તિણિ અન્યદા, સુ. કુષ્ટિ જ્વરાદિંત સ્થામ હો. સુ.
જનમ સમય હસ્તી સહૂ, સુ. મૂઆ ન રહ્યો નામહો. સુ. ૩
હવે બીજો પણ સુત જણ્યો, સુ. અશ્વ મૂયા તત્કાલહો. સુ.
ધર્મ જેમ હિંસાથકી, સુ. લોભ થકી ગુણ માલહો. સુ. ૪
સુત આવ્યો ત્રીજો વલી, સુ. રૂધિગઈ સહુ તામહો; સુ.
ચોથે સુતે આવ્યો થકે, સુ. વૈરી વીટયો ગામહો. સુ. ૫
લશ્કર સહુ નાસી ગયો, સુ. શાંતન નૃપ લેઈ રાતિહો; સુ.
નારિ સુસીલા પુત્રસું, સુ. નીકલીયો કીહાં જાતિહો. સુ. ૬
નીલ મહાનીલ એહવા, સુ. કાલ મહાકાલ નામહો, સુ.
ચ્યારે સુત રોગાદિંત્તા, સુ ચારે સરખા શ્યામહો. સુ. ૭
કર્કશ વાણી જેહની, સુ. નિર્ગુણ પાળી કુરહો; .
સપ્તવ્યસન વ્યગ્ર મન સદા, સુ. સુખકાયા નહીતૂરહો. . ૮

દેશ દેશ રાજા ભમે, સુ. વનવન પંખી જેમહો; સુ.
તિણિ કુપુત્રે કુગૃહે, સુ. દુઃખી કીયો નૃપ એમહો. સુ. ૯
કરે ભોજન સદા, સુ. રોગી, ક્રોધી ચોરહો; સુ.
માયબાપના ચિત્તમાં, સુ. ચિંતોપજાવે જોરહો. સુ. ૧૦
વિપ્ર તારી સુત નારિને, સુ. જઈ કોણ ઠામહો; સુ.
આઉખો પૂરો કરૂં, સુ. જીવ્યાનો નહી કામહો. સુ. ૧૧
એહવું વિમાસી નીસર્યો, સુ. ચઢીયો મહાગિરિ જાઇહો; સુ.
'ચો જીનવર દેહરો, સુ. દીઠો આગલિ રાયહો. સુ. ૧૨
સંબલ જાણે વાંછતો, સુ. પ્રાણ પ્રયાણ પ્રસ્થાનહો. સુ.
કુટુંબ સહિત જીન ગૃહ ગયો, સુ. ભાવ ઘણે રાજાનહો. સુ. ૧૩
તેજ પુંજ દીઠો તિહાં, સુ. અદ્‌ભુત વપુ આકારહો; સુ.
જીન ચરણે નમતો થકો સુ, દીઠો નર વિચારહો. સુ. ૧૪
શાંતન નૃપ દેખી કરી, સુ. આવ્યો ભાવ પવિત્રહો; સુ.
શ્રી જીનવર ચરણે નમ્યો, સુ. નિજમન કરિ એકત્રહો. સુ. ૧૫
થોડોહી મન શુદ્ધસું સુ. કીજે જીનવર ભકિતહો. સુ.
ઇહ લોકે પણ સુખ દીએ, સુ. પરલોકે સુરશકિતહો. સુ. ૧૬
હું ધરણેંદ્ર મહીપતિ, સુ. જીન ભકિતથી થયો તુષ્ટહો. સુ.
માગ ૨જે તુજ રૂચે, સુ. પુણ્ય કીયો તે પુષ્ટહો. સુ. ૧૭
તિણ વચને નૃપ થયો ખુસી, સુ. અહિપતિ ચલણે
લાગિહો; સુ.
ભાખિ તુજ દર્શન થયો, સુ. લહ્યા સંપદ સોભાગહો. સુ. ૧૮
વરતો પાછેં માગસું, સુ. પ્રથમ કથા મુજ ભાસિહો. .
અનુક્રમે પુત્ર થયા થકી, સુ. કિમ થયો સહુનો નાસહો. ૧૯

જ્ઞાને ભવ જાણી કરી, સુ. ધરણેંદ્ર ભાષે તામહો; સુ.
મહાટવી માંહિ રહે, સુ. ભલી એક ક્ષય નામહો. સુ. ૨૦
કુરાશય મહંશય પાતકી, સુ. ધ્યાન અશુભ ધરેહહો; સુ.
યાત્રિક લોકને એકદા, સુ. લુટી વલીયો તેહહો. સુ. ૨૧
મૃગ વનમાંહિ જોવ તો, શુ. કર્ણાંત ખેંચી બાણહો; સુ.
શ્રી સંયમ મુનિ આગલે, ધ્યાન રહ્યા ગુણ ખાણિહો. સુ. ૨૨
પૂછે મુનિ મૃગ કહાં ગયા, સુ. રૂષીને બોલે જામહો; સુ.
ક્રોધ કરી દુષ્ટાતમા, સુ. બાણે હણીયો તામહો. સુ. ૨૩
નમો અરિહંતાણં કહી, સુ. પ્રાણ તજ્યા તત્કાલહો; સુ.
સિંહે તિંહાં ભમતો હણ્યો, સુ. તિણહીજ દિવસે માલહો. સુ ૨૪
હાય ૨મેં પાપીએ, સુ. માર્યો નિસ્પૃહ સાધહો; સુ.
મરતાં મનમાંહિ ચીંતવ્યો, સુ. તેહનો એકલ લાધહો. સુ. ૨૫
કીજે તેહવો પામીએ, સુ. દશમી એ થઈ ઢાલહો; સુ.
પૂરી ત્રીજા ખંડની, સું. કહી જીનહર્ષ વિશાલહો. સુ. ૨૬

સર્વ ગાથા ૩૨૫.

દૂહા.

પામી પૃથ્વી સાતમી, ઘાતક ભિલ્લ મુનિશ;
સહે દુઃખ તિહાં આકરાં, આયુ સાગર તેત્રીસ. ૧
તિહાંથી નીકલિ ભવ કર્યો, સિંહ વ્યાઘ્રના તેણ;
વલી નરકનાં દુઃખ લહ્યાં. ઘણાં કુકર્મ વસેણ. ૨
પ્રતિ મુનિ વધ સમરીયો, કુકૃત ગર્હણ કીધ;
તેહ નરકથી નિકલી, તુજ સુત નીલ પ્રસિધ. ૩
મુનિ નિંદા પણ દુસ્તરા, રાજન મુનિવર ઘોર;
જો મુનિ પ્રતેં ઉવેખીએ, તો થાએ પાપનો જોર. ૪

મુનિવર મરણોદય સમે, કીધો પશ્ચાતાપ;
તિણિ મુજકુલ ઉપનો, અજી રહ્યો છે પાપ.

ઢાલ–એટલા દિન હું જાણતીહાં, મિલસે વાર બિચાર મેરે નંદના;–એ દેશી. ૧૧

મહા નિલ કંકાપુરીરે હાં, ક્ષત્રી નામે સૂર;
કર્મ ન કીજીએ, સેવક ભીમ નરેંદ્રનોરે હાં, ચિત્ત તણો નહી પૂર. ક. ૧
માઠાં કિણહિ વાર, પાડે જે સંસાર;
દુર્ગત દુખ દાતાર, નાવે કિમહી પાર. ક
મંત્રી તણે વિપર્યયેંરે હાં, અણલહતો નિજ ગ્રાસ; ક.
દરિદ્ર ઘણુ ઉપદ્રવ્યોરે હાં, એક દિન આવ્યો પાસ. ક ૨
તે જીમતો ભાખેઈ સુંરે હાં, આજ રસોઈ અસાર; ક
સાર કિહાંથી હું કરૂંરે હાં, ન લહુ પ્રાણ આધાર. ક. ૩
ભર્ત્તા આણ્યો કામિનીરે હાં, કરે અન્નાદિક પાક; ક.
આજી એહિજ ઘરમાં હુંતોરે હાં, કીધો તે અન્ન શાક. ક. ૪
કોપ દાવાનલ જાગીયોરે હાં, શુણિ સ્ત્રી વચન વિલાસ; ક.
કાંતા પાષાણે હણીરે હાં, જીવતણો કીયો નાસ. ક. ૫
કોલાહલ કીધો ઘણોરે હાં, તાસ સુતા તિણ વાર; ક.
આવ્યા તુરત સુણી કરીરે હાં ભમતા તત્ર તલાર. ક. ૬
તેહને બાંધી આણીઓરે હાં, રાજા કેરે પાસ; ક.
સૂલી દ્યો નરપતિ કહેરે હાં, શીઘ્ર ચડાવ્યો તાસ. ક. ૭
વેદે સૂલી તે વેદનારે હાં, મુનિ દીધો નવકાર; ક.
મરી તિહાંથી ઉપનોરે હાં, છઠી નરક મઝાર. ક. ૮

તિહાં કર્મ નિજ ભોગવીરે હાં, નારી વધનો જેહ; ક.
નમસ્કાર સુણ્યા થકીરે હાં, તાહરો સુત થયો એહ. ક. ૯
આડા હાથ દે મારતાંરે હાં, અબલાપે હણીયે કેમ; ક
ઘાત કરે બેલોકનીરે હાં, અહિપતિ ભાષે એમ. ક. ૧૦
ત્રીજો સુત જે તાહરોરે હાં, ઇભ્ય પુત્રને જાણિ; ક.
કામ અંધાપૂરવભ વેરે હાં, કેહુની ન ગિણે કાણિ. ક. ૧૧
ધર્મ ઘાતક ગુરૂદેવનેરે હાં, નિંદે નિત્ય સર્વેણ; ક.
આણ નમાને બાપનીરે હાં, યૌવન ધન ગર્વેણ. ક. ૧૨
કારણ દેવ ધર્મ તત્વનોરે હાં, થાય સદ્ગુરૂ જેહ; ક.
નિંદા કીધી ગુરૂતણીરે હાં, ત્રિણે વિરાધ્યા તેહ. ક. ૧૩
દેવ દર્શની ધર્મનીરે હાં જે નિંદા કરે રાય; ક.
તે ચંડાલભવ પામિનેરે હાં, તિર્યંચ નરકે જાય. ક. ૧૪
બોધિબાંજ તિમનવિલહેરેહાં, સ્વર્ગ સુકુલ ન લહંત; ક.
સુદ્ધ તલખિ પામે નહીરે હાં, દેવ નિંદાથી તંત. ક. ૧૫
થાયે ગુંગા કાન્હલારેહાં, ભૂત કષ્ટ મુખ રોગ; ક.
જીન નિંદાથી એતલારે હાં, પામે દુઃખ સંયોગ. ક. ૧૬
અપયશ અકાલ મરણ લહેરે હાં, વક્ર હુવે દુર્ગંધ; ક.
મુખ દોષ સહુ હુવેરે હાં, ગુરૂ નિંદા સંબંધ. ક. ૧૭
ભમે નરક તિર્યંચમાંરેહાં, દુખીયો થાય અપાર; ક.
ધર્મ નિંદક જે માનવી રે હાં, ન લહે નર અવતાર. ક. ૧૮
ત્રિણે નિંદક પાતકીરે હાં, ભમે ઘણું સંસાર; ક.
તેહનો સંગ ન કીજીએ રે હાં, થઈએ મલીન અપાર. ક. ૧૯

સુકુલ કલંક્યો માહરોરે હાં, ચલતાં હીણાચાર; ક.
તો ત્યાગું સર્વથારેહાં, રાખું નહી ઘરબાર. ક. ૨૦
મુખ રોગી અંતે મૂરે હાં. વેદન થઇ કરાલ; ક.
ષષ્ટ નરક દુઃખ ભોગવીરે હાં, તુજ સુત થયો એ કાલ. ક. ૨૧
એહવું ચિંતવી કોપથીરે હાં, ઇભ્યે કાઢયો તાસ; ક.
ઘરથી પુરથી બાહિરેરે હાં, વનમાં ભમે ઉદાસ. ક. ૨૨
અગીયારમી પૂરી થઈ રે હાં, ત્રીજા ખંડની ઢાલ; ક.
કહે જીન હરખ અહીપતીરે હાં, સંબંધ હવે મહાકાલ. ક. ૨૩

સર્વ ગાથા, ૩૫૩.

દુહા.

દ્વિજ નંદન ભવ પાછલે, ચોથો એ મહાકાલ;
ભિક્ષાઈ આજીવિકા, પચૈ દુખા ગતિ કાલ. ૧
ઉદર પૂરણા દોહિલી, ફિરે દેશથી દેશ;
કયાંહી વંકને (શેઠ) ઘરે જઇ રહ્યો કિંકર વેશ. ૨
જીનાભરણ ચોરી કરી, અન્ય દિવસ ગયો તેહ;
મુનિ ઉપગરણ આગલિં ગ્રહ્યા, લાભથી લોભ વધેહ.
વ્યસની વેશ્યા ઘર ગયો, દીધાં સગલા તાસ,
પાપે પિંડ ભર્યો ઘણું, અંતે થયો નિરાસ. ૪
દ્રવ્ય દેવ ગુરૂનો લીએ, સપ્ત કુલ બાલે તથ્થ,
તેલ મિશ્ર વિખ પીજાઇ, પણ ન ભખી જે દેવ્ય દ્રવ. ૫
દેવ દ્રવ્ય વિણાસીએ, સાતમી નરકે વાસ;
સાત વાર દુખ આકરા, ભોગવવા પડે તાસ. ૬

ઢાલ--રૂહુરહો વાલહા, એ દેશી. ૧૨

કંરે જેહ આજીવિકા, દેવ ગુરૂ સંઘાત રાયરે,
ધંતુર રસસું મલ્યો વિખની પરે કરે ઘાત રાયરે. શાંતે તું સંભલો ૧
તન્નિસુણી ધરણેંદ્ર કહે, કરિયાં કર્મ વિપાક રાયરે
કરતો જીવ વેચે નહિ, મગન થયો મોહછાક રાયરે. શાં. ૨
કાઢે સંકિલષ્ટને, મૂઉ કિતલે રાયરે;
નરક ચંડાલ કુલે ભમી, તુજ સુત થયો મહાકાલ. શા. ૩
પતી પ્રીયા ઘાતક થયા, ગુરૂ દેવ નિંદક એહ રાયરે;
તાસ દ્રવ્ય આજીવિક લહે સુકુલ કિમ તેહ. રા શાં. ૪
ભીલ પ્રાંતે મુનિ સમરીયો, ક્ષત્રિય પંચ નવકાર. રા.
નિંદક તે કુલ ઉપનો, તસ્કર જીન ઉપગાર, શાં. ૫
પુત્ર તણેં પાપે કરી, રાજ્યથકી થયો ભ્રષ્ટ; રા.
રાજા તું મરવાતણો, ચિંતન મ કરિ અનિષ્ટ. રા. શાં. ૬
સોરઠ દેશ જઈ કરી, શંત્રુજય ગિરિ મૂલ; રા.
સેવિ નદી શત્રુંજયા, કાઢે દોષ સમૂલ. રા. શાં. ૭
તાસ તીર વૃક્ષાવલી, તેહના ફળ આસ્વાદિ. રા.
શત્રુંજ્યા નદી જલેં, સ્નાત્ર કરો જીન આદિ. રા. શાં. ૮
તેહ નદીના તટ વિષે, જીન મંદીર છે સાર; રા.
પાપ હરે સહુ પુરૂષનાં, સૂર્ય કીયો શ્રીકાર. રા. શા. ૯
પાતિક તિહ સમાઇવા, વિધિ પૂજો જીનરાય; રા.
મન વચન કાયા શુધ્ધ કરી, રાખો જંતુ સદાય. રા. શાં. ૧૦
છઠ અઠમ દસમાદિકે, કરીએ કર્મનો સૂડ; રા.
શુધ્ધ મનોશીત આતાપના, દિક સહિવા નહિ કૂડ. રા. શાં. ૧૧

એમ કરતાં તીન ઋતુપંચા, ષટ્સુપ્રમાણે માસ; રા.
રોગ રહિત કાયા થઈ, લ્હેસે તે સુવિલાસ. રા. શાં. ૧૨
વચન સુણી ધરણેંદ્રનાં. નૃપને થયો ઉલ્લાસ; રા.
ભકતેચરણ નમી કરી, વલી અહિપતિ કહે તાસ. રા. શાં. ૧૩
કોઢી થયા કુકર્મથી, હોસે સુરોપમ કાય; રા.
રાજ્યતણા ભોકતા હસે, તીર્થતણે સુપસાય. રા. શાં. ૧૪
યુવતી નંદનસું જઇ, નદી તટે ષટ માસ; રા.
સ્મરણ કરિ અરિજીયને, આપસે રાજ્ય વિલાસ. રા. શાં. ૧૫
એમ કહિ ધરણીપતિ ગયો,નૃપ પણ નમિ જીન પાય; રા.
ધરણેંદ્ર વચન ધારી હૈયે, હાલ્યો તિણ પથરાય. રા. શાં. ૧૬
ઘણા દેશાઉર અતિક્રમી, પોહતા સોરઠ દેસ; રા.
શત્રુંજય ગિરિ નિરખીઓ, વિસ્મય લહ્યો નરેસ. રા. શાં. ૧૭
શત્રુંજયા નદી તટે, તૃણની કરે કૂટીર; રા.
પૃથ્વી પતિતિહાં રહયો, સત્વાસંબ શરીર. રા. શાં. ૧૮
તેહ નદીના નીરશું, કરે સનાત્ર અમૂલ; રા.
પામે તીરથ તીર્થેશને, અસન કરે ફલફુલ. રા શાં. ૧૯
માસાંતે જિય પુત્રના, કનક વરણ થયા દેહ; રા.
તો પણ ધરણાદેશથી, રહ્યા છમાસી તેહ. રા. શાં. ૨૦
ષટ્ માસીને છેહડે, સમર્યો ધરણી નાહ; રા.
બેઠી વિમાને આવીયો, ધરી મનમાં હે ઉત્સાહ રા, શાં. ૨૧
સુર શકે સેના રચી, નૃપસં જઇ અહિરાજ; રા.
વૈરીને જીતી કરી, આપ્યો શાંતન રાજ. રા. શાં. ૨૨
શાંતન હિ વે નિજપુત્રસું, કીધ જીનાર્ચન પાત્ર; રા.
જીનવાસ કીધી નહી, મંડિત નિર્મલ ગાત્ર. રા. શાં. ૨૩

રાજતણાં સુખ ભોગવી, ચોસઠ લાખ વરીસ; રા.
ત્યાર પછે સુત નારિસું, સંયમ ગ્રહ્યો અવનીસ રા. શાં. ૨૪
શત્રુંજય ગિરિ ઉપરે, અણસણ કેવલપામ; રા.
મુકિત નિલય તે સહુ ગયા, ત્રોડી કર્મ વિરામ. રા. શાં. ૨૫
ધરણીધર શાંતનતણો, નૃપને કહ્યો વૃત્તાંત; રા.
ત્રીજી ખંડે એ બારમી, ઢાલ જીન હર્ષ ઉપંત રા. શાં. ૨૬

સર્વ ગાથા, ૩૮૫

દૂહા.

શત્રુંજયાનદી તણો, અછે અનેક પ્રભાવ;
રાજ્યભ્રષ્ટને રાજ્ય દે, શુખ ભ્રષ્ટને સુખવાસ. ૧
વિદ્યા ભષ્ટ વિદ્યા લહે કાંતિકીત્તિ મતિ બુદ્ધિ;
સ્વર્ગતણા પણ સુખ દીયે. તીર્થ નદી જળ સુદ્ધ. ૨
મુખ્ય સહુ સુરમાંહિ જેમ, યુગાદીસ જગદીસ;
તિર્થમાંહિ મુખ્ય તેમ, શત્રુંજય ગિરિ ઇશ. ૩
તિમહીજ તીરથ ભૂતએ, ઉત્તમ નદીયાંમાહિ;
ઇણપરિ ભરત નરેંદ્રનું, જીન ભાષિત આરાહિ. ૪
એ ઉત્તર દિસિ સોહતી, પૂરણનીર પવિત્ર;
ઐંદ્રી એ સ્ત્રોતસ્વિની, મહિમા જાસ વિચિત્ર. ૫
સ્પર્ધા ઇશાનેંદ્રની, તટિની સૌ ધર્મેશ,
આણી પદ્મદ્રહથકી, કાજે ભક્ત જીનેશ. ૬
એહની મોટી નીપની, કલશ ભરી જલ એહ;
સ્નાત્ર કરાવે જીન ભણી, મુક્તિ કરે વશિ તેહ. ૭
ત્યાર પછે પાતાલ પતિ, ભક્તિકાજ જીન રાજ.
આણી ઇહાં પાતાલથી, નદી પૂરવ સિરતાજ. ૮

જાય દક્ષિણ દિશિ ભણી, કુબેર દિશિ ઉત્પન્ન;
શ્રી સૂર્યોદ્યાનાશ્રિતા, બહુ પ્રભાવ સંપન્ન ૯
નાગેંદ્ર જીન સ્નાત્રને, કાજે આણી એહ,
નાગેંદ્રી નામે પ્રસિદ્ધ, કરે પાપનો છેહ. ૧૦
કીધી સર્વ સુરાસુરે, સ્નાત્ર પ્રથમ જીન કાજ;
યમલ યશ નામે નદી, જન તારિવાજીહાજ. ૧૧
જેહને પાણી કરી, જીનને કરે પખાલ;
મનુષ્ય જનમ તરૂઅણતણે, ફલ પામ્યો સુવિશાલ. ૧૨

ઢાલ-અમરસિંહ ગઢપતિ ગજી સાહેબજી,

એ દેશી ૧૩

ચૈદ્દે મોટી નદી, સાંભલી ભરત ભૂપાલ;
શત્રુંજય તટ સોભતી, શ્રી જીન કરણ પખાલ. ૧
ભરત નરપેંદ્ર કહે તમે સાંભલોજી નદી પ્રભાવ વિશાલ; ભ.
એ કુંડ સમુદ્રથી, એહથકી જલ આણી;
સ્નાત્ર કરાવે જીન ભણી, એ તીર્થ ગુણ ખાણિ. ભ. ૬
સંઘ અધિપપથિપ શ્રાવક તણો, અનુક્રમ એ આચાર
ચક્રી શત્રુથી જીન તણા, આપે પદ નિરધાર. ભ. ૩
નિશ્ચય એ તટિની સહુ, સુભંકરાસ્વાચાર;
પૂર્ણ અનેક પ્રભાવસું, ભૂષિત તીરથાદ્ધાર. ભ. ૪
જે ફર્સે તે જસ લહે, શુભોદયાપદ જણિ
સ્વર્ગાદિક સુખ સંપદા, હસ્તગ્રાહ્ય તું જાણિ. ભ. ૫
નિધિ તેહને પાસે રહે, કામધેનુ ઘરબારી;
તીનલોક વસિ તેહને, સદા પવિત્ર નરનારી. ભ. ૬

કુષ્ટ કુષ્ટ થાયે નહી, પુહવે નહી ભૂતપ્રેત;
અમર સહુ કિંકર હુવે, જે સેવે સિદ્ધક્ષેત્ર. ભ.
વચન ઇસા હરિના સુણી, ખુસી થયો મનમાંય;
શક્ર સહિત ચક્રી મુદા, નાહ્વા તટિની જાય. ભ. ૮
તેહને તીરઇ વૃક્ષનાં, સુફલફુલ આદાય;
કલશ ભરી નિર્મલ જલેં, જીન પૂજ્યા ચિત લાય. ભ. ૯
પૂર્વ દિશી ચક્રી કીયો, પૂરવ તીરથ માન;
પરતખિ સુરપુર સારિખો. વિસ્તારે બહુ માન. ભ. ૧૦
વાપિ તલાવ તિહાં ઘણાં, સોભિત વનની સેણ;
ચૈત્ય રચ્યો જગદીસનો, વર્દ્ધકિ હરખ વસેણ. ભ. ૧૧
બ્રહ્મર્ષિ સુત ચક્રતણો, સિદ્ધો જીહાં મુનિ રાય;
બહુ પરિવાર સાધુને, બ્રહ્મગિરિ તીરથ કહાય. ભ. ૧૨
તિહાં કરાવ્યો ચક્રીએ, અતિ ઉચો પ્રાસાદ;
સુરવિશ્રામ નામે ભલો, થાપ્યા માંહિ યુગાદ. ભ. ૧૩
દુંદભિ ભેરી વાજતાં, આગલ કરિ ગુરુ રાય;
ચક્રી વાસવ ભૂપસું, લેઇ (પત્ની) યાત્રીસ સમુદાય. ભ. ૧૪
સંઘ લોક બીજા ઘણા, ચાલ્યા હર્ષ ધરંત;
પૂજા કરવા ચૈત્યની, નાના શિખર ભમંત. ભ. ૧૫
શૃંગ અધિષ્ટાતા હસે, ભાવી કપરદીયક્ષ;
શક્રે શ્રીઅરિહંતનો, કર્યો પ્રાસાદ સુદક્ષ. ભ. ૧૬
પૂરણિમા માહ માસની, શ્રીજગદ્ગુરુ માય;
ચક્રી શૃંગે થાપીયા, દેવલ તિહાં કરાય. ભ. ૧૭
જે નર નારિ તે દિને, પૂજે જગગુરૂ માત;
સુખ સામ્રાજયતણા લહે, પામે જગ વિખ્યાત. ભ. ૧૮

વિધવા નારિ નવ હુવે, બહુ પુત્રવંતી થાય;
શંકચક્રી ગૃહણી થઈ, મુગતિ પુરીને (તે) જાય. ભ. ૧૯
એ યોજન મૂકી કરી, મિસ યોજન ગિરિ એક;
તિર્યંચ પણ સુરસુખ લહે, સ્વર્ગજિયાનસ્યા વિવેક. ભ. ૨૦
તિહાં પ્રાસાદ કરાવીયો, ચક્રી ભાવ વિશાલ;
શ્રી યુગાદિશ રાયનો, સુર સેવિત ગુણમાલ. . ૨૧
બીજા વલી શૃંગને વિષે, નિજ સુત યતિ અનેક;
બાહુબલિ મુનિ એમ કહે, સહસ્ર અઠોત્તર એક. ભ. ૨૨
એ તીરથ સુપ્રભાવથી, તમને પુંડરીક જેમ;
કેવલ સિદ્ધિ પુરી હસ્યે, કર્માષ્ટ ક્ષય કરિ એમ. ભ. ૨૩
તે માટે સુવ્રત તુમે, ઈહાં રહો ગુણવંત;
એહવું સાભલિ તિહાં રહ્યા, તે સાથે મુનિ પંત. ભ. ૨૪
કેવલજ્ઞાન લહ્યો તિહાં, અનુક્રમે પામ્યા મુક્તિ;
બાહુબલિ શૃંગે તિહાં, વાર્યો દેવલ નૃપ ઉક્તિ. ભ. ૨૫
ત્રીજા ખંડતણી થઈ, ઢાલ તેરમી એહ;
કહે જીનહર્ષ સુણો સહુ, તીર્થસું ધરી સ્નેહ. ભ. ૨૬

દુહા.

સર્વ ગાથા, ૪૨૩

હવે ભરત પછે વલી, વાસવને ધરી પ્રેમ;
સર્વ તીર્થમય એ ગિરિ, દાહ થયો મુનિ કેમ. ૧
મરૂદેવાદિક સિદ્ધના, પુંડરીક મુનિ અંત;
કાયા ક્ષીર સમુદ્રમાં, મેં ખેપી ભૂકંત. ૨
આજ પછે હસે નહિં, આગલિ એ આચાર;
સિદ્ધતણી હવે દેહનો, હસ્યે અગ્નિ સંસ્કાર.

સર્વ તીર્થમયે અછે, મુખ્ય શત્રુંજય શ્રૃંગ;
આદદેવ પણ સંયુગત, સર્વ દેવનો અંગ. ૪
દાહ દુકર્મ ઈણ કારણે, કરવા યુક્ત ન તત્ર;
તીર્થ લોભ થાય જીનાજ્ઞા ખંડન પણ અત્ર. ૫
મુખ્ય શ્રૃંગ મુંકી કેરી, બે જોજન સરવત્ર;
અગ્નિ સંસ્કૃત દેહનો, કરવો તિહાં પાવત્ર. ૬
કરવી મૂત પાષાણમય, સિદ્ધતણી તિણ ઠામ;
સાધુ અવરના પણ તિહાં, કરવા એમહિજ કામ. ૭

ઢાલ પ્યારો પ્યારો કરતી એ દેશ, ૧૪.

એમ સાંભલ વાસવ દાખ્યો, તે યુક્ત મહીપાત ભાખ્યો,
દેહસંસ્કૃત તિમહીજ કીધો, સુકૃતાકર લાહો લીધોહો લાલ. ૧
ચક્રી ગિરિસું મોચો પ્રભુનો તિણ શ્રૃંગે;
પ્રાસાદ કર્યો મન રંગે, પૂરવદિશે યુવતી ભાલે.
જાણે રતનતિલક અજવાલેહો લાલ. ચ. ૨
વલી શોમયશાના ભાઈ, નિજ અનુજ બાહુબલિ (મિ)ત્રાઈ;
એહના પ્રાસાદ કરાઈ, વર્દ્ધકિ પાસે સુખદાઈ હો લાલ. ચ. ૩
તાલધ્વજગિરિ શ્રૃંગ સુઠામે, તાલધ્વજ ઈણ નામે;
અસિષેટક શૂલભૂયંગો, કર થાપ્યો રાય અભંગો હો લાલ.ચ. ૪
હવે કાદંબકગિરિ એસો, શ્રીનાભિભણી ભરતેશો;
પ્રભૂ એહનો પ્રભાવ કિસું છે, કરજોડી ઈણિં પરિ પૂછે હો.ચ. ૫
ગણનાથ કહે સુણિ રાયા, સુણતાં નિર્મલ કાયા;
ઉત્સર્પિણી ગત સુખ કંદા, હુવા ચોવીસ જીણંદા હો લાલ. ચ. ૬
હુયો સંપ્રતિ જીનો ભાવે, ગણ અધિપ કદંબ કહાવે;
મુનિ કોડસુંઈહાંશિવ પામી, કાદંબક તિણિથયો નામીહો.ચ. ૭
દિવ્યઔષધિ ઈણિ ગિર આ છે, રસકૂપી રત્ન ભૂવા છે;
સુરવૃક્ષ ઈહાં પામી જે, એહના ગુણ કિસા કહીજે હો. . ૮

દિવાલી દિન શુભ વારે, ઉત્તરા પણ સુરપતિ વારે;
થાપે મંડલ ઇંહાં આવી, થાયે પરતખિ સુરભાવી હો લાલ. ચ. ૯
ઈણ સોરઠ મંડલ માંહે, દારિદ્રે કરિ નઈ કહે;
પીડાયે જીહાં કાદંબો, ગિરિ સિદ્ધિ વિટપની જંબો લાલ ચ. ૧૦
એહ ગિરિવર જેહને તૂઠો, અમૃતનો પાવસ વૂઠો;
ચિંતામણિ સુરતરૂ ગાવી, સહુ તૂઠયા તસું ઘર આવી
હો લાલ. ચ. ૧૧
જીહાં ઓષધિ સંધ્યાકાલે, નિજભાદીવ સમૂહ દિખાલે;
તેમ રહે એ કાદંબગિરિ કેરો, દારિદ્રનો ગમે વસેરો
હો લાલ. ચ. ૧૨
છાયા વૃક્ષા સુર વૃક્ષા, ઈહાં છે પરતક્ષ પરીક્ષા;
કનકાચલના જેમ આપે, મન વંછિત સહુ દુઃખ કાપે
હો લાલ ચ. ૧૩
અનુક્રમે એક કાલ નીહાણે, ન હુસે ગોચર નવિ જાણે;
જેમ વર્ષા દુર્દિન દીસે, રવિ છન્ન કિરણ નવિ દીસે હો લાલ. ચ. ૧૪
કાદંબે જે અવગણીયો, દારિદ્ર દુઃખ જાસ ન હણિયો;
જાણો તે ભાગ્ય વિહુણો, લક્ષ્મીથી તે થયો ઉણો હો લાલ. ચ. ૧૫
એ ગિરિ મોટો અવતારી, ચક્રી મહિમા અવધારી;
તિહાં વૃક્ષેકરી અતિ દીપે; ધર્મોદ્યાન નંદન જીપે હો. ચ. ૧૬
મહાવીર પ્રાસાદ કરાવ્યો, ભાવી જીનવર મન ભાવ્યો;
વર્દ્ધકિ મન ખંતો, મણિ રત્ન તોરણ સોભંતો હો લાલ. ચ. ૧૭
ગિરિ કદંબથી પશ્ચિમ શ્રૃંગે; શત્રુંજા નદી તટ સંગે;
સેના માનવ ગજ વાજી, ચક્રી થાપી તિહાં તાજી હો. ચ. ૧૮
તિહાં રોગાદિક કેઇ કેઈ, હસ્તિ અશ્વ પાયક નર જેઈ;

મૃત પામી સ્વર્ગે પુહતા, તીરથ મહિમા ગહગહતા
હો લાલ. ચ. ૧૯
તે સ્વર્ગી તિહાં કિણ આવે, એ ચક્રીને પ્રણમે ભાવે;
અમે દેવતણા સુખ પાયા, તીરથમહીમાથી રાયા હો લાલ. . ૨૦
તિહાં નિજનિજ મૂર્તિ સંયુક્તા, કીધિ જીન ગૃહ જીન ગ્રહ
જીન ભક્તા;
તે દિનથી થયો અભિરામ, હસ્તિ સેનાભિધ ગિરિ
નામ હો લાલ. ચ. ૨૧
મુખ્ય શ્રૃંગથી હેઠલ ણો; કંચણની ગુફા વખાણો;
ભૂત ભાવી વર્ત્તમાન કેરી, પ્રતિમા રત્નની શિવ શેરી
હો લાલ. પ. ૨૨
ઈણ પરિ પરિદક્ષણા દેઇ, મુખ્ય શ્રૃંગ ભણી સંઘ લેઇ;
નિજ ઠામ આવ્યો જસ નામી, નમીયો આદીશ્વર
સ્વામી હો લાલ. ચ. ૨૩
ચક્રેશ પૂજી મન ભાવે, પાશ્ચમ દિશિ શ્રૃંગસું આવે;
ત્રીજે ખંડે ચૌદમી ઢાલો, જીનહરખ કહીસુવિશાલો-
હો લાલ. . ૨૪

સર્વ ગાથા ૪૫૩.

દૂ હા.

હવે ઉજ્જયંત યાત્રા ભણી, રત થયો ઉજમાલ.
નમિ વિનમી મુનિ એમ કહે, સાંભલિ તું ભૂપાલ? ૧
અમે ઈહાં રહીસું હવે, મુનિ બે કોડિ સંઘાત;
અમને મુગતિ હુસે ઈહાં, એ પર્વત ગુણ વાત. ૨

સાંભલિ ચક્રી ભક્તિસું, સહુના વાંદી પાય;
ધર્મલાભ દીધો તેણે, હર્ષ લહ્યો નર રાય. ૩
જ્ઞાન લહ્યો સહુ સાધુસુ, પુંડરીક મુનિ જેમ,
શુકલ દશમી ફાગુણતણી, પામ્યા શિવ સુખ ક્ષેમ. ૪
થોડાહિ તે દિન કરે, તપ ફલ પામિ ભૂરિ;
સુદ્ધ ભૂમિ સદૂ બીજ જેમ, ફલ પામે ભરપૂરિ. ૫
ફાગણ સુદિ દશમી દિને, જે ફરસે ગિરિરાજ;
પાપ સહુ નિજ ખેપવી, પામે અવિચલ રાજ. ૬
ભરત સહુ સુ[ત]હુના, કરિ મંગલ નિર્વાણ;
રત્ન મૂર્તિ થાપી ચલ્યા, શક્ર સંઘાતે રાણ. ૭
પશ્ચિમ દિશે ભાગે નૃપતિ, તુર્ય શ્રૃંગે બલવંત;
નદી તીર્થ રક્ષા ભણી, સુર થાપ્યો દીપંત. ૮
પ્રસિદ્ધ થયો તે ગિરિતણો, નંદી એહવો નામ;
જે જે સ્વામી જીહાં હુવે, તિહાં તે નામ વિશ્રામ.

ઢાલ–દલબાદલ વૂઠા હો નદીયાં નીર ચાલ્યાં.
એ દેશી. ૧૫

વ્રતિની નમિ પુત્રી હો, ચોસઠી શીલવતી;
કનકાચર્ચાધ્યા હો, ગિરિ શ્રૃંગે સમિતી. ૧
કાલી ચૈત્ર ચૌદશી હો, તિહાં સહુ સ્વર્ગ ગઈ;
ચરચા તે ગિરિનો હો, નામ સુખ્યાત થઈ. ૨
આદિદેવ પદકજના હો, ભકતે તત્ર રહી;
મનવંચ્છિત આપે હો, વિઘ્ન હરે સહી. ૩
વારૂણી દિશિ આવ્યા હો, ચંદ્રોદ્યાન સહુ;
યાત્રીક તરૂ છાયા હો, સુખ પાયા બહુ. ૪

તિહાં બ્રાહ્મી તટિની હો, હૃદ કલ્લોલ જલે;
સંઘજનને સીચે હો, સીતલતા વલે. ૫
હુવે તે વન સુંદર હો, દેખણ મન થયો;
મિત્ર કુમાર સંઘાતે હો, સોમયશા ગયો. ૬
એ રમ્ય ! એ રમ્ય ! વન હો, ઈણ પરિ બોલતા;
તટિણી બ્રાહ્મી તટિ હો, રમતા ખેલતા. ૭
તાપસ તિહાં દીઠો હો, જટિલ મહાતપી;
ભસ્મૈ તન લેપ્યો હો, ઈંદ્રીય જીત ખપી. ૮
સમતાના દરિયા હો, અદ્ભુત ગુણ ભરીયા;
તપ તેજ વિરાજે હો, અપ્રમાદી ક્રિયા.
આચાર નિહાલી હો, સોમયશા પૂછે;
કિમ તુમે વ્રત લીયો હો, કારણ કહો સું છે. ૧૦
તે કહે અમે ખેચર હો, વૈતાઢ્ય વાસીયા;
કેઈ ગ્રસ્તા હત્યાઇ હો, રોગે ઘાસીયા. ૧૧
વૈરાગ્યે તાપસ હો, થયા ઈંદ્રી દમ્યા;
અન્યદા ભાગ્ય યોગે હો, આદીસ્વર નમ્યા. ૧૨
પ્રભુ પૂછયા અમને હો, મોક્ષ કદા હુસે;
ચંદ્રપ્રભ વારે હો, શત્રુંજય વસ્સે. ૧૩
ચંદ્રપ્રભુની કરાવી હો, પ્રતિમા ઈહાં રહ્યા;
સિદ્ધ થાનિક આવી હો, પૂજું ગહગહ્યા. ૧૪
સમવસરણે ઇહાં હો, અષ્ટમ જીન ભાવી;
રાજન! તે માટે હો રહ્યા, અમે ઇહાં આવી. ૧૫
એહવું સાંભલિને હો, સોમયશા વલ્યો;
આવી સહુ ભાખ્યો હો, ચક્રી સાંભલ્યો. ૧૬

અષ્ટમ શ્રીજીનનો હો, સમવસરણ જાણી;
પ્રાસાદ કરાવ્યો હો, ચક્રી પ્રીતિ ઘણી. ૧૭
તિહાં તીરથ થાપી હો, સંઘ લેઈ કરી;
ચાલ્યા ગિરિનાર ઈ હો, હીયડે ભાવ ધરી. ૧૮
દીઠો મહા પર્વત હો, ગિરિ નારાભિધઈ;
રત્ન માણિક્ય સોવન હો, શોભાંબર દીધઈ. ૧૯
નીઝરણા જલના હો, જીહાં નિસિદિન વહે;
સર્વર્તુક વિપને હો, પરિમલ મહમહે. ૨૦
સુર યક્ષ વિદ્યાધર હો, અપ્સરા જીહાં ઘણી;
સેવે સહુ જેહનો હો, નિજ સ્વારથ ભણી. ૨૧
રૈવતગિરિ દેખી હો, હર્ષિત મન થયો;
તિહાં સંઘ ઉતાર્યો હો, શ્રમ સગલો ગયો. ૨૨
તિરથ વિધિ પૂજા હો, શત્રુંજય પરે;
સહુ સંઘ સંઘાતે હો, કીધી હર્ષ ભરે. ૨૩
મન ઇચ્છા પૂગી હો, ત્રીજા ખંડ ત ી;
જીનહર્ષ પનરમી હો, ઢાલ સુહામણી. ૨૪

સર્વ ગાથા ૪૮૬.

દૂહા.

આદરસું સંઘ લોકને, શક્તિ સિંહ ભરતેશ;
સરસ આહારે પોષીયા, હરષિત થઈ વિશેસ. ૧
દુર્ગમ રૈવત જાણીને, ચક્રી વર્દ્ધકી પાસ;
પાજ કરાવી ચાર દિશે, સુખે ચઢવાની આ . ૨
વાપી વન પ્રાસાદ વલી, પથિક વ્રજ વિશ્રાંત;
ચક્રવર્તિ કરાવીયા, પાજી પાજી ધરિ ખાંતિ.

સંઘ લોક રૈવતગિરિ, સુખે ચઢયા તિણ પાજ;
ચા પર્વત ઉપરિ, સફલ મનોરથ કાજ. ૪
હોંસે નેમિજીનવરતણા, ભવિ કલ્યાણક તીન;
તિહાં પ્રાસાદ કરાવીયો, દેખી સહુ હુવે લીન. ૫
એકાદશ મંડપ કરી, દશે દિશે પ્રતિ પ્રધાન;
ચાર બાર ઉંચો ઘણું, સુર સુંદર અભિધાન. ૬

ઢાલ-લાખા ફુલાણીના ગીતની. ૧૬

તોરણ ગોખ વિશાલ, સોહે પ્રાસાદ નેમીશ્વર જીનતણો;
ફટિક કોયલ ઉતપન્ન, ઉજ્વલ વરણ અત્યંત સુહામણો. ૧
નીલ વરણમય મૂર્તિ, મોહ લગાવે નરનાર ભણી;
સ્વસ્તિકાવર્ત્તક નામ, રિષભ પ્રાસાદ કરાવ્યો દિનમણી. ૨
રાજે તિહાં બહુ મૂર્તિ, શ્રીવિમલાચલ તીરથની પરે;
માણિક્ય સોવન રૂપ્ય, રત્ન સુધાતુતણી ભાવે કરે. ૩
ભક્તેં ભરતનરેશ વિવિધ, પ્રતિષ્ઠા કરાવી ગુરૂ કને;
ઇંદ્ર વાંદણને કાજ, આવ્યો શ્રીનેમેશ્વરને શુભ મને. ૪
ઐરાવણ આરૂહ્ય, એક પગ ચાંપ્યો જોરે;
ભૂતલે કુંડ ગજેન્દ્રપદ કીધ, જીનવર અર્ચા થઈ તે જલે. ૫
દિવ્ય તિરથ જલ યુક્ત, જેહનો પય ફરસ્યાં રોગ સહુ ટલે;
દુષ્ટ કષ્ટ ક્ષય જાઈ, એહને પ્રભાવે સહુ દોષ ગલે. ૬
તિહાં વલી ધરણ નાગેંદ્ર, તીરથ તણી ભક્તિ તિહાં આવીયો;
કીધો અહિજલ કુંડ, નાગજ રીતે નામ સુહાવીયો. ૭
મોર વાહણ ચમરેંદ્ર, તે પણ આવ્યો તીરથ ભેટવા;
તેણે કરાવ્યો કુંડ, માયુર નિર્જર ખ્યાત, નિજ કસ્મલ
કાયાના મેટિવા. ૮

સૂર્ય ચંદ્રાદિક કુંડ, વચને પ્રભાવ કહ્યા જાય નહીં;
જેહનાં જલથી જાઈ, રોગ સહુ કુષ્ટાદિક દૂર સહી. ૯
ભરતકુંડ કરિ સ્નાન, ગજપદ કુંડે સુરપતિ સુરનરા;
પૂજે નેમિ જીણંદ, નાગ કુમારી નારી અપ્સરા. ૧૦
કીધો મંગલ દીપ, ભરતેસર કી પ્રભુ આરતી;
શક્તિ સિંહને રાય, શોભા નિહાલેં ભાષેં ભારતી. ૧૧
મુજને ન ગમે મેરૂ, વંધ્ય વિંધ્યાચલ રાજેસરવલી;
એ ગિરિ આગલી જોઈ, મહિમા હિમાચલની સગલો ગલી. ૧૨
સાંભલી ચક્રી વાચ, શક્તિ સિંહ ભાખ્યો સિરનામી કરી;
સાંભલી શ્રીમહારાય, વાત કહું એ ગિરિની હિત કરી. ૧૩
શત્રુંજયનો એહ રૈવતપર્વત શ્રીજીનવરે કહ્યો.
પંચ શૃંગ સુરંગ, પંચમગતિ દાયક પૂજ્યે લહ્યો. ૧૪
પ્રથમ ધનુષ શતમાન, દુઃખમાં આરે બે યોજન જાણીએ;
ત્રીજે ચોથે મેલી, દસ ષોડસ જોજન મન આણીયે. ૧૫
સુખમાં આરે વીસ, છઠે બત્રીશ યોજન એ ગિરિવરૂ;
ઉત્સર્પિણી એ માન, ઉચો અનુક્રમે સગલા દુઃખહરૂ. ૧૬
હસે વિપર્યય જાણી, એમહિજ અવસર્પિણી કાલે;
સહી પર્વત શાસ્વતો એહ, દર્સણ એહને પાપ રહે નહિ (ટાલે)
કૈલાસ ઉર્જ્યંત નામ, રૈવત સોણન પર્વત મન હરે;
ગિરિનાર નંદ ભદ્ર હોઈ, નામ હસે એ પરસિદ્ધ ષટ્ અરે. ૧૮
મહા તીરથ એ રાય, રત્ન સોવનની ખાણ ઈહાં ઘણી;
પગિ પગિ ઈહાં નિધાન, રસકુંડ દિવ્યોષધ ચિંતામણી. ૧૯
જીન ઈહાં આવ્યાં અનંત, તિમ વલી ઈહાં અનંતા આવસે;
સીધા સાધુ અનંત, વલ અનંતા શિવપુર પાવસે. ૨૦

શ્રીગિરિ સિદ્ધિગિરિ હોઈ; વિદ્યાધર દેવગિરિ જાણો તથા;
ઈહાં પર્વત એ ચારે, વીંટી રહ્યા રૈવતને સુણિ કથા. ૨૧
શ્રીદગિરિ સિદ્ધગિરિ વીચી, ઐંદ્રી દિશિ તટિણી સોહેંભલી;
દયંમતી ઈણનામ, દક્ષિણ દિશિ ઉજયંતી છે વલી. ૨૨
વારૂણી દિશિ સુપ્રસિદ્ધ, સ્વર્ણરેખા લોલા ઉત્તર દિશિ;
મહા નદી વહે નિત્ય, જીનવર સ્નાત્ર નિમિત્તં મનરસેં. ૨૩
નિર્મલ નીર પવિત્ર કાયા, નિરમલ હુઈ એહને જલે;
વલી હુઇ રૂપ સોભાગ્ય, મનચિંતિત સહુ તેહને ફલે. ૨૪
ત્રીજાખંડની ઢાલ, સોલમી થઈ જીનહરખ વંચ્છિત ફલે ૨૫

સર્વ ગાથા. ૫૧૬

દુહા.

વાયવ દિશિ આશ્રિત ગિરી, આગલિ સ્યો દીસંત;
એહવો ભરતે પૂછીઓ, શક્તિ સિંહ ભાષંત. ૧
સ્વામી ન વિદ્યાધર સધર, ભરટ કુમેધા જાસ;
સાધન વિદ્યા રાક્ષસી, કીધો ઈહાં નિવાસ. ૨
માને નહી મુજ આજ્ઞા, સાંભલિ એમ ભરતેશ;
જીપણ તાસ સુખેણને, રાય દીયો આદેશ. ૩
સુખેણ આવ્યો જાણીને, લેઇ રાક્ષસ પરિવાર;
બહુ વિદ્યાધર (વિદ્યાબળ) યુધ્ધને, સજ્જ થયો તિણિવાર. ૪
ક્ષણ એક રાક્ષસ યુધ્ધ કીયો, બાંધ્યો તુરત સુખેણ;
સૈન્ય સહીત ચક્રી તણા, ચરણ નમ્યા હરષેણ. ૫
આણ મનાવી તેહને, જીવ હિંસાનો ત્યાગ;
ભરતચરત તત્તે મૂકીયો, ઘર ગયો નમી પાગ. ૬
રાક્ષસ નિજ ગિરિ ઉપરિ, શ્રીયુગાદિ નેમીસ;
સુપ્રાસાદ કરાવીયો, ભક્તિ કરે નિસદીસ. ૭

જે નર તિહાં યાત્રા કરેઇ, તેહને વંછિંત કામ;
ઘ તે દિનથી તેહનો, કામદ તીરથ નામ. ૮
કોડિ દેવસું પરવર્યો, બ્રહ્મ પંચમ કલ્પેશ;
આવ્યે ચૈત્યઈ નેમિને, કારત ભરતેસ ૯

ઢાલ—સાસુ કાઠો હે ગેહું પી ાાવ ા, પણ સો માલ વિલોઈ નારિ ણે. એ દેશી. ૧

ચક્રી! તું અમ પૂજવાયોગ્ય, પ્રથમ જીણેસર જેમ થો;
ઈંદ્ર ઈમ ભણે આંકણી.
પહિલો સંઘવી તો તેમ; તીરથ પ્રકાશ જગિ જયો ઈ. ૧
રૈવત ગિરિ નેમિ જીણુંદ, તેહનો ચૈત્ય કરાવીઓ; ઇ.
થયો મુજને વિશેષ માન્ય, પરમભક્ત જીન ભાવીયો. ઈ. ૨
સાંભલિ તું પૂર્વ અતીત, ઉત્સર્પિણી સાગર યદા; ઈ.
અરિહંત મુખથી બ્ર ેંદ્ર, સાંભલીયો એહવો મુદા. ઈ.
ભાવી શ્રીનેમિજીણુંદ, બાવીસમો અવસર્પિણી; ઈ.
ગણધરની પદવી પામી, થાસે મુગતિ પદ તુંજ ભણી. ઈ. ૪
ત્યારે તે ઉલટ આણિ, નિજ કલ્પે નેમિજીનતણી; ઈ.
કીધી મૂર્તિ અમે સુર અન્ય, પુજી જે ભકતે ઘણી ઈ. ૫
ઈહાં થાસે કલ્યાણક તીન, શ્રી નેમિસ્વર જીન તણા; ઈ.
દીક્ષાજ્ઞાન અને નિર્વાણ, આવું સદા અમે સુર·ઘણા. ઈ. ૬
એહવો કહી નેમિસર, ભરત ભણી ભાવે નમી; ઈ.
અહેંદ્ર શ્રૃંગ આરાધ્ય, નિજ કલ્પે ગયા અતિક્રમી. ઇ.
કરી ઉચ્છવ ભરત નરેશ, ઉત્તરીયો તીરથ થકી; ઈ.
શક્તિસિંહ આગ્રહથી તામ, ગિરિ દુર્ગપુર પુહતો કી. ઇ. ૮

તિહાં કિણિ શ્રીરૂષભ જીણંદ, પૂજા કરી વિસ્તરપણે; ઈ.
તુરંગ ચમુ સંઘ સાથે, ચાલ્યા હર્ષે ઘણે. ઈ. ૯
ઈણ ષટખંડ મત મેદિનીમાંહિં, પાપીને પાવન કરે; ઈ.
સોરઠ દેશ સમો નહિ કો દેશ, ઉત્તમ તીરથ બેધરે. ૧૦
જે સોરઠ લોક દેશના લોક, પરદેશની વાચ્છા કરે; ઈ.
કલ્પદ્રુમ છોડી તેહ, ધંતુરકને આદરે. ઈ. ૧૧
સ્તવના કરી ઈણિપરિ રાય, વિધિશું દેઈ પ્રદક્ષિણા; ઇ.
દિન કેટલેકે તિહાંથી નરેશ, આવ્યાં આણંદપુર સહુ જણાઇ. ૧૨
કહે શકિત સિંહને ચક્રેશ, મુજ આજ્ઞાએ ઈહાં રહો; ઈ.
કરી તું ઈહા પ્રાજ્ય સામ્રાજ્ય, તીરથ બેની રક્ષા ગ્રહો. ઈ. ૧૩
એમ દઈ શીખામણ તાસ, બે છત્ર દીધા ઈલાપતિ; ઈ.
અશ્વ ગજ રથ ધન અલંકાર, દેઈ વિસર્જ્યો મહામતી. ઈ. ૧૪
વારૂ પુન્યાનુબંધી પુન્ય, શકિત સિંહરાય પ્રકાશતો; ઈ.
પાલે સોરઠ વાસી લોક, તીરથ બે ગુણ ભાસતો. ઈ. ૧૫
તિહાંથી અર્બુદા ગિર ચક્રેશ, વિપુલ વૈભાર સમેત ગિરિ; ઇ.
કીધી યાત્રા પ્રવર પ્રાસાદ, માલિકા હૃદય ઉલટ ધરિ. ઈ. ૧૬
તિહાંથી ચલતો ભરતનરેશ, સંઘ લઈ સાથે સહુ; ઈ.
અયોધ્યાપુરી સવિધોદ્યાન, આવ્યો તિહાં દિવસે બહુ. ઈ. ૧૭
સાંભલિ સુર્યયસા નૃપ પુત્ર, શ્રીભરતેશ પધારિયા; ઈ.
આવી તાતને પ્રણમ્યા પાય, લોકસહિત હિતકારીયાં. ઇ. ૧૮
વારૂ શ્રી ખંડ મિશ્ર કાશ્મીર, નીર સંસક્ત ભૂતલ કર્યો; ઈ.
ઠામેર ઢીંચણ સીમ, કુસુમતણો ઉત્કર ધર્યો. ઈ. ૧૯
રંભા સંભાદિક સોભાય, માન તોરણ મંડિત પુરી; ઈ.
ગજ રત્ન ચઢયા ભરતેશ, આતપ વારણ સિર ધરી ઈ. ૨૦

વીંજે ચામર ઉજ્જલ શ્રેણિ, જય જયારવ ટ ઉચ્ચરે; ઈ.
ગાયે ગાયન ગીત રસાલ, વાજીંત્ર વાજે બહુ પરે. ઈ ૨૧
સંઘ સાહુત મહારાય, પ્રથમ જીનાલય આવીયા; ઈ.
કીધી ઉચ્છવસુ જીનયાત્ર, સ્નાત્ર પૂજા કરિ ભાવીયા. ઈ. ૨૨
આવ્યા નિજ મંદિર ભરતેસ. સર્વ વિસર્જ્યા રાજવી; ઈ.
સંઘ લોકને દીધી શીખ, પાલે રાજ્ય પ્રજા નવી. ઈ. ૨૩
તાત પાસિ સુણ્યો ઈક દીસ, દાન તણો ફલ નૃપ કહે; ઈ.
આજ્ઞા આપે જગતાત, માહરો દાન એ મુની ગ્રહે. ઈ. ૨૪
આપુ સુપાત્રે દાન, તો ભવ સાયર નિસ્તરૂં; ઈ.
ત્રીજા ખંડની સત્તરમી ઢાલ, નૃપ જીનહર્ષ કહો ખરૂં. ઈ. ૨૫

સર્વ ગાથા, ૫૫૦

દુહા.

નિરવદ્ય પણિ કલ્પે નહી, રાજ્ય પિંડ મુનિરાજ;
કૃત તદર્થ તે કિમ લીએ, ઈમ ભાષે જીનરાજ. ૧
વલી મહીનેતા કહે, સ્વામી મુનિ મહા પાત્ર;
દાન ન કલ્પે એહને, તો હું કિસું કુપાત્ર. ૨
શક્ર કહે બીજે કિસું, મુનિ ન લીયે ભરતેશ!
સૂધા સાધર્મિક ભણી, યુકત દાન રાજેશ. ૩
જીન નિષેધ કીધો નહી, પુરંદરોકત પિણિ તાંમ;
ફરી અયોધ્યા આવીયો, સાહમી પોષણ કામ. ૪
સાહમી જીમાડે સદા, ઘણા થયા તિણવાર;
સ્વામી ! અમે ન પામીયે, શ્રદ્ધા વિધ વિચાર. ૫
સાંભલિ ભરતેશ કરે, પરીક્ષા વારંવાર.
પૂછે જીવાદિક તણા, છઠે ાસ વિચાર. ૬

વીસુધ પરીક્ષા તેહને, કંથે રેખા તીન;
કીધી દક્ષિણા ઉત્તરે, કાકિણી રત્ને પીન. ૭

ઢાલ–મ્હારો લાલ પીવે રંગ છોતરો. એ દેશી. ૧૮

તુમને બ્હીક છે મ્હારી, તે કારણે માહન માહનરે;
પ્રભાત સમય એહવું ચક્રી, તેહને કહે વચન સુહાવનરે. ૧
તે સાંભલિ કરે વિચારણા, ભરતેશ પ્રમાદ મૂકાવેરે;
રેખા તુમારે ત્રણ કેશી, તે કહે અમે માહન દાવેરે. તું. ૨
અરિહંતયતી શ્રાદ્ધ ધર્મની, ગુણરાશી કરંખિત ભાખ્યારે.
તે શ્રાવકને ચક્રી તદા, ચારવેદ સુભેદ ભણાવ્યારે. તું. ૩
જેમ જીનવરથી ધર્મ વિસ્તર્યો, તેમ ભરતથી એ આચારોરે,
સાધર્મીવત્સલ વિસ્તર્યો, એતો પુન્યતણો ભંડારોરે. તું ૪
હવે રૂષભ જીણેસર વિહરતા, ભવ્યપ્રાણી પ્રતિબોધંતારે;
સાઢાષટ શત ઉપર વલી, એ ાજન મુનિ પરિવારો રે. તુ. ૫
પંચસુમતિ ગુપતિ પંચવ્રતધરા, એકલાખ પચાસહજારોરે;
ચતુર્વિધની સંઘની થાપના, કીધી મારગ સોધંતારે. તુ. ૬
તીનલાખ સુવ્રતધર સાધવી, તીનલાખ શ્રાવક ગુણખાણોરે;
પચાસસહસ્ત્ર ઉપરિ વલી, સુદ્ધસમકિત જાસ વખાણોરે. તુ ૮
પાંચ લાખ સાઢા ચારસે થઈ, શ્રાવિકા એતલી વ્રત સુધીરે
પ્રભુને કેવળ ઉપના પછી, એતલી પોતે પ્રતિબોધીરે તુ ૮
પાલી વ્રત પુરવલક્ષ જગધણી, મોક્ષકાલ પોતાનો જાણીરે;
પહુતા અષ્ટાપદ પર્વતે, ઉપગારી શખણ પ્રાણીરે. તું. ૯
તિહાં શુધ્ધ પ્રદેશે આવિને, દસ સહસ મુનિપરિવારેરે;
અણસણ કીધો જગદીસરે, આતમ પરકામ સમારેરે. તું ૧૦

ધ્યાન પાલક ઉતાવળો, જઈ રત ણી ભળાવેરે;
રતેશર વચન સુણી કરી, મનમાહિ બહુદુઃખ પાવેરે. તું. ૧૧
વિણિ યાન સકલ પરિવારસું, પદચારી ચલ્યો નરરાયરે;
આંસુ ધારા નયણે વહે, કંટકાદિક પીડા પાયોરે. તું. ૧૨
પ્રભુ દેખી અવસ્થા એહવી, નરનારી ગત આણંદોરે;
નિજ નારિતણે પરિવારસું, અષ્ટાદપ ચઢયા નરિંદોરે. તું. ૧૩
પર્યંકાસને બેઠા થકા, ઇંદ્રિય આશ્રવ સહૂ રોકયારે;
નયણે જલ ભરત ચરણે નમ્યો, ભરતેશ પ્રભુ આલોકયારે તું. ૨૪
ઈંદ્ર ચોસિઠ પણ આવીયા, પ્રભુને પ્રદક્ષિણ દેઈ રે;
સોકાકુલ આંસુ નાંખતા, દુઃખ ધરતા પાય નમેઈરે. ૨૫
નેઉપક્ષ એકે હીણતા, શેષ થાકે ઈણ અવસાણોરે;
સુખમા દુખમા આરાતણી, અવસર્પિણી જગ ભાણોરે; તું. ૧૬
માઘ કૃષ્ણ ત્રયોદશીદિને, પર્યંકાસને પુર્વાન્હેરે;
સ્થુલ યોગ કાયામન વચના, મૂકયા સગલાઈ કાનેરે. તુ. ૧૭
પ્રભુ સુખમ કાયાયોગઇ કરી, રૂંધ્યો બાદરકાય યોગોરે;
સૂક્ષ્મ ક્રિય નામ શુકલધ્યાનનો, પામ્યો ત્રીજો સંયોગોરે ૧૮
અસૂ સૂક્ષ્મ તત્વ યોગોછિન્ન, ક્રિયંતિમ ચોથો આસ્વાદીરે;
સ્રધ્યાન લોકોગ્રે રૂષભજી, પહુંતા તારક અપ્રમાદીરે તુ. ૧૯
બાહુબલિ આદિક પણ સહુ, ધ્યાનાંતરિ આશ્રીતચિતોરે
મુનિવર પણ પ્રભુ જીમ પામીયો, અવ્યયપદ સુખ અનંતોરે. ૨૦
નારકિયાને પણ સુખ થયો, જગતનિ થયો સુપ્રકાસોરે;
નિર્વાણ કલ્યાણક પ્રભુતણો, થયો દુખનો નાસોરે. તુ. ૨૨

પંચત્વથી પામી પાંચમી, ગતિ દેખી નૃપ પ્રભુ કેરીરે;
મૂર્છિત રાજા તતક્ષિણ થયો, દુઃખ પીડા લહિ અધિકેરીરે. તુ. ૨૨
જેમ ત્રાતા તીન જગતના, બાહુબલિ આદિક ભાઈરે;
બહિની બે બ્રાહ્મી સુંદરી, પુંડરીકાદિક સુત ભાઈરે તુ. ૨૩
શ્રેયાંસાદિક નિજ પોતરા, નિજ વૈરી કર્મ ખપાઈરે;
લોકાગ્ર ગયા વાલ્હાદ સહુ, મેં તો મુક્તિ આજી નવિપાઈરે. તુ. ૨૪
ધન ૨ મુગતે ગયા, પામ્યો અવિચલ સુખ સારોરે; તુ.
ત્રીજા ખંડની ઢાલ સત્તરમી, જીનહર્ષ થયો ઉલાસોરે. તુ. ૨૫

સર્વ ગાથા, ૫૮૨,

દૂહા.

દુઃખ કરતો એમ ભૂપને, દેખી શત્રુ તે વાર;
રૂદન કરે શોકે ભર્યો, પ્રભુ સું પ્રેમ અપાર. ૧
સંક્રંદન કેડે સહુ, દેવ કરે આક્રંદ;
દેખી વલી વિશેષ , રૂદન કરે નરેંદ. ૨
પ્રથમ કદી દીઠો નહી, લોક રૂદન વ્યાપાર;
સોક ગ્રંથ ભેદન ભણી, હરે નેત્રને ભાર. ૩
ંચ સ્વરે રૂદનથકી, દિંશિ પણ સોક ધરેય;
ફાટે શૈલતણા શિખર, નિર્ઝર નીર ઝરેય. ૪
ઈંદ્ર કહે રતેશને, પ્રભુ સુત સાહસ ધીર;
રોવે ઞ પરિ કિ ં, શોક મુકિ રણ વીર. ૫
જે જગ પ્રીતિકારક થયા, જે જગના આધાર;
તીન લોક જેહને નમે, સોચા કિસી વિચાર. ૬
હર્ષ શોક એ સ્વારથે, પાતક કારણ એહ;
છાંડી નિજ ધીરજ ધરી, ધરો ધર્મસું નેહ. ૭

૧૯—માહરી સખીરે સહેલી એ ની દેશી ૧૮.

ઇંદ્ર કહે સાંભલિ ચક્રિ, પાણી શોક મકરિ ભવ્ય પ્રાણીરે;
પ્ર સુગતિ પધાર્યા, ગોશીર્ષ ચંદન મંગાવે, દેવ તે
હાથી લાવેરે. પ્ર. ૧
અંગ દહન ત્રિભુવનપ્રતિ સારૂ, ચિતા એંદ્રીવૃત વારૂરે; પ્ર.
ગણધર કાજે તસ્સ દિશિયામી, ચોરસ મુનિ શિવગામીરે. પ્ર. ૨
ક્ષીરસમુદ્ર જલે પ્રભુ કાયા, ઇંદ્રે સ્નાન કરાયારે; પ્ર.
સુંદર વસ્ત્રાભરણ પહિરાયા, શિબિકામાં પધરાવ્યારે. પ્ર. ૩
બીજી દેવે શિબિકા કીધી, ગણધર મુનિવર કેરી; પ્ર.
ભક્તિ સંયુક્તે માંહે ઠવિયા, ટાળવા ભવ ફેરીરે. પ્ર. ૪
વાજીંત્ર દેવતણાં વાજતાં, કુસુમહેમ વરસંતાંરે: પ્ર.
ગીત ગાવંતા નૃત્ય કરંતા, ચિતાસ્વામ્યંગ ખેપંતારે. પ્ર. ૫
અગ્નિ વાયુ કુમારે તતક્ષિણ, તાસ શરીર પ્રજાલ્યારે; પ્ર.
મેઘ માલી સુરવર વિછાંટી, શેખાસ્થાદિક ચાલ્યારે. પ્ર. ૬
દંત અસ્થિ સુર સગલે લીધા, નિજર સંસવિપૂજે રે; પ્ર.
યથાયોગ્ય ઇંદ્રાદિક રાખે, આશાતનથી ધ્રૂજેરે. પ્ર. ૭
તિહાં ચિતાને ઠામ કરાવ્યા, થૂભત્રિણ સુપ્રસીધારે; પ્ર.
નંદીસ્વર દ્વીપે સુર પહોતા, કીધ મહોત્સવ મહંતારે. પ્ર. ૮
તિહાંથી દેવ ગયા નિજ ઠામઈ, જીનધ્યાને સુખ પામેરે; પ્ર.
જીનનાં અસ્થિ આનર્ચે દેવા, અશિવ સહુટાલેવારે. પ્ર. ૯
રત ચિતા પાસે બહુ ભાવે, શ્રી નગેહ કરાવેરે; પ્ર.
ઉચો ગાઉ ત્રિણ સુઠામે, યોજન એક આયામેરે. પ્ર. ૧૦
ચારેદ્વાર તે ચૈત્યનાં સોહે, તોરણસું મનમોહેરે; પ્ર.
સ્વર્ગમંડપ સરિખા દીપંતા, મંડપ પુર પંતારે. પ્ર. ૧૧

તે માંહે વેદિકા નોહારી, ભૂપ કરાવી સારીરે; પ્ર.
સાસ્વત જીનવર પ્રતિમા થાપી, રત્નની સોભા વ્યાપીરે. પ્ર. ૧૨
પદ્માસન બેઠા પ્રભુ સોહે, સુર નરનારી મોહેરે; પ્ર.
નિજ ૨ વર્ણનામાંકિ હોયા, ચોવીસે જીનરાયારે. પ્ર. ૧૩
દેવછંદે મૂરતિ દીપંતી, રત્નમણિ ઉપંતીરે; પ્ર,
તીન છત્ર જે ઉપરી રાજે, પ્રત્યેક ચામર છાજેરે. પ્ર. ૧૪
તેહના ધારક યક્ષ બણાયા, બીજાપણ યછઠાયારે; પ્ર.
ભાઈના પૂરવજના ભાવે, ભગિની નીપણિ ઠાવેરે. પ્ર. ૧૫
ભરતેસ સહુ મૂર્તિ કરાવી, ભક્તિ અધિક મન ભાવેરે; પ્ર.
ચૈત્યદ્રુમ તિહાં ચૈત્ય પાખતીયાં, કલ્પદ્રુમ સોભંતારે. પ્ર. ૧૬
વાવિસરોવર કીધ જગીસે, જીન દીઠે મન હીસેંરે; પ્ર.
ચૈત્ય બાહિર એક થૂભ સુહાયો, પ્રભુનો ઉચ કરાયોરે પ્ર. ૧૭
તે આગલે ભાઈ બીજાના, મણિમય નહી તે છાનારે; પ્ર.
પાખલિલોહ પુરૂષ નીપજાવે, ભેટયા કિણહીજન જાવેરે. પ્ર. ૧૮
દેવ અધિષ્ઠાતાતિહાં, ઠાવે ભરતેસર આજ્ઞાયેરે; પ્ર.
સિંહ નિષધા નામ કહાયો, ભરત પ્રાસાદ નીપાયોરે. પ્ર. ૧૯
વિધિ પ્રતિષ્ઠા રાયે કરાવી, પૂજે જીનસુખદાઇરે; પ્ર.
મંગલદીપ કરાવી નનરંગે, આરાત્રિક ઉછંગેરે. પ્ર. ૨૦
જીનવર ાગલિ ભાવન ભાવે, સ્તવન ચિત્ત રીઝાવેરે; પ્ર.
શ્રી આદેસ્વરના ગુણ ગાવે, પ્રભુજીસું લય લાવેરે; પ્ર. ૨૧
યોજન અંતરે અંતરે, ભરતેસર મન ખાંતોરે; પ્ર.
દંડ રત્નઈ અષ્ટ પાદ કામે, અષ્ટાપદ મન થયો નામેરે
મોહેરે. પ્ર. ૨૧
એ વાં કામ કરી દુઃખ રીયો, શૈલ્ય કી ત્તરીયોરે; .
ઢાલ ઢારમી ત્રીજે , :ખ નહર્ષ વિ ંડેરે. .

સર્વગાથા, ૬૧૧.

દૂહા.

ભરત વિનતિએ આવ્યો, શોક સહિત નરરાજ;
નયણે જલધારા વહે, ન ગણે કેહની લાજ. ૧
તાત હા તાતજી, વાત ન કીધ યુક્તિ;
મુજ મેલ્હી સંસારમાં, પોતે પહોતા મુક્તિ. ૨
ગીતે ચિત્ત લાગે નહી, કવિતા રસ ન સુહાઈ;
અભિરામા રામતણા, વિભ્રમ નાવે દાઈ. ૩
આનંદ નહી નંદન વિષે, ચંદન અંગ અંગાર;
પાણી વિષ જાણી તજ્યો, ત્યજ્યો સરસ આહાર ૪
આસન સયન વાહન વિષે, ચિત ન લાગે જામ;
પ્રભુને નિસિદિન ધ્યાવતો, સચિવ વચન કહે તામ. ૫
જેસ્નપિત સુર મેરૂગિરિ, પ્રગટી કીયો આચાર;
સંતોષી પરજા જીણે, યુગલા ધર્મ નિવાર. ૬
પ્રગટ ધર્મ જેહુથી થયો, ઉજ્જલ જસ ચારિત્ત;
જ્ઞાન સ્થિતિ કીધી પ્રગટ, તેહુનો શોક ન માનિ. ૭
તે સ્વામિને સ્તવે સદા, કરિ પૂજા નિત ભક્ત;
તેહને ચિત્ત થાપી કરી, વ નાથ દુઃખ ત્યક્ત. ૮
ચિંતા તજી પ્રતિબોધ ભજી, પ્રભુ ગુણ હૈયડે ધારી;
ઉત્તમ પદ પામ્યો જીણે, તિણેસું મોહ નિવારી. ૯

ઢાલ—લુંગકીલ કરી લાલ ગાઠિ ગંદિલી સાસૂ બૂરી મોરી—
નણંદ હઠીલી લલપે સોદાગર લાલ ચલણુ નહેસું.
એ દેશી. ૧૯

એહવી કથારે રાજા સુણી મન વાલ્યો;
શોક દા રૂણ હૈઈડામાંથી ટાલ્યો લાલ. એ.
ચક્રી રાજ્ય વ્યાપાર ચલાવે;
તાતતણા ગુણ નિત પ્રતેં ગાવે લાલ. એ. ૧
હવે અન્ય દિવસ ભરત મન રંગે, સ્નાન કરી ધરી ભૂષણ અંગે
લાલ;
નિજ પ્રમાણ દર્પણ આગારે, આવી ઉભો મન હર્ષ અપારે
લાલ. એ. ૨
ભૂષણ સર્વ શરીર વિરાજે, એકાંગુલી નવિન મુદ્રા છાજે, લાલ
હિમ દાધી દ્રુમ શાખા જેહ લાલ. એ. ૩
જેહવી કૃતિમ શોભા માહરી, આંગુલીની વિણ મુદ્રા ધારી
લાલ;
તેહવી જાણું સીસ પ્રદેશે, આભૂષણ વિણ સોહ ન દીસેં
લાલ. એ. ૪
મૌલી થકીરે લાલ મુગટ ઉતાર્યો, કર્ણથી કુંડલ જોડા દૂરી
નિવાર્યો લાલ;
દૂરી મેલઉરે લાલ હાર હોયાથી, અંગદ તાર્યા મારા યુગલ
બાંહુથી લાલ. એ. ૫
વીરવલય હાથથી છાંડયા, આંગુલી વરગ મુદ્રાવલી ખંડા લાલ
પરપુદગલ એતો દેહ દીપાવે, સ્વાભાવી એહવી સોભા પાવેં
લાલ. એ. ૬
ફાગણ માસે લાલ ફુલ પત્રહીણા, શોભા વિના દીસે
તરૂવર હીના લાલ;
ભૂષણ પાસે એહ વિદેહ નિહાલી, ભરત વિચારે
એહવું નિજમનવાલી લાલ. એ.

ભીત સરિખી લાલ દીસે એહ કાયા, આભૂષણ તેતો
વિત્તબણાયાલાલ;
નિત્ય નહીરે લાલજીમ જ ભીની, તુરત પડેરે કાંઈ
સાર નહી લા, એ. ૮
એહવું શરીર તે શું મોહ ધરીજે, અધિક અધિક
એહનાં યતન કરીજે લાલ;
રોગ પવન લાલ ચંચલ ભાગે, પકવપત્ર પડતાં કાંઈ
વાર ન લાગે લાલ. એ. ૯
અપવિત્રમાંહિ વિષ્ટાદિક શું ભરીયો, શ્રોત્ર વહેરે એ
તો કુછિત દરિયો લાલ;
હમારે કાંઇ લાલ શોધન દીસે, તોપણ એહને દેખી
મૂર્ખ હીંશે લાલ. એ. ૧૦
મૃગ મદ ઘન સારે દેહ લેપીજે, અગર કૃષ્ણાગર ધૂપી
જે લાલ;
ફોગટ જીમ વરસાતનો પાણી ઉષરભુંઇવુઠો, પણ
તેહને થઈ હાણ લાલ. એ. ૧૧
યૌવન જાઈ લાલ જીમ જલ સરિતા, રૂપ ગલેરે
મમયણની ઝરતા લાલ;
નિદ્રડી જરારે લાલ દિનર આવે, તોહી ન ચેંતે આત્મ
પ્રેમ લગાવે લાલ. એ. ૧૨
રૂપ લવણિમા લાલ કાંતિ સુહાવે, ધણક કંચણ
માયા દીપાઈ લાલ;
કલ ચંચલ લાલ એ તો સંસારે, કુશ જલબિંદુ
જેમ આજ્ઞ વિચારે લાલ. એ. ૧૩

લોક કરેરે લા જે એ કાજે, દુકૃત પ્રેર્યાં પાપા
રંભતન લાગે લાલ;
તે કાયા નલિની પત્રિ જેમ રહીયો, પાણીના બિંદુ
જેમ ચંચલ કહીયો લાલ. એ. ૧૪
સંસાર ગર્ત્તા એ તો મહા દુર્ગંધા, શ્રૃંગારરસ પિછલ
જોઇને અંધારા લાલ;
માંહે પડેરે લાલ મૂઢ પેખંતો, ગર્ત્તાના સૂકરની પરે
દુખ સહંતો લાલ. એ. ૧૫
હુ વરસ ષષ્ઠિ ભમતાંરે ભમતાં, ષટ્ખંડ સાધ્યા
બહુ । આરંભ કરતાં લાલ;
એહુ કલેવર કાજે આ કૃત્ય કીધા, ધિગર મુજને
મેં તો અપયસ લીધો લાલ. એ. ૧૬
ધન્ય બાહુબલિ વીર હમારો, ધન્ય ભાઈ બીજા
પણ સંભારો ભાલ;
છાંડયા એહુ અસાર જાણીને, મુક્તિ પામ્યારે સમ
તામન આણી લાલ. એ. ૧૭
રાજ્ય ચલાચલ યોવન ચંચલ, ભાવે લક્ષ્મી ચરાચર;
તે પણ સાથે ન આવે લાલ, મગન થયારે અંધા
મોહ વિ દ્ધા,
કાચી માયા ને સાચી જાણી લુધા લાલ. એ. ૧૮
માત પિતારે લાલ વલભ નારી, પુત્ર સહોદર સંપદ
મિત્ર વિચારી લાલ;
વ કૂપમાહે પડતાં પ્રાણીને હોઈ, સાહેંવાસ
સમરથ થાઈ વીર ન કોઈ લાલ. એ. ૧૯

જગત પિતારે તીત રાખોરે રાખો, અપર પુત્રાનો
જીમ કીધો તે પાખણ્ડ લાલ;
દૂરિંઈ રહ્યો ઉપલંભ વિચાર્યો, તાત કુપુત્ર જાણી
મુઝ ન સંભાર્યો લાલ. એ. ૨૦
પુત્ર સુપુત્ર તે તો નિકટ રહ્યા, નિજ પદ આપો
તેહને મનને સુહાયા લાલ;
ઉગણીસમી ઢાલ ત્રીજા ખંડની એ જીન હર્ષ સહુ
મનમાની લાલ. એ. ૨૧

સર્વગાથા, ૬૪૧.

દુહા.

હું નહી માહરો એ નહી, એ લખમી એ દેહ;
પુર અંતેઉર માહેરો, નહી નહી એ ગેહ. ૧
એહ માહરો આત્મા, દર્શન જ્ઞાન સહિત;
સંયોગે મિલીયા અવર, આવે જાઈ અનિત્ય. ૨
રહિત ઉપાધિ સમતા સહિત, અક્રિય નિધન રહિત;
પર્માનંદ ચિદાનંદસું, લય લાગી એકચિત. ૩
રૌદ્ર ધ્યાન પ્રદ્રોહથી, વલી કુકર્મ વિભાવ;
એહથી વર્જીત પાપ બહુ, તેહ સમાવે ભાવ. ૪
ક્ષપક શ્રેણિ ચક્રી ચઢયો, ટાળ્યો ઉપશમ યોગ;
કેવલ જ્ઞાન સયોગી, પામ્યો શુભ સંયોગ. ૫

ઢાલ—વા'લા મ્હારો જુહારડો માનજોરે કાન્હૈયા મ્હારો જુહારડો માનજો. એ દેશ . ૨૦

રાગ–પરકીયો.

રાજેસરથે તો વેષમુનીનો લે જયોરે, ભરતેસ
રથે વેષ મુનીનો લેજોરે;
થાતે એ વાંદે જેમ નરનારી. રા૦ ૧
ઇંદ્ર આદિશે દેવતારે, વ્રત મુદ્રા ઘે આણિ;
સર્વ વિરતિ લેઈ ઉચ્ચર્યા, કાંઉ દંડક મધુરી વાણિરે. રા૦ ૧
દશ સહસ્ત્ર ભરતેસસુંરે, રાજવીએ વ્રત લીધ;
પરભવ સેવા સુખ કરી, સંઘાત સ્વામીનો કીધરે. રા૦ ૨
સુર અસુર નર કેવલીરે, વાંદ્યા ભક્તિ વિશેષ;
અનુક્રમિ રાજ રૂષી સહુ, કાંઇ વાંદ્યા મુનિવર શેષરે. રા૦ ૩
ધરાભાર ધરવા ભણીરે, ભરત સુત બલવંતરે;
આદિત યશાનો સુરમલી, રાજ્યનો અભિષેક કરંત. રા૦ ૪
કેવલ જ્ઞાન લહ્યા પછીરે, રૂષભ શામી જેમ તેહ;
ગામાગરપુર વિહુતા, સમતારસ પૂરિત દેહરે. રા૦ ૫
ધર્મોપદેશ દેઇ કરીરે, પ્રતિબોધે ભવ્ય જીવ;
પૂર્વ લક્ષ પરિવારસું, કરે ભરત વિહાર દીવરે. રા૦ ૬
અષ્ટાપદગિરિ જાઇનેરે, ભરત મુનીશ્વર તામ;
ચાર આહાર તજ્યા ઈહાં, પામવા શિવપુરી ઠામ. રા૦ ૭
કીધી તાસ સંલેષનારે, સિદ્ધાનંત ચતુષ્ટય;
વરે મોક્ષ બીજા મુનિ, અનુક્રમે પામી તુષ્ટિરે. રા૦ ૮
સ્વામી જેમ સ્વામી તણારે, પુત્ર ભણી સુર રાય;
મહિમા કીધ નિર્વાણની, તિહાં ઉંચો ચૈત્ય કરાયરે. રા૦ ૯

સિત્યોત્તર પૂરવ લક્ષ રહ્યારે કુમારપણે ચકેસ;
મંડલીક સહુસ્ત્ર વરસ લગે, ભોગવીયો ાપણો દેશરે. રા૦ ૧૦
એક વર્ષ સહુસ્ર ઉનતારે, ષટ વરસ લક્ષ પ્રમાણ;
ચક્રવર્ત્તિ પદ ભોગવ્યો, પૂર્વ લક્ષ કેવલ નાણરે રા૦ ૧૧
પૂર્વ ચોરાસી લાખનોરે, આયુ પૂરો કરી એમ;
સંયમ નિર્મલ પાલીને, નિર્વાણ લહ્યો પદખે મરે. રા૦ ૧૨
ષ્ટ કર્મ અષ્ટાપદેંરે, ભેદી લહી અષ્ટ સિદ્ધિ;
જાયંઇ પરમ પદ સ્થાન કે, ભાવત ભાવત વૃદ્ધિરે. રા૦ ૧૩
રિષ્ટ વદન મન .સિષ્ટસુંરે, સ્પષ્ટ વાસનાજાસ;
તપં પ્રકૃષ્ટ ભવ કષ્ટનો, કાંઇ થાયઈ ઈહાં પ્રણાસરે. રા૦ ૧૪
યાત્રા ગિરિ અષ્ટાપદેરે જેહ કરે શુભ ભાવ;
તે થાય ત્રીજે ભવે કાંઇ ાસદ્ધ મંદિરનો રાવરે. રા૦ ૧૫
અષ્ટાપદ મહા તીરથરે, શાસ્વત જીન ગૃહમાન;
ત્રિભુવન પવિત્ર કરે સહી, પુણ્ય રાશિ ઇવ ઉજવલ
થાનરે. રા૦ ૧૬
સૂર્યયશા સોકે ભર્યોરે, અષ્ટાપદ આવેહ;
કર્યા પ્રાસાદ સહુ તણા, કાંઈઆણી પરમ સ્નેહરે. રા૦ ૧૭
અતિ બોધ્યો મંત્રી સ્વરેરે, વચન કહી સુપ્રધાન;
રાજ્ય વ્યાપાર ધર્યો સહુ, હૃદયાંતરિ તાતનો ધ્યાનરે. રા૦ ૧૮
સૂર્યયશા મહા રાજવીરે, શત્રુ પ્રતીયાક્રાંતિ;
ચંદ્રોજ્જવલ દ્રલજસ જેહનો, હું વલોદય કીધી કાંતિરે. રા૦ ૧૯
તીન ખંડ પૃથ્વી ધણી, ષટ ખંડાધિપ નંદ;
ત્રીજો ખંડની વીસમી, જીનહર્ષ થયો આનંદરે. રા૦ ૨૦

સર્વગાથા, ૯૬૯.

દુહા.

જે બે સૂરજ ચંદ્રમા, દીપે વ્યોમ પ્રતાપ;
સૂર્ય યશા જગ તેટલે, એકતણો તેમ તાપ. ૧
મુગટ ધરે નિજ મસ્તકે, શક્રે આપ્યો જેહ;
રાજ્ય સમય તેથી દ્વિગુણ, પ્રગટે તેજ અછેહ. ૨
મુગટતણા પરભાવથી, આદિત્યયશા નૃપ તેહ;
સુર સેવિત સ્વામીપરે, થયો શત્રુ કૃત છેહ. ૩
વિદ્યાધર કનકાગળા, જયશ્રી તેહને નારી;
પરણી રાધા વેધથી, સહુ માંહી સિરદાર. ૪
વિદ્યાધર ભૂપતિતણી, કન્યા રૂપ અપાર;
બીજી પણ તેહને થઈ, નારિ બત્રીસ હજાર. ૫
સુ વિશેષે ચોપર્વીએ, આઠમી ચઉદસિ દિસ;
ઉપવાસેપોસહ કરે, નિશ્ચલમન અવન્નીસ. ૬
જીવિતવાલો આપણો, તિણ પરિંહાલા પર્વ;
પર્વે ધર્મ વિશેષથી, કરે કામ તજી સર્મ. ૭

ઢાલ–આદીસર અવધારીએ,—એ દેશી. ૨૧

એક દિન સૌધર્મી સભા, બેઠો અધિક જગા સોહે.
નિશ્ચય દેખી તેહનો; સુરપતિ ધૂણ્યો સીસોરે. એ. ૧
તે વેલાએ ઉર્વસી, મસ્તક કંપ નિહાળીરે;
વાસવને એહવો કહેએ, મિષ્ટ વચન સુકમાલીરે, એ. ૨
સ્વામી કવિકો ઇહાં, ન કહે કાવ્ય રસાલોરે;
સાંપ્રતિ ગુરૂ પણ નવિ કહેરે, સરસ વખાણ વિસાલોરે. એ. ૨

રંભા પણ નૃત્ય નવ કરે, અનુપસ સિણગારોરે;
હા હા હૂ હૂ ગાયના, ગીત ન ગાવે લારોરે. એ. ૪
બીજો પણ કોઈ નહી રીઝ, કારણ જગદીસોરે;
કિસ્યે નિમિતે તે કહો, સ્વામી ધૂણ્યો સીસોરે. એ. ૫
ત્યારે સુરપતિ એમ કહે, હૃદય તાસ સત્વ ધારીરે;
જ્ઞાન નિજરિ જોઇ ધરી, સુણિ ઉર્વસી સુવિચારીરે. એ. ૬
ચૌત્ર સ્વામિનાભેયનો, પુત્ર ભરત ચક્રીનોરે;
સૂર્યયશા અયોધ્યાધણી, સાત્વિક માંહિ નગરીનોરે, એ.
તે આઠમી ચૌદશિ રાજારે, ચોપર્વી પર્વ દિવસ તપ ભાવેરે;
નિશ્ચયથી ન ચલે તે કિમહી, જો સુર તાસ ચલાવેરે. એ. ૮
પૂર્વતણી દિશ છોડીને, પશ્ચિમ દિશ રવિ જાઇરે;
સાયર મર્યાદા તજે, ર ગિરિ કંપાવે વાઇરે, એ. ૯
સુરદ્રુમ જો નિષ્ફલ હુએ, તો પણ તે નવ ચુકેરે;
પ્રાણ જાતાં પણ આપણા, જીન આણ નવ મૂકેરે. એ. ૧૦
ઉર્વસી સાંભલિને હસી, ચિંતવે એમ મનમાંહિંરે;
ઉત્તર દેવા પ્રભુ તણી, શકીએ નહી સંબાહેરે. એ. ૧૧
જોવો અવિચાર્યો કહે, વિબુધાધિપ પણ એહવોરે;
મહૂઆ માણસની પરે, બોલે જેહવો તેહવોરે. એ. ૧૨
સાત ધાતુથી ઉપનો, દેહ આહાર એ અન્નોરે;
તે પણ દેવે ન વિચલ એ, માને કવણ વચનોરે. એ. ૧૩
અછે ઉખાણો આગલો, પાસો પડે સો દાવોરે;
ખોટા તેહને કુણ કરે, રાજા કરે સો ન્યાયોરે. એ. ૧૪
પ્રભુ વચન ખોટો કરૂં, તેહને પાસે જાઉંરે;
માણુસનો સો આસરો, વ્રતથી તાસ ચુકાવુંરે. એ. ૧૫

એહવી પ્રતિજ્ઞા કરી, ઉર્વસી રંભા લેઇરે;
હાથે વીણા ધારતી, સ્વર્ગ થકી આવે એહરે. એ. ૧૬
નયરી અયોધ્યા ઉદ્યાનમેં, ચૈત્ય પ્રથમ જીન શ્વામીરે;
તાસ પ્રબંધ મલાવતી, રૂપે મોહે કામીરે. એ. ૧૭
સાખી શાખા બેઠા હુંતા, પંખી મૂઢ અયાણારે;
ચુણ ચુણતા તે રહ્યા, નાદ સુણી મૂર્છાણારે, એ. ૧૮
અર્ધ ચર્વિત મૃગલા પસુ, નિશ્ચલ નયણ જોવંતારે;
ઘટિત પાષાણુતણીપરે, મોહ્યા ગાન સુણંતારે. એ. ૧૯
સૂર્યયશા ઇણ અવસરિ, અશ્વકેલી કરી વલીયારે.
શ્રવણે તે દેવીતણા, ગીત સરસ સાંભલીયાંરે. એ. ૨૦
વાજવીસુખવાજી થયા, ગજગતિ સજજન થાઇરે;
પાયક પણ પય નવિચલે, સેના સહુ સુઆઇરે. એ. ૨૧
એહવી સેના દેખીને, રાજા એણુપરિભાષેરે;
મંત્રીસ્વર એ થયો, સહુ ચેતના પાખેરે. એ. ૨૨
સચીવ કહે રાજા પ્રતે, સાંભલી તું ભુપાલરે;
એ જીનહર્ષ એકવીસમી, ત્રીજા ખંડની ઢાલરે. એ. ૨૩

સર્વગાથા, ૬૯૬.

દુહા.

નાદે તુંસઇ દેવતા, ધર્મનાદથી ધારિ;
ખ પામે નૃપ નાદથી, નાદે વસિ હુઇ નારી. ૧
નાદે પકડાએ સરપ, રહે રોતો લઘુ બાલ;
શિર આપે મૃગ નાદથી, એહવો નાદ રસાલ. ૨
નાદ એહ ગુરૂ યોગથી, લહીએ તાસ પસાય;
આપે પરમાનંદ સુખ, દુઃખ ચિંતા સહુ જાય. ૩

ચૈત્યએ જઈ જુહારીએ, શ્રીયુગાદિક જીનરા
ગાનતણો રસ પામીએ, એક પંથ દુઈ કાજ. ૪
નરપતિ એહવો ચિંતવી, સૈન્ય સચિવ સંઘાત;
દેહરામાંહે આવીઓ, રાજા ઉ સિત ગાત. ૫
દીપ જયોતિ પ્રગટતિસે, દીઠી વસુધા નાથ;
નાદ અમૃત નિમ્નગા; કુમરી વીણા હાથ. ૬
જાણે ભાર્યા કામની, નયણે નિરખી ભૂપ;
કામ બાણ તનુ વીંધીઓ, મોહ્યો દેખી રૂપ. ૭
કંઠ કુંડથી એહનો, વર્ત્તે અમૃત નાદ;
કિંવા અમૃત નાદસું, ઘડી વિધાતા આદ્ય. ૮
રૂપ અનુપમ અંગ તો, અમૃતનો સંદાન;
એ કોઈક પુન્યવંતને, હસ્યે ભોગવવા થાન. ૯

ઢાલ—ગોડી મન લાગ્યો, એ દેશ . ૨૨

આલોચી નૃપ એહવો નમીયા, રૂષભ જી ંદરે;
ગોરી મન મોહ્યો મન મોહ્યો થારા રૂપસું, દીઠા
હોઇં આ ંદરે. ગો. ૧
અનમિષ નયણ જોઇ રહ્યો, પ્રેમ તણે પડયો ફંદરે; ગો. ૨
રાજા સુહુતાને કહે, પુછે કુલાદિક તાસરે; ગો.
કોણ છે કેની પુત્રિકા, કિહાંછે એહનો વાસરે. ગો. ૩
સચિવરાય આદેશથી, આવી તેહને પાસરે; ગો.
સુધા મધુર વાણી કરી, બોલાવે સુવિલાસરે, ગો. ૪
કુણ ત્રિભુવન માંહિ એ તુમે, કોણ તમારો તાતરે; ગો.
સુઅર્થે આવી ઇહાં, દાખો ઘલી વાતરે. ગો.

એક કહે તે માંહે ી, ભલિ વચન પ્રધાનરે. ગો.
વિદ્યાધર મણિચુડની, પુત્રી રૂપ નિધાનરે. ગો. ૬
બાલથકી શીખી અમ્હે, વીણાનાદ રસાલરે; ગો.
રીજાવું નિજ મન આપણું, સુખે ગમાવો કાલરે. ગો.
એ બેહિની યાૈવનવતી, બેનો સરિખો રૂપરે; ગો.
તાત નિહાલી એહવી, પડયો ચિંતા કૂપરે. ગો. ૮
કેહને કન્યા દીજસે, સરિખા ન મિલે બિંદરે; ગો.
મનમાં થઈ વિચારણા, નાવે અહનિશનિંદરે. ગો. ૯
સ્વામિ જીનવર નમું; સફલ કરૂં અવતારરે; ગો.
માનવભવ છે દોહીલો, લહેતાં ઈણ સંસારરે. ગો. ૧૦
જીન વચન ચર પવિત્રતા, તીરથ અયોધ્યા એહરે. ગો.
ભારત ચૈત્ય જુંહારીવા, આવી આદિમ જીનગેહેર ગો. ૧૧
તાસ વચન એહવું શુણી, વચન કહે મંત્રાશરે ગો.
સૂર્યયશા નૃપસું ભલો, સંગમ વિસવાવીસરે. ગો. ૧૨
રૂષભ-સ્વામિનો પુત્ર છે, ભરતાંગજ ગુણ ગેહરે; ગો.
સકલ કલા કલિતાતમા, રૂપે મન્મથ એહરે. ગો. ૧૩
કૃપા કરી શ્રી રૂષભજી, તુંઠા નિશ્ચય જાણિરે; ગો.
સૂર્યયશાવર તુમ ભણી, પ્રતખિ દીધો આણિરે. ગો. ૧૪
જીમક્ષણદાનંદ કૌમુદી; ચંદ્રમાસું સોભાયરે; ગો.
સૂર્યયશાનૃપસું તથા, થાસે સોહસવાયરે. ગો. ૧૫
મંત્રી વચન સુણી ઇં, કન્યા બોલી તામરે; ગો.
સ્વાધિન પતિ મૂકી કરી, પરવસ રહું કિણ કામરે, ગો. ૧૬
વચન અમારો અન્ય ા, ન કરે કરે પ્રમાણરે; ગો.
તો સું શ્રી સૂર્યયશા વરૂ, ાપું તનમન પ્રાણરે; ગો. ૧૭

મંત્રી કહ્યો જઇ ભુપને, તહત વચન કીધો તાસરે; ગો.
ત્યારે જીન સાખે તિહાં, પાણિ ગ્રહણ થયો ખાસરે. ગો. ૧૮
પ્રીતિ રસાકૃષ્ટ મન તિણે, નિજ વસ કીધો ભૂપરે; ગો.
સાર જાણે સંસારમાં, બેહુરિણાક્ષી અનૂપરે. ગો. ૧૯
બાધાએ ધર્માર્થની, સેવે કામ વિશેષરે; ગો.
એક ચક્કે રથ બલ કરી, હીડાયે સુવિશેષરે. ગો. ૨૦
એક દિવસ સંધ્યા સમે, સૂર્ય યશા બે નારિરે; ગો.
વાતાયન બેઠા જઇં, જાણે દેવ કુમારરે. ગો. ૨૧
લોક સહુ સુણજો તમે, આઠમિ પર્વ છે પ્રાતરે. ગો.
પુરમાં બે ઉદ્‌ઘોષણા, નારિ સુણી તે વાકરે. ગો. ૨૨
ભંભા વાદન પૂછીયો, રંભા અવસર પામિરે; ગો.
જાણે તેહ અજાણતી, પૂછે એહસું સ્વામિરે. ગો. ૨૩
રાય કહે સાંભલ પ્રિયે, આઠમિ ચૌદસિ પર્વરે; ગો.
મોટા કહ્યા એ તાતજી, આરાધ્યા સુખ સર્વરે. ગો. ૨૪
ત્ર ચતુર્માસી તથા, બે અઠ્ઠાહિ ભાવિરે; ગો.
પાક્ષિક પર્યુષણા તથા, વર્ષનો પાપ ગુમાવિરે. ગો. ૨૫
પર્વ એહ જીન સાસને, સર્વ કર્મ ક્ષયકારરે; ગો.
ઢાલ બાવીસ ત્રીજા ખંડની, કહી જીન હર્ષ વિચારરે. ગો. ૨૬

સર્વગાથા. ૭૩૧

દુહા

ત્રિણ રતન માહિ પ્રથમ, જ્ઞાન રતન સંજોઈ;
તસ્યારાધન સુંદરી, પાંચમિ દીવસે હોઈ. ૧
પર્વ એહ ભ પુન્યના, કારણ રહ્યા જીણંદ.
મહાપ્રભ જીન આગન્યા, આપે પરમાનંદ. ૨

પુન્ય સદા કી ધોથકો સ્વર્ગ સિદ્ધિયેં સુખ;
એ આઠમિ પક્ષ ખંડના, જો ન હુવે પરતક્ષ.
ઉપાર્જે હરિણાક્ષિ સુણી, જીવ શુભાશુભ કર્મ;
પર્વે અન્યભવ આઉખો, પરિણામે એ મર્મ. ૪
તે માટે આરંભ સહુ, છોડી ગૃહ વ્યાપાર;
સુભ કર્મ ઇહાં કીજીએ, અસુભતણો પરિહાર. ૫
સ્નાન ન કરીએ એ દિને, સ્ત્રી સેવાનો ત્યાગ;
કલહ ઘૂતહાસી પ્રમુખ, મત્સર ક્રોધ ન લાગ. ૬
કિમપિ પ્રમાદ ન કીજીએ,ધરીએ મન સુભ ધ્યાન;
સ્મરણ પરમેષ્ટીતણો, ધરીએ હૃદય પ્રધાન. ૭
સામાયિક પૌષધ સુવ્રત, છઠ અઠમતપ મુખ;
પર્વે એ જીનવર પૂજીએ, લહીએ વંછીત સુખ. ૮
ત્રયોદશીને સપ્તમી, લોક જણાવા કામ;
થાય મુજ આદેશથી, પડહ નગરમેં આમ. ૯
દુર્લભ દેવી ત્રિલોકમેં, આઠમિ ચૌદશિ પર્વ;
ભક્તિ કરે જીનવર તણી; શિવ સુખ લે અખર્વ. ૧૦

ઢાલ—નણંદ રોકડાવ્યો, એ દેશ . ૨૩.

નૃપ ઉક્ત સુણીને ઉર્વસી, દેખીને એહવો સંચરે;
નિશ્ચય દેખી ઈસું કહઈ, ચતુરા ગિરા વાકય પ્રપંચરે. ૧
નાહ સુણો તુમને કહુ, કેમ હારે નરભવ એહરે;
રૂપ રાજ્ય સુખ તપ કલેશે, કાંઈ કંત વિડંબે દેહરે. ૨
નિજ ઈછાએ સુખ ભોગવો, કિહાંવલી માનવ અવતારરે;
રાજ્ય કિહાંર સુખવલી, કિહાં મલસે એહવી નારરે. ના. ૩

નૃપ વચન સુણી તે નારિનાં, જાણે તાતો તરૂઓ કાનરે;
અંતરિ દાહ પિશુનપરે, ફિરિ વચન કહે રાજાનરે. ના. ૪
રેરે અધર્મણી ધર્મની, નિન્દાકારક મતિહીણરે;
વિદ્યાધર કુલની નહી, તુમે કન્યા બે અપ્રવીણરે. ના. ૫
ગધિગ વૈદગ્ધ તુમારડો, ધિગધિગ તુમ કુલ વયરૂપરે;
જીન પૂજા તપ નવિ રૂચે, તમે પડસ્યો દુર્ગતિ કૂપરે. ના. ૬
માનુષ્ય કુલરૂપ આરોગ્યતા, સુપસાયેલહીએ રાજરે.
કુણ તે આરાધે નહિં, જેહથી સીજે સહુ કાજરે. ના. ૭
ધર્મારાધનથી નવહુવે, કાંઇ દેહ વિડંબણ મૂઢરે.
ધર્મ વિના વિષયાકુલા. તે કાય વિડબનરૂપરે. ના. ૮
શાવકમૃગ પશુ સિંહાદિના, આઠમિ પાખીને દિસરે;
તેપણ આહાર નવ લીએ, વાસિતધર્મે જગદીસરે ના. ૯
તસુ જાણપણાને ધિગ પડો, નિફ્લ માનવ અવતારરે;
પર્વ આરાધન જીહાં નહી, સહુ ધર્મ નિબંધન સારરે. ના. ૧૦
શ્રી આદીશ્વર જીનવરે, પર્વ ઉત્તમ દાખ્યો એહરે;
વૃથા કરૂં નહી તપ વિના, કંઠગત પ્રાણેપણિ તેહરે. ના. ૧૧
પરરાજય જાઉ એ માહરો, ક્ષય જાઓવલી એ પ્રાણ રે;
ભ્રષ્ટ નહુ' પર્વ તપ થકી, ભાજું નહી જીનવર આણરે. ના. ૧૨
ક્રોધાકુલ નૃપ વાણી સુણી, ત્યારે કહે એ ઉર્વશી નારરે
માયા કેલવતી થકી, સાંભલિ પિયુડા સુ વિચારરે. ના. ૧૩
સ્વામી અમે પ્રેમરસે ભરી, કહો તુમને વચન સ્નેહરે;
મત તમને દુઃખ ઉપજે, ક્રોધનો અવસર નહી એહરે. ના. ૧૪
પહિલી તો વિમુખ થઇ, અમે નિજ તાત વચનથી જાણીરે
નિજ છંદે પતિ નવ વર્યો, માની નહી માયની વાણીરે. ના. ૧૫

વલી પૂરવકર્મ સંયોગથી, હવણા તું વર્યોવર એહરે.
સુખ સંસારતણા ગયા, વલી શીલ ગયો ગુણ ગેહરે. ના. ૧૬
સ્વાધીન પુરૂષ નારી હુવે, તો મનમથનો સુખ હુઇરે;
નહીતો સ્વાન સુનીપરે, નિસિ દિવસ નહી સુખ કોઇરે. ના. ૧૭

નાભેય જીણંદ આગલિં, તુમે પૂર્વે દીધો બોલરે;
તાહરો વચન ન લોપસું, તે તુમેં કીધ નિટોલરે, ના. ૧૮
પરીક્ષા કરવાને કારણે, એક વાર કહ્યો હિત વયણરે;
હાહા થોડા કારણે, ક્રોધે રાતા કીયા નેણરે. ના. ૧૯
વ્રતશીલ અને સુખ બે થકી, કુલવંતી અમે થઈ ભ્રષ્ટરે;
પાવકમહિ બલિવો હિવે, જીવેવો હિવે અનીષ્ટરે. ના. ૨૦

એહ વાત સુવચન સુણી કરી, તેહસું નૃપ મોહે લીણરે
વચન સંભાર્યો આપણો, તેહને ભાષે સુપ્રવીણરે. ના. ૨૧
જે તાતતણે તાતે કહ્યો, જે કીધો માહરે તાતરે.
તેહનો સુત હું કિમકરૂં. તે પર્વતણી સુણીઘાતરે. ના. ૨૨

હરિણાક્ષી હિરણ્યમહીગ્રહો–માનીની મ ધરો મનખેદરે.
ઇભલ્યો મ-તેઅગામિની વાજીલ્યો ધરો ઉમેદરે–ના. ૨૩

એ કોશ કૃશાંગી લ્યો સહુ, મકરો સુખ ધર્મની હાણરે;
ત્રીજે ખંડે ત્રેવીસમી ઢાલ, કહી જીન હર્ષ સુજાણરે. ના. ૨૩
સર્વ ગાથા, ૭૬૪

દૂહા.

ઈષિત સુલકી (મલકી) તે કહે, કોમલ વચને તામ;
ભૂમિનાથ તુમ સરિખા, સત્ય વચનના ઠામ. ૧

અંગીકાર વિઘાતનર, મોટો પાપી તેહ;
સદા અસુચિતસુભારથી, વસુધા ખેદ ધરેહ. ૨

અંગીકૃત જે સુકૃતી, પાલે તો હુવે શુદ્ધ;
રાજ્યાદિક આપે સહુ, ન હુવે શુદ્ધ વિબુદ્ધ. ૩
વિદ્યાધર ઐશ્વર્યપિતુ, છોડયા તાહરે કાજ;
તો પ્રિતમ મતિમંત સુણિ, કિસું કરૂં અમે રાજ. ૪
પર્વભંગ જો નવિ કરે, રાજન સહુએ છાંડી;
યુગાદીશ પ્રાસાદતો, મુજ આગલિ તું પાડિ. ૫
વચન સુણી નૃપ એહવો, પડીઓ મૂર્છિત હોઈ;
ગત ચૈતન્ય હૃદય હણ્યો, જાણે વજ્ર સંજોઇ. ૬
ત્યારે સચિવાદેશથી, સોકાકુલ પરિવાર;
ચાચત ચંદન શીતલે, ચેત લહ્યો તિણવાર. ૭
ઉન્નિદ્ર સૂર્યયશા થયો, તામ્ર વદન કરી તાસ;
આગલ બેઠી કામની, ભાસે ઇણપરિ ભાસ. ૮

ઢાલ—સહિયર ભલો પણ સાંકડોરે, નગર ભલો
પણ દૂરરે હઠિલા વૈરી. એદેશી. ૨૪

ગિરા બોલાવે તુજ ભણી; અરે અધર્મ આચાર; અકુલીણીરે.
અપવિત્ર કુલ તુજજે ભણીરેલાલ, ભોજન જેસો
ઉદ્ગાર. અ. ૧
રાય કહે ઉર્વસી ભણીરેલાલ, તું તો નિસરી નાર; અ.
ધર્મતણી નહીઆસ્થારેલાલ, ધિઃક તાહરોઆચાર. અ. રા. ૨
વિદ્યાધર પુત્રી નહીરે, છે તુજ તાત ચંડાલ; અ.
મે મણી જાણી આદરીરેલાલ, કાચ થઈ તુમે બાલ. અ. રા. ૩
નાથ જેહ ત્રૈલોકનોરે, ત્રૈલોક્ય પૂજીત જેહ; અ.
કારકપર્વ પ્રાસાદનોરેલાલ, હુઇ કોઈ કિમ તેહ. અ. રા. ૪

હું નિજ વચને બાંધીયોરે, અનૃણ કરિ મુજ આજ; અ.
ધર્મલોપ ટાલી હવેરે લાલ, બીજો કહે કરૂં કાજ. અ. રા. ૫
સઘલો જાએ માહરોરે, રાજ્ય અશ્વગજ રાજ; અ.
નાશ થયો જો પ્રાણનોરેલાલ, પુન્ય છોડતાં લાજ. અ. રા. ૬
એહવો સાંભલિ તે કહેરેલાલ, હસી કરી તિણવાર; અ.
એ લઇએ લઈ એહવોરેલાલ, કહિમાં વારંવાર. અ. રા. ૭
વચન અમાહરો એતલોરે, ન કરો અંગીકારરે
રાજેસર; અ.
તો નિજસુત સિરછેદિનેરે લાલ, મુજને દ્યો ભરતાર. અ. રા. ૮
ભાખે તામ સુલોચનેરે, હીયે વિમાસી રાયરે; અ.
પુત્ર મુજ અંગથી ઉપનો, દ્યુ મુજ સીસ કપાયરે. અ. રા. ૯
એહવો કહી નૃપ જેતલેરે, લેઇ હાથ કૃપાણરે; અ.
પોતાનો શિર છેદવારેલાલ, માંડયો સાહસ આણ. અ. રા. ૧૦
દેખી બાંધી તેતલેરે, ધારસાર તલવાર; અ.
સત્વવંત ન કરી શકયોરેલાલ, મસ્તક છેદ લગાર. અ. રા. ૧૧
વસુધાધિપ વિલખો થયોરે, છેદાણો નહી સીસરે, અ.
લેઈ ખડગ નવાંનવાંરે લાલ, કાપે શિર અવનીસરે. અ. રા. ૧૨
ત્યારે રાજા સત્વથીરે નચલે ધીરજવંતરે; અ.
દિવ્યરૂપ કરિ મૂલગોરે લાલ, કહે વચન હરખંતરે, અ. રા. ૧૩
જયકુલ સાગર ચંદ્રમારે લાલ, રૂષભ વંસ
સિણગારરે; અ.
જય ધોરી સત્વ વંતમાંરેલાલ, જયચક્રી સુતસારરે. અ. રા. ૧૪
નિજપર્ષદમાં સુરપતીરે, સુર ાગલિ તિણવારરે; અ.
તહારો સત્વ પ્રસંસી ઓરેલાલ, સત્વ વંતસિરદારરે. . રા. ૧૫

અમે મહીપતિ બેસુરીરે, નદીએ મંદીર જેમરે;
આરંભ્યો શોભાવિચારેલાલ,સત્વથકી તુજ એમરે. અ. રા. ૧૬
રૂંધે વેલ સમુદ્રનીરે, મારૂત બાંધે જેહરે; રા.
મેરૂ ચલાવે સત્વનોરેલાલ, પામે એ નિર્ણય તેહરે. અ. રા. ૧૭
જગત પ્રભુ કુલ સેહરોરે, હીરધીર અવનીપરે; રા.
રતનપ્રસૂ કહીએ ધરારેલાલ,સાચો (નામ) અજીપરે. રા. રા. ૧૮
ઇણપરિ તે સ્તવના કરેરે, સુરપતિ આવ્યો તામરે; રા.
પુષ્પવર્ષ સમહર્ષ સુરેલાલ, કરે તાસ ગુણગ્રામરે. . રા. ૧૯
રંભા ભ્રષ્ટા ઉર્વસીરે, લાજી મનમાં તેહરે; રા.
નૃપગુણ વાસવ આગલિરેલાલ, ભાષે પુલકિત દેહરે. અ. રા. ૨૦
ઇંદ્રે તેહને આપીયારે, મુગટ કુંડલ વર હારરે; રા.
અંગદ દઈ સ્તવના કરેરે લાલ, ગયો લેઇ પરિવારરે. અ. રા. ૨૧
અન્યાયીને આકરોરે, વયરીકેરો કાલરે; રા.
સત્ય પ્રતિજ્ઞાજે ધરેરે લાલ, વસુધાજન પ્રતિપાલરે. અ. રા. ૨૨
ભરતપરે આદિત્યયશારે, જીન મંડિતભૂ કીધરે. અ.
વલી કીધી સંઘ યાત્રા ભારે લાલ જનમ સફલયશ લીધરે અ. રા. ૨૩
કરે ભક્તિ શ્રીસંઘનીરે લાલ, પૂજે દેવ ત્રિકાલરે; અ.
ચોવીસમી ત્રીજા ખંડનીરે, થઇ જીનહર્ષએ ઢાલરે. અ. રા. ૨૪

સર્વ ગાથા, ૭૯૬.

દુહા

પર્વ ચૌદશિ અષ્ટમી, ચક્રી સુત ધરિ પ્રેમ;
ધરમી આરાધે સદા, શ્રી યુગાદિ પદ જેમ. ૧
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રધર; શ્રાવકસમકિતધાર;

ઉલષિર ઓળખી તેહને, ભોજન કરાવે સાર. ૨
કાકિણી રત્ન રેખા કરી, અંકિત જે ભરતેશ;
અંકિત સ્વર્ણ જનોઇયેં, કીધો સૂર્ય નરેશ. ૩
મહાયશાદિકકેતલે, રૈપ્યે અંકિત કીધ;
પટ્ટ સૂત્ર બીજે કરી, પછે સૂત્રમય દીધ. ૪
મહાયશા આદિક કુમાર, વિક્રમ સ્વાર ઉદાર;
સવાલાખ થયા તેહને, ઉત્તમ કુલ આચાર. ૫
વૃષભ સ્વામિથી જેમ થયો, પૂર્વે ઇક્ષ્વાકુ વંસ;
તેમ શ્રી સૂર્યયશાથકી, સૂર્યવંશ અવતંસ. ૬

ઢાલ—કુમાર બોલાવે કૂખડો, એ દેશી. ૨૫

તેપણ ભરતતણીપરે, રત્ન દર્પણમાં દેહોરે,
દેખી સંસાર સારતા, કેવલ જ્ઞાન લહેહોરે. ૧
તે ભવ્ય પ્રાણી પ્રતિબોધતા, વિચરિપુહવીમાંહ્યોરે;
અનુક્રમી શત્રુંજય જઈ, કર્મ ધ્વસ્ત શિવ જાયોરે. તે. ૨
ભરતથકી આદિત્યયશા, મહાયશા સુત તાસોરે;
અતિબલ બલભદ્ર રાજવી, બલવીર્ય તેજ પ્રકાસોરે. તે. ૩
કીર્ત્તિ વીર્યજલ વીર્યએ, અષ્ટમવલી દંડવીર્યોરે;
એ આઠે શ્રાવકતણી, કીધી ભક્તિ સૂ ધીર્યોરે. તે. ૪
એ આઠે રત્ન દર્પણે, નિજ૨ રૂપ નિહાલીરે,
કેવલ જ્ઞાન પામી કરી, શત્રુંજય શિવ ભાલીરે. તે. ૫
એ રાજવીએ ભોગવ્યો, ભરતારધ ત્રિણ ખંડોરે;
શ્રી જીન મુગટ શક્રેંદ્રે દીયો, ધાર્યો સીશ પ્રચંડોરે. તે. ૬
બીજે મહા પ્રમાણથી, વહી સકયા નહી ભારોરે;
હાથીવિણ હાથીતણો, અપર ભાર કિમ ધારોરે. તે. ૭

ભરતતણા સંતાનીયા, ભરત વંશ ભૂપાલોરે;
અજીત લગે મુકતે ગયા, કેઈ અનુત્તર આલોરે. તે. ૮
સઘળા એ સંઘવી થયા, શંત્રુજયગિરિ રાજોરે;
ઈણહીજ ગિરિ મુગતે ગયા, સહુ તીરથ સિર તાજોરે. તે. ૯
હવે વૃષભ સ્વામીતણા, થયો દ્રવિડ અંગ જાતોરે;
દ્રવિડ દેશ નામે થયો, જેહનો જગ વિખ્યાતોરે. તે. ૧૦
અંગ બેજ છે તેહનાં, વલી વિનયવંત સ્નેહવંતોરે;
દ્રાવિડને વાલિ ખિલ્લએ, સુરવીર શ્રુતમંતોરે. તે. ૧૧
પ્રવૃજ્યા સ્વામીકને, લીધી દ્રવિડ નરિંદોરે;
મિથિલા રાજ્ય દ્રાવિડભણી, દીધો ધરી આણંદોરે. તે. ૧૨
લક્ષ ગ્રામ દીધા પિતા, વાલિખિલ્લને તામોરે;
અગ્રજની સેવા કરે, રહે આપણે ગ્રામોરે. તે. ૧૩
વર્દ્ધમાન શ્રીય દેખીને, દ્રાવિડ ચિંતે ચિ-તોરે;
ગ્રામલક્ષ એહના ગ્રહું, અતિ લોભે ગયો હિતોરે. તે. ૧૪
માતા પિતા બંધવ સગા, મિત્ર પુત્ર ગુરૂ નારીરે;
લોભ અંધ નવ લેખવે, ન કરે કામ વિચારીરે. તે. ૧૫
દુષ્ટભાવ ભાઈતણો, નિજ રાજ્ય ગયો જાણીરે;
ગ્રામ દેશાધિપ મેલીયા, મેલ્યા પાલક ખાણીરે. તે. ૧૬
વાલિખિલ્લ નિજ બંધુને, કોપ ચઢાવ્યો ભૂરોરે;
વજડાવી ભંભા તદા, વજડાવ્યા રણતૂરોરે. તે. ૧૭
ગજ તુરંગ પાયક ઘણા, દ્રાવિડ લેઈ પરિવારોરે;
ચાલ્યો યુધ્ધ કરવા ભણી, ભરીયો ક્રોધ અપારોરે. તે. ૧૮
કટક સુભટ ઘટ ચાલતાં, વસૂધા કાંપી તામોરે;
સાયર પાણી ઉછલ્યાં, અજી ન બેઠા ઠામોરે. તે. ૧૯

રેણુ પુરાણી રોદશી, રજ ઢંકાણો સૂરોરે;
વિપુલા સંકીરણ થઇ, દ્રાવિક સેના પૂરોરે. તે. ૨૦
સુણિ સીમા નિજદેશની, આવ્યો દ્રાવિડ રાયોરે;
વાલિખિલ્લ પણ સૈન્યસું, તે પણ સામો આવ્યોરે. તે. ૨૧
પાંચ યોજનને આંતરે. સૈન્ય કીયો તિહાં વાસોરે;
માંહોમાં સુભટાં ભણી, વિઢવાતણો ઉલાસોરે. તે. ૨૨
નિજ રાજા પૂછ્યા વિના, મંત્રી બુદ્ધિ નિધાનોરે;
મેલકરણ માંહોમાંહે, મૂકયા દૂત પ્રધાનોરે. તે. ૨૩
સામ દામ ભેદે કરી, સમજાવ્યા ભૂપાલોરે;
પણ સંતોષ કરે નહિ, યુદ્ધ કરવા ઉજમાલોરે. તે. ૨૪
સૂર પૂર કોપે ચઢયા, જાણે જંગમ કાલોરે;
ત્રીજે ખંડે પચીસમી, થઈ જીનહર્ષ એ ઢાલોરે. તે. ૨૫

સર્વગાથા, ૮૨૭.

દૂહા.

વાલિખિલ્લ દાને કરી, દ્રાવિડ નૃપરાય;
કિતલાઇક સ્વાયત કિયા, દાને સહુ વસ થાય. ૧
પ્રત્યેકે એકટકમાં, પાયક દશ ૨ કોડિ;
દશ લક્ષ દંતી સોભતા, રથ દસ લાખ સજોડિ. ૨
લાખ પચાસ તુરંગમા, બીજાનો નહી પાર;
એ સેના સરિખી થઇ, તીન લોક ભયકાર. ૩
ઘુરે નગારા બિંદિશિ, ભેરીના ભોંકાર;
સિંધૂડે સૂરાપણી, સૂરા અંગ અપાર. ૪

યુદ્ધ માંહોમાં માંડીયો, રણ સંહારણ વીર;
હણે ઘણે રોસે ભર્યા, કરે નિરજીવ શરીર. ૫
સૂર પચારે (પછાડે) સૂરને, હુઇ જે હવે હુસિયાર;
એમ કહી ખડગ ઉગામતો, આવે જમ આકાર. ૬

તરવારે માથાં લણે, ગુરજે ભાજે ગાત્ર;
ભાલે વીંધ્યો કાળજો, બાણે કીધી રાત્રિ. ૭
સૂરા ઘાવે પૂરીયા, ઝૂઝે સામા જાઇ;
રકતતણી નદીયાં વહે, યોગિણિ આઇ ધાઈ. ૮

સુહડાં પડીયા સાથરા, રડવડીયા કેઈ રૂંડ;
ખંડ ખડ કેઇ હુઆ, કેઇ હુયા વિહંડ. ૯
રાણી જાયા ફૂકીયા, હણિયા અરિ દલ કોડિ;
કે મૂયા કે મારીયા, પણ ન લગાડી કુલ ખોડિ. ૧૦

બે ભાઇ ઇણપરે વિઢયા, કીધો સબલ સંગ્રામ;
પાછો કોઇ મુડે નહી, વર્ષા આવ્યો તામ. ૧૧

સ્વામીની આણા થકી, રણથી ઓસરીયાહ;
ઉંચી ઠામ જોઇ તિહાં, તૃણ ઘર કરિ રહીયાહ. ૧૨

ાલ—ગોરી ગાગરી મદભરીરે રતન પીયાલો હાથ;
ઘણરા ઢોલા, એ દેશી. ૨૬

હવે વિમલ બુદ્ધિ મંત્રવીરે, બુદ્ધિતણો મહિરાણ, નૃપને ભાસે;
દ્રાવિડ સ્વેશભણી કહેરે, પ્રણિપતિ કરિ સુજાણ. નૃ. ૧
ભાસ૨રે સુજાણ એહવું ભાસે, સાંભલિ૨રેરાજાન
આવી યાસે; કરજોડી મધુરી વાણિ, નૃ. ૨

સ્વામિન્ ઈહાં પાસે અછેરે; કાનન શ્રી વિલાસ; નૃ.
તાપસ પાપ સમાઇવારે, તપસા કરે અનાસ. નૃ. ।. ૩
જુના વલકલ તનુ ધરેરે, કંદમૂલ ફલ ખાઈ; નૃ.
જો આજ્ઞા પ્રભુની હુવેરે, તો પાય લાગુ જાઈ. નૃ. ભા. ૪
નરપતિ એહવો સાંભલીરે, વચન પ્રધાન પ્રધાન;
સર્વ સૈન્યસું ઉઠાયોરે, ગયો તાપસને થાન. નૃ. ભા. ૫
બેઈઠો પર્યંકાશનેરે, જપમાલા કર સાહિ; નૃ.
ધ્યાન ધર્યો નિશ્ચલ થઇરે, અવિનાશી મનમાંહિ, નૃ. ભા. ૬
ગંગામાહિ લેપીયોરે, અંગ જલ જસુ સીસ; નૃ.
લોચન ચરણે થાપીયોરે, શ્રી યુગાદિ જગદીસ. નૃ. ભા. ૭
મમતા નહી માયા નહીરે, પાણિ પાત્ર આહાર; નૃ.
રાજા દીઠો એહવોરે, તાપસ ગુરૂ તિણિવાર. નૃ. ભા. ૮
સુવલ્ગુ નામ તાપસ તણોરે, ચરણે નમીયો રાય; નૃ.
ભક્તિ યુક્તિ બહુ ભાવસુરે, આગલ બેઠો આય. નૃ. ભા. ૯
મુનિવર ધ્યાન મુંકી કરીરે, કરવાને ઉપગાર; નૃ.
નૃપને દીધી આશિષારે, તાપસ તપ આધાર. નૃ. ભા. ૧૦
યુગાદિસ જીનવર તણોરે, ધર્મ રહ્યો હિતકાર; નૃ.
રાજન સર્વ અસાસતોરે, ઇણ સંસાર મઝારિ. નૃ. ભા. ૧૧
તનધન યોવન કારિમોરે, જેહવો સંધ્યા રાગ; નૃ.
વાર ન લાગે વિણસતાંરે, તિણિથી કેહો રાગ. નૃ. ભા. ૧૨
એ ધન પાડે ધર્મથીરે, ધનથી અનરથ હોઇ; નૃ.
દુખદાઈ સુખ વિસયતારે, જ્ઞાન વિચારી જોઇ. નૃ. ભા. ૧૩
વિષયાસામેલ્હે નહીરે, અણમિલતે પણ જેહ; નૃ.
ઇણ પરભવ આકરારે, દુઃખ પામે નર તેહ. નૃ. ભા. ૧૪

પંચ વિષય વિષ સારિખારે. જેહ હણે સમકાલ; નૃ.
તે સુખ પામે પ્રાણિયારે, ન પડે દુર્ગતી જાલ. નૃ. ભા. ૧૫
ચ્યાર કષાય અરિ આકરારે, પૂરવ સંચિત પુન્ય; નૃ.
લેઈ જાય દેખતાંરે, એ સરિખા નહિ અન્ય. નૃ. ભા. ૧૬
ક્રોધયોધ મોટો તિહાંરે, કિણ હીન જીતો જાય; નૃ.
પ્રાણી હુ જીતા ઇણેરે, સહુનેએ દુખદાઈ. નૃ. ભા. ૧
ક્રોધાગ્નિ ધન પુન્યનેરે, બાલી ભસ્મ કરંત; નૃ.
મુખ્ય એહ કસાયમાંરે, ભાખ્યા શ્રી ભગવંત. નૃ. ભા. ૧૮
પરમાદે પણ જીવનેરે, હિંસા કુગત પ્રદાય; નૃ.
ક્રોધે જંતુ ભણી હણેરે, નિશ્ચય નરકે જાય. નૃ. ભા. ૧૯
ક્રોધે જે હિંસા કરેરે, પામે નરક દુવાર; નૃ.
ધર્મ દ્રુમ છેદણ ભણીરે, તીક્ષણ ક્રોધ કુઠાર. નૃ. ભા. ૨૦
ક્રોધે જે હિંસા કરેરે, પામે દુઃખ અપાર; નૃ.
તોપરતપિ કીધી થકીરે, મેલે નરક મઝાર. નૃ. ભા. ૨૧
જો રાજયાદિક સુખ ભણીરે હણે, ગજાસ્વનર કોડિ; નૃ.
તે બાલે નિજઘર ભણીરે, તે માણસ પશુ જોડિ. નૃ. ભા. ૨૨
નરક લહે અંત રાજ્યનેરે, તેહને કાજે રાય; નૃ.
વૈરી કરે નિજ વાતસુંરે, જંતુ હણે કેઇ ઘાય. નૃ. ભા. ૨૩
લખમી બુદ્બુદસારિખીરે, એહ શરીર અસાર; નૃ.
પ્રાણતણા ગતિસારિખારે, પાપમકરિ સુવિચાર. નૃ. ભા. ૨૪
પાપે બહુ દુખ પામીએરે, પાપે દુર્ગતિ જાય; નૃ.
ત્રીજેખંડ જીન હર્ષ એહરે, ઢાલ છવીસમી થાય. નૃ. ભા. ૨૫

સર્વ ગાથા, ૮૬૪, (૮૫૪)

દુહા.

બીજી બાંહ સમાનજે, તે ભાઈસું રાય;
રણ આરંભ્યો તે કિસું, મેલ્હિ મ કરિ અન્યાય. ૧
વૈરીસું પણ કિણિહીસું, કરીએ નહી વિરોધ;
વૈર સહોદરસું તદા, એકાક્ષિનિષ્ણૂદન બોધ. ૨
જો રાજ્યાદિક કારણે, ભ્રાતહણે કરિ જોર;
તે નિજાંગ પોતે હણી, ભક્ષણ કરે કઠોર. ૩
તું આરાધે ધર્મને, શ્રી યુગાદિ તેમ;
હિંસાને ટાલી જેણે, તે આણીજે કેમ. ૪
તાપસના મુખથી સુણી, દયાદ્ર હૃદય થયા ભૂપ;
જાણી મુનિવર ધરમરત, ભાસે વચન અનૂપ. ૫
સંપતિ સઘલીતાં લગે, તાંલગે રાજ્ય અખંડ;
મૃત્યુ ન આવે તાં લગે, પૃષ્ટિ ગામિનિચંડ. ૬
રોગ ગૃહ કાયા ચપલ, ક્ષણ વિધ્વંસી પ્રાણ;
રાજ્ય સંધ્યા અભ્ર સારિખો, નિજહિત
ચિંત વિજાણ. ૭
માંસ વસા મૂલમૂત્ર તેમ, મજ્ઝામેદ સહિત;
નવ પ્રણાલ નિતિ પ્રતે વહે, રોગ મલે સંભૃત. ૮
અશુચિથકી કાયા અસુચિ, અચલ નહી ચલદેહ;
તેહને કાજે કુણ કરે, પાપ દુઃખાકર જેહ. ૯

ઢાલ—પાસજીણંદ જુહારીયે એ દેશી; ૨૭.

રાય સુણી એહવી, ગિરા વૈરાગ્ય આવ્યો મનમાંહેરે;
સુવલ્ગુ મુનિચરણે નમ્યો, ભાષે વચન ઉમાહેરે. રા. ૧

તું ગુરૂ તું મુજ દેવતા, તું ભવસાયરથી તારેરે;
દીક્ષા દ્યો કરૂણા કરી તુજ વિણુ કોણ મુજ નિસ્તારેરે. રા. ૨
એહવો કહી મુનિ વચનથી, એકાકી તિહાં નરરાયોરે;
ભાઇ ભણી ક્ષમાઇવા તેહની સેનામાં આયોરે. રા. ૩
વૃદ્ધ ભાઇને આવતો, વાલિખિલ્લ એકાકી દેખીરે;
તતક્ષિણ ઉઠયો તિહાં થકી, સામ્હો આવ્યો અદ્વેષીરે. રા. ૪
તે ભૂમી લૂઠતો થકો, અગ્રજના ચરણ પ્રમાર્જીરે;
નિજ મસ્તક કેશે કરી, તેહસું અતિ પ્રીતિ ઉપાર્જીરે. રા. ૫
તું પૂજ્ય અમારે ઘરે આવ્યો, આજ પુણ્યદશા મુજ જાગીરે;
તે માટે સુપ્રસન્ન થઇને, એ રાજ્ય ગ્રહ વડ ભાગીરે. રા. ૬
અનુજ ભક્તિ હરષિત થયો, મુનિમુજને સમજાવ્યોરે
દ્રાવિડ રાજા એમ કહે, સદ્બોધ હીયામાં આવ્યોરે. રા. ૭
રાજ છોડું છું માહરો, તો સું કરૂં તાહરો લેઇરે;
રાજ્ય રાજ્ય દુર્ગતિતણો, આપે વલી દ્યે દુઃખ કેઇરે. રા. ૮
આવ્યો તુજ ખમાઈવા, ભાઈ તુજ કોપ ચડાવ્યોરે;
રાજ તજી લેસું હવે, સંયમશું ચિત્ત રમાવ્યોરે. રા. ૯
જેષ્ટ તણી વાણી સુણી, વાલિ ખિલ્લ નૃપતિ એમ ભાસેરે
હું અનુચર ભાઈ તાહરો, વ્રત લેઇસિ તાહરી સાખેરે રા. ૧૦
રાજ્યે નિજર દીકરા, થાપ્યા નિજ દેશ ભલાવીરે.
દશ કોડિનરસું વ્રત લીયો, તે તાપસ પાસે આવીરે. રા. ૧૧
સહુ જટાધારી થયા, ફલ ફુલ કંદ ફલાસીરે,
લાખ વરસ તાપસતણો, વ્રત પાલ્યો થઇ નિરાસીરે. રા. ૧૨
એ જણુ વિદ્યાધર મુનિ, નભ માર્ગ ચાલંતારે;
ધર્મ શાંત રસનીપરે, આવ્યા તિહાં મૂરતિમંતારે. રા. ૧૩

તેહુને પૂછયો તાપસે, પાયે લાગી તિણિવારોરે,
જાસો કિહાં કિહાંથી આવ્યા, પાવન કરવા અવધારોરે. રા. ૧૪
તાપસને મુનિવર કહે, અમે પુંડરીક ગિરિજાસુંરે;
આવ્યા અમે ઈહાં વિચારતા, તિહાં જઈ નિર્મલ થાસુંરે. રા. ૧૫
પુછયો મુનિને તાપસે, કુણ ગિરિ પુંડરીક કહાવેરે;
તે તાપસને તારવા, શત્રુંજય કથા સુણાવેરે, રા. ૧૬
ઠામ અનંત સુકૃત તણો, સંસાર સમુદ્ર તરંડોરે;
તે તીરથ સોરઠ ઠામ એ, સાસ્વત ગિરિ પાપ વિહંડોરે. રા. ૧૭
અનંત ઇહાં મુગતિ ગયા, એ તીરથતણે પ્રભાવેરે;
વલી ઈહાં ઘણા સીજસે, ઇણ ગિરિ સહુકો સુખ પાવેરે. રા. ૧૮
એ તીરથ મહાતમ તે સુણી, યાત્રાનો થયો ઉછાહોરે;
સાધૂ સંઘાતે સંચર્યા, મેટણ ભવ દુખ દાહોરે. રા. ૧૯
આગલિ સરોવર નિરખીયો, દ્રુમ આલી વ્યાપિત પાલીરે;
તાપસ ગ્રીષમ પીડીયા, આવ્યા તિહાં છાંહ નિહાલીરે. રા. ૨૦
હંસ તિહાં એક ઉજલો, બહુ હંશતણો પરિવારોરે;
શ્વાસોશ્વાસ હૈયે રહયો, મુખ ફાડયો ચરણ પસારોરે. રા. ૨૧
જન દેખી ઉડી ગયા, હુતા જે હંસ અનેરારે;
તે અશક્ત પડી રહયો, યમપુર કરણ વસેરારે. રા. ૨૨
જલ લેઇ નિજ પાત્રથી, મુનિ એક ગયો તિણિ પાસેરે;
નીર રસાયણનીપરે, સદયા મુકયો તસુ આસ્યેરે. રા. ૨૩
તિણિ જલ તેહને સુખ થયો, તેહને મુનિ સરણા આપેરે;
ભવકાંતાર ભ્રમણ થકી, સરણા તે ભવદુઃખ કાપેરે. રા. ૨૪
ભવ૨ જીવ વિરાધીયા તે કેઈ જેહ મરાલોરે;
તું તે ભણી ખમાવજે, તુજને ખામો તત્કાલોરે. રા. ૨૫

કિણિસું દ્વેષ ન રાખજે, સહુસું કરિ મૈત્રી ભાવોરે;
ઢાલ સત્તાવીસમી થઈ, જીન હર્ષ ત્રીજે ખંડ ગાવોરે; રા. ૨૬

સર્વ ગાથા, ૮૯૫.

દુહા.

શ્રી શત્રુંજય ગિરિપ્રતે, સમરિ યુગાદિ જીણંદ;
નમસ્કાર સંભલાવીયો, જેહથી લહે આણંદ. ૧
થયોહંસપીડા રહિત, સુણ્યો જામ નવકાર;
પામ્યો મરણ સમાધિમાં, થયો સુધર્મ સુસાર. ૨
શુદ્ધોપદેશ સુણિ મુનિતણો, તાપસ પણ તિણિવાર;
ક્રિયા તજી મીથ્યાત્વકી, જીન વ્રત અંગીકાર. ૩
સમ્યકત્વ ભકતે આદર્યો, મુનિવર પાસે તામ;
જટાતણા લોચન કીયો, યથાવ્રતી તિણીવાર. ૪
પહેલી જીન ભકતા હુતા, વલી થયા વ્રતધાર.
મુનિની લેઈ આગન્યા, તાપસ ચાલ્યા તિણિવાર. ૫
માર્ગે જન પ્રતિ બોધતા, કરતા મહી પવિત્ર;
જયણા કરતા જીવની, દીઠો ગિરિવર તત્ર. ૬
વિમલાચલ દેખી કરી, હર્ષ લહયો મુનિરાજ;
ઉપરિ ચડયા ઉછાહસુ, જાણી ચઢયા ભવપાજ. ૭

ઢાલ—કિશનપુરી કનિજ૨ બુરી હાથમાં ઠીકરોને કાખમાં ઘુરી;
નાગા કિસનપુરી તુજવીણ મઢીયાં ઉજરપરી—એ દેશી. ૨૯

તીન પ્રદક્ષિણા દેઈ મુનિ તેહ, નિત્ય પરાયણને હર્ષે ધરેહ;
મોહયો મન ગિરિરાજ, ધન૨ દિન ભેટયો અમે આજ;

રિષભજીનેસર સોવનવાન્, ચરણ કમળ નમીયા સુપ્રધાન;
ભવસાયર તારણ એ જીહાજ. આ. ૧
ઉલ સતીભકતે મન રંગ, નિજ શકતે આણી ઉછરંગ;
અનંત ગુણે ભરીયા જગદીસ, તિહાં ગાવે તેહનાં
નિશદિસ. મો. ૨
શત્રુંજય રહ્યા સગલા સાધ, તીરથ સેવા કરે ભાવ
અગાધ; મો.
દ્રાવિડ આદિક મુનિ ગુણગાહ, માસ ખમણ કીધા
મન ઉછાહ. મો. ૩
જ્ઞાની વિદ્યાધર મુનિ તેહ, બીજા દશ કોડિ મુનિ જેહ; મો.
એહવી શિખામણ દે તાસ, કરવા તેહના કર્મનો
નાસ. મો. ૪
તુમે ઈહાં રહો મુનિવર સહુ કોઈ, કર્મતણો ક્ષય
નિશ્ચય હોઈ; મો.
તીરથ પ્રભાવે કેવલ જ્ઞાન, પામી તુમે લહિસો અવિ
ચલ થાન. મો. ૫
એહવો તેહને દઈ ઉપદેશ, બે મુનિ વિચર્યા દેશ
વિદેશ; મો.
તે દ્રાવિડ આદિક મુનિરાય, માસખમણ તપ કરે
તિણિઠાય. મો. ૬
તપથી ક્ષિણ થયા સહુ અંગ, નિર્યામણ કીધ
મનરંગ; મો.
લાખ ચોરાશી જીવ ખમાવી, ત્રિકરણ નિર્મલ ભાવન
ભાવી. મો. ૭

પામી નિર્મલ કેવલ સાર, દુષ્ટ કર્મ ક્ષય કર્યા
અપાર; મો.
અંત મુહૂર્તે લહ્યા શિવરાજ, સિદ્ધ થયા સિદ્ધા સહુકાજ. મો.
સૌધર્મથી આવ્યા તિણિવાર, હંસદેવ ધરીભક્તિ અપાર. મો.
તેહ મહામુનિ જીહાં શિવ લીધ, નિર્વાણોછવ બહુ
પરિકીધ. મો. ૮
નિજ સ્વરૂપ દાખવિ સહુ હંસ, લોક ભણી મુનિ
કરી પ્રસંસ; મો.
હંસાવતાર તીરથ નિપજાઈ, દેવ ફરી દેવ લોકે
જાઇ. મો. ૯
રાકા કાર્તિક માસની જાણિ, મુનિવર દશ કોડી
પરમાણ; મો.
શત્રુંજય ગયા મુગતિમઝારિ, દુષ્ટ કર્મ ક્ષય કરિ
તણિ વાર. મો. ૧૦
ચૈત્રતણી પુનિમ દિન તેમ, પુંડરીક શિવ પોહતા
પેમ; મો.
કાર્તિક ચૈત્રિ પોર્ણિમા જોઇ, મોટા પર્વ કહ્યા એ
દોઈ, મો. ૧૧
કાર્તિક માસખમણથી જેહ, કર્મ ખપાવે નરગુણ
તેહ; મો.
સો સાગર પિણિ નરક મઝારિ, કર્મ ખપાવે નહિ
તે નીર્ધાર. મો. ૧૨
કાર્તિક પોનિમ એક ઉપવાસ, કરે શત્રુંજય પૂર્ણ
ઉલાસ; મો.
હત્યા પાતક સ્ત્રી બ્રહ્મબાલ, નરછૂટે તેહથી તત્કાલ. મો. ૧૨
કાર્તિક રાકા જેહ પ્રધાન, પવિત્ર કરે થઇ અરિહંત ધ્યાન; મો.

સઘલાં સુખ ભોગવે સંસાર. નિરવૃતિ સુખ પામે
નરનાર. મો. ૧૪

કાર્તિક દશ કોટી પરમાણ, મહા પાપના કારક જાણ; મો.
ક્ષેત્રતણો પરભાવ વિશેષ, મોક્ષ ગયા ક્ષય કર્મ દેખિ. મો. ૧૫

મિથ્યાત્વીનર જેમતિહીણ, જ્ઞાન લોચન થયાં તેહનાં
ક્ષીણ; મો.

તજી વિમલાચલ તીરથરાજ, જીહાં તિહાં ભમે સુખને કાજ. મો.૧૬

શ્રી ભરતેસર ગયા નિર્વાણ, પછે પૂરવ કોડિ પ્રમાણ; મો.
દ્રાવિડ વાલિખિલ્લ હુયા મુનીસ, નિવૃત્તિ પદ લહયો
ઈણિગિરીશ. મો. ૧૭

તેહુના નંદન તિહાં આવીયા, યાત્રાયે સંઘ સુભાવિયા; મો.
પંક્તિ પ્રાસાદ કરાવી તિહાં સાર, તિણે સોભાવ્યો
ગિરિશ્રીકાર. મો. ૧૮

ઈણિ પરિ મુનિવર કોડિ અનેક, ઇહિં સીધા ધરીય
વિવેક; મો.
પૂરી થઈ જીન હર્ષ ત્રિખંડ-ઢાલ અઠ્ઠાવીશ એહ
અખંડ. મો. ૧૯

ईतिश्री जिन हर्ष विराचितेश्री शत्रुंजय माहात्म्य चतुष्पद्यां भरययात्रा पुंडरीक द्राविडं वालिखिल्लादि मुक्ति वर्णनो नाम तृतीयखंड : संपूर्ण : ॥३॥

સર્વગાથા, ૯૨૧. (પાઠાંતરે (૯૧૬)

દુહા.

શ્રી અરિહંત ચરણે નમું, જેહથી સહુ સુખ હોઈ;
ચોથો ખંડ કહું હવે, સાંભળજો સહુ કોઇ. ૧
સુરપતિ આદ્ય અવસર્પિણી, પ્રથમ કીયો ઉદ્ધાર;
ભરતેસર બીજા હિવે, સાંભળી તું અધિકાર. ૨
ભરત તણે પાટે પ્રવર, થયો અયોધ્યા રાય;
દંડવીર્યાભિધ આઠમે, ટાલે ઈતિ અન્યાય- ૩
આ ચારે ભરતેશ જેમ; શ્રાધ પુજન સુવિચાર;
ત્રિણ ખંડનો અધિપતિ, જગમેં જશ વિસ્તાર. ૪
ષટ્કોટિ પૂર્વ કોડિ ગયાં થકાં; ભરતાધિપથી જાણ,
સૌધર્મેંદ્ર બેઠો સભા, નિજ ગુણ કરે વખાણ. ૫
દેખી નૃપ દંડ વીર્યને, ઽરષભ વંશ સણગાર;
સામિવત્સલ નિત્ય કરે, ધર્મ અક્ષોભ્યા ધાર. ૬
શ્રાવકને જીમાવિને, જીમિ નિયમ ધરંત;
ઈંદ્ર પ્રસંસા એહવી, કીધી સહુ સુણંત. ૭

ઢાલ—મહિબૂબ જાલિમ જટિણી. એ દેશી. ૧

ર કોઇ મિથ્યાત્વ વાસી, સદહો નહી વચન વિલાસીછે; સુ.
મન માંહિ મત્સર ધરીને, બહુ રૂપ શ્રાવકના કરીને હો. સુ. ૧
હૃદય કનક જનોઈ સોહે, ધર્મી જનના મન મોહે હો;
બ્રહ્મચર્ય નિર્મલ પાલે, સંગતિ નારીની ટાલે હો. સુ. ૨
વ્રત બાર શ્રાવક કેરાં, ધારે વારે ભવ ફેરા હો;
તનુવસ્ત્ર નિર્મલ પહેર્યાં, આચાર કીણુહી ન વિસર્યાં હો. સુ. ૩
ભલી બાર તિલક બણાયા, ઽસરિ કપિલ શિખા સોભાયા હો.
ભરતેષ પૂર્વે કીધાં, ચઉ વેદ ગુણે સુખ સીધા હો. સુ. ૪

તનુ ગૌર વર્ણે વિરાજે, શુદ્ધ શ્રાવક સમિતિરાજે હો;
વલી ઇર્યા સમિતિ પાલતા, હલુવે હલુવે હાલતા હો. સુ. ૫
આદર દઈ બોલાવ્યા, મુજ મંદિર સાહમી આવ્યા હો;
ભોજન કાજે નુંહુંતરીયા, ભોજન કરીજ્યો ગુણ
ભરીયા હો. સુ. ૬
ઉલસતી ભક્તિ રોમાંચે, જીમાવે રૂડી સંચે હો;
નૃપ ભોજ્ય વિવિધ જમાવે, સૂરજ તે તે ધરિ
જાવે હો. સુ. ૭
એમ દિન પ્રતે દેવ દિખાવે; ઉપરિ વલિ આવે હો;
નૃપ જમવા નવ પામે, સૂર્યાસ્ત થાયે તિણુ ઠામે હો. સુ. ૮
એમ આઠ દિન તે દેવો, કીધી માયાની ટેવો હો;
તસુ ભક્તિ તોહી ન ખોણી, સાહમી સુત થઈ હીણી હો. સુ. ૯
નૃપ આઠ દિવસ રહ્યો ભૂખ્યો, પણ તોહી વ્રત નવ દૂખ્યો હો;
મનમાંહિ વિસ્મય પામ્યો, પરતક્ષ થઇ સુર ખામ્યો હો. સુ. ૧૦
ચિરનંદ તું ચિરજીવી, તુજ પુન્ય અખંડ સદીવી હો;
તુજ કીધ પરીક્ષા આવી, પણ ન શક્યો તુજ ચુકાવી હો. સુ. ૧૧
એટલે આવ્યો સુરસામી, શ્લાષા કીધી ગુણ ગ્રામી હો;
નિજ વંશ તે દીપાયો, તાહરો જશ સઘલે ગાયો હો. સુ. ૧૨
જે કૃત્ય ભરત રાજાનાં, તે કીધાં તે સહુ વાનાં હો;
શત્રુંજય યાત્રા કરીએ, પ્રાસાદ વલી ઉદ્ધરીયે હો. સુ. ૧૩
રરાય વચન કહીને, શર સહિત ધનુંષ લઇને હો;
દિવ્યહાર વળી રથ દીધાં, દોઇ કુંડલ રાજા લીધા, હો. સુ. ૧૪
સુરનાથ સ્વર્ગ સિધાયા, નિસાણ નૃપતિ વજડાયા હો;
સંઘ ચઉ વિહ કીધ સજાઈ, સેના ચતુરંગ બણાઈ હો. સુ. ૧૫

જિન બિંબ વિઘ્ન વિદારે, આગલી દેવાલય ધારે હો;
સામંત મહાધર મંત્રી, સેનાની સૈન્ય પવિત્ર હો. સુ. ૧૬
બહુ રિદ્ધિ લેઇ સંઘાતે, બહુ નરનારી થયા સાથે હો;
શત્રુંજય સઘ ચલાયો, સંઘવી દંડવીર્ય કહાયો હો. સુ. ૧૭
બહુ દેશ પ્રતે અતિ ક્રમતો, તસુ નાથ ઉપાય ન ગ્રહતો હો;
કાશ્મીર દેશાંતે આયા, તીરથ ભેટણ ઉમાહ્યા હો. સુ. ૧૮
પરભાત થયો રવિ ઉદયો, તિહાંથી સંઘ ચાલ્યો સઘલો હો;
બે શૈલ મહાશૈલ શૈલે, માર્ગ રોકયો તે વેલે હો. સુ. ૧૯
સંઘ લોક સહુ કો ડરીયા, જઈ ન શકે પાછા ફરીયા હો;
મહારાય બે ગિરિ મલીયા, પંથ રોકી રહ્યા મહા
બલીયા હો. સુ. ૨૦
નરનાથ કૌતક જાણી, આવ્યો સાંભલી નરવાણી હો;
ગિરિ દોઈ તેને જકડીયા, માંહે માંહે આથડીયા હો. સુ. ૨૧
વજ્ર માંહિ કુલિંગા વરસે, તેમ સંઘટ્ટ પાવક નિકસે હો;
પાવક કાલા વિકરાલા, જગ તીન દહણ ઉજમાલા હો. સુ. ૨૨
તે કાલ કિણુ હિન સહીયે, તેજો લેસ્યો જીમ દહીયે હો;
રાજા નયણે દીઠો, બે પર્વત તણો અંગીઠો હો,
મંત્રીસ સુભમતિ પયંપે, મહારાય સહુજન કંપે હો. સુ. ૨૩
કોઈ દુષ્ટ સુરનો ચાલો, દીસે પરતક્ષ નિહાલો હો;
ચોથા ખંડની એ પહેલી, જીનહર્ષ ઢાલ થઈ સોહીલી હો. સુ. ૨૪
સર્વ ગાથા, ૩૧.

દુહા.

શાંતિ ઉપાય કીયા ઘણા, તોહી તુષ્ટ ન થાય;
ઇંદ્રદત્ત કોદંડ તબ, કર સંગ્રહીયો રાય. ૧

કર્ણ સમ ખેંચી કરી, શબ્દ કીયો ટંકાર;
ધનુષ બાણ ચઢાવીયો, રિપુ હણવા તિણિવાર. ૨
કોઇક પ્રગટયો તેટલે. બીહામણો અપાર;
પિંગ કેશ સિર જેહને, દાવાનલ આકાર. ૩
ઘ્રાણ રંધ્ર જાણે ગુફા, સાસ ઉડાડે વૃક્ષ;
ભુજાદંડ તાલોપમા, દંત કુંત સાદક્ષ. ૪
નખ વ્રાત અંકુશ જીસા, નાખિ સિંહ વિદાલ;
રાખિ૨ એમ બોલતો, પ્રગટ થયો વૈતાલ. ૫
વિનય કરિ બહુ ભક્તિસું, ચરણે લાગ્યો આઈ;
રે માર્ગ કેમ રોકીયો, ક્રોધે બોલ્યો રાય. ૬
તું કોણ તુજ બલ કેહનો, કોણ તારો રખવાલ;
એકે બાણે તાહરા, પ્રાણ હણું તત્કાલ. ૭
હવે વેતાલ કહેઇસું, કૃપાવંત સિરતાજ;
ક્રોધ મકરિ મુજ ઉપરે, તત સુણો મહારાજ. ૮

ઢાલ—છોડી હો પ્રિયા છોડિ ચલ્યો નિવાસ,—એ દેશી. ૨

પૂર્વે હો રાજા પૂર્વે વિયદ્ગતિ નામ, હુતો હો રાજા હુંતો
વિદ્યાધર અગ્રણીજી;
જીત્યો હો રાજા જીત્યો હોતે સંગ્રામ, મુજને હો રાજા,
મુજને હો માર દીધી ઘણીજી. ૧
પીડયો હો રાજા પીડયો વેદન જોર, મૂઉ હો રાજા મૂઉ
અલ્પાયુષે તિહાંજી;
ભમીયો હો રાજા ભમીયો હો ભવભૂરિ, કોણહી હો રાજા
કીણહી પુન્ય કાનન ઈહાંજી. ૨
હુઓ હુઓ હો રાજા હુઓ હું વેતાલ,

પરવત હો રાજા પરવત બેને આંતરેજી;
તુજને હો રાજા તુજને જ્ઞાને દીઠ;
મારગ હો રાજા મારગ મેં રોકયો તરેંજી; ૩
તાહરે હો રાજા તાહરે હો ધનુષ ટંકાર;
એ ગિરિ હો રાજા એ ગિરિ વિસંસ્થૂલ થયાજી;
તારક્ષ હો રાજા તારક્ષ પક્ષ વિઘાત,
પન્નગ હો રાજા પન્નગ પાસ થઈ ગયાજી. ૪
મુજને હો રાજા મુજને ન જીત્યો કેણ;
રાક્ષસ હો રાજા રાક્ષસ દાનવે માનવેજી;
તાહરો હો રાજા તાહરો બલ ન ખમાય,
જીત્યો હો રાજા જીત્યો તેં મુજને હુવેજી. ૫
રહિસું હો રાજા રસિસું હો તુજ આદેશ—
કિંકર હો રાજા કિંકર થઈ હું તાહરોજી;
તિહાં કોણ હો રાજા તિહાં કોણ રાખ્યો તાસ,
સેવક હો રાજા સેવક થઈ રહે માહરોજી. ૬
આગલિ હો રાજા આગલિ ચાલ્યો સંઘ;
પહુતા હો રાજા પહુતા હો શત્રુંજય ગિરિજી.
જર્જર હો રાજા જર્જર દેખી પ્રાસાદ,
તેહના હો રાજા તેહના ઉદ્ધાર કર્યા ફરીજી. ૭
કીધી હો રાજા કીધી હો પૂજા સ્નાત્ર,
બહુપરિ હો રાજા બહુપરિ ભરત તણી પરેજી;
વાવ્યો હો રાજા વાવ્યો દ્રવ્ય સુક્ષેત્ર,
ભાવે હો રાજા ભાવે સંઘ પૂજા કરેજી. ૮
આવ્યો હો રાજા આવ્યો શ્રી ગિરનાર;

સઘલો રાજા સઘલો હો સંઘ લેઇ કરીજી;
કીધા હો રાજા કીધા હો જીર્ણોદ્ધાર,
સુરપતિ હો રાજા સુરપતિ વચન હૈયે ધરેંજી. ૯
અર્બુદ હો રાજા અર્બુદ શ્રી વૈભાર,
અષ્ટાપદ હો રાજા અષ્ટાપદ પણ આવીયાજી;
સમેતે હો રાજા સમેતે સંઘ સંઘાત;
યાત્રા હો રાજા યાત્રોદ્ધાર કરાવીયોજી, ૧૦
આવ્યા હો રાજા આવ્યા નિજપુર રાય,
યાત્રા હો રાજા યાત્રા હો તીરથની કરિજી;
ચક્રી હો રાજા ચક્રી હો જીમ આદર્શ,
અન્ય દિન હો રાજા અન્ય દિન નિરખી વપુ સિરીજી. ૧૧
પામ્યો હો રાજા પામ્યો કેવલ જ્ઞાન,
દંડ વીર્ય હો રાજા દંડ વીર્ય નૃપ મુગતે ગયોજી;
બીજો હો રાજા બીજો હોએ ઉદ્ધાર;
પૂરો હો રાજા પૂરો એતલે થયોજી. ૧૨
એક દિન હો રાજા એક દિન શક્રઇશાન;
ભકતે હો રાજા ભકતે હો નમવા જીન ભણીજી;
ક્ષેત્રે હો રાજા ક્ષેત્રે હો મહાવિદેહ;
શ્રીજીન હો રાજા શ્રીજીન મુખવાણી સુણીજી. ૧૩
ભવમાં હો રાજા ભવમાં જેમ માનુષ્ય,
દિનકર હો રાજા દિનકર ગ્રહમાં હેય થાજી;
નામે હો રાજા નામે હો જંબુ દ્વીપ;
ઉત્તમ હો રાજા ઉત્તમ દ્વીપમાંહે તથાજી. ૧૪
દેશે હો રાજા દેશે હો સોરઠ દેશ;

પુંડર હો રાજા પુંડર ગિરિ પર્વત સિરેજી.
દેવે હો રાજા દેવે હો શ્રી નાભેય;
કીર્તન હો રાજા કીર્તનથી પાતક હરેજી. ૧૫
ધન૨ હો રાજા ધન૨ ભારત ક્ષેત્ર,
ધન૨ હો રાજા ધન૨ જનેતા જાણીએજી;
પૂજે હો રાજા પૂજે ગિરિ પુંડરીક,
તિરથ હો રાજા તીર્થ જગત વખાણીએજી. ૧૬
પાતક હો રાજા પાતક જાયે નાસી,
વિમલાચલ હો રાજા વિમલાચલ હૈયડે વસેજી;
સુરજ હો રાજા સૂર્ય સદા પ્રકાશ,
તિહાં કિણ હો રાજા તિહા કિમ તમઉલસેજી; ૧૭
દુહિલો હોરાજા દુહિલો બોધિ બીજ,
કોડી હો રાજા કોડી ભવે પણ પામતાજી;
તતક્ષણ હો રાજા તતક્ષિણ લહીયે તેહ,
ગિરિવર હો રાજા ગિરિવર સિર નામતાજી; ૧૮
સહુ તત્વ હો રાજા સહુ તત્વમાંહિ સમ્યકત્વ,
દૈવત હો રાજા દૈવતમાં જીન દોહિલોજી;
વિમલાચલ હો રાજા વિમલાચલ ગિરિ જેમ,
તીરથ હો રાજા તીરથમાંહિ છે ભલોજી. ૧૯
સાંભલિ હો રાજા સાંભલિ ઈશાનેંદ્ર,
દેસણ હો રાજા દેશણ સા ત્રિભુવનપતિ તણીજી;
તીરથ હો રાજા તીરથ ભેટણ કાજ;
આવ્યો હો રાજા આવ્યો શત્રુંજય ભણીજી. ૨૦
કીધી હો રાજા કીધી અઠાહી ઈંદ્ર,

ઉચ્છવ હો રાજા ઉચ્છવ બહુ સુરસુ મિલીજી;
જોવે હો રાજા જોવે સર્વ જીન તીર્થ,
પૂરે હો રાજા પૂરે નિજ મનની રલીજી. ૨૧
દીઠા હો રાજા દીઠા નયણે તામ,
વાસવ હો રાજા વાસવ કોઇક જાજરાજી;
સુરની હો રાજા સુરની હો શક્તિ પ્રાસાદ,
કીધા હો રાજા કીધા શ્રી જીનરાજરાજી. ૨૨
સાગર હો રાજા સાગર સત ગયા જેમ,
દંડ વીર્ય હો રાજા દંડ વીરજ રાજા થકીજી;
કીધો હો રાજા કીધો હો તૃતીય ઉદ્ધાર,
ઈશાન હો રાજા ઇશાન પતિ શાસ્ત્રે વકીજી. ૨૩
ધન જે હો રાજા ધન જે કરે ઉદ્ધાર,
ઇણ ગિરિ હો રાજા ઈણ ગિરિ શ્રીજીનપતિણોજી;
ચોથે હો રાજા ચોથે હો (બે) ખંડ,
જીનહર્ષ બીજી હો રાજા બીજી હો ઢાલ સહુ સુણોજી. ૨૪

સર્વ ગાથા, ૬૨, (૬૧)

દુહા.

ચૈત્ર પુનમ અન્યદા, સુર આવ્યા સુ વિશેષ;
નમવા રૂષભ જીણંદને, શત્રુંજય ફલ દેખ. ૧
હસ્ત સેનાખ્ય પુરવતણી, દેવી હસ્તિની નામ;
થઇ મિથ્યાત્વણી કાલ વસી, કોટી સુરી વ્રજતામ. ૨
જૈન ધર્મની દ્વેષિણી, ક્રુર મહા બલવંત;
તાલધ્વજ સુખ ક્ષેત્ર પતિ, જેને વસિ ચાલંત. ૩

વિસંસ્થૂલ તીરથ કીયો, દ્વેષ ધરી તિણિવાર;
પરદ્રોહ સ્વેચ્છાચારિણી, મદ્ય માંસ આહાર. ૪
તિણિ દેવી માયા કરી, પર્વત કીયા અનેક;
શ્રી શત્રુંજય સારિષા, વચન તાસ વિવેક; ૫
દેવ તેહ બહુ દેખિને, મનમાં વિસ્મય થાય;
માંહોમાંહે ચિંતવે, કોને નમીયે જાય. ૬
સું પૃથિવ માંહે ઘણા, શત્રુંજય ગિરિ એહ;
અથવા બહુ થયા એકથી, દેખી ભક્તિ અછેહ. ૭
અથવા એક પર્વત વિષે, અમે ન માઉં જોઈ;
સહસ્ર રૂપ કીધા તેણે, ઉત્તમ વત્સલ હોઇ. ૮

ઢાલ—વિમલચલ સિરતિલો, એ દેશી. ૪.

એમ ચિંતાતુર સુર થયા, પરજુંજયો નહી જ્ઞાન;
કીધી સઘલે પરવતે, સ્નાત્ર પૂજયા સુભ ધ્યાન. એ. ૧
અષ્ટાન્હિકા ઉચ્છવ કરી, જાવા વાંછે જામ;
એકો પિણિ તીર્થ તણો, ટુક ન દીસે તામ. એ. ૨
એ સું થયો સુર ચિંતવે, મનમાં પડી સંભ્રાત;
ભક્તિ કુભક્તિ થઈ કિસું, વિમલાચલ ન દેખાત. એ. ૩
વિશ્વ પાવન કૃત એ ગિરિ, પહિલી દીઠ અનેક;
એટલા મેં એ સું થયો, હવણાં દીસે એક. એ. ૪
નાકી એહવું ચિંતવી, અવધિ પ્રજુંજયો તામ;
જ્ઞાને પ્રગટ નિહાલીયો, એ છે દેવીનાં કામ. એ. ૫
ત્યારે સુર કોપ્યા સહુ, પ્રલય ભાસકર જેમ;
ક્રોધ જવાલા મહા આકરી, મુકી સુરીને તેમ. એ. ૬

ક્રોધ વૈશ્વાનરસું ઘણું બળતી દેવી દેહ;
આવી સહુ પરિવાર સું, ચરણે લાગી તેહ. એ. ૭
હું તો તમારી કિંકરી, તમે અમારા સ્વામિ;
તૃણોપમાન તમે આગલિ, ક્રોધ તજ્યો ઇણિ ઠામ. એ. ૮
અમે અજ્ઞાન વસે કરી, માઠી ચેષ્ટા એહ;
આજ પછે કરશું નહી, એ અપરાધ ખમેહ. એ. ૯
ત્રિદશ કહે એહવો સુણી, તીરથ ઘાતિની દુષ્ટ;
વિપ્રતારી શી વલી અન્યને, અવનિ પરે એ અનિષ્ટ. એ. ૧૦
કીધો મલિન પલાદિની, પર્વત પવિત્ર તીર્થેશ;
મુકી તીર્થ રક્ષા ભણી, તુજને ઇહાં ભરતેશ. એ. ૧૧
આજ્ઞા તે માને નહિ, એહવા કરે અકાજ;
તીરથ વિધ્વંશ કારિણી; મરિસ સહી તું આજ. એ. ૧૨
બીહની દેવી હસ્તિની, સુર વાણિની સુણેહ;
શ્રીજીન શરણ ગયા વિના, મુકે નહિ મુજ એહ. એ. ૧૩
રિષભ સ્વામિ શરણે ગઇ, દેવી દીઠી તામ;
દૂર રહિ એહવો કહે, પાપિણી સું કર્યું આમ. એ. ૧૪
મુખ ઘાલી દસ આંગલી, સુરી કહે સુર હેવ;
પ્રસન્ન થઈ મુજ ઉપરે, ક્રોધ નિવારો દેવ. એ. ૧૫
ગોબાલ બ્રાહ્મણ કામિની, એહ અવધ્ય કહેવાય;
તો મુજને મારણ તણો, કેમ કરશો અન્યાય. એ. ૧૬
મન સાથે પણ ચિંતવો, જો એહવો બીજીવાર;
તો જીન શરણ ના સમ કરું, માનો વચન વિચાર. એ. ૧૭
એ અર્થ સાખી તુમે દેખો, જગતના ભાવ;
એક કુચેષ્ટા માહરી, ખમો નમુ તુમ પાવ. એ. ૧૮

દિન વચન એમ બોલતી, દેવે મેલી તાસ;
પ્રણમાંત કોપ ખુની તણો, સંત કરે નહિ નાસ. એ. ૧૯
હવે હસ્તી સેના પુર ગઇ, હસ્તિની દેવી તામ;
પુરવ પરે રક્ષા કરે, તીરથ તણી ઉદામ. એ. ૨૦
ચોથા કલ્પ તણો ધણી, માહેંદ્ર નામ ભક્તિમંત;
ભ્રષ્ટ પ્રાસાદ જીનેસના, નયણે તે નિરખંત. એ. ૨૧
અહોર એ સું થયો, તીરથ જગ હિતકાર;
એ ચેષ્ટા દેવી તણી, જાણ્યો ચિત્ત મઝાર. એ. ૨૨
તાલધ્વજ બાહુબલે, કાદંબિક ગિરિનાર;
બીજે પણ જીન તીરથે, કીધા ઇંદ્ર ઉદ્ધાર. એ. ૨૩
દેવતણી શકતે તિહાં, શક્રેન્દ્રે તિણિવાર;
વર્દ્ધકિ પાસિ કરાવીયા, જીન પ્રાસાદ અપાર. એ. ૨૪
ઇશાનેંદ્ર ઉદ્ધારથી, કોડિ સાગર ગયા ચાર;
માંહેંદ્રા ખંડલ કર્યો, વિમલાચલ ઉદ્ધાર. એ. ૨૫
ઇતિ પંચમોદ્ધાર. ૪.
માંહેંદ્ર ઇંદ્ર થકી થયા, દશ કોડિસાગર ગયા ચામ;
બ્રહ્મેંદ્ર વલી એ તીર્થનો, કીધ ઉદ્ધાર સ્વ નામ. એ. ૨૬
ઇતિ પંચમોદ્ધાર. ૫.
કોડિ લક્ષ સાગર તણો, કાલ ગયો તિણ વાર;
શ્રી શત્રુંજયનો કર્યો, ચમરેન્દ્ર ઉદ્ધાર. એ. ૨૭
ઇતિ ષષ્ઠોદ્ધાર. ૬.
એમ શત્રુંજયના થયા, નર સુર કૃત ઉદ્ધાર;
ત્રીજી ચોથા ખંડની, ઢાલ ઇણે અધિકાર. એ. ૨૮
સર્વ ગાથા, ૯૯.

દુહા.

સહુ તીરથની આદિ છે, પણ એહની આદિ અનંત
ત્રિસલા નંદન ઇંદ્રને, ભાષે એમ ભગવંત. ૧
સગર ચક્રવર્તી થયા, કીધો તીર્થોદ્ધાર;
સુરપતિ સાંભલી તું સિખો, આદિ કથા વિચાર. ૨
એ તીરથ ગુણ આગલે, સહુ તીરથ શિરતાજ;
કથા સુણતાં એહની, લહીએ અવિચલ રાજ. ૩

ઢાલ—શ્રી ચંદ્રપ્રભ આહુણો એ દેશી. ૫.

ભરત ક્ષેત્ર જંબુ તણોરે, નયરી અયોધ્યા નામરે;
રિષભના વંશમાં થયોરે, જીન શત્રુ નૃપ અભિરામરે ભ. ૧
યુવરાજા પદવી ધરેરે, તેહનો અનુજસુ મિત્રરે;
વિજયા રાણી રાયનીરે, યશોમતિ સુ પવિત્રરે. ભ. ૨
ગંગાજલ જેમ નિર્મલોરે, બેનો શીલ આચારરે,
રૂપે જાણો દેવાંગનારે, ચોસઠકલા ભંડારરે. ભ. ૩
ચઉદ સુપનસુચિત હવેરે, વિજયાસુત જીનરાયરે;
શ્રી અજીત નામે જણ્યારે, રાય પ્રિયા સુખ દાયરે. ભ. ૪
યુવતી યુવરાજા તણીરે, ચોદસુંપન તિણ દિઠરે;
સગર નામે ચક્રી થયોરે, ત્રિભુવનસુ યશ અનીઠરે. ભ. ૫
કનક વરણ ગજ જેહનેરે, લંછણ દ્વીતીય જીણંદરે;
પંચધાએલાલીજતોરે, વાધે દ્વિતીયા ચંદરે. ભ. ૬
સકલ કલા કાલે ભણીરે, ગુરૂ પાસે ગુરૂ બુધ્ધિરે;
અનુક્રમે સગર સુધી થયોરે, જેહની ગતિમતિ સુદ્ધિરે. ભ. ૭
કોદંડ સાઢાચારસે રે, સુંદર દેહ ઉતંગરે;
બીજો જીનચક્રી બિન્હેરે, યોવન લહ્યા સુરંગરે. ભ. ૮

રાજાની કન્યા ઘણીરે, પરણાવી ધરી પ્રેમરે;
આપ પ્રોઢોછવ કરીરે, જીનવર ચક્રી તેમરે. ભ. ૯
જીન શત્રુ નૃપનિજ પુત્રનેરે, અજીત જીન રાજરે;
રાજય દેઇ સંયમ ગ્રહેરે, સારણ આત્મ કાજરે. ભ. ૧૦
યુવરાજ પણ ભ્રાતનીરે, અનુજ્ઞા લેઇ તિવારરે;
નિજપદ સગરને થાપીઓ, લીધો સંયમ ભારરે. ભ. ૧૧
રાજય પ્રજા પાલે પ્રભુરે, નિરભય દેશે નીરોગરે;
ઇતિ અનિતિ નહીં જીહાંરે, દિન૨ વધતો ભોગરે. ભ. ૧૨
ત્રેપન લાખ પુરવ લગેંરે, પાલ્યો રાજ ભંડારરે;
રાજય સગરને આપીયોરે, લીધો સંયમસારરે. ભ. ૧૩
ઘાતી કર્મ તપાગ્નીરે, સહુ પ્રજાલ્યા તેહરે;
કેવલ જ્ઞાન લહ્યો પ્રભુરે, બાર વરસને છેહરે. ભ. ૧૪
સમત્રસરણ દેવે રચ્યોરે, તિહાં બેઠા જિનરાયરે;
અમૃત સરીખી દેશણારે, સહુ સુણે ચિત્ત લાયરે. ભ. ૧૫
સંઘચતુર્વિધ થાપીયોરે, અજીત નાથ અરિહંતરે;
મિથ્યાતિમિર દિવાકરૂંરે, ભય ભંજણ ભગવંતરે. ભ. ૧૬
હવે સગર રાજા તણોરે, ચક્ર રતન ઉત્પન્નરે;
સાધીશ ષટ્ મેદિનીરે, નવનિધિ ચઉદ રતનરે. ભ. ૧૭
લાગા ષટ્ખંડ સાધતાંરે, વરસ સહસ પાંત્રીસરે;
આવ્યો અયોધ્યા સામ્રાજયસુંરે, રાજયકરે જગ તીસરે ભ. ૧૮
હવે શ્રી અજીત જીણેસરૂરે, શત્રુંજય ગયા જામરે;
હલુ કર્મી કેકી તિહાંરે, સુણી જીનવાણી તામરે. ભ. ૧૯
પ્રતિબોધ્યો અણસણ કરીરે, ત્રિકદિન રાયણ મૂલરે;
ચોથે દેવલોકે ગયોરે, અરિહંત ધ્યાન અમૂલરે. ભ. ૨૦

આદ્ય કૂટથી નિરતેરે, આવ્યા સુભદ્રાખ્ય શ્રૃંગરે;
સિદ્ધિ સિલા ઉપરિ તિહાંરે, શ્રી જીનવર મન રંગરે. ભ. ૨૧
દેવ સહુ ભેલા થઇરે, આવ્યા સહુ તત્કાલરે;
સમવસરણ દેવે રચ્યોરે, કરતો ઝાકઝમાલરે. ભ. ૨૨
સિંહાસન માંહિ ઠવ્યોરે, બેઠા તિહાં જીનરાયરે;
બેઠા સુર સુરપતિ સહૂરે, શ્રી જીનવર ગુણ ગાયરે. ભ. ૨૩
અવધી જ્ઞાને જાણી કરીરે, સદ્ગતિ કારણ જામરે;
તીર્થ ભેટણ જીન વાંદિવારે, આવ્યો લેઈ સુરગ્રામરે. ભ. ૨૪
આવ્યો કેકી દેવતારે, બોલાવ્યો પ્રભુ તાસરે;
જ્યોતિ શૈલ્ય દીપાવતોરે, બેઠો પ્રભુજી પાસરે. ભ. ૨૫
દેવ સહુ દેખી કરીરે, વિસ્મય પામ્યા ચિત્તરે;
ઢાલ ચોથે ખંડે પાંચમીરે, કહિ જીનહર્ષ સુમિત્તરે. ભ. ૨૬
(પાઠાંતરે સર્વ ગાથા ૧૨૬) સર્વ ગાથા ૧૨૮.

દુહા.

પ્રથમ સુરેંદ્રે પૂછીયો, કુણ સ્વામી દેવ;
જીનવર ભાષે ઇંદ્રને, રહેતો ઇહાં નિત મેવ. ૧
કેકી બહુ કેકી ધણી, મુજ મુખથી ઉદેપશ;
પ્રાણી વધ છોડયો સુણી, અણસણ કીધું એસ. ૨
એ તીરથ સુપ્રભાવથી, સકલ ખપાયા કર્મ;
થયો દેવ તિર્યંચથી, ભાષ્યો સહુ જીન મર્મ. ૩
તે કેકી સૂર સાંભળી, રાયણુતલિ નિજ મૂર્તિ
સુપરિ કરાવી તીર્થની, કીધી પૂજા સ્ફુર્તિ ૪
એકાવતારી એ થઈ ઇંહાં લેસ્યે વ્રતભાર.
ઇણ ગિરિ કેવલ પામિને લહિસ્યે શિવસુખસાર. ૫
તે ભણી એ તીરથ છે, સકલ સિદ્ધિ દાતાર.
તીરથ મહાતમ ઉપદેશે, અજીતનાથ જીનચંદ;
વિશ્વજંતુ પ્રતિ બોધવા, ઉપજાવા આણંદ. ૬

સમતા સહુ પ્રાણી વિષે, સંઘ પૂજા બહુ નેહ;
શત્રુંજયની સેવના, પૂણ્ય વિના નહિ એહ. ૭
પર્વત 'શત્રુંજય તણો, દીઠાં પાતિક જાઈ;
ભવ સાયરમાં બુડતાં, દ્વીપ સમાન કહાઈ. ૮

ઢાલ-તણા દલ ચહૂડ લેહે યોવન જે ગિરહીઉ, એ દેશી. ૬.

સુરપતિ હો સુરપતિ જીનવર આરાધ્યો જેણે,
જીન ધર્મ કર્યો ઉલ્લાસ;
એ પર્વત જેણે સેવીયો, દુર્ગતિ ભીતિ ન તાસ; સુરપતિ. ૧
અજીત્ જીનેસર એમ કહે, વારૂ વચન વિલાસ. અ.
ઇણી તીરથ પુન્ય કીજે, થોડોહી પણ જેહ; સુ.
ક્ષય થાયે નહી તેહુનો, ચક્રી નિધાન પરેહ. સુ. અ. ૨
જે સિદ્ધા એણ પર્વતે વલી સીજીસે જેહ; સુ.
જાણે પણ ન કહી સકે, કેવલ જ્ઞાની તેહ સુ. અ. ૩
સીલ સન્નાહ ધરી ઈહાં, ધાવે નિતિ નવકાર; સુ.
તપ ખડ્ગે વયરી હણે, રાગાદિક પરિવાર. સુ. અ. ૪
શ્રૃંગ સુભદ્ર નામે ઈહાં, નિધિ રસ રતન સંયુકત; સુ.
જે પુન્યવંત નર આશ્રયે, બે ભવ સુખ જીન ઉક્ત. સુ. અ. ૫
નર સુર આગલિ દેસણા, દીધી ત્રિભુવન સ્વામી; સુ.
અઠાહી મહોચ્છવ કરી, પહુતા નિજર ઠામ. સુ. અ. ૬
વર્ષા રૂતુ ઇણિ અવસરે, ઉંનમીઓ આસાઢ; સુ.
ગયણે વીજ જબૂકીયાં, ધરણિ ધડૂકયો ગાઢ. સુ. અ. ૭
માલા ઘાલ્યા પંખીએ, મધુરા બોલ્યા મોર; સુ.
આવ્યા પરદેશી ઘરે, ચાતક પાડે સોર. સુ. અ. ૮

જલધર લાગો વરસવા, મુનિવર રહ્યા વિહાર; સુ.
ચોમાસો ગિરિ ઉપરે, રહ્યા ત્રિજગ આધાર. સુ. અ. ૯
મંડપ તિહાં મોટો કહ્યો, સુરપતિ ભક્તિ વિશેસ; સુ.
સુખે તિહાં સઉકો રહ્યા, નિશ્ચલ ધ્યાન તપેસ. સુ. અ. ૧૦
સુવ્રત આચાર જ નામે, તંદુલ જલ ભૃતપાત્ર; સુ.
ગ્લાન પ્રથમ સૃંગે ચડયા, બહુ મુનિ નિર્મલ ગાત્ર. સુ. અ. ૧૧
કિણિઇક તરૂ તલે આવીને, લીધો તેણે વિશ્રામ; સુ.
આયો કાગ ત્રિસ્યો તિહાં, ઢોલ્યો જલનો ઠામ. સુ. અ. ૧૨
સાધુ ત્રસ્યો કોપે ચઢયો, નાંખ્યો તેં જલ મુજ; સુ.
આજ પછે ઇણિ તીરથે, સંતતિમ હુજયો તુજ. સુ. અ. ૧૩
તેહના તપ સુપ્રભાવથી, કાગ ગયા સહુ નાસિ; સુ.
સિદ્ધિ શૈલ ઉપરી અજી, વાયસનો થયો નાસી; સુ. અ. ૧૪
સહૂ મુનિ તોષ ભણી ઈહાં, પ્રાસુક જલ કલ્લોલ; સુ.
સદા હુયો તુજ વયણથી, તિહાં થયો ઉલખા જોલ. સુ. અ. ૧૫
કાગ દિસે ગિરિ ઉપરી, તો કાંઈક થાય અનિષ્ટ; સુ.
સ્નાત્ર કરે અઠોત્તરી, શાંતિક હોઇ વિશેષ્ટ. સુ. અ. ૧૬
શ્રી અજીન સ્વામી હવે, તિહાંથી કર્યો વિહાર; સુ.
પ્રાણીને પ્રતિબોધવા, જીહાં તિહાં ઉપગાર. સુ. અ. ૧૭
હવે સગર ચક્રીતણા, સાઠિ સહસ્ત્ર સુત જેહ;
મન સુદ્ધે નમવા (તીર્થ) કારણે, જહનુ પ્રમુખ સહુ તેહ. મ.
સુણજો સગર કુમારની, વાત વિખ્યાત સવેહ; મ. સુ. ૧૮
સુણજોરે સુણજો દ્વાદશ રતન લેઇ કરી;
શ્રી ચક્રવર્જીત રાજાન; યક્ષ ચમુ સહુ રાજવી,
લીધા સાથી અગણ્ય. મ. સુ. ૧૯

તાત હુકમસું ચાલીયા, યોજન કરે પ્રયાણ; મ.
અષ્ટાપદ ગિરિ આવ્યા, ઉલસિત હર્ષ પ્રયાણ. મ. . ૨૦
અષ્ટ યોજન ઉંચો ગિરિ, ચઢીયા હર્ષ ધરેહ; મ.
જીનપ્રાસાદ ભણી વિધે, તીન પ્રદક્ષિણા દેહ. મ. સુ. ૨૧
પેઠા દક્ષિણ બારણે, ચ્યારે તિહાં જીનરાય; મ.
આઠ જીણેસર પશ્ચિમે, ઉત્તર દિશિ દશ ઠાય. મ. સુ. ૨૨
એ જીનવર પૂરવ દિશે, એમ અરિહંત ચોવીસ; મ.
કુંકમ કુસુમે પૂજીયા, પૂગી સયલ જગીસ. મ. સુ. ૨૩
હેમ રતનમય દેહરો, કિણઈ કરાવ્યો એહ; મ.
કૂમારે પૂછયો એહ, સુબુદ્ધિ સચિવ કહે તેહ. મ. સુ. ૨૪
ભરત ચક્રવર્ત્તી થયો, તુમ પૂર્વજ મહારાય; મ.
તિણિ પ્રાસાદ કરાવીયો, ઉંચો અધિક સુહાય. મ. સુ. ૨૫
સાંભલિ માંહોમાં કહે, ધનર પુરૂષ પ્રધાન; મ.
જનમ સફલ કીયો આપણો, અક્ષય સુજસ નિધાન. મ. સુ. ૨૬
કરિસું અમો રક્ષાર્થે, ખાઇ કહે કુમાર; સુ.
પાઠાંતર (ચોથા ખંડની પાંચમી) છઠી ચોથા ખંડની, ઢાલ જીનહર્ષ
વિચાર; સુ. ૨૭

સર્વગાથા. ૧૬૧.

દુહા.

પૃથ્વી પિંડ પ્રમાણ લગી. ઉંડી અતિ વિસ્તાર;
દંડ રત્નસું ખાતિકા, ખોદે સહુ કુમાર. ૧
રજોવૃષ્ટિ અતિ ખાતથી, નાગ લોકમાં થાઇ;
કુમાર સહુને નાગપતિ, જવલન પ્રભ કહે આઇ. ૨

વછ અગાધ ખાઈ ખણી, નાગ લોક પીડાઈ;
તીરથ રક્ષા એટલે, થાસે વિરમો ભાઇ. ૩
અહિ સ્વામી એમ કહી ગયો, ખણતા પણ રહ્યા તેહ;
માંહોમાં વલી મંત્રણો, ઉદ્ધતપણે કરેહ. ૪
નિર્જલ કેતલેકે દિને, જો રહિસ્યે પરિખા એહ;
સુલંઘ્ય હસે લોભી ભણી, નહી અસાધ્ય કિ એહ. ૫
એમ કહી દંડ રત્નસું, ગંગાનદી આણેહ;
ખાઈ પાણીસું ભરી, કંઠ લગેં કુમરેહ. ૬
નાગ લોકના ઘર સહુ, જલે ભરાણાં જોઇ;
સાઠિ સહસ બાલ્યા જ્વલન, પ્રભ કોપાકુલ હોઇ. ૭

ઢાલ—લાલ રંગાઓથી ચુનડી, એ દેશી, રાગ મલાર.

સેના થઇ સહુ આકલી, જાણે વજ્ર તણો પડયો ઘાવ;
સુણજો સહુ હવે કહીસે સું રાયને, સુજે નહિ કોઈ ઉપાય. સે. ૧
આપણા સગલા હી દેખતા, ચક્રીના સુત સમકાલ; સુ.
નાગેંદ્ર બાલ્યા સહુ, આપણ બલ વૃથા નિહાલ. સુ. સે. ૨
નિજ રક્ષા કાજે રાજવી, સેના રાખે પાસિ; સુ.
રાખી ન સકયા તે ભણી, સું સ્વામી દેસે સાબાસિ. સુ. સે. ૩
નગર જઇ આપણ મુખ કિસું, દેખાડીસે ગત લાજ; સુ.
ચક્રી રૂઠયો મારસે, હાહા સબલ થયો અકાજ. સુ. સે. ૪
જેમ કુમાર બલ્યા સહુ કો ઇહાં, આપણ પણ બલીયેં પાસ; સુ.
સાહિબ કેડે સંચરે, સાચા ચાકર તે ખાસ. સે. ૫
માંહોમાં એમ આલોચીને, ચેહ ખડકી તજવા પ્રાણ; સુ.
કાઠ આણી ર ભરી, યોજન દ્વાદશ પરિમાણ. સુ. સે. ૬

દાહ લગાહે જેતલે, શક્રઅવધિ નિહાલે તામ; સુ.
બલતી સેના ચક્રી તણી, વિપ્રરૂપે આવ્યો તિણિ ઠામ. સુ. સે. ૭
મ મરોરે એમ સેનાભણી, કહેતો મુખ વચન દેવેશ; સુ.
સાંભલિ સહુ તેમ ઉભા રહ્યા, કોણ વારેછે નર એસ. સુ. સે. ૮
સહુ ઉભા ત્રિહાં આવી કરી, ભાષે એમ વયણ પ્રકાશ; સુ.
કિમ મુયા નર એતલા, કિ હુયો એહ વિણાસ. સુ. સે. ૯
વિપ્ર વચન સુણી એહવું, આદરિ કરિ ભાષે તામ; સુ.
પરવ્યસન દુખી સાંભલો, ઇહાં માઠો થયો છે કામ. સુ. સે. ૧૦
એ સગરચક્રીના દીકરા, આગલિ પડીયા તું જોઇ; સુ.
નાગેશ ક્રોધે બાલીયા, અમે રાખી ન શકયા કોઇ. સુ. સે. ૧૧
અમ સ્વામી પુત્ર અમે છતાં, લહી એહ અવસ્થા આજ; સુ.
અગ્નિ પ્રવેશ કરૂ તેણે, જીવ્યા હવે ન રહે લાજ. સુ. સે. ૧૨
નિજ રૂપ કરી ઇંદ્ર મૂલગો, તેહને વચન કહે તે વાર; સુ.
વાંક તમારો ઇહાં કો નહી, સા માટે કરો સંહાર. સુ. સે. ૧૩
તે માટે મ મરો હું સહુ, ઉતારીશ ચક્રી ક્રોધ; સુ.
જાઓ નગર પોતા તણે, થાસે નહિ કોઇ વિરોધ. સુ. સે. ૧૪
આપી એહવી આશાસના, ગયો ઇંદ્ર પોતાને ઠામ; સુ.
કાંઇક શોક મૂકી કરી, ચાલ્યા નિજ નગરી તામ. . સે. ૧૫
સૈન્ય પાસે અજોધ્યાને ગયો, સમર્યો ઇંદ્રને તિણિવાર; સુ.
તતક્ષણ આવી ઉભો રહ્યો, કરવા સહુને ઉપગાર. સુ. સે. ૧૬
આઉષે પાંચસે વર્ષનો, બાલક કીધો ગત પ્રાણ; સુ.
બ્રાહ્મણ વેષ ધરી કરી, નૃપ દ્વારિ કહે દુઃખ વાણ. સુ. સે. ૧૭
રોવે તિહાં કરૂણ સ્વરે કરી, હા હા મુજ કવણ આધાર; સુ.
મુજ કુલ મંડન દીકરો, તેં કાંઇ હર્યો કિરતાર. સુ. સે. ૧૮

મેં કીધા દુષ્કૃત કિણિ ભવે, ફલ પામ્યા તેહુના એહ; સુ.
વૃદ્ધપણે બાલક મૂઉ, ઉજડ થયો માહરો ગેહ. સુ. સે. ૧૯
ચક્રી મુજ રાખિ કુદેવથી, વસુધામાં ટાળિ અન્યાય; સુ.
પાપ નગરથી કાઢિ તું, ભરતેસર જિમ કરિ ન્યાય. સુ. સે. ૨૦
શ્રી અજીત જીણેસર વ્રત લીયો, તે કેડે તું રખવાલ; સુ.
પાલી પ્રજા હવે આપણી, તું તો પાંચમો લોકપાલ. સુ. સે. ૨૧
રાજા આક્રંદ સુણી ઈસો, કરૂણા આવિ મનમાંહિ; સુ.
જન મુકી તેડાવીયો, આવ્યો મૃત્ય બાલક સાહિ. સુ. સે. ૨૨
ચક્રી આગલ આણી કરી, મુકયો લેઈ મૂઉ બાલ; સુ.
ઉંચે સ્વર રોવે તિહાં, આંખે આંસુ પરણાલ. સુ. સે. ૨૩
રોદનાંતર રાજા પૂછીઓ, બ્રાહ્મણ ભાષે સુણિ નાહ; સુ.
મુજ એક અંગજ એ હતો, તિણિ દીધો મુજને દાહ. સુ. સે. ૨૪
ાજ મુજ સુત એ સુતો હતો, રજની નિદ્રા ભરપૂર; સુ.
ક્રુર કૃતાંત સાપે ડસ્યો, પ્રાણ છોડયા તુરત વિતૂર. સુ. સે. ૨૫
દુખભાગ નૃપતિ તું માહરો. જીવાડિ મૂઉ એ બાલ; સુ.
ચોથા ખંડની સાતમી, જીનહર્ષ થઇ એ ઢાલ. સુ. સે. ૨૬

સર્વ ગાથા ૧૯૮ (૧૬૦)

દૂહા.

મંત્ર યંત્ર ઔષધ કરી, મુજ બાલક જીવાઈ;
દોષ હસે તુજ અન્યથા માહરો કુલ ક્ષય થાઈ. ૧
માંત્રિક વૈદ ચક્રી હવે, તેડાવ્યા તત્કાલ;
કરી ઉપાય જેમ તેમ તમે, જીવાડો એ બાલ.
સ્વામી એ અસાધ્ય છે; ન લગે કોઈ ઉપચાર;
પૂર્વામૃત ગૃહ ભસ્મથી, જીવે એ નિરધાર. ૩

વૈદ્ય વચન એમ સાંભલિ, રાજા ભાષે તામ;
લાવ્યો ભસ્મ પૂછીકરી, ઢીલ તણું નહિ કામ. ૪
ભસ્મ ગૃહ ચૂલાથકી, પૂછે રાજ પુરૂષ;
તુમ કુલ માન સુઉ સુઉ, લાગો છો સુખ દુઃખ. ૫
માતાપિતા સાસૂ વહુ, પુત્ર મિત્ર સૃત વાત;
જીહાં જાય તિહાં સાંભલે, ફરિ આવ્યા નર [ભર] વાત. ૬
લાગ્યો બ્રાહ્મણ રોઇવા, ભાષે તામ ચક્રેશ;
લાવ્ય વિપ્ર મુજ ઘર થકી, ભસ્મ હમારી લહેસ. ૭
ચક્રી માત યશોમતી, પૃછવા બ્રાહ્મણ જાત;
મુજ ઘરમાંહિ તે કહે, મૂઓ ચક્રી તાત. ૮
ચિકિચ્છિ! કહે ભૂતિ વિણિ, ઐાષધ અવર ન કોઇ
દોષ અમારો છે નહી, મરસે બાલક જોઇ. ૯

ઢાલ—શ્રેણિકરાય હુંરે અનાથી નિગ્રંથ, એ દેશી. ૮

શક્ર વિપ્ર સાંભલી એહવું, ઉત્કંઠ રોવે તામ;
ચક્રેસ ભાષે એહવો, સામ વાણીરે તેહને હિતકાર. ૧
જોસીડારે રોવે કાંઇ ગમાર, એ આછેરે સંસાર
અસાર; જો.

સંસારની ગતિ એહવી, જાયો તે જાવા કાજ;
થિર નહી તેહને કારણે, સોગ કીજે કહો દ્રીજરાજ. જો. ૨
જગતીનના પૂજનીક જે, બલવંત મહાવજા કાય;
જોગિંદ્ર જીનવર તે મૂયા, તો બીજારે કિણિ ગ્યા ન ગણાય. જો. ૩
બાંધીયો સાતે ધાતુસું, મલ મૂત્રનો ભંડાર;
રોગાદિકે પીડી જતો, નહિ થીરતારે જોતું એ વિચાર. જો. ૪

પુત્ર ભ્રાતૃ કલત્ર માતા પિતા, સહુ સ્વાર્થના છે એહ;
જો સ્વાર્થ પહોંચે નહી કદા, તો આપેરે ક્ષણમાં છેહ. જો. ૫
કોણ કેહના માતાપિતા, કોણ કેહના સુત નાર;
વાયુ વાદલની પરે, નવ લાગેરે જાતાં કાંઈ વાર. જો. ૬
નિજ દેહ પણ લાલી થકી, આપણે વસિ નહિ તેહ;
તો પુત્ર કલત્ર વસિ કેમ રહે, ખોટી મમતારે સગલી છે એહ. જો. ૭
રાજા વચન એમ ભાષતાં, ઇંદ્ર થયો તામ પ્રત્યક્ષ;
સાંભલિ રાજાને કહે, સહુ વાતેરે તૂં દીસે દક્ષ. જો. ૮
સાચો કહ્યો તેં રાજવી, કારમો સહુ સંસાર;
પરમાદ અંધા એહમાં, નવ દેખિરે છે એહ અસાર. જો. ૯
કર્મે કરી વિસ્વ ઉપજે, કર્મે કરી વિસરાલ;
મમતા તિહાં કરવી કિસી, એ માહરો દ્રવ્ય ઘર સ્ત્રી બાલ. જો. ૧૦
જેમ એહ બ્રાહ્મણ સુત તણો, દેખાડીયો દ્રષ્ટાંત;
તેમ તાહરા પણ સુત મૂવા, ઇંદ્ર ભાષ્યું એહવું વૃત્તાંત. જો. ૧૧
તેતલે સૈનિક આવીયા, દુઃખ હૃદયમાં ન સમાત;
રોવતા હીયડો તાડતાં, ચક્રીને કહી સગલી વાત. જો. ૧૨
તત્કાલ મૂર્છા ભુંઇ પડયો, છાંટીઓ ચંદન નીર;
વીજણે કમલે વીજીયો, કાંઇ પામીરે ચેતના સરીર. જો. ૧૩
સાંભળે નંદન રાયને, વલીર મૂર્છિત થાય;
કંઠ રોકાણો દુઃખે ભર્યો, હૈયડો સુખ નવ બોલાય. જો. ૧૪
મરવા સરખો નૃપ થયા, ભાષે એસું સુર રાય;
મોહ માંહિ સુંઝાયે કિસું, બીજાનીરે પરે મૂર્ખ થાય. જો. ૧૫
કર્મે કરી કોઇક હવે, અલ્પાયુ જન ચક્રેશ;
કોઇક દીર્ઘાયુ હુવે, સી ચિંતારે કરીયે રાજેસ. જો. ૧૬

તું બોધતો પહિલી હુતો, વૈરાગ્ય વચને મુજ;
તુંહીજ વલી મોહે પડયો, કિહાં નાઠોરે ડહાપણ તુજ. જો. ૧૭
દેવ ઇંદ્ર ઇમ સમજાવતા, નર વીનવ્યોં રાજન;
કોઇ પુરૂષ પોલે આવીયા, તુજ ચરણેરે નમવાનો ધ્યાન. જો. ૧૮
બુસંસ્રસું સમજાવીયો, વૈત્રી ભણી તિણિ વાર;
નિજ પાસે નૃપ તેડાવીયા, એક ભાષેરે જીન
આગમ સાર. જો. ૧૯
એક કહે સ્વામી જાન્હવી, તુમ પુત્ર આણી જેહ;
પૂરી અષ્ટાગદ ખાતિકા, મહીપ્લાવેરે દુઃખ દ્યે છે તેહ. જો. ૨૦
પ્રલય વારિધિની પરે, જલ પૂર પામે વૃદ્ધિ;
હવે રાખ્યર પ્રભો નીરમાં, બૂડતારે અમ ભણી નિષિદ્ધિ. જો. ૨૧
પુત્રાંત જીન આગમનની, વલી દેશ પ્લાવન ચિત્ત;
શક્ર ચક્રવર્તીને કહે; કિમ બેઠો થઈ નિચિંત. જો. ૨૨
તજી પુત્ર શોક દૂરે હવે, ભજી સ્વામી ચરણ દયાલ;
સ્વામીપ્રણામજ પુન્યને, તું કર માંરે વિફલ ભૂપાલ. જો. ૨૩
જન્હુ ભગીરથ કુમારને, રોધવા દે આદેશ;
એ આઠમી ચોથા ખંડની, થઈ પૂરીરે જીનહર્ષ વિશેસ. જો. ૨૪

સર્વ ગાથા. ૨૨૭. પાઠાંતર (૧૯૩)

દુહા.

મુખ નિસાસો નાખીને, નયણે આંસુ ધાર;
જન્હુ પુત્ર તેડી કરી, થાપ્યો અંક મોજાર. ૧
મુખ સીસ ચુંબન કરી, ચક્રી ભાષે આમ;
બેટા ભારતવંશનો, જોઇ કિંસુ થયો કામ. ૨

દવ દાધા દ્રુમ અરણ્યમાં, જેમ કોઈ રહે અંકૂર;
તેમ અમ કુલ સંતતિ વિષે, એક રહ્યો તું સૂર. ૩
જન રક્ષા કરવા ભણી, જા તું મુજ આદેશ;
મુખ્ય પ્રવાહ દંડે કરી, ગંગા કરો પ્રવેશ. ૪
તાત આદેશ સુણી કરી, ચાલ્યો ભગીરથ તામ;
શ્રી જીનવર નમવા ભણી, ચાલ્યો સગર નર સ્વામિ. ૫
નમી સ્તવી જીનરાયને, સુણી ધરમ ઉપદેશ;
યુગપત્ મૃત્યુ નિજ પુત્રનો, પૂછે તામ નરેસ. ૬

ઢાલ–પડવે બોલ્યો મોરજ રોષે કોઈલી હો લાલ જરોષે કોઈલી. એ દેશી. ૯

શ્રી જીનવર કહે પૂર્વ ભવે, સુત તાહરા હો લાલ;
ભવે સુત તાહરા, ચોર પલ્લીમાં ભીલ હુતા, અતિ આકરા હો લાલ. હુ.
નિસિદિન પરધન ધ્યાન હરણ પરઅંગના હો લાલ; હુ.
લૂટે દેશવિદેશ, કરણ પુર ભંગના હો લાલ. ક. ૧
ભદ્દિલપુરથી સંઘ શત્રુંજય ચાલીયો હો લાલ;
ધણકણ રિદ્ધિ સમૃદ્ધિ ભર્યો, તેણે ભાલીયો હો લાલ. ભ.
પાપી માંહો માંહિ વિચાર કીયો મિલી હો લાલ. વિ.
લૂટીજે એ સાથ કુમતિએ અટકલી હો લાલ. કું. ૨
સાઠિ સહસતે ચોરે વિચાર કીયો ઇસો હો લાલ; વિ.
તે માંહે એક કુંભાર ભદ્રાતમ ગુણ તિસો હો લાલ. ભ.
સાંભલિ ભાષે તાસકિ ધિગ ર તુમ ભણી હો લાલકિધિ.
જા ણી જે છે આજ દેવે તુમ મતિ હણી હો લાલ. દેવે. ૩

તીરથ જઇ એ યાત્રિક ભવન ભાવસે હો લાલ; ભા.
એ વિત્ત સુચિ-તે નિજ સુખી-તે વાવસે હો લાલ. સુ.
લૂટીજે કેમ આપણ એહ શુભાશયા હો લાલ.
કીજે છે નિસિદીસ અધર્મ નહી દયા વલી હો લાલ. અધ. ૪
પૂર્વે કીધા પાપ પ્રત્યક્ષ ફલ તેહનાં હો લાલ; પ્ર.
અધર્મ લહ્યા અવતાર દરિદ્રી ગેહનાં હો લાલ. દ,
ધર્મ કરવા જાય વિચે તે લૂંટીએ હો લાલ; વિ.
તો પાતકથી કેમ કહોતે છૂટીયે હો લાલ. ક. ૫
પુન્યાનુંબંધી પુન્ય કરી એહવા થયા હો લાલ; ક.
દાન પુન્ય દાતાર સુખી દુઃખ સહુ ગયાં હો લાલ. સુ.
તીર્થનાથની યાત્રા થકી આગલ સુખી હો લાલ; થ.
થાસે નિશ્ચય એહ આપણ ભવ ૨ દુખી હો લાલ. આ. ૬
સુહણાહીમાં એહ વિચાર જે આણસે હો લાલ; વિ.
કરસે એહ અન્યાય આગલિ તે જાણસે હો લાલ. આ.
વચન સુણી કુંભાર પલ્લીથી કાઢયો હો લાલ; પ.
જાતું નહી અમ યોગ્ય અધર્મી ચાડીયો હો લાલ. અ. ૭
ભેલા થઈ સહુ ભીલ જાણી સંઘ આઇઓ હો લાલ; જા.
ચોર તણો સહુ સૈન્ય લૂટવા ધાઇયો હો લાલ. લૂ.
છલ દેખી તેણિ વાર વિચાર ન કો કીયો હો લાલ. વિ.
મહા પાપી મતિહીણ સંઘ સહુ લુટીયો હો લાલ. સં. ૮
નાઠા જન વ્રજ તાસ પાતથી દસ દિશે હો લાલ; પા;
દુરાચારથી જેમ, સુજ સહુરે નસે હો લાલ. સુ.
પિસુનપણાથી જેમ સુજસ, જાયે સહી હો લાલ; સુ.
સંઘ તણો તેમ લોક, વિલોકી રહ્યો નહી લાલ. વિ. ૯

લૂટી સઘલો સંઘ સહુ, પાછો વલ્યો હો લાલ; સ.
રલી યાયત મનમાંહિ થયા, વંછિત ફલ્યા હો લાલ. વં.
ભદ્દિલપુરને રાય વાત તિહાં સાંભલી હો લાલ; વા.
બહુ સેના લેઈ સાથ તુરત આવ્યો બલી હો લાલ. તુ. ૧૦
આવી વીટી પાલિ કટક જોરાવરી હો લાલ; ક.
દેખી બિન્હા ભીલ નાહરથી બકરી હો લાલ. ના.
પેઠા ગઢમાં નાસી જીવ લેઈ કરી હો લાલ; જી.
નૃપનો કીધ અન્યાય પ્રજા લૂટી ખરી હો લાલ. પ્ર. ૧૧
તાસ કુકર્મ સંયોગ સવાયો વાયરો હો લાલ; સં.
કીધો ચિહું દિશિ યોગ ક્રોધ વસિલાયરો હો લાલ. ક્રો.
જલવારિ પણ આગ બૂજે નહી સર્વથા હો લાલ; બૂ.
કરીએ નહિ કુકર્મ અધર્મ યથા તથા હો લાલ. ય. ૧૨
નીકલી ન સકયો કોઈ સહુ માંહે બલ્યા હો લાલ; સ.
બાલી વલીયા વૈર સહુ પાછા વલ્યા હો લાલ. સ.
કીજે જેહવા કર્મ ઉદય આવે તિસા હો લાલ; ઉ.
કેહને દીજે દોસ કિ દુઃખ કીજે કિસા હો લાલ. દુ. ૧૩
સઘ ભણી અરિહંત નમે પૂજે સદા હો લાલ; ન.
શ્રી તીર્થંકર તીર્થ કરી માને મુદા હો લાલ. ક.
તેહના જે પ્રત્યનીક કરે આસાતના હો લાલ; ક.
નિશ્ચય તે લહે નરકતણી બહુ ઘા (યા) તના હો લાલ. ત. ૧૪
તે માટે શ્રી સંઘ સદા આરાધીયે હો લાલ; સં.
મન વચન કાયા ત્રિધા કરી ન વિરાધીયે હો લાલ. ક.
સંઘ આરાધે તેહ મુગતિ પામે સહી હો લાલ; મુ.
તાસ વિરોધક હો સુખ પામે નહી હો લાલ. સુ. ૧૫

તીરથ મારગ વર્તમાન યાત્રિક ભણી હો લાલ; યા.
પીડે ગોત્ર સહિત તે પીડ લહે ઘણી હો લાલ. તે.
સાઠિ સહસ સહુ ભીલ મરી નરકે ગયા હો લાલ; મ.
ચોથે ખંડે જીનહર્ષ ઢાલ નવમી થઈ હો લાલ. ન. ૧૬

સર્વ ગાથા, ૨૪૮.

દુહા.

મછ થયા તિહાંથી મરી, સહુ તે સમુદ્ર મોજાર.
જાલે બાંધ્યાં ધીવરે, ભેલા સાઠે હજાર. ૧
થયા ચૂડેલ સહુ મરી, બહુ ભવ પામ્યા સંસાર;
ભીલ થયા વલી કિણિ ભવે, કરે પાપાદ્ધ અપાર. ૨
ભીલ ભમતાં અન્ય દિન, દીઠો મુન વનમાંહિ;
શાંતિ પ્રકૃતિ પાએ નમ્યા, આણી મન ઉછાહિ. ૩
મુનિવર તે આગલિ કહ્યો, ધર્મ તણો ઉપદેશ;
ભદ્રકપણું પામ્યું તેણે, ધર્મ વિશેષ. ૪
તિણિહીજ પાલે મુનિ રહ્યો, ચોમાસી ઉપવાસ;
ભીલ સહુને તારવા, ધર્મ સુણાવે તાસ. ૫
પ્રથમ માસ કીધા તેણે, સાત વ્યસન પરિહાર;
અનંતકાય બીજે તજ્યા, ત્રીજે નિશિ આહાર. ૬
ચોથે માસે અણસણ કર્યો, સહુ પરિવિદ્યુત પાત;
પ્રાણ તજી તુજ સુત થયા, કર્મ તણી એ વાત. ૭
જીણે વાર્યો સંઘ લુંટતાં, પુણ્યવંત કુંભાર;
રાજ્ય લહ્યો તિણિહીજ ભવે, હય ગય રિદ્ધિ અપાર ૮

ઢાલ—કરડો તિહાં કોટવાલ; એ દેશી. ૧૦

સુભ પરિણામ વસેણ, ચઢતાં ૨ ભવ તિણિ પામીયા;
ભાગીરથ થયો જન્હુ, પુત્ર પુન્યના ૨ ફલ જાયે નહી કીયા. ૧
ચક્રી તિણહીજ કર્મ, હવણાં ૨ પણ તે ભેલા મૂયા;
ટાલણ કર્મની રેખ, સમર્થ ૨ કોઈ નવ હુયા. ૨
મનસા પણ રાય, સંઘ ૨ અવજ્ઞા કીજે નહી;
ભવ અનંત દુખદાય, સમકિત ૨ તરૂપાવક સહી. ૩
તીરથ યાત્રિક લોક, તેહને ૨ વસ્ત્રાન્ન જલે કરી;
જે પૂજે નિજ ગેહ, પામે ફલ યાત્રા આચરી. ૪
પ્રથમ તીરથ શ્રી સંઘ, તે હીજ૨ તીર્થ પથ વજે;
પૂજા કરીયે વિશેષ, ભાવઈતો શિવનારી ભજે. ૫
રાજન ૨ ન કરવો શોક, દ્રોહી ૨ ધર્મતણો અ ;
કર્મતણે સંયોગ, ઉપના ૨ વિલય ગયા પછે. ૬
પુત્ર કલત્ર ધન રાજ્ય, અજી લગિ ૨ મોહ ધરિ કિસો;
નિજ હિત કરિ ચક્રેશ, માનવ ૨ ભવ ૨ વલી કિહાં એસો. ૭
પ્રભુ મુખથી ભવ તાસ, જાણી ૨ ને એહવા નરપતિ;
મુક્ત શોક વૈરાગ્ય, પામ્યો ૨ ઉતકૃષ્ટ મહામતિ. ૮
હવે કહે સુરરાય રાજન ૨ તું ચક્રી થયો;
સંઘાધિપ ભરતેસ, થાતું ૨ તેહની પરિજયો. ૯
સાંભલિ આદર કીધ. ચક્રી તીરથ યાત્રા ભણી;
સ્વામી અક્ષત વાસ, થાપન ૨ કૃત સંઘવી તણી. ૧૦
બત્રીસ સહસ નરેસ મસ્તક ૨ મુગટ વિરાજતા;
રૂપ્ય દેવાલય બિંબ, સોવન ૨ રથ સ્થિત રાજતા. ૧૧

રતન મૂરતિ ઇંદ્રિ દીધ, કંચણ ૨ દેવાલય જુતા;
સંઘપતિ રથ બેસાડી, ઉચ્છત્ર ૨ સુંપાયે સુતા. ૧૨
ચતુર્વિધ સંઘ સંયુક્ત, સહસ્ર ૨ ગમે ભૂપતિ લીયા;
યાત્ર કરણ ચક્રેશ, સુભ દિન ૨ તિહાંથી ચાલીયા. ૧૩
પૂજે જીનવર બિંબ, નગરે ૨ ગ્રામે મુનિ નમે;
દેતા દાન અપાર, આવ્યા ૨ વિમલાચલ અનુક્રમે. ૧૪
આનંદપૂરાભિધ તીર્થ, અરિહંત ૨ સંઘાર્ચન કરે;
સાહમી વચ્છલ સાર, લાણ કીધી બહુ પરે. ૧૫
આગલિ કરી જીનગેહ, ઉછવ વાજિંત્ર કરી ઘણા;
તીરથ પ્રતે સઘ સાથિ, દીધી ૨ તીન પ્રદક્ષિણા. ૧૬
ચૌદ નદીનો નીર, તીર્થ ૨ નીર લેઇ કરી;
ગિરિ ઉપરી ચઢીયાહ, યાત્રિક સહુ ઉલટ ધરી. ૧૭
તે જન્હુ પુત્ર પણ તાહ, પહુતો અષ્ટાપદગિરિ;
ભસ્મ સ્થલ પિત્રાદિ, દેખિ ૨ દુઃખ છાતી ભરી. ૧૮
જવલન પ્રભ નાગેશ, ભકતે ૨ આરાધે મહે;
શાંત કોપ થયો તેહ, ભગીરથ ૨ ને આવી કહે. ૧૯
ગૃહ ભ્રંશ ક્રોધે વછ, બાંધી ભસ્મ કીયા સહુ;
એણે પણ એહવો કર્મ. અર્જીત ૨ પૂર્વ ભવે બહુ. ૨૦
પ્લાવયતી ભુઇગિંગ, મુખ્ય વાહ ૨ પોહચાવો હવે;
તેહની આજ્ઞા માની, મુખ્ય ૨ માર્ગ તે પહુચવે. ૨૧
તે પૈતૃકની ભસ્મ, વાહ્યા ૨ ગંગા નીરમેં;
તે દિનથી થઇ રીતિ ગંગા ૨ અસ્થિ ધરેસમે. ૨૨
જનમુખ જાણી વાત, ચક્રી ૨ શત્રુંજયે ગયા;
ચલ્યો અવિલંબ પ્રયાણ, પહુતો ગિરિ આનંદ થયા, ૨૩

ઈંદ્ર પિણિ આવ્યો તત્ર ભગીરથ ૨ ચરણ કમલ નમ્યો;
શક્ર ચક્રીના તામ, ભક્ત ૨ હુ દુઃખ ઉપશમ્યો. ૨૪
તાત હીયાસું લાય, ામલીયો ૨ હેજે હિત ધરી;
ચોથા ખંડની ઢાલ, (નવમી) દશમી જીનહર્ષે કહી. ૨૫
સર્વ ગાથા. ૨૮૧ (૨૪૮)

દૂહા.

સ્નાત્ર પૂજા ધ્વજ ાવધિ કરી, આરાત્રિક અરિહંત;
વલી મંગલીક દીવો કીયો, પુરી મનની ખંત. ૧
ઈંદ્રોચ્છવ ઈંદ્ર પૂજના, ચામર છત્ર મૂકેહ;
દાન રથાદિક બહુ દીયા, ગુરૂ મુખથકી સુણેહ. ૨
કનક પ્રાસાદ દેખી કરી, ચક્રી ચિંતે ચિત્ત;
કરસે ભાવી ભૂપતી, આસાતના અપત્ત. ૩
તો હું પણ મુજ સુતપરે રક્ષા કરૂં અપાર;
જન્હુ કુમાર આણી હુતી, ગંગાતીર્થોદ્ધાર. ૪
જો હું તેહનો તાતતો, આણું ઇહાં દરિયાવ;
નૃપ આજ્ઞાએ આણીયો, યક્ષે શકતે પ્રભાવ. ૫
સિંહલાદિકને વિંટતો, ઉંચો દેશ નીવેશ,
દેશ કેટલાએક ઠ્લાવતો, પશ્ચિમ દેશે પ્રવેશ. ૬
આવ્યો ગિરિવર ઢૂકડો, ઈંદ્ર કહે તેણિ વાર;
વિસ્મ.ર ચક્રી હવે, આણિ મ જલધિ પાર. ૭
રાજય વિના રાજા જેસો, પુત્ર વિના કુલ જેમ;
જીવ વિના કાયા જીસી; પ્રીતિ જીસીવિણુ પ્રેમ. ૮
વિદ્યા વિણુ માણસ સો, ચક્ષુ વિના જીમ મુખ;
દયા વિહુણો ધર્મ મ, છાયા વિ જીમ વૃક્ષ. ૯

(સિદ્ધાચલ પાસે સમુદ્રનું લાવવું.)

જીમ સરવર પાણી વિના, ધર્મ વિના જીમ જીવ;
તિમ શત્રુંજયતીર્થ વિણુ, નિષ્ફલ સૃષ્ટિ અતીવ. ૧૦

ઢાલ—યોગીનાને કહીયોરે આદેશ, એ દેશી. ૧૧.

અષ્ટાપદ રોકયો નદીરે, છે જન તારક એહ, રાયજીરે છે. જ.
એ રોકયે કોઈ નથીરે, તારે ભવથી જેહ રાયજીરે. તા. ૧
રાયજીરે એ ગિરિવર ગુણ ગેહ, રાયજીરે એહનો પ્રભાવ અછેહ;
રાયજીરે ફરસ્યાં નિર્મલ દેહ, રાયજીરે ન રહે પાતક રેહ. ૨
જયારે તીર્થંકર નહીંરે, નહી આગમ નહી ધર્મ; રા.
ત્યારે પણ એ લોકનેરે, દેશે કામિત શર્મ. રા. ૩
શક્ર ગિરા સાંભલિ ઈસીરે, પાસે અંબુધિ આણિ; રા.
મૂકયો તિહાં પશ્ચિમ દિસેરે, રાય સગર હિત જાણિ. રા. ૪
તીરથ રક્ષા કારણેરે, મણિમય મૂર્ત્તિ જીણેશ; રા.
સ્વર્ણ ગુફા પશ્ચિમ દિશેરે, તિહાંતું થાપિ નરેશ. રા. ૫
સહુ જીનાલય જીનતણાંરે, પાહણ રૂપ કરાય; રા.
શક્ર કહે ચક્રી ભણીરે, કંચણ મૂર્ત્તિ ભરાય. રા. ૬
સુભદ્રાખ્ય શિખરે કર્યોરે, અજીત નાથ પ્રાસાદ; રા.
રૂપ્યતણો મૂરતિ તથારે, કંચણમય આલ્હાદ. રા. ૭
જ્ઞાનવાન પ્રભુ ગણધરેરે, કીધ પ્રતિષ્ઠા સાર; રા.
શ્રાવક સુર ચક્રી કરીરે, પૂજા બહુ વિસ્તાર. રા. ૮
એમ શત્રુંજય તીર્થનોરે, સગર કરી ઉદ્ધાર; રા.
રૈવત શૃંગ અંતે ચલ્યોરે, સુર નર બહુ પરિવાર. રા. ૯
ચંદ્ર પ્રભાસ તીરથ નમ્યારે, ચંદ્રપ્રભ જીનરાય; રા.
ઈંદ્ર વિમાને બેસીનેરે, રાજા રૈવત ચ. રા. ૧૦

(ગિરનાર યાત્રા.)

દેઇ તીન પ્રદક્ષિણારે, રૈવત ગિરિનેચરાય; રા.
લેઈ ગજ પદ કુંડથીરે, જલ નિર્મલ કરી કાય. રા. ૧૧
પૂજા સ્તુતિ નતિ તિહાં કરીરે, પૂર્વપરે ચક્રેશ; રા.
દાન દીધો બહુ ભાવસુંરે, પંચ પ્રકાર વિશેષ. રા. ૧૨
આવ્યો તિહાંથી સંઘસુંરે, અરબુદ ગિરિવૈભાર; રા.
જીન પૂજ્યા મુનિવર નમ્યારે, સફલ કીયો અવતાર. રા. ૧૩
રાય અયોધ્યા આવીયોરે, પાલે રાજ્ય અસેસ; રા.
ભવ્ય જીવ પ્રતિબોધતારે, આવ્યા અજીત જીણેશ. રા. ૧૪
જીન આગમન સુણી કરીરે, ચક્રી વંદણ કાજ; રા.
આવ્યો બહુ પારવારસુંરે, દેસણ દે જીનરાજ. રા. ૧૫
રાજ્યારદ્ધ સહુ કારમોરે, કારમો સહુ પરિવાર; રા.
ધર્મ ચિંતામણી સારિખોરે, દુર્લભ એણે સંસાર. રા. ૧૬
ઉત્કૃષ્ટ મુનિવરતણોરે, ધર્મ કહ્યો ચારિત્ર; રા.
ચારિત્રથી શિવ સુખ લહેરે, પાલે જેહ પવિત્ર. રા. ૧૭
સાંભલિ પ્રભુની દેશનારે, પામ્યો નૃપ વૈરાગ્ય; રા.
પાય નમી કરે પ્રાર્થનારે, દ્યો ચારિત્ર વીતરાગ. રા. ૧૮
કુમાર ભગીરથને તદારે, દેઈ રાજ્ય અંડરિ; સ.
નૃપ સહસ જીન કહેરે, લીધો સંયમ ભાર. રા. ૧૯
પ્રભુ પાસે સીખ્યો સહુરે, મુનિઆચાર વિચાર; રા.
ચરણ નમી લેઇ આગન્યારે, મુનિવર (મહીયલ)
કીયો વિહાર. રા. ૨૦
[illegible] અજીત જીન વિહરતારે, ગયા સમેત ગિરિંદ; રા.
સહસ સાધુસું સંગ્રહ્યારે, અણસણ ધરિ આણંદ. રા. ૨૧
માસાંતે ચૈત્રી પંચમીરે, ઉજ્જલ રોહિણી દીસ; રા.
ધ્યાન [illegible] શુક્લ [illegible], [illegible]
[illegible]

ખ બહુત્તર પૂર્વનોરે, પાલી આયુ ચક્રેશ; રા.
સમેત શિખર કેવલ લહીરે, પામી મુક્તિ નરેશ. રા. ૨૩
અભિનંદન જીનવર વેરે, इतिश्री सगरो द्धार सप्तम्
સમવસર્યા અન્યદીસ; રા.
શત્રુંજય ગિરિ પરેરે, દેસણા દે જગદીસ. રા. ૨૪
એ શત્રુંજય ગિરિસહુરે, પાપ હરે નિસંદેહ; રા.
ધર્મ વિના કલિયુગ વિષેરે, શિવ સુખ આપે એહ. રા. ૨૫
બિંબાર્ચનજિન ગૃહ તણારે, કરિ લહે સુખસાર. રા.
વ્યંતરેંદ્ર સુણી કરીરે, કીધો તીર્થોદ્ધાર. રા. ૨૬
ઇતિવ્યંતરેંદ્રોદ્ધાર અષ્ટમઃ
એ ઉદ્ધાર થયો આઠમો, ચોથા ખંડ મોઝાર; રા.
કહે જીનહર્ષ પૂરી થઈ, અનુપ ઢાલ ઇગ્યાર. (પાઠાંતર
એ દશ ઢાલ વિચાર) રા. ૨૭
સર્વગાથા. ૩૧૮. (૨૮૬)

દૂહા.

હવે શ્રી જીનવર આઠમો, ચંદ્રપ્રભ જગદીસ;
ચંદ્રપ્રભ ચંદ્રાંકજસું, ચરણ નમે સુરેસ. ૧
સંક્ષેપે તે તેહનો ચરિત, કહું સુણજો સહુ કોઇ;
પાપ ગમે ભવર તણાં, આત્મ નિર્મલ હોઇ. ૨

ઢાલ—મોતી ધોને માહરા સાહિબા મોતી ધોજી
એ દેશી. ૧૨.

ઇણિહિજ જંબૂદ્વીપ ભરતમાં, ચંદ્રાનના નગરી ધરો;
ચિત્તમાં સાંભલો નરનારી વિચારી સાંભલો નરનારી;

સુવિચારી સુણતાં સુખકારી, શ્રી જીનવર વારતા મન હારી; ાં.
તિહાં રાજા રજેમ સોહે, સજ્જન કમલ વિમલ દલ મોહે સાં. ૧
મહાસેન અભિધાન મહાબલ, ત્યા સબલ ક અરિયણ દલ; સાં.
લક્ષ્મણારાયતણી પટરાણી, રૂપવંત ગુણવંત વખા ી સાં. ૨
એક દિવસ સુખ શય્યા સુતી, દીઠા ચૌદે સુપન સપૂતી, સાં. ૩
કુમરી ઇંદ્ર કીયો જન્મોછવ, સુરી ખેલાવે રમાતેનવનવ સાં. ૪
ચત્રતણી પાંચમી અંધારી, અવતરીયા, કૂંખે અવતારી. સાં. ૫
પોસ માસે અંધારી બારસ, પ્રભુ જન્મા હુઆ સગલે રસ; સાં.
ચંદ્રોજવલ સરિખી પ્રભુ કાયા, ચંદ્ર પ્રભ ભિધાન સુહાયા; સા.
સાર્દ્ધ ધનુષ શત તુંગ વિરાજે, જેહનો રૂપ અનુપમ છાજે સા. ૬
પિતૃક રાજ્ય પ્રજા સુખપાલે, અરિનારીનાં અંજન ગાલે; સાં.
પોષ કૃષ્ણ તેરસને દિવસે, સહસસું વ્રત લીધો જગ દીસે સાં. ૭
ત્રીજે માસ ફાગણ સુદિ સપ્તમિ, કેવલજ્ઞાન પુરૂષોત્તમ; સાં.
ચારનિકાય તણા સુર આવે, સમવસરણ પ્રભુજીનો રચાવે સા. ૮
ન ઉપદેશ સુણી ગહગહતા, સુરનર નિજ ર થાનક પોહતા; સાં.
તિહાંથી વિચર્યા ત્રિભુવનસ્વામી, શત્રુંજય આવ્યા શિવગામી. સાં. ૯
જીનવર તીન પ્રદક્ષિણા દે, તીર્થ ભણી મુનિવર સંઘ લેઇ;
સગરાની તપયોનિધિતીરે, ા ી નદી તટ ગુહર ગંભીરઇ. ાં. ૧૦

ચંદ્રોદ્યાન તણે એક પાસે, સમવર્યા પરિવાર ઉલાસે; સાં.
દેવે સમવસરણ તિહાં કીધા, સુણવા ધર્મ આવ્યા
સહુ સીધા. સા. ૧૧
શિશિપ્રભા નામે તિહાં નગરી, શશિપ્રભ રાજા સોભા
જગરી; સા.
ચંદ્રપ્રભા રાણી સંઘાતે, ચંદ્રાયશા સુત લેઇ સાથે. સા. ૧૨
સ્તવના કરિ બેઠા જીન આગે, સાંભલવા ઉપદેશ સરાગે; સાં.
પ્રભુજી ભાખે દેસણ માંહિ, શંત્રુજય તીરથ ગુણ ગાહે. સાં. ૧૩
સેવે પુંડરીક ગિરિરાયા, જીન પતિ ધ્યાવે જેહ ઉમાહ્યા; સા.
દ્વિવિધા ધર્મથકી શિવ પાવે, ફિરિ સંસાર માંહિ
નવ આવે. સાં. ૧૪
દેવ માંહિ જેમ જીનવર કહીએ, ધ્યાન માંહે શુકલ
ધ્યાન સુલહીએ; સાં.
વ્રત મહે બ્રહ્મવ્રત અધિકારી, સર્વ ધર્મમાં ચારિત્ર ભારી; સાં. ૧૫
તીરથમાં મુખ્ય તીરથ કહીએ, શત્રુંજય દેખીગહગહીએ
એ પાખે તો મુકિત ન લહીએ;
એ પાખે પિણિ કર્મ ન દહીએ. સા. ૧૬
પ્રભુ ઉપદેશ સુણી મનસુધો, ચંદ્રશિખર રાજા પ્રતિબુદ્ધો સા.
શ્રીચંદ્રપ્રભ જીનવર પાસે, રાણી સુ વ્રત લીધ ઉલાસે. સા. ૧૭
તિહાથી જીનવર કીધો વિહારો, સાથે સાધુ તણો પરિવારો સા.
પોહુતા રૈવત આદિક શ્રૃંગે, ભુમિ પવિત્ર કરી સુપ્રસંગે. સા. ૧૮
તિહાંથી વિચર્યા ત્રિભુવનસ્વામી, સમેતશિખર પહુતા
બહુનામી; સા.
નભ સુદિસાતમે દિન સુપ્રસીધો, ચંદ્રપ્રભ અણુસણ
તિહાં કીધો. સા. ૧૯

(ચંદ્રપ્રભાસ તીર્થખ્યાતિ.)

સાઢા સાત પૂર્વ લક્ષ પાલ્યો, આઉષો નિજ કુલ ઉજવાલ્યો સાં.
સર્વ સુરેશ્વર સુર ગણ આવ્યા, પ્રભુ નિર્વાણ મહોચ્છવ
ભાવ્યા. સાં. ૨૦
તિહાંથી ચંદ્રશેખર મુનિરાયા, ચંદ્રપુરી વિહરંતા આવ્યા સાં.
તાસ સુત સાંભલિ ઉમાહ્યો, ચંદ્રયશા નૃપ વાંદણ આયો. સાં. ૨૧
દીધો ઉપદેશ દયામય સારો, ધર્મ કરો થાયે નિસ્તારો; સાં.
ચંદ્રપ્રભ જીનવર ઈહાં રહીયા, તિણ એ ઉત્તમ તીરથ
કહીયા. સાં. ૨૨
ચંદ્રપ્રભાસાભિધ સુર ગાસ્યે, ખ્યાતિ સહુ જગ
માંહિ થાશે; સાં
પૂર્વે બાહુબલ સુત બલીયો, સોમયશા નૃપ અતિ-
બલ દલીયો. સાં. ૨૩
ઈહાં ભાવી પ્રાસાદ કરાવ્યો, ચંદ્રપ્રભનો અધિક સુહાવ્યો; સાં.
જેહને દર્શન પાતક નાસે, ઇાત અનીતિ ઉપદ્રવ ત્રાસે. સાં. ૨૪
કોણપમાં દુર્ગંધ ન થાસે, રાધિ પરૂ કીટક ન દિખાસે; સાં.
પ્રભુના સમવરણની ઠામે, એતલા થોક ઈહાં નવ પામે. સાં. ૨૫
ઈહાં જે સાવદ્ય ત્યાગ કરસે, શ્રી જીનવરનો ધ્યાન ધરસે; સાં.
જે તપસ્યા ઇહાં આચરસે, મુગતિ કામિની તેહને વરસે. સાં. ૨૬
ચંદ્રયશા નૃપ એહવો સાંભલિ, મૂર્તિ ચંદ્રમણીમય ઉજલી; સાં.
ચંદ્ર પ્રભ પ્રાસાદે થાપી, જેહની કીરતિ ત્રીભુવન વ્યાપી સાં. ૨૭
ચંદ્રશેખર નિજ તાત નીરંગે, મૂર્ત્તિ કરાવી નૃપ ઉછરંગે; સાં.
ચંદ્રપ્રભ પ્રતિમા તસુ સીસે, ચંદ્ર અંક થાપે અવનીસે. સાં. ૨૮
તાતનો સ્નાત્ર કીયો રાજેસર; જીન સ્નાત્રોદકસું અલ
વેસર; સાં.

નૃપના ભકત લોક પિતુ યાત્રા, અરચન પૂજન કરે
સનાત્રા. સાં. ૨૯
ગિરિ મહીમાં ! દેવેન્દ્ર દેખાલ્યો, ચંદ્રયશા સંઘ
લેઇ ચાલ્યો; સાં.
વં વિધે શત્રુંજય પૂજ્યો, તતક્ષણ મોહ મહીપતિ
ધ્રૂજ્યો. સાં. ૩૦
ર્ણુ પ્રાસાદ તિહાં દેખીને, કીયો ઉદ્ધાર હીયે હરખીને; સાં.
ઢાલ એ જીનહર્ષ વખાણી, બારમી ચોથા ખંડની જાણી. સાં. ૩૧
સર્વ ગાથા ૩૫૧. (૩૧૮)

દૂહા.

યાત્રા કરી ઘેર આવીયો, ચંદ્રયશા રાજન;
સુગુરૂ પાસિ વ્રત દર્યો, ધરિ મન નિશ્ચલ ધ્યાન. ૧
એક પૂર્વ લક્ષ પાલીયો, વ્રત ઉજલ પરિણામ.
અષ્ટ કર્મ ક્ષય ઘાતીયાં, પામ્યું કેવલ તામ. ૨
સોમયશા મુનિ કેવલી, બહુ યતિ પરિવાર;
ભવ્ય જીવ પ્રતિબોધતા, પુહવિ કરે વિહાર. ૩
શત્રુંજય ગિરિ આવીઆ, અણસણ કીધો ત્યાંહ;
શિવ સુખ અક્ષય પામીયો, જનમ મરણ ન જયાંહ. ૪
હવે જેહને વારે થયો, ગિરિ દશમો ઉદ્ધાર;
તે શ્રી શાંતિતણો કહુ, સરસ કથા અધિકાર. ૫
શ્રીખેણાદિક જેહના, પૂરવ ભવ સુરસાલ;
સવારથ સિદ્ધિ ભોગવી, જગગુરૂ દીન દયાલ.
ઇતિ નવમોદ્ધાર;

૧ —ઘેર વોજી મનમોહન ઘોટ એ દેશી. ૧૩.

હવે હથિણાઉર પુરવરે, ત વિશ્વ વિશ્વસેનરાય રાજા;
અચિરા રાયણી ગુ વંતી, ર લે જલજસુકાય રા. ૧
સુર રાજા હો ણિ જીનવર ષે, વિમલાચ
તીરથ સાર;
રાજા દશમો એહુનો દ્ધાર રાજા. સુ. અ.
ચૌદ સુપન એ નિરખીયા, સર્વારથ સિદ્ધથી આય; રા.
ભાદ્રવસિતિ સાતમિ દિને, માઈકૂખે રહ્યા જીનરાય. રા. ૨
ચઉદ પન રલીયામણાં, રાણી દીઠાં એવાર;
અરિહંત ક્રી એ હુસે, નિશ્ચય કીધો નિર્ધાર. સુ. ૩
પૂર કાલ ત્રયોદશી, જેઠની અંધારી જાણિ; રા.
સુ દિન સુ મહૂરત ઘડી, સુત રત્ન જણ્યો
કુલ ભાણ. રા. ૪
જન્મોછવ પ્રભુનો કર્યો, કુમારી શક્રભુશક નામ; રા.
શાંતિ થઈ સુરદેશમાં, પ્રભુનો દીધો શાંતિ નામ. રા. ૫
યૌવન વય પ્રાપ્ત થયો, ચાલીસ ધનુષ તનુ માન; રા.
સાત રાજ્ય અંગીકર્યો, સોહે તનુ સોવન વાન. રા. ૬
ચક્ર રતન અનુભાવથી, સાધ્યારે ભારતષટ્ ખંડ; રા.
પાલે રાજ્ય પ્રજા ખે, વરતાવી આણ અખંડ. રા.
જયેષ્ઠ કૃષ્ણ ચૌદાસ દિને, હજાર નૃપતિ સંઘાત; રા.
ઈંદ્રોછવ સંયમ ગ્રહ્યો, છકાયત ા થયા તાત. રા. ૮
દેશ સહુ વિચરી કરી, આવ્યા ગજપુર ઉદ્યાન; રા.
પોષ શુકલ નવમી દિને, પ્રભુ પામ્યા કેવલ જ્ઞાન. રા. ૯
સુર સુર પતિ પરિવારસું, સ્વામી શત્રુંજય પાસે; રા.
સિંહાસન સમવસર્યા, જગ ગુરૂ જગલીલ વિલાસે. રા. ૧૦

ઈણ અવસર કોઇ મિથ્યાત્વી, પૂર્વે બ્રાહ્મણ થયો એક; રા.
પુરપેઠાણ નગર વિષે, યજ્ઞ કર્ત્તા મતિ અવિવેક. રા. સુ. ૧૧
કોઈક મુનિ તિહાં આવીયો, તે બ્રાહ્મણ જજ્ઞને ઠામ; રા.
ધિગ ૨ ધર્મએ સું કહે, હિંસા દેખી મુનિ તામ. રા. સુ. ૧૨
વચન એહવો સાંભલી, ક્રોધે ભરીયો વિપ્ર તામ; રા.
લકુટ ઉપાડી ધાઇયો, મુનિવરને હણવા કામ. રા સુ. ૧૩
દ્વિજ ક્રોધાધ તે દોડતો, યજ્ઞથંભે ભાગ્યોસીસ; રા.
તતક્ષિણ પ્રાણ તજ્યા તિહાં, મનમાંહિ પ્રબલ
રહી રીસ. રા. સુ. ૧૪
અંતે આરતિ ધ્યાનમાં, તે બ્રાહ્મણ સિંહોદ્યાન; રા.
બલવંત પંચાનન થયો, પુન્યે લહ્યો તીર્થ પ્રધાન. રા. સુ. ૧૫
પ્રાણી ત્રાસ ઉપાડતો, પંચાનન મહા બલવંત; રા.
તે વન પરિસર નિરખીયા, ભયભંજનશ્રી ભગવંત. રા. સુ. ૧૬
શાંતિનાથ દેખી કરી, કોપાલન જલીયો તેહ; રા.
સીતોપપચારજવરી ખલ સામ્ય વચન પ્રજલેહ રા. સુ. ૧૭
પુચ્છા છોટ કરી હરી, ઉપાડી હાથલ તામ, રા.
સ્વામી હણવા ભણી, આવ્યો તે પાપી જામ. રા. સુ. ૧૮
ફાલ ભ્રષ્ટ મૃગપતિ થયો, અતિ ક્રોધ કરી નિરબિહ; રા.
ઉંચો પૂછ ઉલાલતો, આવ્યો વલી હણવા સીંહ. રા. સુ. ૧૯
દુર્દ્ધર કોપ ભર્યો થકો, ફાલ દેતો વારંવાર; રા.
આગલિ કાંઈ દેખે નહી, મનમાં કરે એહ વિચાર. રા. સુ. ૨૦
શું ખલણુ કારણ દેખું નહી, ન ફલે પણ માહરી ફાલ; રા.
એ સામાન્ય પુરૂષ નહી, શાંતાતમ એહ દયાલ. રા. સુ. ૨૧

(શત્રુંજય સેવાથી સિંહનું દેવલોકગમન)

વારંવાર પ્રભુ પ્રતે, જોવિ ચિંતવ તો એમ; રા.
સંભાર્યો ભવ પાછલો, કૃત કર્મ નિહાલ્યો તેમ. રા. ૨૨
શાંત કોપ જાણી કરી, હિતકારી પ્રભુ કહે તાસ; રા.
પૂર્વભવના પાપથો, તિર્યંચ ઉદય થયો તાસ. રા. સુ. ૨૩
સાધુ વચન હિતનો કહ્યો, તે કીધો કોપ વિશેસ; રા.
તેહના ફલ તે પામીયો, મૃત પામ્યો થયો મૃગેસ રા. સુ. ૨૪
પામસે પ્રાણી ઘાતથી, દુર્ગતિનાં દુઃખ અછેહ; રા.
ચોથા ખંડની તેરમી, જીનહર્ષ ઢાલ થઈ એહ. રા. સુ. ૨૫
સર્વ ગાથા ૩૮૨. (૩૪૭)

દુહા.

દયા આણિ મનમેં હવે, મ કરિસિ પ્રાણી ઘાત;
સેવા કરિ તીરથ તણી, જીનવર કહી એમ વાત. ૧
પ્રતિબોધી મૃગપતિ ભણી, દેઇ ધર્મ ઉપદેશ;
જીન કેડે હરિશાંત મન, ચાલ્યો તજી કલેશ. ૨
સ્વામી શત્રુંજય ચઢયા, સિંહપ્રતે કહે તામ;
સમતા પ્રાણી સુંધરી, તું રહી ઈણહીજ ઠામ. ૩
ઇહાં રહતાં તુજને હુસે, ક્ષેત્રતણે પરિભાવ;
સ્વર્ગતિથિ એક ભવ કરી, લહિમિ મુગતિ સુભ ભાવ ૪
જીન આજ્ઞા માની કરી, તિહારહ્યો મૃગરાજ.
મૃતપામી શુભધ્યાનમે પામ્યો સુરગતિ રાજ ૫
સ્વામી સુરગણ પરિવર્યા શ્રીમદ્દેવાશ્રૃંગ
ચોમાસું તિહાં કીધું રહ્યા, તીરથ સુંધરીરંગ ૬
વર્ષા ચોમાસીકરી તિહાથી કર્યો વિહાર.
વિશ્વ ભણી પ્રતિબોધતા, કરતા પર ઉપગાર. ૭
સિંહદેવ તે સ્વર્ગથી, જીનપવિત્રત તે શ્રૃંગ;
શાંતિ જીનેસર દેહરો, કીયો સમૂર્તિ સુરંગ. ૮

ઢાલ— વહારે હરિ રાખે તિમ રહીયે. એ દેશ.
રાગ સોરઠા. ૧૮.

ભાખેરે ચરમ જીણુંદ, સુરપતિને એ તીરથ સહુને ગુણકારી;
જે સેવે બહુયતને. ભા.
તેહ અમર પ્રસાદ કરાવે, સ્વર્ગતિહેતુ તણિ શ્રૃંગે;
નિજપ્રતિમાન્વિતશ્રી શાંતિ જીણુંદની, સેવકરે મન રંગે. ભા. ૧
પશ્ચિમ મુખ તે નવર ગૃહથી, પંચ ધનુષ પરમાણિં;
કોણ ઇશાને યક્ષ વિરાજે, ચિંતામણિ ઘેર આણિ. ભા. ૨
કોડિદેવ તિણિ શ્રૃંગ, અધિષ્ટિત સોલમ જીનને સેવે;
કરે આરાધન જે જીનવરનો, વંછિતફલ તસુદેવે. ભા. ૩
સિંહદેવ જીનપૂજાકારી, ચવીમાનવભવ પામી;
વરત લેઇ શત્રુંજય ગિરિવર, હુઉસિવપુર ગામી. ભા. ૪
અનુક્રમે વિચરંતા પ્રભુ આવ્યા, ગજપુર નયર ઉદ્યાને;
સુત ચક્રધર વાંદણને આવ્યો, જીન કહે ધર્મ સ્વ ભાને. ભા. ૫
શીલ શત્રુંજય સમતા સમકિત, કરૂણા દમ સંઘેશો;
સંઘ ભક્તિ જીનવરની પૂજા, તવ મુગતિનરેશો. ભા. ૬
રાયણ ચૈત્ય વૃક્ષ અનોપમ, વિમલાચલગિરિ રાયા;
તાસ સંઘવી તીન જગતમાં, એ દુઃપ્રાપ્ય કહાયા. ભા. ૭
સાંભલિ શત્રુંજય મહીમા, રાજા યાત્રા કરેવા;
ચાલ્યો સંઘ સહિત સોરઠમાં, આવ્યો લાભ ગ્રહેવા. ભા. ૮
ખેડ નગરનો તિહાં રાજેસર, કલાપ્રિય ભિધાને;
વૈરી રાજય પડાવ્યો તેહનો, આવી કહે રાજાને. ભા. ૯

મણિપ્રિય વિદ્યાધરનો સુત હું, ખેટ નગરનો સ્વામી;
માહરૂં નામ કલાપ્રિય વૈરી, રાજ્ય લેઇ જય પામી. ભા. ૧૦
ગિરિ વૈતાઢયે ચાલ્યો રાજન, તાહરે બલ રિપુ જીપી,
રાજ્ય લહું તાહરે પસાયે, તાહરી કીર્ત્તિ દીપી. ભા. ૧૧
બેસીસિ વિમાને વિદ્યાધરસું, ખેટપુર નગર સિધાયા;
ખેચર અરિ જીપી કલાપ્રિય, રાજ્ય સામ્રાજ્યે ભાયા. ભા. ૧૨
કલાપ્રિય ખેચર નિજ ભગિની, ગુણમાલા ઈણ નામે;
રૂપે જેણી હરાવી અમરી, પરણાવી નિજ ગામે. ભા. ૧૩
બીજી પણ નૃપ રૂપ નિહાલી, વિદ્યાધર અંગ જાતા;
પરણાવી ચક્રધર રાજાને, જીહાં તિહાં ભાગ્ય વિખ્યાતા. ભા. ૧૪
રચિત વિમાન કલાપ્રિય ખેચર, બેસી સકલત્ર રાજા;
ચાલ્યા તિહાંથી સોરઠ સનમુખ, સાથે ખેચર જાજા. ભા. ૧૫
માર્ગે દેખી વન રલીયાલો, યુગાદિસ ગૃહ માંહે;
રાય વિમાન થકી ઉતરીયો, પૂજ્યા પ્રભુ ઉમાંહે; ભા. ૧૬
રાજા જીન પ્રાસાદ નિહાલે, ગોખે બેઠી દીઠી.
રૂપ અનોપમ વાનરી નારી, નયણે લાગી મીઠી. ભા. ૧૭
'દર નારિ વાનરી દીસે, જેટલે કર ફરસે;
તુરત થઈ કન્યા દિવ્ય રૂપે, વિસ્મય લહી મન હરસે. ભા. ૧૮
જેતલે રાય બોલાવે તેહને; તેટલે તસુ રખવાલા;
ઉ ય વિદ્યાધર ગલે આવી, ભાષે વચન રસાલા. ભા. ૧૯
વિસ્મય મનમાં મ ધરે રા , રૂપ વિપર્યય દેખી;
ચમતકારકથા તું સાંભલિ, પામિસિ હર્ષ વિસેસે. ભા. ૨૦
એહવો િ તિહાં બેઠો રાજા, બે માહિ એક પયંપે
વૈતાઢય ગિરિની ત્તર સેણિ મે રહુ બેહૂ સંપે. ભા. ૨૧

રૂપવંતી એ માહરી દુહિતા, શ્રૃંગાર સુંદરી નામે;
દેવ કન્યા અપ્સરા સરીખી, અનુક્રમે યોવન પામે. ભા. ૨૨
એક દિવસ ઉદ્યાને રમવા, સખી સહિત મધુ માસે;
ગઇ વસંત નિહાલણ સોભા, લ્યે ફૂલ ફુલ વિલાસે. ભા. ૨૩
ચક્રેશ્વરી તે વનની દેવી, કન્યા ચપલ નિહાલી;
દીધ શ્રાપ તેહને દેવી, થા વાનરી તું બાલી. ભા. ૨૪
દેવ વચન અન્યથા નવિથાયે, એ થઇ તેહવે રૂપે;
કહઇ જીનહર્ષ ઢાલ ચૈદમી, ચોથે ખંડ અનૂપે. ભા. ૨૫
સર્વ ગાથા, ૪૧૫. (૩૮૦)

દૂહા

પાએ લાગી બીહતો, કીધ વીનતી તાત;
માય અનુગ્રહ કદિ હુસે, કૃપા કરી મુજ ભાસ. ૧
શાંતિપુત્ર દેવી કહે, ચક્રધર નામે રાય,
તેહને હાથે ફરસતાં, થાસે માનવ કાય. ૨
તેહિજ તુજને પરણસે, થાઇસ તેહની નાર;
એહવો ણિ હર્ષિત થઇ, દેવિ ગઇ તિણિવાર. ૩
ઇણિ વનમાં નિસિદિન રહે, એહને ભાગ્ય સંયોગ;
થયો તુમારો આગમન, યુગતો મિલીયો યોગ. ૪
સત્યદાન દીધો તુમે, લીધી એહને મોલ;
એ કન્યા પરણો હવે, ખરો કરો તે બોલ. ૫
માની તાસ અભ્યર્થના, પરણી કન્યા રાય;
મે વનશ્રી જોવતો, સાથે નારી સ્થાય.
તાપસ તિહાં નિહાલીયા આશ્રમ સરવંશતીર;
તપ કરતા ધરતા જટા, દુર્બલ જાસ સીરીર

(તાપસોને બોધ તેઓનું શત્રુંજયગમન.)

જાણ્યો નર પતિ લક્ષણે, દીધો આદરમાન;
દેખી તેહની યોગ્યતા, પૂછે હવે રાજન. ૮

ઢાલ—કેકેઈ જાર લાધો એ દેશી. ૧૫.

તુમે કુણ વ્રત પાલો કેહવો, સું ધ્યાવો છો તુમે ધ્યાનરે;
રાજા એમ પૂછે, તે તાપસને હિત કારણે, મીઠેવ
યણ દેઇ માનરે. રા. ૧
ત્યારે તે ભાષે રાયને, કછાન્વય અમને જાણિરે; રા.
તાપસ અમે અન્નભખું નહી, કંદમૂલ ભક્ષણ કરૂં આણિરે. રા. ૨
ધ્યાઉં શ્રી રૂષભ ભણી અમે, પહેરૂં તન વલ્કલ વાસરે;
બ્રહ્મચર્ય પાલું સદા, ભૂમંડલ શયન નિવાસરે. રા. ૩
ચક્રધર ભાષે એમ સાંભલી, હાહા વંચ્યા તુમે દેવેરે; રા.
ધર્મ તણી બુદ્ધે તુમે, મિથ્યાત્વે મોહ્યા હેવરે. રા. ૪
નિસંગ થઇ બ્રહ્મ વ્રત ધરો, તપ જપ ખપ કરો
અપ્રમાદરે; રા.
રિષભ દેવ સમરો તુમે, તો કિમ રત થયા અગાધરે. રા. ૫
બાવીસ અભક્ષ ન ખાઇવા, અનંત કાય બત્રીસરે; રા.
ધર્મી એ ટાલે સર્વથા, એમ ભાષે શ્રી જગદીસરે. રા. ૬
સોગ રોગ દ્રારિદ્રતા, જાત હીણ અનાણ સંજોઇરે; રા.
દુઃખ નરક ત ાં અતિ આકરાં, એ ભક્ષણ કરતા હોઇરે. રા. ૭
જાણીને શ્રીજીનવર કહ્યા, જેહ કે પંડિત લોયરે; રા.
નિઃપાપ થઇ નિવૃત્તિ લહે, એમ કહે જીનવર સહુ
કોઇરે. રા. ૯
ચક્રધરનાં વચન સુણી કરી, સર્વ [illegible] તાપસ તેહરે; રા. [illegible]
[illegible] થયા ધર્મથી; તે [illegible] રા. [illegible]

મિથ્યાત્વમાંહિં પડીયા અમે, નિજજન્મ એતલો કાલરે;
ચિંતામણિ અંધતણી પરે, ફોગટ ગમીયું ભૂપાલરે. રા. ૧૦
ભૂપતિ ભાષે સમજ્યા હવે, તો મનમાં ન કરો ખેદરે; રા.
મુજ સાથે આવ્યો રિષભજી, નમવા મન ધરિ ઉમેદરે. રા. ૧૧
એહવું કહી રાજા તેહને, ચાલ્યા નિજએસીાવમાનરે; રા.
જીહાં સંઘ અછે આવે તિહાં, વિદ્યાધર કરતા ગાનરે. રા. ૧૨
વધૂ સહિત નૃપ આવતો, દેખી હર્ખ્યાં નર નારિરે; રા.
વાજ્યાં વાજીંત્ર ઉમેદના, ઉત્તરીયાં સંઘ મોઝારિરે. રા. ૧૩
તે તાપસ પણ કેડે થકો, આવ્યા નૃપ દર્શિત માગરે; રા.
રાજા સનમાન્યા અતિ ઘણું, પોહતા તીરથ મહાભાગરે. રા. ૧૪
તીરથ સંઘ પૂજા નૃપ કરી, ચડીયા પંડરીક ગિરિંદરે; રા.
વિધિસું પૂજા કીધી સહૂ, જેમ કીધી ભરત નરિંદરે; રા. ૧૫
તે સંઘ દેવ પરતક્ષ થઈ, ભાષે નૃપતિને તામરે; રા.
તુજ તાત તણે સુપસાયથી, એ રિદ્ધિ લહી સુર ધામરે. રા. ૧૬
તિર્યંચતણો ભવ અતિ ક્રમી, બહુ ભવનો દાતા જેહરે; રા.
પામી મેં પદવી દેવની, ઇણિ તીરથનો ફલ એહરે રા. ૧૭
તુજ તાત પ્રાસાદ કરાવીયો, શ્રીમરૂ દેવાભિધ શ્રૃંગરે; રા,
શ્રી શાંતિશ્વર તિહાં જઈ, પૂજો સેવો મન રંગરે. રા. ૮
નૃપ તાસ વચનથી શાંતિની, ભહુ ભક્તિસું પૂજા કીધરે; રા.
સઘલા કારજ પૂરવ પરે, નિજ જનમતણો ફલ લીધરે; રા. ૧૯
તાપસ પણ શ્રી સિદ્ધાચલે, શ્રી વૃષભ ધ્વજ નમિ પાયરે; રા.
જીનવરનીદીક્ષા આદરી, કેવલી પાસે તિણિ ઠાયરે. રા. ૨૦
ઉત્તર સ્વર્ગ ગિરિથી હેઠલે, એક યોજન ભૂમિ પ્રમાણરે; રા,
તે તાપસ સગ । તિહાં રહ્યા, ગુરૂને આદેશે જાણરે. રા. ૨૧

ઘાતિ કરમ ક્ષય ઘાતીયાં, તિણિ પામ્યો કેવલ ના રે; રા.
અનુક્રમે સગલા સીધા તિહાં, પામ્યો અવિચલ સુખઠાણુરે. રા. ૨૨
હુંતે તાપસ સહુ સિદ્ધ થયા, તાપસ ગિરિ નામ હોઇરે; રા.
એ તીરથ તુજ પૂર્વ જતણો, પ્રાસાદ જીરણ થયા જોઈરે; રા. ૨૩
તું યોગ્ય અછે કરવા ભણી, જીન અંગજ તું ઉદ્ધારરે; રા.
દ્રઢ પ્રાસાદ કરાવીયા, રાજા ચક્રધર તિણિ વારરે; રા, ૨૪
બીજા પણશૃંગે કર્યા; પ્રાસાદ પૂરવપરિ રાયરે; રા.
ંદ્ર પ્રભાસા તીરથના, ગિરિનાર ઉદ્ધાર કરાયરે; રા. ૨૫
સમ્મેત શિખર આદિક વિષે, યાત્રા કીધી ધરિ ભત્તિરે રા.
હુથિણાઉરપુર આવીઆ, ઉછવસું પુહવત્તિરે; રા. ૨૬
લક્ષાબ્દા આયુ પૂરો કરી, સોલમ શ્રી શાંતિ જીણંદરે; રા.
નવસે મુનિવર સાથે કરી, ચઢીઆ સમિત ગિરિંદરે, રા. ૨૭
વૈશાખ કૃષ્ણ તેરસ દિને, મુગતે પોહુતા જગદીસરે રા.
ચિરપાલી રાજ્ય સુગુરૂ કને, ચારિત્ર લીધો અવનીસરે, રા. ૨૮
દશ સહસ્રવૃત પાલીઓ, પામ્યો મુનિ કેવલ જ્ઞાનરે, રા.
સમ્મેત સિખર મુગતે ગયા, ચક્રધર ધરતા શુભ ધ્યાનરે; રા. ૨૯
એ ચોથો ખંડ પૂરો થઈ, એહુની થઈ પનરે(ચઉદશ)ઢાલરે, રા.
ગાથા અઠાવીશ ચારસે, જિન હર્ષ કહે સુવિશાલરે ૩૦

ईति शमोद्धारः ईतिश्री जिन हर्ष विराजित महा तीर्थश्री शत्रुं यम त्म्य चतुष्यद्यां श्री अजितस्वामी श्री सगरश्री शांति जिन धरादि महापुरुष तीर्थोद्धार वर्णनो नाम च र्थखं पूर्णम् ॥ ४ ॥

સર્વગાથ , ૪૫૩, (૪૨૮)

દુહા.

શ્રી યુગાદિજીનવરતણા, પદ પંકજ પ્રણમેવ;
પંચમ ખંડ વખાણસું, ગિરિવર મહિમા હેવ. ૧
ઈક્ષ્વાકુ વંશી નરરતન, તેહતણા અવદાત;
શત્રુંજયની પણ કહું, સાંભલિ સુરપતિ વાત. ૨
શ્રી મુનિસુવ્રત જીનતણે, તીર્થં હુવા જેહ;
લખમણ રામ રાવણ તણો, ચરિત્ર પ્રકાસું તેહ, ૩

ઢાલ—વાંગરીયાની દેશી.

આદિત્ય યશાના વંશમાં રે, રાજા થયા અનેક રે.
ગુણ ભરીયા પછે અયોધ્યાને વિશે રે, વિજય રાય
થયો એક રે. ગુ. ૧
ઇણ તીરથને આદરીયા, તે તો ભવ સાયરથી તરીયા
તે તો મુગતિ મહેલી વરીયા, હરિયા રે હરિયા
ભવદુઃખ છેક રે. ગુ. ૨
વજ્રબાહુ પુરંદરો રે, હિમચુલા કુખે જાતરે;
આદ્ય પુત્ર સંયમ ગ્રહ્યોરે, ગુરૂ પાસે ગુણ વ્રાત રે ગુ. ૩
રાજ્ય પુરંદરને દીયો રે, વિજય ગ્રહ્યો વ્રત ભાર રે. ગુ.
ચારિત્ર પાલી ઉજલો રે, લહ્યા મુગતિ સુરસારરે ગુ. ૪
કીર્ત્તિ ધર પુરંદર તણો રે, સુકોશલ સુત તાસરે; ગુ.
ગર્ભવતી સ્ત્રી મૂકીને રે, સંયમ ગ્રહ્યો ઉલાસરે. ગુ. ૫
માય મહાદેવી તેહનીરે, મુઈ વન વાઘણી હોઈરે ગુ.
પતિ સુત સાધુ વિદારીયારે, પૂર્વ ક્રોધથી જોઈરે; ગુ. ૬

હિરણ્ય ગર્ભ થયો તેહનોરે, નઘુષ નામ સુત તાસરે; ગુ.
સોદાસસુત તેહનો થયોરે, રક્ષસજીમ નરપલગ્રાસરે. ગુ. ૭
તેહને કાઢી સુત ભણીરે, રાજ્ય દીયો સમુદાયરે; ગુ.
પ્રજા ન માને તેહનેરે, જે હોઈ અન્યાઈ રાયરે. ગુ. ૮
ધર્મ સુણી મુનિવર કનેરે, સદયી થયો સોદાસરે; ગુ.
મહાપુરે રાજા થયોરે, મરણ લહ્યો નૃપ તાસરે. ગુ. ૯
સોદાસે સિંહરથ ભણી રે, જીપી રાજ્ય ખિહૂરરે; ગુ.
તેહને દેઈ ચારિત્ર લીયોરે, ગુરૂ પાસે સુવિનેયરે. ગુ. ૧૦
પુત્ર થયો સિંહરથતણોરે, પાટે બ્રહ્મરથ રાયરે; ગુ.
ચતુર્મુખ હેમરથ તેહનારે, શતરથ નામ કહાયરે. ગુ. ૧૧
વલી ઉદય પૃથુરાજવીરે. વારિરથ ઈંદુરથ જાણિરે; ગુ.
આદિત્યરથ નૃપ તેહનેરે, માંધાતૃ વીરસેન રાણરે. ગુ. ૧૨
પ્રતિમન્યુ રાજા તેહનોરે, પદ્મ બંધુ મહારાયરે; ગુ.
રવિમન્યુ નૃપ તેહનો થયોરે, વસંત તિલક જસ ગાયરે. ગુ. ૧૩
કુબેરદત્ત કુંથ રાજવી, શરભદ્વિરદ રાજનરે; ગુ.
સિંહદશન સુત તેહનોરે, હિરણ્યકશિપુ કુલ ભાણરે. ગુ. ૧૪
પુંજસ્થલ કકુસ્થો વલીરે; તાસસુત ન રઘુ રાયરે; ગુ.
મોક્ષ ગયા નૃપ કેટલારે, કેઈક સ્વર્ગે જાયરે. ગુ. ૧૫
તેહને પાટે અજ થયો રે, સાકેતપત્તન રાયરે; ગુ.
કીધી પૃથ્વી અનૃણીરે, જેહનો સુજસ ગવાયરે. ગુ. ૧૬

સઘલી દિશિ જીતી જીણેરે, પ્રાગ ભવ કર્મ
સંયોગરે; ગુ.
કાયામાંહિ ઉપના, સન્તોતરસો રોગરે. ગુ. ૧૭
રોગાર્ત્તે તે પીડિયોરે, અંત પુરૂષાકારરે; ગુ.
ધરાનાથ સહુ સાધીયારે, સહુ મનાવી હારરે. ગુ. ૧૮
ભૂપતિ સઘલા આક્રમ્યારે, સાધ્યા દેશ ત્રિખંડરે, ગુ.
અનુક્રમે સોરઠ આવીયોરે, વરતી આણ અખંડરે. ગુ. ૧૯
શત્રુંજય તીરથ નમીરે, જીનવર ભાવ અપારરે; ગુ.
નિજ પત્તન ફિરિ આવીયોરે, ઉછવ થયા અપારરે. ગુ. ૨૦
રત્નસાર ઇણિ અવસરેરે, સાંયાંત્રિક સિરતાજરે; ગુ.
વારધિ વહાણ પૂરીયોરે, માલ ઉપાવણ કાજરે. ગુ. ૨૧
સુભ અનિલવસિ ચાલતોરે, લાંઘ્યો સાયર પુરરે, ગુ.
જન જીવિત આશા થઇરે, દીઠો શૈલ હજુર રે. ગુ. ૨૨
કર્મ સંયોગે ચાલીયોરે, અગ્નિ ખુણનો વાયરે; ગુ.
અંબુજ ચિહુ દિશિ વિસ્તર્યો, ગાજવીજ બહુ થાયરે. ગુ. ૨૩
કંદુકની પરે ઉછલેરે, ન રહે માલિમ હાથરે; ગુ.
કષ્ટ સકલ એ ઉપનોરે, ચિન્તે વાહણ નાથરે. ગુ. ૨૪
વિત્તતણે લોભે કરીરે, મેં વિપ્રતારી લોકરે, ગુ.
અંબુધિમાંહી ઘાતીયોરે, મેં દુર્બુદ્ધિ ફોકરે. ગુ. ૨૫
પોતનભાજે જેતલેરે, જનનો ક્ષય નવ થાયરે, ગુ.

પડું સમુદ્રમાં તેતલેરે, દુખ દીઠો નવ જાયરે. ગુ. ૨૬
એહવું ચિંતવી તે યદારે બેઠો વાહણ પ્રાંતરે, ગુ.
ન વાણી થઈ તેતલેરે, ભાંજીવા ભયભ્રાંતરે, ગુ. ૨૭
પાંચમા ખંડતણી થઈરે; એટલે પહેલી ઢાળરે, ગુ.
નરનારી સુણજો સહુરે, કહે જીનહર્ષ રસાલરે, ગુ. ૨૮
સર્વ ગાથા, ૩૧

દુહા.

સમુદ્રમાંહિ પડવાતણો, સાહસ મ કરિ સુજાણ;
એહદશામે તુજ ભણી, કીધી સુણી મુજ વાણી. ૧
ઈહાં સમુદ્રમાંહેય છે, સુરદ્રુમ સંપુટમાંહિ,
પ્રતિમા પાર્શ્વનાથની, ભાવિ નિર્મલ તાંહી. ૨
ધરણે પૂજ્યા પૂર્વે, લાખ વરસ સુપ્રમાણ;
કુબેરે પૂજી પછી, ષટ શત વર્ષ સુજાણ. ૩
ત્યાર પછે વરૂણે ગ્રહી, અદ્‌ભૂત પ્રતિમા એહ;
સાત લાખ પુજી તેણે, વર્ષ સહસ્ર ધરેહ. ૪
હવે રાજા અજયપાલને, ભાગ્યે ઈહાં આવેહ;
પ્રતિમા કાઢી તેહને, આપો જઈ કુશલેહ. ૫
સગલી દિશિજીપી કરી, આવ્યો પત્તન તેહ;
રોગે પીડયો છે ઘણું, તેહને જઈ દ્યો એહ. ૬
પાર્શ્વનાથ પ્રતિમાતણી; સેવા કરે સદીવ;
પ્રત્યક્ષ સુરી પદમાવતી, કામીત દીયે અતીવ. ૭
એહવી નભ વાણી સુણી, રત્ન સાર સુવિચાર;
નાવિક પ્રતિમા કારણે, ઘાલ્યા જલધી મઝાર. ૮

ઢાલ—શ્રી ચંદ્ર પ્રભુ પ્રાભહુણોરે, એહની. ૨.

સંપુટ તુરતલેઈ કરીરે, જીવતણી પરિ તામરે;
વાહણમાં લેઈ ધર્યોરે, પુરણ વંછીત કામરે. સં. ૧
મેઘ પટલ મિલીયા હુતારે, નષ્ટ થયા તતકાલરે,
હારિદ્રરંગતણી પરેરે, ખલ મૈત્રી તૃણ જાલરે. સં. ૨
વાય વસે વાહણ સુખેરે, સાકેત પત્તન આયરે,
એકનર નૃપ અજય પાલનેરે; દીધ વધાઈ જાયરે. સં. ૩
પાર્શ્વનાથ આવ્યા સુણીરે; ઉત્ફુલ્લ લોચન રાયરે,
તુરત તુરંગ ચઢી કરીરે, આવ્યો પ્રભુને પાયરે. સં. ૪
સંપુટ બેડી માંહિથીરે, લોકે લીધી તામરે,
કરિ મહોત્સવ અતિ ઘણોરે, કરતા પ્રભુ ગુણ ગ્રામરે, સં. ૫
વાજીંત્ર બહુપરિવાજતારે, દેતાં દાન અપારરે,
ધવલ મંગલ ગાઈજતાંરે, કરતાં જય જયકારરે. સં. ૬
પ્રભુ આગલિ ઉખેવતાંરે, કર્પૂરાગુરૂ ધુપરે,
નગર પ્રવેશ કરાવિયોરે, તે પ્રભુ સંપુટ ભુપરે. સં. ૭
રત્ન સિંહાસન ઉપરેરે, થાપી રાજા તામરે,
સંપુટની પુજા કરીરે, ઉઘાડયો નૃપ જામરે, સં. ૮
ફણિતણા ફણ મસ્તકેરે, રત્ન કિરણની જ્યોતરે,
છત્ર ત્રય સિર સોહતારે, દશદિશિ કરે ઉદ્યોતરે, સં. ૯
પદ્માસન બેઠા થકારે, બેદિશિ ચામર ગ્રાહરે,
ધરણી પતિ સેવા કરેરે, સિંહાશન બે ઠાહરે, સં. ૧૦
નવ ગ્રહ પ્રભુ ચરણે રહ્યારે, હૃદય સોહે શ્રીવત્સરે;
સર્વાભરણે સોહતારે, સુંદર પ્રતિમા સ્વચ્છરે. સં. ૧૧

સુરતરૂ કુસુમ માલા ગલેરે, મુકુટ વિરાજે શિસરે,
પેટીમાહિ પેખીઆરે, પાર્શ્વનાથ જગદીસરે, સં. ૧૨
પરમ પ્રમોદ હિયે ધરીરે, ફરસી ભુમિ પંચાગરે;
રાજા પ્રભુ ચરણે નમ્યોરે, આણી મન ઉછરંગરે સં. ૧૩
સીંચી આનંદામૃતેરે, રોગ ઉરગ વિષ ઝાલરે,
નાઠી નૃપના દેહથીરે, તોષ થયો તત્કાલરે સં. ૧૪
અર્ચિ અર્ચા ભક્તિસુંરે, થાપી નૃપ નીજ ગેહરે;
રતન સારસુ બેસીનેરે, ભોજન કર્યા સસ્નેહરે. સં. ૧૫
પાર્શ્વનાથ પુજા થકીરે, નૃપના ક્ષય ગયા રોગરે;
નગર ઉપદ્રવ સહુ ટલ્યારે, સહુને સુખ સંયોગરે સં. ૧૬
નિજ નામે રાજા તદારે, અજય ગ્રામ ઇણ નામરે;
ાપી પાર્શ્વ જીણંદનેરે, કીધો પ્રાસાદ સુઠામરે. સં. ૧૭
પાર્શ્વનાથ સાસન ભણીરે, રાય દીયા દસ ગ્રામરે,
ગ્રામ એક અર્ચક ભણીરે, દેઈ રાખ્યો તામરે સં. ૧૮
પોતે રાય પુજા કરેરે, જીનવરની ત્રણ કાલરે;
તાસ પ્રભાવે રાયનેરે, લક્ષ્મી વૃદ્ધિ વિશાલરે; સં. ૧૯
હવે સોરઠ નૃપ કુલ તણો રે, ગિરિ દુર્ગપુરથી આઈરે,
વજા પાણી ગોત્રી ભણીરે, મિલીયો ઘણો ઉછાહિરે. સં. ૨૦
અજય પણ બહુ પ્રીતસુંરે, બહુ દેશાદિક દાનરે;
માન્યો ગોત્રીને ઘણુંરે, રક્ષક તીરથ થાયરે, સં. ૨૧
વજા પાણિ આગ્રહ કરીરે, રઘુનંદન લેઈ સાથરે;
શ્રી ગિરીનારે આવીયારે, નમવા શ્રી નેમિ નાથરે. સં. ૨૨

અજય અજય પુર આવીયોરે, પૂજીનેમિજીણંદરે;
પાર્શ્વ જીણેશ્વર પુજીયારે, પામ્યો પરમાણંદરે. સં. ૨૩
હવે કોઇકિજ્ઞાનીયતિરે, જીણ વાંદણને કાજરે.
આવ્યો તિહાં વાંદી કરીરે, પુછે મહાત્મ્ય રાજરે; સં. ૨૪
અતિશય મહિમા એહનીરે, ભાખું મુજ મુનિરાયરે.
બીજી પાંચમા ખંડનીરે, ઢાલ જીન હર્ષ કહાયરે. સં. ૨૫
સર્વ ગાથા ૬૪

દુહા

કિસો પ્રભાવ કહું તુંને; ભાષે એમ મુનિસ;
પ્રત્યક્ષ દ્રષ્ટ સંદેશ સો, વસ્તુવિષે અવનીસ. ૧
ચિર પ્રરૂઢા તાહરા, રોગ ગયા તત્કાલ;
જાસે સહુના દેખતાં, રોગ સોગ જંજાલ. ૨
રક્ષ યક્ષ ઉપસર્ગ સહુ, શાકિની ભૂતવૈતાલ;
પાર્શ્વ સ્મરણથી જાઇસે, હુસે ન મુત્યુ અકાલ. ૩
કાલ જ્વર વિષ વિષધરા, સન્નિપાત પરમુખ.
દોષ સહું જાસે વિલય, જીન સેવાથી સુખ. ૪
વિદ્યા લક્ષ્મી સુત કલત્ર, આદ્યાભિલાષી જેહ.
જગત્ર ગુરૂના ધ્યાનથી, વંછિત લહસે તેહ. ૫
વરસ લક્ષ સ્વર્ગાં બુધે, દેવે પૂજ્યો એહ;
એહના દરસણથી સહી, પાતક જાયે છેહ. ૬
એહવું કહી મુનિ તેહને, તીરથ મહીમા સાર,
આકાશે રૂષિ ઉતપત્યો, તીરથ કરણ વિહાર. ૭
ષટ્ માસાવધિ તિહાં રહિ, અજય રાજા વજા પાહિ
સિધ્ધાચલ જીન પૂજીયા, નિર્મલ કીધા પ્રાણિ ૮

ઢાલ—અલબેલારીની. ૩.

સ્નાત્ર પૂજાદિક તિહાં કર્યાંરે લાલ, શકોછવ ધ્વજ રોપ સુવિચારે;
જન્મ સફલ કીયો આપણોરે લાલ, પાપતણો કીયો લોપ.સુ. ૧
ઇંદ્ર સુણો જીનવર કહેરે લાલ, શંત્રુજય ગિરિ રાજ;સુ.
ભાજે ભાવથી ભેટતાંરે લાલ, સીજે સગલાં કાજ.સુ. ૨
યાત્રા કરી ઘરે આવીયારે લાલ, કરિ જીનોદિત ધર્મ.સુ.
પ્રાંતેસંયમ આદર્યોરિ લાલ, અજય લહ્યા સુરશર્મ.સુ. ઈ. ૩
જેષ્ટ પુત્ર થયો તેહુનેરે લાલ, અનંત રથ વ્રત લીધ;સુ.
પર પૃથ્વી કૂક્ષે થયોરે લાલ, દશરથ રાજા કીધ.સુ. ઇ. ૪
ચારે રાણી થઈ તેહુનેરે લાલ, કૌશલ્યા ધુરિ નાર;સુ.
કેકેઈ, સુમિત્રા રાગિણીરે લાલ. સુપ્રભા એથઈચાર.સુ. ઈ. ૫
અન્ય દિવસ ગજ કેશરીરે લાલ, ચંદ્ર સુરજ નિરખેય;સુ.
કૌશલ્યા સુત જનમીયોરે લાલ, રામ પદમનામેય.સુ. ઈ. ૬
ગજસિંહ ચંદ્રવારિધિસીરીરે લાલ, અગન સુરજ એસાત;સુ.
સુમિત્રાએ લક્ષ્મણ જણ્યોરે લાલ,નારાયણ સુવિખ્યાત,સુ. ઇ. ૭
સુભ સુપને સૂચિત જણ્યારે લાલ; ભરત કેકેઈ નાર;સુ.
સુપ્રભા રાણી જનમીયોરે લાલ, શત્રુઘન નામ કુમાર.સુ. ઈ. ૮
વિદ્યા વિનય કલા ધરારે લાલ, ચારે સુત સુકુમાલ;સુ.
ધર્મતણાં અંગની પરેરે લાલ, પુત્ર સોહે ભૂપાલ.સુ. ઈ. ૯
પદમ નારાયણમાં યથારે લાલ, માંહોમાંહિ સનેહ,સુ.
શત્રુઘન ભારત માંહેતથારે લાલ; જીવ એક દોઈ દેહ.સુ. ઈ. ૧૦
હવે વાસવ કેતુ રાગિનીરે લાલ, વિપુલા કુક્ષિ ઉતપન્ન.સુ.
હરિ વંશી મિથિલા ધણીરે લાલ, જનકાભિધ રાજન્ન.સુ. ઈ. ૧૧

નારિ વિદેહા તેહનીરે લાલ, સુંદર સુપન નિહાલિ;સુ.
પુત્ર સુતા જોડે જણ્યારે લાલ, જ્યોતિવંત સુકુમાલી.સુ. ઈ. ૧૨
પિંગલ સુર સૌધર્મ નોરે લાલ, પુરવ વૈર વસેણ.સુ.
તત્ક્ષણ પુત્ર હર્યો તિણેરે લાલ, વૈર ન કીજે કેણ.સુ. ઈ. ૧૩
વલિ કરૂણા મન ઉપનીરે લાલ, આભુષણ પહિરાઈ;સુ.
વૈતાઢય વનમાંમૂકીયોરે લાલ, પુન્ય તણે સુપસાય.સુ. ઈ. ૧૪
સ્વામી રથનુપૂર તણોરે લાલ, ખેચર ચંદ્રગતિ નામ;સુ.
પુષ્પવંતી નિજનારિનિરે લાલ, પામી આણી દે તામ.સુ, ઈ. ૧૫
પુત્ર જનમ થયો રાયનેરે લાલ, ઉદ્ઘોષણા પુરી દીધ;સુ.
ભામંડલ બોલાવીઓરે લાલ, નામ કુમર સુપ્રસિધ્ધ.સુ. ઈ. ૧૬
ચંદ્ર ગતિ ખેચર બાલનેરે લાલ, લાલે પાલે અત્યંત.સુ.
પુષ્પવતિ હરખી ઘણુંરે લાલ, અનુક્રમે વૃદ્ધિ લહંત.સુ. ઈ. ૧૭
હવે જનક પુત્રનેરે લાલ, જોયો પણ નવિ લાધિ;સુ.
સીતા નામે પુત્રી તણોરે લાલ, દીધો સોક સમાધિ.સુ. ઈ. ૧૮
દેખી સંપુર્ણ યોવનારે લાલ, પુત્રી થઈ વર જોગ;સુ.
વરચિંતા સાયર પડયોરે લાલ, સ્વયંવર બેડી પ્રયોગ.સુ, ઈ. ૧૯
ઈણ અવસરે મ્લેછરાજવીરે લાલ, માતંગાદિક ભૂરિ;સુ.
જનક રાયને ઉપદ્રવ્વેરે લાલ, ક્રોધ કરી ભરપૂર.સુ. ઈ. ૨૦
જણાવ્યો દશરથ રાયનેરે લાલ, દૂત મુખે વિરતંત;સુ.
રામ નિષેધી તાતનેરે લાલ, પોતે ગયો તુરંત;સુ. ઈ. ૨૧
રામ સંગ્રામ કીયો તિહાંરે લાલ. નાઠા મ્લેચ્છ રાજાન;સુ.
તિમિર નિકર તિહાં કિમ રહેરે લાલ, તિહાં જલ-
હલતો ભાણ.સુ. ઈ. ૨૨

જનકરાય ખુસી થયારે લાલ, પુરમાં આણ્યો રામ; સુ.
પુત્રી દેવા વાંછતોરે લાલ, દેખી વર અભિરામ. સુ. ઈ. ૨૩
તિહાં કિણિ આવ્યો એતલેરે લાલ, પિંગ કેશ છત્રધાર; સુ.
ભીષણ નારદ દેખીનેરે લાલ, સીતા ભીતાં ત્યાર. સુ. ઇં. ૨૪
પાંચમા ખંડ તણી થઇરે લાલ, એ તો ત્રીજી ઢાલ; સુ.
કહે જીનહર્ષ આગે હિવેરે લાલ, સુણજો બાલગોપાલ. સુ. ઇં. ૨૫
સર્વ ગાથા, ૯૭.

દુહા.

નાસી ઘરમાંહિ ગઈ, દાસી મિલિ તિણિ વાર;
ઝાલિ શિખા કાઢયો પરો, દેઇ મુષ્ટિ પ્રહાર. ૧
નારદ રૂષિ કોપ્યો ઘણું, રૂપ લખ્યો પટ સીત;
ભામંડલ પાસે જઇ, દેખાડયો ધરિ પ્રીત. ૨
રૂપ નિહાલી મોહીયો, નિશદિન રહે ઉદાસ;
ખાણા પીણાં સહુ તજ્યાં, રામતિ ગીત વિલાસ. ૩
ભામંડલના મન તણો, ચંદ્રગતિ જાણી ભાવ;
લેઇ આવ્યો જનકને, વિદ્યાતણે પ્રભાવ. ૪
પ્રીય વયણે ચંદ્રગતિ કહે. સીતા દે સુત કાજ;
તે કહે પહિલી રામને, મેં દીધી મહારાજ. ૫
ચંદ્ર ગતિ ખેચર કહે, ઇહાં જિમ આણ્યો તુંજ,
કન્યા હરિવા તાહરિ, શક્તિ અછે તિમ મુજ. ૬
પણ અન્યાય કરૂં નહિ, કરીએ ન્યાય વિચાર,
માંહોમાંહે રસ રહે, વાધે પ્રીતિ અપાર. ૭
વજ્રાવર્ત અર્ણવાવર્ત, ધનુષે દેવાધિષ્ટ,
મુજ સુત રામ ચઢાવસે, તે પરણશે ઇષ્ટ. ૮

જનક પુરી નિજ આવીયો, કરિ એમ અંગીકાર,
બે ધનુષ મુકયાં તિહાં મંડપ રચ્યો વિસ્તાર. ૯
દેશ દેશના દેશપતિ, જનક તેડાવ્યા તાંહ,
ખેચર ભુચર આવીયા, પાર ન કોઇ જાંહ. ૧૦

ઢાલ—અલબેલો હાલી હલ ખેડે હો માહરી સદારે
સોહાગણી લાવે ભાત એહની દેશી. ૪.

ભામંડલસું આવીયો હો, ચંદ્ર ગતિ ખેચર ભુપ,
વિદ્યાધર બીજા ઘણી, આવ્યા ર હો તિહાંરાજન કુમાર સરૂપ. ૧
સીતા કુમારી રાઘવ વરે હો, સહુ જોતાં હો દશરથ નો
સુત બલવંત સી.
સીતા પામ્યો હો ભાગ્ય જોગે સરીખો કંત, ભાવી
કોઈ હોબલવંતના મટીસકંત સી. ૨
ચારે પુત્રે પરિવર્યો હો, સાથે સુભટ અનેક દશ-
રથ રાજા આવીયો;
સનમાન્યો હોજનકે. સહુને સુવિવેક. સી. ૩
વલી વિશેષે આપીયો છે, રામભણી સનમાન
બેઠા સહુકો રાજવિ સોહેર હોમંડપ જાણે દેવ
વિમાન, સી. ૪
સુદિન દિનોદય કુંવરી હો, કરી સોલહ શ્રૃંગાર;
સુંદર સિબિકા બેસીને આવી ર હોસમણા મંડપ
તિણિવાર. સી. ૫
અલ ઉદ્ધત ખેચર હવે હો, રાજન રાજકુમાર;
અસમર્થ ધનુષ ગ્રહવા ભણી, મુખનીચોહોઘાતી
રહ્યા લાજ્યા અપાર. સી. ૬

રામલીલાએ ઉઠીયાહો, સિંહાસનથી તામ;
કરગ્રહી ધનુષ ચઢાવીયો, નિઠુર સ્વર હો કીધો ધ્રુજ્યો
સહુ ગામ. સી. ૭
કુસુમ વર્ષ સમેં તેહને હો, કંઠ ઠવી વરમાલ;
સીતા પીતા રામસું, સહુ પામ્યા. હો મનમાં ભૂપાલ. સી. ૮
બીજો ધનુષ ચઢાવીયો હો, લક્ષ્મણ પણ તત્કાલ;
ખેચર નિજર કન્યકા, અષ્ટાદેશ [દશ] હો દીધી તેહને
સુકુમાલ. સી. ૯
સુદિનરામ સીતાતણા હો, કીધો નૃપ વિવાહ;
ભદ્રા કનક નરેશની, પરણાવી હો ધરી ભરત ભણી ઉછાહ. સી. ૧૦
દશરથ આવ્યો નિજ પુરી હો, વહુ વર પુત્ર સંઘાત;
જનક નરેશ સંતોષીયા, બીજા પણ હો રાજા નિજ
ર પુરી જાત; સી. ૧૧
ચાને સુત મહા વિક્રમી હો. વિનયવંત ગુણવંત;
તાતાજ્ઞા રેમાથે ધરે;દશરથ નૃપ હો સુત દેખી હરષ લહંત. સી. ૧૨
એક દીવસ જીન સ્નાત્રનો હો, દશરથ રાજા નીર;
મુકયો સુમિત્રા નારિને, કંચુકીને હો હાથે દઈ સુખ સીર. સી. ૧૩
બીજી પણ રાણી ભણી હો, રાજા દાસી હાથે;
મૂકયો શીઘ્ર પણે ગઈ, તરૂણી જઇ હો દીધો
સહુકોને હાથે. સી. ૧૪
શીઘ્ર નાવ્યો તે વૃદ્ધથી હો, રાણી થઈ ઉતાલ;
માન ભંગ ચથી ગલે, પાસ ઘાલ્યો હો ઢીલ કીધી
નહિ રસાલ. સી. ૧૫
સ્નાત્રાંભ મુજ નવ મોકલ્યો હો, મુજ વીસારી નાહ.
હું ગરઢી ન ગમી સહી, નાન્હીને હો માની પ્રી
યોવન લાહ. સી ૧૬

પ્રીતિ પુરૂષની કારમી, હોજે હો રંગ પતંગ;
મુહ મીઠા જુઠા હીયે, એહવાનો હો ન કરૂં હવે
સંગ પ્રસંગ; સી. ૧૭
ગલફાંસો દેખી કરી હો, દાસી કોલાહલ કીધ;
કુપિત સુમિત્રા જાણીને, આવ્યો ૨ હો રાજા શીઘ્ર
પાણી અંપીધ, સી. ૧૮
તેહની અવસ્થા દેખીને હો, મૂઢ! કરે સું એહ;
એહવોકહી નૃપે છેદીઓ, ગલ પાસો હો થાપી અંકે
સુસ્નેહ૦ સી. ૧૯
કંચુકી આવ્યો તેતલેહો, સ્નાત્રાંભ સહિત તિવાર;
મંદ કેમ આવ્યો નૃપ કહે, વૃધ્ધ ભાવથી હો તે
કહે સાંભલી સુવિચાર. સી. ૨૦
લાલાજલ મુખે શ્રવેહો, નયણે નીર પ્રવાહ;
શિર કંપે પગ લડથડે, દેખીને હો તેહને ચિંતે
નરનાહ. સી. ૨૧
ધરપડતા જેમ કોઈ હો. અર્ધોન્મૂલિત વૃક્ષ;
સમરથ થિર કરવા ભણી, નવ થાઇ હો એ કલે
વર રક્ષ. સી. ૨૨
જરા ન પીડિત જેતલે હો, માહરો એહ શરીર;
ધર્મ કરૂ હવે તેતલે, પામુ ૨ હો ભવ દુઃખ
સાયરનો તીર. સી. ૨૩
રાજા ચિંતવે એહવું હો; આવી વલીયા સ્થાન;
કેતલોક કાલ અતીકમી હો, અન્ય દિવસે હો
ગયો વાંદણ ગુરૂ રાજન. સી. ૨૪

નૃપ મુનિને નમિ જેતલે હો, બેઠો સુણવા કામ;
ભામંડલ પણ એટલે, આવ્યો ૨ વિદ્યાધર આવૃત
તામ. સી. ૨૫
જ્ઞાનવંત મુનિ ઉપદેસે હો, ધર્મ શર્મ દાતાર;
પુંડરીક ગિરીવર તણો, વલી ભાષે મહાતમ અતિ
વિસ્તાર. સી. ૨૬
ધર્મ તણી સુણી દેશના હો, હરખ્યા સહુ નરનારિ;
ખંડ પંચમાની થઈ, જીનહર્ષે હો કહી પૂરી
ઢાલ એ ચાર. સી. ૨૭

સર્વગાથા '૧૩૪,

દુહા.

ભામંડલ મુનિમુખ સુણી, બહિન ભ્રાત સંબધ;
તે જીન નમવા ચાલીયો, નહી જાસ પ્રતિબંધ. ૧
ભામંડલ ઉપરોધથી, દશરથ નૃપ હિત આણિ;
જનમ સફલ કરવા ચલ્યો, શત્રુંજય ગુણ ખાણિ. ૨
ચારે પુત્ર પરિવારસું, મંડલીકેભ્ય અનેક;
દાન માનસું આપતો, રાજા ધરી વિવેક. ૩
દેવાલય સાથે લીયો, જીન પૂજાને કાજ;
ઠામ ઠામ જીન પુજતા, ભાવસાયરની પાજ. ૪
શત્રુંજ્ય પહુતા ક્રમે, સહુ નમીયા જીન રાય;
વલી પ્રાસાદ કરાવીઆ, નિરમલ કીધી કાય. ૫
ગુરૂની ભક્તિ પુજા કરી, દીધ યથાવિધ દાન;
સંઘ હિત તીરથથકી, ઉત્તરીઆ રાજાન. ૬

ચંદ્ર પ્રભા સાભિધનયર, નવો કરાવ્યો ત્યાંહિ;
ચૈત્ય મનોહર જાનકી, ચંદ્રપ્રભ થાપ્યા માંહિ. ૭
પ્રતિષ્ટા કરાવી પૂજીયા, પ્રતિ લાભીયા ગુરૂરાય;
તીરથ ભણી પ્રભાવના, કીધી ચિત્તલગાય. ૮

ઢાલ—નયર રતનપુર જાણીએ. ૫

ત્યાંથી નૃપ દશરથ આવિયો, યાત્રા કરવા ઉમાહે;
ભાવીયો શ્રી ગિરિનાર પધારીયોએ, ૧
શ્રીનેમીશ્વર પૂજીયો, ભવરના પાતિક ધૃજીયો,
ગુંજીયો મન મધુકર દુખ વારીયોએ. ૨
દાનસુપાત્ર સુહાવીયો, વલી તીર્થોદ્ધાર કરાવીયો,
ગાવિયો યાદવ પતિનો યશ તિહાંએ, ૩
ભરટ શેલ દેખી કરી, કેકેઈ ભાવ હીયે ધરિ,
સંચરી રામાદિક સુતસું તિહાંએ. ૪
ચૈત્યનેમિશ્વર જીનતણો, કર્યો હુતો રલીયામણો,
હિત ઘણો ભરટ અસુર ઉછવ કરીએ. ૫
ક્તિ કરી તિહાં પ્રભુતણી, બહુ દાન દીયો અરથીભણી,
અતિ ઘણી પ્રીતિ વિષેષ મન ધરિએ. ૬
ચૈત્ય દેખી તે જાજરો, આણીભાવ હયે ખરો,
સજ કરો કેકેઈ રાણી કહેએ. ૭
દાન તિહાં વલીઆપીયો, નેમિશ્વર જીનવર થાપીઓ,
કાપીઓ પાતક પુન્ય પ્રબલ લહેએ. ૮
મહાતીર્થ કર્ત્તવ્ય કર્યા, ઉત્તમ દાન સમાચર્યા,
નામ ધર્યાં પાપ નાશન તીરથે સહુએ. ૯

ઢંકાનગરી પુર પુરી, તિહાં કૌશલ્યા ।દર કરી.
ſ ત ધરી ચૈત્ય કીયો, સુરગિરિ જેસોએ. ૧૦
તિમા ષભ જી ંદની, પ્રતિષ્ટિત કીધ મુણિંદ
નીસ્યંદની
।પી શિવપુર જાએવાએ. ૧૧
પ્રભારાણી ગુણુવતી શાંતિ, ચૈત્ય કરાવ્યો સુભમતિ,
ગજગતિ બલભી સુખપાયવાએ. ૧૨
રામ કાંપીલ્ય કરાવિઓ, લખમણુ વામનાખ્ય
રાવીયો.
સુહાવીયો તુંગપ્રાસાદ રિષભજીનતણોએ. ૧૩
અન્ય કુમારે સામંતે, મંડલીકે રાજન ગુણવંતે હરખંતે
ભામંડલ જીનગૃહ ઘણાએ. ૧૪
સહુ તીર્થાવલી યાત્રા કરી, નૃપ આવ્યો મન
ઉલટ ધરી બહુપરિ;
ઉછવસું નિજ મંદીરેએ. ૧૫
વથી વિરત્યો નરપતિ, દરબાર આવી બેઠો;
મતી ત પ્રતી તેડાવ્યા રાજય અવ રેએ. ૧૬
કૂડ કપટ નિપટ ભરી, કૈકેઈ જાણી અવસર તિહાં;
આવે એ મે પૂર્વદત્ત વર નૃપ કને એ. ૧૭
રાજય ।પો મુજ ત ભણી, ખ્યા ચ દ વર
તણી અવગણી;
ણુ રામચંદ્ર વને એ, ૧

રાય વજ્રપાત સાંભલવા ભણી, તત્ક્ષણ મૂર્છિત થયો દુઃખ આણી;
ધિગરાણી સ્વચ્છ થયો સંજ્ઞા લહીએ. ૧૯
રામજાણી નમવા આપને, સીતા લક્ષ્મણસું સુભ મને;
રોદને લોક કરે હાહારવ સહીએ. ૨૦
મસ્તક વિણ કાયા યથા, નીશા પાખેવા મુખ તથા દૃગ વૃથા;
જ્યોતિ વિના મોટી ઘણુંએ. ૨૧
ગંધ વિના કુસુમાવલી, નારી પ્રીતમ વિણ વલી,
વનથલી વૃક્ષ વિના ન સુહામણોએ. ૨૨
સરવર જલ જેમ બાહિરો, મૂરતિ પાખે વિના જીમ દેહરો;
તેમ હરો સૂરિજ વિણ નભ જેહેવો એ. ૨૩
રજની ઈંદુ વિના જેસી, રામ વર્જીત પુર સોભા તેસી;
અતિ ગ્રસી લીધો દીસે તેહવોએ. ૨૪
મન વિણ તિણ રાજા આવીયો, સુત રાજ્ય ભરતને થાપીયો,
વ્રત લીયો દશરથ નૃપ મુનિવર કનેએ. ૨૫
કાંતાર નિવાસી રામજી, ગંભીરા વિચિ તટની ભજી;
સહુ સજી બેઠા તલી ન્યગ્રોધનેએ. ૨૬
લક્ષ્મણ રામ ભણી કહ્યો, એ ઉદ્ધશ દેશ હવે થયો.
ભય લહ્યો કેહનો કારણ સો ઇહાંએ. ૨૭
સરસા તરૂ અન્ન પડયા ખલે, તે વાત કરે નર ખે(એ)તલે,
આવ્યો ભલે રામ કેહે જાસો કિહાંએ. ૨૮

દ્દસ કારણ પૂછીયો, તે કહે સિંહ કરણ ઈહાં રાજીયો,
જીણ લહ્યા સમકિત ધર્મ હામણોએ. ૨૯
જીન દેવ સાધૂ ગુરૂ વિણ કદા, બીજાને તમે નહી મુદા,
વ્રત સદા પાલે ઈણ પરિ આપણોએ. ૩૦
તિણિ સાંભલિ એહવો વ્રત લિયો, રા સોહોદર
કોપીઓ.
બલ કીયો તે રાજા નાસી ગયોએ. ૩૧
પાંચમા ખંડનીએ પાંચમી, જીનહર્ષ ઢાલ સમી,
મનગમી સુણતાં મન હરષિત થયો એ. ૩૨

સર્વગાથા ૧૭૪

દુહા.

દેશોદ્દસ કારણ સુણી, નર લક્ષ્મણ રામ;
સીખ દીધી તે નર ભણી, સુખે રહ્યા તિણ ઠામ. ૧
બે ભાઈ કિહાં એક ગયા, નભ વાચારી મુનિ દોઇ;
અય્યાપ્રતિ લાભ્યા તદા, સીતા હર્ષિત હોઈ. ૨
પયસુગંધ વરસાવીયો, દેવાદરસું તામ,
પંખીજટાયુ આવ્યા તિહાં, ગંધ લેવાને કામ. ૩
ધર્મોપદેશ મુનિવર દીયો, જાતિસ્મરણ તાસ,
તે પંખીને ઉપનો રહ્યા સીતાને પાસ. ૪
શ્રીજીનધર્મે થિર કરી, તે બેને મુનિરાય;
શાશ્વત જીનવર વાંદિવા, વ્યોમે ઉડયા જાય. ૫
રાક્ષસ દ્વીપ લંકા હવે, વારે અજીતજીનેસ;
ઘન વાહન નામે થયો, રાક્ષસવંશ નરેસ. ૬

દીધ ભીમ રાક્ષસપતિ, નિજ અગ્રજને તામ;
નામે વિદ્યા રાક્ષસી, રાક્ષસ વંશ થયો નામ. ૭
મહારક્ષ સૂત તેહને, જીનપદ પંકજ ભૃંગ;
દેવ રક્ષથો તેહને, પ્રવ્રજ્યા શિવ ંગ. ૮

ઢાલ—પીયાલાલ રંગા વરનાં મોલીયાં એ દેશી. ૯

ઇણ પરિ થઈ ગયા બહુ રાજવી, રાક્ષસ વંશે અપ્રમાણરે;
યાંસ જીનેંદ્ર તીર્થે થયો, કીર્તિ ધવલ રાક્ષસ પતિ જાણરે॥ ઈ॥ ૧
તિણ અવસરે વૈતાઢ્યગિરિવરે, વિદ્યાધર શ્રી કંઠ નામેરે;
પ્રીતે તેહને આણી કરી, વાસ્યો દ્વીપ સુઠામેરે. ઈ. ૨
માન યોજન જેહનો તીનસે, તિહાંકિષ્કિંધ પર્વત ભાસેરે;
કિષ્કિંધા નામ પુરી તિહાં, રાજધાની થાપીઉલ્લાસે રે. ઈ. ૩
વાનર દ્વીપ કપિ સરિખા નરા, અતિક્રમિ તિહાંથી લાધીરે;
વિદ્યાવાનર અંગિકારિણી, વિધિસું વિદ્યાધર સાધીરે. ઇ. ૪
શ્રીકંધથી વજ્ર કંઠ નૃપ લગેં રાજવી થયો કૈ અનેકોરે;
શ્રી મુનિસુવ્રત તીરથે થયો, નરનાથ ઘનોદધિ એકોરે ઈ. ૫
હવે તડિત કેશ નામે તિહાં, લંકાનગરીનો રાયરે;
પૂરવલી પરે વધ્યો ઘણું, માંહોમાં સ્નેહ સવાયરે. ઈ. ૬

કિંષ્કિંધા નોદધિ ભૂપનો, તાકંષ્કિધિ થયો
લવંતોરે;
લંકા પતિ તડિત કેશનો, સુત કેશનામ કહુંતરે ઇ.
ભૂપ અગ્નિ વેગ ખેચરપતિ, નિર્જીંત પાતાલ લંકાયેરે;
લંકા કિંષ્કિધથી નૃપ બેને, નાસી ગયા બલ ન
ખમાયરે. ઇ. ૮
તેણે પાતાલ લંકા વિષે, ઇંદ્રાણી સુકેશની રાણ રે;
સુતમાલી માલી જણ્યા તેણે, કમલ્પવાન તૃતીય
વાણીરે. ઇં. ૯
શ્રીમાલી કિંકિવંધી નરેસને, બે પુત્ર થયા ગુણવંતોરે;
આદિત્ય રજા ને રીક્ષરજા, મહાભુજબલ જેહ ધરંતોરે;ઇ. ૧૦
મેરૂ નિત્ય ન યાત્રા કરિ વલ્યો, મધુ પર્વત દેખી
હરસીઓરે,
કિંષ્કિંધ નગર થાપી કરી, કિંષ્કિંધ નરિંદ તિહાં
વસીયોરે. ઇં. ૧૧
સુતરાય સુકેતના કોપીયા, તિણયે આવી લંકાયેરે;
શનિવેગને મારીયો, નિજ વયર હૃદ
નવ માયરે ઇં. ૧૨
ાલી ંકા રાજા થયો, કિષ્કિંધા નગરી કેરોરે;
પતિ ાદિત્ય રાજા થયો, સ્નેહ માંહો માહે અધિ
કેરોરે ઇં. ૧

હવે અશનિ વેગ રાજા તણો, સહસ્તાર નૃપતિ
થાયો નામેરે;
મિત્ર સુંદરી રાણી જનમીયો, ઇંદ્રનામે સુત સુખ
પામેરે ઇ. ૧૪
તે ઇંદ્ર નૃપતિ ઇંદ્રની પરે, આપણા થાપ્યા લોકપાલોરે;
વલી પાતાલ લંકાને વિષે, કપિ રક્ષ થાપ્યા ભૂપાલોરે ઇ. ૧૫
તિહાં રહેતાં થયો સુમાલીને, રત્નશ્રવા પુત્ર રત્નોરે;
તે સાધિત વિદ્યા તેહને, કૈકિશી નારી લહી સુપન્નોરે ઇ; ૧૬
તસુ પુત્રને હાર નવરત્નનો, મુખ પ્રતિ બિંબિતને માંહેરે;
સત્યાર્થ નામે દશ મુખ થયો, અતિ દુર્મદ અરિબલ
ગાહેરે. ઇ. ૧૭
કુંભકર્ણ બિભીક્ષણ સૂપ નખા, કૈકિશી રાણીએ જાયારે;
માતા મુખથી વૈરી તણોરે, સાંભલી પરાભવ અકુલાયારે.ઇ. ૧૮
તીને ભીમારણ્યને વિષે, વિદ્યાસાધનને કાજેરે;
પહુતા વિધિસું સાધી તિહાં, વિદ્યાબલ પ્રબલ વિચારેરે.ઇ. ૧૯
વિદ્યા દશગ્રીવતણે થઇ, એક સહસ્ત્ર અતુલ પરમાણેરે;
વલી પંચ થઈ કુંભકરણને, ચાર વિદ્યા બિભીષણ રાણેરે. ઇ. ૨૦
રાણી હેમવતી કુખ ઉપની, અશમય ખેચર અંગી જાતારે;
મનહરણી પરણી દશમુખે, નામે મંદોદરી જાતારે. ઇ. ૨૧
ષટ્સહસ્ત્ર વિદ્યાધરની સુતા, બીજી દશકંધ પરણીરે.
સનમુખ આવી સ્વયંવરા, તદ્ગુણ રંજીત હેમ વરણીરે. ઇ. ૨૨
નૃપ મહોદરની તડિતમાલા, પુત્રી વીરવિધાધરની પુત્રિકા;
પંકશ્રી પંકજ નયણીરે, પરણી તે બિભીક્ષણ હર્ષસું:
પિત્રાદેશે દેશે શશિ વયણીરે. ઇં. ૨૩

ઈંદ્ર ત મઘવંત જણ્યા વે, એ પુત્ર ગન દીસેરે;
રાણી મંદોદરી અનુક્રમે, દેખી ૨ મન હીસેંરે. ઈં. ૨
હવે જીપીવૈશ્રવંણુ પ્રતે, શત્રુ સેવક નૈષગચારીરે.
દશમુખ લંકા નગંરી ગ્રહી, પુષ્પક બેસી અભિધારીરે. ઈં. ૨૫
રિષ્પંપુર ઈણુ નામિનવો કરી, તે રિષ્ય રાજાને દીધોરે;
પાંચમી ખંડ ઢાલ છઠી થઈ, જીનહુર્ષ વેધ કર લીધોરે. ઈં.

વં ગાથા. ૨૦૮ દુહા.

આદિત્ય રજા નૃપને થયો, વાલી સુત બલવંત;
સુગ્રીવ સુત બીજો થયો, ભુજં બલ જાસ મહંત ૧
કન્યા તાસ કનીયસા, શ્રી પ્રભા ઈણુ નામ;
સકલ કલાગુણુ સુંદરી, રૂપવંત અભિરામ. ૨
રિષરજાને પણુ થયા, બિ ત જગ વિખ્યાત;
કાંતા હરિકાંતા તણા, નલ નીલાભિધ ાત. ૩
વે આદિત્ય રાજા કીયો, વાલિ ભણી રાજેસ;
યુવરાજા સુગ્રીવને, નિજ લીધો મુનિવેશ. ૪
સુર્પણુખા લેઇ ગયો, ચંદ્રોદય નૃપજાત;
આદિત્ય રાજા સુત ભણી, ખર સુભ લંક ગ્રહીત.
ગત ક્રોધ દશગ્રીવને, મંદોદરી વયણેહ;
તિહાં રાજયે તિણુ થાપીઓ, બહિની પર ાવેહ. ૬
મૂએ ચંદ્રોદર ભારયા, અ રાધા વનમાંય;
વિરોધાખ્યાનંદ જણ્યો, ગુણુ ભાજન સુખદાય.
સાંભલિ બલવંત અન્યદા, વાલિ કપીશ્વર તામ,
દશ ખ સંહી શકયો નહિ, તેડાવ્યો નિ ઠામ.

ઢાલ-શ્રી થંભણ પાસ પૂજીએ દેશી; ૭

દશકંધર શ્રવણે સાંભલ્યો . વાલી સમકત વંત;
એક નમે અરિહંત અવર ન શીષ નામંત, એહવો
નીમ ધરંત ૧
સૈન્ય સજ્યો રાક્ષસ પતિવાલી, યુદ્ધ કરતાં તણિવાર;
ફેરવો ચતુર્વરાવણને, જાલિમ મહા બલ ધાર, દ. ૨
મૂક્યો દયા કરી જીવતો, જ્ઞાન દશામન જાગી;
રાજ્ય દીયો સુગ્રીવ પ્રતેં સ્વંય વ્રત લીધો વયરાગ . દા.
નૃપ સુગ્રીવે દશકંધરને, શ્રીપ્રભા પરણાઈ;
વાલી સુત ચંદ્ર રશ્મિને, યુવ રાજા કીયો ભાઇ. દ. ૪
ન્ય દિવસ વૈતાઢયે ચાલ્યો, રત્નવતી પરણવા;
અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરિ થંભ્યો, યાન ચલે નહી દેવા. દ. ૫
યાન ખલણ કારણ તે જોતાં, કાઉસગવાલિ નિહાળ્યો;
થંભ તણી પરે નિશ્ચલ લાભો, મોહ મદન બલ ગાલ્યો દ. ૬
કપટ વેષ લેઈને મુજસું, ક્રોધ અજી મન ધારિ;
તોએ શૈલ સહીત પાપીને, નાખું જલધિમોઝારિ દ.
એમ કહે દશ મુખ ભૂમિ વિચારિ, પર્વતને એહેઠી ખેલી (પેસી)
સમરી વિદ્યા સહસ તિવારે, બલ આણ્યો સુવિ હોસી. દ. ૮
તૂટીર ટૂક પડે ગિરિ, સાયર જલ ખલ ભલીયો.
ય ઉદ્દભ્રાન્ત થયો જગ સઘલો, ઉપાડયો ગિરિ
ખલીયો. દ. ૯
કરે વિનાશ તીરથનો હા હા, જસું મછર ધારી;
તો કાંઈક મુજ(હું) ફલ દેખા ં, મનમાં એમ વિચારી. દ. ૧૦

વામ ૨ અંગૂઠો ચાંપ્યો, વાલિ નીશ્વર ત્યારે;
અષ્ટાપદ ગિરિવરને માથે, પીડિત ઈ અપારે. દ. ૧૧
રાવણુ ગાત્ર 'કોચ્યો તતક્ષણુ, મુખે રૂધિર નાખંત;
દીન પરે રોવરાચો એહને, વિશ્વને દુઃખ હુંત. દ. ૧
તેહની દીન આરાટિ સુણીને, કૃપા ાણિ મુનિ વાલી;
વિરમ્યો તુરત સીખામણુ દીધી, ક્રોધ વિના સુકુમાલી દ. ૧
દશમુખ નીકલી વાલિ 'ઘાતે, ચરણે નમી ખમાચો;
રતેસરનો ચૈત્ય કરાવ્યો, તિહાં જી પૂજ આચો. દ.
'તે ૨ ' જીનવર કતે, પૂ ૯ પ્રકારે;
નૃત્ય કરે મંદિરમાં રાણી, પોતે વીણા ધારે. દ. ૧
તાંત તિહાં તૂટી વીણાની, ભુજની નસા લગાઈ;
રંગ સુરંગમાં ભંગ ન પામ્યો, દેખો એ ચતુરાઇ દા. ૧
તિ વેલા તિહાં ધરણેંદ્ર આવ્યો, તાસ ભક્તિ આકરષ્યો;
માગિ ૨ વર તુંસુ પાસે, ન ગુણુગાતાં હરષ્યો. દ. ૧
અરિહંત ભક્તિ સદા મુજ હુયો, અક્ષય અહિ પતિ સ્વામી
અમોઘ વિજયા શક્તિ દેઇને, વિદ્યા ગયો ૨ કામી. દ. ૧૯
સહુ જીણેસર નમસ્કરીને, નિત્ય લોક પુર જાઈ;
રત્નાવલી પરણીને આવ્યો, લંકા થઈ વધાઈ. દ. ૧
ઘાતી કર્મ કીયા ક્ષય ચારે, પામ્યો કેવળ જ્ઞાન;
સેવા કરે સુર અસુર જેહની, અનુક્રમે લહ્યો શિવ થાન. દ ૨૦
જ્વાલન શિખા વિદ્યાધર કેરી. પુત્રી તારા નામે;
રાય ગ્રીવ સાદરસુ પરણ્યો, પુન્યે સહુ સુખ પામે. દ. ૧
તારા નિતિ ખ ભોગવતાં, સુગ્રીવ તણે સુત આચો.
'ગદ જાયા નંદ બે નામે', માત પિતા સુખ પાયો. દ. ૨૨

તે સાહસ ગતિ તારા વંચિત, હિમવંતે જઈ સિચિંતા;
વિદ્યા સાધવા આરંભી, હૃદય તાસ સમરંતા. દ. ૨૩
હવે રાવણ શ્રીવ વિદ્યાધર, ખર પરમુખ પરવરીયો;
વૈતાઢયે જીપેવા ચલીયો, શત્રુ ભણી સંચરીયો. દ. ૨૪
પૂજે શ્રી જીનવર દેવને, વારિ કમલ સંઘાતે;
રત્ન પીઠ ઉપર થાપીને, ભક્તિસું દશમુખ પ્રાંતે. દ. ૨૫
બેઠો ધ્યાન કરવા રાવણ, લીન લે(થ)ઈ તિણ વેલા;
અકસ્માત જલપુર આવીને, પૂજા હત અવહેલા. દ. ૨૬
ક્રોધે ભરીયો રાવણ પૂજા કિણ કીધી વિશરાલ;
પૂરી થઇ જીન હર્ષ પાંચમી, ખંડની સાતમી ઢાલ. દ. ૨૭
સર્વ ગાથા, ૨૪૩. દૂહા.
કોઈક વિદ્યાધર તિહાં, આઇ કહે સુણ સ્વામિ;
માહિષ્મતી નગરી ધણી, સહસ્રાંસુ ઈણ નામે. ૧
રોકયો જલ મુંકયો તેણે, ક્રોધ કારણ તુજ એહ;
આત્મરક્ષ ભૂપે સંએ. આશ્રિત બલવંત તેહ. ૨
સાંભલિ કોપ્યો અતિ ઘણું, રાક્ષસ મૂકયો તાસ;
જીપેવા માર્યા થકા, આવ્યા રાવણ પાસ. ૩
સૈન્ય સહિત પો ગયો, સહસ્રાંસુ જીપણ કાજ;
કાલી લાવ્યો કટકમાં, કરતો જે આગાજ. ૪
સભા પૂરિ બેઠો નરપતિ, નભ મારગથી તામ;
આવ્યો મુનિવર તેતલે, ઉઠી કીયા પ્રણામ. ૫
શત બાહુ મુનિવર કહ્યો, એ માહરો સુત રાય;
રાવણ મુકયો તેહને, વ્રત લીધો ગુરૂ પાય. ૬

નારદરૂષિનાં વચનથી, મરૂત્વ નૃપનો યાગ;
હિંસામય મેલાવીયો, દયાવંત મહા ભાગ. ૭
દુલંઘ નગરે સાધિયા, ઇંદ્રતણો દિક્પાલ;
કુંભકરણ પરમુખ ગયા, આજ્ઞા લઇ ભૂપાલ. ૮
ઢાલ—મોરા સાહિબા હો શ્રી શીતલનાથ કે. એદેશી. ૮
આશાંલીહો વિદ્યાપર ટ વડે, વપ્રઅગ્ની ય તિણકીયો;
નિજપુરથી હો સો યોજનમાંનકિ, નલ કૂબરનૃપ નિરભીયો. ૧
દેખી પણ હો નસકે, સનમુખકે કુંભકરણાદિકરાજવી;
આવીને હો રાવણને નામિકે. વાત સહુ તેહનીચવી. ૨
દશકંધ રહો પાવક પ્રાકારકિં, તિણિ વિદ્યાઓ સંહરી;
પુર દુલ્લંઘેહોલીઓ તત્કાલકિં, ચક્ર દર્શન ધનુધરી. ૩
તિહાં તિણિ હીજ હોત્ર નગરીનો નાથકિં થાપી તેહની હુવે પ્રિયા;
પરનારી હો ણી અણભક્ત કેં, રાવણ દીધી પરકીયા. ૪
દશમુખ સુહો ધરતી અનુરાગકિં, નલ કુબેરની કામિની;
વીને હો આસાલીની તામકિં, વિદ્યા દિધી કામની. ૫
વૈતાઢયે હો હુવે રાવણ સૈન્ય કે, રથનૂપર પુર વીટીયો;
તસુસ્વામી હો કોપાકુલ ઇંદ્રકિં, યુદ્ધ કરવા સજ થયો. ૬
તે વેણુ હો જર આરૂઢ કે, વિદ્યા શસ્ત્ર વર્ષણ કરે;
ગિરિ કંપ્યો હોસાયર કલ્લોલ કે, છલીયા સ્વર્ગાંડરે. ૭
પણને માંહોમા બૈર કે, સૈન્ય હણી જેસા ભણી;
દ્ધ કરવા હો પણને યોગ્ય કે, શત્રુને કહે લંકાધણી. ૮

નિજ ગજથી હો રાવ બલ જાણિકે, એ રાવણુથી ઉતપતી;
બાંધીને હો ઇંદ્રને ગયો રવેભડી, જીત્યો રાવણુ નરપતિ. ૯
રક્ષ સૈન્યે હો થયો તુમલ તિવારકે, જય ર. રવ તિહાં ઉછલ્યો;
વિદ્યાધર હો સૈન્ય મુખ થયો મ્લાન, જય વિપર્યય બલ ગલ્યો. ૧૦
હવે વલીયો હો રાક્ષસનો સૈન્ય કે, લંકા નગરીએ ગયો;
કારાયેહો ઘાલ્યો શત્રુ રાયકે, જીમ પંખી પંજર ર ો. ૧
પાય પ્રણમી હો લોકપાલ સહસ્રારકે, દશમુખને વિનતિ કરે;
પુત્ર ભિક્ષા હોદ્યો મુજ મહારા થકે, વિનય કરીને બહુ પરે ૧૨
જો મહારી હો નગરીનો એહકે, તૃણુ કાષ્ટાદિક અપહરે;
જલકેરો હો જો કરે છંટકાવકે, કુસુમોપરિ વર્ષણુ કરે. ૧
એમ કારજ હો કરે, તો હું મુંકું એ ભણી;
અંગી કીધી હો સહસ્રાર તિવારકે, મુકાવ્યો વીનતિ ઘણી. ૧
રથનુપુરહો પુર આવી ઇંદ્રકે, મુનિપાસે વ્રત આદરી;
દુસ્તપ તપહો કીધો ચિર કાલકે, પામી તત્ક્ષણુ શિવ પુરી. ૧૫
હવે રાવણુહો અન્ય નારી સંગકે, જાણી મરણુ પોતા તણો;
નવ વાંધેહો તેનો કીધો ત્યાગરે, ગુરૂ વચને આદર ઘણો. ૧૬

વે આદિત્ય હો નગરેં પ્રલાદકે, કેતુ તી તેહુની રાણી;
ત તેહનો હો થયો વિદ્યાધર કહે, 'પવન જય બલ
ગુ ખાણ. ૧
હવે માહેંદ્રે હો નગરાધિપ જાણ કે, માહેંદ્ર નંદીની
ગુણ ભરી;
ઋતુ સુંદરી હો કૂખે ઉતપન્નકે, અંજના સુંદરી તિણ વરી. ૧૮
કિ કારણ હો મન ભાગો તાસ કિ, બોલાવે નહીં તે ણી;
સતવંતી હો ંજના સુંદરી તિણ વરી. ૧૯
કોણ કારણ હો મન ભાગો તાસકે, બોલાવે નહિં તે ભણી;
સતવંતી હો અંજના દુખ માંહીકે, કાલ ગુમાવે
અવગણી. ૨૦
હવે રાક્ષસ હો રાજાનો દુતકે, તેડણ રાય પ્રલાદને;
બાવી કહે તામકે, જીપણ વરૂણ નરિંદને. ૨૧
નમી ચરણે હો પૂછી નિજ તામકે, પવન જય મહાપરાક્રમી;
આવ્યો જણણી હો પણમેંવિ પાયકે, દીઠી પ્રીયા મન
નવ ગમી. ૨૨
પાય ાગીહો કાંતા કર જોડિકે, પવનજય તવ બોલીયો;
સૈન્ય લેઇ હો ચાલ્યો નભ માર્ગકે, સરવર તટવાસો કર્યો. ૨૩
તિહાં રાત્રિહો દેખી વિયોગાર્તકે, ચકવાચકવી જોડલો;
નિજ નારીહો ારી તામકે, છોડી મેં ન કીયો લો.

મિત્ર પ્રહસિતહો લેઈ નિજ સાથકે, આવ્યો અંજના
મંદીરે;
મનમાંહે હો ધરી પ્રેમ અપારકે, દેખી વિસંસ્યલ બહુ પરે ૨૫
પવનંજય હો વલ્લભને તામકે, મિલીયો હિત આણી ઘણું;
થઈ ક્ષણ એક હો રમતાં સુખ રાત્રીકે, વિરહ ટલ્યો
બે જણ તણો. ૨૬
પરભાતે હો ઉઠયો જાવા કાજકે, નારી કહે પ્રેમ રી;
જો થા હો ગર્ભવંતી નાહકે, સી ગતિ થાસે માહરી. ૨૭
હું થાસું હો પિઉડા સ કલંકકિ લોક સહુમાં લાજસું;
થઈ આઠમી હો જીન હર્ષ એ ઢાલકે, દૂરિ નરહિં રાજીસું. ૨૮
સર્વગાથા, ૨૭૯ દુહા.
નીસાની દેઈ મુદ્રિકા, કહે મત બીહે નારી;
હું વહિલોહી આવસ્યો, કરસે જો કરસે કિરતાર. ૧
જીવ ઈહાં પંજર તિહાં, ભમસ્યે ભાડાઈત્ત;
સંભારસે ગુણ તાહરા, વસી રહ્યા જે ચિંત. ૨
પ્રીતમ વહેલો આવજે, કરજો વહેલી સાર;
હિલિમિલિ સીખ કરી કુમાર, આવ્યો કટક મોજાર. ૩
ગર્ભ લક્ષ્મ હિંવે તેહને, કાલે પરગટ હોઇ;
સાસુ કેતુમતિ કરે, ક્રોધાકુલ થઈ જોઈ. ૪
કહે વહુ ફિટિ પાપીણી, એ કિંહા લીયો કલંક;
તુજ પતિ દેશાંતર ચલ્યો, કિણસું રમી નિસંક. ૫
ત્યારે રોતી અંજના, કંત મુદ્રિકા તામ;
દેખાડી તુમ સુતનિશા, આવ્યા હુતા મુજ ધામ. ૬

ાસુ ક્રોધ કરી ઘણો, આરક્ષ નર પાસ;
રથારોપ્ય માહેંદ્રપુર, કિંકટ મૂકાવે તાસ.
દેખી સદોષામાતપિત, નિજ ઘર હુતી જાણ;
વસંતતિલકા દાસીસું, કાઢી નગણ કા . ૮
ઢાલ—સરવર પાણી હુંજામારૂ હો ગાયા હોરાજ એ દેશ ૯
ામાદિકહુવે અપ્રવેસણા હોલાલ લહુતી નૃપ ાદેશ;
જોવો ગતિ કર્મની, વનમાં દીઠો ચાર મુનિવર હોલા
ચરણ નમીસુ વિશેસ. જો. ૧
ઉદંત સખી તિલકાભિધા હોલાલ, ાચ્યો મૂળ થકી વૃત્તાંત; જો.
પૂછે મુનિવરને કિસ્સા હોલાલ, કીધા ઈણિ કર્મ મહાંત. જો. ૨
સાધુ કહેલાંતક સુર લોકથી હોલાલ, સુરચવી કોઈ એક; જો.
થાશે ત અંજના તણો હોલાલ, સુગતિ ગામી સુવિવેક. જો. ૩
વલી કનક રથ રાજા તણે હોલાલ, પૂર્વભવે એ નારિ, જો.
લક્ષ્મવતી બીજી કનકોદરી હોલાલ, એ નારી જીન ધર્મધારિ. જો. ૪
કનકોદરી સોકિ દ્વેષ હોલાલ, એ નારીજી— — —; જો.
સાધવી વચનથી આરાધીયો હોલાલ, શ્રાવક ધર્મ અશેષ. જો. ૫
પ્રાંતિ ધર્મોવબોધથી રે લાલ, કનકોદરિ દેવી હોઇ; જો.
તિહાંથી ચવી તુજ સખી રેલાલ જીન દ્વેષથી દુઃખ જોઇ જો. ૬

ભોગવિ કીધા કર્મ આપણાં હોલાલ, હવે ાદરી
જીન ધર્મ; જો.
સુખ પામે જીમ બહુપરે હોલાલ, નિગ્રહ કરી અરિકર્મ જો. ૭
હવે ગંધર્વ પુરનો ધણી હોલાલ, મણિ ચૂલી નૃપ આદેશ; જો.
કંદરા માંહિ રહતાં થકાં ાલાલ, પુત્રજણ્યો અમરેશ; જો. ૮
દુખિણી દીન રોતી દેખીને હોલાલ, પ્રતિસૂર્ય વિદ્યા
ધરિ; જો.
ભાણેજીને ખેચર હો લાલ, આવ્યો લેઈ યાન ધરિ જો. ૯
ચે વિમાન વાયુ વેગસુ હોલાલ, જનની ઉછંગે બાલ; જો.
ઉછલતો પડયો ગિરિ તનુભારથી હોલાલ ચૂર્ણ થયો
તત્કાલ. જો. ૧૦
પ્રતિ સૂર્ય વેગ બાળક ભણી હોલાલ, ભૂમિથી લીધો
તિણ વાર; જો
ભાણેજીને આણીને પુત્ર આપીયો હોલાલ, અક્ષત અંગ
અપાર. જો. ૧૧
પ્રતિસૂર્ય નિજપુર આવ્યો હોલાલ, અંજના હનુ
રૂહલેય; જો.
મામાં ઘરે રહે આણંદસું હોલાલ, મન વાંછિત
ખ દેય. જો. ૧૨
પુરમાંહિ કીધી વધામણી હોલાલ, દીધો નામ હનુમાન; જો.
વૃદ્ધિ હે દ્વિતિયા ચંદ્ર જયું હોલાલ, તેજ પ્રતાપ
ણેભા . જો. ૧

હવે પવનંજયે વરૂણ જીપી કરી હોલાલ, જય પામી
પુણ્ય વસેણ; જો.
પામી પ્રાસાદ લંકેશનો હોલાલ, આવ્યો પુર હર્ષેણ. જો. ૧૪
સાંભલિ ઉદંત નિજ નારિનો હોલાલ, મનમાં થયો
વિપન્ન; જો.
સુસરા ઘરે ગયો નવ મિલી હોલાલ, ભ્રમણ કરે
વન વન્ન. જો. ૧૫
સુન્યા તમને નવ દેખતો હોલાલ, પવનાંજના જોવા
કાજી; જો.
વિદ્યાધર સાથે લેઈ વેગસું હોલાલ, ભ્રમણ કરે વનરાજી. જો. ૧૬
દુખ વિયોગ દુસ્સહ જાણીને હોલાલ, પવનંજય
તિણ દેશ; જો.
નલપાવકમાંહે પેસતો હોલાલ, દીઠો પુત્ર નરેશ. જો. ૧૭
ચછા મૃષ [સહસા]કર્મ ન કીજીએ હોલાલ, નીતિ વચન
મન ધારિ; જો.
ખેચર આવ્યા તેતલે તિહાં સહુ હોલાલ, લેઈ અંજના
નારિ. જો. ૧૮
ત્યારે સહુકો આણંદીયા હોલાલ, પ્રતિસૂર્યને ઉપરોધ; જો.
હનુરૂહ પુર ાવીયા હોલાલ, ઉચ્છવ ખ ગયોધ. જો. ૧૯
હવે હુકો નિજનિજ પુર ગયો હોલાલ, ધરતા મન
છરંગ; જો.
પવનાસુનાં નિજ પુત્રસું હોલાલ, તિહાં રહ્યા નરંગ. જો. ૨૦
માન તિ ાં રહિતો વધે હો ાલ, ાપે જન ાનંદ; જો.

કલ કલા તિણ લીધી તિહાં હોલાલ, પામ્યો યોવન સુખકંદ. જો. ૨૧
તેડી લાવો વરૂણને દેખીને હોલાલ, અદ્ભુત બલ નુમાન; જો.
દશાનન કીધો ખુસી થઈ હોલાલ, પરમ પ્રાસાદ. જો. ૨૨
સત્યવતી વરૂણની નંદની હોલાલ, અનંગ કુસુમાસર જાણ; જો.
બીજી પણ બહુ ખેચર સુતા હોલાલ, પરણીરૂપ નિહાણ. જો. ૨૩
સૂર્ય પ્રમુખ વિદ્યાધર પ્રતેં હોલાલ, જીત્યા તવ લંકાનાથ; જો.
કિંકર કીધા ઇંદ્રતણી પરે હોલાલ, પાલેરાજ સનાથ. જો. ૨૪
આણ પલાવે રાવણ આપણી હોલાલ, સકલ નમાવ્યા ભૂપાલ; જો.
નવમી પાંચમા ખંડની હોલાલ, કહે જીનહર્ષ પૂરી ઢાલ. જો. ૨૫

સર્વગાથા. ૩૧૨. દૂહા.

હવે દંડકારણ્ય અરણ્યમાં, રામ રહ્યા તિહાં વાસ;
ભ્રમતાં લક્ષ્મણ વનમાંહે, ખડ્ગ નિહાલ્યો ખાસ. ૧
ક્ષોભ ભાવથી સંગ્રહી, દેખી મહાવંશ જાલ;
વાહ્યો મસ્તક છેદીયો, જીમ કમલનો નાલ. ૨
દીઠો આગલિ સિરપડયો, કિણહિકનો તિણવાર;
લક્ષ્મ મનમાં ચિંતવે, હાહા કીયો અનાચાર. ૩
લેઇ ખગ્ગ આવ્યો તિહાં, રામ ભણી કહી વાત;
તેહ વૃત્તાંત સુણી કહે, ભલો ન કીધો ભ્રાત. ૪

ચંદ્રહાસ નામે ખડગ્, સાધક કોઈકિ અ ;
તે માર્યો તેહનો સહી, ત્તર સાધક અકુ . ૫
સુરપણુખા હિવે સુતપ્રતે, જાણી વિદ્યા સિદ્ધ;
ાઈ પૂજોપચાર ગ્રહી, દીઠો છિન્ન પ્રસિદ્ધ. ૬
હાઈ વચ્છ ંમૂકહા, કિણિ મૂકયો જીમ ગેહ;
કોણ અકાલ દ્વેષી થયો, વાલ્હો વૈરી તેહ. ૭
દીઠા તિણિ આગલ પુરૂષ, પાદ પંકિત મનુહાર;
તેહને અણુસારે ગઈ, દીઠ રામ સુરાકાર. ૮
ઢાલ—માહરો મન મોહ્યોરે રૂડા રામસુંરે એ દેશી; ૧૦
રૂપે મોહીરે વયર વીસારીયોરે, એતો સોગ તજયો તિણવાર;
કરે પ્રાર્થના કામિનિ ભોગનીરે, અહોધિગ નારી અવતાર ૧
મારે નારીરે છે જાઈ હાથકી, એતો પહુતી લક્ષમણ પાસ;
તું ભોજાઈરે માતા સારખીરે, એતો મૂકી લક્ષમણ પાસ. રૂ ૨
ભ્રષ્ટ થઈ બેથી દુષ્ટાતમારે, અમાતો રૂઠી એહાંથી જાઈ;
ત્તાં પાસેરે મસ્તક કૂટતી, એતો પુત્ર મરણ સંભલાઈ. રૂ ૩
ચઉદ સહસ્ત્ર વિદ્યાધર ભેટ ગ્રહીરે, એતો ચઢીયો ખરભુપાલ;
લક્ષમણ રામ હણવા કારણેરે, એતો ક્રોધ ભર્યો વિકરાલ રૂ. ૪
રામ કહે વછ તું ઇહાં કિણરે, એતો હું હણું વૈર જાઇ;
યતન કરીને રે રાખે જાનકીરે, આવુ હાર મનાઇ. રૂ. ૫
લક્ષમણ કહે ભાઇ દ્યો આગન્યારે, આવ્યા અરિ પ્રતિકુલ;
તુજ સુપસાયે ઉસાડું સહુરે, જીમ વાયે અકતૂલ. રૂા. ૬

રામ કહે તો જા ભાઇ સુખેરે, એતો સંકટ જણાવેહ;
કરિજે સિંહનાદ આવી મલૂરે, એતો હણિ વૈરી એહ. રૂ. ૭
રામતણી ધારી ચિરસાસનરે, એતાં ચરણ નામી
સીસ;
ધનુષ ટંકારવ ભુજઆફોડતોરે, એતો હણવા ચા
લ્યો અરીસ. ૮
વઇરી ઇભ લક્ષ્મણ સિંહ સારિખોરે, એતો કોપ્યો
દેખી દુષ્ટ;
સૂર્પણખા જઇ રાવણને કહ્યોરે, એતો કરવા
ભર્ત્તાપુષ્ટ. રૂ. ૯
ભાઈ કેઇ બેનર સુર સારિખારે, એતો દંડારણ્ય
મોઝારિ;
તિહાં રહે તાહરા ભાણેજનેરે, અતો તપકરતા
ગયા મારિ. રૂ. ૧૦
મુજ વચને તુજ બેહિનેવી ચઢયોરે, તેહને હણવા કાજઃ
તાસ અનુજ સાથે રણ માંડીયોરે, એતો હવે તમે ચઢો
મહારાજ. રૂ. ૧૧
તેહનો મોટોરે ભાઇ તેહને બલેરે, એતો વલી નિજ
લે અસાર;
નિજનારી તેરે (રતિ)રૂપે મોહિયોરે, આને સહુ સંસાર. રૂ. ૧૨
ગોરી દૂરે કૃત રૂપે કરીરે, રંભા લ ે ા અચંભ;
ઈંદ્રાણી રાણી પાણી ભરેરે, સાવિત્રી થંભ. . ૧૩

પાએ લાગી આઇ લોગોત્તમારે,એતોરતિ પાસે નહીપ્રીત;
નારિહુરાવી સહુ ગર્વ કરી એતો ભાઈ એહવી સીત. રૂ. ૧૪
રાજ્ય એહ તુજદ્દમ કામિનીરે, અતો તુજ ભુજબલનાથ;
હું માનું નહી જાંલગે જાનકીરે, આવી નહિં તુજ હાથ. રૂ. ૧૫
ંભલી એહવો અનુરાગી થયોરે, એતો પુષ્પક બેસી વિમાન;
દંડકારણ ગયો રાવણ તદારે, રામતણો જીહાં થાન. રૂ. ૧૬
રામભદ્રતારક્ષ તેજે કરીરે, એતો દશમુખ સમાન;
હત ભિમાન ગરલ ચિંતેઈસુંરે; ઈહાં ન રહે મુજ માન. રૂ. ૧૭
સીતા દેખીનેરે મન વિહ્હલ થયોરે, એતો રૂપ ઘડયો કિરતાર;
પાસે બેઠારે રામથકું કિમેરે, એતે. ઇણપરે કરે વિચાર. રૂ. ૧૮
ડામાડોલારે એમ ચિતમાં કરેરે, એતો સીતા હરણ ઉપાય;
વિદ્યા સમરીરે તેણે અલોક નહિ, પૂછયો એમ કહે આપ. રૂ. ૧૯
આંહિ તરિવોરે સાયર સોહિલોરે, એતો સાહેલી પાવક કાલ;
પંચાનન મુખકર સોહિલોરે, એતો પણ એ દુક્કર ભાલ. રૂ. ૨૦
પણ એ લક્ષ્મણ ક્ષ્વેડા સાંભલીરે, એતો સે કૃત ંકેત;
ખે લેજા જેસીતાને હરીરે, એતો ણ્યો રાવણને હેત . ૨૧

રલીયાયત રાવણ થયો સાંભલીરે, એતો લખમણ
સ સાક્ષાત;
કીધો સિંહનાદ સીતા ત , એતો રામ ચલ્યો હાં
ાત રૂ. ૨૨
ઇણ અવસર ંખર તરીરે, એતો ચોર તણ
પરી ાપ;
દેખી તેહનેરે તતક્ષણ બીહતીરે, એતો રાવણ લેઇ
જાય. . ૨૩
હાહા તાત કાંતભાઇ હાહારે, હા દેવરહાદેવ;
જને રાખોરે રાખો એહુથીરે, એતોઆક્રંદ કરે સાહેશેવ; રૂ. ૨૪
વચન ણીને રે સીતાના એહવારે, એતો જરાયુનો
પનોકોપ;
ત્રોડે નખ રે રાવણતણોરે, એતો કરતો શબ્દાટોપ રૂ. ૨૫
વા ન દીયેરે લંકાનાથનેરે, એતો પંખી માર્યોપંગ;
પાંચમે ખંડેરે ઢાલ દશમી થઇરે, એતો કહે જીન
હર્ષ રંગ. રૂ. ૨૬
સર્વગાથા, ૩૪૬

દુહા.

દશ ગ્રીવ કોપે ચઢયોં, કાઢી ખડગ મારેહ;
સીતા ભીતા તિઘણું, ભામંડળ સમરેહ; ૧
હો ભામંડલ એહવું, સુણી ત સેવક ાસ;
રત્ન જટી ખગ જાણિને, ઘેર્યો કેડે તાસ.

દશમુખ દીઠો પ્રીવતો, કેડે મ ાબલવંત;
વિદ્યાએ વિદ્યા પડીયો, ભૂમિ પડયો તુરંગ.
વિઘ્નથી લંકાં ધણી, અણવાંછતી કલત્ર;
દેવ રમણ ઘાનમે, આણી મુકી તત્ર. ૪
પાસે રાખી રાક્ષસી, રખવાલે નિસ દીસ;
રામરામ જપતી રહે, જેમ યોગિણિ જગદી .
ક્ષ્મણ દેખી રામને, રિપુ મૂકી કહે નામ;
સીતા મૂકી એકલી, ઇહાં આવ્યા સેં કામ. ૬
લક્ષ્મણ ભાષેથી, મેંતો શબ્દ કીયો નથી;
કોણેક વંચ્યા વીર.
રક્ષા કરિ સીતાની, વૈરહણી ભૂપાલ;
હું ાવું છું રામ ણી, આવ્યો તિહાં તત્કાલ. ૮
ાલ—આવોગરબીરમીયે રૂડા રામસુંરે એ દેશી. ૧
રામ રાજેસર તિહાં કિણ ાવીયોરે, કાંઈ દેખે
નહિં ીતા નારરે;
કર્મની ગતિ વસમી કહીરે, મૂર્છા હી વન વાયરે,
રે પિત વલ્યો ાં ધારરે. ક.
એતો કર્મ મહાબલવંતરે, કર્મે રામ વને નીસર્યોરે;
ીતાવિયોગ થયો કંતરે, એતો કર્મે નડયા સહુ જંતરે. ક.
રહોધરહો ભમતાં કાંરે, કાંઈ પડીયો જરા નિહાલીરે;
પં પરમેષ્ઠી ણાવીયોરે, કાંઇ સ્વર્ગતિ લહિ તત્કાલરે. ક.
ખરદુખર બિલશદિ કારે, કાંઇક ભટ ણી અરીકોડિરે;
દ આ વિરાધ રે, કાંઇ વલીયો મનને કોડરે; ક.

ક્ષ્મણ આવી નિરખીયોરે, કાંઈ રામ લોચન વહે નીરરે;
તેજ વિના નારી વિનારે, કાંઈ પૂછે ભાઈ કાંઈ દીલગીરરે. ક. ૫
વૈરી જીતી હું આવીયોરે, ભાઇ તુજ પગ નમવા કાજરે;
એસું દીસે નહી જાનકીરે, કાંઇ મુજને કહો મહારાજરે ક. ૬
સીતાહરણ સંભલાવીયોરે, કાંઇ લક્ષ્મણ કહે તિણવારરે;
કિ ઠીમાયીક્ષવઠાકરીરે, કાંઈ લે ગયો નિરધારરે. ક. ૭
બાંધત્ર તજી કાયરપણોરે, કાંઇ ખબર કરસે જોઇ તાસરે;
રામને દેઈ આસાસનારે, કાંઇ બેજણ જોવે બેહુ પાસરે. ક. ૮
પાપક ચુકત વિરાધસું, કાંઇ આવ્યા નપામી જોતા સીતરે;
સાનુજરામ વિરાધનેરે, કાંઈક ઉપનું દુઃખ અપ્રીતિરે. ક. ૯
પાતાલ લંકા તિહાંથી ગયોરે, કાંઈ ખરસુત જીતી બલવંતરે
રાજ્ય વિરાધને આપીયોરે, કાંઇ કરે ઉપગાર મહંતરે. ક. ૧૦
હવે સિદ્ધ વિદ્યા થઈ તેહનીરે, કાંઇ સાહસગતિ વિદ્યાધારરે;
આવ્યો કિંકિવધ ગ્રોવસુંરે, કાંઇ રમવા ગયો એકવારરે. ક. ૧૧
વિપ્ર તારણ વિદ્યા કરિરે, કાંઇ કરી સુગ્રીવનો રૂપરે;
તારાભિલાષી સુદ્ધાતમારે, કાંઇ જેતલે જાઇ સ્વરૂપરે. ક. ૧૨
સત્યસુગ્રીવ પણ જેતલેરે, કાંઈ પેસંતા દ્વારપાલરે;
રોકી રાખ્યો કહે ાગધિરે, કાંઈ ગયા સુગ્રીવ ભૂપાલરે. ક. ૧૩
વાલી સુત ચંદ્રરશ્મિ તદારે, કાંઈ સરિખા રૂપ નિહાલરે;
વિચમેં માપી રાખ્યોષલીરે, કાંઈ માતૃરક્ષક તત્કાલરે. ક. ૧૪

હવે એ પક્ષ મલ્યા રાજવીરે, કાંઈ સુભટ મહા બલવાનરે;
અર્દ્ધા અર્દ્ધ અજાણતારે, કાંઈ ચોદ અક્ષોણી માનરે. ક. ૧૫
વીરહણ્યા મહા યુધ્ધમાંરે, સુગ્રીવના વિટસુગ્રીવરે;
ક્ષીણાસ્ત્ર પુર બાહિર રહ્યોરે, કાંઈ વાધી ચિત્ત અતીવરે. ક. ૧૬
સુકૃતી વાલિ મહાબલીરે, કાંઈક અક્ષત પૌરૂષ જેહરે;
દીક્ષા લેઈ સંયમીરે, કોઈ શિવપદ પામ્યો તેહરે ક. ૧
ધનધન અંગજ તેહનોરે, કાંઇ અંત સુર રોકયો તાસરે;
એનો ભેદ અજાણતોરે, કાંઇ કેહને હણે રાખે કામરે ક. ૧૮
ખરપણ સુજ સખાઇયોરે, કાંઈ રામે હણ્યો
બલધારરે;
ઉપગારી જે વિરાધતોરે, કાંઇ તાસ નમું નિરધારરે ક. ૧૯
એહવો વિમાસી દૂતસુરે, કાંઈ પુછી વિરાધન તમારે
કાંઇ લક્ષ્મણને ચરણસરણ કીધા જઇરે શ્રી રામરે ક. ૨૦
રામ અનુજ સાથે ગ્રહીરે કાંઈ કિષ્કિંધાવિધા જઈ કૃપાલરે;
યુદ્ધભણી તેડાવીયોરે, કાંઈ માયી સુગ્રીવ ભૂપાલરે ક. ૨૧
એ સરિખા નવ ઉલખેરે, કાંઈ ભિન્નકરવેને 'કામરે;
વજ્રાવર્ત્ત ધનુષતણોરે, કાંઈ ટંકારવ કીધો નામરે ક. ૨૨
વિદ્યા વિશ પ્રવર્ત્તિનીરે, નાઠી સાંભલિ નાદરે;
એકણિ બાણિ માયી હણ્યોરે, કાંઈ રામ થયો જય
વાદરે. ક. ૨૩
ગલોહી આવી મલ્યોરે, કાંઈ સુગ્રીવને પરિવારરે;
રા પુરાતન આપીયોરે, કાંઇ દાસરથી હિતધારિરે. ક. ૨૪

તામ નરની ચાકરીરે, કાંઈ ફલ આપે તત્કાલરે;
પાંચમે ખંડે અગ્યારમીરે, કાંઈ પૂરી થઇ એ ઢાલરે. ક. ૨૫
વર્ગ ગાથા, ૩૭૯,

દૂહા.

વસરઞ કાલે હવે, લેઈ વિદ્યાધર પરિવાર;
ભામંડલ પણ આવીયો, રામ સમી પતિવાર. ૧
નીલ નિષધના પુત્ર બે, જાંબુવંત હનુમંત;
રભક્ષ ભંતાદિ બહુ, મેલ્યા સુગ્રીવ મહંત. ૨
આજ્ઞાયે શ્રી રામને, જોવા સતી કપીશ;
મહા બલવંત હનુમંતને, મૂકયો ધરી જગ સ. ૩
પરનારી ઈણ ઈહતી, રાણી (રાવણ) ન ભજે તાસ;
સંબોધે સીતા ભણી, નીજ પુત્રી સું જા . ૪
બિભિષ મંત્રિમલી, સંબોધ્યો પણ જેહ;
સીતાને મેલે નહિ, ભાવી ન મિટે તેહ. ૫
હવે ન ભૂવલ તો વાયુસુત, માહેંદ્રગિરિ નિરખેય;
માતાતાત માહેંદ્રનો, દેખી પુર ચિંતેય. ૬
મુજ માતા કાઢી હુતી, વિના દોસ નિકલંક;
તો કાંઈક લ માહરો, દેખાડું નિસ્સંક. ૭
એહવો ચિંતવી કોપ કરી, સિંહનાદ હનુમંત;
કોપ્યો માહેંદ્ર કોપીઓ, માંડયો દ્ધ મહંત. ૮
કરી યુદ્ધ હરાવીયો, પાય નમી કપીતાસમ;
સ્વામી કામ પોતાતણું, કહી ચલ્યો અવિ ામ. ૯
ઢાલ—મુજ સુદધો ધર્મ મનરમીયોરે એ દેશી. ૧૨.

'કા પરિ ર કપીસ્વામીરે, શા વિદ્યા હણી નામી;
વ ખ રાક્ષ ને મારીરે, 'કા 'દરી વિ ારી. ૧
કુ'   વરણી મનહુરણીરે, ગાંધર્વ વિવાહે પરણી;
રાતે તેસાથિરમિનેરે, ગયો ગેહુ બિભીષણ ને. ૨
ત વચને બિભિષ ચોધેરે, રાવ નૃપને પ્રતિ બોધે,
સીતા રહે જીણ વનમાંહેરે, હુ માન ગયો ઉછાહે.
રા સી પરિવારે વિ'ટીરે, મલિનાંશુકનયણે દીઠી;
પરિ ાન ક્ષુધાએ ક્ષિણુરે, રામ નામસુ' અતિ રસલીણી. ૪
દેખી તેહને મન ચિ'તેરે, વિશ્વ પાવન સતી મહુ'તરે;
રા ખેદ લહે ઇણુ કાજેરે, ન્યાયે સ'પદ છાજે. ૫
નાખી મુદ્રા છ'ગેરે, સીતાકેરે મન ર'ગે;
તે પણ દેખી હરખ'તી, મનમુદ ચ્છવાસ લહુ'તી. ૬
ત્રિજરાતે હર્ષ નિહાળીરે, કહ્યો રાવ ને તત્કાળ;
 ' ાદરી તિ મ્હેલીરે, દૂતીરે કરવા ગજગેલી. ૭
સીતાએ કૃત ધિકારોરે, મ'દોદરીને તિણ વારોરે;
વ્રા ત તરૂથી ઉતરીયોરે, પાય લાગો હર્ષે રીયોરે.
માતા લક્ષ્મ તુજ ભર્તારે, કુશલી રાવ ખ'ત કરતા;
તેહનો દૂત છઉ' હનુમ તોરે, પવનાંજના સુત બલવ'તો. ૯
દ'ડકારણમાંહિ રહુ'તો, તેહનો આદેશ ગ્રહુ'તો;
એહવો સાંભલી તે હરખીરે, ાશિષ દીધી તસુ નિરખી. ૧૦
 મ'ત ઉપરોધ ાખેરે, રામોદ'ત કહ્યો સીતાએ;
એકવી હોનિસિ પ્રાંતેરે, કીધો પારણો મન ખ'તે. ૧૧

મારૂત ચુડામણિ લેઇરે, તેહનો અભિજ્ઞાન મહેર; (ગ્રહેઇરે)
સ્વરમણ ઉદ્યાનથી ચાલ્યોરે, વન વૃક્ષ તણો ભય ઘાલ્યોરે. ૧૨
હણીયા વનના રખવાલોરે, વીનવાયો જઇ ભૂપાલો;
ઇંદ્રજીત અહિ બાંધી પાસેરે, આણો રાવણ પાસેરે. ૧૩
સુણિ કુવચન રાવણ ભાષ્યારે, અહિબંધન ત્રોડીને
નાંખ્યારે;
પૌલસ્ત્ય મુકુટ હનુમંતો રે, ચુર્યો પદઘાત મહંતો. ૧૪
ભાંગી નગરી સુવિશેષેરે, ઉડયો કપિ નભ સહુ દેખે;
નમી રામ ચરણ ગુણખાણ રે, ચૂડામણિ દીધો આણી. ૧૫
ચુડામણિ જાણે સીતારે, સાક્ષાત આવી ધરિ પ્રીતે;
આલીંગી પાવન પ્રીતિરે, શ્રીરામ હૃદય એમ ચિંતે, ૧૬
રામાજ્ઞાએ સહુ રાજારે, સુગ્રીવાદિક મિલિ આયા;
સંગ્રામ કરણ બલપુરારે, તેડયા ભંભારણ તૂરા. ૧૭
ચાલ્યા ખેચર બહુ માનેરે, છાયો આકાશ વિમાને;
રામ લક્ષ્મ સુગ્રીવ આદેરે, આગલિ દીઠી વિખવાદે. ૧૮
દશગ્રીવ સુભટ ઘટ બાએરે, સેતું બાંધી સાયરમાહિરે;
રામછેદી તતક્ષણ બાણેરે, રાવણ સીતાશાજાણે. ૧૯
હવે જીવી સુવેલ ગિરિસોરે, રાજેંદ્ર સુવેલ જગીસો;
સિંહરથ તટ હંસ નરેસોરે, જીપી ઉપલંક નિવેશો. ૨૦
દશરથ ત આવ્યા જાણીરે, લંકા નગરી ક્ષોભાણી,
રાવણરણતૂર વજાયારે; હીયામાંહિં ક્રોધ ના માયા. ૨૧
રામ લંકા પાસે આયારે, ન્યાયવંત વિભિષણ રાયા;
લઘુ તોપણ કરિજેષ્ઠોરે, પય નમિ કહે સાંભલિ શ્રેષ્ઠો. ૨૨

તે દેવ ઠરી પરનારીરે, તે વાત કરી અવિચારી;
આવ્યો છે ઇંહાં કિણુરામોરે, સીતા આપો હિત કામો. ૨૩
એક અન્ય કલત્રને કાજેરે, રાજ્ય ગમતો કાંઇ ન લાજે;
પરનારીથી દુઃખ લહીએરે, પરભવ દુર્ગતિમાં જઇએ. ૨૪
ાયર તોડયો સેતુ બંધોરે, એકણિ બાણે જેણિ બંધો;
પાંચમા ખંડની થઈ ઢાલોરે, બારમી જીનહર્ષ વિસાલો. ૨૫

વંગાથા, ૪૧૩.

દૂહા.

રામતણે દૂતે કીયો, એકલડે જે કામ;
ત્હેનો સાહિબ આવીયો, તે સું કરસે રામ. ૧
રામ મહા બલવંત છે, બલ ન પહોંચે કોઈ;
ીતા આવો પયનમી, જીમ સહુને સુખ હોઈ. ૨
કોપ્યો વૈરી પ્રસંશથી, રાવણ કાઢયો તાસ;
તું પણ મુજ વૈરી થયો, તો જા વૈયરીને પાસ. ૩
લેઈ વીશ અક્ષોહિણી, રાક્ષસ ખેચર રાય;
ચરણે લાગ્યો રામને, રાય બિભિષ ાય. ૪
લંક ીભીષણને તદા, દીધી રાઘવ રાય;
વસુધા કાંપી સૈન્યસું, વિંટયો પદ્મપુર આય. ૫
ત્કટસુભટ રાવણ તણા, હુયાસન્નદ્ધબદ્ધ;
ભુજાસ્ફોટ કરતા થકા, કરવા વૈરી વદ્ધ. ૬
કોડિ નેક દ નીકલ્યો, આયુધ શિલા તરૂબા ;
રા રાવ ના સૈન્યથી, યુદ્ધ થયો. પરાણ ૭

શર પાષાણુ સંજોગથી, પડયો વન્હિ મૃતવીર;
રણુતીરથ વૃક્ષે દહન, થયો સંસ્કાર શરીર. ૮

ઢાલ—ધનધન સંપ્રતિ સાચો રાજા એ દેશી, એ દેશી. ૧૩

રાવણુ રામ મહાયુધમાતો, જય ઇચ્છાએ તામરે;
ઉધ્ધત ભટ બેહુ દિશે ઉછલીયા, હુસે કરણુસંગ્રામરે. રા. ૧
રામ સુભટ ભૂસું હલકારા, ધાર્યા કર હાથયાર રે;
રણ કરણુ રાણીના જાયા, દોડયો જમ આકારરે. રા. ૨
રાક્ષસનો બલ સુડિયો જાણી, હસ્ત પ્રહસ્ત બે વીરરે;
રણુ કરવા ધાયા ઉમાહ્યા, રથ સ્થિત ગ્રહી ધનુધીરરે. રા. ૩
રામ સૈન્યથી બે નીસરીયા, મહા કપી નલ નિલરે;
રાવણુ ભટસું સનમુખ હુયા, યુધ્ધ કરિવા નહીં ઢીલરે. રા. ૪
નલ કપીન્દ્રે હસ્તને હણીયો, હણીયો નીલ પ્રહસ્તરે;
સુર આકાશથકી તિહાં કીધી, તૃષ્ટ કુસુમની વૃષ્ટિરે રા. ૫
હસ્ત પ્રહસ્તનિધન દેખીને, દશમુખ બલથી તામરે;
મારીચ સિંહ જઘન બલવંતા, સ્વયંભુ શરણુ
સુક નામરે. રા. ૬
ચંદ્ર અર્ક ઉદ્દામ બીભચ્છા, મકરો દ્વારા કામાક્ષરે;
ગંભીર સિંહરથ અવસરથી બીજા, પણુ નીકળ્યા આખરે. રા. ૭
મદનાંકુર સંતાપ પ્રપિત તિમ, અક્રોસ નંદન જાણીરે;
દુરિતા તથપુષ્પાસ્ત્ર વિઘ્ન વલી, પ્રીતે કર બલખાણીરે. રા. ૮
ઈત્યાદિક વાંનર ઝુજંતા, હણીયા રાક્ષસ તામરે.
સૂરજ પણુ અસ્તાચલપહુતો, સૈન્ય આવ્યા નિજ
ઠામરે. રા. ૯

ચો પ્ર ાત રાત ગઇ હુવે, રામ કપિ પ્રતિક્ષ દ્વંદ્વરે;
રા સ જોધા રાવણ પ્રેર્યા, ટુકાં (હુંકા)રવા યુદ્ધરે. રા. ૧૦
વીર રસોદ્ધટ સુભટ રાઘવનાં, વયરિ કરવા નાસરે;
ાથે શ ગ્રહ્યા જલહુલતાં, દેખી પામે ત્રાસરે. રા. ૧૧
વ્યોમ મારગ બાણે કરિ છાયો, દિશી થયો ઘોર અંધારરે;
રાવણ હુંકારે હુલકાર્યા, રજનીચર તિણ વારરે. રા. ૧૨
વાનર સુ ટ ભાંજયા તટ તરૂસું, ઉઠયો રાય સુગ્રીવરે,
પોતે હુનુમંત તાસ નિવાસી, રક્ષદલ દલે અતીવરે; રા. ૧૩
હુવે માલી ગર્જારિવ કરતો, ધનૂ તૂરંગી રસ બાંહીરે;
ઢુકયો ક્રોધ કરી જુજેવા, હુનુમંતસું ઉછાહિરે, રા. ૧૪
શસ્ત્રે શસ્ત્ર માહોમાં છેદે, મહાસુભટ બલવંતરે;
વિશ્વ ભણી હુપ્રેક્ષ થયો. રણ પ્રલય અરકે જેમ કાંતિરે, રા. ૧૫
ફુત્કારે દિશિ બધિર કરંતો, પવનન જુંજાર રે;
વરસે એમ બાણ ભાણ દીસે નહી, પ્રાવૃત જેમ જલધારરે. રા. ૧૭
માલીને શ્રીશૈલેં કીધો, શસ્ત્ર રહિત તત્કાલરે;
તેટલે રણકરવાને આયો; વજ્રોદર ભૂપાલરે. રા- ૧૬
પવન તણેં સુભટ તેહુને હુણીયો, વજ્રોદર વધ દેખિરે.
પનો ક્રોધ અધિક રાવણને, જંબૂમાલીધરિદ્વેષરે. રા. ૧૮
હુનુમંતને તેણ બોલાવ્યો, વલીયો મારૂતિ નામરે.
બાપુકારેસિંહુ રહે કેમ, સ્વામી વધારણ મામરે. ૧૯
હુનુમંત તેહુને વીરપી, મોગર ગ્રહી કરજોરરે;
તેહુને મસ્તકે ઘાવ બાજાડયો, સઘલે સુણી સોરરે. રા. ૨૦

જંબૂમાલી હવે મૂર્છા પામી, તામ મહોદર વારરે;
બીજા પણ રક્ષઃયોધા હનુમંતા, દ્વિશિધાલા તસુ ભીરરે. રા. ૨૧
કે મુખમહિ કેઈ બાંહે ગ્રહિયા, કેટલદ પકક્ષા કોઈરે.
કેઈ વીધ્યા તીક્ષે બાણે, હનુમંત એમ હણેઈરે. રા. ૨૨
કુંભકરણ હવે સેના મર્દન, સહિ ન સકયો કરિ ક્રોધરે;
શૂલ પાણિ વિકરાલ આસ્યકરિ, દોડયો સનમુખ યોધરે. રા. ૨૩
સર્વંત કપિ સેનાનેં હતો, દેખી ધાયો તામરે;
કુમુદાંગદ માહેંદ્ર સંઘાતે, સુગ્રીવ નમે શ્રી રામરે. રા. ૨૪
ભામંડલ આદિક બીજા પણ, વરસંતા શસ્ત્ર ભૂરિરે;
કુંભકરણ ઉધ્ધત શસ્ત્રઘાતે, સૂતો ક્ષણ એક સૂરરે. રા. ૨૫
પ્રબોધિની વિદ્યાએ તતક્ષણ, ગત નિદ્રા થયો જામરે;
ગ્રીવ રિપુરથથી ગદાસું, બલકરિ ભાંજ્યો તામરે. રા. ૨૬
રામ રાવણના યોધા લડે એમ, માંહોમાંહિ ભૂપાલરે.
તેરમી પંચમા ખંડની પુરી, થઈ જીનહર્ષ એ ઢાલરે.
સર્વગાથા, ૪૪૮,

દૂહા.

કુંભકરણ પણ રોસ કરી, મુદ્દગર ફેરિ પ્રચંડ;
ચૂર્ણ કીરો સુગ્રીવરથ, જીણ પરિકા ચોખંડ. ૧
ક્રોધ કરિ સુગ્રીવનર, પમાડયા મોગરઘાવ;
શસ્ત્રનિપીડિત ભુંએ પડયો, કુંભકર્ણ પ્રભાવ. ૨
મૂર્છિત ભાઈ કોપીયા, રાવણ ભણી નિવારિ;
ઈંદ્રિ ત પેઠો સૈંન્યસે, વાનર કટક વિદારિ. ૩
તાસ ગ્રીવ બોલાવીયો, યુધ્ધ ણી કરી ક્રોધ;
ભામંડલ ત અનુજ ં, મેઘવા ન મ । યોદ્ધ.

હોમાંહે ફૂલે, ચારે સુભટ ધીર;
વ ધાર્ણત્રદીશિ કુંભિગિરિ, પામ્યો ક્ષો શરીર;
નાગ પાસસુ બાંધીયા, મંડલ સુગ્રીવ;
ઇંદ્રજીત મેઘવાહને, પ્રામે જાસ અતીવ.
કુંભકરણ જ્ઞા લહી, અનિલાંગજને તામ;
ણી ગદાયે આકરો, ઘાલ્યો કક્ષા વામ.
હવે અંગદ કુંભકરને, બોલાવ્યો રણકાજ;
નુમંત નીકલ્યો તેતલે, કરતો મુખ આવાજ. ૮
વે વિભિષણ રામ નમે, દોડ્યો રથ બેસેવ;
મંડ ગ્રીવને, મૂકાએવા દેવ. ૯

૧ —હો લક્ષલહણા બારટ રાજા ને રીજે વિને ઘરે
આવજ્યો, એદેશ. ૧

દ્ધ કરવો જુગતો નહીરે નહીરે કોઇ, એ તો પ
સમાનરે;
ત મેઘવાહન ઈ રે કાંઇ, ચિંતવીર અપમાનરે.
તો તાતો સૂરા પૂરા ઝુઝેરે, નવિ ઝુઝે ર રસ
મોહિયાં; ।.
પૂર્વેવર ચ્યો હું તોરે કાંઇ, તાર્ક્ષમિર તત્કાલરે;
રામસ્મૃતિ જાણ કરીરે કાંઈ, વ્યો વધિ નિહાલિરે.
સિં નિનદા વિધાતદારે, કાંઇ હલ મૂશ રથ રામરે;
મ વિદ્યા ગારૂડીરે કાંઈ, પામ્યા સૂર તામરે.
વિ તુવદના વહિ દા કાંઈ, કરે મરરિ ના રે;
પિણિ શ આપે નઈરે કાંઈ, રચ્યો નિ ।.
વા..

લક્ષ્મણની સેનાવિચરે કાંઇ, ગરૂડ નિહાલી તામરે;
ભામંડલ સુગ્રીવનાંરે, કાંઈ નાઠા પન્નગ શ્યામરે. સુ. ૫
જય જયારવ હવે થયોરે કાંઈ, રામ તણા દલમાંહિરે;
મ્લાન થઇ રાક્ષસ ચમૂરે કાંઇ, એતલે રવિ અસ્ત થાયરે. સુ. ૬
વલી પ્રભાત હવે થયોરે કાંઇ, ધાયા રાક્ષસ યોધરે;
સુગ્રીવાદિક મહાબલીરે કાંઈ, ભાંજે આણી ક્રોધરે. સુ. ૭
રક્ષ ભંગથી કોપીયોરે કાંઈ, ધાયો તામ લંકેશરે;
ઈંદ્રજીત કુંભકરણ આદિકારે, કાંઇ મહાબલવંત
વિસેસરે. સુ. ૮
રામ દ્યુત પ્રતિષેધનેરે, કાંઇ રાય બિભીક્ષણ તામરે;
રાવણ રોકી પ્રીતિસુંરે, કાંઈ બોધે હિતને કામરે. સુ. ૯
અજીસિ ભાઇ માનિ તૂંરે કાંઇ, જનક સુતાને મૂકીરે;
રામ કૃતાંતતણી પરે કાંઈ, આવ્યો રાજ્ય મ ચૂકીરે. સુ. ૧૦
દશકંધર ભાષે હવેરે કાંઈ, વનચર આશ્રિત રામરે;
તેહનો બલ મુજ દાખવેરે કાંઇ, શું બીહાડે આમરે. સુ. ૧૧
ધનુષ આફાલી જોરસુંરે કાંઇં, બે કુંજર વર વીરરે;
શસ્ત્ર માંહોમાં વરસતાંરે કાંઇ, માંડયો રણ ગંભીરરે. . ૧૨
રામે રોકયો કુંભકર્ણનેરે કાંઇ, રાવણને લક્ષ્મણ વીરરે;
નીલરોકયો સિંહજઘનનેરે કાંઇ, ઘટોદરને દુર્મથ ધીરરે. સુ. ૧૩
એમ કપિ રાક્ષસસુ લડેરે કાંઇ, રણક્ષેત્રમાંહિ અનેકરે;
લક્ષ્મણને મેલ્યો ઈંદ્રજીતેરે કાંઈ, તામસશ વિવેકરે. સુ. ૧૪
તે શ તપનાસ્ત્રેરે કાંઇ, સૌમિત્રિ કાઢયો તાહિરે;
અહિ પાસે તે બાંધીનેરે કાંઈ, આણ્યો નિજ
દલમાંહિરે. . ૧૫

અહિ ંધીકું કરણુનેરે કાંઇ, રામે મૂક્યો બલમાંહિરે;
અન્ય રાક્ષસ રામ સેવકેરે કાંઈ, બાંધી આણ્યા સાહિરે. યુ. ૧૬
દેખી રાવણ કોપ્યોરે કાંઇ, વા વિભિષણ રાયરે;
સૂલ મૂક્યો લક્ષ્મણ વિચેરે, કાંઈ છેદ્યો બાણે ધાઈરે. . ૧
ધરણેંદ્ર હુતીરે કાંઈ, રાવણ લેઇ શકિતરે;
ધગરતીન મંડલેંરે કાંઈ, ફેરવી ક્રોધે રકતરે. યુ. ૧૮
ગરૂડસ્થ લક્ષ્મણ દેખીનેરે કાંઈ, રાવણ ક્રોધ કરાલરે.
કલ્પાંતાગનિ સારિખીરે, કાંઈ મેલિ તિણિ તતકાલરે યુ. ૧૯
શસ્ત્ર સમૂહનેઅવગણીરે, કાંઈ લક્ષ્મણ ઉરલાગંતરે
મૂર્છા પામી ભૂંઈ પડયોરે કાંઈ શિબિરે શોક પડંતરે યુ. ૨૦
કોપ કરિ રાઘવ હિવેરે કાંઇ, પંચાનન રથ બેસિરે;
રાવણશું યુધ માંડીયોરે કાંઇ, પંચાનન દ્વિપ પેસિરે. યુ. ૨૧
રાવણના રથ ભાંજીયારે કાંઇ, પાંચ રાઘવ બલવંતરે;
વીર્ય અમી ન સકયો તદારે કાંઇ, રાવણપુર પેસંતરે. યુ. ૨
અસ્ત સૂર્ય સંધ્યા પડીરે કાંઇ, આવ્યો લક્ષ્મણ પાસરે;
રામ અવસ્થા દેખીને કાંઈ, મૂર્છિત અંતે ભાસરે. યુ. ૨
વૈરિ સંઘાત હણ્યો નહીરે કાંઇ, દીધી નહી મુજ સીતરે;
રાજય વિભિક્ષણ નવ દીયોરે કાંઈ, લંકાનો ધરિ પ્રીતિરે. યુ. ૨૪
રામ એકલો વૈરીએરે કાંઇ, રોકયો છે અસહાયરે;
ભાઈ મુજને મુંક માંરે કાંઈ, તુજ વિણ રહ્યો ન જાયરે. યુ. ૨૫
સૂની સેના તુજ વિનારે કાંઇ, રાવણ હણસે કોણરે;
સૂતા તો સરસે નહી કાંઇ, ઉઠિ ાસર ભાઇ ધૂણિરે. યુ. ૨૬
હર્ષિત કાર સહુ સૈન્યનેરે કાંઈ, કાર વયરીનો નાસરે;
ઢાલ થઇ એ ચૌદમીરે કાંઈ, પાંચમે ખંાડ ાવલાસરે. યુ. ૨૭
સર્વ ગાથા, ૪૮૩, (૪૬૪)

દૂહા.

માહરે ઇહાં કોણ કો નહી, સજ કરે જે ભ્રાત;
સૂન્ય મને મૂર્છા લહે, કરે વિલાપ ભોંઇ પાત. ૧
તામ બિભીષણ નૃપ કહે, ધિરજ ધરો મહારાજ;
ક્તિ હણ્યો જીવેનિશા, કરીએ ઉદ્યમ કાજ. ૨
ગ્રીવાદિક સહુ મિલી, વિદ્યાએ સુપ્રસીધ;
સપ્તપ્રચઉબારણા, લક્ષ્મણ ઉપરી કીધ. ૩
સુગ્રીવાં ગદચંદ્રાસુ નૃપ, ભામંડલ પ્રસુખ;
તે ગઢ વીંટીને રહ્યા, સ્વામી દુખ ધરે દુઃખ. ૪
ભામંડલનો મિત્ર હવે, ભાનુ વિદ્યાધર રાય;
હિતકાંક્ષી ઉત્તમ પુરૂષ, કહે રામને આય. ૫
બાર જોયણ અયોધ્યા થકી, પાલિત પત્તન નામ;
રાજ્ય કરે તિહાં દ્રોણ નૃપ, જેહની મોટી મામ. ૬
ભાઈ કેકેઇ તણો, સુતા વિસલ્યા તાસ;
તેહ તણા કર ફરસથી, શલ્ય જાઇ સહુ નાસિ. ૭
દિન ઉગા પહિલી પ્રભો, ઈહાં જો આણો તેહ;
તો લક્ષ્મણ સાજો હુવે, રિપુને શલ્ય કરેહ. ૮
પ્રીતમંત થયો રામ સુણી, મૂકયા ભરતને પાસિ;
ગદ ભામંડલ ભણી, માંહો માંહિ વિમાસિ. ૯

ઢાલ—દાદો દીપતો દીવાણ સુરનર સમાને આણ. એ દેશ, ૧૫
બે દલ ભિડે રાવ રામ, એતો મચ્યો સબલ સંગ્રામ; બે.
આવ્યા અયોધ્યા બેસિ વિમાને, જઇ ભરતને તામરે;
સીતા હર વૃત્તાંત, સઘલો કહ્યો લેઇ નામ. બે. ૧

તિણ વિમાને બેસિ તતક્ષણ, ભરત ઢીલ ન કીધરે;
જઇ દ્રોણધન નૃપ પાસે યાચી, વિશલ્યા તિણ દીધ. એ. ૨
સહુ કન્યા સાથે દીધી, ભરત અયોધ્યા મેલિરે;
ગયો ભામંડલ રામ પાસે, હર્ષે વાધી વેલિ. એ. ૩
વિશલ્યાતનુ કાંતિ દેખી, તનુ સંકિત હોઇરે;
જસૂ રૂપ શનમુખ દૃષ્ટિ દેઈ, જોઇ ન સકે કોઇ. એ. ૪
વિશલ્યા કર ફરસહુંતી, નાસતી આકાશરે;
હનુમંત ઝાલી શકિત હાથે, હવે જઈસિ કિહાં નાસરે. એ. ૫
દેવરૂપે તેપયંપે જાણ દે હનુમંતરે;
ભવપ્રાગ વિશલ્યા, તપ પ્રભાવે મૂકી રહી ન સકંત. એ. ૬
પ્રજ્ઞપ્તિ ભગિની શકિત મૂકી, પવન પૂત તિવારરે;
તપતી ગઇ આકાશ મંડલ, બીહુ મનમાં ધારિ. એ.
પ્રજ્ઞપ્તિ વિદ્યા સ્નાન પાણિ, રાઘવાનુજ સિકતરે;
રૂઢ વ્રણ પદ ધ્રની પરે, ઉઠીયો બલયુકતરે. એ. ૮
રામ લક્ષ્મણને આલિંગી, કહ્યા સહુ વૃત્તાંતરે;
કન્યા સહ સું તેહ પરણી, વિશલ્યા ગુણવંત. એ. ૯
તાસ સ્નાન જલે અનેરા, ઢ વ્રણ પદ થાયરે;
શ્રી રામ કટકે થયો છવ, સજ્જ થયા સહુ રાય. એ. ૧૦
જીવીયો લક્ષ્મણ સુણી રાવણ, થયો મન દિલગીરરે;
બહુ રૂપિણી વિદ્યા પ્રસધ્યા, ધરી મનમાં ધીર. એ. ૧૧
અષ્ટ વિધિની કરી પૂજા, શાંતિ જીનની તામરે;
તે સાધવા આરંભ માંડયો, લંકા પતિ નિજ કામરે. , ૧૨
મંદોદરી નિર્દેશથી, અષ્ટાન્હિકાવધિ કીધરે;
જનપુરી શ્રી ન ધર્મરાતા, કરે ધર્મ પ્રસિદ્ધરે. એ. ૧૩

તે સિદ્ધ વિદ્યા થઇ રાવણ, આત સૈન્ય સંઘાતરે;
૨ કર આવ્યો થઈ ઉછક, રક્ષભટ લેઈ સા રે. એ. ૧
કરિ વારણાંગણું રોસ રાતા, સૈન્ય દારૂણ દોઇરે;
ડ પડે કોડ ગમે ભિડતા, રૂધિર કર્દમ હોઇરે. એ. ૧૫
અન્ય સુભટ રાક્ષસ હણી, લક્ષ્મણ મહા બલસપરાણરે,
હણતો હુઓ લંકાપતિને, ધનુષ તાણી બાણ; એ. ૧૬
તે એ બાણે થયો આકુલ, વિદ્યાએ તત્કાલરે;
નિજ રૂપ કીધા ઘણાં રાવણ, ભયંકર વિકરાલરે. એ. ૧૭
ાકાશ પુહવી પૃષ્ટ અગ્રે, બેહુ પાસે તેહરે;
વરસતો રાવણને નિહાલે, વિવિધ આઉધ મેહ. એ. ૧૮
વલી લક્ષ્મણ ગરૂડ બેસી, એક રૂપ અનેકરે;
હુ બાણધારા હણે સહુને, સેસ સિરપગ ટેક. એ. ૧૯
પૌલસ્ત્ય બાણે વિધુ રહ્યો, ચક્ર સમર્યો માનરે;
તત્કાલ આવી હાથે બેઠો, જ્વાલિત અગ્નિ સમાનરે. એ. ૨૦
ચક્ર રોસ કરી ભમાડી, મેલીયો તિણ ઠાઇરે;
સૌમિત્રને પ્રદક્ષિણ, હાથે બેઠો આઇરે. એ. ૨૧
નારાયણ પણ તિણ ચક્રે, લંકાપતિનો સીસરે;
શ્રી રામ અનુજે છેદીયો, મનમાં આણી રીસરે. એ. ૨૨
જેષ્ટ શુકલ એકાદશી દિને, પ્રહર પશ્ચિમ જાણીરે;
મૃત પામી રાવણ નરક ચોથી, ગયો કર્મ પ્રમાણ. એ. ૨૩
જે કર્મ જેહવાં કરે પ્રાણી, તેહવાં ફલ હોઇરે;
જીન હર્ષ ઢાલ થઈ પનરમી, પાંચમે ખંડે જોઇ. એ. ૨૪

સર્વગાથા, ૫૧૭. (૪૯૭)

દૂહ ા.

ત્યા ાક્રાશે ર ા, દેવ કરે યકાર;
નારાય ને સિરિ ક્રરે, કુ મ વૃષ્ટિ તિણુવાર.
વે વિભિક્ષ સ્નેહુથી, ડરતા રા સ દેખી;
હુને ઘે ાસા ના, નિજ જાતીયા વિશેષ. ૨
કરણુ નૃપ ઈંદ્રજીત, મેઘ વાહુન પ્રમુખ;
રામ મુકત રાવ તણો, પ્રેત કાર્ય કીધો સુખ. ૩
કરણુ મંદોદરી, ઇંદ્ર ત મેઘનાદ;
રૂષિ પાસ આદર્યો, સંયમવૃત સુપ્ર ાદ.
નિષ્કલંક સીતા ણી, લેઈ રાવણુ રાય;
વિભિક્ષણોક્ત મારગે કરી, પુરી વેશ કરાય. ૫
રાજ્ય વિભીષણુને દીયો, લંકા તણો રઘુરાય;
ષટ્ સંવત્સર તિહાં રહ્યા, ચલિતાઉછકથાય.
ઈા અવસર વંધ્યસ્થલી, મેઘ વાહુન ઇંદ્રજીત;
સિદ્ધિ ગયા તીરથ થયો, મેઘરથ નામ પવિત્ર.
કર મુગતે ગયો, નર્મદા નદી મોજાર;
પૃ રક્ષિત એહુવો થયો, તીર નામ ઉદાર. ૮
ઢા —દોઇ મિલ્યારે દામિલી એ દેશ. ૧૯

વે શુ દિવસેરે રા , લક્ષ્મણુ સીત સમાન;
ીવાદિક નુમતે, આશ્રિત પુષ્પક યાન. . ૧
પ પગ ચરિજ જોવતા, ખેચર સેના સાથ;
મે સાકેતે આવીયા, બહુ દિવસે રઘુનાથ. ૨.
રત ગ રૂઢ આવીયો, પ્રૌઢોચ્છત્ર કરિ સાર;

રામતણે ચરણે નમ્યો, શત્રુઘ્નસું તિણવાર. હ. ૩
ઇંહિ પદ્મ મિલ્યો પરમોદસું, લક્ષ્મણ વિનય સહિત;
વૃદ્ધાનારી વધાવીયા, પુરી પ્રવેશ વિહિત્ત. હ. ૪
રામ પ્રમુખ અપરાજીતા; માતા સઘલીના પાય;
પ્રણમ્યા સોમિત્રિ પણ નમ્યા, પરમાનંદ ઉપાય. હ. ૫
સિંહાસણ રામ પાદુકા, બેસે ભરત દીવાણ;
આપે હિતસું તે ભણી, વલી ધારિ સિર આણ. હ. ૬
ભરતનરેસર અન્યદા, દેશે ભૂષણ મુનિ પાસ;
નિજ પુરવભવ સાંભલી, સંયમ લીધો ઉલાસ. હ.
શ્રી શત્રુંજય ગિરિ તણો, મહિમા સાંભલિ તેહ;
સહસ સાધુસું પરિવર્યા, પંથ ચલ્યા ગુણ ગેહ. હ. ૮
વિમલાચલ ગિરિ પામીયો, પ્રણમ્યા રૂષભજીણંદ;
તત્પ્રભાવ ચિત સમરતા, ધ્યાનારૂઢ મુણિંદ. હ. ૯
સગલા કર્મ ખપાવીયા, પામ્યું કેવલ જ્ઞાન;
ભરત મહામુનિસું તિહાં, પામ્યો અવ્યય થાન. હ. ૧૦
તિહાં શ્રીરામ સૌમિત્રસું, યાત્રા તીરથ ઉદ્ધાર;
પુન્ય ક્ષેત્ર વિત વાવરી આવ્યા પુરી મોઝાર. . ૧૧
પાવક કુંડપેસીકરી, સીતા કલંક ઉતાર;
વ્રત લેઇ બહુ તપ કરી, અચ્યુત ઇંદ્રાવતાર. હ. ૧૨
શ્રી શૈલે પણ ત્રને, રાજ દેઇ વ્રત લીધ;
ચિર દીક્ષા પાલી કરી, શિવપુર વાસો કીધ. હ. ૧
ભ્રાતૃ સ્નેહ પરીક્ષારથે, સુર આવી કહે વાત;
રામ મર થયો સાંભ , લક્ષ્મણ મરણ લહાત. . ૧૪

રામ તણા સુત સાંભલી, ભવથી હુયા વિરાગ;
લવણાંકુશ વ્રત આદર્યો, શીવ પહુતા મહાભાગ. હ. ૧૫
દેવજટાયુ સંબોધથી, લક્ષ્મણ મૃત કર્મ કીધ;
રાજ્ય રઘુદ્વહ આપણો, અનંગ દેવને દીધ. હ. ૧૬
પોતે શત્રુઘ્ન સુગ્રીવસું, વિભિક્ષણ પ્રમુખ વખાણ;
ષોડસહસ રાજાનસું, દીક્ષા લીધી સુજાણ. હ. ૧
વિચરે રામ મહામુનિ, નાનાભિગ્રહવાન;
કોટીશિલા જઇ પામીયો, નિર્મલ કેવલ જ્ઞાન. હ. ૧૮
શત્રુંજય ગિરિવર ચઢી, નિસ્તારી સુપ્રભાવ;
સહસ પનર આઉ ભોગવી, થયા મુગતિ પુરી રાવ. હ. ૧૯
શત્રુંજયગિરિ શિવગયા, ભરતાદિક ભૂપાલ;
અધિક તીરથ તિણ કારણે, મુગતિ દીયે તત્કાલ. હ. ૨૦
મહિમા તિરથ ઉપદિસ્યો, મહાવીર જીણંદ;
સૌધર્મેન્દ્ર આગલ ઈસુ, સુણ કોઇ આણંદ. હ. ૨૧
સોલમે ઢાલે પૂરો થયો, પાંચમો ખંડ રસાલ;
કહેજીન હર્ષ કથા ભલી, સુણજો બાલ ગોપાલ. હ. ૨
સર્વ ગાથા, ૫૪૭.

इति श्री जिनहर्षविराचिते महातीर
शत्रुंजय महात्म्य चतुष्पद्यां रिाम प्रभृति महा पुरुष चारि
वर्णनोनाम पंचम खंडः समा : ॥ ९ ॥ दूह

શ્રી વંશ સંતાપ હર, સકલ વિશ્વ સુખકાર;
વીતરાગ પ્ર મી કહું, ઠો ખંડ દાર.

વે મહાવીર હને, પ્રણમી ત્રિદશાધિશ;
કરજોડી હુ કિ ', પૂછે ધરી ૨
જ દ્ધાર કરવા ણ, શત્રુંજયની વાત;
ખ્ય શૃંગ આશ્રિત કહો, મુજ આગલિ ગ તાત. ૩
એ પર્વતનાં શૃંગ , ષ્ટોત્તર શત્ત ઇશ;
જે ભાખ્યા તે અંતથી, પ્રોત્તમાન એકવીસ. ૪
તે માંહિ પણ જેહનો, અધિકો મહિમા થાય;
તેવાંછુ ણવા ભણી, ભાખો શ્રીજીનરાય. ૫
તાં નિશ્ચે હવે, સર્વ પાપ પરિહાર;
હંત પ્રસન્ન હુઇ, ભાખો જગ હિત કાર. ૬
શક્ર વચન અવધારિને, ત્રિભુવન નાયક તામ;
સહુ પ્રાણીને હિતભણી, મિષ્ટ વાણી કહે ામ. ૭
સાંભલિ શક્ર મોટોઅછે, રૈવતગિરિ અભિધાન;
પંચમ શૃંગસિદ્ધાદ્રિનો, દાયક પચમ જ્ઞાન. ૮

ઢાલ—ગરબો કોણને કોરાયો કે નંદજીના લાલરે એ દેશી. ૧

કિત દાન તિહાં કિણિદીજે કે, ણિસુર નાથરે;
ચિત્ત દયાદિક મન આણીને કે.
ાપે સગલા સુખ સંસારી કિં. સુ. ઇહ ભવપર
ભવમાં હિતકારી. કિં. ૧
એતો ભવર ભમતાં જેહ ઉપાયાકં . પાતક
પિંડ તુરત ગિલ ય કિં.
પુન્ય દીવાકર કિરણ દીપ યકે સુ ક્ષણમાં માખ-
ભી પરિથાય કિં ૨

નેમિ ર નના પાયકિં, . સેવે ર એં ર
નરરાયકિં; .
પ ર ના ગુ ગાવેકિં, . ર્ષ દીચે
રિ નિર્મ ાવેકિં. .
ગ પહ પ્ર ખ હ્નાં કુંડ સોહેકિં, . નિર્મલ
જ રીયાં મનમોહેકિં; .
સોવન સિદ્ધિ વંછિત દાયકે, . ર કુંપી પુણ્ય
વિણુ ન હોઈકિં. . ૪
એ ના સ્મર થી સુખ લહિએ કિં, સુ. દીઠાં
ઢારિદ્ર દોહુગ દહીએ કિં, .
રૈવતગિરિનો મહિમા મોટો કિં, . એહમાં કાંઇમ
ણિ સિખોટોકિ . ૫
જે દાનયથા તપ કરીએ કિં, . વલી તિહાં
શુ કરણી આચરીએકિં; .
ત્રુંજયને મુખ્ય ગે કિં, સુ. હાં પ તે
પુણ્ય ાય અ ગેકિં . ૬
હિમા તેહનો રિતનિસુણિ શક્ર દાખુંકિં, સુ.
પર્વતનો એઇશ સુદાહુ ાખુંકિં .
ક હુ કર્મનો નાસકિં, . મહિમા સાં લી
ગુણ આવાસકિં સુ.
રા માંહેદ્રં કલ્પનો વાસીકિં, . માહેંદ્ર સુરપતિ
ગુણ વિલાસીકિં; .
ત્રી શત્રુંય કરિયાત્રાકિં, . વૈશાખી પુનિમ
પુણ્ય પાત્રાકિં. . ૮

નમવાનેમિજીણેસર પ્રાયકિં, સુ. રૈવતગિરિ
શુદ્ધાતમ આયાકિં; સુ.
સુકુંડથકી નિર્મલ જલ લેઈકિં, સુ. સ્નાન કરાવી
પ્રભુ પૂજેઈકેકિં. સુ. ૯
ન ગૃહથી બાહિર નીસરીયાકિં, સુ. તિહાં એક સુર
આવી ઉચરીયાકિં; સુ.
સ્વામી જ્ઞાન સિલાશી ન કોઈકિં, સુ. મુનિવર છે
એક સુખમુખ જોઈકિં સુ. ૧૦
મુની લક્ષે યક્ષે સેવીતોકિં, સુ. તીવ્ર તપે અઘધ્વંસ
કરીતો કિં. .
એહવો સુણી સુરપતિ જીન વંદીકે, સુ. આવી જ્ઞાન
સિલા આનંદી કે. સુ. ૧૧
નમસ્કરી બેઠો મુની આગેકિં, . વીનવે દેવ સહુ
મનરાગેકિં; સુ.
સ્વામીએ કુણ કહ્યો અણગારકિં, સુ. સમતાધર
ઉતકટ તપ કારિકિં. સુ. ૧૨
વધિજ્ઞાને તસુ ચેષ્ટા જાણીકે, ર આગલિ કહે
અમૃત વાણિકે; સુ.
ણ્યો તાસ ચરિત્ર સુવિચારીકિં સુ. મહા અદ્ભુત
આતમ હિતકારીકે. . ૧
નો પ્રભાવ કહું વિસ્તારીકિં, સુ. ભીમસેન
કથા ણો નરનારીકિં .
સાંભલિ મિત્ર પવિત્ર ગુ કારીકિં, . સર્વ કર્મની
કાપ હારીકિં. . ૧૪

'બૂદ્ધીપ રત તિહાં રાજ્યકિં, . સાવથ્થી
નામ નગરી છાજેકિં. .
ભૂપતિ તિ ાં થયો વજ્રસેન નામે કિં, સુ. ન્યાય
ચલે ન્યાયેં યશ પામે કિં સુ. ૧૫
પૂજે ી નવર નપાયકિં, સુ. જનતારંજન સહુ
સુહાયાકિં; .
શ ગુણ જેહુમાંહિ વિરાજે કિં, સુ. પ્રાક્રમ
અરિજનના બલ ભાજે કિં. . ૧
શણી દ્રાને કુખે આયો કિં, સુ. નામે ભીમસેન
કુમાર બોલાયો કિં, .
વ્ય નીમાં તે થયો ઘોરી કિં, સુ. ધુત રમે લ્યે પર
ધન ચોરી કિં. . ૧
યો અન્યાયી પ્ર સંતાપી કિં, . જાસ કીર
તિપુરમાંહિ વ્યાપી કિં. .
રૂ વ ાતા પીતાનો દ્વેષી કિં, . સજનં સંગતિ
જેહ વેખી કિં, . ૧૮
એ વો તોપ પદ દીધો કિં; . ાપે યુવરાજા
તસ કીધો કિં. .
યો વિશેષે તે ન્યાયી કે, . એક વાનરને
દિરા પાઈ , . ૧
ર ી વ્ય પ ારી કિં, . પર પીડે વિ-
નયકારી કિં, .
નિશિદિન ર ાંકૂરિ દ ાતો કિં, . નાણું કા
પર ર તો કિં. . ૦

પુરના લોક સકલ અન્ય દિસે કિં, સુ. આવી નૃપ
પગ પ્રણમ્યા સીસે કિં;
ભીમ બ્હીક મનમાંહિ ધારી કિં. સુ. વીનતિ કરે
સુણ પ્રભુ હિતકારિ કિં. . ૨૧
રાજન્ ભીમ કુમારેને વારો કિં, સુ. કહીએ છે તે
દોષ અમારો કિં; .
એહને દુર્ન્યાયે કંઠતાઇ કિં, અમે સઉ ભરીયા છઉ
કહાં કોઇ કિં. સુ. ૨૨
લોકના પાલક જોઇ વિમાસી કિ, ઘટીકા દુઃખની
હોઇ છમાસી કિ. સુ.
અમને કાંઈક દિશિ દેખાડો કિ. તિહાં જઇ રહીએ
દુઃખ ટાળો કિં.
સાંભલિ લોકતણી નૃપ વાણી કે, સુ શમતા ઉપજાવણુ
હિત આણી કિં; સુ.
દેઈ દિલાસા લોક વોલાવે કિ, સુ. નિજર ઘેર સગ-
લા આવે કિં. . ૨૩
કુમાર એકાંતે રાજા તેડાવીકિં, સુ. શિક્ષા આપે
સખર સુહાએકિં; સુ.
વચ્છ પ્રજા તે જો સુખદીજેકિં, સુ. તો યશ
જગમાંહિં લીજેકિં. . ૨૪
પરસ્રી પરદ્રવ્યકિમહી ન લીજેકિં, . પરતક્ષ ન્યાય
મારગ ચાલીજે; કિં. .
માતપિતા ગુરૂજન પૂજીજે કિં, . ઉત્તમ જનની
ગતિ કીજેકિં. . ૨૫
નિત્ય પ્રતે ન્યાય મારગ આદરીયે કિં, સુ. પુત્ર અન્યાય
મારગ પરહરીયેકિં; .
સુખથી મિષ્ટ વચન ચરીએ કિં, સુ. વ્યસન ન કોઈ
ત આદરીયેકિં. . ૨

એહિજ ત્તમ ધર્મ કહાવે કિં, સુ પૃથ્વીપતિનો
સુ ાવેકિં;
ક્ષમી કીરતિ સ્વર્ગ પ્રદાતા કિં, સુ. લહીએ ન્યાય
ધર્મથી સાતાકિં.
રાજ્ય ધુરંધર ભુજથી સવાયો કિં, સુ. ઇણ પરિ
કુમાર ભણી સમ ચોકિં;
પહેલી ઢાલ છઠા ખંડ કેરી કિં, સુ. થઇ જીન હર્ષ
પુરી અધિકેરીકિં. સુ. ૨૮
સવંગાથા, ૩૯.

દૂહા.

શિક્ષા દીધી ઇણ પરે, કુમાર ભણી નરનાથ;
તો પણ દુર્વૃત્ત નવ તજે, અહિ.અમૃત વિષ સાથ. ૧
વાર્યો તો પણ નવ રહે, કરતો કુમાર અન્યાય;
વાલ્હો તો પણ પુત્રને, નિગડ પહિરાયા પાય. ૨
નિગડમાંહિ રહિતાં થકાં, ક્રોધી અવસર જોઇ;
માર્યા માતપિતા ભણી, વારિ ન સકયો કોઇ. ૩
ભીમસેન રાજા થયો, કુમિત્રતણો પરિવાર;
મદ્યાદિક સેવે વ્યસન, પીડે લોક અપાર. ૪
હવે સચિવ પ્રધાન સહુ, ાલોચી મનમાંહિ;
દેશ થકી પાપી ભણી, કાઢયો ખિણમાં સાહિ. ૫
તાસ અનુજ રાજા કીયો, શાસ્ત્ર ન્યાય સુજાણ;
સચિવાદિક પરજા સહુ, કીધી આણ પ્રમાણ. ૬
દેશ થકી કાઢયો થકો, ભીમ જઇ અન્ય દેશ;
સગલેહી ચોરી કરે, દુસ્ત્યજ વ્યસન વિશેષ.

મારે પંથી મારગે, ધન સંબલને કાજ;
વેશ્યાદિક વ્યસની સદા, કલુષ ચિત્ત નહીં લાજ. ૮
એમ અન્યાય કરે સદા, પ્રતિ દિન ભીમ કુમાર;
પોતાની કરણી કરી, ખમે લોકના માર. ૯

ઢાલ—મોસલ રોહેડા ઉહે મિશ્રી ઠાકુર મહિંદારો એ દેશી;૨.

ઈણપરી ખમતોહો દુઃખભમતોથકો,નગરદેશથી પુરગામ.
અનુક્રમે આયો હો દેશ મગધમાંહિં, પૃથ્વી પુર
પુર નામ. ઈ. ૧
વનમાલી કેરે હો ઘરે જઈને રહ્યો, તિહાં કર્મ કરે તેહ;
ફલફુલ આદેહો નિતિ ચોરી કરે. વિક્રય કરતો જેહ. ઇ. ૨
તિણે પણ કાઢયો હો માલી ઘર થકી, દીઠો સાહુકાર;
કર તેહનો હો ભીમ જઈને રહ્યો, વ્યસન ન મેલ્હેભાર. ઈ. ૩
તિહાં પણ સગલી હો વસ્તુ આપણ થકી, સદાસદા નિકાસ;
નિ વેચે હો તે ચોરી કરી, મિટે સ્વભાવ ન તાસ. ઈ. ૪
ચોરી નિહાલી હો શેઠ એકદા, ઘરથી કાઢયો તામ;
કર રહીયો હો શ્વર દત્તનો, વ્યવહારી ધનધામ. ઈ. ૫
શેઠ સંગાતિ હો ભીમસેન, અન્યદા, દાનનો લોભી જેહ;
નાવ ચઢીને હોચલ્યો દરીયાવમાં, દ્રવ્ય પાવણ તેહ. ઈ. ૬
વાહ દરીયાહો માંહે ચાલતાં, માસ થયો તિણવાર;
વા [illegible] નિશિ થંભી રહ્યો, ન ચલે એક લગાર. ઈ.
નાવિક લોકે નાવ ચલાઈવા, કીધા ઘણા પાય;
પ નવ ચાલે હો અન્ન પાણી તિહાં;ખૂટાં તે સ્યો ખાય ઈ. ૮
રે રણા હોશે કે આચાર્યા, પાપ સ્થાનક અઢાર;
છોડયા સહુ મિથ્યા હો દુકૃત પીઓ, વાચોનિ ાર. ઈ.

પંચપરમેષ્ટી હો નવકાર ઉચરી, ભાવ સહિત તેણિ વાર;
પડવા માંડયો હો પરતક્ષિ જેતલે, સેઠે જલધિ મોઝાર ઈ. ૧૦
તેતલે સૂડો હો કયાંહીથી તિહાં સુખ છબિ કુસમ પલાસ;
પાંખ વિરાજેહો નીલી જેહની, આવી કહે નર પાસ. ઈ. ૧૧
કાંઇ વ્યવહારી હો બાલ મરણ કરે, જીવિત કહું ઉપાય;
સાંભલિ માહરો હો વચન આદર કરિ, સહુની આપદ જાય. ઈ. ૧૨
શુક મત જાણે હો તું મુજને સહી, પંખી કોમલ દેહ.
હું ઈણ ગિરિનો હો વાસી દેવતા, મુજને તું જાણેહ. ઈ. ૧૩
તુમ સહુ કેરો હો મરણ નિવારવા, કહેવા જીવિતોપાય;
હું ઇહા આવ્યો એટલે કારણે, સાંભલિ તું ચિત્ત લાય. ઈ. ૧૪
તુમ માહે કોઇકહો નિજ મૃત્યુ આગમી, જલધિ તરીને જાય;
એણે ગિરિ શિખરે હો કૃપા હીએ ધરી, સાહસીક જે થાય. ઈ. ૧૫
તિહાં કિણિ જઇને હો ભારંડ પંખીયા બેઠા ઉડાવેહ;
તસુ પંખવાયે હો સહુ માણસ ભણી, જીવીત આપે તેહ. ઈ. ૧૬
સાંભલિ તેહનો હો વચન હામણો, એહવો ઈશ્વરદત્ત;
પૂછયા વાહણના હો સઘલા લોકને, કોઈ જાઇ ધરિ સત્ત ઈ. ૧૭
લોભ દેખાડયો હો સેઠે ધન તણો, તીન શતકદીનાર;
માંગી તિહાં પહુતો હો અબ્ધિતરી કરી, ચઢિયો
ગિરી તેણિવાર. ઈ. ૧૮
તેણે ડાયા હો ભારંડપંખીયા, વાયુ પ્રગટ થયો તામ;
ક્ષણમાં મૂકાણોહો પ્રવાલ આવર્ત થકી, નાવ ચલી થયો કામ. ૧૯
ભીમસેન સૂતો હો હવે તિણિગિરિ રહ્યો, મનમેં ચિંતે એમ;
કાર પૂ યો હો નહી વીત તણો, પહે સુકને તેમ. ઈ. ૨૦

પૂછે દેખીને હો સુકને તેતલે, મુજને કહો ઉપાય;
હુવે નીકલીયો હો કેમ કષ્ટથી, મહાભાગ મતિદાય. ઇ. ૨૧
સાંભલિ સુડો હો ભીમ ભણી કહે, પડિ સાયર જલમાંહિ;
તુજને ગલસ્યે હો કાંઇક માછલો, જાસ્યે તટ અવગાહ. ઈ. ૨૨
મહામછ જ્યારે હો કરે પુંકારો એ ઔષધી તિવાર;
તો સગલા માંહે ઘાલે જીમ હુવે મોટો વિવર અપાર. ઇ. ૨૩
મકર મુખથી હો ઇણિ પરિ નીકલી, તું પામે તટસાર
તુજને જીવિતનો હો એ ઉપાય છે, અવર ન કોઈ વિચાર ઇ. ૨૪
નિસુણી સુક મુખથી હો એ પુંસાહસી ભીમ કરી તે વાત.
ખંડ છઠાની હો ઢાલ બીજી થઈ એ જીનહર્ષ કહાત; ઇ. ૨૫

સર્વગાથા. ૯૯ દૂહા.

સિંહલ તટ પામ્યો તુરત, સ્વછ થયો તિણ વાર;
સલિલાશયતરૂ દેખિને, પીધો નીર કુમાર. ૧
વલી લેઈ વીસામો નીસર્યો, કાંઇક દિશિ આશ્રિત્ય;
કિતલા એક ગાઉ ગયો, સમરંતો નિજ કૃત્ય. ૨
આગલી જોગી નિરખીયો, નમસ્કાર તસુ કીધ.
ભીમસેનને સાદરે, જોગી આશિષ દીધ. ૩
તાપસ ભીમ ભણી કહે, કાંઈ ફરે વનમાંહિ;
દીસે દુખીયો નિર્ધની, કહિ તુજને સી ચાહિ. ૪
સાંભલિ વચન ખુસી થયો, પાય નમી કહે તાસ;
મંદભાગ્ય હું સો કહું, કિસી ન પુગે આસ. ૫
મહા દુઃખીમાં હું દુખી, કાર્ય સિદ્ધિ નવ થાઈ;
ભર્યો સરોવર માંહિ મુજ, તિરખા કિમહી ન જાઇ. ૬
તરૂવરલક્ષ ન ફલ લહું, શત નદી નહી નીર;
રત્ન ન લહુ રોહણ ગિરે, મંદ ભાગ્ય દુઃખ સીર.

મુજ ભ્રાતા માતા નહી, પિતા ન કાંતા મુજ;
દર પૂરણા દોહિલી, સ્યાં દુઃખ દાખું તુજ. ૮
ઢા —કલાલકીને માંરો રાજીંદ મોહીઓહોલાલ. એ દેશી. ૩.
સુરાધિપ માયાવી તાપસ સુણી હો લાલ, તેહનાં દિન વચ ;
સુરાધિપ હીયડે વિષ અમૃત મુખે હોલાલ, કહે કપટ ધારિ મન્ન . ૧
મહિમા ઇ રૈવત તણો હોલાલ, તીરથ ગુણ સંપન્ન; સુ.
મા કરિ વિખવાદ બાલક હોલાલ, ગયો પરા ભવ તુજ. .
હવે દારિદ્ર તાહરો ગયો હોલાલ, જો તું મિલીયો મુજ; સુ. ૨
પર ઉપકાર કરવા ભણી હોલાલ, અમેં ફરૂં નીસદીસ; સુ.
પણ સ્વાર્થે ન ફરૂં અમેં હોલાલ, ભાષે એમ મુનીસ. ઞ. ૩
જે હ તપન નિતિ પ્રતિતપેં હો લાલ, જલધર આપે નીર; સુ.
જેતી જાત તરૂઅર ફલે હોલાલ; ગો ઝરે અમૃત ખીર સુ. ૪
જે ચંદન તરૂ ઉપજે હોલાલ, મલયાનિલ પાવંત; સુ.
સજજન જે પુહવી ભમે હોલાલ, પર ઉપગાર કરંત. સુ. ૫
સિંહલદ્વીપે આવી તું હોલાલ, મુજ કેડે મહાભાગ; સુ.
રતનખાણિથી તુજ ભણી હોલાલ, આપું રત્ન અથાગ, સુ. ૬
ભીમસેન એહવો સુણી હોલાલ, તેણે કેડે જાઈ; સુ.
પ્રાયવેષ રૂષિ તણો હો લાલ અવિશ્વાસ ન જાય.
સતદિનાર સંબલદિયા હો લાલ વાટે ચાલતો તેહ.
આયા કેતલેકે દિને હો લાલ, રતનખાણ નિરખેઈ. સુ. ૭
કાલી ચઉદસને દિનેહો લાલ ખાણિમાંહિ ભીમસેન; સુ.
રત્ન ભણી આકર્ષવા હો લાલ, ઘાત્યો તાપસ તેન. સુ. ૮
રતન લીયાં તે પાસેથી હો લાલ, છેદી તાપસ દોર; સુ.
બલિ દેઈ અધિષ્ટાતૃને હો લાલ, રત્ન લેઈગયો ચોર. સુ. ૯

ભીમસેન ભમે હવે હો લાલ, ઉરહોપરહો ષનિમાહિ. સુ.
પુરૂષ એક દિઠો તિહાં હો લાલ, કૃશ અત્યંત પીડાએ. સુ. ૧૦
કૃપાવંત તે ભીમને હો લાલ, દેખી ભાષે એમ; સુ.
ઈહાં અંતકમુખ સારિખો હો લાલ, વછ આયો છે કેમ. સુ. ૧૧
પ્રાઈ તું માહરી પરે હો લાલ, પાપ તપસી તેણિ; સુ.
વિપ્રતાર્યો તુજને સહી હો લાલ, રત્ન તણે લોભેણિ; સુ. ૧૨
તું કહે તેમહીજ વંચીઉ હો લાલ, ભીમસેન કહે ભાય; સુ.
પૂછે હવે તે નર ભણી હો લાલ, કહે નિ ...મન ઉપાય. સુ.મ. ૧૩
ત્યારે તે કહે ભીમને હો લાલ સુણી જીવીતનો ઉપાય; સુ.
દેવ સ્વર્ગ થકી આવસે હો લાલ, નિજ રતન ઉછવ
કરાય. સુ. ૧૪
ચંદ્રરત્નાભિધ દેવને હો લાલ, અધિષ્ટાતારષવાલ; સુ.
ગીત નૃત્ય ઉપચાર કરે હો લાલ, કરસે પૂજા વિશાલ. સુ.મ. ૧૫
ગીત વિષે ચિત્ત આપીસે હો લાલ, તે સુર કિંકર સાથ સુ.
તું બાહિર ઈમ નીકળે હોલાલ, જીવ્યાં ને બહુ આથ સુ.
ઈમ આસ્વાસી ભીમને હોલાલ, ભાખી વચન રસાલ; સુ.
તે સાથે દિન નિગમ્યો હોલાલ, વાર્તા એ તત્ કાલ, સુ.
હવે પ્રભાત વાજિત્રના હોલાલ, દિવ્ય ધ્વનિ સંભલાત
વિમાને બેસી આવ્યા હોલાલ, કરિવા ઉત્સવ જાત.
તે સાથે દિન નીગમ્યો હો લાલ, વારતાએ તત્કાલ. સુ.મ. ૧૬
મગ્ન ચિત્ત થયો ગાનમે હો લાલ, ખાણુતણો સુર તામ; સુ.
કિંકર સાથે ઉતાવલો હો લાલ, નીસર્યો અવસર પામ. સુ.વ. ૧૭
હવે પ્રભાતે વાજીંત્રના હો લાલ, દિવ્ય ધ્વનિ સંભલાત; .
વિમાને એ બેસી આવીયો હો લાલ, કરવા ઉછવ જાત. .મ. ૧૮
તિહાં કોઇક વ્યવહારીઓ હો લાલ, ર ... કરમ કરતાસ. .
હાટ ભર્યો બહુ વસ્તુસો હો લાલ; ધન ભરીયો ઘર સ. .મ. ૧૯

અનાચાર ચોરી કરે હો લાલ, પર વંચન હુંસીયાર; સુ.
તેહના ઘરમાં રહ્યો હો લાલ, ભીમસેન તેણિવાર. સુ.મ. ૨૦
હુવે એક દિવસે એ જાણીઓ હો લાલ, ચોર ભણી
કોટવાલ; સુ.
સૂલી ભણી લેઈ ચાલીયો હો લાલ, આજ્ઞાએ ભૂપાલ. સુ.મ. ૨૧
ઇશ્વરદત્ત ભીમસેનને હો લાલ, ઉલખીઓ તત્કાલ; સુ.
ઉપગારી જાણી કરી હો લાલ, મૂકાવીયો કૃપાલ. સુ.મ. ૨૨
નાવ ચઢાવી તેહને હો લાલ, કેતલે દિવસે તાસ; સુ.
નિજ પૃથ્વી પુર પુર તિહાં હો લાલ, વાહાણ આવ્યો
પાસ. સુ.મ. ૨૩
વાહાણ થકી ઉતારીયો હોલાલ, પંથી દીઠો એક; સુ.
નિજ વૃત્તાંત કહ્યો સહુ હો લાલ, તે આગલિ સુવિવેક. સુ.મ. ૨૪
પૂરી છઠા ખંડની હો લાલ, ત્રીજી થઇ એ ઢાલ; સુ.
નરનારી સુણયો સહુ હો લાલ, છે જીનહર્ષ રસાલ. સુ.સુ.૨૫
સર્વ ગાથા. ૧૦૨.

દૂહા.

તાસ વૃત્તાંત ણી કરી, કહે મ કરિ વિખવાદ;
ચાલ્યા રોહણ ગિરિપ્રતિ, ધરતા મન આલ્હાદ. ૧
બે જણ મારગ ચાલતાં, તાપસ આશ્રમ દીઠ;
જટિલ નામ ગરઢો મુનિ, નમ્યા જઈ પગઇઠ. ૨
તેણિ ક્ષણ જાંગલ આવીયો, જટિલ સમીપે શિષ્ય;
નમસ્કાર ગુરૂને કરિ, બેઠો વિનયી દ. ૩
પૂછયો જાંગલને તદા, અકુટિ જટિલ મુનીશ;
હવ ાં તું વછ આવીયો, કિહાં થકી કહે સીસ. ૪

જાંગલ કહે સ્વામી સુણો, સોરઠમાંહિ મહંત;
શત્રુંજય ગિરિનાર ગિરિ, પૂજ્યા તિહાં ભગવંત. ૫
તે તીરથ છે કેહવો, મુજ મહિમા કહે તાસ;
મનુષ્ય કિમ જાણે કેવલી, જાણે મહિમ પ્રકાશ. ૬
સુખ સગલા બે ભવ તણા, જસુ સેવાથી હોઇ;
વલિ વિષેશ રૈવત તણો, મહિમા ધિકો જોઈ. ૭
ક્રાંતિ કલા કમલા વિમલ, પ્રભુતા ચક્રી સુરપતિ;
આરાધનથી નરલહે, અશોકચંદ્ર જે ઝતિ. ૮

ઢાલ—જીસની એહની દેશી. ૪

ચંપા નગરી સુરપુરી જાણી, ક્ષત્રી હો ક્ષત્રીપર જીવક વસે;
ણુજો હો વાણી, અશોકચંદ્ર જેહનો અભિધાન, દ્રારિદ્રહો દ્રારિદ્ર ઘરમાં લસે. સુ. ૧
એક અનાથ પુત્રીપરિવાર, ઘરથી હો ઘરથી તે નર ઉભગો; સુ.
નીકલીયો ભમતો પરદેશ, લક્ષ્મી હો લક્ષ્મી વિણુ નહિ કો સગો. ૨
જૈન તપોધન આગલ દેખી, ચરણે હો ચરણે નમિ તિણિ પૂછીઓ; સુ.
દારિદ્ર દો ગભંગ ઉપાયનું કરૂણા મય તેહને દિયો. સુ. ૩
સાંભલિ વછ મુનિવર કહે તાસ, પ્રાણીહો પ્રાણી પરમાદે કરી; સુ.
કર્મે ભમે ભવમાંહિ સર્વત્ર, સબલોહો સબલો કર્મ મહા અરી. ૪

ન્ય । કર્મ કરી ન સકંત કોઈ હો કોઈ જોરાવર
ઈ; સુ.
ંધે સ્વાત્મ નિકેવલ તેહ. નિ ‘યહો નિર્ભયકુ
વિકલ્પે કોઇ. . ૫
વિણુ ભોગવીયાં નવ મૂકાય, પ્રાણી હો પ્રાણી કર્મ
પંજર થકી; .
અથવા શુદ્ધ ભાવે ક્ષણુ થાય, રૈવત હો રૈવત ગિરિ
સેવા થકી. સુ.
એહવો સાં ભીમ કુમાર; તિહાં ગયો રૈવત
પર્વતે; સું.
ચિત્ત તણો અભિલાષી, સદ્ ક્તિ માંડયો હો.
તપ થીર સર્વતે. .
કેટલેક દિવસે પરતક્ષ, ‘આ હો । તસુ
પરતક્ષ થ ; .
દીધો તાસ પારસ પાષાણુ, લોહનો હો લોહનો કંચન
કરિ કહી ગઈ. સુ. ૮
હવે નિજ પુર જઈ રાખ્યા બહુ ભૃત્ય, સેના હો
સેના મેલી અતિ ઘણી; સુ.
અર્થ તણે બલિ લીધો રાજ્ય, સુખીયો હો સુખીયો
પુરનો ધણી. . ૯
એક દિવસે ચિંતે ચિતમાંહિ, ધિગ ધિગ હો
મુજ જીવિત ણી; સુ.
ધિગધગ મહારો રાજ્ય ‘ડાર, ધિગ ધિગ હો
ધિગ ધિગ સહુ ખ કામિણી, સુ. ૧૦

અંબિકા દેવી તણે સુપસાય, સગલોહો સગલો એહ
ઉપારજ્યો, સુ.
તેહને સમરૂં નહિં કિણ વાર, તેહનોહો તેહનો કીધો
ગુણ ત્યજ્યો. સુ. ૧૧
સંઘતણી સામગ્રી મેલી, હયગય હો હયગયરથ
પાયક ઘણા; સુ.
ચાલ્યો શત્રુંજયની જાત્ર, દેતોહો દેતો દાન સુહામણા. સુ. ૧૨
કેટલેક દિવસ ગયો તેહ, વિમલાહો વિમલાચલ જીન
વર ભણી; સુ.
પૂજી વિધિસું ગયો ગિરનાર, ઈચ્છાહો ઇચ્છા પુરી
આપણી. સુ. ૧૩
ગજપદ કુંડાદિક જલમાંહે; નાઈ હો નાઇ અંગ પવિત્ર
કરી; સુ.
તેણે જલ નવરાવી નેમીસ, પૂજ્યાહો પૂજ્યા મન
ઉલટ ધરી. સુ. ૧૪
જેગદંબા અંબા બહુ ભકિત, પૂજી હો પૂજી આદર
સુ તિહાં; સુ,
ચિંત્તે ચિત્તમાં તે વિરકત, હું કિહાંહો હું કિહાં
એકહો સુખકોહાં. સુ. ૧૫
વરસ તીનસે મનુષ્યનો રાજ્ય, કીધોહો કીધો દેવતણી
પરે; સુ.
માતા અંબાતણે પ્રસાદે, કુમણાહો કુમણા ન રહી
માહરે. . ૧૬

તો હવે શ્રીનેમિસર પાય સરણેહો સરણે થાપો માહરે; સુ,
પુજાત્રણી આપું એ રાજય, ઈણપરેહો ઈણપરે મન ચિંતન
કરે; સુ. ૧૭

યાત્રા કરી આવ્યો નૃપ ગેહ, સુતનેહો સુતને રાજય
સમર્પિયો;
વ્રત લીયો શુભ ધ્યાન વસેણ, અવિચલહો અવિચલ
સુખ સુરપુર લીયો. સુ. ૧૮

પ્રત્યક્ષ નયને દીઠો મેં એહ ભગવંત હો ભગવંતનું આગ
લિ કહ્યો, સુ.
તે માટે જાણું મહી તીરથ એહ સહુ સુખહો સહુ સુખ
દાયક સદહ્યો. સુ. ૧૯

નિશ્રેદાને પુરૂષ પ્રધાન, તીરથહો તીરથની સેવા લહી; સુ.
ઈણ ભવ પામે સર્વ સંપતિ, પરભવહો પરભવ
મુગતિ લહે સહી. સુ. ૨૦

ભમતાં પંખી પણ ાકાશ, છાયા હો છાયા ફરસે
જેહની; સુ.
કુગતિ ન પામે જે રહે પાસ, વાર્ત્તા હો વાર્ત્તા
સી કહો તેહની. સુ. ૨૧

જાંગલના મુખથી સુણી એમ, મહિમા હો મહિમા
રૈવત ગિરિતણો; સુ.
મઠવાસી સહુ તાપસ તામ, પામ્યા હો પાંમ્યા
હર્ષ સાતા ઘણો; સુ. ૨૨

વૈ શિક નર ' ભીમસેન, તીરથ હો તીર્થ મહિમા
સાંભલી;
ચાલ્યા રોહણ હો રોહણ ભણી તત્કાલ, મનમાં
હો ધરતાં રલી. સુ. ૨

હુ મારગ લંઘી શીઘ્ર, રોહણ હો રોહણ
ગિરિવર પામીઓ; સુ.
પર્વત નાયક પૂજ્યો તામ, બહુપરિ હો બહુ પરિ
બલિબાકુલ કીયો. . ૨૪

સીસ નમાવી બે કર જોડી, વંછિત હો વંછિત
પૂરો એમ કહી. સુ.
એ નહર્ષ ચોથી થઇ ઢાલ, છઠા હો છઠા ખંડ
તણી સહી. સુ. ૨૫

સર્વગાથા, ૧૩૫.

દૂહા.

ખાણિ તિહાં આવી કરી, કરતા મુખહા દેવ;
તુરત પ્રહાર દીધો તેણે, નિષ્ફલ થયો નૈવ. ૧
અનર્ઘ્ય રતન બે પામીયા, ભીમસેન તત્ કાલ;
બે લેઇને ચાલીયો, એ દેઈ ભૂપાલ. ૨
વારિધિમાંહિ ચાલતાં, પોતસ્થિત નિશિચંદ;
દેખી રત્ન હાથે ગ્રહી, બે સમ જોવે મઇ મંદ. ૩
ભીમ ઘણે કષ્ટે કરી, પામ્યો હું તો રતન્ન;
કરથી પાડયો સમુદ્રમાં, ભાગ્ય વિના થયો ખિન્ન. ૪
હાહા દૈવ એ સું કીયો, રત્ન હર્યો તેં મુજ;
વિત કાંઈ હર્યો નહિં, સો કહે દાખું તુજ. ૫

ધિગ વિત એ માહરો, ધિગ જનમ માનુષ્ય;
ધિગ દૈવ વિ વે ઇસ્યું, મૂર્છિત પડે પ્રત્યક્ષ. ૬
તુ લ રાવ તેહના સુણી, નાવક નર મિલીયાહ;
સીત વા વીજી કરી, મૂર્છા ંગ કીયાહ.
હી તામ તિ ચેતના, તેહને ષે એમ;
પડયો રત્ન મુજ જલધિમાં, નો રાખો જોઈ તેમ. ૮
મિત્ર જેહ દેસાંતરી, તેણે પ્રતિબોધ્યો તાસ;
કિહાં રત્ન કિહાં જલધિનો, મકરિ હવે વિખા . ૯

ાલ— ાઈ ધન સુપનતું ધન જીવી તોરી આસ એહની પ

વે સોગ મ કરિ બાંધવ ધીરજ ભજી ચિત્ત, તુજ
રતન ઘણાહી થાસે જો હું મિત્ત;
થવાલ્યે માહરો રતન એહ ગુણવંત, રૈવત ગિરિછે
અદ્યાપિ પૂરવસે ખંત. ૧
એહવું સુણી મિત્ર વચન ધીરજ મન આણી, સા
યર ઉલ્લંઘી પામ્યો તટ કહે વાણી;
ાલો હવે જાઇએ રૈવત ગિરિ ભેટવા, એ જણ
ચાલ્યા નિજ ભાવથી દુઃખ મેટવા. ૨ ૨
પથી ચાલતાં રત્ન સંબલ ચોરે લીધો, ન ટલે પૂર્વ
કૃત કર્મ અશુભ જે કીધો;
પુલીયા સંબલ વિણ વસન વિના નિરાહાર, આગલી
તાં પંથી દિઠો એક અણગાર. ૩
બહુ ભક્તિસું ભાવસુ નમિયા મુનિવર પાય, સમતા
સાગર નિરખી નિર્મલ કાય;

કર જોડી ભાખે પોતાનો વિરતંત, અમને દારિદ્રિ
મુનિ જાણો હિતવંત. ૪
મરિવું વાંછું અમે કરિ હવે જંપાપાત, દુઃખ
ખમ્યો નજાય
કરસું આત્મઘાત, જેમ જીવ વિના કાય;
સરોવર વિણ તીર, જેમ તેજ વિના શશિ
ગોવિણજેમ ખીર. ૫
સંસ્કૃત વિણ વાણી જેમ, મુનિવર વિણ જ્ઞાન;
ઘર જેમ ગૃહિણી વિણ, કંઠ વિના જેમ ગાન.
દોષાકર વિણ દોષા, વય વિણ જેમ શૃંગાર;
પ્રતિમા વિણ દેવલ, ધારાધર વિણુવાર. ૬
સેનાવિણ નાયક, પુત્ર વિના ઘર જેમ;
ધન દાન વિના તેજ, મિત્ર વિન' જેમ પ્રેમ.
જેમ ધર્મ દયા વિણ, વચન સત્ય વિણ જેમ;
મુખ નયણ વિના, મુનિ દ્રવ્ય વિના નર તેમ. ૭
એહવા સવિષાદ વચન સાંભલિય મુનિરાય;
કરૂણા આણી તેહને કહે વચન સુભાય.
પરભવ તમે ધર્મ, ન કીયો ન દીધો દાન;
નિરદ્રવ્ય થયા તેણે, મકરો ખેદ નિદાન. ૮
ઉત્તમ કુળ જનમ, નીરોગ સોભાગ અપાર;
અદ્દભૂત સુખ લક્ષ્મી વિદ્યા રિદ્યા(હૃદ્યા) નાર.
માતંગ તુરંગમ, સેવકનો નહી કોઈ પાર;
ચક્રી શક્રેશલહે નર વ ધર્મથી સાર. ૯

તે માટે એણુગિરિ, પ્રાણત્યાગ મ કરેસો;
રૈવતગિરિ જાઉ તિહાં, સંપત્તિ લહેસો;
ભીમસેન પૂરવે તેં, મુનિને પીડા દીધ;
અષ્ટાદશ ઘટિકા, તેહનાં એ ફલ લીધ. ૧૦
આરાધી જૈન વિરાધી જેમુનિ કોઈ
લહે કષ્ટ વિરાધ્યા આરાધ્યા સુખ હોઈ.
હવે આગલિ તુજને ભદ્ર હુસે નિસ્સંદેહ;
ગયો અશુભ કાલ, ન કરો દુઃખ મનમેં એહ. ૧૧
એહવો થાઇસિજીન, મંડિત ભુમિ કરેસિ;
પુણ્યવંત શિરોમણી, પુણ્ય ભંડાર ભરેસિ.
તુજ સરિખો નર કોઈ ન હુએ ઇણિ સંસાર;
તુજથી બહુ લોક ભણી થાશે ઉપગાર. ૧૨
મુનિ વયણ સુણી વૈ,—દેશીક મિત્ર સંઘાત;
મુનિ ચરણે લાગી ચલ્યા, કરવા ગિરિ જાત.
ગયા રૈવત ભીમ અનુજ જીન મંદિર ભાલ;
લીધી આરાત્રિક સંઘ અમાત્ય ભુપાલ. ૧૩
કીધી આરાત્રિક ભીમતણી ઉપલક્ષ;
સચિવાદિકને કહે એ દિશે જોવો દક્ષ.
અવલોકય અમાત્ય વદે એ રાજન્ એ હોઈ;
ભીમસૈન સચરસું આવ્યા અતિ દિશ જોઈ. ૧૪
એત હુ ઉઠયા રાજા હર્ષ જાત;
ભીમસેન ભ ી મલીયો ઉલ્લસીયો ગાત.
ી પ મલીયો ભાઇને, ઘણે છાહ;
નયણે આં છુટા મિટિયો તન દા . ૧૫

હવે અનુજ કહે અગ્રજને હિત સુ આમ;
આમ બાંધવ તુજને નવિ લોકચો તે નહિ ઠામ.
એ તાહરો રાજ્યવિના તુજ મેં રખવાલ્યો;
હવે લ્યો સંભાલી બહુ દિવસ ભાલ્યો. ૧૬
ઇણિપરે વિનયોકતે, મન થયો હર્ષ અપાર;
ભીમસેન રાજ્યનો કીયો અંગીકાર.
નિર્મલ જલ સ્નાન કરી હેડે ધરી ભાવ;
જિન પૂજ્યા આરાત્રિક ભવજલ નિધિ નાવ. ૧
અઠાહિ પ્રતિ દિન ઉછવ નવ નવ સાર;
નેમીશ્વર પૂજ્યા અનુજ સહિત તેણિવાર.
જીનનાયક પૂજી પ્રણમી વલ્યા સ્વદેશ;
નિજનયરે આવ્યાં સાથે સંઘ નરેસ. ૧૮
પુરલોકે ઉછવકીધ સુલક્ષણ દેખિ;
નિજ નગરીમાંહિ પ્રવેશ કીયો સુવિશેષ.
પુર સ્ત્રી મુક્તાફલસું ભીમસેન વધાવે;
સેઠ લોક સહુ લોક મિલવાને આવે (ભાવે)સનમુખઆવે. ૧૯
વસ્ત્ર દ્રવિણ તુરંગતાંબૂલાદિકે દેઇ;
સનમાની લોક વિસર્જ્યા ગયા હર્ષે,
કુલદેવ નમી જીમ્યા બાંધવ સંઘાત,
દરબારે બેઠો આવી નરપતિ સાથ. ૨૦
ભીમસેન નરેસ ધરમ્મકો સસનેહ;
લ્યે અર્થ અલોભાર્થે સમતાસું તેહ.
છઠા ખંડની જીનહર્ષે પંચમી ઢાલ;
સુખસું ન્યાયે પાલે નિજ રાજ ભુપાલ. ૨૧

વંગાથા, ૧૫૫,

દુ ા.

ચોર તણી નહી વારતા, પુરજન પીડન કાંઇ;
નિજનિજ ધર્મ કરે સહુ, સહુ થયો સુખદાઈ. ૧
માતપિતા માર્યાં હુતા, તેહનો શોક અપાર;
જીનમંડિત પુહવી કરી, તેહનો પાપ ભાર. ૨
દુઃખ ંજે દુખીયાતણા, વિધિ પૂજે ગુરૂદેવ;
રાજ્ય કરે પણ મન ડરે, દુર્ગતિથી તે નિતમેવ. ૩
નિજ અનુજને આપીયો, યુવરાજપદ રાય;
મિત્ર જેહ દેશાંતરી, કીધો ભંડારી ન્યાય. ૪
બહિર્ઉદ્યાને અન્યદા, જિન પૂજન ગયો રાય;
ખેચર દેખી પૂછીયો, કિહાંથી આયો ભાય. ૫
તે કહે સાંભલ રાજવી, શત્રુંજય ગિરિનાર;
નમસ્કરીજીનવર ભણી, ઇહાં આવ્યો ઇણિવાર. ૬
તેહનાં વચન સુણી કરી, રૈવતજીન સંભાર;
ધિગજનમ એમ ચિંતવે, વીસાર્યો ઉપગાર. ૭
રાજ્યઅનુજ જયસેનને, દેઇ ભીમ નરિંદ;
રિદ્ધિયુક્ત પરિવારસું, આવ્યો ધરિ ાણંદ. ૮

ઢાલ—હરિણી જવ ચરે લલના, એ શી ૬.

અનુક્રમેશત્રુંજય જઇસુમને, મનેહોપૂજ્યાઆદિજીણંદ;
સુરવર સાંભલો,
સુમને અષ્ટાન્હિકા ઓચ્છવ કરી, સુમને, સુમને હો
ગયા ગિરિનાર ગિરિંદ. ૧

સુરવર. સુમ. આ.

કેશર ચંદન ઘનસારસુ, સુ. નેમિસર ભગવંત; સુ.
વિવિધ કુસુમ લેઇ કરી, સુ. પૂજ્યા ભાવ અનંત. સુ. ૨
દાન સીયલ તપ ભાવના, સુ. ભેદે વછર ચ્યાર; સુ.
રાજાયે તિહાં અતિક્રમ્યા, સુ. દેતાં દાન અપાર. સુ. ૩
જ્ઞાન ચંદ્ર મુનિવર કન્હે, સુ. દીક્ષા લીધી રાય; સુ.
કરે તપસ્યા આકરી, સુ. ભીમયતી નિરમાય. સુ. ૪
પહેલી પાપ કીયા ઇસ્યા, સુ. રૈવત ગિરિગુણ ગેહ; સુ.
કેવલ લહિ દિન આઠમે, સુ. મુગતે જાસ્યે તેહ. સુ. ૫
એ ગિરિનો મહાતમ ઇસ્યો, સુ. મહાપાતક કરતાર; સુ.
મહાકષ્ટાદિકરોગીયા, સુ. સુખે સેવ્યાં ગિરનાર. સું. ૬
ધન અભિલાષી ધન લહે, સુ. સુખ અભિલાષિ સુખ; સુ.
રાજ્ય લહે રાજ્યારથી, સુ. ન હુવે કદીએ દુઃખ. સુ. ૭
પોતેશ્રી નેમીશ્વરે, સુ. આશ્રિત તિરથ એહ; સુ.
બીજો કુણ સેવે નહિ, સુ. પાતક હર્ત્તા જેહ. . ૮
માંહેંદ્ર ઇંદ્રથી સાંભલિ, સુ. ભક્તિવંત સહુ દેવ, .
સુવિધે જીનવર પૂજીને, સુ. ગયા નિજ નિજકલ્પેવ. સુ. ૯
ઇણપરે ઇહાં મુનિવર ઘણા, સુ. સયલખપાવીકર્મ; સુ.
મુકતે સુરેશ્વર તે ગયા, સુ. પામ્યા અવિચલ શર્મ. સુ. ૧૦
વલી ઇણિ અવસર્પિણી વિષે, સુ. રૈવતગિરિ શ્રૃંગાર; સુ.
હવે પૂર્વે સંક્ષેપથી, . વંશ કહું આધકાર, સુ. ૧૧
આગર પુરૂષ રતનતણો, સુ. અનેક પર્વધર સંત; .
કલ્યાણ નિકષ સરિખો કે।, એ હરિવંશ જયવંત. . ૧૨

ઈણહીજ ભરત વિરાજતી, પુરી કૌશાંબી નામ; સુ.
ઉંચા મંદિર માલીયા, સુ. સોભિત વન આરામ. સુ. ૧૩
લોક સહુ સુખીયા વસે, સુ. જીહાં અહમિંદ્ર સમાન;
શ્રી જીન આણ વિભૂષિતા, સુ. લાલસ ધર્મ પ્રધાન. સુ. ૧૪
તિણિનગરી નૃપ શુભમતી, શુ. પંડિત માનસ હંસ, સુ.
સુસુપર શુદ્ધ પક્ષ બે, શુ. નિર્મલ જેહનો વંશ સુ. ૧૫
વયરીમાંહિ વયરી જેસો, શું. વિદુષમાહે વિદ્વાન; સુ.
રૂપવંત રૂપવંતમાં, શુ. ધર્મીમાં ધરમવાન. સુ. ૧૬
વીતરાગ જશુ ચિત્તમાં, શુ વિશેષરાગી જેમ; સુ.
મુનિ આસ્થાન લહ્યો જીહાં, શું. તદ્ગુણ રંજીત તેમ. સુ. ૧૭
ઐશ્વર્ય પાલે વિશ્વમાં, શુ. વિશ્વભણી શુખકાર; સુ.
રાજારાજે નિજ ગુણે, શુ વિશ્વ તણો આધાર. સુ. ૧૮
વસંત સમય આવ્યો અન્યદા, શુ. વિકસ્યા પલ્લવ ફુલફુલ; સુ.
પસરી બહુ સુગંધતા, શુ. શીતલ પવન અમૂલ. સુ. ૧૯
રમવા ચાલ્યો રાજવી, શુ. બહુ મહિલા પરિવાર; સુ.
જાતાં દીઠી મારગે, શુ. કાંઇક શુંદર નાર. સુ. ૨૦
પીનોન્નત કુચ જેહના, શુ. ભારે નમતી જેહ; સુ.
સુખરાકા પતિ સારિખો, સુ. નાશા દીપક રેહ. સુ. ૨૧
નયણ યુગલ પંકજ જિસા. સુ. ભ્રુ ભ્રમર ઉપમાન, સુ.
કરપદ કમલ વિરાજતા, સુ. કાયા સોવનવાન. સુ. ૨૨
મનમથ બાણે વીંધીયો, સુ. થયો વિસંસ્થુલ રાય; સુ.
તે નારી દેખી કરી, સુ. કરે વિકલ્પ ઉપાય. સુ. ૨૩
દેવી દિવ જીપીધરા સુ. સ્યુજીપણ આવી એહ; સુ.
અથવા પુણ્યપુન્યવંત ને, સું. હરિઆણી છે એહ. સુ. ૨૪

ધન્ય જેહને ઘરે એ હુસ્યે, સુ. કરસે ભોગ વિલાસ; સુ.
છઠી છઠા ખંડની, સુ. ઢાલ થઇ એ ખાસ. સુ. ૨૫
સર્વગાથા ૧૮૮,

દૂહા.

ચિંતવતાં એમ રાયને, કરતાં સોચ તિવાર;
ભાવ જાણી રાજા તણો, સચિવ કહે તેંણિ વાર. ૧
સ્વામી ચાલો ઉતાવલા, હવે વિલંબો કેમ;
ક્રીડાકરણ વસંતની, ધરતાં મનમાં પ્રેમ. ૨
ભિન્ન ઉક્તિ એમ ચિંતવી. મન મૂકી તિણી પાસ;
વક્ર ગ્રીવાએ જોવતો, તિહાંથી ચાલ્યો ઉદાસ. ૩
રતિ પામે નહિ મધુ વિષે, વધૂંલોક રતિ નાંહિ;
ખફુલ કમલ વિકસિત વિષે,રતિ નહી વાપીમાંહિ. ૪
નાટિક ન ગમે જોવતાં, વનશ્રી લાગે દીન;
કયાંહી રતિ પામે નહિં, ઉછલે જલ જીમ મીન. ૫
આગલિ પાછલી પાખતી, શલ્યાકાનન ગેહ;
નષ્ટેંદ્રીય હુઆ અપર, જીહાં તિહાં દેખે તેહ. ૬
સચિવ સુમતિ નામે તદા, તેહવો ભૂપતિ દેખી;
જાણે ભાવ અજાણતો; ભાષે વચન વિશેષ. ૭
સહુ તમારી આગન્યા, માને છે મહારાય;
તૃણ પરિ શત્રુ નમાવીયા, તેપણ સેવે પાય. ૮
મૂર્ત્તિવંત લક્ષ્મી સદા, વસે તુમારે ગેહ;
કારણ કોઇ દેખું નહિ, ચિંતા થાયે જેહ. ૯
કાંઇ વિષાદ કરો પ્રભો, કાંઇ નાંખો નિસાસ;
વાત કિસી મનમેં હુવે, મુજને તેહ પ્રકાશ. ૧૦

સચિવ ગિરા સાંભલી ઇસી, કહે નાંખી નીસાસ;
જાણઅજાણ થયો કિસું, પૂછેછે મુજ પાસ. ૧૧

ઢાલ—મરૂરેસું હાવાનયણાંને થારે નયણે લાગી પ્રીતિવાલા; એ દેશી;

આજે ઇહાં કિણી આવતાં, રતિઅરતિ તણી દાતાર, મુહુંતા
સહુ સ્ત્રીરૂપ લૂંટી લીયો, કાંઇક દીઠી નાર. મુ. ૧
નારી ઇસી મનમાં વસી, જાણે ઉર્વસી અવતાર, મુ.
નાગકુમારી કિન્નરી, જે આગલ ગઈ સહુ હાર. મુ. ના. ૨
તીખે નિજ નયણ શરે તિણે, માહરોમન કાપા લીધ; મુ.
ગત ચેતન તિણે હુ થયો, મુજ એ અવસ્થા દીધ. મુ. ના. ૩
સચિવ સુણી કાંઇક હસી, નિજ રાય પ્રતે કહે એમ; રાજા
હું પણ જાણું છું પ્રભુ સહુ, તુમને દુઃખ દીધો જેહ. રા. ના. ૪
ભાર્યા વીર કુવિંદની, બાલા વનમાલા નામ; રા.
તુજસું પણ તે મોહ થકી, જાય છે આપણે ગેહ. રા. ના. ૫
રાજા સુણી વચન ખુસી થયો, તસુ પૂંઠે દેઈ હાથ, રા.
પરિવાર સહુ લેઇ કરી, નિજ વેશ્મ આયો નરનાથ. રા. ના. ૬
સચિવ વિમાસી એહવું, નિશ્ચય કર્યો એ ઉપાય; રા.
આત્રેયિકા નામે ચોગિણી, મૂકી તેહને સમજાય. રા. ના. ૭
બુદ્ધિવંત ઉપાય જાણે ઘણા, તાપસણી ગઇ
તસુ ગેહ; રા.
કીધી વનમાલાએ વંદના, આસીસ દેઇ કહે તેહ. રા. ના. ૮
ઘર્મમ્લાન મૃણાલીની પરે, દિન ચંદ્રકલા ઉપમાન; રા.
વનદાધીરંભા જેહવી, વછે કેમ દીસે વાન. રા. ના. ૯
વિશ્વાસ કરી તેહનો હવે, ભાખે નાંખી
નિશ્વાસ; માતા.

દુઃપ્રાપ અર્થ વાંછા પીડી, સું કહું પહોંચે નહિં આસ. માતા. ના. ૧૦
નગરીપતિ પતિ નહી માહરે, જાણે જંગમ
કામ સમાન; માતા;
મારગ જાતાં નિરખીયો, હૈયડે વસી રહ્યો
રાજાન, માતા. નરપતિ મુજ મનમાં વસ્યો. ૧૧
કિહાં એ સતકુલનો રાજવી, હું કિહાં કહોને હિણ
જાતિ; માતા.
હા વિષમાગતિ દૈવની, કેહી કહીયે વાત. માતા. ન. ૧૨
ઇષ્ટજન પ્રાપ્તિ દોહિલી, એતો નિકૃપ પીડે કામ; માતા.
હું સહુમાંહિ અભાગિણી, હવે મરણ શરણ
વિશ્રામ. માતા. ન. ૧૩
વલતી યોગિણી એમ કહે, પુત્રીતું મ કરિ વિષાદ, માતા.
કરસું મંત્ર યંત્રે કરી, ઉપજાવસે તુજ આલ્હાદ. માતા. ન. ૧૪
દેઈ એમ તાસ આસાસના, સુંહુતા ઘરે યોગિણી આઈ,
માતા.
કારજ સિદ્ધિ થયો કહે, સાંભલિ મનહરષિત થાય.
માતા ન. ૧૫
લેઈ આવી તે યોગિણી, મંત્રીસ્વર છાને તાસ, રા૦
અંતેઉર લેઈ ધરી, રાણી રાજાને પાસ. રા. ના. ૧૬
પટરાણી રાજા કરી, જ્યોત્સ્ના રાકાપતિ જેમ, રા.
કાયાછાયાની પરે, બે જણ મન મિલીયા તેમ. રા ના. ૧૭
તે નારી સાથે ઉદ્યાનમેં, વાપી સરિતા ગિરિશ્રૃંગ, રા.
રાત દિવસ રાજા રમે, ક્ષણ એક ન મેલે સંગ. રા. ના. ૧૮
વીર કુવિદ થયો હવે વનમાલા તણે વિયોગ; વાલ્હી.

ભૂતાવિષ્ટ તણીપરે, ગહિલો થયો મન ધરે સોગ. વા.
નારી તું મુજ મનવસી ના. ૧૯
ભૂખ તૃષા નિદ્રા નહિ, છાયા આતપ ન સુહાઈ, વા.
ઘરમાંહે જનતા માંહે, વિરહી રતિ કિહાં ન લહાઈ. વા. ના. ૨૦
મલસું આલિપ્ત કાયા થઈ,પહિરણજીરણતનવાસ; વા.
માટી ખપ્પર હાથે ગૃહ્યો એમ ઘરરે ફિરે ઉદાસ. વા. ના. ૨૧
બાલ મસ્તકના વિખર્યા, સહુ અંગ થયો વિદરંગ; વા.
પામર લોકે વીંટીયો, સન્નિક હુયો એકંગ; વા. ના. ૨૨
હા વનમાલા કૃષોદરી, હાહા સુલોચના નાર; વા.
ગઈ કિહાં મુજ મૂકિને, દેઈ પ્રત્યુત્તર ઠાર. વા. ના. ૨૩
બાલક તાસ કેડે પડે, થાઈ કોલાહલ જોર; વા.
નૃપગૃહ બેઠે સાંભલ્યો, શ્રવણે અપ્રિય અતિસોર. વા. ના. ૨૪
સાતમી છઠા ખંડની પૂરી થઇ એ ઢાલ; વા.
કહે જીનહર્ષ એ આકરી,વિરહ મહા દુઃખ જાલ. વા. ના. ૨૫
સર્વગાથા. ૨૨૭.

દૂહા.

એહસું એહવું જાણવા, વનમાલાસું રાય,
કૌતક ઉત્ફુલ્લ લોચને, જોવે ઉચો આય. ૧
વિકૃતાકાર તે વીરને, ધૂલિધૂસર સર્વાંગ;
નષ્ટ ચેતના દેખીને, રાય રાણી મન ભંગ. ૨
નિર્ધૃણ સૈનિકની પરે, કર્મ નીચ કીયો એહ;
વંચ્યો અમ્હે કુશીલીએ, એહને વિશ્વાસેહ. ૩
ધિગ વિષય લંપટ ભણી, અવિવેકી ધૂરિ ભૂરેહ;
નરકે પણ થાનક નહીં, મુજને નહિ સંદેહ. ૪

શ્રી જીન ધર્મ અહોનિશા, સુણે આચરે જેહ;
જે ઉપગારી વિશ્વના, નિતિ વંદીજે તેહ. ૫
એમ નિજ નિંદા નૃપ કરે, ધરમી તણી પ્રસંસ;
પડી વીજલી તેતલે, થયો પ્રાણ વિધ્વંસ. ૬
શુભ ધ્યાને તે બે મૂઆ, માંહોમાંહી સનેહ;
હરિવર્ષ ક્ષેત્રે ઉપના, યુગલરૂપ ગુણગેહ. ૭
હરિહરિણી દીધો ઇસો, માતપિતા અભિધાન;
પ્રાગજનમ જીમ દંપતી, થયા સુપ્રેમ પ્રધાન. ૮

ઢાલ—ધારિણીમનાવેરે ,મેઘકુમારનેરે', એ દેશી.

કલ્પદ્રુમ દશ વિધિનાં પૂરવેરે, મનવંછિત સહુ કામ;
સુખે રહે તિહાં કિણસુરની પરેરે, સુખ વિલસે અભિરામ. ૧
ફોકટ વૈર ન કિણિસું કીજીયેરે, ઇહ પરભવ દુઃખ હોઇ;
રિણને વેર પુરાતન નવ હુવેરે, હરિહરિણીપરે જોઇ. ફો. ૨
વિદ્યુત્ પાતે તે બે જણ મૂવારે, વનમાલા નરરાય,
કરે અજ્ઞાન મહા તપ આકરોરે, વીર કુવિંદ નિજ કાય. ફો. ૩
મરી સૌધર્મેરે કલ્પે ઉપનોરે, તે થયો કિલ્વિષ દેવ;
અવધે દીઠોરે નિજ ભવ પાછિલોરે,હરિહરિણી નિરખેવિ. ફો. ૪
ઉલસ્યો ત્યારેરે ઉગ્રરોષ તેહનેરે, લોચન કરી વિકરાલ;
ભીષણ ભૃકુટીરે ભાલ ચઢાવીનેરે, હરિવર્ષ ગયો તત્કાલ. ફો. ૫
એહવું વિચારેરે મનમાં દેવતારે, ઇહાં જો મારૂં એહ, સ્વર્ગે જાસેરે—

અવસ્ય મરી કરીરે, ક્ષેત્ર પ્રભાવ ગુણ ગેહ. ફે૰ ૬
દુર્ગતિ જાયેરે દુઃખ પામે ઘણારે, પામે મરણ
અકાલ;
ઇહાંથી લેઈજાઉંરે અન્ય થાનકેરે, પૂર્વજનમનાં સાલ; ફે૰ ૭
ચિંતવી એહવુંરે તેહને દેવતારે, સુરતરૂ સહિત વિનાણ;
ઇણહીજ ભરતેરે એને મૂકીયારે, ચંપા નયરીઆણ. ફે૰ ૮
હવે પ્રભુ પહેલાંરે વૃષભ જિણેસરનોરે, સુત બાહુ-
બલ બલવંત;
અંગજ તેહનોરે સોમયશા થયોરે, કુલદીપક મતિમંત. ફે૰ ૯
તેહના વંશેરે જે રાજા થયારે, સોમવંશી ઇક્ષ્વાક;
શ્રેયાંસપાટેરે સોમયશા તણેરે, કુમતિ વિદારણ છાક. ફે૰ ૧૦
સાર્વભૂમ નૃપરે સુભુમનરેસરૂરે, સુઘોષ ઘોષવર્દ્ધનરાય;
મહાનંદીરે સુનંદી ભૂપતિરે, સર્વભદ્ર શુભંકર ન્યાય. ફે૰ ૧૧
એમ અસંખ્યાતારે અનુક્રમે શિવ ગયારે, કેઇક
ગયા સુરલોક;
ચંદ્રકીર્ત્તિ કેડેરે થયો અપુત્રીયોરે, સ્વર્ગે ગયો
નહી શોક. ફે૰ ૧૨
રાજ્ય દેવાનેરે કાજે ચિંતવેરે, મંત્રી લોક ઉપાય;
અંતરિક્ષ વાણીરે કીધી તેતલેરે, તેણે નાકી તિહાંઆય. ફે૰ ૧૩
અહોર લોકો કેમ ચિંતા કરોરે, તુમને આપું હું રાય;
ભાગ્યતુમારેરે એ સ્વામી હુસેરે, અરિ સહુ
નમસે પાય. ફે૰ ૧૪
કલ્પદ્રુમ ફૂલ સાથે એહનેરે, ખવરાવો મદ્યમાંસ;
સ્વેચ્છાચારીરે અન્યાયી કરોરે, કરો સુમતિનો ભ્રંસ. ફે૰ ૧૫

એહવી શીખ્યારે દીધી લોકનેરે, અલ્પાયુષ્યકરી તાસ;
શત ધનુષ કીધીરે કાયા તેહનીરે,સુરગયો નિજઆવાસ. ફો. ૧૬
સામંત મંત્રીરે પ્રીતિ ધરી કરીરે, મંગલ રવ ઉચ્ચાર;
તીરથનીરેરે અભિષેક રાજ્યનોરે,કીયો હરિનૃપનો સાર. ફો. ૧૭
તીરથ શ્રી શીતલ સ્વામી તણેરે, હરિરાજા થયો તેહ;
હરિવંશ થયોરે તે રાજા થકીરે, અનેક પર્વ ધર જેહ. ફો. ૧૮
વસુધા સાધીરે હરિ રાજા સહુરે, અબ્ધિમેખલા સીમ;
કન્યા રાજાની પરણી બહુરે, જેહની નહી કોઈ નીમ. ફો. ૧૯
કેતલે કાલેરે હરિ હરીણી તણેરે, આવ્યો અંગજ એક;
પૃથુલોરસ્થલ પૃથ્વીપતિ ઇસોરે, નામ દીયો સુવિવેક. ફો. ૨૦
હરિહરિણીસુંરે મરી નરકે ગયોરે, અર્જીત પાપ અનેક;
અંગજ તેહનોરે પૃથ્વીપતિ થયોરે, પૃથ્વીપતિ અતિરેક ફો. ૨૧
રાજ્ય પાલીનેરે બહુ વરસાં લગેરે, મહાગિરિ થાપ્યો રાજ;
ચારિત્ર લેઇરે પોતે તપ તપીરે, સુર થયો સીધો કાજ. ફો. ૨૨
હિમગિરિ તેહનોરે સુત થયો દીપતોરે તેહનો વસુ ગિરિરાય;
ગિરિ થયો રાજારે મિત્રગિરિ તેહનોરે, સુત સુયશા કહેવાય. ફો. ૨૩
એ સહુ રાજારે થયા ત્રિખંડનારે, સંઘાધિપ સહુ રાય;
ઇણ સોમવંશેરે એ થયા રાજવીરે, સેવે એ પ્રભુજીના પાય. ફો. ૨૪

શ્રીજીનધર્મ ધુરા ધારણ ભણીરે, એ સહુ ધોરી બલવંત;
છઠે ખંડેરે ઢાલ થઈ આઠમીરે, કવિજન હર્ષ કહંત. ક્રો. ૨૫
સર્વ ગાથા, ૨૫૮.

દૂહા.

હરિવંસે રાજા થયા, એમ અનુક્રમે અસંખ્યાત;
કેઈ નિર્વાણ ગયા તપે, કેઈ સ્વર્ગ વિખ્યાત. ૧
વંશ વિસ્તાર પ્રસંગથી, સુવ્રત જીનનો હેવ;
પંચપરવાભિરામશ્રિ ચરિત કહું સંખેવ. ૨
ઈણુહીજ ભરત સુક્ષેત્રમાં, મગધ દેશ સશ્રીક;
રાજગ્રહ નામે નગર, સ્વસ્તિક ભુવિ તહતીક. ૩
મેરૂ તણા જાણે આણીયા, શ્રૃંગ કનકના પુંજ;
ઘર ૨ જીહાં દીસે ઘણા, દારિદ્ર તસ્કર ગંજ. ૪
તીરથ ભૂત જીહાં ચૈત્ય બહુ, ભવ્યસત્વ ધર્મીણ;
મુનિને પણ થયો માનવા, યોગ્ય સદા પુર લીણ. ૫
હુઓ હરિવંશને વિષે, મુક્તામણિ ઉપમાન;
તત્રોગ્રતેજે મિત્રસમ, સુમિત્ર રાય અભિરામ. ૬
વિનયે કરી પ્રબલે કરી, સૌભાગ્યે કરિ રાય;
વિદુષ વિદ્વિષ સ્ત્રી તણે, મનમેં વસીયો આય. ૭
પદ્માદેવી જંગમા, પદ્માદેવી નામ;
અર્દ્ધ અંગ વલી રાજ્ય તસુ, સોભાકારી ધામ. ૮
પ્રગુણ શિલાદિક નિર્મલા, બાહ્યાભ્યંતર જેહ;
સોભાવે નિજ આતમા, જીમ આભરણે દેહ. ૯

૧૯–કેસરીયો સાલુ મ્હને, મોલ લ્યાજોજી એ દેશી;
હવે પ્રાણત સુર લોકથીજી, કરિ આયુર્ભવ પારજી,
મુનિ સુવ્રતજીનની વાત સુણજોજી,પ્રભુ શ્રાવણરાકા દિનેજી;
તસુ કુખે અવતારજી, મુનિસુ. ૧
સૂચક જન્મ જીનેશનોજી, સુપન ચતુર્દસ જેણજી, મુ.
શેષ નિશા સુતી સુખેજી, દીઠા રાણી તેણજી. મુ. ૨
જેષ્ટ તણી વદી આઠમેજી, કુર્મ લંછણ તનુ શ્યામજી. મુ.
શ્રવણ નક્ષત્રજીન જનમીયાજી,દેવ્યુ છવ કીધો તામજી. મુ. ૩
ઇંદ્ર સુરાચલ લે ગયોજી, સુધર્મે ઉછંગજી; મુ.
ચોસઠ ઇંદ્ર જીનેંદ્રનોજી, જન્માભિષેક સુરંગજી. મુ. ૪
પૂજા સ્તુતિ ભક્તિ કરીજી, સગલાયે સુરરાયજી; મુ.
માય પાસે પ્રભુ મુકિનેજી, દ્વીપ નંદીસ્વર જાયજી. મુ. ૫
જન્મોછવ સુતનો કીયોજી, સુમિત્ર નરેસર પ્રાતજી; મુ.
મુનિસુવ્રત એહવો દીયોજી, નામ પિતા મલી માતજી. મુ. ૬
જ્ઞાનત્રય પવિત્રાત્માજી, વોલાવી વયબાલજી; મુ.
યોવન જીનવર પામીઓજી, અદ્ભુત રૂપ રસાલજી. મુ. ૭
રાય પ્રભાકરની સુતાજી, પૃથ્વીપુરનો ઇશજી; મુ.
પ્રભાવતી કુમરી વરીજી, મુનિસુવ્રત જગદીસજી. મુ. ૮
શ્રી મુનિસુવ્રતનાથનેજી, નંદનસુવ્રત નામજી; મુ.
પ્રભાવતી રાણી જણ્યોજી, પ્રાચી જેમ રશ્મિ ધામજી. મુ. ૯
રાજ્ય પાલી ભગવત સુખેજી, ફાગુણદસમિ ઉદ્યોતજી; મુ.
સહસ રાજવી સુતદાજી, શ્રવણે દીક્ષા હોતજી. મુ. ૧૦
ફાગુણની કૃષ્ણ દ્વાદશીજી, શ્રવણ નક્ષત્ર ભગવાનજી; મુ.
ઘાતિક કર્મ ક્ષય ઘાતિનેજી, પામ્યું કેવલ જ્ઞાનજી. મુ. ૧૧

ઇંદ્રોછવ પ્રભુનો કીયોજી, બોધે વિશ્વજીણંદજી; સુ.
પેઠાણુપુર નિશિ અન્યદાજી, સમસવર્યા ગુણવૃંદજી. સુ. ૧૨
અસ્વમેધ જાણી પૂર્વલોજી, મિત્ર તુરી હન્યમાનજી; સુ.
પ્રાત ભરૂઅછ નિશા સમેજી, ચાલ્યા દયાનિધાનજી. સુ. ૧૩
મધ્યરાત્રિ ક્ષણ એક લીયોજી, સિદ્ધિપુરે વિશ્રામજી; સુ.
પ્રાત સમે ચૈત્ય તિહાં કર્યોજી, વજ્રધર નૃપગુણધામજી. સુ. ૧૪
ષષ્ઠિ જોજન મિતજિનવરે કીધો રાત્ર વિહારજી;
તિહાં કોરંટક કાનનેજી, સમવસર્યા તિણિવારજી. સુ. ૧૫
સમવસરણ દેવે રચ્યોજી, પ્રભુજીનો પ્રભાતજી; સુ.
જીતશત્રુ હય ચઢી આવીયોજી, નમવા શ્રીજગ તાતજી. સુ. ૧૬
સ્વામીના દર્શન થકીજી, પામ્યો હર્ષ તરંગજી; સુ.
સર્વલોક હિતકારિણીજી, સુણે દેશના મન રંગજી. સુ. ૧૭
કુર ભવારણ્યમાં પડયાંજી, સંસારી અસરણ્યજી; સુ.
નરકાદિક દુઃખ ભોગવેજી, કીધો નહિ જિહાં પુન્યજી. સુ. ૧૮
મિત્ર અકારણું તિ[illegible] સુણ [illegible]લોજી, જગપૂજ્ય જગઈશજી; સુ.
રાખે ધરમ ત્રાણ [illegible] લીયોજી [illegible]જી, અવર ન કોઈ અધીશજી. સુ. ૧૯
નિસ્વાર્થિનો [illegible] સર્વભયંકર ધર્મજી; સુ.
ભવ્ય તેકે તે [illegible] લગેંજી, [illegible] મુક્તિ આપે શર્મજી. સુ. ૨૦
પૂછે દેશના [illegible] ઉપનોજી, [illegible]ત્રશત્રુ મહારાજાનજી; સુ.
[illegible]ન તવો [illegible] જાણી કરીજી, તે [illegible] કહો ભગવાનજી. સુ. ૨૧
[illegible]વેના અંતેમા કરી [illegible]ઠવીજી, સ્વા[illegible] કહે જિનેશજી; સુ.
[illegible]ય કહે પ્રભુ આગલેજી, સેવા [illegible]ર્મ વિશેષજી. સુ. ૨૨
શ્રી જૈનન સેવક તણીજી, પૂરે સઘલ રાજાનજી; સુ.
સુરશ્રેષ્ઠ [illegible] પૂ[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]માનજી. સુ. ૨૩

તાસ મિત્ર એ મંત્રવીજી, મતિસાગર અભિધાનજી; મુ.
નવમી છઠા ખંડનીજી, ઢાલ થઇ સુપ્રધાનજી. મુ. ૨૪
સર્વગાથા ૨૯૧

દુહા.

માયા મિથ્યાત્વે કરી, તાસ ગ્રસ્ત સર્વાંગ;
ઉતાર્યો નવ ઉતરે, ગુલી તણો જીમ રંગ. ૧
મરી તિહાંથી ભવ ભમી, પત્તન પદ્મિની ખંડ;
વણિક સાગર તિહાંથી થયો, મિથ્યાત્વી પરચંડ. ૨
જીનધર્મ નામે તિહાં થયો, શ્રાવકમાં સરદાર;
સાગરસું થઈ પ્રીતડી. તેહને અધિક અપાર. ૩
તે મુનિ નમવા અન્યદા, પોહતા પોષધ સાલઃ
તેહના મુખથી સાંભલ્યો, કામદ ધર્મ [illegible]
મૃન્મય કંચણ રત્નમય, અરહંત બિંબ [illegible]
જેહ કરાવે પરભવે, કર્મમર [illegible]
સાગરદત્ત સુણી કરી, સોવનમય રૂપ [illegible]
બિંબ કરાવ્યો નિજ ઘરે, પ્રતિ[illegible] સ્થાપન. ૬
ચંપાનયરી બાહિરે, પુરા [illegible]પુરનો [illegible] તેણ;
અતિ ઉત્તંગ શિવાયતન, ગ[illegible]સુવ્રત જગદી[illegible]જેણ. ૭
ઘૃતઘટથી ઉપદેહિકા, લે[illegible]નંદનસુવ્રત નામ [illegible]ણ;
પૃજારો સાગરતદા, દે[illegible]ચી જેમ રશ્મિ ધામ [illegible]ગ. ૮
વર્ઞાપરિ લીધી તણે[illegible]જી, ફાગુણદસમિ ઉદ્યોતજી;
[illegible]દધાનસું તે વલી [illegible]જી, શ્રવણે દીક્ષા હોતજી ૯.
ઢાલ—મોરાં સામ[illegible] દશીજી, શ્રવણ નક્ષત્ર ભગવાનજી શી.
[illegible] ઘાતિનેજી, પામ્યું કેવલ જ્ઞાનજી
[illegible] સુ [illegible] તુજ;

કપટ ધરમ સીખો ઈસોજી, એતો ન ગમે મુજ.
દેવાધિપ સાંભલી માહરી વાત, મૂઝયા તે મિથ્યાત્વમેંજી,
કરે સુગતિની ઘાત. આ. ૧
ઈમ આચાર્ય ઉવેખીયોજી, સાગરને તેણિ વાર;
ચિંતે સગલા નિર્દયીજી, એહનો પડો ધિઃકાર. દે. ૨
ગુરૂ બુદ્ધે એ પૂજીએજી, આશય જાસ કઠોર;
આતમને યજમાનનેજી, પાડે દુર્ગતિ ઘોર. દે. ૩
પણ તેહના ઉપરોધથીજી, સેઠ કરેતસુ ધર્મ;
સમ્યકિત પામ્યા વિણ કરે, દાનશીયલ સુભ
કર્મ. દે. ૪
મુઓ તે મિથ્યાત્વમેંજી, તાહરો અસ્વ થયો એહ;
હું આવ્યો પ્રતિબોધવાજી, પૂર્વ મિત્ર સનેહ. દે. ૫
ભવે કરાવી પાછલેજી, જીનપ્રતિમાસુ પ્રભાવ;
મુજ યોગ ધર્મ યોગ પામીયોજી, સંપ્રતિ
ભવજલ નાવ. દે. ૬
જાત્ય અસ્વ એહવુ સુણીજી, જાતિ સ્મૃતિ થયો તામ;
સ્વામીને પાસે લીયોજી, અણસણ સુખને કામ. દે. ૭
સિતોત્તર વાસર લગેંજી, સમકિતસુ મૃતિ પામ;
સહસ્રારે જઈ ઉપનોજી, ઉત્તમ સુર અભિરામ. દે. ૮
અવધિજ્ઞાને જાણી કરીજી, તે સુરવર ભુવિ આઈ;
સુવ્રત પ્રતિમા કરી ઠવીજી, સ્વર્ણજીનાલયમાંહિ. દે. ૯
અશ્વ કીયો પ્રભુ આગલેજી, સેવા સારે તાસ;
સુવ્રત જીન સેવક તણીજી, પૂરે સઘલી આસ. દે. ૧૦

ત્યાર પછે તે લોકમેજી, પાવન પ્રત્યાખ્યાત;
અશ્વાવબોધ તીરથ ભલોજી, ભ્રગુકચ્છ માંહે જાત. દે. ૧૧
સુવ્રત સ્નાત્ર જલ નિર્મલીજી, નદી નર્મદા થાય;
દીનઅદીન નિર્મલ કરેજી, તરૂ સંતતિ સોભાય. દે. ૧૨
તુજ પ્રપાત નીચો હુવેજી, મુજ ઉંચી ગતિ હોઈ;
ઈમ ઉર્મે સ્વર ધુનીપ્રતેજી, હસે નર્મદા જોઈ. દે. ૧૩
શ્રી મુનિસુવ્રત જીનવરૂજી, વિમલાચલ તીર્થેશ;
સમવસર્યા પરિવારસુંજી, પૂજીત અસુર સુરેશ. દે. ૧૪
શ્રૃંગ સહુ પર્વત તણાજી, પદન્યાસેં જગનાથ;
તીરથ રૂપ વન કરીજી, ગયા ભ્રગુકચ્છ સનાથ. દે. ૧૫
સોરીપુર ચંપાપુરીજી, વલી તેમ પુર પેઠાણ;
સિદ્ધિપુર હસ્તીનાગપુરવરેજી, અવર તીર્થ ગુણખાણ. દે. ૧૬
સહુ તીરથે વિચરી કરીજી, કરિ બહુ જન ઉદ્ધાર;
ચઢીયા સમેતગિરિવરેજી, સાધૂ સહસ્ર પરિવાર. દે. ૧૭
માસ અંત જેઠ સાંભલીજી, નવમી શ્રવણ નક્ષત્ર;
તે મુનિસુવ્રત સ્વામી લહ્યોજી, અવ્યય પદ સુખ યત્ર. દે. ૧૮
કુમાર વૃતાબ્દ જુઆજુઆજી, સાઢા સાત હજાર;
રાજ્ય પંચ દશત્રીસસુંજી, આયુ સુવ્રત પ્રભુ ધાર. દે. ૧૯
સુવ્રત ભૃગુકચ્છ તીરથનોજી, એહ ચરિત હિતકાર;
કિલ્વિશ શાંતિ ભણ્યો હુઉજી, ભવ્ય સત્વને સાર. દે. ૨૦
શ્રી મુનિસુવ્રત જીનથકીજી, હુવો સવ્રતરાય;
બીજા પિણિરાજા ઘણાજી, તેહને વંશે થાય. દે. ૨૧
હવે ઇણિભરત તણે વિષેજી, મથુરાપૂરી રિદ્ધિવંત;
જાણિ કાલિંદ્રિકજ્જલેજીથી, ધરા નયણ સોભંત. દે. ૨૨

તિણ નગરી હરિવંશથીજી, વસુપુત્ર વૃહધ્વજરાય;
ઘણા વ્યતીત થયા પછેજી, યદુરાજાભિધ થાય. દે. ૨૩
યદુરાજાને સુત થયોજી, સૂરસમદ્યુતિસૂરિ;
સૌરીસુવીર સુત બે થયાજી, સુરતણે ગુણભૂરિ. દે. ૨૪
રાજ્યે શૌરી સુવીરનેજી, યુવરાજપદ દીધ;
સુરરાય પોતે હવેજી, વૈરાગ્યે વૃત લીધ. દે. ૨૫
નિજ સાધન આત્મ કીયોજી, છઠા ખંડની ઢાલ;
દશમી એ પૂરી થઈજી, કહે જીનહર્ષ રસાલ. દે. ૨૬
સર્વગાથા, ૩૨૮,

દુહા.

મથુરા રાજ્ય સુવીરને, શૌરી નરેસર થાપિ,
દેશ કુશાવર્ત્ત જઈ કરી, શૌર્યપુર થાપ્યો આપ. ૧
અંધક વિશ્વાદિક થયા, શૌર નૃપંતને પુત્ર;
ભોજવૃષ્ણયાદિ સુવીરને, આણમનાવણ શત્રુ. ૨
મથુરારાજ્ય ભોજવૃષ્ણિને, દેઈ સુવિર નરિંદ;
શોવીર પુરસિંધુને વિષે, થાપી રહ્યો આણંદ. ૩
અંધક વૃષ્ણિને આપીયો, શૌર નૃપતિ નિજ રાજ;
સુપ્રતિષ્ટ પાસે ગયો, વ્રત પામ્યો શિવરાજ. ૪
મથુરાનો રાજ્ય પાલતાં ભોજ વૃષ્ણિને હોઇ;
ઉગ્રસેન સુત અતિબલી, જીપી ન શકે કોઈ. ૫
અંધક વૃષ્ણિ તણે થયા, દશ આત્મજ બલવંત;
સમુદ્ર વિજય અક્ષોભવે, સ્તિમિત સાગર મતિમંત. ૬
હિમવાન અચલચલે નહિ, ધરણપુરણ અભિચંદ્ર;
વસુદેવ દશમો જાણીંએ, રૂપ શૌભાગ્ય સુરેન્દ્ર. ૭

શીલે સરિખા એ સહુ, પ્રીતિ પરસ્પરરંગ;
શસ્ત્રશાસ્ત્ર અભ્યાસકૃત, કરે પિતાની ભક્તિ. ૮

ઢાલ—ગોડીમન લાગો. એ દેશી. ૧૧.

તેહુને બે અનુજા થઈ, કુંતી મદ્રી નામરે; વત્રી સાંભલો.
સાભલજો ચિતલાયને, મોટાના ગુણગ્રામરે; વ. આં.
રૂપ સોભાગ એકએકથી, અધિકી છે અભિરામરે; વ. ૧
હવે પૂર્વે શ્રીરિષભને, સુત થયો કુરૂ અભિધાનરે. વ.
જેહને નામે એ થયો, કુરૂક્ષેત્રતીર્થ પ્રધાનરે. વ. ૨
કુરૂનો સુત હસ્તી થયો, હસ્તિનાપુર જિણિનામરે, વ.
હસ્તી ભૂપતિને સુત થયો. વિશ્વવીરજમલ ધામરે. વ ૩
ઇંદ્રકીરતિ થયો તેહને. કીરતિકેતુ અરિકાલરે; વ.
શુભવીર્ય વસુવીર્ય કુલોધરા, અનંતવીર્ય ભૂપાલરે. વ. ૪
કૃતવીર્ય અંગજ ગુણનિલો સુભૂમચક્રી તાસરે; વ.
અસંખ્ય નૃપ ગયા તેહથી, થયો શાંતનુ ગુણવાસરે. વ. ૫
હથિણાપુર થાન જેહનો, પૃથ્વીતલરખવાલરે; વ.
ધ્રુવસુરગિરિ શિખરે રહ્યો, જ્યોતિશ્ચક્ર પ્રતિપાલરે. વ. ૬
નીલ વસનધર અન્યદા, પૂર્વેવાગુરિ રૂદ્ધરે; વ.
ધનુંષમાનવન સઘનમાં, પેઠો રાય અણુદ્ધરે. વ. ૭
વ્યાધી પણ વનમાં ગયા, કોલાહલ કરે જોરરે; વ.
જીવક્ષોભાવ્યા વનતણા, ચિહું દિશિ પાડે સોરરે. વ. ૮
ધસતા કેઈ ધાવતા, કેઈ પાડંતા ત્રાસરે; વ.
કેઈ પડે કેઈ આથડે, કેઈ ભરાણા સાસરે. વ. ૯

રાય ધનુષરવ સાંભલી, ચપલલોચન મૃગ તામરે; વ.
સંભારે વનિતા બાલને, ઉગરિસે કિણિ ઠામરે. વ. ૧૦
જેમરૂ આગલિ મૃગ પુલે, તેમ રૂ કેડે જાઇરે; વ.
રાજા મૃગ કેડે ગયો, અશ્વ લેઇ ગયો દૂરરે. વ. ૧૧
વેગવંત તુરંગે ચડ્યો, ભૂપ ભમે વનમાંહિરે; વ.
મૃગલો તો કિહાંઈ ગયો; જાત ન દીઠો રાયરે. વ. ૧૨
પાપદ્ધિં રથસું સોહીયા, ધીવર જન સહુ કુરરે, વ.
મહાચૈત્ય ગંગાતટે, રત્નનો દીઠ ઉછાહિરે. વ. ૧૩
ધરાધીશ મન ચિંતવે, ઉજ્જવલ ચૈત્ય સુહાતરે; વ.
એહતણે કિરણે કરિ, ગંગા નિર્મલ જાતરે. વ. ૧૪
એમ ચિંતવતો નરપતિ, કૌતુક મનમાં ધારિરે; વ.
દેવાલયમાંહે ગયો, જોએવા તિણ વારિરે. વ. ૧૫
પ્રતિમા પ્રથમ જીણંદની, દીઠી નયણાણંદરે; વ.
નમસ્કરી જીનવરભણી, બેઠો ગોખ નિરિંદરે. વ. ૧૬
કન્યા અપછર સારિખી, દીઠી તિહાં કિણિ રાયરે; વ.
ઘડી વિધાતા એહને, નિજ હાથે ચિત લાયરે. વ. ૧૭
સુંદર વેષ સુહામણો, સુંદર અંગ શ્રૃંગારરે, વ.
સ્વર્ગથકી સ્યું સુદરી, આવી લોક મોજારરે. વ. ૧૮
ચંદ્ર સૂરજ થંભ્યા રહે, એહનો રૂપ નિહાલરે; વ.
ઇંદ્રતણી એ અપછરા, મૃગનયણી સુકુમાલરે. વ. ૧૯
રૂપ સહુ લૂંટી લીયો, તીન ભુવનનો એણિરે; વ.
નાગકુમારી કિન્નરી, એ જીતી નહી કેણિરે. વ. ૨૦
એમ વિકલ્પ મન ચિંતવે, દત્તલોચન સુખ તાસરે; વ.
રાય બોલાવી તેહને, સ્નેહ વચન સુવિલાસરે. વ. ૨૧

કુણ કહે કાશ્યપ રત્ન તું, કિમ આવી ઈણ ઠામરે; વ.
કેહની પુત્રી કિહાં વસે, સ્યું તાહરો કહે નામરે. વ. ૨૨
અથવા મુજ પુન્યે કરી, ઈહાં આવી ગુણગેહરે; વ.
કર્ણ પવિત્ર કરી માહરા, વચનામૃતસું સ્નેહરે. વ. ૨૩
કોઈક આવી તેતલે, નૃપ આગલિ તત્કાલરે; વ.
વચન કહે સુણ રાજવી, એહનો ચરિત્ર રસાલરે. વ. ૨૪
વિદ્યાધરપતિ જન્હુની, પુત્રી એ ગુણખાણરે; વ.
કલાચાર્ય પાસે ભણી, શાસ્ત્ર કલા સહુ જાણરે. વ. ૨૫
અનુક્રમે યૌવન પામીયો, ગંગા નામે એહરે, વ.
તાત ઉછંગે એકદા, બેઠી અધિક સનેહરે વ. ૨૬
ચારણ શ્રમણ જ્ઞાની તિહાં, આવ્યો કોઈક તામરે વ.
છઠે ખંડે અગ્યારમી, ઢાલ થઈ અભિરામરે. વ. ૨૭

સર્વ ગાથા ૩૬૩.

દૂહા.

જન્હુ નૃપતિ મુનિને નમી, આસણ દેઈ તાસ;
કોણ થાસે વર એહનો, પૂછે પૂજ્ય પ્રકાશ. ૧
ત્યારે મુનિ કહે ભૂપતિ, શાતનુ ગંગાતીર;
મૃગયા રમતો આવસ્યે, તે થાસે વર વીર. ૨
ખેચર એહવું સાંભલી, વંદિત મુનિ ગયો તેહ;
ગંગાતીરે જન્હુનૃપ, મણિગૃહ કીધો એહ. ૩
બાલા પિતુ આદેશથી, ઇહાં રહે નિશિદિસ;
આરાધે ગંગાતટે, આદિનાથ જગદીસ. ૪

એહને ભાગ્ય સંયોગથી, તું આવ્યો ઈહાં રાય;
તો હવે એહને પરણ તું, સાક્ષી શ્રી જીનરાય. ૫
એહવું સુણી મુલકીકરી, વિમલ દશનકિરણેહ;
પરમ પ્રીતિ ઉપજાઈવા, ઈણિ પરિ ભાષે તેહ. ૬
જે મુજ વચન ન લોપસે, નૃપ વરસે મુજ તેહ;
કહ્યા ન કરસે તો તદા, આવિસ પિતા ઘરેહ. ૭

ઢાલ—રસીયાના ગીતની. ૧૨.

અંગીકાર કીયો તેહનો કયો, જીન સાક્ષી કરીરે તામ;
નરેસર. હાથ ગ્રહ્યો રાજા ગંગાતણો, મન થયો વ્યાપિતરે કામ. ન. ૧
ટાલી ન ટલે રેખા કર્મની, કર્મે મિલેરે સંયોગ; ન.
મનગમતા વાલા માણસતણા, કર્મે પડેરે વિયોગ. ન. ટા. ૨
ત્યારે જન્હુનૃપતિ તે જાણીને, વેગે આવ્યોરે તત્ર; ન.
કીધો તિહા વિવાહ મહોછવે, વર કન્યાનોરે ચિત્ર. ન. ટા. ૩
રાજા જન્હુ ગયો નિજ થાનકે, પ્રેમે ભીનારે રોમ રોમ; ન.
બેઠા દંપતિ મન ઉલ્લાસસું, તેજ નિહાલ્યોરે વ્યોમ. ન. ટા. ૪
સું એ સૂર્ય કિરણ પરગટ થયા, કે વજ્રાગનિરે તેજ; ન.
રજનીકરનો કે વિદ્યુતતણો, કે મુનિનો રૂપ તેજ. ન. ટા. ૫
તે ચિતમાંહિ ઈણપરે ચિંતવે, તેતલે નભથીરે તામ; ન.
શ્રમણ યુગલ આવ્યા દેખી કરી, ઉઠયા મૂકીરે ઠામ. ન. ટા. ૬

તે મુનિ મનોહર સ્તુતિ ભકતે કરી, પ્રથમ પ્રભુને
રે તામ, ન.
ભાવપૂજા કીધી ઉછરંગસું, દે શિવપુરનોરે ઠામ. ન. ટા. ૭
તિહાંથી વલતાં તે મુનિયુગતણા, ભકતે
નમીયારે પાય; ન.
બેઠા ક્ષણ એક તિહાં જિનમંદિરે, દેખી
હર્ષિતરે થાય. ન. ટા. ૮
ત્યારે શાંતનુ નૃપ કરજોડીને, પૂછે મુનિનેરે એમ, ન.
ભગવન્ હવણાં કિહાથી આવીયા, ઈહાં જિન
વંદનરે પ્રેમ. ન. ટા. ૯
બે માંહે મુનિ એક ઈસું કહે, અમે વિદ્યાધરરે સાધ; ન.
ભમિયે તીર્થે જિન નમવા ભણી, ટાલણ ભવ-
નીરે વ્યાધ. ન. ટા. ૧૦
સમ્મેતાર્બુદ વૈભાર પર્વતે, રૂચિકાષ્ટાપદરે જાણી; ન.
શત્રુંજયગિરિનાર જઈનમ્યા, જિનહિત હૈડેરે આણી. ન. ટા. ૧૧
ભાવી તિહાં નેમીસર જિનનમી, જેતલે ચોથેરે શૃંગ; ન.
કાંચન નામે રૈવતગિરિતણો, જઇયે મનનેરે રંગ. ન. ટા. ૧૨
દિવસમણિ આકારે તેતલે, ઝલહલ કાયારે કાંતિ; ન.
સગલીહી દિશિ અતિ દીપાવતો, રત્ન મૂરતિની
રે ભ્રાંતિ. ન. ટા. ૧૩
સુર પુણ્યભાસુર એક દીઠો અમે, નૂતન
દેહરે તત્ર; ન.
શ્રીનેમીશ્વર જિનવર પૂજતો, ભકિતસુ રંગીરે યત્ર. ન. ટા. ૧૪

તિહાં એક દેવે તેહને પૂછીયો, રૂપ લહ્યો કેમ
તેંરે ભાસ; ન.
તે કહે મુજ રૈવતગિરિકન્હે; ક્ષત્રિસુ-
ગ્રામેરે વાસ. ન. ટા. ૧૫
યાત્રિક લોક ભણી ઉપદ્રવ કરૂં, આશય મેલોરે
જાસ; ન.
નિઘૃણ જીવ હણું બોલું મૃષા, પાડું પ્રાણીરે પાસ. ન. ટા. ૧૬
ઈત્યાદિક પાતક દોષે કરી, રોગે પીડયોરે દેહ; ન.
તીરથ મહાતમ મુનિપાસે સુણી, હું ધરી
આવ્યોરે નેહ. ન, ટા. ૧૭
ઇહાં કાંચનશ્રૃંગે શ્રીનેમિની, પૂજા કરવારે કાજ; ન.
સ્નાન કીયો નિર્મલજલસું ક્રમે, રોગ ગયો
સહુરે ભાજ. ન. ટા. ૧૮
ચક્રી શ્રી ભરતેસ કરાવીયો, નેમિજિનાલયરે એહ; ન.
નિજ પૂજંતાં પાતક મારા, વિરમ્યા નિર્મલરે દેહ. ન. ટા. ૧૯
તીરથ મહાતમથી હું ઇહાં રહું, જપતો
પ્રભુનોરે નામ. ન.
એહવો રૂપ સુરત્વપણો લહ્યો, પામ્યો સગલારે
કામ. ન. ટા. ૨૦
દેવ થયો એહની સેવાથકી, મુજ ઉપગારીરે એહ; ન.
તે માટે આવ્યો વલી ફરસવા, પ્રભુનો કરાવ્યોરે ગેહ. ન. ટા. ૨૧
જેહથી સિદ્ધિ સુરાલય પામીયે, સેવન કરીએરે
તાસ; ન.
તો તે દુર્ગતિમાંહે પડે સહી, સ્વામીદ્રોહી ગુણરે
નાસ. ન. ટા. ૨૨

એહુની સેવાથી આગલે ભવે, પામી કેવલરે જ્ઞાન; ન.
મુક્તિ અવિચલ સુખ પામિસું, ધરતા હીયડેરે ધ્યાન. ન. ટા. ૨૩
એહુની સેવાથી જાયે સહુ, હત્યાદિકનારે દોપ; ન.
સાન્નિધિકારી હું થાસું ઈહાં, કરસું પુન્યનોરે પોષ. ન. ટા. ૨૪
સિદ્ધિવિનાયક નામે દેવતા, મેં ઇહાં કીધોરે વાસ; ન.
બાર ઢાલ થઇ છઠા ખંડની, થયો જિનહર્ષ ઉલાસ. ન. ટા. ૨૫.

સર્વ ગાથા, ૩૯૫,

દુહા.

તીરથ મહાતમ નિજ કથા, કહી ગયો સુર તામ;
સાંભલિ તીરથ નમ્યા જઈ, દેખી આવ્યા સ્વામી. ૧
ઈહાં પણ આદીસ્વર નમ્યા, લઘુવય લીધી દીખ;
જન્મ સફળ કરવા ભણી, અન્ય તીરથનીસીખ. ૨
એહવું કહી ચાલ્યા વ્રતી, શાંતનુ રાજા તામ;
ચિત ચિંતે તીરથ કદી, કરિસું ભેટસું સ્વામી. ૩
ઇમ ચિંતવતાં રાયનો, લસકર આવ્યો કેડિ;
ગંગાતટ નૃપતિ સપ્રિય, ચૈત્ય નિહાલ્યો વેડિ. ૪
ઉચ્ચરતાં જય જયશબ્દ, તે સૈનિક તેણિ વાર;
હર્ષ ધરી ચરણે નમ્યા, સહુ નૃપતિ પરિવાર ૫
તુમે ગયા અમ દેખતા, અતિ વેગલા નરેશ;
આજ લહ્યા ચિર દિવસથી, મંગલ થયા વિશેસ. ૬
ગજારૂઢ રાજા થયો, લક્ષ્મી મૂરતિવંત;
નિજ નારી ગંગાસહિત, હથિણાપુર પહુચંત. ૭

વન દ્રુમઘન સરવર સરસ, શૈલ સરિત સર્વત્ર;
નિશિદિન નવલી નારિસું, ક્રીડા કરે વિચિત્ર. ૮

ઢાલ—નિંદ્યા મ કરજો કોઇ પારકીરે, એ દેશી ૧૩.

કેતલેકે કાલ ગયા થકારે, ગંગા રાણીને આયો પૂતરે;
નામ દીયો ઉછવ કરીરે, ગાંગેય રાખે ઘરનો સૂતરે. કે. ૧
તેજે ભાસ્કર સારિખોરે, શશિધર જેમ કલાવાનરે;
કવિની પરે કવિચાતુરીરે, વિબુધ વલ્લભ બુધમાનરે; કે. ૨
ગુરૂ જેમ સર્વજ્ઞાની થયોરે, સર્વ મંગલ પ્રિય જાણિરે;
મંદ કર્મ કરિવા ભણીરે, રાયનંદન ગુણ ખાણિરે. કે. ૩
ધાત્રીસ્નેહધાત્રી સદારે, ધાત્રીપતિ અંગજાતરે;
લાલે પાલે પ્રેમસુંરે, એમ સુખ ભોગવે દિનરાતરે. કે. ૪
ગંગા શાંતનયે કરીરે; અવિત શાંતન ·રાયરે;
મૃગયા મૂકો મોરા કંતજીરે, કરજોડી લાગું હું તો પાયરે, કે. ૫
નામે પરિણામે કરીરે, પાપદ્ધિં સર્વથા મજ્ઞરે;
સ્વામી નહી તુમને યોગ્યતારે, શ્રીરિષભકુલે ઉત્પન્નરે. કે. ૬
એમ વારે તે સર્વદારે, વ્યસન ન છોડે તોહી રાયરે;
ગંગાસુત લેઇ તદારે, તાતતણે ઘરે જાયરે. કે. ૭
રાય આવ્યો મૃગયા રમીરે, મૂર્છિત ભાર્યા અદેખિરે;
શોકાકુલ સંજ્ઞા લહીરે, નૃપ કરે વિલાપ વિશેષરે. કે. ૮
ગંગ અનંગ શરેકરીરે, એતો પાપી વીંધે માહરો અંગરે;
દેખીને કાંઇ ઉવેખીયોરે, કાંઇ પ્રેમ તણો કીયો ભંગરે. કે. ૯
હા પ્રિયે નાપ્રિય તુજ ભણીરે; મેં તો કયારે નવિ કીધરે;
એક પખી કરે પ્રીતડીરે, તેં તો દોષવિના દુઃખ દીધરે. કે. ૧૦

સચિવ પ્રધાન સહુ મિલીરે, કાંઈ વિરહવિંહ્વલ નિહાલીરે;
ન્યાય વચન અમૃતે કરીરે, એમ પ્રતિબોધે ભૂપાલરે. કે. ૧૧
સ્વામી અજાણ તણી પરેરે, તુમે મ કરો શોક સુજાણરે;
ફોગટ નારીને કારણેરે, શોકે શોષો કાંઈ પ્રાણરે. કે. ૧૨
સંયોગ પ્રાણીને સદારે; એતો થાયે નિત્યાનિત્યરે;
પંડિત કુણ તે કારણેરે, શોક હર્ષ કરે ચિત્તરે. કે. ૧૩
સમરિ પ્રતિજ્ઞા આપણીરે, નિજપૂરવ વચન સંભારિરે;
ગંગાનો કહ્યા માન્યો નહિરે, તેણિ ગઈ તે અવધારિરે. કે. ૧૪
ઈણિપરે રાયને બોધીયોરે, મંત્રીએ તિણિવારરે;
કાંઈક બાહ્ય શોક મૂકીયોરે, હીયે વહે કરવત ધારરે કે. ૧૫
ઇણિપરિ વિરહ વ્યાપ્યો થકોરે, સાગરોપમ વછર રાયરે;
ચોવીસ દુઃખે વોલાવીયારે, વિરહ અગનિતપ્તકાયરે. કે. ૧૬
હવે ગંગા પુત્ર લેઈ કરીરે, તાત મંદિર ગઈ તેહરે;
સનમાની જન્હુ નરેસરૂરે, સુખસું રહે બહુ નેહરે. કે. ૧૭
ગાંગેય વધે તિહા અનુક્રમેરે, ગુરૂને પાસે બુદ્ધિવંતરે;
મુકી કદાગ્રહ સંગ્રહીરે, સકલ કલા વિકસંતરે. કે. ૧૮
શીખ્યો ધનુષ વિદ્યા પ્રતેરે, શર છૂટે સમકાલરે;
ધારા ધારાધરની પરેરે, કાંઈ વરસે કાલ અકાલરે. કે. ૧૯
શાસ્ત્ર અસેષ ભણ્યો ક્રમેરે, શસ્ત્રનો પણ પારગ હોઈરે;
પામ્યો યોવન સંપદારે, નારી સનમુખ રહે જોઇરે. કે, ૨૦
ધર્મ યતિપાસે સાંભલીરે, કાંઈ પામ્યો મન વૈરાગ્યરે
સર્વ ધણીસું કરૂણા ધરેરે, મુનિ જેમ સુખનો ત્યાગરે. કે. ૨૧
વૈરાગ્યથી ગંગાતટેરે, ગંગાનંદન વનમાહિરે;
આવી આરાધે ભાવસુંરે, શ્રી આદીશ્વરજિનરાયરે. કે. ૨૨

હવેઈણિ અવસર એકદારે, કાંઈ વ્યસની શાંતનુ રાજરે;
તે વન ઝાલક વાગુરેરે, એતો વીંટયો મૃગયા કાજરે. કે. ૨૩
હાકયાં પ્રાણી વ્યાધીએરે, વલી સ્વાનતણા સંચારરે;
વનચરક્ષોભ પામ્યા સહુરે, બહુ પામ્યા ત્રાસ અપારરે. કે. ૨૪
કેઈ નાસે રોકયાથકારે, કેઈ પડે કેઇ કરે પુકારરે;
કેઇ મરાયે પ્રાણી બાપડારે, જાણે આવ્યો જીવવાનો
પારરે; કે. ૨૫
દુખીયા જીવ દિશોદિશેરે, નાસે પણ નહી ઠાણુરે;
છઠા ખંડની તેરમીરે, ઢાલ જિનહર્ષ સુજાણુરે કે. ૨૬
સર્વ ગાથા, ૪૨૯,

દૂહા.

તિણિ અવસર ધન્વી તિહાં, કવચીબદ્ધ તૂણીર;
આવી કહે રાજા ભણી, વિનય વચન ગંભીર ૧
તું રાજન ભૂપાલ છે, સહુ તણો રખવાલ;
પીડા નાપે કેહને, નૃપ પંચમ લોકપાલ; ૨
અપરાધીને મારવા, રાખવા નિરપરાધિ;
એ જલ ઘાસ ખાઇ રહે, ન કરે કાંઇ ઉપાધિ. ૩
બલવંતા વૈરી હુવે, કરવો તિહાં સંગ્રામ;
નાસંતાને મારીયે, ક્ષત્રિયનો નહી કામ. ૪
જેમ તું તુજ સીમાવિષે, રક્ષક છે ભૂપાલ,
તેમ હું માહરી સીમનો, રાજન છું રખવાલ. ૫
જીવ હણીસ જો માહરા, તો થાસ્યે ભૂંડી વાત;
પર સીમા મેં આવીને. મ કર જીવની ઘાત. ૬

એહ વચન તસુ અવગણી, રાજા આણી રોષ;
માંડયો વલી વિશેષથી, મૃગયા રસનો પોષ.

ઢાલ—ઇણ ડુંગરીએ મન મોહ્યો, એ દેશી; ૧૪.

ગંગાસુત ક્રોધ હીયે ધરી, આરોપી બાણ કબાણો;
સિંહનાદ શ્રવણ દારૂણ કર્યો, છુટે કાયરના પ્રાણો. ગં.
જેમ મૃગપતિ એક હરિણ ઘણા, રવિ એક બહુલ અંધારો;
તેમ વ્યાધ ઘણા તે એકલો, પણ સહુને મનાવી હારો. ગં.
બહુ કોપ કરી નૃપ ધનુ ધરી, રણપ્રિય આવી તિણ ઠામો;
નિજ ભુજ બલ ગર્વ કરી ઘણો, થયો સજ્જ કરણ સંગ્રામો. ગં. ૩
ક્રોધાંધ થઇ વીરેંદ્ર બે, જુડીયા જેમ ગજ બલવંતો;
જૂજે બાણે બાણે કરી, જલધારા જિમ વરસંતો. ગં. ૪
ત્યારે ગંગા તે જાણીને, ચરથી આવી તત્કાલો;
નિજ ભાવ પ્રતે વિસ્તારતી, કહે નૃપને વચન રસાલો. ગં.
સ્વામી વ્યસને મૂઝયા થકા, ન કરો અયુગતિ વાતો;
એ પ અંગજ છે તાહરો, બીબો તેહવો પડે ભાતો. ગં.
એમ સાંભલી રાય હસી કરી, દેખી જન્હુ પુત્રી તામો;
કિહાંથી આવી ગંગે પ્રિયે, બોલાવી લેઈ નામો. ગં.
ગંગા નિજ નાહભણી કહી, આવી અંગજને પાસો;
શાંતનુનૃપ એ તાહરો પિતા, એમ કહી પ્રતિબોધ્યો તાસો. ગં
હયથી હરષીત નૃપ ઉતરી, કહેતો વચન વિલાસો;
વછ આવિ આલિંગન દે મુને, કરી બહુ દિન વિરહ વિણાશો. ગ

દુઃખપીડિત વિરહ પ્રિયાતણે, પુત્ર પ્રેમે હર્ષ ધરંતો;
સરિખો દુઃખ સુખ ગ્રીષમરતે, સરવરજલ સકુમકંતો. ગં. ૨
રાજા લેઇ નિજ પુત્રને, આરોપી નિજ ગજશીસો;
પુરમાંહી પ્રવેશ કરાવીયો, સમહોછવસુ અવનીસો. ગં. ૨
નૃપ સોભે તિણિ પુત્રે કરી, ગુણ વિદ્યા સુકલાધારો;
દિનનાથ સોભે દિવસે યથા, કમલે જિમ સરવર સારો. ગં. ૨
એરા રાજ્ય ભોગવતાં અન્યદા, લીલાએ ભૂમ ભમંતો;
કાલિંદીકુલે આવીયો, વાજી ચડિ મનની ખંતો. ગં. ૨
દેખી યમુનાજલ સામલો, રાજા એમ કરે વિચારો;
જિનહર્ષ ઢાલ થઈ ચૌદમી, છઠા ખંડની સુવિચારો. ગં. ૨૫

સર્વગાથા ૪૬૧,

દૂહા.

સ્યુંજલ લેઇ એહનો, અંજનસમ થયો મેહ;
તે મૂકયાથી વલી હુવે, શુભ્ર શરદરિતુ જેહ; ૧
ભૂસ્ત્રીવેણી એકિના, કે નયનાંજન તાસ;
કે અપછર જલ ગાહતાં, કુચ કસ્તુરી નાસ,
એમ વર્ણવતો તેહને, રમતી યમુના નાવ;
ન્યા મૃગદરી, દીઠી નયણે રાવ.
કે એ યમુના દેવતા, નિજ જલમાંહિ રમેહ;
સ્વર્ગંગા અથવા તજી, અપછર ઇહાં આવેહ.
એમ ચિંતવતો ચિત્તમેં, વીંધ્યો મનમથ બાણ;
દેવી નારી એ કવણ, કહે નાવિકને વાણ.